

Stamp: Biblioteca Universitaria
GRANADA
A
1
8190

Auto 17-17

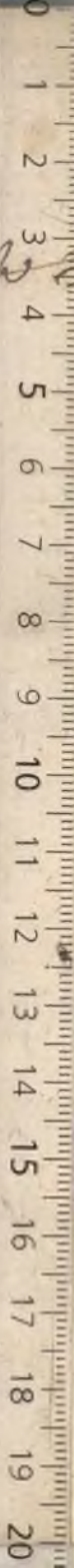
facil

Auto

18

~~Copie de Pelegrina de San a Gedeon~~
2-3-285

Stamp: No 1
5-285
BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
GRANADA

Auto 17-17

facil

Auto

18

~~Auto 3 Pealepa Poma a ig de februar 1931~~
3-3-285

Del Colegio M.º de Real Univer. de N.º

B. 1483

PRAXIS

AVREA, ET QVOTIDIANA

NOVISSIMAE PROBATIONIS

IVRISPATRONATVS

eiusdemque existentiae, & perpetuitatis,

IVXTA SACRI CONCILII TRIDENTINAE

Seriem, Rotaeq; Romanaeq; Curiae, aliorumq; Ecclesiasticorum

Tribunalium inueteratum stylum, atque Ritum.

Auctore Clarissimo Viro Patricio Neapolitano

IOANNE ALOYSIO RICCIO

EPISCOPO VICIEQVENSIS.

OPVSCVLM SANE AVREVM, NVNC PRIMVM

prodit, diu expectatum, & singulis Praelatis, Vicarijs, Ad-

uocatis, caeterisque in foro versantibus utilissi-

imum, ac apprimè necessarium.

CVM GEMINO INDICE, ALTERO SCILICET

Argumentorum, altero verò Rerum Notabilium.

SVPERIORVM PERMISSV,

DE LA LIBRERIA
DEL REAL COLEGIO MAYOR
Reunido de Santa Cruz, y
Santa Catalina.
E. 39 C. 90 N. 13.

ET PRIVILEGIO REGIO.

NEAPOLI, Apud Dominicum Roncagliolo MDCXXX.

SVMPVIBVS FRANCISCI BALSAMI.

Imprimatur.

Alexander Ruffus Locumtenens.

Vidit Io. Dominicus Pizzella Canonicus, & Locumtenens
in criminaibus.

ILLVSTRISSE, ET EXCELLENTISSE DOMINE.

VT tuis parerem mandatis percuntatus sum opusculam hoc Illu-
strissimi, & Reuerendissimi D. Episcopi Viciequensis Aloysij Riccij
Viri Patritij Neapolitani, in quo cum nihil obnoxium reperiam, sed
cuncta limatè, & perdoctè iuxta morem dicta reperiam, ideo Typis dari
posse censeo, si ita tamen Excellentia sua assentiatur, sicque refecto. Da-
tum ex Edibus die 16. Aprilis 1630.

Vestrae Excellentiae

Deditissimus, & Humillimus Seruus

Jo. Maria Nouarius I. C. Lucanus Deputatus.

Imprimatur.

Tapia Reg.

Enriquez Reg.

Lopez Reg.

VRBANO OCTAVO

Pontifici Optimo Maximo.

ALOYSIVS RICCIUS EPISC. VICIEQVENSIS.

NIL est (Beatissime Pater) quod non
debeam tibi, qui me de nihilo erexisti, &
à tot Principibus destitutum sola digna-
tione miserationis tuae ad gradum digni-
tatis Episcopalis ascendere passus fuisti,
sed ubi summa in te dante amplitudo est,
sicuti parum officit longe imparem esse mei accipientis condi-
tionem, ita pariter nec quidquam obest parem gratiam non
referri, & ideo cum mihi omnia desint, grati animi signifi-
catio compensabit editione libri huius, quem, qualiscunque
sit tibi (benignissime Pastor, & benefactor, offero) pignus
observantiae in te meae, & grati animi tuorumque beneficio-
rum memoris argumentum, interea verò, quod per hunc
reliquum vitae spiritum possum, Deum optimum maximum
ut tuam Beatitudinem Christianae Reipublicae diutissime ser-
uet incolumem precor.

Illmo, eidemq; Reu.^{mo} Principi
D. FRANCISCO BARBERINO

S. R. E. CARDINALI AMPLISSIMO

Ex Fratre Sanctissimi D. N. Diuina Prouidentia

VRBANI PAPAE VIII.

Nepoti, & suo Dño obseru.^{mo}.

ALOYSIVS RICCIVS EPISC. VICIEQVENSIS F.P.

TALIS tantusq; fuit tuorum
erga me fauorum cumulus,
tam plura innumerabilia
immenſę benignitatis argu-
menta, vt ex tunc temporis
semper diũq; noctuq; stimulis acutiſſi-
mis fuerim deuinctus, cogitans qua tan-
dem officij viciffitudine pro mea ſaltẽ
ex parte, & mediocritate illis responde-
re valerem, & vndiquẽ profectò meam
reſpi-

reſpiciens tenuitatem, tandem putau-
aliqua conſequi poſſe, ſi ingenioli mei
partus, & vigiliarum fructus, tuo nomi-
ni imò numini dicarem, ecce igitur hoc
opusculum materiam probationis, &
exiſtentię Iuriſpatronatus continens,
nunc primũ in publicum commiſũ
tibi Illuſtriſſime Domine ad obſeruan-
tiam in te meam omnibus ampliſſimẽ
deklarandam, dõ dedo, & trado, gra-
tumq; habeas opus, quia gratus animus
offert, meque tuorum tibi multitudine
beneficiorũ obnoxium, & planẽ deuin-
ctum, hac extremã beneuolentię ſigni-
ficatione foue, atque complectere vale
Romanę Urbis decus firmaq; colũna.
Datum Neapoli die 16. Aprilis 1630.

IOANNES ANTONIVS NOVARIVS V. I. D.
 & Ecclesiæ Neapolitanæ Canonicus

A D L E C T O R E M.

Quantum hic nouissimę probationis Iurispatronatus existentię, & pertinentię Tractatus admodum Illustris, & Reuerendissimi Domini Riccij Episcopi Viciequensis (Dilectissime Lector) præ cæteris operibus per eum in lucē editis, cunctis in foro Ecclesiastico versantibus necessarius sit, ipsa experientia docebit, nam licet materiam hanc plures præclarissimi Authores diligenter scripserint, tamen nullum ex ante dictis quos tam antiqua, quam nostra ætas post S. C. T. tulit, hucusque tam luculenter ordinatè, & ad vsum Praxis scripsisse ex professo viderim, vnde meritò obseruandissimo meo Authori, non solum quæ præfati clarissimi viri varijs in locis scripsere, quasi fasciculo quodam in vnum adnectere, & reducere, ita vt non dum per vaga scribentium volumina, perquirere ac diuagare necesse sit; sed etiam quamplurimas absconditas in lure quæstiones à nemine agitate, ad publicum cōmodum in medium adducere visum est, opus quidem meo iudicio (ni animi mollitię trahar, ob gratitudinem quã ipsi profiteor) tam Episcopis, quam Vicarijs, Aduocatis Fisci, & Curia Ecclesiasticæ apprime vtile pro indicanda, & aperienda via sic obumbrata, & modis probandi Iurispatronatus, iuxta dispositionem S. C. T. quod si attentè, diligenter, & studiosè perleges, equidẽ non nomine, sed re peritus euades, & me semper commendatum habebis; & interim quartam partem Praxis in duos libros distinctam, necnon octauã partem Collectanearum Decisionum eiusdem celeberrimi Authoris, quæ ad præsens imprimuntur expectabis.

ILLV.

ILLVSTRISSIMO DOMINO AVTHORI

A LOYSIO RICCIO

VIRO PATRITIO NEAPOLITANO,

ET EPISCOPO VICI EQVENSIS.

D. AMBROSIVS CELENTANVS.

RICCIVS aeterno spectari dignus in Ostro
 Vel qui Romuleo nomine sceptrum regat

*Virtutum fama toto celeberrimus Orbe,
 Exuperat cunctos qui probitate viros*

*Si laudes vellet meritas offerre Maronis
 Musa, vel Eufini Vatis inesse cadet*

*Integritas Animi studio spectata perenni
 Extulit antiquum nobilitate genus*

*Exornat Clerum noster nunc Præsul, & Urbem
 Qui Petri posset solus habere gregem.*

PYRRHI

PYRRHI CORRADI V. I. D. METROPOLITANAE
Ecclesiae Neapolitanæ Canonici

AD AVCTOREM EPIGRAMMA.

ALTER gemmiferi gremium scrutetur Iberi,
Alter diuitias aurifer Herme tuas,

Hic ripas Pactole tuas, hic Gangis oberret,
Hic, & Erythraei littora rubra maris.

At ego maiores mihi legum ex aequore gemmas
Diquiram, è libris RICCI operose tuis.

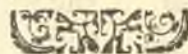
IO. ALOYSII RICCI
VIRI PATRITII NEAPOLIT.

ET EPISCOPI VICIEQVENSIS

METHODICA PRAXIS

Nouissimæ probationis iuris patronatus

Iusta formam, & dispositionem Sacri Concilij Tridentini.

SVMMARIVM.

ARGVMENTVM.

- 1 **M**odus probandi titulum Iurispatronatus priuatorum, & magnatum differt.
 - 2 Verba Concilij sess. 25. cap. 5. de reformat. reponitur.
 - 3 Ius patronatus priuatorum qualiter probetur.
- Diuisio probationis iuris patronatus priuatorum, quænam sit.

RESOLVTIO I.

TRACTATVRVS
de nouissima
iuris patronatus
probatione operæ pretium
putauit per prius diuisione
iuris

1 Iurispatronat⁹ priuatorum probationis referre, Nam Sacrum Cōcilium Tridentinum sess. 25. cap. 9. de reformat. distinguit modum probandi titulum Iurispatronatus in personis priuatis, ab alijs Magnatibus, Communitatibus, seu vniuersitatibus in quibus vsurpatio præsumitur, cuius sanè Concilij verba sunt quæ sequuntur.

2 Decernit Sancta Synodus, ut Titulus Iurispatronatus sit ex fundatione, vel dotatione, qui ex authentico documento, & alijs à iure requisitis, sine ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis spacium, qui hominum memoriam excedat aliasue secundum iuris dispositionem. In his vero personis, seu Communitatibus, vel vniuersitatibus in quibus id ius plerumq; ex vsurpatio ne potius quesitum præ-

sumi solet, nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si præter reliqua ad eam necessaria præsentationes etiam cōtinuatæ non minori saltem, quam quinquaginta annorum spatium, omnes effectum sortitæ sunt authenticis scripturis probetur.

3 Quoad personas igitur priuatas tres assignat modos probandi Iurispatronatus, quorum primum est ex authenticis instrumentis fundationis, vel dotationis, de quibus si doceatur resultat clarissima probatio, ut dixit Nouarius in suo iur. pontific. nouo cōclus. 1. sub tit. de iur. patron.

Alius modus est per multiplicatas præsentationes à tempore immemorabili, siue per præscriptionem immemorabilem præstændi.

Et Tertius, secundum iuris communis dispositionem de quibus omnibus sigillatim

gillatim videbimus, quibus visis ad probationem Iurispatronatus Magnatum, & vniuersitatū deueniemus, & ad alia singulatim.

SVMMARIVM.

- 1 Dicitio ita demum fiat, vel aliter fieri non possit, formam inducit.
- 2 Lex vtens dictione dum tamen, & similibus inducit formam.
- 3 Forma quando dicatur inducta.
- 4 Forma adimpleri debet specificè, alias actus corrumpit etiam si ageretur de causa fisci nu. 5. non obstante cōuentione partiū vt n. 5.
- 5 Probatio Iurispatronatus authenticis scripturis est pro forma inducta.

An fuerit pro forma introductum à Sac. Cōcilio, vt probatio Iurispatronatus authenticis scripturis fiat.

RESOLVTIO II.

- 1 PRO introductione est animaduertendum,

quid fuisse pro forma introductū varijs modis cognosci posse, primò vbi-cumque in dispositione legis dicitur, ita demum fiat, vel aliter fieri non possit, Bart. in l. fin. C. de ven. rer. ciuit. lib. 11. & Felin. in c. cum dilecta, colum. 19. de rescript. Leonar. consil. 114. altissimi num. 143. inter consilia Bruni, Mant. cons. 116. num. 14. & forma ipsa tunc etiam inducta dicitur quando datum sit quippe aliud per prius, vel posterius, Felin. in d. c. cum dilecta vers. 6. signū, & Verbal. decis. 175. seu 3. literæ † resignationis n. 3. in 2. par. & deniq; lex vtens illis verbis, ita tamen, dum tamen, & similibus, verba hæc, tunc dubio procul formam quoque inducunt, ita Ruin. in l. 1. ff. de oper. nou. nunciat. Cefal. cons. 480. cum spect. nū. 31. & sequitur in cons. 598. Magnificus num. 25. volum. 4. inductaq; etiam videtur forma quando in explicando actu, tempus adijcitur, vt in authen. quæ

supplicatio C. de precibus imper. offeren. Marfil. conf. 65. nu. 4. Felin. n. 33. & alij vnanimi cōsensu omnes in c. cum dilecta de rescript. Beccius in conf. 12. nu. 25. & conf. 63. num. 44. vol. 1. Surdus conf. 124. ex forma num. 5. immò inducitur similiter forma vbicunq; aliquid exprimitur aliter quā requiratur à iure communi vt Aret. in l. 1. ff. de liber. & posthum. Ancar. conf. 241. ex tenore priuilegij num. 6. Rola. cum alijs coacceruatis per eum conf. 72. stante statuto nu. 61. vol. 3. Beccius d. conf. nu. 14. & num. 24. Surdus in d. conf. 124. num. 3. & sic de forma censetur illa solemnitas, quæ actui non inest, sed de nouo adijcitur, ita Mor. in l. in eum, qui in fin. de acquir. hared. & Calca. consil. 24. col. 6. sicuti postremo forma substantialis inducitur vbicunq; appositū est decretum irritans, vel disponens adiecit nullitatem aduerlus non obseruantiam suæ dispositionis, vt Bald.

Ang. Alex. Ias. & alij vniuersaliter omnes in d. l. 1. ff. de libe. & posthum. Mandos. cum alijs signatis per eum, conf. 98. quæsitum, num. 11. vol. 1. & tandem forma ipsa, etiam per præfixionem temporis inducitur, Ias. conf. 191. num. 6.

4 Est item pro introductione animaduertendum, quod forma debet impleri specificè seruarique vt iacet, integraliter, & ad vnguem, & ea nō seruata etiam in minima qualitate corrumpitur, & vitiatur dispositio, ex quo ita transgreditur in minimo defectu, sicut in magno. c. quaritur, S. episcopus 22. q. 2. Felin. in cap. cū dilecta, extra de rescript. Grammat. decis. 79. in causa, sub num. 14. Laur. de pinu. consil. 116. num. 10. & conf. 151. nu. 7. Riminal. in. consil. 467. circa primum num. 13. & 42. vol. 4. & conf. 247. casus nu. 28. Caphal. conf. 422. constitutiones num. 6. vol. 3. Menoch. conf. 443. nu. 2. vol. 5. vbi hoc amplificat quoque

que

que procedere, vbicunq; ageretur de causa pia, & fauorabili, t̄ adeo, q̄ ipsi formæ nihil addi, vel detrahi potest Ias. conf. 149. nu. 11. lib. 2. quoniam nullus dicitur actus, quando aliquid deficit, ita Gomez. in reg. idioma, quæstio. 8. consistit enim forma ex integritate, vt Decius in l. hac consultiissima num. 12. C. qui 6 testam. face. poss. Caphal. conf. 421. num. 28. & conf. 438. num. 4. vol. 3. & sic in obseruantia formæ facit actum nullum l. cum hi, S. prætor, ait ff. de transact. c. venerabili de offic. deleg. & c. pisanis de restit. spolia. Dom. in cap. romana, S. sed nec de senten. ex com. lib. 6. Abb. Felin. & alij in c. cum dilecta extra de rescriptis, Dec. conf. 229. & Afflic. in constit. instrumentorum, robur, sub num. 25. & decis. 355. si præstitus nu. 3. cum alijs seqq. & Plot. cum alijs agregatis per eum cōf. 30. sub num. 63. Caphal. conf. 582. conclusio, nu. 32. vol. 4. & d. conf. 422. num. 7.

vol. 3. Grat. conf. 140. num. 3. vol. 1. Grammat. decis. 79. num. 11. Mant. consil. 198. nu. 9. de Franch. decis. 185. num. 2. & seq. Bero. consil. 89. nu. 3. vol. 3. & conf. 101. num. 14. eod. volum. nam forma non seruata, propriè substantia perire dicitur de Pinu. conf. 68. num. 6. immò si millies partes consentirent, vt forma non seruata haberetur pro expressa, & perinde ac si fuisset adhibita, tunc huiusmodi conuētio nihil operaretur Imol. l. quicquid astringendę, ff. de verbor. obligat. Butr. in c. prudentiam extra de offic. deleg. & Hondode. cōf. 71. in proc. facto, Ruin. in l. 1. S. qui præfens num. 5. ff. de verbor. obligat. in tantum quod non valet actus, etiam si recedatur à forma de voluntate, consensuque partium, Bart. in d. l. cum hi S. prætor ait, Bald. in l. 1. C. qui admit. & Felin. & alij in c. si diligenti extra de foro compet. Freccia in tract. de præsen. instrumentorum, secundum formam

Ritus

Ritus in 9. par. q. 8. nu. 11. & seq. Riminal. in d. consil. 467. num. 12. nec forma omittēda est etiam si actus expediretur in melius, ita Felin. in c. causam sub nu. 8. extra de iudic. & Gomez. in §. fuerat. institut. de act. forma enim dat esse rei Nouarius latē de elect. fori q. 2. num. 5. sect. 1. in nouiter impressis.

6 Et quoniam Conc. in hac parte assignat certam formam, idē est præcisē seruanda l. non aliter, ff. de legatis 3. cap. cum dilecta, ubi latē Felin. de rescriptis, cap. si cui de non sacerdotali de præbendis lib. 6. Parisius consil. 12. num. 47. & consil. 15. num. 23. volum. 3. Rota decis. 13. num. 22. de concess. præbend. in nouis, & decis. 8. de Dolo, & contumacia in nouis, ita quod si in minimo deficiat forma nihil actum dicatur, & totus actus corruat, Felin. in d. cap. cum dilecta num. 10. de rescript. Mohed. decis. 17. num. 1. de caus. possess.

Caputaque decis. 250. p. 1. & decis. 143. num. 5. p. 3. Madosius in reg. 27. quæst. 20. a num. 16. & 17. Et ad vnguem est seruanda Decius consil. 532. num. 4. & 5. Tiraquellus de retractatu conuention. §. 4. gl. 6. num. 31. cum sequentibus.

Quod autem assignetur pro forma, ut ista probatio fiat per scripturas declarauit Sacra Congregatio Concilij in hæc verba, (Cōgregatio cōmuni omnium consensu censuit requiri pro forma, ut probatio fiat per authenticas scripturas) & ita pluries decisū in Romana Rota docet, in terminis Nouarius conclus. 2. sub nu. 3. de Iure patronatus.

SVMMARIVM.

- 1 *Probatio Iurispatronatus non potest fieri per equipollens.*
- 2 *Forma legis magis quam ratio attenditur.*

ARGVMENTVM.

An huiusmodi forma scilicet probandi foundationem, & dotationem iuris patronatus authenticis scripturis possit adimpleri pro equipollens.

RESOLVTIO III.

1 **R**espondi negatiuē siquidem supradiximus, quod forma ubi deficit, deficit esse rei l. non sicut libui, ff. de stat. hom. & sic ubi non adest forma, ibi non est esse l. Julian. §. sed & si quis ff. ad exhibend. c. quia propter de elect. ideo non immerito tenor, & forma priuilegij, siue rescripti, siue contractus, dat legem rescripto contractui, & priuilegio, ut per Bald. in c. 1. col. 7. in tit. an Agnat. & facit tex. in c. porro, & in c. accepimus de priuileg. Inno. Abb. & alij in c. per venerabilem, extra qui filij sint legit. Curt. sen. consil. 8. & 10. quia forma ex verbis, dum

tamen, inducitur Ceph. consil. 480. cum spectabilis num. 31. vol. 4. inducitur per verba, ita tamen Ceph. consil. 598. Magnificus num. 25. vol. 4. & eo magis cum forma legis magis quam ratio attenditur, ut per Matuam consil. 143. nu. ubi ponit hoc mirabile fore est, quæ verē legis forma ordinata dispositio, ordinans certos actus, & fines hominis, ut in l. forma, & in l. certa forma, ff. de iure fisci, & not. Afflict. in tract. de iure prothom. §. 2. ut infra 50. dies sub num. prim. Cæphal. consil. 438. inquisitionis nu. 7. col. 3. & forma rei est vltima profecti, substantialis ipsius, & sic ordinata quedā seriēs rem ad substantiam deducens, teste Bal. in l. quia indignus colum. 1. ff. de senat. Affl. in §. 2. num. 2. Marc. Mant. consil. 232. num. 11. Cæph. consil. 421. Verat. decis. 35. volum. 3. & actus vitatur, non solum si contra formam, verum quoque si præter illam fieret, Io. Andr. & alij

alij in cit. cap. prudentiam. Rimin. iun. conf. 467. num. 9. & hinc est, quod ubi lex præcipit fideiussorem præstari debere, tunc non sufficiet dare pignus, vt communiter scripserunt DD. in l. i. ff. qui satifd. cogantur, & præcipue Alex. num. 6.

Et hanc tenendo opinionem non obstat Regula, quod nihil refert, quid ex equipollentibus fieri ad tex. in l. si ita cum concordantibus, ff. de leg. i. quia hæc regula procedit, quando à iure non est forma in contrarium tradita, Alexan. in conf. 128. vol. i. prout in casu nostro.

Vnde firmandum est huiusmodi formam, de qua in Concilio circa probationem Iurispatronatus per equipollens non posse adimpleri, vt in terminis voluit, Rota in causa Sabiensi beneficii de anno 1582. coram Illustriss. Card. Aldobrandino tunc Rotæ Auditore, & in vnâ Bononien. Iurispatronatus 1589. coram R. P. D. Giptio, & sæpius de clara-

uit Sacra Illustrissimorum Concilij interpretum Congregatio.

SVMMARIVM.

- 1 *Instrumentum in se habet tres præsumptiones, itaut ex his transfertur onus probandi contrarium in aduersarium num. 2.*
- 3 *Instrumentum facit rem notoriam, prout sententia.*

ARGVMENTVM.

Cur instrumentis authenticis foundationi; Iurispatronatus detur tanta fides.

RESOLVTIO IV.

- 1 **R**espondetur, quia pro instrumento tres oriuntur præsumptiones, quæ sit verum, quod sit solemne quod sit de contrahentium voluntate factum, quod sit verum notatur in l. eum. precib. c. de probat. quod si solemne in l. sciendum, ff. de verbor. obligat. & quod sit de

fit de voluntate partium contrahentium, & ipsarum mandato factum in S. nos aurem in auth. de tabellionibus, Bar. in l. i. ff. de oper. nunciat. Prat. in cap. i. S. si instrumentum de notis feudor. & post Ias. in conf. 137. num. 6. vol. 4. i. 17. num. 1. Franciscum Marcum in decis. 51. num. 1. qui dicit tantum in duobus præsumptionibus veritatis, & sollempnitatis, Gramma. in decis. 45. nu. 10. Alciat. de præsumpt. reg. 3. præsumpt. i. 3.

- 2 Quæ præsumptiones sunt tantæ potentia, quod transferunt onus probandi in aduersarium, vt voluerunt, Bart. & Bald. in l. i. C. de iuram. Franciscus Marcus in decis. 51. num. 1. vol. 1.

- 3 Et facit instrumentum rem notoriam quemadmodum facit sententia, Bart. in l. i. quæst. i. ff. de oper. noui nunciat. Franciscus Marcus in decis. 51. num. 2. vol. 1. & alij communiter.

Et quod constat per instrumentum dicitur constare euidenter, & mani-

festè, quinimmo euidentissimè capit. cum dilecti, vbi Abb. Panormitan. de donat. cap. licet causam de probat. Grammatic. decis. 66. numer. 24. Carauita in ritu 174. numer. 2. vbi quod per instrumentum sit realis probatio, & certissima manifestissima liquida potens, ita vt vbi sit instrumentum non sit dubitandum, vt promiscuè, Baldus in l. quoties in fin. C. de iudicat. in l. 2. colum. 1. Pau. de Castr. in conf. 157. vol. 2. Alex. in conf. 37. volum. 6. Angel. in conf. 49. idem Bald. in conf. 233. & in conf. 215. Paris. in conf. 10. nu. 95. in conf. 77. nu. 3. Roland. à Valle in consil. 63. num. 4. vol. 1. Crauetta in cõs. 31. in fine, & instrumentum super facto celebratum indubitanter, probat Dec. in conf. 42. sub nu. 10. Natra in conf. 632. nu. 16. vol. 4. Et vbi est instrumentum non est necessaria fori discussio, idem Paris. in conf. 54. & conf. 14. nu. 64. volum. 1.

B

SV M-

S V M M A R I V M .

- 1 *Habens instrumentum pro se habet probationem probatam, & casum legis num. 2.*
- 3 *Iudicari contra instrumentum in dubio non debet.*
- 4 *Instrumentum debet reduci ad concordiam, & quid agendum, ubi id nequit fieri num. 5.*
- 6 *Testibus deponentibus contra instrumentum, quando detur fides, & per totum discursum.*

A R G V M E N T V M .

An contra instrumentum, authenticum foundationis Iuris patronatus admittatur probatio in contrarium.

R E S O L V T I O V .

1 **N**egatiuè videtur concludendum nam secundum iuris regulas habens instrumentum pro se d ummodo confectum fuerit in forma publica, & sic

authenticum sit, habet probatam probationem, & obtinere debet, Alex. conf. 37. num. 16. Dec. confil. 439. Paris. confil. 109. num. 9. vol. 3. Cæphal. confil. 180. nu. 4. Curt. iun. conf. 109. 2 Et habens pro se instrumentum authenticum, dicitur habere casum legis, Bald. conf. 215. col. 2. in fi. vol. 2. Surd. cõf. 452. nu. 9. vol. 2. Muta in consuet. Panorm. cap. 16. Mascard. de probat. conclus. 506. Nouarius in suo oper. Iuris pontific. noui conclus. 2. de Iur. patronat. pag. 216. col. 2. Nec in dubio debet iudicari cõtra, sed 3 pro instrumento, imò si adesset in eo aliqua contraditio, debemus capere omnè 4 coniecturam, & omne posse facere, vt defendamus instrumentum, & ad concordiam reuocemus, quando fieri potest, vt per Gemin. conf. 76. num. 4. Et si ad cõcordiam reduci nequeat 5 debemus interpretari, vt magis per errorem, quam dolo Notarius scripserit, Bar. in l. quoties, §. 1. nu. 3. de

5 de hæred. instit. & ibi etiam alij Ciuilibæ, Surd. confil. 149. vbi hoc dicit esse verum, nisi ex coniecturis cõstet contrarium, quòd verissimum esse puto quare si omnes testes scripti, ac subscripti in instrumento dicant se non fuisse præsentem tali instrumento si constet de illorum subscriptione, in dubio statur instrumento prædicto, & idem est, si dicant se fuisse præsentem, sed aliter fuisse scriptum, quam dictum, & tractatum inter partes, nam sola contradictio simplex testium non sufficit, sed probare debent se in subscriptione esse deceptos, Anchar. in c. cum Ioannes num. 12. de fide instr. Bart. in l. 1. §. si quis neget nu. 11. ff. quemadmod. testam. aper. & alij apud, Surd. conf. 378. num. 21. cum seqq. volum. 3. & conf. 414. vbi pariter hanc materiam discussit, sic pariter Cardinal. Tusch. in sua præct. concl. 253. lit. I. itaq; vnus testis non sufficit ad impugnandum instrumen-

tum de falso, sed diminuit aliquantulum fidem talis instrumenti, præcipuè si aliqua aliæ cõiecturæ, & præsumptiones interueniant, at si maior pars testium contradicant, & dicant instrumentum esse falsum, quia non fuit coram eis factum, vel aliter sit scriptum, quã dictum tunc reprobatum tale instrumentum, & nullo pacto tenet, Alexan. conf. 56. vol. 2. Tusch. conclus. 253. num. 6. seqq. Surd. d. conf. 378. num. 22. & sequen. & plenius d. conf. 414. num. 100. & seqq. eod. 3. vol. & quod sit hoc arbitrariu iudici, vt ex qualitate testium deponentium, & alijs circumstantijs id iudicare debeat, idem Surd. conf. 149. toto vol. 1. sed vt dixi hoc debet dependere ab arbitrio iudicis, nam sicut pro contradictione testis, vel testium sumi possunt, & attendi coniecturæ, & præsumptiones ad illam contradictionem validandam pro nullitate, & falsitate instrumenti, vel testamenti ita

etiam reiici potest contra-
dictio ex alijs coniecturis,
præsumptionibus, & admi-
niculis pro instrumēto, vel
testamento, Imol. in d. §. si
quis neget in 2. notab. Ful-
gos. conf. 78. Surd. d. conf.
378 num. 26. 27. & seqq.
Tusch. d. concl. 253. & con-
clus. 237. litter. I.

S V M M A R I V M .

- 1 Protocollum non valet nec
ex eo potest desumi pu-
blicum instrumentum
nisi sit scriptum, & sub-
scriptum manu Notarij,
qui attestetur de eo fuisse
rogatum.
- 2 In eius recognitione non
requiritur, qd manus No-
tarij recognoscatur per te-
stes, qui viderint scribe-
re.
- 3 In scriptura antiqua Ro-
ta contentatur de reco-
gnitione facta etiam in-
ter alias personas.
- 4 Scriptura Notarij præfer-
tim antiqua carens sub-
scriptione, & signo pro-

bat, & potest reuelari, ut
authentica quando custo-
diatur in loco, ubi solum
reperiuntur scriptura au-
thetica eiusdem Notarij.

- 5 Non sumit robur ex filicia
in qua ad sint aliquę scri-
pturę non authenticę nisi
concurrant adminicula.
 - 6 Clausula actum posita in
scriptura Notarij deno-
tat perfectionem.
 - 7 Item operatur, ut scriptu-
ra illam continens possit
redigi in publicam for-
mam.
 - 8 Declara dummodo clausu-
la actum sit posita in fi-
ne instrumenti secus si
in princ. vel medio, quia
tunc non denotat actus
perfectionem.
 - 9 Licet denotet actus perfe-
ctionem non tamen im-
portat stipulationem.
- Posita in testamento ceci fa-
cto sine solemnitatibus
non operatur, ut susti-
neatur in vim donationis
causa mortis non data
præsentia donatarij.

A R-

A R G V M E N T V M .

In protocollo, quæ sint neces-
saria, ut ex eo desumi pos-
sit publicum, & authenti-
cum instrumentum ad pro-
bandum Iuspatronatus.

R E S O L V T I O V I .

- 1 P Rotocollum non valet
nec ex eo desumi po-
test publicum instrumen-
tum nisi duo concurrant.
Primum, quod nota, seu in-
strumentum sit scriptum,
subscriptum manu ipsius
Notarij Castren. conf. 125.
1 u. 6. lib. 2. Curt. iun. conf.
162. num. 1. post alios Af-
fici. lib. 1. Constitu. Regni
tit. de fer. & scol. rubr. 33.
nu. 66. Menoch. de arbitr.
iud. lib. 2. casu 187. num. 4.
& 5. secundum, quod ipse
Notarius manu propria at-
testetur, se fuisse de eo ro-
gatum, Authen. ad trebell.
§. nos autem, & authen. de
instrum. cau. §. sed si instru-
menta, & sic non sufficit

simplex subscriptio Specul.
de testamen. §. 1. colu. fin.
vers. alij verò in fine, & ibi
Ioan. Andr. in addit. super
verbo in fine, & de instru-
ment. addit. §. breuiter col.
6. vers. & nota, quod Tabel-
lio, & Io. Andr. ibidem in
verbo neque, Alex. consil.
153. nu. 9. lib. 2. Dec. conf.
447. num. 8. & 9. Non au-
tem est necessarium, quod
manus Notarij recogno-
scatur per testes, qui vide-
rint scribere, quia in reco-
gnitione protocolli, & sic
integri libri non requiritur
tanta recognitio, Put. de
fid. in instrument. decis. 1.
præsertim in scriptura an-
tiqua in qua Rota solet cõ-
tentari de recognitione fa-
cta etiam inter alias perso-
nas, ut per Mohed. decis.
178. Put. decis. 108. et 151.
lib. 1. Affici. decis. 245. nu-
mero 3. et ita pluries (ob-
seruari vidisse) recordor
in Curia Archiepiscopali
Neapolitana annis elapsis.
4 Præterea est aduertē-
dum, quod scriptura No-
tarij

tarij licet careat subscriptione, & signo tamen probat, & potest reuelari, vti authentica dummodo reperiatur, custodita in loco, vbi solum reperiuntur, scripturæ authenticæ eiusdem Notarij, quia ex illo loco sumit robur, iuxta tradita per Paris. cons. 27. sub nu. 16. & sequen. lib. 2. secus in dicto loco aliquæ sint scripturæ non roboratæ, ac defecto se Felyn. in capit. ad audientiam sub num. 10. de præscript. & consequenter scriptura carens signo, & subscriptione nõ potest sumere robur ex filcia in qua adsunt aliquæ scripturæ nõ authenticæ nisi cõcurrant adminicula, nam illis concurrentibus talis scriptura benè fidem facit, ita fuit resolutum, per Rotam in Parmen. Status de anno 1588. coram Cardinale Seraphino, & alias pluries.

6 Sed neque est omittendum, quòd si clausula actû, & si apposita scriptura Notarij, tunc denotat perfe-

ctionem, Bald. in authent. quòd sine sub num. 1. vers. et ideò tabelliones, C. de testamen. Castr. in l. is, qui nu. 4. ff. eodem l. hac consultissima in fine, C. eodè, Cagno. in l. si librarius nu. 71. ff. de regul. iur. Alexan. cons. 14. nu. 19. lib. 6. Soccin. cons. 142. col. 2. vers. et patet etiam lib. 1. Ruin. cõfil. 159. num. 13. lib. 4. Curt. iun. cons. 162. col. 2. vers. confirmantur præmissa, Paris. cons. 27. nu. 15. lib. 2. Ruyn. iun. cons. 84. nu. 26. lib. primo.

7 Et talis scriptura habens hanc clausulam potest redigi in publicam formam. Castrenf. in dicta l. is, qui nu. 4. Alex. dicto cons. 14. nu. 19. Paris. dicto consil. 27. num. 15. Curt. iun. dict. consil. 162. nu. 1. cum alijs supra allegatis, et fuit resolutum in dicta causa Parmen. status coram eodem Cardinale Seraphino 15. Decembris 1589. et 1. Februarij 1590.

8 Quod tamen intelligere debes

debes quando hæc clausula est posita in fine instrumenti, vt expressè loquitur Alexan. secus si in princip. vel medio, quia tunc potuit opponi à Notario cogitante se publicaturum, & ideò non denotat. actus perfectionem, Paris. consil. 27. num. 17. lib. 2. Natta in addit. ad Alexan. cons. 14. num. 19. vers. dictæ in breuiaturæ lib. 6.

9 Præterea hæc clausula, licet denotet actus perfectionem non tamen importat stipulationem, & ideò posita in testamento cæci factò sine solem notatibus, l. hac consultissima, C. de testamentis non operatur, vt substineatur in vim donationis causa mortis non data præsentia donatarij, vt fuit resolutum in Mediolen. bonor. pr. Iunij 1592. coram eodem Cardin. Seraphino, vbi fuit reprobatus Ruyn. iun. in consil. 84. num. 26. lib. 1. qui contrarium tenet.

SVMMARIVM.

- 1 Notarius debet rogari ad actum faciendum, & vident. & an abundantibus partibus debeat rogari num. 6.
- 2 Notarius in dubio præsumitur fecisse actum rogatus, sicque etiam in apponendo clausulas n. 3.
- 4 Notarius an debeat cognoscere contrahentes.

ARGVMENTVM.

An in dubio pro validitate instrumenti authentici foundationis Iurispatronatus Notarius præsumatur rogatus.

RESOLVTIO VII.

1 Regulariter Notarius, debet esse rogatus, vt actum validè faciat, immò si non rogatur non tenetur accedere ad faciendum actum illum, vt hoc omnes sciunt latissimè tradit post alios, Tusch. in verb. Notarius concl. 975. multa

multa tradit, Surd. consil. 414. vol. 3. num. 37. cum sequen. inde utile est, quod semper opponat in instrumento se fuisse rogatum, quoniam si mortuus esset, vel non recordaretur de rogatione pro nihilo haberetur instrumentum si autem viueret crederetur sibi S. si vero authent. de tabelionibus collat. 6. & dum Notarius apponit se fuisse rogatum ei creditur, & praesumitur in dubio rogatus tamquam Notarius non autem tanquam amicus quoniam, ut Notarius non autem, ut amicus actum publicum facit, & ita fieri consuetum est, ut post alios probat, Felyn. in capit. ex literis col. pen. de fide instrument. Natta consil. 146. num. 8. quos probat Surd. consil. 452. num. 47. vol. 3.

3 Hinc etiam est ut Notarius praesumatur a partibus rogatus apponere omnes clausulas consuetas in instrumento quoniam, ita consuetum est etiam, ut actum faciat cum suis debi-

tis sollemnitatibus, ut post alios, Molfes. consil. 3. num. 28. cum seqq. Surd. consil. 440. num. 10. vol. 3. cum alijs apud de Franch. decis. 302. numer. 4. & 8. ubi hoc declarat, & omnes alij adeo, ut posset ex se ipso tales clausulas addere, quia sic ex iuris dispositione rogatus praesumitur, ut praedicti DD. docent, & quia hoc est clarum, ideo omitto. Hoc tamen notandum est, quod si contractus respiciat utilitatem vtriusque contrahentis Notarius debet rogari ab vtraque parte nec aliter potest conficere instrumentum publicum, secus tamen si vnus tantum beneficium respiceret contractus, quia satis est ab illo rogari, Bar. consil. 114. nu. 2. lib. 2. latissime, Alex. consil. 110. Doctor. lib. 2. consil. 38. tot volum. 7. ubi addentes alios cumulant post alios

4 Tusch. dict. concl. 75. tota non tamen est necessarium ut Notarius cognoscat contrahentes, quia etiam pro contrahentibus ignotis post instru-

instrumentum facere, ut post alios de Franch. decis. 262. Surd. qui alios citat consil. 413. num. 19. volum. 4. & consil. 132. num. 76. tamen in hoc Regno adsunt pragmaticae in contrarium, quando fiunt obligationes ne possint Notarij eas stipulari nisi obligandum cognoscat, seu ille obligandus cognoscatur a duobus testibus, qui etiam post obligationem debent se subscribere, quod illum talem cognoscant.

5 Praeterea addentes ad Alexandrum dicto consil. 38. in verb. vtramque lib. 2. ex glos. in l. si quis decurio C. ad leg. Cor. de fals. & Spec. quos probat, Tusch. d. conclus. 75. nu. 9. quod si Notarius non esset a partibus rogatus posset attestari, & sic priuatam scripturam facere pro rei veritate de his quae vidit, & audiuit fieri, inter partes, nam haec scriptura, licet non sit publica facit tamen fidem, esset hic examinandus articulus, an per necesse Notarius ro-

gari debeat a testatore, ut valide testamentum fiat, vel satis sit esse ab alio rogatum, & stipulasse testamentum praesente testatore, & non contradicente, & quod sufficiat, probat Surd. latissime dicto consil. 414. quod omitto, quia ita loquitur, ut nihil amplius desiderari possit.

6 Illud solum aduertendum est non esse necessarium, ut pars, vel ambae partes accedant aduocandum, & rogandum Notarium, ut actum illum faciat, sed satis est ut a quouis alio vocetur Notarius, & quod, vel ambae partes si contractus respicit vtramque, narrent Notario se velle talem, vel non talem contractum facere, vel testamentum, & Notarius reducit in scriptis conuentionem partium, & illam sic in scriptis, redactam legit ambabus partibus coram testibus in numero opportuno, & haec est communis obseruantia, & sic quotidie practicatur, & sufficit etiam ex iuris dispositione, ut ex dictis cernitur.

DE PRIMÆ SPECIÆ probationis Iurispatronatus.

*Circa primam speciem probationis Iurispatronatus, scilicet
ut titulus Iurispatronatus sit ex fundatione, vel
dotatione, qui ex authentico documento, &
alijs à iure requisitis ostendatur,
dubitatur de infra scriptis.*

ARGUMENTVM.

*Authentica documenta, que
dicantur ad effectum de
quo supra.*

RESOLVTIO VIII.

PRO resolutione huius
dubij affirmo, quòd
authentica documenta di-
cuntur illa quorum proba-
tio dicitur authentica, &
manifesta cap. 1. & ibidem
notant omnes de fid. instr.
Socyn. sen. conf. 2. volu. 3.
Dec. consil. 423. num. 10.
Parif. conf. 45. num. 3. Gut-
tier. conf. 6. nu. 4. & 5. nec
non dicitur probatio pro-
bata, Bald. in l. interesse, C.
de solut. Verall. decis. 421.

num. 1. p. 2. & decis. 256.
num. 5. p. 3. Rolan. conf. 76.
num. 8. consil. 79. num. 49.
lib. 1. quos sequitur, Noua-
rius conclus. 1. num. 2. de
Iur. patr. in suo operæ noui
Iuris Pontificij. Vel authē-
tica documenta dicuntur
scripturæ cōfectæ per actua-
rium publicum, cum duo-
rum testium subscriptione,
glos. in d. cap. 1. verb. scri-
ptur. idem Nouarius lib. 1.
q. forens. cap. 49. num. 2.
qui alios allegat.

SVMMARIVM.

*Requisita à iure necessaria
debent interuenire, ut au-
thentica documenta pro-
bent.*

Citanda

*Citanda est pars ad dicen-
dum contra iura tempore
productionis.*

*Recognitio instrumentorum
quando sit facienda.*

ARGVMENTVM.

*Que requirantur, ut talia
authentica documenta
probent.*

RESOLVTIO IX.

NOtant communiter
hoc, vt talia documenta
authentica probent debent
continere omnia requisita
à iure necessaria, tam in
confectione, & celebratio-
ne, quæ requisita cumulan-
tur, per Felyn. in cap. 1. de
fide instrumen. & Palador.
lib. 2. rer. quotid. capit. 20.
quam etiam in extractione,
& compulsatione, in qua
sunt necessaria requisita cu-
mulata per Abb. in capit.
cum P. Tabellio de fide in-
strum. Couar. pract. quæst.
cap. 21. Menoch. de arbitr.
iudic. lib. 2. cent. 2. cas. 187.

ita recentissimè docet No-
uarius in suo sollemni opus-
culo iuris Pontificij noui
conclus. 1. num. 3. de Iure
patronatus.

Item citanda est pars ad
dicendum contra iura tem-
pore productionis, nam
alias huiusmodi instrumen-
ta non probant, nec dicun-
tur de actis, Rota in nouis
decis. 1. num. 3. de fide in-
strumen. Cassador. decis. 8.
num. 6. C. de Rescript. Cæ-
sar de Grass. decis. 16. nu. 4.
de probat. Verall. decis. 99.
part. 2.

Et etiam sunt recogno-
scenda post productionem
si de illorum fide opponat-
ur, vt post DD. in d. cap. 1.
de fide instrumen. notarunt
Oldrad. conf. 227. num. 6.
Socyn. conf. 32. lib. 1. Parif.
conf. 115. nu. 4. & 5. lib. 1.
quos cum alijs adducit No-
uarius cit. cōcl. 2. sub nu. 3.
vbi tamen est in opinione,
quòd in instrumentis anti-
quis, ultra septuaginta an-
nos talis recognitio non sit
necessaria, quòd prius dixit
Rota apud Verall. decis. 5.

C 2 part. 3.

part. 3. & Put. decis. 151. lib. 1. prout nec requiritur in multis alijs casibus, de quibus apud eundem, Put. decis. 359. lib. 1. Boer. decis. 154. & latius apud Felyn. in cap. post cessionem de probat.

S V M M A R I V M.

- 1 *Inuocatio diuini nominis inuocari debet per Notarium in principio instrumenti.*
- 2 *Inuocatio diuini nominis non est de substantia instrumenti.*
- 3 *Instrumentum carens inuocatione diuini nominis dicitur authenticum.*

A R G V M E N T V M.

Instrumentum carens inuocatione diuini nominis, an dicatur authenticum ad effectum, ut probetur Iuspatronatus.

R E S O L V T I O X.

- 1 **I**n uocatio diuini nominis sine quo omnis agens

frustra agit, & nihil honestum, & utile inchoari potest, cap. cum Paulus, q. 1. c. non obseruetis 17. q. 7. debet per Notarium proponi in instrumentis c. in nomine domini, de testibus, l. Deo nobis, cod. de Episc. & cler. Specul. de instrument. edit. S. breuiter, in princip. num. 2. per text. in §. si qua vero auth. vt præpon. nom. imperatio est, quia omne causarum principium debet referri ad principium, quod ipse causa, & maxime ad illud, qui est prima causa causarum, sicut est Deus, vnde illius nomen est præponendum, ne deficiat principium instrumenti, Bald. in proem. C. num. 1. vers. & ex ista, præsertim: quia ex inuocatione diuini nominis bonum sequitur initium melius medium, optimus finis S. nos igitur, authenticum. oportet. Episcop. glos. glos. in auth. de hæredit. & Falcid. in rubr. in verbo in nomine. Conclusum tamen fuit non esse de substantia instrumenti, ita ut eius omis-

sio

sio reddat illud inualidum cum sit leuis sollemnitas, cuius defectus non vitiat, Felyn. in c. 1. num. 2. col. 1. vers. sed quod non sit de fide instrum. Alex. in rubr. ff. de nou. oper. nunciat. col. 4. in principio num. 10. vers. teneo conclusiue, vbi dat rationem, quia licet sit magni momenti in his, quæ pertinent ad fidem, tamen quoad instrumentum est sollemnitas, quæ si omittatur, nullum, aut modicum præiudiciū est allatura, & quæ non est fundata in aliqua vrgenti ratione, alias non diceretur leuis, l. cum hi, §. si prætor, ff. de transact. Bar. in l. 1. §. fin. ff. de ventr. inspici. Bald. in l. hac consultiissima col. 2. in fin. num. 6. vers. est autem leue, C. qui testam. fac. poss. & quod dicta inuocatio non sit de essentia, est communis opinio, vt concludunt omnes in dicta rubr. de nou. oper. nunc. Bald. in proem. c. in principio, Mascard. in tract. de ludæis quest. 10. num. 1. in fine. Nec obstat l. 1. cod.

de vet. iur. enucl. l. Deo nobis, cod. de Episcop. & cleric. authent. de armis in princip. & in pluribus alijs locis breuitatis studio omisissis, in quibus cauetur esse incipiendum ab inuocatione diuini nominis, quia prædicta procedunt de consilio, non autem de præcepto, sicut in illo Euangelij, vadæ, & vendæ vniuersa, quæ habes, & da pauperibus, alias sequeretur, quod nullus actus sine scriptura celebratus valeret, cum soleat absque inuocatione fieri, prout in mutuo, & similibus, de quibus per Dec. in cap. 1. num. 6. col. 2. ad ad med. vers. & hoc patet de fide instrum. & in capit. in nomine domini, in principio vers. sed posset responderi de testibus. Non obstat Imperatoris nomen esse præponendum in instrumentis auth. vt præpos. Imperat. ergo multo magis diuinum nomen, quia respondetur de nomine Imperatoris esse cautum, non de diuino, & nomina Papæ, Imperatoris, & si-

& similia significant tempus, & sunt necessaria concomitantia actum, qui geritur, Bald. in proem. C. nu. 1. Nec obstat, quod ratione, cōsuetudinis ista sollemnitas sit effecta de substantia, cum ubiq; dicta inuocatio præponatur, vnde stante huiusmodi consuetudine concludunt doctores per illius omissionem vitari instrumentum, Abb. in cap. 1. colu. 2. ad med. vers. & per illum, vbi Felyn. in colu. 1. ad fin. vers. sed dic, quod ratione, Imol. in rubr. de nou. oper. nunc. in princip. vbi Ruyn. num. 6. vol. 2. licet ergo de iure non esse de substantia, sed potius consilij, tamen consuetudo interpretatur de præcepto, & necessitate, cum vtrumque simul plus operetur, vt dicimus de statuto, & de pacto, Bald. in c. venientes de iure iuran. ad fin. nu. 7. vers. sed numquid, & statutum, quod per se non valet, à cōsuetudine interpretatiua, roboratur, Butr. in c. cum clactus de consuet. col. 2.

ad med. num. 17. vnde dicta consuetudo erit obseruanda, aliàs instrumentum nõ valet, Bald. in rubr. de pace constan. in fin. cum omisso sollemnitate etiam ex sola cōsuetudine introductę redat actum nullum, l. 4. de cust. reor. Fel. in c. 1. col. 1. ad fin. vers. sed dic, de fide instrum. quia omisso, quod consuetudo præponendi diuinum nomen non seruatur ubique, prout in Ciuitatibus nõ nullis nõ esse in usu inchoare instrumentũ à dicta inuocatione, dicit Castr. in rub. cod. in primo num. 2. Respondetur non, per hoc dicendũ esse, quod dicta consuetudo operetur, vt huiusmodi inuocatio sit pro forma, & substantia instrumenti, vt concludit, Alciat. in rubr. de nou. operis nunciat. num. 10. colu. 2. vers. sed quid si absit, vbi dicit credendum esse potius, quod dicta consuetudo inoluerit ex quadam pia scrupulositate, non eo fine, vt necessitatẽ inducat, prout idem receptum est in

man-

mandato legis, quod si inductum sit dumtaxat causa honestatis, nam adeo obligat, vt actus in contrarium factus dicatur nullus glos. in auth. decernit col. de arbitr. in verbo, sacramenti, & in l. rem non nouam, in fin. cod. de iudic. nam per verba legis simpliciter aliquid inducentia, forma actui, nõ imponitur, Bald. in l. 1. de liber. & posthum. & in l. fin. vbi Salyc. cod. de senten. ex breuit. recitan. Alciat. qui de communi in rubr. de nou. oper. nunc. colu. 2. in princip. num. 12. & quod ista opinio sit magis æqua non obstante dicta consuetudine, cõcludit latè, Gonzal. in cap. 1. variar. quæst. per totum, vbi multos alios adducit, cum præsertim sumus in casu fauorabili, qui actus potius substineri debet, quã perire l. quoties, l. 2. ff. de verb. oblig. & quia consuetudo strictam interpretationem recipere solet l. 1. §. si quis hoc interdicto, ff. de itin. actusque priuati, ultra quod ea, quæ in in-

strumentis solent de cōsuetudine apponi, pro adiectis, habentur etiam si non apponantur Ancharan. in c. cum M. Ferrariensis, nu. 3. vers. sexto nota, & ibi Felyn. col. 1. de constit. per l. fin. in fin. cod. de fideiuss. l. quod si nolit. §. quia alsidua cod. de iudic. bonum tamen esset ab huiusmodi consuetudine non recedere, cum consuetudines honestæ pro legibus habeantur, & tamquam laudabiles obseruandæ, cap. fin. de consuetud. Idem dicimus de inuentario, quod non vitatur per omissionem venerabilis signi crucis, cum respectu illius actus, sit leuis sollemnitas, Dec. qui de communi, cons. 633. num. 7. colu. 2. in fine, Roland. consil. 73. nu. 5. lib. 2. Vasque qui de magis communi de success. creat. §. 9. nu. 12. lib. 1. vbi quod in iudicando non est recedendum ab hac opinione, Cephal. cons. 327. num. 27. lib. 3. vbi quod omisso istius leuis sollemnitate nõ vitiat, & quamuis contra-

riam

riam sententiam tutiorem dicat Crass. in §. inuentarium, q. 10. num. 1. in fin. tamen prima opinio est seruanda tamquam magis communiter recepta, vt testatur Bertaz. de claus. in proem. num. 5. post med. versic. ex quib. videtur, ob illam rationem, nam licet de iure esset de substantia talis inuocatio, tamen non debet vitiare actum, cum sit leuis sollemnitas, vt dictum est supra, vnde idem dicendum est quando esset de substantia vigore consuetudinis, ne sequatur absurdum, quia plus operatur consuetudo, quæ est lex non scripta in casu non scripto, quam lex scripta in casu scripto, qui esse non debet, cum consuetudo sit altera lex, & pro lege seruetur in non scriptis, l. de quibus. & l. diuturna, ff. de legibus, & ideo instrumentum carens inuocatione diuini nominis dicitur authenticum ad effectum probandi Iurispatronatus.

SVMMARIVM.

- 1 *Instrumentum faciens mentionem de alio instrumento procuratoris non probat dictam procuracionem.*
- 2 *Notarius faciens mentionem de alio privilegio, vel scriptura non probat etiã si illa sint incerta, vel transumpta.*
- 3 *Instrumentu faciens mentionem de alio instrumento foundationis, vel dotationis dicitur authenticum ad finem probandi Iurispatronatus ex pluribus rationibus, vt num. 4. 5. & 6.*

ARGVMENTVM.

An instrumentum faciens mentionem de alio instrumento foundationis, vel dotationis dicatur authenticum ad effectum probandi Iurispatronatus.

R E-

RESOLVTIO XI.

Dicebam primo non dici authenticum ad effectum, de quo supra per decis. Affl. 273. vbi instrumentum faciens mentionem de alio instrumento procuracionis, non faciat fidem de dicta procuracione, tenent Angel. in repet. l. sciendum, ff. de verbor. obligat. vbi referet Specul. in §. restat. in fin. præalleg. tenere, & talia verba non probant hanc conclus. firman. Salyc. & alij scribentes in dicta auth. benefacit ad hoc glo. in ca. Abbate Sancti Siluari. in verbo fiat fides, de ver. signif. in quantum dicit, quod si per notarium fiat mētio de alio privilegio, vel scriptura non probat illud etiam si totum privilegium, vel scriptura sit insertum, vel transumptum in dicto instrumento: quia non est facta auctoritate iudiciali: vt ibi latius per eum. Et idem tenet Innoc. in vlt. col. 5. & in c. fin.

de fide instrumentorum, ideò datur pro regula, si instrumentum aliquid attestatur de præterito, non creditur instrumento, secundum Bart. & Doctor. communiter in d. auth. si quis in aliquo, & Innoc. in capit. quoniam contra de probat. & in c. cum in iure de offic. deleg.

Tamen in quadam facti contingentia contrariam sententiam veriorem, & in & in praxi receptiorem esse arbitratus sum dictum instrumentum esse authenticum ex infra scriptis. Primo, quia illa relatio continet rem certam, scilicet dotationem, Nicolai pro illa Ecclesia, vnde probare, tunc scribit, Dec. quem alij sequantur in d. auth. si quis in aliquo col. 6. Grat. conf. 123. num. 19. vol. 2. Cepol. consil. 38. num. 12. Gozad. conf. 57. num. 8. Boer. decis. 281. num. 5. vbi attestatur de communi, Bald. in l. 1. C. de Episcop. & cler. Soc. sen. conf. 266. num. 1. volum. 2.

Secundò, quia Notarius

D atte-

attestabatur à se fuisse confectum illud instrumentum foundationis, & dotationis, & tunc probare voluit, Angel. in l. si donatio, C. de donat. Dec. conf. 505. superioribus diebus, col. 3. in prin. nu. 2. & est communis opinio, teste Grat. d. consil. nu. 18, & idem esse si dixisset se vidisse, & legisse illud absque aliquo vitio, vel rasura, Specul. in tit. de instrumen. edit. S. refert, propè si. Aret. instit. de legit. agnat. vt in fine.

6 Tertiò, faciebam magnum fundamentum super antiquitate, nam excedebat hominum memoriam, quibus semiplena sufficit, Innoc. in capit. veniens 224. de verbor. signific. Bald. in cap. cum olim, de cens. antiquum enim potest probari per coniecturas, indicia, & præsumptiones, Bald. late conf. 41. num. 2. volu. 1. Anchar. consil. 310. nu. 2. Alex. conf. 90. num. 8. lib. 6. Ias. conf. 128. num. 1. vol. 1. cum alijs, vt per Paris. conf.

105. num. 41. & seq. vol. 1. & est communis opinio, vt patet ex adductis, per Mascard. de probat. concl. 109. co. 225. lumi. 1. Et per verba enunciatiua, Ias. consil. 56. num. 1. lib. 2. conf. 128. nu. 1. lib. 1. Dec. conf. 146. num. 19. Alexan. conf. 74. lib. 3. cum alijs, vt per Paris. d. conf. 104. num. 47. 226. Butr. in c. cum dilectus, de success. ab intest. & per famam Alex, conf. 4. nu. 11. lib. 2. Roman. conf. 109. & antiquum intelligitur, post 100. annos, Alexan. conf. 58. lib. 4. Affli. & decis. 267. Curt. iun. consil. 90. Dec. consil. 15. & 41.

SUMMARIVM.

- 1 Scartafacium quid sit.
- 2 Scartafacium Notarij, in quo descripta reperitur fundatio Iurispatronatus dicitur authenticum.
- 3 Scartafacijs regulariter nõ creditur etiam extra ipsum scribentes num. 4.

A R-

ARGVMENTVM.

An scartafacium Notarij in quo descripta reperitur fundatio, & dotatio alicuius Cappella dicatur scriptura authentica ad effectum probandi Iurispatronatus.

RESOLVTIO XII.

- 1 **S**cartafacium nil aliud est quam, id quod memorie seruandæ causa ab ipso Notario conscribitur, Menocchius consil. 296. nu. 91. & 95. quem refert, & sequitur Genua de scriptura priuata libro 5. in tit. de Scartafacijs, vnde in facti contingentia dicebam scartafacium Notarij, in quo reperiatur descripta fundatio, ac dotatio, non dici scripturam authenticam ad effectum, vt ex sola illa assertione, absque originali strumẽto probatum censeatur Iurispatronatus, ratio, quæ me mouebat erat regularitatis illa, quod præfatis se artat
- 2 facti contingentia dicebam scartafacium Notarij, in quo reperiatur descripta fundatio, ac dotatio, non dici scripturam authenticam ad effectum, vt ex sola illa assertione, absque originali strumẽto probatum censeatur Iurispatronatus, ratio, quæ me mouebat erat regularitatis illa, quod præfatis se artat
- 3 facti contingentia dicebam scartafacium Notarij, in quo reperiatur descripta fundatio, ac dotatio, non dici scripturam authenticam ad effectum, vt ex sola illa assertione, absque originali strumẽto probatum censeatur Iurispatronatus, ratio, quæ me mouebat erat regularitatis illa, quod præfatis se artat

ditur, Iason in l. admonendi num. 18. in fine, ff. de iure iurando, vbi concordantes adducit Bald. Castrenf. Alex. Roman. ac alios, & in repetitione eiusdem legis nu. 115. vers. 2. limita nam hæc scartafacia sunt quidam libri sine ordine confecti, atque conscripti, quibus non creditur. Amplia, vt hæc etiam contra ipsummet scribentem ex ipso scartafacio, oritur probatio Felyn. in simili l. post plures relatos allegatione sua 18. nume. 2. lib. primo, id quod tali ratione ad viuum demonstratur. Non plus probat scartafacium, seu memoriale quàm confessio facta absente parte, sic post Bald. in Rubrica C. de constituta pecunia Menoch. d. consul. 299. num. 75. & num. 94. vbi pulchè.

SUMMARIVM.

- 1 Notarius nequit conficere instrumentum extra territorium illius, qui eum creauit amplia, vt nu. 2. & 3.
- D 2 4 Nota-

4 *Notarij creati à Papa, vel Imperatore possunt ubique instrumenta conficere.*

ARGUMENTVM.

An instrumentum foundationis confectum per Notarium extra territorium illius, qui eum creauit dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XIII.

1 **C**ommuniter præfatæ quæstioni censeo responderi posse pro negativa opinione pro eaque firmant docet, vt Notarius non possit conficere instrumentum extra iurisdictionem illius, qui eum creauit ita tenet Spec. in tit. de instrument. edit. §. restat vers. qui de his, Bart. in l. cunctos 2
populus colum. 13. vers. 7. quæro c. de Sum. Tri. Rota in nou. decis. 291. Bellam. decis. 15. Guid. de cun. in l. non aliter, ff. de adop. Bellam. conf. 43. col. 3. Io. And.

in c. Romana colum. penul. de for. comp. in 6. Bellam. conf. 42. colum. 1. collect. in c. si cau. in fin. si fid. instrum. Bart. in l. 2. ff. de off. proconf. & leg. in l. nec ei §. quorum ff. de adopt. Butr. in capit. cum P. Tabbellio. colum. 2. versicul. numquid autem Tabbellio, & ibi Abb. numer. 9. & vbi etiam Imol. colum. 3. vers. aduersæ, tamen de fide instrum. Bart. in l. apud proconfulem, ff. de man. miss. vindicta Dom. in c. Romana, §. si. de for. comp. in 6. Ant. de Butr. in c. per venerabilem colom. 21. vers. potest. 3. intelligi, qui fil. sint legit. & ibi præpos. in §. quod autem colu. 133. qui dicit istam commun. opin. & seq. colu. quæst. 8. Ruyn. conf. 69. col. 3. Boer. decis. 242. quod ampliatur procedere etiam de consensu partium collect. in c. cum P. Tabbellio in prin. de fide instrum. Bar. in l. 2. ff. de off. proconf. & legat. Ant. de Butr. in c. cum P. Tabbellio col. 2. vers. numquid Tabbellio

bellio de fide instrumen. & Imol. colum. 3. vers. an autem possit, Bald. in l. repetita c. de Episc. & cler. Ioan. Andr. in addit. Specul. in tit. de instrument. §. restat, vers. quid de his, Ant. de Butr. in c. per venerabilem col. 21. vers. potest 3. intelligi, qui fil. sint leg. & ibi præpos. in §. quod actum 3
colum. 153. qui dicit hanc opinionem esse communem, procedit pariter inter ipsos subditos iurisdictioni creatis eum in Notario, nam non possit territorium conficere istum, vt dicit Abb. in c. cum P. Tabbellio vol. si. si verò Tabbellio, vbi dicit Doct. communiter, ita tenere de fide instrumentum vbi etiam Fel. fol. 51. vers. immò dixi, vbi hanc veriorum, & ex his dicebam in facti contingentia instrum. foundationis, seu dotationis alicuius cappellæ confectum à Notario extra territorium illius, qui eum creauit, non dici authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

4 **L**imitarem tamen in Notarijs creatis à Papa, vel ab Imperatore, qui vbi que locorum possunt instrumenta conficere, Spec. in tit. de instrum. edit. §. restat, versic. quid de his, Rota in nou. decis. 191. Bellam. decis. 21. & conf. 43. colum. 3. & conf. fil. 42. colum. 1. & 3. & conclus. 246. Imo. in c. cum P. Tabbellio colum. 3. vers. an autem constitutus de fide instrumen. Ant. de Butr. in c. per venerabilem col. 20. vers. 1. & 2. qui fil. sint leg. Abbrin c. sicut num. 12. ne cler. vel Mon. Fel. in d. cap. cum P. Tabbellio colum. si. Fel. in c. ad audientiam colu. 4. de præscript. ver. fatetur, tum Præpos. in c. per venerabilem, §. quod autem col. 132. vers. quæro quartum, qui fil. sint leg. Boer. decis. 242. quod Abb. intelligit præcedere nisi de partium consensu, & non alias c. cum P. Tabbell. colum. si. de fide instrum. vbi Fulg. num. 17.

SVMMARIVM.

- 1 *Notarius non præsumitur nisi probetur, & onus incumbit producenti instrumentum, ut n. 2.*
- 3 *Notariatus probatio quomodo fieri debet.*

ARGVMENTVM.

An instrumentum foundationis, seu dotationis alicuius Cappelle confectum à Notario non probata qualitate Notariatus dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XIV.

- 1 **I**sta conclusio est vera quod quis non præsumitur, Notarius nisi probetur, cū hæc sine officio Notarius non conferatur nobis à Natura, Crauet. post alios in terminis consil. 72. colum. 2. & quod probari debeat quando opponitur; quem non esse Notarium, voluit Spec. in tit. de instr.

edit. S. restat, Doc. in c. 1. extra de fide instrum. Crauet. de cons. 72. & consil. 112. nu. 16. & consil. 150. in prin. & in tract. de antiqu. temp. in 3. par. in rer. vidimus nu. 3. & seq. ornatissimus, Rol. à Valle consil. 32. num. 3. & seq. lib. 2. vbi num. 6. dicit onus huius probationis incumbere producēti instrumentum, & num. 13. dicit debere probari illum Notarium esse, de quo habetur mentio in instrumento confecto num. 14. quod quando Notarius est mortuus, debet probari per comparisonem literarum, quod scriptura ex qua erat sumptum dicit. instrumētū erat manu talis Notarij, l. si quis decurio c. de fals. glos. in authen. & si contractus, C. de fid. instrum. Alex. consil. 97. num. 3. lib. 7. nec sufficit probare quem esse Notarium, nisi probetur fuisse Notarium tempore confecti instrumenti, Alex. 166. colum. 2. lib. 2. & consil. 97. num. 4. Rolland. à Valle de consil. 32. num. 9. quia qui se fundat

fundat in tempore oportet, quòd articulatè, & limitatè probet de tempore l. cum actum, ff. de negot. gest. nec sequitur hodiæ aliquis est tabbellio, ergo fuit heri, vel pridie, Bald. in l. ex persona col. 2. c. de probat. in l. qui Adulterij C. de Adul. Alex. consil. 198. col. 2. lib. 2. Rol. de consil. 32. num. 12. vbi num. 12. post Ioan. Andr. Brut. & alios dicit esse capitulandum, & probandum, quod tempore, quod fuit confectum tale instrumentum, de quo est quæstio, talis, qui illud confecit fungebatur publico officio tabellionatus, arg. l. 1. ff. ad Maced. & ponit Porr. Imolen. vbi testatur de communi lib. 2. commun. opin. concl. 11. in 3. limit. in fin. quæ obiecta maximè videtur procedere in casu nostro, cum non simus in antiquis, Iason. post alios, in l. Barbarius colum. 2. vers. 3. notabiliter limita, ff. de off. præt. & cumulatè, Crauet. in tract. de antiquit. temp. in 3. par. num. 2. & 3. & 6.

dicunt nunc probari quem Notarium, quotiescumque cum antiquitate temporis concurrat communis opinio, & fama, quem esse Notarium, Innoc. in c. veniens de verbor. signif. Bald. in d. l. Barbarius colum. 9. versic. qualiter autem probetur, Dec. consil. 36. col. 2. post medium, & consil. 47. col. 2. subdit Crauet. vbi supra, num. 9. post Ias. in d. l. Barbarius in 3. limit. quod supradicta procedunt, quando producuntur alia instrumenta. Notarij, nam ex productione instrumentorum fama, & antiquitate temporis præsumitur instrumentū fuisse confectum à Notario, vel quando nulla suspicio considerari posset contra producentem inspecta qualitate, & legalitate eius personæ, & attenda qualitate scripturæ: vix enim fieri poterit scriptum recens, ut videatur multum de antiquo, quin signa aliqua suspitionis appareant, & illa fama melius diceretur probata, quando probaretur Nota-

Notariū exercuisse eius officium, cum scientia superioris: dicitur enim Notarius acquirere possessionem tabellionatus, quādo exercet conscientia superioris, Iaf. in d. l. Barbarius nu. 52. in fin. Menoch. in tract. de arbitr. iudic. casu 161. numer. 2. libr. 2. casu 2. & ad præsumendam istam qualitatem Notarius requiritur tempus antiquum, ad minus centum annorum, Afflic. 143. & 261. Guid. Pap. decis. 257. Crauet. vbi supra nu. 10. ad adminiculādum probationem qualitatis Notarius, sufficit producere plura instrumenta antiqua cōfecta à dicto Notario, & dixi siue ante, siue post instrumentum, de quo disputatur, Boer. decis. 36. colum. penult.

SVMMARIVM.

- 1 *Notarius vassallus an possit facere instrumentum pro domino, vel contra dominum.*
- 2 *Instrumentum factum per*

Notarium vassallum, an valeat in hoc Regno, & quid si sit instrumentum Iurispatronatus num. 3.

ARGVMENTVM.

An instrumentum foundationis Iurispatronatus cōfectum per Notarium vassallum dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus Baronis.

RESOLVTIO XV.

Respondetur hanc quæstionem de iure cōmuni carere omni difficultate, quid de iure canonico & pars affirmatiua est certa pro validitate instrumenti, ea ratione quia satis est, vt Notarius sit persona publica, & pro omnibus exerceret officium; etiam si instrumentum esset contra proprium dominum, ratio clara est, quia dum caret omni suspitione fraudis, & posset etiam contra se ipsum rogare instrumentum, & rogatum valeret, ac si esset cele-

celebratum, inter alias partes, l. publica, ff. de posit. l. non putauit §. si quis in suo ff. de bonor. possess. contr. tabul. Innocen. & alij quos probat, Bellam qui testatur de communi in clement. si vnà num. 89. de reb. eccles. non alienam probat, etiam Bald. Alexand. & Signorol. quos sequitur Tusch. in verbo Notarius concl. 78. qui etiam docent, vt non possit Notarius pro se rogare instrumentum propter suspicionem fraudis, & ad euitandas suspitiones falsitatis, & ob eadem rationem non potest pro suo beneficio, & commodo aliquid scribere in alieno testamento, vt habetur in iuribus citatis, & probant post alios, Tusch. in verbo Notarius, concl. 77. Brunor. in verbo Notarius adscribere, Socy. iun. in l. sciendum num. 24. ff. de verbor. obligat. Dec. consil. 42. num. 2. Decian. consil. 45. volum. 3. & alij passim. Posset tamen Notarius cum legitimo numero testium, & in hoc Regno

cum Iudice ad contractus, testamentum proprium cōficere, & publicare, quia in hoc casu nemini damnum affert, cum de proprijs bonis disponat glos. in l. 2. vbi omnes, C. de testamen. Signorol. consil. 65. quem probat Tusch. in d. verbo Notarius conclus. 78. num. 2. post alios Bellamer. vbi supra num. 91. & seruetur in prax. ideo omitto alias proaationes.

3 Sed in Regno cum vigore cap. incip. Ladislaus prohibeatur Notarius Vassallus facere instrumentum pro Barone, de quo latius Franc. decis. 118. & plenius Nouarius in lib. 1. qu. forens. cap. 156. Ideo si reperiatum factum instrumentum foundationis per Notarium Vassallum, vtique dicerim authenticum.

Verum posset teneri contrarium, prout ita in discursu mecū habito annuebat idemmet Nouarius Author bonæ indolis adducens pro ratione tale capitulum Regni debere procedere in

rebus prophanis, non autem in concernentibus spiritualitatem, prout esse Iuspatronatus.

SVMMARIVM.

- 1 *An liber ex archiuio desumptus ad hoc, ut dicatur authenticus plura requiruntur.*

ARGVMENTVM.

An liber ex archiuio desumptus dicatur authenticus ad effectum de quo supra.

RESOLVTIO XVI.

- 1 **F**Vi in opinione in facti contingentia librum ex archiuio publico deproptum plenam fidem facere, & sic authenticum dici ad effectum probandi Iuspatronatus, concurrentibus, tamen quatuor requisitis. Primò, quod Archiuio præsit officialis. Secundò, quod sit positus inter scripturas authenticas, vel pro authenticis habitis. Tertiò, quod

fides illi detur ex consuetudine. Et quartò, quod corroboretur testimonio officialis ipsi Archiuio assistentis, qui testetur librum ipsū in archiuio publico fuisse repertum probationē plenam inducit, ita Lodouic. conclus. 29. ampl. 15. Crau. conf. 188. num. 5. inferens, quod liber Ecclesiæ in archiujs publicis inuentus plenè probat, maximè si in eo, multæ partitæ veræ, & comprobatæ contineantur his accedat, Riminal. conf. 642. num. 19. vbi adducit tex. in cap. ad audientiā de præscript. Cacher. decis. 69. nu. 2. & 3. nam libro quando est sub custodia publica, fides sēper adhibetur, Dec. conf. 46. num. 10. Monalid. conf. 11. num. 1. hinc libro archiuij Principis, vel suorum officialium plenè creditur, sic post Bursat. conf. 106. num. 18. Cacher. decis. 69. num. 5. prout etiam cuilibet libro confecto ab officiali alicui archiuio publico assistenti plenissimā præstari fidem respondiderunt,

runt, Corn. conf. 142. nu. 6. lib. 3. Lodouic. conclus. 29. colum. 3. vers. ampla 29. sic pariter libro antiquo Episcopatus in archiujs publicis existentibus indubitata fides adhibetur etiam si essent sine die, Cassan. consil. 15. num. 2. & hoc procedit etiam in qualibet scriptura priuata, & si ab eodem archiuio desumpta, Caball. Milleloq. 58. nu. 1. vbi adducit text. in authen. adhuc de fid. instrum. clem. vnica in fine de iureiur. in capit. peruenit 3. qu. 1. sequitur Monal. d. conf. 1. num. 3. & conf. 11. num. 1. volum. 1. Martin. de iur. cens. capit. 7. num. 25. Roland. à Valle conf. 75. vol. 4. & latius in materia Nouarius concl. 1. de archiu. in Opusc. nou. iur. Pontific. quem videas.

SVMMARIVM.

- 1 *Citatio partis, an sit necessaria quando ex archiuio publico sumitur transumptum ad finem probandi Iuspatronatus, referuntur*

plures opiniones, & denique authoris vt n. 2.

ARGVMENTVM.

An partis citatio sit necessaria, quando ex ipso archiuio publico sumitur transumptum ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XVII.

1 **I**N hac difficultate, licet non sit omnium scribentium opinio. Tamen Cassan. consil. 15. num. 5. post Felyn. in cap. audientiam de præscript. tenet pro affirmatiua, idē sequitur Cacher. decis. 69. nu. 4. & nu. 8. intelligens verum esse in exemplo sumpto ex scriptura priuata reperta in archiuio publico alicuius inferioris à Principe. His accedat, Roland. à Valle conf. 75. num. 4. vbi concordantes adducit, Corn. Socyn. iur. & Clar. Farin. decis. Rot. 549. vbi hoc præposito dicit, quod scripturæ extractæ ex archiuio reposito penes

capitulum, non citata parte aduersa, ad videndum collationari pro capitulo non probant, & fundamentum huius opinionis est quoniã exemplum factum regulariter parte non citata, minimè probat, Put. inter alios decis. 152. libr. 8. sequitur Misng. obseru. 73. num. 11. centur. 6. adducens text. in cap. cum P. Tabbell. de fid. instrum. Monal. d. consil. 5. num. 5. & cons. 17. num. 3. volum. 1. Verum ego dico, quod aut per exemplationem, quæ fit de aliqua scriptura sumpta ex ipso archiuo, pars non citata lædi potest, aut non potest lædi. Si primò requiritur de eacitatio personalis, si pars cuius interesse est sit certa. Si verò est incerta, sufficit citatio voce præconis, vel per edictū Mohedan. decis. 8. de fide instrum. nisi periculum esset in mora deperdendo originali, Angel. & DD. auth. si quis in aliquo C. de eden. Si verò pars nõ citata non leditur secus est, sic firmat Minad. decis. 43.

& vide latè Nouar. concl. Iur. Can. nou. 1. de archiu. nu. 8. vbi etiam quòd quando pars non opponit, scriptura extracta ab archiuo sine partis citatione valet ex Verall. decis. 3. num. 10. part. 2.

SVMMARIVM.

- 1 *Liber visitationis per Notarium scriptus probat in Iudicio.*
- 2 *Libris visitationum de cõsuetudine adhibetur plenam fides.*
- 3 *Libri visitationum non dicuntur authentici ad finem probandi Iuspatronatus, & de ratione nu. 4.*

ARGVMENTVM.

An liber visitationis dicatur authenticus ad effectum, vt ex eo probetur iuspatronatus.

RESOLVTIO XVIII.

- 1 **V**idetur autem absolutum in iure, conscripta in libro visitationis per Nota-

Notarium facere probationem in iudicio Pavin. de visitat. quæstio 4. num. 24. & 34. Nam Notarius, vt iuratus in principio officij, equiualeat duobus testibus, cap. quoniam contra de probat. cap. ad audientiam, vbi Abb. nu. 6. de præscript. ac ipsi creditur ratione officij, Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. cent. 6. casu 359. n. 3.

Insuper dictis visitationibus, vt productis de publico Archiuo Cancellariæ Episcopalis fides adhibenda est gl. in d. c. ad audientiam in verb. censualem, & ibi Abb. num. 10. Rot. Rom. in nouissim. decis. 189. num. 5. par. 1. Crau. consil. 158. num. 4. & 5. Caualc. decis. 30. nu. 50. p. 1. faciunt Rot. Rom. decis. 340. num. 1. & 2. par. 2. in nouiss. Mascard. de probat. concl. 319. nu. 4. & seq. & concl. 799. nu. 12. Caualc. decis. 12. numer. 23. & decis. 24. numer. 8. parte 4.

- 2 Præsertim, cum hodie cõsuetudo inoleuerit, q̄ libris visitationū detur plena

fides, Caputaq. dec. 229. p. 1.

Accedit, cum materia visitationis quam pluribus potiatur priuilegijs, vt tendens, & ad honorem Dei, & salutem animarum, Pavin. ibidem quæst. 1. num. 6. & quæst. 10. num. 1. & facit ad hoc quod scribit, Genua lib. 4. quæst. 5. vbi libris visitationum Episcoporum, seu aliarum personarum in iudicio productis plenè creditur, quoad visitationem, & præcipuè cum hodie cõsuetudo inoleuerit, q̄ libris ipsarum visitationum detur plena fides sic, post Verall. decis. 229. part. 1. Macerat. variar. resolut. lib. 1. resolut. 110. num. 4. & per totum, vbi latè de hac materia.

- 3 Contrariam sententiam, quod libri visitationum nõ dicantur authentici ad effectum probandi Iuspatronatus latissimè testor ego ipse in praxi decis. 40. num. 6. & Pia segius in praxi capit. 5. num. 7. par. 2. vbi libri visitationū, licet probent quoad visitationem personarum, & sacramentorum,

torum, non tamen sufficerent ad probandum Iuspatronatus cum fiant sine causę cognitione, Genuen. I in prax. Cur. Arch. Neap. ca. 63. num. 17. & tandem ad hoc facit, quod reliquit Molfesius in sua sum. morali in tit. de iure patronatus num. 45. quorum verborum tenor talis esse. Itaque libri visitationum non probarent Iuspatronatus, quia fiunt ad alium effectū, nempe quoad visitationem personarum, & sacramentorum, & post Verall. Seraph. & alios notatur apud nos loco citato num. 6. & proinde requiruntur alia adminicula, & si adessent sententię ad fauorem Iuspatronatus, & pręsentationum, vt post alios notat Seraph. decis. 1141. par. 2. de quo meminimus, loco citato num. 10. vbi alias decisiones refert, & iuxta hanc opinionem priter tenent Nouarius lib. 1. quęst. forens. cap. 49. num. 3. vbi supradictos allegat.

SVMMARIVM.

I *Liber monasterij an probeat Iuspatronatus, varia sūt opiniones DD. sed non probare verior est opinio, vt num. 2. quod limita duobus modis, vt num. 3. 4. & 5.*

ARGVMENTVM.

Liber Monasterij, an dicatur authenticus ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XIX.

SVpponebatur mihi in facti contingentia in quodā libro Monasterij repertum fuisse iuspręsentandi ad aliquod beneficium, spectare ad illud Monasterium quare fuit dubitatum si huiusmodi assertio probeat iuspatronatus, & sic diceretur liber ille authenticus.

In qua quidem difficultate, non eadem videtur ef-

se omnium Scribentium sententię; quia non nulli senserunt pro negatiua. Sic præcisè inter cęteras, Afflic. decis. 364. num. 7. vbi post alios animaduertit, qd si Monasterium scriberet in libro suo ream meam esse sibi redditiciam, nihil mihi noceret talis scriptura, nisi ego consentirem, & latius, vt per eum, quem sequuntur, Riminal. conf. 432. & Crauet. de antiquit. temp. in versic. quod in libro officialis, numero secundo, vbi ad hoc pariter infert, quod si in ipso libro Monasterij sint descriptę solutiones canonum, ex hoc non infert ad solutionem ipsius census, vel emphyteusis, ibique multos adducit. 1

Accedit etiam Bursat. post alios consil. suo 26. num. 29. vbi pariter docet, quod liber ipsius Monasterij non probat regulariter contra tertiū, siue in ipsius præiudicium, nisi sit publicus, & sub nu. 30. ampliat, etiam si liber ipse excedat spatium 30. annorum, licet

benè præsumptam quādam probationem ex eo induci arbitrariam.

Contrariam autem sententię, quod imo libris ipsorum Monasteriorum, & similium locorum talem continentibus solutionem, plena fit adhibenda fides, tenuit primus omnium, Roman. conf. suo 127. ferè in princip. vbi etiam pro corroboratione adducit textum, cap. ad audientiam, extra de præscriptionibus, & in l. census, ff. de probationibus, sequitur Dec. cōs. suo 147. nu. 14. vers. 4. ista conclusio, vbi multos alios cōcordantes adducit, & subiungit hoc præcipuè verum concurrentibus alijs coniecturis; His accedunt Boerius decis. sua 105. num. 13. Paris. consil. 7. num. 2. vol. quarto, Camill. Borell. consil. 41. num. 42. ac multi alij, Riminal. conf. suo 506. num. 19. vbi pariter docet, libris eorundem Monasteriorum esse credendum, in quibus apparēt solutiones factę per plures ipsorum

procuratores, & oconomos iam defunctos, quia, nō est verisimile, quōd mori voluissent in peccato falsitatis, sequitur etiam idem Bursat. conf. suo 253. num. 49. vbi post alios similiter, tradit quod libri ipsius Ecclesiæ, ac Monasterij, vel quasi plenē rem esse censualem ipsiusmet Ecclesiæ probant.

- 1 Sequendo priorem opinionem istā veriore, quā etiam sequutus est, Fachin. consil. 40. num. in 2. Primò
- 2 limita eam non procedere in libris Ecclesiæ, & similiū aliorum locorum, repertis in archiuio publico, ac per officiales publicos seruatis tunc etiam ipsius plena fides solet adhiberi, etiam pro Ecclesia, cōtra tertium, ita probat text. in capit. ad audientiam de præscriptionibus, & ibi glos. in authen. Adhæc, vbi etiam gl. C. de fide instrument. glo. in cap. cum causam, extra de probationibus, & post plures alios relatos, Mascard. conclus. sua 976. num. 50. se-

quitur hoc idem Amicis, consil. 101. num. 27. Ferret. consil. suo 89. num. 4. Crau. post alios relatos conf. suo 158. num. 5. Bursat. consil. suo 330. nu. 108. & nouissimè Puteus, consil. suo 144. num. 11. vol. 1. Surd. conf. suo 245. num. 18. vbi concordantes refert Boer. decis. 105. nu. 10. Paris. conf. 107. num. 16. volum. 1. ac plures alios.

- 4 Limita secundò principaliter, conclusionem supradictam non procedere in libris ipsiusmet Ecclesiæ antiquis, si enim propter eorum antiquitatem pro ea, absque dubio plenē probāt, textus est expressus in cap. cum causam, & ibi glos. de probationibus, & in cap. sane il secundo, 24. quæst. 2. infinitas concordantes refert, & sequitur Mascard. memoriam concl. 976. nu. 59. Paris. consil. suo 107. nu. 16. volum. 1. Henricu. consil. suo 56. num. 50. Bursat. conf. 330. nu. 116. lib. 3. vbique hoc potissimum procedere subdit, si ipsemet

hoc

libri sint plures numero, scripti à Cancellarijs, & Notarijs viris religiosissimi, & vitæ probatæ iam mortuis ijs enim in commodum etiam ipsius Monasterij, ne in peccato decessisse credantur absque vlla hesitatione plenē credi debet, sequitur hoc idem ipsemet, Bursat. d. consil. 330. num. 107.

- 5 Tertio principaliter limita, quando consuetudine receptum esset, vel decreto Principis sancitum, quod talibus libris monasteriorum plena fides adhiberetur, tunc enim ipsas indistinctè probare docuit post alios Crauetta, d. numer. 6. 1 vers. tertio limitatur, vbi pro hoc adducit, text. in c. cum dilectus, de fide instrumentorum, Fachineus cōf. 2 40. nu. 4. cum sequen. in 2. vbi subdit, consuetudinem istam esse probadam ab allegante. Item prædictis libris, stante etiam dicta cō-

fuetudine, nō esset credendum, quando ex aliquibus probabilibus causis contrarium videretur iudici, vt contigit de anno 1609. de quoddam instrumento Iuris patronatus, Ducis Mutinæ tempore fel. rec. Pauli V. dū erat ipsius Prodatarius bon. mem. Cardinalis Arrigonius, prout audiui à Perillustri Domino Phyrro Corrado Canonico Ecclesiæ Neapolitanæ, qui etiam tunc tēporis Dataria Apostolicæ obsequijs inferuebat.

SVMMARIVM.

- 1 *Confessio Episcopi asserentis tale beneficium esse de Iure patronatus, an probet.*
- 2 *Confessio Episcopi facta in visitatione in probatione Iurispatronatus confert.*
- 3 *Aassertio Episcopi facta in visitatione in probatione Iurispatronatus confert.*

ARGUMENTVM.

An Confessio Episcopi dicatur documentum authenticum, ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XX.

Quod non probetur Iuspatronatus per confessionem Episcopi asserentis tale beneficium esse Iuspatronatus, vel esse talis personae voluit Baldus consil. 5. vol. 1. Verall. decis. 128. par. 1. Mascard. conclus. 99. plurimum tamen est tribuendum sententiarum ordinariorum latis ad fauorem Iuspatronatus, & praesentatorum Cardin. Seraphin. decis. 1141. & ratio est quoniam ordinarij non solent multum fauere istis praesentationibus, Rota decis. 1. de Iurepatron. in nou. Card. Paleot. decis. 23. Card. Put. decis. 172. lib. 1. & decis. 242. lib. 2. quia in dubio beneficia praesumuntur libera, cum Iuspatrona-

tus sit quaedam seruitus beneficij, quae non praesumitur, Card. Seraphin. decis. 133. num. 1. & 2. de enunciatiuis vero, quid coadiuuent, vide Rotam decis. 2. de iurepat. in nouis, & licet ex confessione facta in literis Apostolicis non probetur iuspatr. ad effectum canonizationis, Sarnen. in reg. de trienn. q. 36. num. 3. & in Pampilonen. beneficij 10. Aprilis 1595. coram Card. Mintic. & in Luchana Parochialis 2. iun. 1601. coram Card. Pamphilio tamen ex illa probatur in praedictum confitentis, Casfador. dec. 4. de prob. Put. decis. 315. nu. 3. lib. 2. praesertim quando confessio est adminiculata, & coniecturis fulcita, ut in Regien. prioratus 9. Maij 1588. coram Card. Pamphilio.

Et quod multum confert assertio Episcopi facta in visitatione ad probandum iuspatronat. fuit in Rota resolutum in vna Lucana Iurispr. 14. Februarij 1605. coram Illustriss. Domino

meo

meo Decano Coccino, cuius tenor est. Domini persistiterant in decisis, quia praesuppositum factum in alia decisione, nempe, quod praesentatio facta de anno 1498. de persona Ioan. Nicolai Thomae habuerit effectum, hodie deducitur in esse ex iuribus productis, nam de anno 1501. Benedictus Frater Ioannis Nicolai tamquam Procurator Fratris locauit bona Ecclesiae, ut in summario nouiter dato num. 11. & adest quoque breue Alexandri 6. de eodem anno 1501. directum Domino Ioanni Nicolao tamquam rectori Ecclesiae, de qua agitur. Et in eo creatur operarius ad quinquennium dictae Ecclesiae.

Et ultra deducta in alia decisione, adest alia praesentatio, usque de anno 1434. cum collatione inde sequuta, ut in summario num. 6. & 7. de persona Nicolai Antonij Bartholomaei, quae quidem praesentatio habuit effectum, cum Dom. Nico-

laus fuerit ab hac Ecclesia Sancti Stephani in Tusignano, de qua agitur, translatus ad aliam Ecclesiam.

Adsunt insuper multae assertiones Episcopi tam in visitatione, ut in summario num. 21. quae multum conferunt ad probandum Iuspatron. Et fuit dictum in causa Aquilana Cappelania 7. Maij 1590. coram Reuerendissimo Perusino, & in causa Gerunden. beneficij 20. Iunij 1596. coram Orano, & nouissima in causa auxili mana Iuspatronat. 8. Decembris 1604. coram Reueren. P. D. Lancelloto, quam etiam in praesentationibus pluribus, & collationibus, quas tamen non constat habuisse effectum, usque de anno 1401. 1444. ut in summario num. 4. 8. & 14. quibus assertionibus multum deferendum est, quia ordinarij solent cum difficultate approbare iuspatron. Rot. decis. 11. de Iurepatr. in nou. Put. decisione 243. libro 2.

SVMMARIUM.

- 1 *Iuspatronatus probatur per testes asserentes amissionem instrumenti concurrentibus requisitis, ut num. 23.*

ARGUMENTVM.

An depositiones testium asserentium amissionem instrumenti dicantur authenticum documentum comprobandum Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXI.

- 3 **D**ICO affirmatiuè, vt per Genuen. in praxi c. 63. num. 12. Garcia de benefic. par. 5. cap. 9. nu. 113. Nouarius in suo iure pontificio nouo conclus. 2. sub nu. 4. de Iurepatron. dummodo concurrant requisita, nam Testes deponentes se vidisse instrumentum, adhuc vt probet, duo necesse est requiruntur: primò amissio originalis instrumenti: & secundò quòd ipsi testes

sint valdè periti, Mascard. in tractat. de probat. concl. 32. nu. 29. vol. 1. alias nisi forent testes, ita periti, eorum dicta, & depositiones nullam facerent fidem, ita Dec. consil. 82. num. 3. & scribit Abb. cons. 98. vol. 2. quod si testes asserat se literas nescire, non posse perfectè scire de scripturis, & opinioni huic facilè assentitur etiam Bart. nu. 6. Dec. num. 28. Curt. iun. num. 24. Cagnol. num. 46. in auth. si quis in aliquo, C. de eden. qui omnes ibi iudicant istà fortè communem sententiam, Afflict. decis. 274. & ibi Vrsik. in addit. num. 1. latè Surdus consilio 109. num. 13. imò Bolognet. in d. authen. si quis in aliquo nu. 35. quidem studuit probare, sex requisita forè necessaria in præseti quæstione, & tria Ferret. cons. 374. num. 1. & seq. vol. 2. quare ipsa ad duo iam præmemorata requisita reducuntur, vt aduertit atq; docet, Surdus consil. 144. num. 1. & sequen.

3 Nec

- 3 Nec similiter testes si sint foeminae probant apocam, Mascard. in tract. de probat. conclusio 110. nu. 22. lib. 1. licet ibi cogerat Doctores contrarium asseuerantes. Nam testes subscribentur sechirographo, debent esse mares, Mascard. in conclus. 285. nu. 5. eod. volum. pro ut etiam testibus illiteratis deponentibus mixto imperio minimè creditur, vt per Annam in allegat. 52. considerandum 39. & singul. 507.

- 4 Et hinc est, quod testibus peritis magis credendū est quàm alijs, vt per Card. in clem. 1. quæstio 13. de homicid. Bart. nu. 8. & alios vniuersaliter omnes, in proemio. horum, S. omnem Alex. cons. 15. volum. Roland. cons. 30. num. 26. volum. 3. & ideo creditur testibus peritis, vt Doctoribus, vel Notarijs, deponentibus cognoscere literas Notarij, Laur. de Pinu, cons. 25. num. 5.

SVMMARIUM.

- 1 *Bulla Episcopi publica authentica comprobata, & à testibus subscripta probat Iuspatronatus ampliatur, ut num. 2. 3. limitatur, ut nu. 4. & praxis num. 5.*

ARGUMENTVM.

An Bulla Episcopi instituentis ad beneficium Iurispatronatus dicatur scriptura authentica ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXII.

- 1 **Q**VANDO Bulla est authentico sigillo, & sic publica autoritate comprobata, sigillatim, & testium subscriptorū manu propria roborata, plena fides adhibetur, ita traditum est ab Innocentio in cap. 1. in prima oppositio- ne extra de fide instrumentorum sequuti sunt canonice omnes, in cap. post cessionem,

sionem, vbi in specie Abb. & Felyn. nu. 3. vbi dicit esse text. in capit. si canonici de offic. ordin. in 6. in e. quoniam contra, & cap. pen. de procuratorib. sequitur quoque Mascard. conclus. 628. num. 1. Gigas cons. suo 21. num. 16. & nouissimè Sclauan. Zenthaler. in suo tractat. de stipulat. pag. mihi 830. num. 19. ratio autem huicse conclusionis (mea sententia) potest esse, quia huiusmodi literę publici instrumenti valorem obtinet iuxta capit. 1. de fide instrumentorũ; sequitur Crauet. consil. suo 122. num. 14. & Sbrozzius de Vicario Episc. lib. 1. quęst. 64. nu. 15. Ampliatur communis autem ista conclusio varijs modis, & primo in loco sibi videlicet non solum in leuibus, sed etiam in arduis, & non solum in litteris promulgatorijs, seu dispositionis, sed etiam citatorijs, vel contentibus aliquam sententiam, vel si literę, vt appellantur testimoniales attelantes aliquid factum, vel non

factum videlicet, quod Titius permutauerit beneficium cum Sempronio, vel alia huiusmodi sic præcisè inter ceteros Felyn. in d. cap. post cessione numer. 5. quem ad literam sequutus est, Mascard. dicta conclusio 628. num. 2. vbi subdit hoc idem dicendo corroborasset decis. 1. alias 22. tit. de probationibus in nouis, qui tamen de hoc, vt videri potest nec verbum quidem. Ampliatur secundo, vt procedat non solum in spectantibus ad officium ipsiusmet Episcopi sigillantis, sed etiam in alienis negotijs, sic præcisè Abbas in d. cap. post cessionem num. in principio, & in versic. 3. dico, vbi pro corroboratione adducit tex. in cap. 2. de fide instrumentorũ, vbi tex. indistinctè loquens æquiparat eos instrumento confecto manu Tabellionis, sequuti sunt etiam Domini de Rota d. decis. 1. de probationib. in nouiss. & Dom. Mascard. d. concl. sua 628. num. 3.

4 Limita supradictam conclusionem in non spectantibus ad officium Episcopi, nã tunc literis Episcopi nõ creditur, Innocen. in cap. 1. in fine extra de fide instrumentorum, vbi fidem adhiberi, ait literis cuiuslibet prælati, de hisque sui officij ratione facere debet, vel potest veluti: Archiepiscopi literis ad concilia suffraganeos auertentes, vel ad suffraganei electionem iuxta cap. si Episcop. 11. dist. 10. & cap. non debet 2. dist. 65. refert Panormit. in d. capit. post cessionem num. 4. in 7. oppositione sic etiã concludit Ioannes Andreas in additionib. ad Speculator, §. nunc dicendum restat columna 7. tit. de instrumentorum edictione, vbi firmat expressis verbis adhibendã fidem literis etiam citra adminiculum testiũ si modo hæ conscriptę sunt de eo, quod sigillatis officium concernit, idem tradit Baldus in Rubrica C. de fide instrumentorum, sic quoq; decidunt Auditores Rotę

Romanę in d. decis. 10. de probat. in nouiss. iisdem in decis. 16. & 17. in eodem tit. de probat. in antiquis, sequitur Bertachinus de Episcopo in 8. parte tit. 3. quęstione 16. allegat Bald. in l. si qua C. de Episcop. & cleric. in 4. columna, vbi dicit credere literis Episcopi de Sacerdotio Clerici. Et hoc procedit etiam quando literę Episcopi concernunt factum alienum, idè si in literis ipsius suo sigillo sigillatis narretur presentatio facta, vel distinctio, probatur, vtique ipsa presentatio, vel institutio, quia literis ipsiusmet Episcopi creditur, quoad eius officium, ita voluit eadem Rota Romana decis. 11. alias 423. tit. de Iure patronatus in nouiss. & sequitur Miles in Repert. in vers. literis Episcopi plurimos alios cõcordantes refert, & sequitur Mascardus conclusione 991. num. 1. & Sclauart. Zenthaler in suo tractat. de stipulationibus pagin. 827. num. 6. Verall. decis. 308. num. 3.

num. 3. par. 2. videndus tamen Mascard. concl. 1222. ferè per totum, vbi pulchrè de hac materia. Ratio autem huiusce, concl. potest esse ea, quoniam sigillum ipsius Episcopi est publicum, secundum Castrenf. in l. si procuratorem, ff. de procur. & Bald. in l. si qua per calumniam in fine C. de Episc. & Clericis, sequitur Rota Romana dicta decis. 1. de probationibus in nouiss. & hinc est, quod sigillum ipsius authenticat scripturam in pertinentibus ad eius officium, quod secus esset in sigillis priuatorum, quia illis nulla adhibetur fides. Quod tamen intelligendum est in his, quæ spectant ad eius officium, vt firmatur supra. Et ideo si sigillum esset oppositum in testamento, & sic circa actum non spectat ad suam iurisdictionem nihil probaret, se-

collatione quem esse filium patrimoniale attestatur sibi utiq; fides denegetur, quia non deponeret de his, quæ ad officium suum pertinent; & ideo agens uti filius patrimonialis, debet se probare talem, non enim per assertionem Episcopi probatur se pro supra dictum filium patrimoniale, & ita anno 1552. die 22. Iunij iudicatum fuisse testatur Verall. decis. 308. p. 1. & decis. 289. par. 2. Sic quoque si ageretur de probanda donatione ad quandam capellam, & de illa Episcopus in suis attestaretur sibi utiq; fides minimæ adhiberetur, & ratio est, quia talis donatio non spectat ad eius officium, sed dependet à facto, & voluntate aliorum, sic eleganter inter alios Monald. cons. 82. nu. 17. volum. 1.

5 Quidquid tamen sit ex supradictis praxis quotidiana est iuxta quam vidi sepius iudicari, vt huiusmodi bullæ ordinariorum si ultra institutionem appareat illas

fortijs-

fortijsse effectum, vt probarent Iurispatronatum, vt voluit Gonzalez glossa 18. nu. 78. Piaffeg. Praxi forens. Episcopali capit. 5. parte 2. pagin. 333. dummodo tamen sint multiplicatæ à tempore immemorabili iuxta dispositionem S. C. T.

SUMMARIVM.

- 1 *Testamentum in quo dos relinquatur pro Iurepatronatus, dicitur tunc authenticum quando possidet capella bona in testamento relicta.*
Testamentum enuncians iurispatronatus, an dicatur authenticum.

ARGVMENTVM.

Testamentum in quo relinquatur dos pro Iurepotronatus, vel enunciatus iurispatronatus, an dicatur instrumentum authenticum ad effectum probandi Iurispatronatus.

RESOLVTIO XXIII.

DVM pro verificatione Iurispatron. ex fundatione, & dotatione ordinarius cognoscit, aliquis affert, & producit ad probandum fundationem instrumentum legati, per qui apparet aliquem legasse alicui cappellæ certa prædia pro eius dote, & ad usum Cappellani, modo dubitatur an verificatum dicatur Iurispatron. ex fundatione, vel dotatione ex testamento, & legato huiusmodi. In hoc habemus decisionem rotalem apud Farinac. part. 1. decis. 381. num. 2. vbi fuit conclusum, quod si non appareat, quod cappella possideat bona legata, non remanet sufficienter probatum Iurispatron. ex dotatione, vt in specie dictum fuit in vnâ Terulen. beneficij 12. Februarij 1609. coram Marco Muntio, ea etiam potissimum ratione, quia poterat contingere, quod cappella iam erecta esset dotata, & ite-

rum relinqueretur dotanda quo casu dictum legatum tamquam in augmentum dotis nihil releuaret per d. DD. ibi relatos, & fuit firmatum in vnà Nola, beneficij decimonono Ianuarij 1594. coram Cardin. Aug. in alia Placentina Parochialis vltima Ianuarij 1594. coram Orano, & iuxta hanc opinionem pluries consultus respondi.

2 Idemque dixi procedere in testamēto, in quo enunciatur Iuspatronatus, vt in decis. Cur. Archiepisc. 10. part. 4. quem locum refert, & sequitur Nouarius conclus. 2. num. 8. de Iur. patr. pag. 215. col. 2.

SVMMARIVM.

3 *Bulla sola Pontificis derogantis probat iuspatronatus, amissa sententia Episcopi, & num. 2.*

ARGVMENTVM.

An Bulla Pontificis derogatoria Iuspatronatus dicatur

scriptura authentica ad probandum Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXIV.

Solent Pontifices maxime derogare pro medietate Iuspatronatus laicorum quare solent in Bullis derogationes committere ordinarijs constituto prius de Iurepatronatus, quare fuit dubitatum, an amissa sententia Episcopi ordinarij est sola Bulla Pontificis derogatis probetur Iuspatronatus, & dicebam in facti contingentia quod sic, Mouelar quod regulariter Principis assertioni standum est vulgata, clement. 1. de probationibus, vbi canonistæ omnes præsumitur, neque semper iustitia plenus, & idcirco omnia deliberat, & prout conuenit facere, & ideo non est credendum, quod falsum dicat, l. 2. S. merito, & S. si quis à Principe, ff. ne quid in loco publico, & l. ex facto in principio, & ff. de vulgari cum infinitis concordantibus ductis

ductis pulchrè per Mascar. conclus. 1233. qu. 22. quoniam semper præsumendum est quod ipsius Principis littere processerint de iustitia Affict. decis. 51. nu. 3. Adde eadem Mascar. concl. 628. nu. 2. vbi docet, quod eum Princeps sibi possit in causa propria ius dicere, quod ideo fides etiã suæ scripturæ est adhibenda, videtur etiam sequi Asinius in sua Praxi par. 2. S. 1. cap. 54. nu. 7. quod amplia, vt huiusmodi literæ vim legum obtineant argumento, l. 1. ff. de constit. Princip. & S. sed, & quod Principi instut. de iure naturali, sic leganter, Langil. Gallia cons. 25. nu. 122. vbi loquitur in specie de literis Imperator. Adde Barbatiam consil. 21. nu. 1. in 2. vbi docet, quod epistola eius, qui potest legem condere, pro lege est obseruanda, sequitur Nicolaus de Acas. consilij feudal. 5. nu. 2. inter consilia Alberti Bruni. Et hinc est, quod utilitas ius faciunt quo ad omnes Leonar. Alege in-

suis consil. 36. & 116. quoniam, aut absq; vlla publicatione, vt puicher docuit Costa de iuris, & facta ignorantia dis. 75. cent. 2. nu. 3. Et in proprijs terminis iuxta hanc opinionem voluit, Rota in vnà Napolitana Reclorij 29. Ianu. 1571. coram Lancelloto, & in vnà Mediolanen. beneficij 7. Iunij 1589. coram eodē, vt diximus dec. 6. Cur. Archiepisc. num. 5. par. 3. & latius fundauit, Nouarius lib. 1. quæst. forens. cap. 77. per totum dicens sic decisum in quadam Episcopali Curia.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ad petendum institutionem presentati non dicitur instrumentum authenticum.*

ARGVMENTVM.

An instrumentum constitutionis Procuratoris ad petendam institutionem presentari dicatur authenticum

ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXV.

Respondi cum decif. Rotæ cuius tenor talis est.

Prouiso beneficii Lucan. S. Andrea de Sancta Cruce fuit facta, in fauorem cuiusdam Vincentij nomine, in qua mentio fuit facta, quod erat de Iurepatronatus laicorum, ut asserebatur. Postea Antonius Ludouicus, qui pretendebat ius habere, dixit prouisionem esse nullam, quia erat beneficium Iurispatronatus laicorum ex fundatione, vel dotatione, & ad hoc probandum fuit presentatum instrumentum constitutionis Procuratoris ad presentandum quondam Stephanum nomine, qui fuit presentatus, & institutus de anno 1455. Ex parte aduersa fuit allegatum, quod per hoc non probatur iuspatronatus predictus esse ex fundatione, vel dotatione, quia potuit

esse ex prescriptione, vel ex usurpatione, maxime in Thuscia, ubi Rota consuevit presumere huiusmodi Iurispatronatus esse tales, ad not. per Butr. in c. dilectus de offic. legat. Fuit dubium de mense Nouob. 1591. R.P.D. Episcop. Rauellen. causam proponente; Au beneficium presentatum in dubio presumatur ex fundatione, vel dotatione, quia in impetratione fuit expressum, quod erat Iurispatronatus laicorum, per verbum assertum, iuxta decif. Cassad. 7. de Iurepatr. Secundo, quia quasi possessio iurispatronatus erat penes vniuersitatem in Italia: qua presumitur acquisita ex usurpatione, ad not. per Butr. in d. cap. dilectus.

S V M M A R I V M.

- 1 Liber priuatus nullam probationem facit.
- 2 Liber cronicorum plenam facit fidem in iudicio.
- 3 Liber cronicorum probat erectionem beneficii concurrentibus ducibus, & illa

illo casu probatur Iuspatronatus num. 4.

A R G V M E N T V M.

An liber cronicorum in quo enunciatur ius patronatus spectare ad aliquam familiam dicatur scriptura authentica ad effectum, ut probetur Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXVI.

Solet quandoque dubitari si liber cronicorum in quo enūciatur Iuspatronatus aliquod spectare ad certam familiam dicatur scriptura authentica ad effectum, ut ex eo arguatur concludens probatio, ut fit probatum illud Iuspatronatus, & primo videbatur negative resoluendum, siquidem cum sit liber priuatus nullam probationem facit iuxta textum, & quod ibi communiter notatur in instrumentis, C. de fidei instrumentorum, contrarium vero sententiam de iure veriore esse in facti con-

tingentia existimaui, si quidem liber cronicorum plenam in iudicio probationem inducit, ita Felyn. in cap. ex par. il. 1. circa finem de rescript. & sequitur Macerat. variarum resolut. lib. 1. cap. 46. nu. 5. Nouarius in iure pontificio nouo conclus. 1. nu. 14. de Iurepatronatus. Item probat erectionem alicuius officij, ac beneficii sic præcisè, Verrall. decif. 160. par. 2. vbi ita etiam de anno domini 1552. iudicatum fuisse attestatur, Scaccia de iudicijs caufarum ciuiliū lib. 2. cap. 11. num. 265. etiam censuit Rota Rom. in vna Toletana de Garzada 8. Iunij 1552. coram Accorà Bon. quidquid dicat Mascard. de probationib. concl. 287. nu. 9. & sequen. quem refert, & sequitur Genua in tract. de verbis enunciatiuis concl. 47. Decianus cons. 19. nu. 80. & sequenti.

4 Intellige tamen supradictam conclusionem dummodo duo concurrant. Primo, dummodo liber ille fuerit

fuerit antiquus iuxta doctrinam, Salicet. in l. exemplo in princ. C. de probationib. post Bartolum, Angelum, & coeteros in l. quædam §. numolarius, ff. de edendo, Riminald. senior conf. 316.

Secundò quando ipse sit approbatus, nam tunc fidem plenam faceret etiam, quoad probationem Iurispatron. vt determinavi in quadam causa mihi delegata, per consilium Decian. in propriis terminis loquentis 21. num. 29. vo. um. 3.

SUMMARIVM.

- 1 Liber Ecclesiæ, vel Monasterij conseruatus, inter publicas scripturas, per officiales, ad hoc deputatos probationem inducit.
- 2 Liber præfatus probat absque testibus stante consuetudine, quod plena fides adhibeatur, vel esse-mus in antiquis vt nu. 3.
- 3 Liber Hospitalis probat etiam mortem defunctorū.
- 4 Liber Ecclesiæ Cathedralis plenam fidem facit.

ARGVMENTVM.

An liber alicuius capituli Ecclesiæ cathedralis enuncians Iurispatronatus spectare ad eundem capitulum dicatur scriptura authentica ad effectum probandi Iurispatronatus.

RESOLVTIO XXVII.

Responderi potest affirmatiuè ea ratione, quia liber capituli alicuius Ecclesiæ, vel Monasterij, si per officiales ad hoc deputatos inter alias publicas scripturas conseruetur, plenam etiam contra tertium probationem inducit, sic post Felyn. in cap. ad audiendam nu. 16. extra de rescriptis, Roman. consil. 165. ac plures alios, Anchar. quest. 60. num. 6. lib. 1. Item probat absque testibus stante consuetudine, quod ipsi plena fides adhibeatur, sic post alios Piaseg. in tractatu de consuetudine quest. 11. nu. 543. vbi subdit post Gratū

con-

3 cōsuetudine hoc recipi posse. Item fidem facit, cum simus in antiquis pulchrè, Felicius allegatione iuris 16. num. 1. part. 3. similiter probat, si tractu temporis eis fides adhibita fuit tam in iudicio, quàm extra, & eo tam iudicēs, quàm alij vsi fuerint pro publico, & authentico, sic eleganter post alios Felicius d. allegatione 16. nu. 3. præterea 4 probat etiam, si scriptus fuerit à deputato ab ipso capitulo, idem Felicius dicta allegatione num. 7. quemadmodum liber hospitalis, cui cui cōsuevit fides communiter adhiberi, regulariter plenam fidem facit, & præcipuè quoad probandam mortem iam defunctorum. Sic post Crauet. de antiqu. Rebuffus, ac alios, Surdus consil. 530. num. 36. vol. 4. videndus de hac materia, Fachineus consil. 40. lib. 2. Tuschus conclus. 170. in litera H. quemadmodum libris Confraternitatis Disciplinatorum standum est regulariter, contra ipsam

Confraternitatem de precio recepto ab emptore eius bonorum, sic post alios Caball. consil. 138. num. 1. & num. 3. & 5. libris Confraternitatum, seu reddituum quoad valorem fructuū, stādum est cum careant omni suspitione, Farinac. in suis decis. nouissimis Rotæ Romanæ decis. 15. num. 5. decis. 16. num. 9. quemadmodum libris Ecclesiæ Cathedralis plenissimam regulariter fidem adhiberi solere testatur post Bursat. consil. 23. num. 27. volum. 1. Ludouic. d. conclus. 29. pagin. 74. colum. 1. versic. amplia 36. & sequitur post de Puteo de reintegratione feudorum, Borrell. consil. 41. num. 42. quemadmodum libris rectorum alicuius Ecclesiæ, prout sunt plebani, seu curati in quibus sit scripta mors sepulcorum, in eorum Ecclesia, si stet consuetudo, quod dictis libris credatur, vel tractetur de modico præiudicio, etiā semota consuetudine plenè creditur, sic præcisè, Crau.

de

de antiquit. tempor. in S. videmus num. 1. sequitur Ludouic. conclus. 79. pag. 75. versicul. amplia 24. & decis. Perus. 12. nu. 17. par. 1. His accedunt Mascar. post alios de probationib. concl. 673. num. 13. & 1077. nu. 4. vbi etiam de magno tractaretur preiudicio, & huiusmodi libro aliqualem saltem presumptionem inducitur subnectit, & Monald. consil. 5. num. 51. volum. 2. & hæc est verissima iuris conclusio quidquid Bertazzol. consil. ciuili 67. num. 4.

SVM MARIVM.

- 1 *Copia copia super qua fuit iudicatum non dicitur scriptura authentica.*

ARGVMENTVM.

An copia in actis producta, super qua fuit iudicatum dicitur scriptura authentica ad effectum, ut ex ea probetur ad Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXVIII.

SVpponatur in facto (pro ut regaliter accidit) in quodam processu reperiri quendam copiam instrumenti originalis in qua euidenter constabat Iuspatronatus spectare ad nominatos in ea patronos super cuius copie validitate fuit quandoquidem sententiatum, quare fuit dubitatum si prefata copia sic in actis registrata dicatur scriptura authentica ad effectum, ut ex ea præbetur, & nunciatur Iuspatronatus, & non probasse dicebam, quia non constabat fuisse extractam ex scripturis originalibus, sed erat exemplum exempli, ab alio exemplo exemplato, & propterea non probat, l. 3. & ibidem Doct. de diuer. scriptur. Dec. post alios authet. si quis in aliquo sub nu. 50. versiculo contrarium, vbi se communi, C. de edendo, Alexan. consil. 138. num. 4. lib. 1. Caputaqu. decis. 234. num. 1. par. 1. fuit dictum in

in Mediolanen. decursus aquarum 4. Nouëbris præteriti coram Beatissimo Ludouisio, quod procedit etiam si exemplum à quo scriptura extrahitur sit formiter, & legitime exemplatum, Alexan. d. consil. 138. post num. 4. & dixit Rota in vnâ Regien. præcedentiæ 20. Decëbris 1582. relatas inter diuersas decis. 132. par. 1. & fuit dictum in illa Mediolanen. decursus aquarum licet exemplum à quo desumpta fuit scriptura, de qua agitur non esset tale, ut fuit resolutum 9. Maij 1585. coram felicis recordationis Clemen. 8. & habet locum etiam in scriptura de cuius fide agitur fuisse solemniter & legitimæ exemplata, prout decis. 159. num. 4. lib. 1. 152. num. 3. lib. 3. & dixit Rota in illa Mediolan. Non obstat, quod aduerso dicitur exemplum in actis registratum probare in alio iudicio quia procedet, quando ipsummet exemplum registratum producitur apud acta alterius Iudicis, ita loquun-

tur Doctores allegati secus in exemplo ab eo exemplato. Et quod exemplum, quod in actis alterius causa registratum facit fidem Rota decis. 18. sub 2. par. 2. in recent. decis. 465. sub nu. 3. versiculo, & partim part. 1. in recent. & tenuit etiam Rota in Conchen. decimarum de Terolimonem 28. 28. Iunij 1607. coram R.P. D. Coccino Decano.

SVM MARIVM.

- 1 *Observantia tribuit robur scripturae informi, etiam si non constet de obseruantia fuerit contra tertium ut num. 2.*
- 3 *Observantia subsequuta, an tribuat vim scripturae informi, itaut habeatur pro scriptura authentica.*

ARGVMENTVM.

Observantia subsequuta, an tribuat vim scripturae informi, itaut habeatur pro scriptura authentica ad effectum, ut ex ea probetur Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXIX.

Supponatur in facti contingentia pro verificatione cuiusdam patronatus, productam esse quandam scripturam in formam, & non in forma probanti, verum multoties reperitur fuisse secundum eam iudicatum, atque sententiatum, quare fuit dubitatum, an supradicta scriptura ex obseruantia subsequuta dicatur authentica, ad effectum probandi iuspatronatus, & dico quod obseruantia tribuit robur scripturae etiam alias informae, Rot. decif. 18. sub nu. 1. par. 2. in recet. dec. 703. sub nu. 8. eadem capit. 2. in recent. & decif. 482. num. 16. & num. 11. par. 1. in recent. etiam si non constat de obseruantia scripturae in omnibus capitibus in ea contentis, Rot. decif. 569. in fin. par. 4. in nouiss. & etiam si obseruantia fuerit contra tertium, ut fuit dictum in Ferrarien. bonorum, seu Palatij 21. Aprilis 1603. coram Cardinali Milino: sed quoad hoc in con-

trarium facit, Rot. decif. 375. sub num. 8. versic. 2. par. 1. diuers. vera enim est illa interpretatio, quae sumitur a practica, & idem Bald. in consil. 472. colum. 2. vol. 1. dicit, quod recedendum non est a practica, Dec. in consil. 131. in fine, & iquit, Dec. in cap. 1. num. 22. in 1. lectura de constitut. quod ubi res est dubia Iudex debet facere, id quod solitum est fieri, & admittitur talis interpretatio etiam si disponatur statuto, quod consuetudo contra ius scriptum non attendatur, Dec. consil. 11. nu. 10. & per practicam interpretatur, etiam scriptum Principis, Guid. Pap. decif. 402. num. 3. & de practica, quod attendenda sit ponit, Rolan. in consil. 3. num. 7. & seq. vol. 2. & obseruantia subsequuta, quae multum prodest in similibus, secundum Becc. consil. 6. nu. 16. Fab. Turret. consil. 99. num. 2. volum. 1. Surd. decif. 129. nu. 19. Maceraten. resolut. 3. & facit decif. Mantica decif. 129.

3 Verum

ARGUMENTVM.

An scriptura in qua apparet consensum prestitum per patronum in resignatione Iurispatronatus dicatur authentica ad effectum illum probandi.

RESOLVTIO XXX.

CLara, & indubitata est iuris conclusio beneficia Ecclesiastica in casu resignationis illa resignanda esse coram superiore Ecclesiastico cap. admonet de renunciatione, vnde renunciatio beneficij non potest fieri in nullius manibus. Imol. in clement. 1. num. 7. de renunciat. Anchar. in c. susceptum de rescript. lib. 6. nam ut inquit Anchar. colligendo ex illo textu debet fieri renunciatio aliquo recipiente faciunt notata per Doct. in c. quod in dubijs de renunciat. tamen taliter renuncians sibi preiudicat, ut tradit Anch. d. c. susceptum num. 1. de rescript. lib. 6. & debet

3 Verum quidquid sit ex supradictis, ego obseruaui in facti contingenti, quod licet possit supponere defectum scripturae ad effectum, ut illis fides adhibeatur, Caput. decif. 234. Rota in Gerunden. beneficij de eiuuiano 4. Iunij 1604. coram lista non tamen possunt mutare substantiam, seu qualitatem scripturae, & facere quod scriptura in formis, & minus solemnibus sit authentica in forma probanti, ut per plura optimè resoluit, Ludouis. in decif. Rotae 469.

SVMMARIVM.

- 1 Resignatio beneficiorum Ecclesiasticorum fieri debet coram superiore ecclesiastico.
- 2 Consensus patronorum requiritur ad hoc, ut resignatio teneat, & de ratione num. 3.
- 4 Consensus prestitus per patronum in resignatione, probat iuspatronatus.

H 2 debet

debet fieri coram superiore Ecclesiastico, Fuscus de visit. lib. 2. c. 28. num. 12. & ultra auctoritatem suspicionis necesse est pariter adhiberi consensum patroni, vt voluerunt, Innoc. in c. vlt. in fine de renunc. vbi Abbas, & alij omnes idem Abb. in cap. significatam colum. 2. de probat. vbi Imol. idem Abb. in c. de multa col. 4. de præben. Roc. de cur. in. cnr. in tract. iurispat. verbo honorificum q. 3. lib. in eodem tract. 2. art. 5. q. princ. 3. par. 1. lib. num. 40. & in 1. ar. 7. q. prin. lib. 3. Crauet. conf. 153. Pellegrinus decis. 102. lib. 3. Couar. practicar. quæstionum cap. 36. & aliter facta renūciatio est nulla, Bursatus conf. 411. lib. 4. Rota die 15. Ianuarij coram Prolem. 1543. teste Put. decis. 412. num. 2. lib. 1. Hanc etiam cōmunem, & veram attestatur Mandos. consil. 7. num. 4. idemque fuit decisum in vnâ Gerunden. beneficij Desteria 29. Ianuarij 1539. corā Rauellen. idemque reperio fuisse decisum

in causa Hispalé. die 2. Decembris 1538. coram eodē Rauellen. & non vt supra dictū esse teste eodem, Mohedan. decis. 326. vel 296. in manuscriptis in tit. de iurepatronat. incipien. magna difficultas; & hanc decisionem ad hoc citat, Bursat. d. consil. 411. num. 5. & Mandos. consil. 7. num. 3. tradit Peregr. decis. 202. lib. 2. in in manuscript. ratio, quia patronorum interest ne beneficiati dimittant eorum beneficia ipsis sprætis, arg. not. in c. in lateranen. de præbend. clem. 1. eod. tit. cap. cum, & præstantere de priuileg. ne forsā beneficijs præficiantur ignari, & inhabiles, vel inimici ipsis patronis, ex quo patroni retraherentur à fundatione, ac dotatione Ecclesiarum, vt considerat, gloss. in c. cum dilectus de iurepatr. Lap. allegat. 96. post num. 3. & in his terminis loquitur, Gemin. in c. 2. post num. 11. de præb. lib. 6. Alex. conf. 75. visis num. 1. volum. 4. & est communis, ac recepta Doctorum

etorum sententia nihil posse fieri in præiudicium patroni, & non vocato, vt latè per Roch. in tract. Jurispatr. verbo honorificum quæstione 3.

4 Quare his sic positis cum fuisset dubitatum, an consensus præstitus per patronum in resignatione beneficij dicatur scriptura authentica ad effectum probandi iuspatronatus fuit resolutum, quod sic nam consensus sufficit pro quasi possessione præsentandi, Abb. 1 consil. 14. num. 1. in fine par. 1. Crescen. decis. 2. de iurepatronat. & fuit soepius resolutum in Rota enim, 2 qui actui consentit, actum ipsum gerere videtur, l. si cuti, ff. de arbitris, l. si fundus, §. nesciente, ff. de pignoribus l. 1. §. omnia enim C. de veteri iure enucleando cap. Apostolicæ, cap. si eum de præbend. in 6. l. si liqueat, & ibi Bald. in 2. notab. C. de inofficios. donat. & plenè per Tiraquel. de legibus connubialibus, glo. 5. ex nu. 145. cum multis se-

quentibus, & ideo literè expectatiuæ ad collationem Abbatis, non facta mentione de consensu per alterum collationi præstando, non tenet, sed ipso iure sunt nullæ, & subreptitiæ, Puteus decis. 102. lib. 2. vbi reprobat decisiones 10. de præbendis 2. de concess. præben. in antiquioribus Biffignetti cōtrarium dicentes.

S A M M A R I V M.

- 1 Cappella cum sepulturis, armis, & insignibus fiunt causa memoria hominis conseruanda.
- 2 Insignia, & arma inscripta in aliqua Cappella probant iuspatronatus cōcurrētibus aliquibus adminiculis iuxta decis. Rote Rom. vt num. 3. quando alia ratio assignari non potest vt num. 4.

A R G V M E N T V M.

An insignia, & arma inscripta in aliqua Cappella habeantur pro scriptura authentica

ca, ut probetur Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXI.

C Appella cum sepulturis, armis, seu insignibus, & inscriptionibus fiunt causa memorię hominis cōseruandę, ac domus eius, circa deuotionem ergo diuinum cultum, vt dicit Anchar. consil. 113. & interest reipublicę, vt dignitas familiarum conseruetur, l. 1. §. publicę, ff. de ventre inspiciendo, quę dignitas in Cappellis conspicitur, & monumentis, & lex satis lugubre, dicit antiquorum memoriam debere, l. lex, quę tutorem, §. nec vero domum vendere, licet in cet in qua defecit pater minor creuit in qua maiorum imagines, aut non videre fixas, aut regulas videre, satis in lugubre, per talia enim conseruatur memoria defuncti, text. optimus in l. legatum in fin. ff. de admin. rerum ad ciuitatem partim ibi, vt in eo munificentia

eius, qui legauit in scriptione notetur. Et ad hunc finem arcus triumphales, & statuę marmorę scupebatur in vrbe, & illorum memoria, qui gloriosę vixerant, & honores gefferant in perpetuum haberetur, l. fin. & toto tit. C. de statut. & imaginib. & hac de causa sancitum est minimę, liceat ad tradere insignia fundatorum Cappella, & ponere alterius insignia, secundum Genuen. in Praxi cap. 91. immo debet punire arbitrio iudicis talia faciētes, ita cōcludit Bartholomęus Cappella de seruit. Urbanorum prędiorum c. 71. de picturis, per text. in l. qui liberalitatem ad finem, ff. de operib. publ. & Bart. in d. l. qui liberalitatem, dicit nota contra fratres minores, & aliquos religiosos, qui Cappellas aliquorum defunctorum attribuent nomine alterius, quia hoc facere non debent, sequitur Lambert. de Iurepatr. lib. 3. & 4. art. 5. q. princ. facit text. in l. 1. ff. de sepulchro Viol. vbi datur

datur actio sepulchri Viol. contra excellentum statuā de monumento.

2 His sic positis cum dubitaretur, an insignia alicuius posita in aliqua Cappella probent iuspatronatus domini Cappellę, ego pluries respondi pro affirmatiua sententia, nam signum arguit signatum, & rem esse in illius dominij cuius est signum, & plurib. deductis, per Annam in allegat. 110. & 111. cum alijs apud Nouarium de elect. fori quęst. 24. num. 5. sect. 1. in antiq. impress. & in proprijs terminis, quod ex literis in scripturis in lapidę posito in loco publico, ab immemorabili tempore, citra probetur iuspatr. Caualecan. decis. 17. num. 1. Nouarius conclus. 1. num. 33. de iur. patr. Leo in Thesaur. fori Eccles. cap. 6. num. 4. Gar. de benefic. par. 5. c. 9. nu. 91. cuius verba sunt formalia.

3 Et in vnā Burgen. Cappellę 11. Decemb. 1600. coram eodem domino meo Corduba fuit resolutum, quod in scri-

ptiones antiquę probent constructionē ad effectum Iurispatronatus concurrentibus, aliquibus adminiculis, glos. in capit. cum causa de probat. Aimon. consil. 158. Decius 135. Cassadorus decis. 2. de probation. & fuit latē deductū in causa Inspalen. Iurispatr. 26. Martij 1590. coram domino Pamphil. pro adminiculis sūt plures enunciatiue antiquissima plusquam centorum annorum in quibus fundatio enunciat, quę habens vim famę, & probant in antiquis. Et iuxta hanc opinionem censuit, Rota Romana in vnā Thiburtina Cappellanię 22. Aprilis 1605. coram Illustrissimo Coccino, cuius tenor est. In cōtumaciam partis aduersę dubitavi, an constaret de Iurepatronatus, & in circumscripto pro nūc an spectet ad Dominum Licinium Sebastianum, qui ultimo loco presentauit, Domini affirmatiue resolverunt, nam in Cappella de qua agitur adsunt insignia Ioannis Pauli Canonici Ecclesię Cathedrala-

thedralis fundatoris, quibus
 utitur familia de Paulis, &
 adest insuper in eadem Cap-
 pella huiusmodi inscriptio,
 videlicet consecratā per Do-
 minum Episcopum Homa-
 num Oratorem Regis Fran-
 ciæ 1467. 4. Decembris, &
 fundata per Dom. Ioannem
 Paulum Canonicum ad ho-
 norem gloriosæ Virginis, &
 Sancti Laurentij Sedente
 Pauli II. cuius Cappellanus
 4 secretus viuens fuit † Quæ
 insignia, & Inscriptio pro-
 bant Iuspatronatus, ut de
 insignijs, Anchar. conf. 113.
 nu. 4. Annam conf. 86. Rip.
 in cap. cum Ecclesia Sutrina
 num. 97. de de cau. possess. &
 propr. Läber. de Iuspatron.
 lib. 3. q. 5. art. 4. num. 2. Et
 fuit resolutum in causa Imo-
 len. Iuspatronat. 26. Mar-
 tij 1593. coram Illustriss.
 Dom. Cardinali Pamphilio,
 & alias sæpius, & quamuis
 hæc cõclusio procedat quādo
 alia ratio assignari nõ potest,
 ut fuit dictū in causa Cala-
 guritana præminentiarum
 17. Maij 1591. coram Gy-
 ptio tamen hic adest descri-

ptio, & præsentationes, ut
 infra dicatur, de inscriptio-
 nes verò in marmora, vel in
 in muro, quod probet Iuspa-
 tronatus, tenet glos. & Doct.
 in cap. cum causa de probat.
 Bart. in l. monumentorum c.
 de religion. & sumpt. funer.
 Castrenf. in l. si sepulchrum
 num. 6. eodem tit. Lambert.
 de Iuspatronatus lib. 2. par.
 2. q. 10. art. 9. num. 3. & 4.
 & fuit resolutum in causa
 Hispalen. Iuspatronatus
 26. Martijs 1590. & 22.
 Martij 1591. & 31. Maij
 1593. coram Pamphilio.

S V M M A R I V M .

Notarij Apostolici in Re-
 gno Neapolis non faciunt
 instrumenta, quæ adhi-
 bentur in Curijs seculari-
 bus, sed declara, ut n. 2.

A R G V M E N T V M .

Instrumentum foundationis Iu-
 rispatronatus stipulatum,
 per Notarium Apostolicum,
 an dicatur authenticum in
 hoc Regno ad probandum
 Iuspatronatus.

R E-

RESOLVTIO XXXII.

Q Vamuis in hoc Re-
 gno Neapolitano A-
 postolici Notarij
 non possint facere publica
 instrumenta, & in Curijs
 Secularibus illa nõ admitti
 determinatum aliquādo in
 Sacro Consilio fuerit iuxta
 opinionem, Iserniæ, & Bar-
 tholom. de Capua in con-
 stitut. Regni instrumento-
 rum robur, quos ibi sequi-
 tur, Afflict. decis. 245. nu. 2.
 quem sequitur ibidem, Vr-
 fillus quorum Regni Nea-
 politani auctoritate, idem
 fuit cõclusum, & seruatum
 in Gallia tũm per Parisien-
 sem, tũm etiam per Brur-
 degalensem Senatũ, ut per
 Boer. in decis. Burdegall.
 242. nu. 4. Rebuff. ad con-
 stit. Galliæ tomo prim. tit.
 de literis obligator. artic. 2. 1
 glos. vnic. num. 38. Rhena-
 tus Coppin. de Sacra fore-
 si politia lib. 2. tit. 1. nu. 16.
 Mascardus de probat. con-
 cluf. 348. num. 52. Valasc.

decis. 9. de quorum opinio-
 aliquid non firmo.

Tamen non per hoc di-
 cendum est instrumentum
 foundationis Iurispatrona-
 tus stipulatum per huius-
 modi Notarium non esse
 authenticũ nam supraposi-
 ta cõclusio procedit solum
 in negotijs, & rebus profa-
 nis secus autẽ in rebus Ec-
 clesiasticis, ut dicit Andr.
 de Isern. in dict. constitut.
 instrument. Afflict. in dict.
 decis. Neapolit. 245. nu. 2.
 Couar. practicarum quæst.
 capit. 19. in fine Fabius de
 Anna ad Patrem in singul.
 245. idem Anna senior in
 singul. 246. Vrsill. in dicta
 decis. Neapolit. 245. in prin-
 cip. Faber in l. 2. C. de do-
 nat. Boer. in d. decis. 242.

S V M M A R I V M .

1 Prothocollum regulariter
 pro se probat.
 2 Prothocollum est princi-
 pium instrumenti non-
 dum expleti.

I A R-

ARGUMENTVM.

An amisso instrumento fundationis, seu dotationis Iurispatronatus alicuius Cappelle prothocollum in quo enūciatur dictum Iuspatronatus dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXIII.

Fuit dubitatum an amisso instrumento fundationis, seu dotationis Iurispatronatus alicuius Cappelle prothocollum in quo enūciatur dictum Iuspatronatus dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus, & primo intuitu videbatur dicendum præfatum prothocollū dici instrumentum authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus, quia prothocollū regulariter, quoad se probat, quod ostenditur. Primò, quia ex prothocollō extrahitur ipsum instrumentum quod probat, er-

go fortius probabit ipsum prothocollum, propter vnum quodque tale, & illud magis, item quod quando dubitatur de fide instrumenti. semper recurritur ad prothocollum capit. quoniam contra de probat. tanto magis, quia facit fidem, vt alius possit publicare, & ita tenet glos. in l. Agendarius in princip. ff. eodem, & Spec. in tit. de instrument. edit. §. videndam, verl. & non quod tabellio. Item facit, quod prothocollum est principium instrumenti nondum expleti, vnde nisi compleat pro nihilo habet, & idem l. actus de fide instrumentorum, vbi ante completā scripturam actus nō probatur, vnde apparet, quod ante publicationem scriptura videtur imperfecta, quod ad præiudicandum, vt hanc partem iequantur, & tenent etiam plures. Sed ex dictis Abb. & Imol. Bart. in l. actus in 3. col. 1. eo. tit. & in l. Luc. §. fin. ff. de militari testamento, & Bald. in l. si is, qui testamen-

men-

mentum circa medium ff. de testamentis, considerant duos casus. Primus est, quod prothocollum, adeò imperfectū quod non habet consonantiam efficacem; puta si in eo dicitur Titius vendit hic pactis, vers. vno est aliud, & sunt nihil probat per d. in actus l. in ciuile, ff. de ll. & d. l. si is quod. Sed idem casum quem apparet, quod Notarius non intendebat ibi aliud scribere, tūm quodam erat truncata perditione, & sunt, vt idē dicitur, si actus erat per alia verba totaliter perfectus probat, secus si non erat perfectus, iuxta hoc tangit hic Abb. an prothocollum debeat legi partibus de necessitate, & concludit, quod non nisi in casus l. actus, C. de fide instr. qui iura exigunt solam rogationem, & in prothocollō sunt multa abbreviata, adeò quod malè potest partibus legi.

SUMMARIVM.

- 1 *Scriptura sculpta in marmoribus lapidibus, vel lignis positis in Ecclesijs, & locis publicis probat Iuspatronatus maximè in tempore immemorabili.*
- 2 *Refertur decis.*

ARGUMENTVM.

An scriptura sculpta in lapidibus, & marmoribus, ac lignis positis in Ecclesijs, & locis publicis probet Iuspatronatus, maximè in tempore immemorabili, & antiquissimo.

RESOLVTIO XXXIV.

Probare Iuspatronatus præfata scripturam tenuerunt communiter omnes in l. fin. c. de religiosis, & sumptibus funerum,

I 2 Capi-

Capicius decis. 17. nu. 41. Aymon. de antiquitate temporis fol. 72. num. 12. latissimè Dec. in cons. 135. Cæpola in tract. de seruitutibus in tit. de pariete, Molfes. in summ. Morali cap. 14. Maceraten. lib. 1. resol. 27. & latissimè Iason in S. fuerat in 2. col. de actionib. & Coccinus in decis. 62. cuius tenor est. Et primò ommissis superfluis, quia de Iurepatronatus constat per literas testimoniales descriptas, ad æternam rei memoriam in lapide marmoreo posito in publico, & in Ecclesiæ Sanctis Thomæ Ciuitatis papie, vsq; ad anno 1405. vbi inter alia memorata digna sunt descripta omnia supra nominata beneficia, vti Iurispatronatus illorum de Media Barba, & Philibertis, & cum hæc memoria excedat annos 170. dicitur immemorabilis, & Iurispatronatus, quia non est credendum, talia verba descripsisse, & potuisse in publico, si non fuissent vera, nec ordina-

rius Episcopus tolerasset in præiudicium, siuè Iurisdictionis, & collationis, & in antiquis excedentibus, annos centum, lex contentatur facilioribus probationibus, & coniecturis, ac verò similitudinibus anno facta per me supra refertur. Decisionum in verbo mādatur, vers. item fallit in antiquissimis ear. 1077 col. 1. & Puteus decis. 355. & 358. & decis. 151. lib. car. 62. ne eamus per mendicata suffragia, loquitur de lapide, & marmore, Bald. cons. 310. vol. 5. Dec. cons. 135. Ferret. cons. 293. nu. 9. vol. 2. car. 61. Crau. de antiquit. temp. in 1. par. sec. 80. datur limitatio nu. 12. car. 92. & Lamber. in tract. de Iurepatron. in 2. par. in art. 9. quæst. 10. lib. 1. car. 200. de scriptura in albo positæ, loquitur loci regula fallētiarum regula 280. in verbo lib. 1. car. 30. & improbatione confinium loquitur, Grass. communi opinio lib. 1. cap. 5. quæst. 7. car. 111. & Laur. de Rischori com-

mun.

mun. opinio. centur. 1. lit. L. conclus. 66. car. 83.

S V M M A R I V M .

- 1 *Instrumentum non desumitur ex scriptura reperta extra filiam instrumentorum.*
- 2 *Instrumentum ad hoc, ut possit assumi ex scriptura reperta extra prothocollum, duo requiruntur.*
- 3 *Instrumento originalis fūdationis Iurispatronatus deperdito, quid agendum.* 2

A R G V M E N T V M .

An instrumento originali Iurispatronatus deperdito, si copia ipsius reperta extra prothocollum probetur per testes concordare cum originali poterit haberi pro originali, & authentico.

R E S O L V T I O XXXV .

- 1 **I**N præsentī casu mihi transmissio supponebam duo. Primò, quòd dicta scriptura, quatenus

scripta de manu Notarij præmortui, fuit reperta extra filiam instrumentorū dicti Notarij, vnde non potuit ex ea de iure desumi publicum instrumentum, in terminis, Corn. consil. 226. lib. 2. Menoch. cons. 42. nu. 23. lib. 1. Gram. decis. 106. num. 60. qui loquitur infortioribus terminis, Honded. consil. 66. num. 35. lib. 1. confirmatur per ea quæ dicit Guido Papa decis. 9. num. 1.

Secundo nam, vt ex scriptura reperta, extra prothocollum assumi possit publicum instrumentum, requiritur de iure, vt præcedat specialis commissio Iudicis, & adhibeatur causæ cognitio, cum citatione partis Castren. consil. 111. lib. 1. Natr. cons. 46. nu. 4. Gozad. num. 2. cons. 15. Afflict. decis. 6. nu. 3. & decis. 228. num. 6. Menoch. de arbitr. iud. lib. 1. q. 19. Grab. decis. conclus. 1. num. 136. Misling. sing. obseru. cent. 6. obseru. 73. Boer. decis. 37. nu. 6. Ioan. de Ant. cons. 26. num. 18.

num. 18. Soc. sen. conf. 24.
num. 24. volum. 1. Guido
Papa decis. 2. num. 2.

3 Vnde ad supra positum
articulū respōdeo, q̄ quādo
deperditum est instrumen-
tum originale, & testes pro-
bant substantiam, & impor-
tantiam d. instrumenti, tūc
illud sit reficiendum, & ap-
ponendum in filcia, secun-
dum Doctores omnes, in
auth. si quis in aliquo, C. de
eden. Bald. in rubr. C. de fid.
instrument. num. 47. & in l.
& quæ à diuo nu. 21. C. de
eden. Afflict. decis. 302. nu.
3. cum seq. vbi declar. Ma-
fcard. de probat. volum. 3.
conclus. 845. num. 25.

SVMMARIVM.

1 *Testium attestations in
antiquis actis redactæ
censentur scripturæ, au-
thenticæ ad effectum pro-
bandi Iuspatronatus.*

ARGVMENTVM.

*Testium attestations in anti-
quis actis redactæ censentur*

*tur ne scripturæ, authenticæ
ad effectum probandi Ius-
patronatus.*

RESOLVTIO XXXVI.

1 **D**ico quod attestatio-
nes autem testium in
antiquis actis redactæ cen-
sentur etiam scripturæ au-
thenticæ, vt per eas intel-
ligantur satisfactum proba-
tioni Iuspatronatus, Me-
noch. consil. 336. num. 3.
Campanil. in diuersi. iur. ca-
non. rubric. 11. cap. 13. nu.
410. Rot. decis. 502. & de
hoc modo probandi Iuspa-
tronat. vide Monetam in
tract. de comut. vlt. volunt.
c. 10. de derogat. qualit. in
fundat. benef. oppositi nu.
210. ex temporis enim an-
tiquitate nonnulla conce-
duntur, quæ alias denega-
rētur iuxta notata per Do-
ctores cōmuniter in l. sciē-
dum, ff. de verborum obli-
gationibus, prout dicimus
de exēplo antiquo, cui cre-
ditur, Aret. conf. 36. col. fin.
in 2. dub. Dec. conf. 36. col.
2. vers. non obstat, quod in
ista

ista explicatione volum. 3.
Mascard. conclus. 711. num.
81. Anna conf. 88. num. 23.
lib. 1. Couar. practic. quæst.
cap. 21. num. 7. & in ver-
bis enunciatiuis antiquis,
Verallus decis. 3. lib. 4. Ac-
cedat pariter pro danda fi-
de supradictis attestationsi-
bus, quod repertæ fuerint
in publico archiuio in quo
concurrerant omnia requi-
sita publici archiuij, qui-
bus, per Veral. decis. 41.
par. 1. Cacher. conf. 7. De-
cian. conf. 24. nu. 48. lib. 1.
& inter alia requiritur, q̄
in tali archiuio reponatur
solum scripturæ authenti-
cæ, Dec. conf. 458. num. 1.
lib. 4. & in cap. cum causam
numer. 9. de probat. Felyn.
capit. ad audientiam num.
11. de præscript. Ceph. alus
consil. 631. numer. 17. &
28. & 29. libr. 5. idem
Ceph. inter conf. vltim. vo-
lunt. conf. 137. num. 33. &
36. lib. 2. Decian. d. conf.
24. nu. 28. Gaggiar Patro-
cin. 4. num. 2. lib. 1. & quod
attestationses productæ in
actis faciunt plenam fidem

Bald. in fin. num. 4. C. de
fide instrument. & etiam
alij DD. passim.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata non visis
actis est nulla.*
2 *Iudici asserenti se adhi-
buisse causæ cognitionem
non creditur.*
3 *Iudicis assertioni statur as-
serendo Iuspatronatus,
concurrentibus alijs ad-
miniculis.*

ARGVMENTVM.

*An sententia per quam appa-
ret constare de Iurepatrona-
tus, dicatur scripturæ au-
thentica, si non verificetur
ex actis ad effectum pro-
bandi Iuspatronatus.*

RESOLVTIO XXXVII.

1 **S**ententia lata non visis
actis est nulla, Bart. &
Doct. in l. prolatam C. de
senten. Vantius in tract. de
nullitat. ex defectu proces.
vbi constat inter tenet com-
mune

munem opinionem Cumia super ritu 76. num. 127. Paris. conf. 114. num. 1. cum seq. Gregor. in tract. de iudic. causal. feudal. quest. 37. maximè quando scripturæ non visæ releuant ad causam, Felyn. in c. Ecclesia Sancta Maria col. 7. vers. 9. de constit. vbi ait esse communem, & veriore Doct. sententiam ratio est: quia acta mittuntur iudici, vt instruat, & procedat ad decisionem causa cognita, & auditis partibus c. Abbate fanè de re iudic. in 6. & in Regno iudex debet opponere (vidi) scripturis, & nisi aliter appareat iudicè instructum fuisse sententia diceretur nulla: & in hoc standum erit iudici asserenti se vidisse processum, & cause cognitionum habuisse in ipsius decisione: quia si creditur nobili viro, & bono, vt dixit glos. in l. Titio fundum, ff. de condit. & demonstr. Multò magis credi debet iudici, l. vir bonus, ff. de iudicat. solui, qui maximam habet præsumptio-

num pro se, l. 1. ff. de offic. Iud. Alciat. de præsumpt. 9. Menoch. de arbitr. iud. qu. 76. num. 3. cum similibus adductis, per Mascard. conclus. 951. num. 1. quod credatur Iudici de his, quæ coram eo gesta sunt, tradit Gram. conf. 130. num. 6. in ciuil. immò, quod causæ cognitionem adhibuerit in decreto, dixit las. in l. si donatione col. antepenul. circa medium, & ibi Dec. nu. 69. C. de collat. Bar. in l. ambitiosè, ff. de decr. ab ordinar. faciend. quem refert, Alex. conf. 34. ante finè, lib. 1. Soc. conf. 115. incip. circa primam quæstionem in 1. dubio lib. 5. vbi dicit hanc esse communem opinionem, Crau. de antiquit. temp. p. 2. num. 14. Cæph. conf. 185. num. 15. lib. 2. sed in contrarium faciebat quod Iudicis assertioni nõ creditur, in quocumque casu ad tex. in c. cum à nobis de testibus, & in c. post cessionem de probat. & tex. in l. eos, si benè aduertatur c. de appell. Menoch. de arbitr.

arbitr. iud. casu 188. nu. 31. Mascard. d. conclus. 951. num. 2. vbi num. 10. post multos relatos, subdit quod non creditur Iudici asserenti se adhibuisse causæ cognitionem, in decreto, vel detulisse iuramèto supplementarium, aut dedisse tutorem causa cognita, vel sequestrasse possessionem præ timore armorum, & in pñcto, quod non credatur Iudici in eo, quod redargueret eis sententiam nullam, seu validam, dixit Drut. in cap. cum à nobis num. 10. col. 4. vers. 2. quando proceditur, & ibidem Felyn. num. 8. vers. idem procedit concl. de testibus, Aufrer. de reprob. test. post num. 11. verbo arbiter, vers. procederet etiam ista conclusio, Crauett. conf. 265. per totum Menoch. de arbitr. iud. q. 73. num. 8. Mascard. conclus. 124. num. 9. Farin. de oppos. cont. person. test. quæst. 60. num. 108.

3 Verum supradictis minime obstantibus contrariū fuit resolutum in causa lu-

rispatronatus, quod Iudicis assertioni super hoc credatur, concurrentibus tamen alijs adminiculis, vt dixerunt Anchar. in conf. 439. Crauet. in locis præallegatis num. 22. cum alijs adductis per Mascard. in d. conclus. 951. nu. 15. & in specie respõdet, Decian. responsio 18. num. 202. vol. 1. & inter adminicula consideratur si sententia esset de antiquo lata, ei enim casu plena statur in contemptis in sententia diceretur tunc scriptura authentica ad effectum probandi Iurispatronatus, quamuis sententia ipsa non verificaretur ex actis, ex latè traditis, per Grammat. in decif. 23. Gratian. decif. 97. & discept. forens. 310. lib. 3. & facit ad hoc decif. Rot. 10. inserta in tract. Saluian. interdicti Staflij Pacifici in cap. bonæ memoriæ de elect. Purpur. conf. 148. num. 55. Caualc. decif. 11. num. 41. Mascard. conclus. 35. num. 21. & sequen.

S V M M A R I V M .

- 1 *Instrumentum desinens esse authenticum propter aliquem defectum, efficitur tale propter mortem Notarij ad finem probandi Iuspatronatus.*
- 2 *Instrumentum Notarij carens solemnitatibus veluti sigillo, vel subscriptione morte ipsius convalidatur.*
- 3 *Mors habet vim iuramenti.*

A R G V M E N T V M .

Instrumentum si propter aliquem defectum desinat esse authenticum, an efficiatur tale propter mortem Notarij ad effectum probandi ius patronatus.

R E S O L V T I O X X X V I I I .

- 1 **R**espondi affirmatiue in facti contingentia & proprie in materia probationis Iurispatronat⁹, nam dum supponebatur scripturam foundationis, seu dota-

tionis Cappelle careret aliquibus sollempnitatibus, & reperiatur Notarius hac vita functus, quare dubitabatur, an stante morte Notarij dictum instrumentum diceretur authenticum stante morte Notarij resoluti affirmatiue, per decisionem Gratian. 94. ubi fuit resolutum stante morte Notarij instrumentum carens sollempnitatibus dici authenticum, nec propterea annullari ob defectum sicut in simili dicimus de instrumento Notarij viuētis carente sigillo, & subscriptione quoniam, licet fidem non faciat, tamen si Notarius est mortuus. Potest ex eius imbreuiatura, eo protocollo carente sollempnitate leuari instrumentum publicum, & sic mors Notarij habet vim signi, & subscriptionis, Alex. conf. 14. vol. 6. Curt. iun. conf. 142. col. 2. las. in l. 1. vers. ex his esset videndum, ff. si certum petatur, dum se remittit ad Cinum, & Bald. in l. contractus, C. de fide instru-

instrumentorum, Doctores communiter in cap. cum P. Tabellio de fide instrumentorum, quod est verum etiam in libro alicuius priuati, qui maiorem fidem facit, quando scribens est mortuus, Bald. in l. comparationes num. 14. col. 5. C. de fide instrumentorum, & l. inter cartulas, C. de conueniendis Fiscii debitoribus, Afflict. in decis. 40. num. 20. Castrens. in conf. 301. num. 3. col. 1. 123. dubio 3 vol. 1. ubi quod mors habet vim iuramenti, quod sequitur Decius in l. 1. colum. 1. num. 4. C. de edendo, item instrumentum alicuius Notarij mortui carens aliquibus sollempnitatibus probat. semiplene, licet Notario viuente nihilominus probaret, Bar. in 6. admonend. col. 1. nu. 3. ff. de iure iura add. & ibi las. in reper. col. 63. num. 233. vers. quarto, querit Alex. conf. 59. nu. 6. col. 2. in fin. vers. nec predictis obstat, & conf. 186. vol. 2. num. 1. in fine Corn. in conf. 22. col. 3. volum. 3.

& quod maior fides debeatur scripturæ mortuis quam si viueret post Ioan. Andr. in regula cum quid de regalis iuris, conclusit Dec. in conf. 42. num. 6. vers. sexto, & ultimo.

S V M M A R I V M .

- 1 *Enunciatiua verba Notarij non probant.*
- 2 *Enunciatiua Notarij citationis non probat.*
- 3 *Instrumenta antiqua enunciantia iuspatronatus dicuntur authentica ad finem probandi Iuspatronatus, quando fuerint confecta à diuersis Notarijs.*

A R G V M E N T V M .

An instrumentum enuncians Iuspatronatus dicatur scriptura authentica ad effectum probandi Iuspatronatus.

R E S O L V T I O X X X I X .

- 1 **I**n facti contingentia videbatur dicendum pro negatiua partem, siquidem

dem verba enūciatiua Notarij non probare respondit Berous conf. 213. num. 4. in tertio, Purpur. conf. 466. num. 20. in secundo, Florian. conf. 6. num. 6. Barbat. conf. 24. num. 11. in princ. Riminald. conf. 232. nu. 4. in 2. Vergius conf. 67. nu. 13. in princ. sic etiam tenuit Rota Romana in antiquiss. tit. de fide instrument. decis. 19. & in nouiss. teste, Farinac. in sua decis. 105. num. 1. vbi docet enūciatiua Notarij de citatione eandem minime probare, sed & ipsum actum citationis requiri, vide Ias. in d. l. ex his num. 3. & Mascard. concl. 143. Amplia, vt nec etiam Notario credatur, licet in instrumento attestetur de productione libelli, de litis cōtestatione, & alij iudicij actibus opponendo etiam diem, & tempus de quibus ipse sit rogatus. Et ratio est, secundum Doctor. quia assertio illa Notarij, magis videtur esse testimonialis, quam habens iuramentum officij Tabbellio-

natus, sic post alios docet, Mascard. conclus. 33. num. 17. & 18.

Verum licet hæc sint vera, tamen in materia Iurispatronatus soepius consultus respondi, & iuxta meum consilium sepissime fuit iudicatum, quod existentibus tribus, vel duobus instrumentis antiquis, in quibus enūciatur Iuspatronatus spectare ad aliquam familiam, dicatur probari Iuspatronatus, quādo illa instrumenta essent à diuersis Notarijs facta, at secus, si ab vno tantum ex decis. Rot. cuius tenor talis esse, vt sequitur.

Iuspatronatus ex fundatione, & dotatione sufficienter probatū voluerūt domini in vna Faentina Parochialis, coram me de anno 1549. ex tribus instrumentis antiquissimis, in quibus enūciabatur spectare iuspatronatus de iure, vel de consuetudine, & illud verbum de iure magis voluerunt domini intelligere ex fundatione, vel dotatione, per Cassad. decis.

decis. 7. hoc tit. quam ex privilegio, vel ex alia causa. Item, quia in probatione Iurispatronatus, & dominū equiparatur: maxime quia illa instrumenta quodammodo probant famam, quæ sufficit in probando dominio, & Iurepatronatus in antiquis plenè habetur in dec. 2. Cassad. de probat. maxime succedentibus cōiecturis videlicet vltima presentatione. Et ad doctrinam Aret. in c. cum causam de probat. 4. col. 3. sentit Loffred. in conf. 44. 4. col. quod verba presumuntur dicta Notario ab his, quorum interest, & propterea non creditur. Propterea quam aduocatus ex aduerso multo clamabat, & quidam ex dominis hesitabant. Dupliciter respondebatur: primo ne tam restringeretur doctrina communis, quæ est regulariter, quod sæper præsumeretur partes dixisse, quæ dixi Notarius, quod dictum Aret. Loffred. procedebat, quando apparerent verba esse partium, vel verisimiliter Notarius

non posset vidisse, quod asserit. At in casu nostro Notarius, vel non potuit videre tot presentationes antiquissimas, quæ sufficerent, vel aliquid aliud id probans quod asserit. Secundo respondebatur, quod quia ille presentationes habuerat effectum suum, & ex actibus sequentibus ad iuebantur illa narratiua antiqua.

Alia tamen vice, dum proponebam eandem causam, domini recesserunt, ab illis responsionibus: quia immò placuit eis dictum, Aret. in c. cum causam de probat. & illam doctrinam doctorum, in l. cum antiquis, C. de iure deliber. limitabant, quando fuit Notario dictum à tertio non habentibus interesse: quia aliàs esset dat nimis magnum priuilegium verbis enūciatiuis. Considerabant etiam, quod vt Doctores dicunt, in d. c. cum causam, requiruntur instrumenta diuersorum Notariorum. Et repertum fuit, quod illa tria instrumenta erant manu ipsius vnius Notarij tantum.

tantum. Et ex hoc inferebant, quod quia fama debet habere originem à nō suspectis, item à pluribus in casu nostro habebat tantum usū ab uno Notario. Item informato iuris presumptione à partibus iux. not. in l. veteribus, ff. de pactis, idē dixerunt domini, quod ego viderem, an ultra verba enunciatiua adessent aliæ coniecturæ, & vide Aimon. de antiquit. tempor. 1. part. sectio, ampliatur num. 14. & seq. & num. 76. qui citat Socyn. conf. 86. & 89. 1. vol.

SVMMARIVM.

- 1 *Decretum decernens alimenta patrono inopi, dicitur scriptura authentica ad finem probandi Iuspatronatus.*
- 2 *Iuspatronatus non probatur ex certo subsidio prestito tamquam patrono.*

ARGVMENTVM.

Decretum decernens alimenta alicui tamquam patrono ino-

pi, an dicatur authentica scriptura ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXX.

NOuarius lib. 1. quæst. forensium cap. 49. proponit hunc articulum, & illum pro affirmatiua parte resoluit firmās nu. 5. iuxta eius opinionem fuisse iudicatum à quadā Curia Episcopali, & ad id affirmandum mouetur ea ratione, quia huiusmodi decretum fieri non potuit, nisi per prius constasset Episcopo de Iurepatronatus familiæ, de qua descendebat patronus, cui fuerunt assignata alimenta, & consequenter quidquid actum fuit factum est causa cognita, & tamquam taliter factū debet omninò probare, quia quærens alimenta tamquam patronus fuit coactus verificare narratiuam Iurispatronatus, vnde cum reportauerit sententiā, qui darentur alimenta pro vero est habendum probauit

se

se tunc temporis dictum Iuspatronatus, vt latius constat apud eundem citatum authorem.

- 2 Licet ex certo subsidio alicui tamquam patrono preuiso, non probari Iuspatronatus dixerit, Rota decis. 1245. nu. 1. part. 3. diuers. quā refert, & sequitur Barbosa. in tract. de officio, & potest Episcopi allegat. 72. num. 46. par. 3. vbi adducit tex. cum glos. in cap. Bertoldus versic. quodam iure de sentent. & re iudic. vide tamen Nouar. citatum.

SVMMARIVM.

- 1 *Iuspatronatus acquiritur tribus modis.*
- 2 *Iuspatronatus acquiritur etiam ex constructione.*
- 3 *Fundare Ecclesiam quomodo quis dicatur.*
- 4 *Iuspatronatus acquiritur per constructionem si capella sit incepta adificari cum consensu ordinarij.*

ARGVMENTVM.

Instrumentum Iurispatronatus ex constructione questum nō autem ex fundatione, vel dotatione, an dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXXI.

PRO intelligentia dicendum est Iuspatronatus acquiri tam per laicos, quam clericos tribus potissimum modis fundatione scilicet, constructione, & dotatione glos. in cap. piæ mentis 16. quæst. 7. Nauar. conf. 7. de Iur. patron. Staffileus de literis gratiæ tit. de modo, & titulo impetrandi, S. de Iurispatronatus prærogatiua, Fuscus de visitat. lib. 2. cap. 10. Circa, quod Sacrum Concilium Trid. sess. 25. de reformat. cap. 9. sic statuit, sicuti legitima, & c. vsque ad vers. ad hæc, & declaratur primò, quòd licet ibi Concilium solum præfer-

uet

uet Iuspatronatus, compe-
 petens ex fundatione, vel
 2 dotatione, nō excludit ius-
 patronatus ex constructio-
 ne competens, sed sub ver-
 bo ex fundatione compræ-
 hēditur ad tradita per Co-
 rassium d. cap. vlt. num. 12.
 & apparet ex alio decreto
 eiusdem Concilij sess. 14.
 de reformat. cap. 12. quod
 huic consonat, & ita in ter-
 minis Menoch. de præsuppt.
 lib. 3. præsumpt. 90. à nu. 6.
 quamuis Paris. de cōfiden.
 quæst. 28. nu. 240. dicat ti-
 tulū constructionis includi
 sub illis verbis, aliasue se-
 cundum iuris dispositionē.
 3 Secundò declarat, q̄ funda-
 re Ecclesiam propriè dicitur,
 qui fundum dat seu as-
 signat, in quo Ecclesia con-
 struatur, seu edificetur ea.
 Abbat. 2. 18. quæst. 2. & c.
 nobis de Iurepatronat. vbi
 Doctor. Coras. supra nu. 12.
 & alij supra relati. Vnde
 faciēs in Ecclesia Cappel-
 lam, vel altare non erit
 solus patronus illius, sed
 etiam Ecclesia erit compa-
 trona, & concurret in præ-

sentādo ratione fundi, quē
 ponit id est, el sito, ita Abb.
 in cap. ad audientiam, de
 Ecclesijs edifican. num. 11.
 dicens nō esse ab alio tactū
 & esse notandum, quia in
 multis locis, propter inad-
 uertentiam non seruatur,
 item Abb. in cap. cum Ec-
 clesia vulturana de elect.
 num. 38. circa fin. Felyn. in
 cap. cum venerabilis de
 except. num. 37. Rochus
 verbo fundauit, quæst. 10.
 & verbo construxit, quæst.
 7. & verbo dotauit, quæst.
 15. Paul. de Citadinis 3. p.
 causa 1. nu. 80. & Lamber.
 1. p. 1. lib. q. 8. ar. 6. Gōzal.
 in reg. 8. Cācel. gl. 10. à n. 9.
 ait tamen Rocchus d. verb.
 & docuit quæst. 1. ad fin.
 quod valeat consuetudo,
 vt Ecclesia non sit compa-
 trona, ratione fundi, sed
 præsentatio tantum spectat
 construentibus, & dotanti-
 bus cappellam, vel altare,
 in ipsa Ecclesia, & c. sequi-
 tur Lambert. ibi nu. 4. sub-
 dens, quod ideo diceret,
 non ex inauertentia, vt di-
 cit Abb. nō obseruari, quod
 Ecclesia.

Ecclesia ratione fundi non
 sit patrona Cappellæ, vel
 Altaris in ea fundatæ, sed
 ratione huius consuetudi-
 nis, quam vidisse seruari,
 ait num. præcedente, & ita
 etiam audios seruari in
 Hispania. Nam nunquam
 Ecclesia concurret in præ-
 sentādo ad huiusmodi cap-
 pellas, & c. sed constructor,
 & dotator, & eorum suc-
 cessores tamquam patroni,
 soli sequitur etiam Gōzal.
 supra num. 13. Rursus præ-
 dicta doctrina non proce-
 dere etiam sclusa consue-
 tudine quando faciens cap
 4 pellant soluerit aliquid Ec-
 clesiæ pro fundo id est el si-
 tio, vt solet fieri in Hispa-
 nia. Nam tunc non potest
 dicere Ecclesia ponere fun-
 dum, cum illi soluatur pre-
 tium pro illo, quod vide-
 tur posse fieri, nam promif-
 sio, & licentia ibi edificandi
 videtur pretio existimabi-
 lis, & non quid spirituale,
 vt tradit Gonzal. d. glo. 10.
 num. 14. & 15. Tertio de-
 claratur sola fundatione
 hoc est fundi assignatione.

Non statim queri Iuspatro-
 natus, sed sequuta constru-
 ctione, & dotatione, vel ab
 ipso fundatore, vel ab alijs
 Abb. conf. 106. 2. p. Rocch.
 in princ. nu. 3. & verbo fun-
 dauit quæst. 2. Coras. supra
 num. 13. & Greg. Lop. d.
 l. 1. glos. 3. & vide Lamb. 1.
 par. lib. 1. quæst. 1. art. 1. sub
 num. 16. & 3. quæst. art. 1.
 & 4. quæst. art. 1. nam non
 potest quis dici patronus
 Ecclesiæ, quæ nondum est,
 forteque non est fundum
 cap. ad audientiam 2. de
 Ecclesijs edificandi, & Co-
 ras. nu. 13. Ecclesia tamen,
 seu cappella incepta edifi-
 cari, seu posito primo lapi-
 de cum consensu ordinarij,
 statim etiā ante professio-
 nem videtur acquirere Ius-
 patronatus, licet non exer-
 citiū, & effectus illius pro-
 cedit ex adimpletione cau-
 sæ quam facit. Si verò pe-
 nituit, & reliquit edificium
 non acquiritur ei Iuspatro-
 natus, sed perficienti, Paul.
 de Citad. 3. p. caus. 1. q. 14.
 & Gregor. Lopez. d. l. 1. gl.
 1. nam licet latè edificium

inceptum non possit adhuc Ecclesia, vel cappella propria, tam ex quo cum auctoritate ordinarij est inceptum est locus pius, & religiosus, maxime si ibi est fixa crux, & c. vt in capit. nemo de consecratione distinct. 1. Durandus de vsibus lib. 1. cap. 2. num. 7. & sic in illo cadit Iuspatronatus. Et addit Lamber. sup. quod si dos daretur in limine foundationis Ecclesie, sed potest ante tamen consecrationem, & viam ante perfectionem edificij adhuc diceretur cadere exercitiu Iurispatron. vt presentetur rector, saltem pro administranda dote, licet non quo ad alia, & capit. Ecclesia, etenim incepta statim capax est dotis, iusta dicta, & si dos in specie assignata, & dotata ante afflictione primi lapidis, statim post illius affixione ei acquiritur, absque traditione ad l. fin. cap. de sacrosanct. Eccles. Nec obstat, quod Ecclesie constituenda, quae non est non potest fieri dotatio cap.

Abbatess de re iudicat. in 6. & dict. cap. ad audientiam 2. & ibi Abb. num. 3. & Rota in Gienen. Praestimonij, & passim in varijs causis, quamuis Ecclesia nondum constructa possit etiam haeres instituit, & sibi legatum relinqui, cap. 3. de testamen. & ibi Abbb. nu. 2. & Imola num. 5. Guliel. Benedic. in repet. cap. Rajnuntius de testament. verb. & soboles quam gestabat in vtero num. 52. & Mieres de maioratib. 17. quaest. 36. num. 3. & fuit resolutum coram Domino Orano, in vna sotrini Monasterij de anno 1598. cuius differentiae rationem tradunt Bar. Abb. Gulielm. Benedic. & alij moderni. Nam responderunt id non procedere in dotatione ex causa dotis, quae rectae potest fieri Ecclesiae construendae, non solum obligando, sed dotaturum, & traditurum, sed etiam statim assignando, & donando bona pro dote, vt in d. cap. nemo, vbi Archidiaconus & domini explicantes illud

illud verbum diffiniat, id est diffinitivae tradat, vel ad tradendum per publicum instrumentum sollemniter se obligat, & Rocch. dict. verbo dotauit, q. 7. Lamber. d. 1. par. 1. lib. cap. 5. art. 10. vt statim acquiratur Ecclesiae, sed cum fueri edificata, vel saltem incepta, sicut Ecclesiae construendae potest concedi priuilegium, non vt statim sit priuilegiata, sed post quam fuerit constructa, Abb. in d. capit. ad audientiam 2. num. 2. sic intelligens, tex. ibi, & Guido Papa decis. 267. & ibi Add. Ranchini.

S V M M A R I V M.

- 1 Instrumentum carens solito signo Notarij non dicitur authenticum, vt probetur Iuspatronatus.
- 2 Instrumentum non signatum solito signo Notarij est nullum.
- 3 Signatum cognoscitur ex signo.
- 4 Signi sollemnitas, an sit grauis, vel leuis.

A R G V M E N T V M.

Instrumentum non signatum solito Notarij signo, an dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

R E S O L V T I O XXXXII.

Respondeo nunc, pro vt in facti contingetia respondi non probare, & consequenter non dici authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus, quam opinionem fundavi ex consilio Ancha. 43. vbi in proprijs terminis voluit instrumentum carrens signo dici imperfectum, & nullam probationem induci sequitur, Corn. in consil. 226. vol. 3. Paris. cons. 6. vol. 2. post Inno. & reliquos communiter omnes in cap. 1. & 2. de fide instrumentorum, & Dec. in capit. si scripta, num. 37. eodem tit. & in specie hoc idem voluit Iacob. Nouell. regul. 117. vnde Felyn. in cit. cap. si scriptura,

ptura, vbi supra voluit inter requisita instrumēti esse signum Notarij, ita quod eius ommissio vitiat instrumentum secundum Bar. in 1. constit. ff. & Imol. in l. ad testium, §. si quis tales, ff. de testibus, glos. in §. sed si instrumēta in verbo oportet de fide instrumētorum, & glos. in §. item lex Cornelia instit. de publicis creditis cuius conclusionis illa vēditur ratio ex eo, quia signum cognoscitur signatum, & latè traditis, per Annam in allegat. 111. & 162. ex c. cum redemptor 11. distinct. Bald. in l. non aliter, ff. de adoptionibus, & in l. 1. §. editionem, ff. de

foribus, nec potere ab eadem rationem Notarius, vti signo alterius Notarij, vt per Bar. in tract. de insignis, & armis, cum alijs allegatis, per Anan. in cap. accedens de crimine falsi, & adeo signum Notarij est necessarium, vt procedat etiam si faceret scribere instrumētum, per alium Notarium secund. Bal. in Rubrica de fide instrumentorum, & idem Bald. notabiliter more suo in l. Lucius in principio, ff. de militari testamento, & in l. contractus in 3. col. C. eodem tit. & in l. ex eo, C. si certum petatur.

4 Non obstat, quod signū sit leuis sollemnitas secundum Felyn. in cap. 1. de fide instrumētorum, & propterea eius ommissio non vitiat instrumentum, nec desini dici authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus, ad tex. in d. l. 1. ff. de ventre inspiciendo, & latè tradita per Gratianum Rote Marchiæ in decis. 1. quia respondetur hanc non dici leuem

leuem sollemnitatem iuxta magis immunē scribentium sententiā, de qua per 2 Felyn. in rubrica de fide instrumentorum num. 13.

SVMMARIVM.

- 1 Regdificio continetur, sub nomine foundationis, seu dotationis.
- 2 Instrumentum refectionis Ecclesiæ diruta dicitur instrumentum authenticum, quod declara, vt num. 3.

ARGVMENTVM.

Instrumentum refectionis Ecclesiæ diruta, an dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXXIII.

- 1 **S**Vb verbo foundationis, seu dotationis, ac cōstructionis cōtinetur etiam reedificatio ad effectum quærendi Iuspatronatus, &

propterea si reperiatur instrumentum in quo apparet aliquam familiam reedificasse Ecclesiam in totū destructam posset dici authenticum, vt censeretur probatum Iuspatronatus ex illa causa à iure approbata perinde, ac si ab initio illam construxisset, glos. quam Doctores communiter sequuntur in c. 3. de Iurepatronat. quod intellige, vt supradixi, vbi reedificatur Ecclesia penitus destructa alias secus, quia non acquiritur Iuspatronatus, Roccus verb. construxit, q. 8. num. 12. Lambert. libr. 1. quæst. 6. art. 6. Mendoz. de reseruat. Iurispatron. vers. magna est deputatio, Zerula in Praxi Episc. verb. Iuspatronatus §. 2. in fine, & Rota in vnà Regien. Archipresbiteratus 13. Ianuarius 1553. coram Augustino in qua fuit resolutum, Iuspatronatus concessum à Papa ex causa reparationis Ecclesiæ, quasi collapsæ esse reuocatum per reuocationem cōcessionum Iurispatro-

patronatus præterquam ex dotatione, & fundatione, quia Ecclesia non erat restituta à fundamentis, vnde non potest dici ex fundatione, sed ex priuilegio 41. Rota in vna Bononien. Iurispatron. 20. Martij 1520. coram Robusterio, quæ est 1558. par. 1. diuers. & in vna Perusina 3. Decembris 1576. coram Blanclotto, quæ est 306. parte prima, & facit ad idem decis. Seraphin. 269. part. 2. vbi fuit dictum per reedificationem non acquiri Iurispatronatus, nisi reedificatio fiat de re in totum penitus extincta sequitur, Menoch. qui cumulatissimè hanc materiam tractat. in tract. de præsumptionibus præsumpt. 90. & Gonzal. latissimè in Reg. 8. Cancell. glos. 18. num. 53. allegans plures decis. Rotales.

SVMMARIVM.

- 1 Iurispatronatus acquiritur ea dotatione congrua, & sufficienti, quod amplia, vt nu. 2. limita, vt nu. 3.

ARGVMENTVM.

An instrumentum dotationis insufficientis dicatur authenticum, ita aut, & eo probetur Iurispatronatus.

RESOLVTIO XXXXIV.

Negatiuè est respondendum, quia sci- mus, ita demum acquiri Iurispatronatus ex dotatione, si sit congrua, & sufficiens, nam dotans insufficienter, non efficitur patronus, glos. in cap. quicumque; 16. quæst. 7. Abb. in cap. ad audientiam 1. de eccl. edifican. num. 4. Rochus de Iurepatr. verb. & dotauit, qu. 8. & 9. Lambert. 1. par. 1. lib. quæst. 5. art. 12. Gregor. l. 1. glos. 3. & 5. & Rota decis. 528. sub num. 2. par. 1. diuer. & censuit S. Congreg. Conc. vt declaratione super capit. 4. sess. 21. de reformat. (Dotans insufficienter, quod arbitrabitur ordinarius, non acquirat Iurispatronatus, sed dicitur benefactor.)

2 Quod

2 Quod procedit, etiam si dos minus congrua assignata, cum consensu Episcopi, illam approbantis pro congrua, Rocchus d. quæst. 9. quicquid, dicat Lambert. quæst. 161. art. 13.

3 Si tamen concurrunt plures in dotatione, dantes simul dotem competentem, licet inequaliter, & singuli non dent dotem competentem, omnes equaliter fiunt patroni, sicut etiam quando plures concurrunt in fundatione, & constructione, Abb. d. num. 4. & in rubrica de Iurepatr. nu. 6. Rochus d. verb. & dotauit, quæst. 12. Lambert. 1. part. 1. lib. quæst. 3. artic. 5. Coras. d. cap. vlt. nu. 14. Greg. Lopez. d. glos. 5. & censuit S. Congreg. vt in sequent. declaratione super d. cap. 4. Quando concurrunt plures in dotatione, licet equaliter non contribuant omnes efficiuntur patroni, etiam si sufficientem dotem competentem, quia ex quo ille, qui plus contulit admisit olium secum, videtur ipse commu-

nicare ius sibi competens in illo patronatu.

SVMMARIVM.

- 1 Instrumentum in quo non apparet de loco consecutionis, an valeat.
2 Instrumentum non continens locum, ubi consecutum fuit non est authenticum.
3 Instrumentum non continens locum loci non dicitur authenticum.

ARGVMENTVM.

Instrumentum fundationis Iurispatronatus si careat loco, ubi fuerit consecutum, an dicatur authenticum ad effectum probandi Iurispatronatus.

RESOLVTIO XXXXV.

1 **Q**uamuis Archid. in c. cum redemptor, circa finem 12. q. 2. dicat valere instrumentum in quo non apparet de loco consecutionis contrariam tamen sententiam veriorè

COMMUN-

communioem, ac in praxi magis receptam censui in quadam causa Iurispatronatus mihi delegata, & sic iudicavi causam adiectam in derogatoria Pontificis constituto prius coram ordinario, quod sit de Iurapatronatus non esse verificatam per productionem instrumenti foundationis in quo minimè apparebat de loco confectionis eiusdem instrumenti, & motus fuit ad id iudicandum per decis. Rotæ apud Testulum 67. vbi instrumentum in quo nō apparet de loco, vbi fuit confectum nō valet, & hoc per expressissimum, tex. in cap. Abbate, §. fanè, versic. ex his de verborum significatione, & in cap. quoniam contra falsum de probat. & in §. quantum, vbi Doctor. communiter col. 7. qui naturales efficiuntur legitimi, & glos. notabilis in l. optimum super verb. in ipsis C. de contrahendum stipulatione, & in l. generali, C. de tabulis exhibendis lib.

3 Ampliatur supra positam

conclusionem procedere. ac locum sibi obtinere, vt pariter instrumentum non dicatur authenticum ad effectum de quo supra si non apponatur locus loci secundum Bar. in l. de pupillo, §. S. qui, ff. de noui oper. nunciatione, Rota in decis. 6. de consuetudine in nouiss. eadem Rota in decis. 5. de fid. instrumentorū in antiquis, vbi tabellio debet ponere in instrumento contractus, seu pro curationis locum loci, vbi fuit receptum allegat Spec. in tit. de instrumenti editione §. instrumentum versic. quid si locus, & Io. Andrea in fin. de regulis iuris in 6. Bald. in l. contractus in 5. col. versic. modo quæritur, C. de fide instrumentorum, & Card. in proemio clement. prope finem, vbi multa pulcherrima ad hoc valdè conferentia adducit.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum in quo apparet Iurispatronatus concessum*

cessum fuisse ex priuilegio non dicitur authenticum, etiam si priuilegia continerent amplissimas clausulas num. 2. quod ampliatur, vt num. 3. 4. & 5. limitatur, vt nu. 6.

ARGVMENTVM.

An instrumentum in quo apparet Iurispatronatus concessum fuisse ex priuilegio dicitur authenticum.

RESOLVTIO XXXXVI.

1 **R**espondi negatiuè, ex quo per concilium sublata sunt omnia Iurapatronatus competètia super quibuscumq; beneficijs vigore priuilegiorum cum quasi possessione inde sequuta, & post concilium à suis collatoribus, vt libera conferri debent, exceptis patronatibus super cathedralibus, & c. quod procedit etiam si talia priuilegia, amplissimas clausulas contineant, & quod habeantur, & regulentur proinde hac

si talia Iurapatronatus cōpeterent ex vera fundatione, & dotatione, & cum alijs efficacissimis clausulis, & cap. quia licet Princeps fingat esse vera ex fundatione, & dotatione, tamen re vera sunt ex priuilegio, cum Princeps non possit veritatem mutare, quamuis contra eam fingere possit, vide Gonzal. in Regul. Cancell. de Altern. §. 1. proem. num. 74. & 75. & glos. 18. num. 98. & seqq. glos. 43. num. 13. Massobr. in praxi hab. conc. ad vac. paroc. Eccles. prælud. 7. dubio 20. à num. 48. Castren. conf. 340. incipit præmissis num. 2. volum. 1. & quatenus Concilium Trident. loquitur de fundatione, & dotatione intelligitur de vera: non autem ficta l. 3. §. hæc autem verba, vbi Bart. ff. de neg. gestis, idem Bart. in l. si is, qui pro emptore nu. 33. & ibi Iason. nu. 120. cum sequentibus, ff. de vsu capiend. cum adductis per Gōzal. glo. 43. d. regulæ nu. 13. cum sequentibus. Sic

M fuit

fuit decisum in vnà cordub. Iurispatronat. 20. Nouembris 1566. coram bon. mem. Ioan. Altobrandino, quod si ex mero priuilegio compereret alicui Iurispatronat. in cuius concessione disponatur, quod sit eidem naturæ, ac Iuspatronatus ex fundatione, & Regū, quod non obstante dicta clausula, quod Concil. Trident. præseruat Iurispatronatus ex fundatione, nec non ex priuilegio, quod est regibus concessum, erit nihilominus derogatum, & sublatum tale Iuspatronatus per dictum Concil.

3 Amplia supra positam conclusionem pluribus modis, vt infra.

Et primò non obstante derogatione, ac clausulis insertis in priuilegio derogantibus, quibuscumque fundatoris constitutionibus, quia non porriguntur ad constitutiones Cõciliares, nisi nominatim illarum mentio facta fuerit, cap. ex parte de cappellis Monach. Oldrad. conf. 326. num. 1.

Cald. consil. 2. de priuileg. Archid. in cap. 1. nu. 2. ante finem de constit. in 6. Barb. conf. 23. num. 6. volum. 3. Felyn. in capit. nonnulli, nu. 2. & 3. de rescript. Caputaquen. decis. 176. nu. 1. per totam decis. 268. nu. 3. p. 1. Rota decis. 122. nu. 1. & decis. 123. num. 1. cum seqq. par. 1. diuers.

4 Amplia secundo procedere etiam si in priuilegio dicatur, quod esset eidem prorsus naturæ, & roboris, ac si ex fundatione, & dotatione compereret, cum sit ad instar, & non propriæ ex fundatione, & dotatione ita censuit Sacra Congregatio Cõcil. super d. cap. 9. his verbis Patronatus, qui fuerunt concessi, vt essent eidem prorsus naturæ roboris, & cap. cuius Iuspatronatus laicorum, & nobilium, & Regū, ac si ex fund. & dotati forent, Congregatio censuit, & ceteri sublatos, quia cum sint ad instar, & non propriæ Regū, nec ex fundatione; ideo nõ comprehēdi sub exceptuatis,)

tis,) & tradit Gonzal. sub num. 102. fuisse decisum in vnà cordub. 20. Nouēb. 1599. coram Do. Ioan. Altobrandino, quod si ex mero priuilegio compereret alicui Iuspatronatus in cuius concessione disponatur, sit eidem naturæ, ac Iuspatronatus ex fundatione, & Regum non obstante dicta clausula, & quod Concil. Trid. præseruet Iuspatron. ex fundatione, nec non ex priuilegio, quod est regibus concessum erit nihilominus derogatū, & sublatum tale iuspatronatus per dictum Concilium,

5 Amplia tertio, vt non proficit in memorabilis, vt cõsult Sacra Congregatio, cuius verba sūt. (Remanet dubium, an quando constet de origine priuilegij, vel præsumitur esse priuilegio aliquod Iuspatronatus, & est immemorabilis proficit illa, vel non propter clausulam derogatoriam in fine, & c. positam, ibi non obstantibus quibuscumque consuetudinibus, & imme-

morab. quasi referenda sit etiam ad Iuspatronat. & in hoc Congregatio respondit non prodesse.)

6 Limita nunc non procedere in Iurepatronatus concessis ex priuilegijs ex causa onerosa, vt fuit resolutum in causa Valentini Parochialis de Consentanez 30. Ianuarij 1581. & 26. Ianuarij 1582. coram D. Seraphino, quæ habetur 1. p. diuersorum decis. 687. & 2. p. 269. quod vt dicitur decis. 687. fuit sepius in alijs causis à Rota animaduersum, & in Patavina Iurispatron. 29. Ianuar. 1590. coram eodem D. Seraphino, vbi fuit resolutum, quod Iuspatronat. concessum ratione reedificationis non tollitur, per Concil. quia non derogat patronatibus, qui ex iuris communis disposit. competunt, nec ista concessio potest dici merū priuilegium, & si haberet aliquid priuilegij, tamen quando ex causa onerosa seruandum esset, resoluit Rota in d. Valentina de

Consentayna, & cap. & idē induitur in alia Placentina Parochialis de mirabil. cōducunt, tradita per Gonzal. glos. 28. à num. 22. & glos. 36. & quæ plena manu docet Nouarius forens. quæst. lib. 1. cap. 53.

SVMMARIVM.

- 1 *Instrumentum insertum in priuilegio Principis, an dicatur authenticum ad finem probandi Iuspatronatus.*

ARGVMENTVM.

Instrumentum insertum in priuilegio Principis, an dicatur authenticum ad effectam probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXXVII.

- 1 **P**osset quoque dubitari, prout, & in facto pariter externa die contigit dubitari, quid de instrumento inserto in priuilegio Principis, an probaret,

& resolui esse considerandum, an fuerit insertum de consensu partis, aut auctoritate Iudicis, nam tali casu probari scribunt, Imola in c. cum iure, de offic. deleg. Alex. conf. 6. num. 8 lib. 4. Natta conf. 143. nu. 3. lib. 1. Crauet. latè de antiq. temp. p. 1. sect. 8. num. 19. vbi dicit eo magis, si in antiquis, & hoc nullum habere dubium, si priuilegium fuisset concessum à Papa Cardinali, Episcopo, & alio habente facultatem, id de nouo inducere, & disponere glos. in c. Romanorum distinct. 19. Bart. decis. 247. num. 3. cum alijs adductis, per Mascard. de probation. concl. 923. num. 9. Curt. in l. admonendi num. 53. ff. de iureiurand.

SVMMARIVM.

- 1 *Instrumentum fundationis ex quo non videtur translatum dominium non dicitur authenticum.*
2 *Dominium directū transferri debet ad effectum acquir-*

- 2 *acquirendi Iuspatronatus.*
3 *Census reseruatio non constituit Iuspatronatus, & quid de consensu Episcopi, num. 4.*
2 di vellet retinere penes se aliquod dominium putatum, Ecclesia non deberet ibi edificari, & si de facto construeretur, dominus fundi nullatenus acquireret Iuspatronatus, pro vt etiam non acquireret si in limine erectionis reseruaret sibi censum super Ecclesia, reseruatio etenim census designat reseruationem diuersi dominij, vt notatur in cap. constitutus 6. de relig. dom. sed hic aduertendum est ne capiatur error, nā tex. glos. & omnes scrib. in capit. præterea 13. Iurepatronat. volunt quod patronus possit in limine foundationis reseruari sibi aliquem censum cum consensu Episcopi, vel aliquid aliud temporale exigendū ab ipsa Ecclesia, latè Rocchus de Iur. patr. in verbo, & vtile num. 6. Primum dictum fuit ex illatione Lambert. d. art. 2. num. 5. sed vt ad concordiam reducamus hos doctores dicendum est doctrinam Rocchi, ac text. c. præterea 13. de Iurepatr. intrare,

ARGVMENTVM.

An instrumentum foundationis in quo apparet non totum dominium fuisse translatum in Ecclesiam dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXXVIII.

- 1 **D**ubitatur an ex qualibet collatione huiusmodi acquiratur Iuspatronatus, conclusio est negativa, necessario est enim, vt cum fundo trasferatur etiā totum dominium, alioquin non acquireretur, Gail. in repetit. cap. si. de elect. in 6. allegans Io. Andr. in capit. proposuit 6. de fil. præsb. quem refert Lamber. lib. 1. p. 1. art. num. 2. & sustinet eius dictum, & exornat addens, quod si dominus fun-

intrare, & locum habere quando patronus dotauit, sufficienter, doctrinam verò, Gail. ac aliorum negantium intelligi quando fundator dotauit insufficienter quod annuit, idem Rocch. vbi supra; vel secundum eundem Labertinū quando patronus reseruauit quid sibi censum, sed in moram naturam census, quia hoc casu trasulisset in Ecclesiam utile, & directum dominium, prout etiam non acquireret talis fundator Iuspatronatus, si docet fundum pro fundanda Ecclesia ad emphyteusim reseruato sibi certo canone annuatim exigendo ab ipsa Ecclesia; nam per conu. actū emphyteoticum dominium directum remanet penes concedentem in Ecclesia autē non trasfertur nisi vrile, vt per glos. in d. cap. constitutus 6. de relig. dom. & c. 2. de Iure emphyt. per tot. vbi omnes, quod dans talem fundum nō acquirit Iuspatronatus, & ratio negatiua est, quia dominus debet da-

re dotem non repetitiuam qualis planè esset, si daretur fundus in emphyteusi, quia si non solueretur canon per triendum repetetur fundus cap. 2. de iure emphyt. Lambert. loco supra citato num. 7.

SVMMARIVM.

- I** Instrumentum continere debet descriptionem testium alias non dicitur authenticum, nisi Notarius esset rogatus, vt num. 2. limitata, vt num. 3. 4.

ARGVMENTVM.

Instrumentum in quo non reperitur descriptio testium, An dicatur authenticum ad finem probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXXIX.

I Cvm inter coetera requisita in instrumento illud etiam sit necessarium, quod in ipso descripti sint

sint testes, Specul. in tit. de fide instrumentorum §. 2. ad fin. Abb. & Butr. in cap. 1. eodem titulo, vbi etiam 3 Felyn. nu. 14. ideò authenticum appellari non potest instrumentum, in quo talis sollemnitas non reperitur facta, nec ex illo probatur Iuspatronatus.

- 2** Declara tamen hanc opinionem, quod vbi Notarius esse rogatus de actu nō requiritur subscriptio testium, sed satis esse, quod nomina testium inscribantur per Notarium l. in donationibus, vbi glos. & Bal. C. de donat. glos. in auth. de hæred. & Falcid. §. si vero in verbo ad hoc, quod tamen fallit in casibus in casibus, in quibus requiritur subscriptio expressè à lege, vel canone, & ita intelligitur, quod notat glos. in l. generaliter, C. de tabul. lib. 10. & in cap. quoniam contra de probat. in verbo duos, de quo vide omnino Bald. in l. 1. C. ad Velleian. & Io. Andr. in addit. ad Specul. in tit. de

instrumen. edit. §. breuiter, Canonistæ in cap. Ioannes de fide instrumentorum.

3 Declara etiam non esse necessarium testiū subscriptionem, quando consuetudo releuaret ab hac sollemnitate, Innocent. in d. cap. 1. de fide instrumenti arg. cap. cum dilectus eodem titulo, quia consuetudo multa operatur, cū eius vis sit grandis, & lata, ita ut equiparetur legi particulari, & statuto, imò esse magis fortis, quam statutum Nouarius in praxi elect. & variat. fori quæst. 4. num. 14. sect. 1. in antiqua impressione in paruis.

4 Declara pariter, nisi instrumentum esset factum in publico parlamento, quia præsumitur, quod ibi fuerint multi testes, vt singulariter per Specul. de fide instrument. §. restat, versic. sed cum literis, quem refert, & sequitur Felyn. in cit. cap. 1. num. 16. vbi alias adducit declarationes, vt apud eum.

S V M M A R I V M .

- 1 *Instrumentum, ut dicatur authenticum requirunt etiam sollemnitates iuris municipalis in hoc Regno quod explicatur.*
- 2 *Nomen principis an necessario apponi debeat in instrumento traditur nu. 4.*
- 3 *Inditio an necessario apponi debeat in instrumento, num. 1.*
- 4 *Instrumentum dotale, quando dicatur liquidum, & authenticum traditur Quid in alijs instrumentis, traditur num. 7.*

A R G V M E N T V M .

Instrumentum an dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus, si careat sollemnitatibus iuris communis verum habet sollemnitates iuris municipalis.

R E S O L V T I O L .

- 1 **R**egulariter, ut instrumentum dicatur au-

theticum, ut supradiximus debet confici cum debitis requisitis, ex dispositione iuris, siue communis, siue municipalis; hoc enim instrumento dicitur probatio probata euidens, & manifesta, ut probavi supra, & tradunt Abb. Dec. Crauet. & alij quos probat, Tusch. in verbo instrumentum probat, concl. 237. nu. 19. cum seqq. & in hoc omnes conveniunt. Quod attinet ad sollemnitates iuris municipalis unusquisque sua statuta, & consuetudines consulat: de hoc enim requisito non potest tradi certa regula, & ideo fieri debet ad vnguem cum omnibus requisitis, per statutum, vel consuetudinem loci, alias non valet. In hoc Regno, ut habetur in Constit. Regni instrumentorum robor, cum interuentu iudicis ad contractus, & ad minus duorum, vel trium testium fieri debet per Notarium publicum, cum designatione loci, ac temporis, alias non valet, ut in d. Constitut. habetur, ubi

ubi omnes, ponit etiam aliqua Napod. de instrumentor. confect. num. 51. nomen Principis regnantis in illo loco, & etiam necessarium, alias instrumentum non valeret, nisi consuetudo esset in contrarium, de qua materia latissime tractat Tusch. loco citat. Sic etiam concl. 244. tota, qui predicta requisita examinat in verbo Notarius conclus. 73. cum seqq. Couar. var. resol. lib. 1. cap. 12. ubi etiam de indictione anni, latissime Fontanell. de pact. dotalib. concl. 1. tota, ubi multas examinat quaestiones de oppositione dicti, anni, hora, & c. ad quem mitto lectorem, sic etiam claus. 2. ubi de inuocatione domini. Licet, ut instrumentum dotale sit authenticum, non solum predicta

ratam, ut post Bald. in rubr. num. 9. C. de priuileg. dot. & alios notat Viu. decis. 39. lib. 1. ubi sic refert decisum, quos probat Fontanell. in tract. de pact. dotalib. claus. 4. glos. 1. num. 55. Carauit. in Rit. 167. nu. 5. de Francis decis. 366. & nos in collect. decis. 152. Qualiter autem dicantur instrumenta liquida, & habere executionem paratam, Carauit. dict. Rit. 166. 167. Sed respectu instrumenti dotalis, probato iam matrimonio, & stipulata sint capitula matrimonialia in forma, iam habet hoc instrumentum executionem paratam, ut probat precipitati Doctores, & Nouar. in decis. status Amalphiae.

S V M M A R I V M .

- 1 *Documenti appellatione venit probatio per testes, & num. 2. ubi Rota Romana verba reponuntur, & vide num. 9.*
- 3 *Verba aliasue secundum Iuris dispositionem qualiter intelligantur.*

- 4 Modi quibus Iuspatronatus probetur reponuntur, num. 6. & 7.
 5 Multiplicatae presentationes, quae dicantur.
 8 Author declarat dicta in resolut. 2. & 3.

ARGUMENTVM.

Probatio Iurispatronatus facta per testes num dicatur 2 authenticum documentum.

RESOLVTIO LI.

Quamuis alibi repositum fuerim, quando dicitur authenticum documentum, tamen est aduertendum pariter appellatione documentum, de quo in Concilio venire etiam probationem factam per testes, ut per glossam in cap. 1. de except. in 6. & propterea post concilium testibus probari posse titulum Iurispatronatus voluit in terminis proprijs Nouarius in quadam allegatione inserta inter nostras collectaneas decis. collect. 3101. par. 7. in vers.

quod ostensis tot presentationibus pagin. 289. qui fatetur, iuxta hanc opinionem determinasse Rotam in vna Tirafonen. Iurispresentandi Mercurij 5. Maij 1593. coram R. P. D. Penia, & alias in Lucana plebis Mercurij 22. Iunij 1590. coram R. P. D. Gipsio in illis verbis nempè.

Non obstat, quod Iuspatronatus vniuersitatis praesumatur ex usurpatione quaesitum, Put. decis. 57. lib. 1. ut fuit dictum in vna Nullius Iurispatronatus coram Domino meo Pamphilio 2. Maij 1558. & coram me in alia Bononiensi de Variagnana 10. Iunij 1589. quo fit, ut requiratur plenior probatio, iuxta Concil. Trident. sess. 25. cap. 9. Quoniã Concil. Trident. solum statuit, quod titulus Iurispatronatus probetur per legitima documenta appellatione quorum continentur, nendum instrumenta, sed etiam testes praesumptiones, & probationes à iure comuni approbatæ, glossam in cap. 1. & ibi Archid.

Archid. de except. in 6. in persona verò suspecta, tunc concilium requirit scripturam pro forma, quando ipsa suadet Iuspatronatus in presentationibus, quae non possunt probari, nisi per scripturam, ut fuit decisum in illa Nullius Iurispatronatus propter ea, quae dicantur, quod ubi probatur fundatio, & dotatio per legitima documenta non requiritur immemorabilis, & testes inducti dumtaxat fuerunt ad probandam praesentationem habuisse effectum, ut bene demonstrat informantes pro vniuersitate haecenus Rota.

Et iuxta hanc sententiam video pariter concludi in infrascriptis iurium allegationibus editis in facti contingentia per V. I. D. Franciscum Seuerinum, quarum tenor est, ut sequitur.

In praesenti causa Iurispatronatus Cappellaniae Sanctae Mariae Purificationis, sitae intus Venerabilem Ecclesiam omnium Sanctorum Terrae Roccae Moninae, ad quam fuerunt praesentati D.

Ascanius de Felippo, & D. Ioan. Nicolaus Laro, plura dubia excitata fuerunt in Episcopali Curia Ciuitatis Theani, ubi inter ipsas partes lis vertebatur.

Dubium fuit circa probationem Iurispatronatus, si poterat dici constare de Iurepatronatus secundum, tradita in Conc. Trid. sess. 25. cap. 9. dum ibi, Sancta Synodus decernit, ut titulus Iurispatronatus sit ex fundatione, vel dotatione, qui ex authentico documento, & alijs requisitis ostendatur; siue etiam ex multiplicatis praesentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominem memoriam excedat, &c.

Admodum Illustris olim Vicarius generali dictae Curiae, non constare de Iurepatronatus omnino asserbat, quia aliquo modo non constabat de fundatione, vel dotatione secundum disposita in dicto cap. 9. Sac. Conc. Trid.

Ipsè verò, qui partes Reueren. D. Ascanij tuebatur,

oppositis per dictum Peril-
lustrem Dominum Vicariū
non obstantibus in cōtra-
riam sententiam inclinabā,
mouebat ex eodem cap. 9.
dicti Sac. Conc. aliasue se-
cundum iuris dispositionē,
3 quę verba expoñunt Docto-
res idest, vel alijs modis se-
cundum iuris dispositionē,
ita D. Ricc. meritissimus
Episcopus Vici Equensis
meus Dominus obseruan-
dissimus par. 1. var. resolut.
Praxis fori Eccl. resol. 130.
Gonzal. ad Reg. 8. Cancell.
de mens. & altern. glos. 18.
nu. 50. & seqq. idem Epif-
scopus Ricc. nunquam sa-
tis laudatus, sed semper lau-
dandus in decis. 72. num. 7.
part. 1. Garz. de benefic.
part. 5. capit. 9. num. 81.
tomo 1.

4 Ex quo infertur funda-
tionem, & dotationem Iu-
rispatronatus non solum 5
posse probari per authenti-
ca documenta, & per mul-
tiplicatas præsentationes,
vt in d. cap. 9. dicti Concil.
Trid. Sed etiam alijs mo-
dis, secundum iuris cōmu-

nis dispositionem; & sic et-
tiam per testes Rota decis.
542. in recollet. per Farin.

Videndum est igitur qui-
bus modis fuit probatum
hoc Iuspatronatus. Primò
fuerūt præsentatę duę bul-
lę, in quibus attestatur, hu-
ius Iurispatronatus præsen-
tationē spectare, & pertinere
Peccierillis, alias delli Zio
Pietri, ad familiā delli Mac-
caroni, & ad familiam delli
Zazzara, & ita p Antistites
illius temporis fuit iudica-
tum, quę plenè probant,
quod nouissimè fatetur D.
Io. Maria Nouarius meus
dilectus pract. concl. noui
Iuris pontif. concl. 1. alias
94. num. 11. & 12. vbi plu-
res allegat, maximè, quia
præsentati à dictis familijs
fuerunt instituti, & positi
in possessionem dictę Ca-
pellanię, ex quibus bullis
5 apparent etiā multiplicatę
præsentationes, & licet se-
cundum Doctores præsen-
tationes, vt dicantur mul-
tiplicatę ad minus tres re-
quiruntur, tamen duas suf-
ficere testatur Episcopus,
Riccius

Riccisp. 1. var. resol. Prax.
for. Eccl. resol. 127. num. 4.
quem sequitur idē Noua-
rius in loco supra relato
num. 6.

Suffragatur similiter di-
ctis patronis quasi posses-
sio præsentandi in qua re-
6 periuntur, nam licet secun-
dum Conc. Trid. quasi pos-
sessio sit sublata, & sit do-
cendum de legitimo titulo,
tum quādo ordinarius ser-
uatis seruandis, & præuia
causę cognitione præsen-
tationes semel admisit, &
instituit nō est amplius do-
cendum de titulo, ita Epif-
scopus Ricc. in decis. 117.
par. 3. & decis. 21. num. 1.
par. 1. Massobr. in Prax. ha-
bendi concurs. ad Paroch.
de deput. Vicar. q. 1. dubio
26. num. 10. & seqq. Guido
Bonus aduocat. 32. sub. nu.
5. Genu. in Praxi Episcop.
cap. 63. num. 3. in prima
editione, Gonzal. in regula
8. Canc. de mens. & altern.
12. glos. 18. num. 20. Garc.
de benefic. par. 5. cap. 5. num.
137. & seqq. tantò magis
cum nō sumus in personis,

& patronis magnatibus, vt
idem Episcopus Ricc. var.
resol. prax. fori Eccl. par. 1.
resol. 132. Guid. Bonus ad-
uocat. 128. nu. 21. & seqq.
& in aduocat. 129. num. 1.
& seqq.

Fuit etiam hoc ius pro-
batum per famam, fama
enim cōcurrit cū quasi pos-
sessione præsentandi, etiam
attenta dispositione Sac.
Concil. Trid. probat Iuspa-
tronatus, Card. Put. decis.
60. & 140. lib. 1. Rota Ro-
mana in nouissimis diuer-
forum par. 3. decis. 481. &
ita fuit decisū in vnā Imo-
lęsi Iurispatronatus die 28.
Maij 1584. coram Pamphi-
lo, vt in decis. 792. par. 1. in
nouissimis Rotę Romanę,
& iterū in vnā Aretina ca-
pellanię corā Lieta. Imò in
antiquis sola fama sine pos-
sessione præsentandi, pro-
bat Iuspatronatus, vt fuit
resolutum in vnā Tiroso-
nēsi Iurispatronatus die 5.
Maij 1593. coram Lieta,
idem refert Garc. de bene-
fic. par. 5. cap. 9. num. 81. &
seqq. vbi refert multas Ro-
tę

ra Romanæ decisiones, & probationem Iurispatronatus præsumptâ in antiquis, etiam per famam sufficere refert Ascia determin. 62. num. 10. & seq. Episcopus Minorensis in Praxi parte 1. verbo Iuspatronatus sub num. 3. Episcopus Ricc. in dicta resol. 132. sub num. 3. vers. quam bonum part. 1. Mar. Ant. var. resol. lib. 1. resol. 109. num. 30. & resol. 80. num. 4. 5. 14. & 15. contentibus alijs coniecturis, Episcopus Campanil. in diuers. Iur. Can. Rub. 10. cap. 13. num. 417. Farin. decis. 360. num. 4. & seqq. tomo 2. vbi refert cum fama debere concurrere aliqua adminicula, & ibi ponit multas coniecturas est in casu nostro, in quo præsentatur fides multarum visitationum Episcoporum, aliarum scripturarum, in quibus asseritur dictam cappellam esse Iurepatronatus dictarum familiarum, idem Farin. decis. 195. num. 1. tomo 1. & in antiquis Iuspatronatus probari per fa-

mam, & enunciatiuam fatetur, idem Farin. in decis. 374. num. 4. dicto tomo 2. & concurrente publica voce, & fama cum longissima possessione præsentandi idem Farin. decis. 541. n. 1. d. tomo 2. In antiquis ex multiplicatis visitationibus probatur Iuspatronatus, Farin. decis. 13. num. 7. tom. 1. accedente depositione multorum testium de auditu à maioribus, Farin. dicta decis. 13. num. 2. fuerunt exhibitæ duæ præsentationes factæ in duabus vacationibus à dictis familijs, quæ magnopere opitulatur, Farinac. decis. 312. num. 7. & seqq. tomo 1.

7 Per verba enunciatiua in antiquis instrumentis à diuersis personis emanata probatur hoc ius, ita Garc. in loco supra relato nu. 88. Mascard. de probat. concl. 959. num. 29. vbi etiam fatetur posse probari per famam, & auditum, vt refert etiam decisum, Garc. in d. loco, & Gonzal. in d. glos. 10. num. 50. & seqq. Nouarius

8 uarius in dies noua semper producens, & pariens in allegata conclus. num. 9. vbi subnectit posse etiam probari per præscriptionem, quatragesima annorum.

Vnde in hac Roccana Iurispatronatus, licet non adsint publica documenta, & authenticæ scripturæ foundationis, & dotationis, de illis tamen satis constat per famam, & auditum, & præscriptionem, de quibus deponunt testes cum multis adminiculis, & coniecturis vt in processu.

Nec de prædictis dubitandum est in casu nostro, cum Iuspatronatus, quando sumus in personis priuatis, possit probari secundum iuris communis dispositionem, & per testes secundum Conc. Trid. Farinac. decis. 374. nu. 1. tom. 2. iuxta cuius iuris communis dispositionem Iuspatronatus potest multis modis probari, vt per DD. in locis supra allegat. Lambert. de Iur. patron. 2. p. lib. 2. q. 10. art. 4. & seq. Hactenus ille.

8 Quibus veris existētibus aduertas ne erres, quod dicta per nos supra in resol. 2. quod fuerit pro forma introductum à Sacro Concilio Tridentino, vt probatio Iurispatronatus authenticis scripturis fiat, & resolut. 3. quod non possit fieri per equipollens, & sic per testes procedunt in probatione præsetationum continuatarū, vbi per eas probatur Iuspatronatus, prout & ita loquitur declaratio Sacræ Congregationis Illustrissimorum Cardinaliū Concilij Interpretum, ibi adducta, quam ad hunc finem apportauit Nouarius loco ibidem relato, & Illustrissimus D. meus Coccinus dec. 25. nu. 2. & nos dicemus infra suo loco, dū de hoc articulo tractabimus, 9 quia vt supra diximus sub verbo authentico documento satis est probatio per testes, nam illius appellatione non solum instrumenta, sed etiam testes, & alię approbatę Iuris probationes veniunt, iuxta glos. superius

superius citatam, & addu-
ctas Rotæ decisiones.

ARGVMENTVM.

S V M M A R I V M.

- 1 *Subscriptio in scriptura priuata, requiritur ad remouendum omnem suspicionem, quæ posset cadere super illa scriptura.*
- 2 *Sigillum æquipollet subscriptioni.*
- 3 *Subscribens videtur consentire.*
- 4 *Sigillum non supplet subscriptionem quæ requiritur, pro forma.*
- 5 *Scripturam esse scriptam manu debitoris sufficit, licet non sit subscripta.*
- 6 *Scripturæ identitas non probatur planè, licet testes depenant se vidisse debitorem subscribere.*
- 7 *Testis doponens de tenore instrumenti non probat, nisi sit peritus.*
- 8 *Sigillum, vt faciat fidem debet cõtinerere literas intelligibiles.*
- 9 *Signum vbi agitur de solo præiudicio, signantis probat, sicut subscriptio.*

Instrumentum an deficiat esse authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus si pro subscriptione testium adhibeatur signum testium scribere nescientium.

RESOLVTIO LII.

Videtur dicendum, quod cum subscriptio requiratur ad remouendum omnem suspicionem, quæ posset cadere super scriptura illa principali, vt probatur in §. si quis igitur, in authent. de instrument. edit. & alibi nam æque sufficienter remouetur suspicio per signum, ac per subscriptionem, quia signum facilius imitari, & ab alio fieri potest, quam subscriptio, ideo cessante in signo ratio legis, cessat etiam dispositio, præcipuè in signo, quod penna, & atramento fit ab homine literarum ignaro. Nam si essemus in signo ordinato, vt est

est signum fortè illud esset, vt specie ponit, Roman. in conf. 303. in fin. vbi in terminis vult, quod sigillum æquipollet subscriptioni, nã subscribens videtur cõsentire, Bart. in l. quæ dotis in fin. vbi sequuntur ceteri ff. solut. matrim. Felyn. in cap. 3. loco, vbi etiam Dec. de prob. Purpur. post Castr. in l. admonendi num. 28. ff. de iureiur. vbi ait plus operari sigillum, quam subscriptionem, Paris. conf. 19. nu. 108. vol. 2. Et procedunt hæc omnia in sigillo priuato, vt post Specul. ponit casu Soc. in l. admonendi nu. 15. Menoch. de arbitr. casu 113. Bursat. conf. 123. nu. 22. dicens, quod priuata Corniola plus habet authoritatis quam publicum sigillum. Sed aliud est sigillum formale, ex auro, argento, vel ære, continens nomen, cognomen, vel arma sigillantis, vel literas aliquas: aliud signum informe vt dixi factum atramento, & ab omnibus potest effigi; quinimò, ego dicebam in

casu nostro sigillum testium non sufficere loco subscriptionis: quia testis ad recognoscendum signum suum, non ita potest esse certus, sicuti quando recognoscit subscriptionem. Præterea sigillum nõ supplet subscriptionem, quæ requiritur pro forma, l. ad testium §. si quis ff. de testamen. vbi non sufficit testes signasse, nisi etiã subscriperint, Alexan. d. l. quæ dotis num. 38. vbi Ias. num. 94. Dec. ca. 2. in fin. de fide instrum. Crau. de antiq. temp. par. 1. §. quæritur etiam nu. 45. Menoch. d. casu 113. num. 11. & prædicti omnes in contrarium citati loquuntur, quando solum queritur de illius consensu, & eo casu admitto cõsensum planè colligi; secus, vbi subscriptio non ad contentiendum requiritur, sed ad sollempnizandum actum, & remouendum suspicionem, & comprobandum scripturæ fidem. Præterea in dictis locis agitur solum de præiudicio sigillantis, at hic de præiudicio

tertij; Ideò probatio priuilegiata, & exorbitans non recipitur, nisi omnia habeat requisita, addo quod Rom. d. conf. 303. loquitur de sigillo debitoris, cuius est scriptura priuata, & in ea potest suum dictum procedere, quia non requiritur pro forma, quod sit ab eo subscripta. Imò sufficit, quod sit scripta, l. cum antiquitas, §. cap. de testam. Ro. d. conf. 303. Aret. in conf. 64. col. 6. vers. nec potest dicere num. 5. Crau. d. §. quaritur etiam num. 42. & seqq. Secus autem est in teste, cuius subscriptio est omnino necessaria pro forma. Quod intelligeremus in teste dictum cuius esset falsum, & contrarium tenuit Bart. in l. ad testium §. si quis in fin. ff. de testam. vbi loquitur de testib. dicens, quod in apoca mercatorum non sufficit sigillum, & sic intelligendo defenditur, qui ipsi obijcitur ab aliquibus.

Ex quibus facile deuenitur ad articuli decisionem.

S V M M A R I V M.

1 *Iuspatronatus non acquiritur ex simplici donatione facta capelle.*

2 *Iuspatronatus competit ex dotatione non autem ex donatione.*

A R G V M E N T V M.

Instrumentum simplicis donationis facta alicui Capelle an dicatur authenticum ad effectum, ut ex eo probetur Iuspatronatus.

R E S O L V T I O L I I I.

1 **R**espondeo negatiuè, nam licet ex dotatione acquiratur Iuspatronatus, non tamen ex simplici donatione, legato, vel largitate bonorum, nisi hæc fiant pro dote, tacite, vel expresse, quia simpliciter donans, vel legans, videtur potius benefactor quam dotator, & acquisite Iuspatronatus, & iura indulgent Iuspatronatus, non benefactori,

factori, sed dotanti capit. filijs 16. q. 7. tradit post alios Rocchus de Iur. patronat. verb. & dotauit quæst. 6. Lambert. in eod. tract. par. 1. lib. quæst. 6. artic. prim. & 2. & Zecchus dict. capit. 12. num. 12. versic. notandum autem, & fuit tentum per Rotam in vnâ Imolen. Iurispatron. 7. Iunij 1577. coram D. Cantuccio, quæ est 2. par. diuer. decis. 167. num. 3. & in vnâ Aretina. Capellania, seu Iurispatron. 16. Decembris 1594. & 10. Martij 1595. coram Seraphino fuit resolutum, 1 *Iuspatronatus cõpetere ex dotatione, non ex donatione, quia tunc potius est benefactor, quam patronus, & donator, ut in d. decis. 167. & sic Iuspatron. potius cõpetere Hospitali, cui donata fuerant bona, ut posset habere Cappellanum, quia pro ipsius donatoris anima celebraret, ex quibus donata fuit Cappellania, quam ipsi donatori, cum non cõstet donasse pro dote, & testes deponentes de auditu, 3*

& publica voce, & fama, & patronatu præsentæ familiaræ donatoris, nihil facere non concurrente quasi possessione præsentadi, Cassad. decis. 2. de probat. Puteus decis. 60. lib. 1. maxime si deponunt per verbum præsentis temporis, & sic non probant de tempore ante motam litē, Abbas in cap. licet de testibus num. 3. & magis credi alijs testibus concurrente quasi possessione præsentandi pro Hospitali, & vltimo statu, qui solet attendi ad iudicandam qualitatem beneficij, Puteus decis. 189. & 192. lib. 1. Dec. conf. 126. vnde non rectè, ait Menoch. d. præsumpt. 90. num. 6. acquiri Iuspatronatus ex donatione.

S V M M A R I V M.

1 *Fundans Capellam potest in totum, vel in parte remittere Iuspatronatus in præiudiciū heredū, quod intellige, ut num. 2.*

Prouisio hominis non facit

○ 2 cessare

- cessare prouisionem legis.*
- 4 *Iuspatronatus reseruatum pro se suisq; hæredibus sui sanguinis non transit ad extraneos.*
- 5 *Fundās Iuspatronatus acquirat illud suis hæredibus, & si non fuerit reseruatum.*

ARGUMENTVM.

Instrumentum Iuspatronatus, an dicatur authenticum ad illum probandum si non appareat de expressa reservatione.

RESOLVTIO LIV.

- 1 **E**st notandum pro introductione responsionis ad hanc quæstionem, quod fundans Ecclesiam, seu cappellam potest in totum, vel pro parte remittere Iuspatronatus, & limitate illud inducere in præiudicium hæredum, vel descendētium, vt sibi placuerit, cap. significauit de testibus cap. 1. de Iurepatr. in 6. vbi Archid. & alij Bald. in

1. 2. C. de in ius vocan. Rochus verbo ipse, vel is numer. 18. Lambert. 2. part. 1. lib. quæst. 2. art. 2. & 4. Rota in vnâ Cremonen. Iurispatronat. 18. & 21. Maij 1578. coram Robusterio quæ est 1. p. diuers. decis. 385. vbi tamen Rota id intelligit, si fundator expressè exclusisset hæredes, vel limitate, & taxatiuè induxisset solummodo pro talibus non autem quâdo simpliciter exprimit, & nominat aliquos patronos, nam nō ideo excludit se ipsum, & suos hæredes, & cōs. Anchar. 81. quod ait communiter receptum, & Calder. 4. de Iur. patr. qui negant, quod ipse fundator, & sui hæredes, fuerint vnquam ab illis nominatis exclusi, quin immò, ab initio cum illis inclusi, nam prouisio hominis, non facit cessare prouisionem legis, & c. cōsiliū Gemin. 45. quod ait, quod expressio aliquorum patronorum, censetur facta ad exclusionem aliorū, & c. & ista decis. Rotæ fuit bis

con-

- confirmata corā D. Seraph. 9. Iunij, & 25. Nouem. eod. anno 1578. sed consil. Gemin. videtur, & menti fundatoris, & praxi maxime in Hispania conformius, & consonat consil. Calder. 5. d. tit. de Iurepatr. & accedit doctrina Lambert. 2. p. 1. l. quæst. 2. art. 4. num. 6. vbi ait qd si facta fuisset reseruatio per patronū pro se, & hæredibus sui sanguinis, nō transiret ad extraneos, maxime si apponeretur dictio tantū, verum est, quod fundans, construens, vel dotās Ecclesiam, seu beneficium, acquirit Iuspatron. etiam si illud nō reseruauerit, dummodo expressè non remiserit cap. nobis de Iurepatr. & est receptissima conclusio, Staph. d. tit. de modo, & forma impetran. §. de Iurispatron. prærogatiua nu. 5. & post alios Rocch. verb. & Ecclesiam fundauit q. 8. num. 12. Lambert. 1. part. 1. lib. quæstion. 2. artic. 4. Lopez. dict. l. 1. glos. 6. Paris. de confiden. quæst. 28. num. 231. Zerola sic in-

telligendus d. verb. Iuspatronat. §. 2. in princip. Genuen. in d. praxi capit. 61. num. 14. & Rota decis. 5. de Iurepatr. in antiq. & d. decis. 167. num. 4. quicquid in cōtrarium scripserit, Paul. de Citad. 3. part. can. 2. quæst. 5. ex num. 12. Ex quibus patet responsio ad casum propositum.

SUMMARIVM.

- 1 *Minuta præparata ad cōficiendum instrumentum Iuspatronatus illud non probat.*
- 2 *Tenor decis. Rot. Rom. refertur.*

ARGUMENTVM.

Minuta præparata ad cōficiendum instrumentum authenticum Iurispatronatus an probet Iuspatronatus.

RESOLVTIO EV.

- 1 **R**espondetur minimè dici instrumentum authenticum ad effectum proban-

probādi Iuspatronatus vir-
tute Cōcilij per decis. Rotę
in vnā Burgi Sancti Doni-
ni præposituræ, coram Bu-
racto cuius tenor est. Sed vi-
sum fuit DD. hic omnem
plenē esse difficultatem,
quia scriptura, de qua agi-
tur manifeste apparet potius
minuta quędam preparata,
quā originalis imbreuia-
tura, seu matrix alicuius
instrumenta stipulati, &
perfecti. Nam ultra defe-
ctus clausula, actum, &
aliorum supradictorum, cō-
tinetur in ea, dictum Poli-
dorum pro tertia parte, Ca-
roli Episcopi heredē appro-
bare dictas diuisiones, vt in-
fra, cum reseruationibus cō-
ditionibus, & protestationi-
bus infra scriptis, & tamen
nec ibi, nec alibi in ea legi-
tur approbatio d. Polidori,
nec adsunt aliqua cuiusdem
reseruationes, seu protesta-
tiones. Vnde actus remanet
imperfectus, & scriptura
ipsa fidem nō meretur. Bar.
in l. si is qui 25. nu. 3. vers.
per ista dico, & ibi Castrens.
num. 7. ff. de testam. Bald.

in d. l. contractus num. 16.
vers. 2. modo, C. de fide in-
strum. Felyn. in c. cū P. T. ab-
bellio nu. 1. vers. primus est
de fid. instr. Butr. conf. 11.
in princip. Ruin. conf. 204.
num. 9. lib. 2. Card. Mantica.
de tac. & c. lib. 4. tit. 3. num.
22. Bertazz. tractat. de
claus. instrum. in rub. nu. 6.
in fin. Rota in Recanaten.
successionis coram me, imō
Notarius immediatē post di-
cta verba reliquit spatium
in albo, ex quo clarē argui-
tur, quōd non habuit dictam
scripturam, pro perfecta, ex
quo volebas aliquid aliud
addere, idēque illa multo
minus fidem facit, Natt.
conf. 224. num. 2. vers. item
militat, Bertaz. consil. ciuili
14. num. 7. versic. & tanto
minus lib. 2. Borgn. Caualc.
decis. 45. num. 10. versic. &
spatium par. 1. & decis. 29.
num. 29. par. 2. & fuit di-
ctum in DD. Meleuitana
hereditatis, & Recanaten.
successionis, & quōd Nota-
rius voluerit, & iuxta par-
tium intentionem debuerit
supra memoratas declara-
tiones,

tiones, & protestationes in
d. albo scribere, apparet etiā
ex alia posteriori scriptura
promissiones, Rolandi de re-
leuando indemnem Polido-
rum simul compulsata, in
qua clarē supponitur, in in-
strumento supradictarum
conventionum adesse inser-
tas reseruationes, & prote-
stationes eiusdem Polidori,
vt in suum num. 4.

Aliæ verō scripturæ simul
cum eodem processu compul-
sata videlicet, ratificationū
Hieronymi, & Episcopi, &
Antonij Marię, ac Octaui-
ni heredum pro tertia parte
d. Caroli, nec non promissio-
nis indemnitis factæ per
Rolandum ad fauorem Po-
lidori, & assertorum com-
promissorū videbantur DD.
pariter difficultatem pati,
cum in illis deficiat nomen
Pontificis, seu Imperatoris,
nec non subscriptionis Nota-
rij cum sint manu aliena
conscripta. Et ita decisum
parte D. Marchionis, & ab
eo præsentati tantum infor-
mante plures merito, ac ci-
tato a præsentato D. Caroli.

SUMMARIVM.

- 1 Scripturæ non in forma
probanti non sunt suffi-
cientes probationes ad fi-
nem probandi Iuspatro-
natus.
- 2 Scripturę in forma probā-
di, quæ dicantur.
- 3 Instrumentum requirit pro
substantia subscriptionē.
- 4 Abbreuiatura Notarij quā-
do probet.

ARGVMENTVM.

Scripturæ quando dicantur in
forma probanti ad effectum
probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO LV I.

Potest formari hæc cō-
sequentia nō sunt scri-
pturæ in forma probanti;
ergo non sunt sufficientes
pro adimplenda mente cō-
cilij, vt in simili arguit, Ro-
ta, apud Ludouic. in de-
cis. 550.

Dicuntur autem in for-
ma probanti, vbi carēt ferē
omni-

omnibus perfectionibus, & requisitis enumeratis per glos. in l. generali, C. de tabul. lib. 10. & per Bald. in l. contractus num. 13. C. de fide instrum. & plenè per Bertazz. de claus. instrum. in prohem. nu. 7. & seqq. & per Rot. in Meleritana hereditatis 9. Decembris 1619. coram Illustris. Domino meo Cardinali Verospio, & in Recanaten. successionis nimirum nomine Papæ, seu Imperatoris, & anno Imperij, seu Pontificatus loco, atque etiam loco loci, qui est necessarius, ut ex Specul. in tit. de instrum. edit. §. instrumentum num. 5. & Alex. conf. 59. num. 5. lib. 2. & alijs latè comprobatū fuit in Romana legati 28. Iunij 1617. in Colonien. sponsalium 9. Iunij anni præteriti, & in d. Recanaten. successionis. Item descriptione testium, clausula, actum, aut alia denotante rogitū Notarij requisitum §. nos autem, aut hærede tabul. Seraph. decif. 949. nu. 1. vel si careat quoque

quoque eiusdem Notar. subscriptione pariter necessaria glos. in d. l. generali, & in auth. de instrum. caut. §. sed si instrumentum verb. adijciantur, cum alijs cumulatis, per Bertaz. in d. proem. num. 12. & in prædicta Recanaten. successionis coram Lodouifio, ubi quod Rota, quidquid sit de signo, subscriptionem pro substantia instrumenti requirit, & ita obseruat, vnde Rota his utitur verbis. In hac facti specie, nec obstat, quod ista scriptura sit matrix, & abbreviatura reperta in filcia quadam aliarum rogationum authenticarum eiusdem Notarij, quæ propterea etiam absque subscriptione fidem facit, aut saltem instrumentum in publicam formam ab ea sumi possit, Alex. conf. 14. num. 16. lib. 6. quem Rota sequitur, ut in decif. 250. num. 1. par. 1. diuers. & 628. num. 1. & 2. part. 2. in recent. Seraph. dec. 888. 902. & 909.

Nam omisso, audi scriptura reperta fuerit, vel ne,

ne, in loco, & in rogitibus authenticis, supradicta conclusio pcedit, quando talis imbreuiatura apparet perfecta, videlicet cum clausula, actum, testium inscriptiones, & alijs denotantibus illius publicationem, ac rogitum Notarij, prout loquuntur omnes præallegati, & benè declarat, Rub. Alex. conf. 94. num. 2. Paris. conf. 27. num. 10. lib. 2. Rolan. conf. 32. num. 36. lib. 2. cum relatis in eadem Recanaten. coram me in prædicta verò scriptura, ne dum deficit d. clausula, actum, &c. ut supra dictum est, itant propterea, nec aliquid probet, nec etiam possit ex ea sumi authenticum instrumentum, Castr. in l. si is qui num. 4. ff. de testam. Alex. d. conf. 14. num. 17. lib. 6. sed etiam desunt omnia alia prædictis, imò amplius omnes clausulæ instrumentales solitæ, & consuetæ. Quem etiam non constat eandem abbreviaturam scriptam esse manu illius Notarij, qui de illa as-

feritur rogatus; immò contrarium colligitur ex depositione duorum testium compulsoriarum, iuxta decimū interrogatorium, adeò ut inde saltè redderetur tantò magis necessaria eiusdem Notarij subscriptio, iuxta tradita per Alexan. d. conf. 14. num. 18. lib. 6. & benè sentit Roland. d. consil. 32. num. 36. vers. nam 1. lib. 2.

SVMMARIVM.

- 1 *Scriptura in forma probanti non dicuntur authentica nisi sint recognita.*
- 2 *Scriptura in forma probanti antiqua etiam si non sint recognita dicuntur antiqua.*
- 3 *Scriptura reperta, inter alia instrumenta Notarij probant, quoties non fuerint reperta in archiuo.*

ARGVMENTVM.

Scriptura in forma probanti, an dicantur authentica ad effectum probandi Iuspatronatus

natus si non sunt recognita, quid si essemus in antiquis.

RESOLVTIO LVII.

Respondeo cum decis. Rotę in vnā Feltrę. 15. Decembris 1616. corā Illustrissimo Domino meo Coccino cuius tenor est.

Fuit resolutum, iura ultimo loco producta, super quibus est fundata decisio in hac causa facta 6. Iunij præteriti, esse in forma probati: habent enim indicationem, diem locum loci testes, & subscriptionē Notarij, iuxta glossa in l. generali, in verb. seruituti, C. de tabul. lib. 10. Aym. conf. 216. num. 2. & seq. latē Couar. præf. quæst. cap. 20. vsque ad num. 6. Et fuit dictum in causa Lunen. Sarzanen. Cappellania, 26. Martij 1600. coram R. P. D. Sacrato, & aliis sæpius.

I Nec facit, quod ista iura non sint benè recognita, quia cum sint antiquissima neque ultra 120. annos nõ egent aliqua recognitione,

Put. decis. 151. lib. 1. Verbal. decis. 5. lib. 3. & fuit pluries resolutum, & licet sola data non probet antiquitatem, esset tamen difficultas concurrentibus adminiculis, Put. decis. 186. in fin. lib. 3. Maximum autem adminiculum est obseruantia subsequuta vsque ad hodiernam diem, Aymon. consil. 101. numer. 4. post alios quos allegat. Quam doctrinam pluries sequuta fuit Rota, & præsertim in dicta causa Lunen. Sarzanen. corā Sacrato, vbi aliæ decisiones allegantur, vltra quod etiã antiquitas probatur ex visione scripturarũ, prout admisit Rota in causa Tirasonen. iurisdictionis de Tubella 26. Aprilis 1602. coram Reuerendissimo D. meo Archiepiscopo Rodien. nec etiã stante dicta antiquitate, est opus probare notatum, Dec. conf. 36. num. 30.

3 Minus facit, quod hæ scripturæ nõ fuerint reperiæ in aliquo archiuio publico, quia ad effectũ, quod pro-

probent, hoc verbo requiritur, modò reperiantur plura instrumeta eiusdem Notarij, & ita loquitur Achil. decis. 5. de fide instr. Eoque magis hoc dicendum est, cum fuerint reperta apud Bartolomæum Deleitum nepotem Notarij Deleiti, qui etiam recognouit manum ex communi reputatione, & in domo sua, & ex auditu à patre, & iste scripturæ se inuicem coadiuant, & vnā recipit robur, & adminiculum ab alia, vt fuit dictum in causa Mediolanen. de Baradia 21. Aprilis 1589. coram Reuerendissimo D. Perusino.

Quantum attinet ad instrumentum erectionis de anno 1468. licet contra ipsum multa opponantur, tamen domini omnia discussione dixerunt, illi esse adhibendam fidem, cum semper vsque adhuc tempora, & sic vltra 130. annos vt patet ex dicta decisione 7. in hac causa facta, habuerit obseruantiam. Quo casu Rota solet adhibere fi-

dem etiam instrumetis informibus, per doctrinam, Bart. inter conf. Bald. conf. 400. nu. 5. & Cyn. ibidem sub num. 6. vers. non obstat, lib. 4. Bald. conf. 402. in fin. lib. 5. Aym. d. conf. 101. nu. 4. & fuit dictum in causa Aquilana releuationis indemnitate 28. Iunij 1577. corā Oriolē. & aliis sæpius.

SVMMARIVM.

I Instrumentum ad finem probandi Iuspatronatus, an debeat recognosci, distinguitur.

ARGVMENTVM.

Instrumentum, vt dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus quo casu debeat recognosci.

RESOLVTIO LVIII.

IN hac quæstione respõde de distinguendo duos casus.

Primus est, vbi pars aduersa citata nihil opponit,

tunc standum erit publicis instrumentis à publico Notario confectis, absque alio adminiculo, Abb. in c. 1. in 3. ante fin. versic. vnum tamen nota hic, & Dec. ibid. licet varius num. 19. de fid. instr. Speculator, vbi sup. d. nu. 1. Aymon. conf. 160. nu. 2. Menoch. de præsump. lib. 2. præsumpt. 66. nu. 10. Rota decis. 480. num. 2. p. 1. diuersi. Egidius decis. 539. incipit, si pars opponit, alias conclus. 540. Mascard. de probat. concl. 1097. nu. 5. Et tunc tale instrumentum dicitur probatio probata, & probat illud, quod cantat Bald. in l. interest nu. 2. C. de solutionib. & ibid. Angel. notabili ultimo, Rolan. conf. 76. nu. 8. & conf. 79. nu. 47. & conf. 85. nu. 38. vol. 1. & conf. 40. nu. 8. vol. 2. Caputq. decis. 421. nu. 1. par. 2. & 256. nu. 5. par. 3. Nec non facit rem claram, promptam, manifestam, realem, liquidam, patentem, notoriam, & indubitam, ac difinitam, Dec. conf. 488. nu. 1. Abb. in

cap. cum dilecti num. 2. de donat. Marfil. in l. si quis nu. 140. ff. de quaestionib. Rolan. conf. 4. nu. 23. & conf. 75. nu. 19. vol. 2. & conf. 79. nu. 87. & 88. vol. 3. plænissimè Tiraq. de vtroq; retract. §. 2. glos. 1. nu. 20. 21. 22. & 23.

Secundus casus est, vbi pars, opponeret contra tale instrumentum non esse verum, nec à Notario publico confectum, & signatum, tunc regulariter, quamuis nullum vitium visibile cõtineat, erit recognoscendũ, & comprobandum: scilicet quod fuerit confectum, & signatum à publico Tabellione, seu Notario pro tali reputato; vel q̄ saltem testes desuper examinati recognoscant manum ipsius Notarij: quia est sibi valdè nota: vel per literarum cõparationem, cum alijs similibus instrumentis ab eodẽ Notario confectis, & sic onus istius cõprobationis incumbit parti producenti dictum instrumentum, ita probat expressa lex Hispaniæ

niæ 115. tit. 18. partita 3. vbi Gregor. Lopez. in glos. no es scribano publico; optime declarat, tradit etiam Bald. in authen. Sed noui iure num. 5. cap. si certum petatur, vbi etiam declarat modum, & qualitates talis probationis, & recognitionis, Alex. in addit. ad Bart. in l. Herennius, ff. de decutionibus, Alciat. de præsup. lib. 3. præsumpt. 13. nu. 17. Boer. decis. 36. nu. 8. Roderic. Suarez in l. post rem iudicatam in declaratione legis Regni §. sed pro euidentia nu. 34. & 36. Auedan. in tit. de exceptio. nu. 26. vers. ideoque, Rebuff. in tit. de literarum obligationib. art. 1. glos. 8. in fine, Viuius lib. 2. comm. opin. opinion. 195. Parlador. lib. 2. rerum quotidianarum c. fin. par. 1. §. 11. nu. 15. Caputaq. decis. 117. nu. 3. part. 2. Hinc emanauit inueteratus huius Romanæ Curia Stylus, vt quotiescumque producuntur aliqua instrumenta, non solũ citetur pars ad dicendum,

contra iura producta, & videndum illa admitti: Sed etiam ad videndum iurare testes super illorum recognitione, &c. & si pars citata opponit aliquid in termino citationis contra fidem dictorum instrumentorum examinantur testes super recognitione manus Notarij, à quo sunt instrumenta producta signata. Sin autem nihil opponit, non examinatur, quia postquam instrumentum in sui facie ostendit, omnes sollempnitates requisitas, non est alia recognitio necessaria, vt apud Vestrum in Praxi Romanæ Curia lib. 6. cap. 1. num. 7. & 8.

Quando autem non ad est pars, quæ debeat citari, veluti super recognitione literarum testimonialium, vel approbationis ab ordinario factæ, aut similibus. Tunc utique in Curia semper adducuntur testes à parte instante, & examinantur super recognitione manus, & sigilli Episcopi, seu ordinarij, saltem per similitudinem.

nem. Et propterea, ubi in casu acceptationis alternatiue pars, quæ citari debeat semper solet ex officio D. Datarius, aut illius substitutus summarie examinare duos testes super recognitione subscriptionis, & sigilli literarum patentium acceptationis dictæ alternatiuæ.

SVMMARIVM.

- 1 *Instrumentum Iurispatronatus à longinquis partibus, si à parte aduersa negetur quando sit recognoscendum referuntur plures opiniones, quæ concordantur num. 5.*
- 2 *Instrumentum tale præsumitur quale apparet in sui figura.*
- 3 *Recognitio, & comprobatio quid debet continere.*
- 4 *Compulsationis scripturarum requisita.*

ARGVMENTVM.

Instrumentum Iurispatronatus allatum à longinquis parti-

bus, si à parte aduersa negetur an sit recognoscendum

RESOLVTIO LIX.

Est quidem controuersia inter Doctores, an quando instrumenta producta afferuntur de longinquis partibus, & à parte aduersa negetur esse vera, & à publico Notario signata: sint comprobanda quamuis ex illorum facie appareat esse perfecta, nec sint in aliquo suspecta? In quaestione hac firmant plures non esse necessariam probationem, quando probatio esset impossibilis, aut admodum difficilis, si persona producens est legalis, pro qua præsumitur, quod non sit immemor salutis æternæ. Ratio est, quia tale præsumitur instrumentum, quale apparet in sui figura, & quia aliter aperiretur via fraudibus, & sic oppositio, seu negatio censetur calumniosa, ita Speculator in titulo de instrumentorum editione §. restat, num. 6.

num. 6. Azo in sum. de fid. instrum. in princip. Angelus in Authentico de hæredibus, & falcidia. §. hinc nobis collatione 1. Pau. Castr. in Authentica, at si contractus num. 5. C. de fide instrum. Alc. de præsumpt. reg. 3. præsumptione 13. num. 17. & ibi eius additio, Aufr. in addit. ad capellam Tolos. dec. 330. Corn. cõf. 17. videtur in hac num. 9. vol. 1. & hanc opin. sibi placere dicit Hypp. de Mars. in l. si quis num. 138. & 139. ff. de quaest. cū alijs per Mascard. de probationibus concl. 1097. num. 12. ac faciunt tradita per Menoc. de præf. lib. 2. præf. 68. & 69.

Ex aduerso verò, quod sit necessaria dicta recognitio, seu comprobatio de duobus. Primò de legalitate Notarij. Secundo de recognitione manus, & signi, seu sigilli illius, quando Notarius est incognitus, concludunt Bald. in l. comparationes num. 12. C. de fide instrum. & ibid. Cynus, & Salicet. Lanfranc. in 4

cap. quoniam contra §. instrum. productio num. 12. de probationib. Ant. de Buttr. in cap. 1. nu. 5. de fide instrument. Felyn. ibid. sub num. 18. ante finem vers. & adde, quod si opponeretur, & Decius nu. 19. Card. in clemen. 1. nu. 8. de procuratoribus, Afflict. decif. 251. num. 1. & per totam, Parlador. lib. 2. rerum quotidianarum, cap. fin. §. 11. num. 16. Viuius lib. 2. opinione 148. decif. Capellæ Tolosanæ 330. Emanuel Suarez in Thesaur. receptarum sententiarum verbo instrumentorum, Mascardus de probationib. cõcl. 1097. num. 13. & 14. & pro hac opinione vrget d. lex 115. tit. 18. part. 3. quæ generaliter loquitur, quam etiã opinio nē tenet Rota teste Achille de Grassis decif. 5. de fid. instrum. & Vestrio in d. praxi lib. 6. cap. 1. num. 8. Caputaq. decif. 4. num. 2. part. 3. Puteo decif. 359. lib. 2.

Prout etiam non est valida.

lida compulsatio scripturatum, nisi præcedente illarum recognitione formiter, & citata parte facta, si compulsatio fiat ab alio Notario, quam Actuario, vel illius successore, aut subrogato Rota decis. 1. num. 1. & per totam, & decis. 2. de fide instrum. Caputaq. dicta decis. 4. & decis. 5. par. 3. Puteus 151. lib. 1. & decis. 440. lib. 2. & alias passim servat Rota.

- 5 Dictæ tamen oppositæ sententiæ possent concordari, quod prima opinio procedat, quando non agitur de graui, & magno præiudicio, & persona productis est integra, & legalis, Secunda verò opinio locum habeat quando ageretur de negotio arduo, & graui, per tradita à Felyno in d. cap. 1. num. 18. de fid. instrum. Aufrelius in additione ad capellam Tolosanã decis. 330. ante finem, prax. Papien. de formula opponendi contra instrum. vers. sed quid si producitur su-

per quo multum valebit iudicantis arbitrium, viso instrumenti tenore, ac pensatis, & consideratis circumstantijs argumento, l. 3. S. tu magis scire potes, ff. de testibus.

SVMMARIVM.

1 *Recognitio instrumenti nõ est necessaria si instrumentum post signum tabellionis portat literas testimoniales legalitatis Notarij.*

2 *Recognitione non eget instrumentum habens testimonium aliorum duorum, aut trium Notariorum asserentium talem Notarium esse fidelem.*

3 *Recognitio deficit si Notarius conficiens instrumentum esset persona notoria.*

4 *Recognitio non requiritur in instrumento antiquo.*

5 *Recognitio instrumenti nõ fit quando agitur de modico præiudicio.*

6 *Recognitio cessat, parte aduersa non opponente.*

A R-

ARGVMENTVM.

Quibus in casibus recognitio non est necessaria in instrumento Iurispatronatus.

RESOLVTIO LX.

PLVRES tamen casus sunt, in quibus quauis pars aduersa, opponat instrumentum non esse à publico Notario confectum, sit illi plena adhibenda fides, licet non fuerit recognitum, nec comprobatum.

- 1 Primus est, quando ipsum instrumentum portat secum post signum tabellionis literas testimoniales legalitatis Notarij, à quo est confectum, & signatum ab ordinario loci domicilij Notarij concessas, ac sua subscriptione, & sigillo munitas. Nam tunc etiam parte opponente non erit necessaria aliqua recognitio, nullum vitium visibile ex ipsius instrumenti facie apparet Bal. in l. comparationes num. 14. C. de fid. in-

strum. Capol. cautela 54. Hypp. de Mars. in l. si quis ne quæstion. 144. ff. de quæst. dicens hunc modum per totam Italiam. Imò quasi per totum orbem practitari, Boerius decis. 154. nu. 4. Steph. Aufr. in addit. ad capellam Tolosanã decis. 330. Mascard. de probationib. concl. 1098. nu. 5. & 6. Vestr. in Praxi lib. 6. cap. 1. num. 8. in fine, Parlad. lib. 2. rerum quotidianarum cap. fin. par. 1. S. 11. nu. 17. vers. tantundem quoq; Rebuff. in tractatu de literis obligatorijs art. 1. glos. 7. nu. 8. Secundus casus est, quando tale instrumentum haberet fidem, & testimonium, aliorum duorum, aut trium Notarium, seu tabellionem à quo est signatum esse talem Notarium fidelem, & legale, suisque scripturis, ac signis plenam semper adhibitam fuisse fidem: ratio est, quia quo plura sunt signa in chartis, tantò cautiora sunt instrumenta glos. singularis in authentico de tabellionibus S. nos autem

Q verbo

verbo, ipsis in fine vbi Angel. columna 3. versic. nota instrumentū collatione 4. Capolla d. cautela 54. alias 88. incipit si aliquis habet, Lanfranc. in c. quoniam contra S. de fid. instrumen. nu. 5. de probat. Parlador. vbi sup. num. 17. in princip. Acabedus in l. 1. num. 138. tit. 2. lib. 4. recopil. Boer. decis. 154. num. 5. & hoc iure vtimur, licet Marf. in d. l. si quis ne quæstio num. 141. ff. de quæstionib. hoc remedium impugnet; ea ratione, quod negās signum Notarij, pariter poterit negare signa aliorum Notariorum de illius legalitate attestantium, quem sequi videtur Mascard. d. concl. 1098. num. 32. & 33. Sed profecto ratione carent, quia minor fraudibus præsumptio cadit in pluribus signis, quàm in vno, vt supra dixi, & tradit Felyn. in cap. post cessionem nu. 16. vers. fallit nono de prob. & quia si talis negatio releuaret, pariter etiam possent negari literæ testimoniales

Iudicis ordinarij.
 3 Tertius casus est, quando persona tabellionis effecta nota, vt scripsit Azò in summa in authen. de instr. cautela col. 2. vers. sed quid si proferatur charta publica, Rodericus Suarez in l. post re iudicatam in S. per euidencia super declarat, legis Regni num. 3. 4. in fin. vers. idem si persona tabellionis, & eius scriptura nota in loco Lopez. in l. 115. in glos. verb. auerigue, tit. 18. part. 3.
 4 Quartus casus in quo nulla requiritur cognitio est, quādo tale instrumentū est antiquum, vltra annos 60. Bald. in l. comparationes num. 14. de fid. instrumen. Socyn. conf. 187. num. 10. lib. 2. Dec. conf. 42. num. 2. Corn. conf. 35. nu. 7. lib. 1. Guid. Pap. decis. 357. nu. 2. Afflict. decis. 251. num. 6. Aimon. de antiq. temp. 3. p. num. 19. Couar. in practic. quæstionib. cap. 21. num. 6. vers. secundus casus, Verall. decis. 5. num. 1. cum seqq. par. 3. Rota decis. 25.

num. 1.

num. 1. & decis. 54. num. 1. p. 1. diuers. Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 78. num. 11.
 5 Quintus casus est, quando agitur de modico præiudicio, & ipsius Iudicis motus, cum ipso instrumento concurrat, Innoc. in cap. 1. num. 1. Ioannes And. nu. 4. & ceteri scribentes de Clericis Peregrinis, idem Io. And. & de Butrio in cap. 1. num. 5. de fid. instr. Ias. in l. admonendi num. 208. ff. de iureiuran. Lopez. in l. 115. in glos. verb. probando tit. 18. partita 3. vbi alios allegat, & dixi supra numer. 13.
 6 Sextus casus est, quando pars aduersa tempore citationis non opponit contra huiusmodi instrumentū non esse legale, nec probare, nec negat esse à publico Notario signatum, quia tunc tacendo illud approbare videtur: & præsumitur, quod nihil releuans habeat, eo ipso, quod non se opponit, & sic cognitio

non esse necessaria, ita vt si postmodum opponere velit audiri non debeat, Felyn. in c. quoniam contra num. 52. de probat. & in c. 2. nu. 31. in fin. de testib. Verall. decis. 238. nu. 4. par. 1. & decis. 117. num. 4. par. 3. Put. decis. 159. nu. 2. lib. 1. & decis. 99. num. 2. & decis. 486. nu. 1. in princip. lib. 2. Rot. decis. 151. lib. 3. par. 3. diuers. & alias passim tenet Rota, ac faciunt quæ superius dixi post princ. nu. 6. & tradita per Mascard. de prob. concl. 1300. incipit scripturam priuatam n. 18.

Vndè inoleuit praxis, vt quādo producuntur instrumenta, vel alia iura, & pars citata ad dicendum contra iura producta, & pars citata in termino citationis compareat in actis, & dicat generalia contra &c. quæ verba, licet non habeant vim oppositionis exceptionum contra talia iura producta. Nam exceptiones sunt opponendæ in specie, & nominatim, non autem in ge-

Q 2 nere

nere c. vt circa 4. de elect. in 6. clem. constitutionem eod. tit. Rota decis. 1. de libelli oblatione; & decis. 70. de appellat. in antiquis de Grassis decis. 1. à num. 3. de accusatib. Vantius de nullitatib. c. fin. num. 29.

Tamen operatur, vt semper remaneat ius saluum, & reseruatum ad excipiendū, & opponendum quocumq; tempore etiam post terminum, quòd aliter fieri non posset, Vestrius in praxi libro 5. capit. fin. num. 10. Caputaq. decis. 323. nu. 1. & per totam, & decis. 330. num. 4. par. 1. & decis. 278. & 279. part. 2. & est sic intelligēda decis. Putei 119. lib. 1. dum dicit, quod potest opponi semper, antequam sententiam in eadem instātia. Sicut etiam d. protestatio nō suffragatur, post rem iudicatam, licet obtenta fuerit restit. in integr. vt vt fuit decisum in Bracarē Iurispatron. de Padronello 1. Martij 1602. coram Sacro olim Rotæ Auditore.

SVMMARIVM.

- 1 *Copia debet esse integra.*
- 2 *Instrumentum an debeat integraliter edi, & nu. 3.*
- 4 *Editio vbi esse necessaria, non requiritur, vt totum edatur.*
- 5 *Cessante causa legis cessat eius dispositio.*

ARGVMENTVM.

An instrumentum, vt dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus debeat esse integrum, & integraliter edi.

RESOLVTIO LXI.

Respondetur, quod licet, vt instrumentum dicatur authenticum, & fidē faciat in iudicio debeat esse integrū, & nō diminutū, vt expressè Bart. in l. argentarius S. edi, ff. de edendo, & latius in rubric. ff. de nou. oper. nunciat. num. 7. & ibidem Ias. num. 8. vbi de communi, & Socyn. iun.

in

in cons. 128. Surd. cōf. 268. vbi plures allegat, & iuxta hanc opinionem censuisse, Rotam testatur Caualer. in decis. 480. prout de stylo passim obseruari audiui à D. Pyrro Corrado Canonico Ecclesiæ Neapolitanæ, & rerum Romanæ Curix versatissimus. Quo ad illud tamen si vt dicatur authenticum ad effectū probandi Iuspatronatus debeat integraliter edi, an verò sufficiat particula aliqua in qua apparet de fundatione in quo articulo prima cōsideratione videbatur integraliter edendum etenim 3 quando quis ad instrumenti editionem arctatur debet integraliter, & totum illud edere, vt sic videri, & legi integrè possit, vt per illum text. dicit Franc. in capit. cum personæ de priuileg. in sexto, & inquit Angel. in l. prima S. edere in princip. ex glos. ibi ff. de edendo quando non videtur edere, qui totam non edit, & idè etiam clausulas pœnales, & adiectionales

conditionum edēdas esse, quæ sunt qualitates instrumenti subdens ibidem numero secundo, quando nō sufficit producere particulam statuti, quando productio est; necessaria, & ita etiam videtur tenere, Bart. in rubr. ff. de nou. oper. nūc. nu. 7. cum seq. & cum alijs, de quibus per Socyn. iun. iu eod. rubr. num. 123. cum seq. maximè cum produciatur, prout facta fuit in isto casu aliqua particula conditione, Alex. in rubr. nu. 40. & notatur in ciuile ff. de legibus.

Contrarium post multos disceptationes resolui, nam etiam particula instrumenti fidem facit, & ex qualibet eius parte oritur probatio l. ex cōuentione, & ibi Bald. 2. in notab. & Salic. C. de pact. & est etiam tex. in l. 1. capit. sine sensu, vel reliq. Natta cons. 8. nu. 2. vol. 1. & potest esse, prout in huiusmodi casu quando probatio oriatur ex parte non autem ex roto add. ad Bar. in rubr. de nou. oper. nunc.

cum

cum Doctor. ibi congestis, & Natta ibi supra, & parti legem producenti sufficit allegare partē pro ipso producente facientem satisque est statuti partem edere, quodque facit ad propositum, Alex. in addict. ad Bar. in rubr. in liter. E. & instrumenti editionē petenti nō totū instrumentum à parte edi debet, sed pars illarantum, quæ ad causæ instructionē pertinet ex text. & ibi notat glos. Bart. & ceteri scribentes in l. Argentarius §. edi, ff. de edendo capiti contigit, & ibi glos. final. de fide instrument. capit. cum personæ de priuileg. in 6. Specul. in tit. de instrument. edit. §. videndum num. 9. Alexan. & alij ad dict. rubricam de de nou. oper. nunc. Bald. in l. fin. C. de precibus Imper. offer. Bartol. & Doctor. in l. fin. ff. de bonis auct. Iudic. possid. Natta in dict. conf. 8. num. 1. & Magon. Rotæ Lucen. decis. 5. numer. 10.

Accedit doctrina, Abb.

in dicto capit. contigit in fin. de fide instrum. dicens, quod si statutum habet plures partes satis est in iudicio integrum statutum producere ad legendum, & parti solū est facienda editio . . . illius partis, quæ materiam subiectam tangit & ita inquit esse intelligendum, Bart. in dicta rubrica de noui operis nunc. prout etiam refert, & sequitur Alexand. ibi add. ad eundem Bart. & Soc. iun. num. 128. & Bart. opinio in dict. rubr. communiter tenetur teste Iason. ibid. colum. fin. verifico. ultimo, in quantum, quāuis quoad statuti productionem idem Bart. contrariam videatur tenuisse sententiam in l. omnes populi in fine, ff. de iust. & iure, & in l. ciuile, ff. de legibus, rursus in l. 2. §. diem num. 3. ff. quem admodum testamenta aper. quibus in locis scripsit, quod licet particula statuti non sit sufficiens productio tamen producti particula testamenti, vel alterius

ruius

rius instrumenti, & declarat, Dec. in capit. 1. num. 63. de probat. & Natta in dicto conf. 8. loquens in proprijs terminis testamenti, & ita præcitat in locis Bart. in l. intelligendum esse declarat etiam late Soecyn. iun. in prædict. rub. num. 129. cum seq. & patet ex traditis per eruditissimū modernum Pacian. in tractat. de probat. lib. 1. capit. 46. num. 20.

Accedit etiam doctrina Felyn. in cap. 1. num. 29. de probat. vbi tradit, quod in casibus, in quibus est necessaria editio, non oportet edere totam copiam instrumenti, sed sufficit edere partem, quæ est causa editionis, Bart. in l. tutor, qui repertorium nu. 24. de administrat. tutor. & illa particula sola est edenda, de qua est inter partes, controuersia; reliquæ verò particulae tanquā impertinentes non edentur, Bald. in l. fin. in 2. notab. C. de precibus Imper. offer. vbi etiam subdit, quod text. in capit.

contingit de fide instrumenti dicit, quod totū edi debet Iudici, sed parti non edetur, sed id demum, quod ad eam spectat, & facit ad rem de qua agitur, quæ tangit subiectam materiam, & ita etiam si aduersatur declarat Alexand. & ibi additio ad eum num. 36. 37. & 39. in d. rubr. & Dec. in dicto capit. 1. de probat. sub numero 62. tamen ex mente Bart. Bald. Castr. & Abb. & quod nam sit istud per inspectionem Iudici apparet, vt inquit Bar. vbi supra, sed hic fuit exhibitum totum testamentum iudicibus, & parti illa particula edita fuit, de qua erat controuersia inter ipsas partes cum esset intentatum iudicium ab intestato.

Item facit, quod in casibus in quibus quis ad integri statuti, siue instrumenti editionem arctatur ea adesse ratio, quia sine particulae esse posset, quæ modificaret, & corrigeret præcedentia ad text. cum glos. in l. ciuile, ff. de legibus tradit Bart.

Bart. Rom. & ceteri præsertim, Alexand. in dict. rubr. de noui operis nunciat. sub num. 35. Iason. num. 8. & facere videtur, id q̄ post Bart. & Angel. not. Ias. in l. qui filiabus num. 2. ff. de legibus cap. videlicet, quod quamuis per Notarium nō debeat dari copia legatario nisi de particula testamēti, quæ suum legatum, tangit debet tamen etiam copia dari alterius partis in qua opponatur aliquid per quod declaretur verbum ambiguum ipsius legati, sed hic cessat ista ratio, quia dato etiam, quod mille ad essent particulae, & modificatiuæ, & restrictiuę conditionales, ac penales numquam tamen dici posset, adesset testamentum, & id fat erat ostendere ad materiam, & rem de qua agebatur, vt supra dictum est, & nulla quoad id cadebat ambiguitas, ergo cessat etiam huiusmodi dispositio cap. cap. cum cessante de appellat. l. adigere, §. quamuis de Iurepatronatus de Borell.

in tractat. de successione ab intestat. nu. 217. & cessante causa introducendi legem cessat etiam legis dispositio vt not. Aret. in §. fin. nu. 2. instit. de eo cui libert. causa Gabriel. conf. 26. num. 6. volum. 2.

S V M M A R I V M.

- 1 *Ius patronatus acquiritur ex fundatione, & dotatione præterquam in Ecclesijs monasterialibus, seu cōuentualibus in quibus fundatori non acquiritur ius in electione superioris.*
- 2 *Laicus fundator non potest prætere ius eligendi, aut præsentandi superiorem in Ecclesia conuentuali, aut collegiata, nisi in ipsa fundatione à Papa per speciale priuilegium id sibi fuerit concessum.*
- 3 *Limita nisi cum fama priuilegij concurrat immemorabilis, vel ostendantur præsetationes per tantum temporis spacium, unde*

unde posset præsumi priuilegium Apostolicum.

- 4 *Ius præsentandi, aut eligendi superiorem in Ecclesia conuentuali, aut collegiata per laicū præscriptione non acquiritur, nec probatur etiam si Ecclesiam dotauerit, aut fundauerit, reiecta opinione Couaruuia.*

A R G V M E N T V M.

Instrumentum quamuis authenticum fundationis, vel dotationis Iurispatronatus. An sit sufficiens ad illud acquirendum in Ecclesijs conuentualibus, vel collegiatis si in ipsa fundatione specialis Papæ auctoritas non interueniat.

R E S O L V T I O L X I I.

Plura ex oritur dubitatio, qualis probatio requiratur quando aliquis pretendit sibi competere ius eligendi, aut præsentandi superiorem in Ecclesia conuentuali, aut collegiata,

& dicendum est huiusmodi ius ex fundatione, & dotatione nō probari, quia licet iuspatronatus acquiratur ex fundatione, & dotatione cap. filijs 16. quæst. 7. & Doct. in cap. nobis de Iurepatronat. & alibi sepè, tamen in Ecclesijs Monasterialibus, seu conuentualibus hoc locum nō habet, in his enim fundatori non acquiritur ius in electione superioris cap. nobis de Iurepatronat. vbi glos. in verbo nisi aliter, & ibi communiter Doct. cap. sacrosancta, & cap. messana de elect. capit. congregatio 16. quæst. 7. cap. nobis, vbi Abb. nu. 9. de Iurepatr. & in cap. de hoc num. 10. vbi loquitur in lege de Simon. neque fundator laicus potest prætere ius eligendi, aut præsentandi superiorem in Ecclesia conuentuali, aut collegiata, nisi in ipsa fundatione à Papa per speciale priuilegium id sibi fuerit concessum glos. in d. cap. nobis in verbo nisi aliter, versic. vel exponendi Iurepatron.

patron. vbi Hostien. nu. 2. vers. quia cum pacto Ioan. And. num. 9. Abb. num. 9. Mohed. decit. 340. alias 10. nu. 2. de Simon. & fuit tentum in vnâ regien. Prioratus coram Cardinale Pamphilio, vnde hoc casu probanda est immemorabilis, cum fama priuilegij, vel ostendi debet præsentationes per tantum temporis spacium vnde possit præsumi priuilegium. Apostolicū. ex immemorabili enim & fama priuilegij cum præsentationibus, quæ effectū fortitæ fuerint, oritur legitima præsumptio, quod in limine foundationis Papæ priuilegium interuenerit: istis verò cessantibus non potest per laicum probari, nec acquiri ius præsentandi Rectorem, vel Abbatem in Ecclesia collegiata, nec etiam mediâte præscriptione propter iuris communis resistentiam. cum enim laicus sit iurium spiritualium incapax d. cap. messana, & cap. causam de præscript.

Abb. in capit. quærelam num. 9. de elect. & fuit decifum in vnâ Toletana iuris nominandi 28. Ianuarij 1583. coram Cardinale Blanchetto, non potest tale ius præscriptiōne acquiri, aut probari Io. And. in cap. 2. nu. 6. de præbend. num. 6. Zabar. conf. 57. num. 2. Cassan. de consuetud. Brungund. rubr. 1. §. 2. in verb. & supremum num. 12. not. glos. in d. cap. messana in verbo consuetudo de elect. Aluar. de planctu Ecclesiæ lib. 1. cap. 56. Abb. in d. cap. de hoc num. 10. de Simon. quam sententiam testatur esse communem Couar. in in reg. possessor par. 2. §. 10. num. 3. de reg. iur. in 6. qui licet num. 4. contrariam opinionem profiteatur in eo, qui dotauit, vel fundauit Ecclesiā, ac idem quoq; sentiant Boer. quæst. 5. & Io. Lopez. in rubr. de don. inter vir. & vxor. num. 25. & 26. tamen eorum dictum nullum habet probabile fundamentum, & ratio, quæ assignatur pro alia opinio-

ne

ne est validissima, quia si dotans, vel fundans ab initio est ipso inre incapax acquisitionis istius iuris eligendi, quod est spirituale, sola temporis antiquitas, & consuetudo non potest illum capacē facere, vt præcitato loco num. 27. Io. Lopez. obseruauit, & Aluar. d. cap. 56. circa fin. vers. si autem talis collatio.

SUMMARIUM.

- 1 Notarius post datam copiam authenticam parti non potest aliquid addere, & minuere intellige vt num. 4. & 5.
- 2 Instrumentum publicum, quod datur à Notario ipsi parti, dicitur originale.
- 6 Prothocollo an standum sit quando adest variatio in instrumento dato per Notarium num. 7.
- 8 Notarius debet facere, & custodire prothocollum.
- 9 Correctio est facienda per Iudicem seruatis seruandis

dis, & probato errore, quando Notarius vult aliqua addere, seu minuere in instrumento per eum rogato, & dato parti etiā aut authentico, num. 10. & 23.

- 11 Verba absque diminutione habent vim prohibitionis trebellianicæ.
- 12 Instrumentum authenticum datum parti per Notariū debet attendi, quamuis nō adsit in prothocollo.
- 13 Non est curandum de matrice, ubi adest instrumentum originale.
- 14 Notario etiam bonæ famæ non creditur dicenti se correxisse instrumentum per errorem, Amplia vt num. 15.
- 16 Notarius an incurrat penam falsi addēdo aliquid in instrumento per eum rogato.
- 17 Suspicio falsi oritur stante diuersitate scripturæ factæ per Notarium.
- 18 Falsitatis sola suspicio habetur pro cōcludenti probatione falsi in ciuilibus.

ARGUMENTVM.

*Notario post datam copiam
authenticā foundationis Iurispatronatus, An credatur
circa probationem Iurispatronatus, si aliquid addat,
vel minuat.*

RESOLVTIO LXIII.

IN dubio proposito conclusum est negatiuè, & Notarius post datū authenticum instrumentum foundationis, semel per eum rogatū in quo non aderat, nisi simplex fundatio nō possit dare aliud instrumentum, cum additione, quod præsentatus aliquid adimpleat: etenim sumus in scriptura cōfecta per ipsummet Notariū prothocolli authorē coram quo fuit conditum testamentum, & ab eodem traditum proprio signo signatū, quod dicitur ipsummet originale: non autem copia, seu exemplum l. vnū ubi glos. in verbis exemplis ff. de testament. Bart. in

authent. si quis in aliquo nu. 3. vbi Bald. Salic. Alex. Ias. Doc. Durpur. & Curt. iun. C. de edendo, Felyn. in cap. Albericus col. 2. de testibus, Aret. in cap. quoniā contra num. 12. notab. 13. de probat. Couar. practicarum quæst. cap. 19. num. 3. col. 4. in princip. vers. nam ea scriptura, Rota decis. 1. de fide instrum. in nouis, & decis. 4. eodem tit. in antiquis, Caputaq. decis. 170. par. 1. & decis. 351. par. 2. & hæc opinio passim ab omnibus approbata, vt ex multis decisionibus relatis testatur Rota decis. 581. num. 2. par. 2. & decis. 687. num. 2. part. 1. Butr. cons. 32. ad fin. vers. si autē, testatur Lopus allegat. 77. Tabellio publicus num. 1. cum seqq. vbi etiam inseruntur duo cons. Franc. Aret. & Ricard. de Salicet. cum alijs, Mandoz. ibidem in verbo Iudicis Ordinarij. cum ergo sumus in ipsomet originali iam parti tradito nō potest amplius per Notariū illud mutari, & confici aliud originale

ginale cum additione alterante substantiam negotij, & ipsius substitutionis, tāquā funetus fuerit officio suo, ita vt nec punctum, aut syllabam adere possit, Bart. in l. imperator, ff. de testam. homin. Bald. in cap. ex literis num. 8. de fide instrum. Francisc. Marc. decis. 163. num. 5. lib. 1. Gabr. de consuetud. conclus. 3. num. 43. maximè quando prout in casu nostro mutatur, & alteratur substantia veritatis cap. dudum de conuers. coniugat Lap. allegat. 77. num. 3. & 7. Roman. consil. 198. num. 1. & quod dicitur stari prothocollo quando adest variatio, procedit si datum fuerit exemplum à Notario: secus autē si ipsum originale, Bald. in l. imperator in 1. lect. num. 4. in fine ff. de stat. hom. Socyn. cons. 199. num. 1. lib. 2. & quāuis aliqui teneant, idē esse de originali dato per Notarium, cū prothocollo sit magis originale, Socyn. cons. 277. num. 2. Felyn. in capit. quoniam

contra nu. 10. in 7. notab. de probat. Bart. & Imol. in l. sempronius de legat. 2. Bald. in l. nostram 30. nu. 4. C. de testament. Tamen de hoc non est quærendum, cū non adsit in casu nostro aliquod prothocollo, & folium, quod ex aduerso detur sub prætextu, quod sit matrix cancellatum, & non constat an sit illud, & de quo agitur: cum nō credatur Notario de errore, vt infra dicetur, & passim per Notarium sunt facienda, & custodienda prothocollo Farinac. quæstione 152. num. 12.

Et in casibus in quibus permittitur aliqua mutatio post datum authenticum instrumentum parti quando sumus circa substantia lia debet fieri correctio per Notarium de mandato Iudicis præuia causæ cognitione, & citatis citandis, & probato errore. cum alias si ista non interuenirent, authoritas Iudicis illum non excusaret, Bart. cons. 208. nu. 3. in 2. dub. lib. 1. Albenf.

conf. 10. num. 18. Mascard. conclus. 4. num. 16. & ita etiam faciendam esse in testamento, Caputaq. decis. 247. par. 2. quæ procedunt quamuis per Notarium fuerit data copia simplex parti, & non authenticum instrumentum: cum ad huius effectum ista authenticatio non requiratur; sed semper sit adhibenda authoritas Iudicis pro corrigendo huiusmodi errore omissionis, Bertaz. conf. criminal. 543. num. 5. lib. 2. Farinac. quæst. 156. part. 1. num. 1.

Quod autem simus in additione circa substantia non est dubitandum cum primum originale testamentum dotis solum contineat simplicem substitutionem factam filiae ex qua deducenda est legitima, & trebellianica. In secundo autem testamento postea per eundem Notarium alteri parti tradito adduntur illa verba absque aliqua diminutione quæ habent vim prohibitionis trebellianicæ, Bald. in l. precibus nu. 44. C. de

impub. & alijs substit. Cast. in auth. cum testator num. 2. C. ad l. falcid. Aret. conf. 12. num. 6. & 7. Paris. conf. 21. num. 35. lib. 3. Crot. in l. nemo potest num. 19. & 20. ff. de legat. 1. & neminem ab hac opinione discrepare testatur, Mantica de coniect. ultim. volunt. lib. 7. tit. 12. num. 16.

Et adeo primum originale datum per Notarium attenditur, ut illi sit standum quamuis non ad prothocolum, & non probetur illius amissio: cum illud sit originale non autem exemplum iuxta opinionem veriore Nicol. Matarell. de qua per Bald. in rubr. C. de fide instrument. num. 20. & 28. & in l. admonendi col. 8. de iureiurand. Couar. practic. quæst. capit. 19. col. 4.

Prout etiam dicimus, quod non est curandum de matrice, neque de ea est facienda probatio, quando ad est instrumentum originale, Bald. in rubr. C. de fide instrum. num. 2. Alex. conf. 175. num. 3. lib. 7. Ro-

ta

ta decis. 582. nu. 7. par. 1.

Neque obstat, quod Notarius asserat se errasse dum in primo originali omisit ponere illa verba (aliqua diminutione) cum tamen essent ponenda tamquam adsint in matrice per eum producta. quia non creditur Notario dicenti se correxisse propterea errorem ab eo commissum Gram. conf. 24. nu. 1. ubi ampliat quamuis simus in Notario bonæ famæ subdens etiam, quod adhuc effectum non sufficeret vnicus testis cum Notario, nec iuramentum suppletorium Bald. in l. cum proponebatur ff. de legat. 2. & in l. imperator, ff. de statu homin. Farinac. quæst. 156. part. 1. num. 78.

Propterea hic non agimus de condendo Notario tamquam per istam additionem dicatur incurrisse poenam falsi, vel similem, quia super hoc non scribimus, nec voluntas aliquid scribere, & multa tradit Farinac. quæst. 156. nu.

22. vsque ad 29. sed solum dicimus, quod stante huiusmodi diuersitate, & varietate scripturæ oritur non modica suspitio falsi, Cæphal. conf. 287. num. 10. vsque ad 16. lib. 2. iuxta l. qui falso, vel variè, ff. de testibus, Ruyn. consil. 149. num. 23. lib. 5. Natta conf. 285. num. 5. Menoch. de arbitran. cas. 187. num. 43. post Bald. in l. cum proponebatur 66. ff. de legat. 2. Aretin. consil. 7. num. 11. in fine.

Quæ sola falsitatis suspitio in ciuilibus habetur pro concludenti probatione falsitatis Archidiac. & Dominic. in capit. memoriam 19. distinctione, Dec. in capit. porrecta col. 1. vers. 3. illud dictum de confirmat. vtil. vel inut. vsque ad 10. Natta conf. 315. nu. Curt. iun. conf. 61. num. 3. lib. 2. & conf. 132. in fine lib. 3. Syluan. conf. 7. Seraphin. decis. 1259. num. 6. Menoch. de præsumpt. 99. num. 5. lib. 1.

S V M M A R I V M .

- 1 Notarius an computetur in numero testium, traditur.
- 2 Scriptura instrumenti, vel testamenti, ut dicatur authentica, quid sit necessarium.
- 3 Testamentum si non sit stipulatum, qualiter probetur explicatur.
- 4 Publicatio testamenti, ad quid sit introducta.

A R G V M E N T V M .

An Notarius computetur in numero testium ad effectum faciendi instrumentum authenticum pro probatione Iurispatronatus.

R E S O L V T I O L X I V .

Pro resolutione plura aduertenda esse censeo, vnde dico primo si agitur de validitate scripturæ, nempe ad validandam scripturam, & tunc Notarius non computatur in nume-

ro testium: hoc dictum omnium, quoniam si agitur de validitate instrumenti, quod certum numerum testium exposcit, tunc clarum est, vt ille numerus testium necessarius, & ultra debeat adesse Notarius, & Iudex, qui simul iuncti faciunt scripturam authenticam, vt in suo loco dictum est, docet etiam Bald. conf. 413. duo sunt statuta lib. 1. in fine versic. 2. verò casu, Alex. Honded. & Anchar. quos probat Tusch. concl. 98. nu. 1. lit. N. Ruyn. Bero. & Neuizan. quos probat, Surd. conf. 378. num. 36. & omnes alij. Hoc idem procedit in probando instrumento testamenti, quoniam, vt sit authenticum, sunt necessarii septem testes regulariter, & ultra eos est necessarius Notarius de iure communi, & Iudex ad contractus in hoc Regno; & ideò Notarius non computatur in numero testium, vt optimè probant prænarrati DD. & alij plures, quoniam ex legis dispo-

dispositione est taxatus numerus testiū, & ultra adhibetur Notarius, vt de illo actu coram illis testibus faciat instrumentum publicū, & ideò pro regula est Notarium nō connumerari in numero testium, quoties agitur de probando aliquo actu per publicam scripturam, quoniam non potest esse Notarius ratione officij, & testis vti persona priuata, sicut nemo potest esse Iudex, & testis, vt latissimè Tusch. in d. concl. 98. prosequitur, & varijs modis probat.

Dico secundò, si agatur de probando contractu, vel vltima voluntate per testes non autem per scripturam, tunc Notarius connumeratur in numero testium, ita sex testes, & Notarius probarent testamentum nuncupatum, si duo testes & Notarius, vel vnus testis, & Notarius probarent contractum, si duo, vel tres testes requiruntur, ita post Balduin. anticum glosatorem, probat Bellamer. conf.

primo, num. 28. alios citat, & probat Angel. At. conf. 104. in casu proposito num. 29. cum seqq. Alex. Bald. Anchar. Castrenf. Signorol. & alij penes Tusch. d. concl. 98. num. 4. cum seqq. vbi pluries hanc sententiam repetit communè probant etiam Bero. Ruin. Neuizan. & alij quos sequitur, Surd. d. num. 36. Mascard. de prob. concl. 1352. num. 56. ex text. in l. domitius labeo, vbi omnes ff. de testam. faciunt tradita per Seraphin. decis. 888. præcipuè in num. 8.

Plus dicunt DD. quod si contractus, vel testamentum, partim ex scriptura, & partibus ex testibus probaretur, tunc Notarius connumeraretur in numero testiū, vt ad sensum patet, & probat Bald. conf. 413. & in fin. lib. 1. Castrenf. conf. 75. notandum lib. 2. probat Tusch. d. concl. 98. nu. 12. & 13. faciunt latissimè discussa per eundem Surd. conf. 414. veluti præsumeretur nullum instrumentum, vt

quia non haberet debita requisita; Sic testamentum, vt quia non esset stipulatū, tamen testator declarauit totam eius voluntatem coram sex testibus, & Notario, tunc Notarius supplet numerum testium.

Additur etiam, quia publicatio testamenti cōtinet testamenti sollemnitatem, vt publicè de illo constet: non autem continet, nec concernit testatoris voluntatem, quæ aliundè potest testib. probari, vt post Bald. in l. cum proponebatur, ff. de legat. 2. Bart. Io. de Platea Ias. & alios not. Surd. conf. 350. nu. 24. cum seqq.

S V M M A R I V M.

Instrumentum possessionis captæ per prædecessores beneficiatos dicitur authenticum secundum Nouarij opinionem, quam sequitur Author.

A R G V M E N T V M.

Instrumentum possessionis captæ à prædecessoribus beneficiatis, An dicatur authenticum, vt ex eo probetur Iuspatronatus.

R E S O L V T I O L X V

IN facti contingentia in causa Iurispatronatus quorundā de Miro Ciuitatis Castri Maris de Stabia consultus respondi, quod instrumentum possessionis captæ per prædecessores beneficiatos dici possit authentica scriptura ad effectum probandi Iuspatronatus, vt in proprijs terminis dixit Nouarius in suo Opusculo noui Iuris Pontificij conclus. 2. num. 6. sub Rubrica de Iurepatronatus, vbi latè hūc articulum probauit ad fauorem Domini Marchionis del Vasto circa probationem Iurispatronatus Ecclesiæ Sancti Cyriaci Terræ Vitalini.

D E

D E S E C V N D A S P E C I E
nouissimæ probationis Iurispatronatus,

Iuxta formam Concilij Tridentini.

Quæ est ex veris, siuè etiam ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, quæ hominum memoriam excedat, circa quam materiam quæritur de infra scriptis.

S V M M A R I V M. A R G V M E N T V M.

- 1 *Iuspatronatus secundo modo in defectum instrumenti foundationis, & dotationis quomodo probetur.*
- 2 *Fundatio, & dotatio Iurispatronatus allegari potest immemorabilitate.*
- 3 *Iuspatronatus ex solis præsentationibus continuis, ultra hominum memoriam probatur, & si non fuerit facta mentio de fundatione.*

An dispositio Concilij procedat vbi nulla in præsentationibus facta fuisset mentio fundationis, vel dotationis.

R E S O L V T I O L X V I.

EST animaduertendum pro introductione, quod secundo modo probatur Iuspatronatus per multiplicatas præsentationes, per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriã excedat quod intelligitur etiam si nullum instrumentum fundationis, seu cōstructionis,

S 2 osten-

ostendatur, & quamuis in dictis præsertationibus nulla appareat facta mētio fundationis, cōstructionis, seu dotations, Rota decis. 792. num. 11. par. 1. diuersorum Achill. de Grass. decis. 4. de Iurepatronat. & ita declarasse Sac. Congregationē, refert Gonzal. de alternat. glos. 18. num. 46. Rota in Pamphilonen. Iurispatr. 16. Iulij 1586. coram Orano, & 16. Februar. 1588. corā Cardin. Pamphilio, & Ciuitat. Castelli Iurispatron. 28. Maij 1594. coram eodem Pamphilio, Ludouisius decis. 452. num. 1. qua immemorabili probata potest allegari fundatio, & dotatio, & alius melior titulus de mundo capit. super quibusdam S. præterea, & ibi glos. de verb. signific. Bisingett. decis. 4. num. 2. de testibus, Achill. de Grass. decis. 4. de Iurepatronat. Mohedam decis. 3. eodem titulo, Gabriel. consil. 88. num. 17. Rota in vnā Mediolanen. Iuris patronatus

21. Aprilis 1589. coram Comitulo, quod procedit licet neque per instrumēta neque per testes de immemorabili deponentes nulla fiat enunciatio, nec mentio de fundatione, siue dotatione, vt per Rotam diuers. 792. num. 11. part. 1. Galet. in sua Margarit. in verbo Iuspatronat. qui decisū dicit per Sac. Congregationem per hæc verba. *Iurispatronatus ex solis præsertationibus continuis, vltra hominum memoriam probatur licet in eis nulla fuerit facta mētio de fundatione, aut dotatione*, refert recenter Nouarius in suo Iure pontificio nouo conclus. 1. sub num. 4. de Iure patronatus.

SVMMARIVM.

- 1 *Præsertationes multiplicatae ad minus sunt tres, sed in probatione Iurispatronatus sufficiunt duo vt num. 2.*

AR-

ARGVMENTVM.

Multiplicatae præsertationes, quæ nam dicantur ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO LXVII.

- 1 **M**ultiplicatæ autem præsertationes dicuntur ad minus tres, quia dictio multum significat ad minus tres vices, Iason. in l. 1. numer. 4. C. de fideicommiss. Cephal. cons. 225. nu. 43. vol. 2. & ita in terminis Genuen. in praxi cap. 63. Verum duas sufficere, vt dicantur multiplicatæ præsertationes tenet, Caualc. in decis. 17. nu. 4. par. 2. Maceraten. var. resolut. cap. 109. nu. 37. Campanil. in diuers. iur. canon. rubr. 11. cap. 13. num. 4. & ita practicari in Curia Archiepisc. Ciuitatis Neapol. dicit Nouarius conclus. 1. sub nu. 6. de Iurepatronat. vbi nos allegat in praxi resolut. 127. in fin. Barboq. de

officio Episcopi par. 3. allegat. 72. num. 32. quia pluralis locutio duorum numero est cōtenta l. vbi numerus ff. de testibus, l. libertas, S. fin. ff. de man. testam. cap. pluralis locutio de regul. iur. in 6. & pluralis numerus vnò non contentatur, tum etiam quia prædicta dictio (multū) verificari potest in duobus secū dum subiectam materiam, vt per Intrigl. in decis. 44. num. 28. Nouarius vbi supra, qui ex Grat. de dict. dict. 127. ait, quod si quis dixerit multos adesse, & multos venisse, etiam in binario verificari potest l. 1. S. hoc scriptum, & vbi Bart. ff. ad Senat. Consult. Sillan. S. fin. instit. de iure person. glos. in cap. ad nostram in verbo per multos de rebus Ecclesie non alienan. Honded. consil. 102. num. 71. vol. 1.

SVMMARIVM.

- 1 *Præsertationes ad effectum inducendi multiplicationem*

nem quomodo probentur.

- 2 *Sigillum ordinarij quem effectum operatur.*

ARGUMENTVM.

Præsentationes ad effectum inducendi multiplicationem qualiter probentur.

RESOLVTIO LXVIII.

- 1 **R**espondetur, quod probantur per instrumenta successiue facta, si in authentica forma producantur, & ita procedunt notata in cap. si verò de iure patr. que instrumenta debent esse celebrata, cum Notario, & testibus. Item per patentes literas institutionis ipsius ordinarij cum suo sigillo authentico, probantur si adsint testes cum Notarij subscriptione: etenim literæ patentes faciunt fidem in iudicijs, clausæ verò non Ioan. And. in c. patentibus literis, post Hostiens. & Butrium de priuileg. & creditur literis patentibus, Ab-

batis dicentis se aliquem recepisse, Specul. in tit. de probationibus, §. vltimo num. 17. verſ. hoc autem certum est, & Franc. Marcus decis. 993. nu. 1. par. 2. & de literis patentibus, vide Gonzal. ad reg. 8. Cancell. glos. 59. & de subscriptione, & solito signo tabellionis, seu Notarij, quando sit necessaria, & quando requiratur subscriptio superioris. Idem vbi supra glos. 60. sigillum autem comprobatur, confirmatur, supplet, & robur adijcit, alioſque plures effectus operatur, Bald. in l. bonæ fidei ante nu. 6. C. de reb. credit. Iason. in l. pacta nouissima nu. 9. C. de pactis Roman. cons. 305. num. 2. Vestrius in praxi lib. 6. cap. 1. nu. 9. Rota decis. 535. nu. 2. par. 1. diuers. & sigillum ad hoc vt dicatur authenticum debet continere quandam impressionem l. 1. §. si autem socios ibi sigillo impresso, vbi not. Bald. C. comm. seru. manum.

SV M-

SVMMARIVM.

- 1 *Præsentationes multiplicata debent esse intra tempus antiquissimum.*
- 2 *Tempus antiquissimum est centum annorum.*
- 3 *Doctorem opiniones circa immemorabilitatem.*
- 4 *Tempus immemorabile in materia Iurispatronatus est centum annorum.*
- 5 *Tempus centum annorum habet vim tituli.*

ARGUMENTVM.

Cursus temporis antiquissimi per quod spatium inducatur ad effectum probandi Iurispatronatus.

RESOLVTIO LXIX.

- 1 **V**T multiplicatæ præsentationes sint sufficientes ad probandum Iurispatronatus iuxta Conciliū necesse est, vt sint intra tempus antiquissimum. vnde oportune queritur hic, quod nam dicatur tempus anti-

quissimum, & est animaduertendum, quod si huiusmodi præsentationes non sint antiquissimæ non inducunt præsumptionem Iurispatron. vt fuit dictum in Auximana Iurispatron. 28. Maij 1593. coam Illustriss. Domino meo Card. Mellino, & magis cõmunis opinio est tempus huiusmodi esse centum annorum, Menoch. de arbit. iud. casu 3. Mascard. de probat. concl. 103. Maceraten. resol. 80. num. 11. Garz. de benefic. part. 12. cap. 2. num. 263. Rota decis. 520. cum seqq. par. 1. & decis. 584. part. 2. in recentioribus nam antiquum factum dicitur si excedat centum annos Tiracuell. in l. si vnquam, verbo omnia num. 13. C. de resc. donat. & tale tempus requiritur in casu nostro; cum addatur, qui hominū memoriā excedat, id est quod sit immemorabile, quod etiam requirit centū annos, Mascard. de prob. concl. 1214. num. 53. & habet vim priuilegij titulum meliorum de

de mundo, Put. decis. 205. nu. 2. & 3. lib. 1. Ant. Gabr. de præscript. concl. 1. nu. 1. 44. & 65. Gonzal. de altern. glos. 33. num. 4. eoque probato potest allegari fundatio, vel dotatio, vel alius melior titulus capit. super quibusdam S. præterea, & ibi glos. de verbor. signific. & fuit resolutum in vna Mediolanen. Iurispatr. 21. Aprilis 1589. corā Comitulo; ideoque procedit, licet neque per instrumenta præsentationum, neque per testes super immemorabili deponentes nulla fiat mentio de fundatione, vel dotatione Nouar. conclus. 1. sub num. 4. de Iurepatronatus vbi alios allegat.

3 Verum in hac difficultate plures sunt Doctorum opiniones, quidam voluerunt spatio quindecim annorum, Calcan. conf. 8. nu. 6. quidam spatio triginta annorum, Guid. Pap. singul. 387. Affl. decis. 13. nu. 23. glos. in cap. 1. vers. antiquitas de his, qui feud.

dare possunt, Roman. conf. 127. alij spatio quadraginta annorum, Bursi. in capit. veniens de. de testibus, Iason. confil. 24. col. 2. lib. 3. alij spatio 70. annor. Arccon. conf. 36. col. vlt. quidā alij spatio nonaginta annorum, Dec. conf. 595. nu. 7. alij spatio nonaginta novem, vt fuit resolutum in vna Bononiensi corā Mohedano 19. Ianuarij 1545. teste Put. decis. 209. lib. 2. multi tenuerūt arbitrio Iudicis remitti, Host. in cap. illud de præsumpt. Alexan. conf. 4. nu. 12. & conf. 184. nu. 4. lib. 2. Ruin. conf. 92. nu. 10. lib. 4. cum multis allegatis per Menoch. de arbitr. iudic. casu 3. num. 2.

4 Receptor tamen opinio ab omnibus approbata tempus antiquissimū dici spatio centum annorum, & maximè in materia de qua nos loquimur, scilicet in Iurepatronatus, in quo tractatur de probando seruitutem beneficij Arch. in cap. fin. plures 18. quæst. 7. Alex. conf. 58. lib. 4. Soc. cyn.

sen. confil. 88. lib. 1. Curt. iun. conf. 99. Crauet. conf. 141. num. 3. volum. 1. Dec. conf. 13. & 42. & 321. Casfad. decis. 2. de probat. Put. decis. 3. lib. 3. cum alijs, vt per Duen. cōcl. 299. fall. 7. Crauet. de antiquit. temp. in princ. num. 4. Monech. de casu 3. num. 6. Mascard. de probat. concl. 103. nu. 1. vbi dicit illam receptiorē sententiam Mant. conf. 72. num. 3. vol. 1. Cephal. infinitos allegat ad hoc confil. 250. nu. 18. vol. 2. Cacher. decis. Pedemont. 173. nu. 8. Mil. in Repertorio in verbo antiquum, idque clarissimè hic exprimitur cū dicatur: qui hominum memoriam excedat, non tempus cuius initij memoria non extat in contrarium dicitur centum annorum, Cyn. in l. 2. num. 9. C. de seru. & aqua. Cæpol. in tractat. de seruit. rust. præd. cap. 19. in princ. Rebuff. de decim. quæst. 19. num. 94. Duen. regul. 90. in 1. fall. præsetationes igitur per huiusmodi tempus antiquissimum centum an-

norum, vt praxis recepit probant titulum fundationis, vel dotationis, nam ex diuturno tēporis cursu præsumitur titulus in beneficialibus, Bald. confil. 352. num. 3. lib. 1. Zabarel. conf. 118. Alexan. conf. 6. col. 2. lib. 1. Hostiens. in cap. licet Hæli. Abb. num. 22. Anan. num. 27. Felyn. num. 10. de Simon. Felyn. in cap. cum nobis col. 2. de præscript. Ruin. conf. 118. colum. 3. num. 8. lib. 4. Soc. iun. conf. 77. nu. 54. vol. 1. Ber. conf. 67. num. 18. vol. 1. Ac titulus iustus, Bald. in cap. cum autem de controuersia in inuestitura, Rolan. à Valle conf. 66. num. 48. cum seq. vol. 2. Soc. sen. conf. 49. nu. 24. vol. 1. Affl. decis. 277. num. 6. tempus enim centum annorum satis habet vim tituli, l. hoc iure, S. ductus aquæ, ff. de aq. quotid. & æst. cap. 1. de præfer. lib. 6. glos. in capit. super quibusdam, S. præterea super verbo non extat memoria, & ibi Abb. de verb. signif. Innoc. in capit. si diligenti

T num. 5.

num. 5. de præscript. Aret. conf. 15. num. 11. Card. Paris. conf. 111. num. 45. & 48. vol. 1. Dec. conf. 271. 1 col. 2. Gonzal. conf. 8. num. 37. & est comm. omnium DD. sententia.

SVM MARIVM.

- 1 *Tempus immemorabile quod dicatur ad effectum probandi Iuspatronatus.*
- 2 *Tempus centum annorum est immemorabile ad effectum probandi Iuspatronatus.*
- 3 *Probatio, quæ fit per instrumenta est maioris efficaciam, quam probatio pro testibus.*
- 4 *Negatiua non esse memoriam in contrarium hominum an probetur pro instrumentum.*

ARGVMENTVM.

Immemorabilis, quod nam tempus exigit ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO LXX.

IN hac quæstione allegatur decisio Rotæ coram Seraphino cuius tenor est. In hac materia immemorabilis, & centenariæ Doctores multum se se inuoluunt, & contrarias sententiâs nobis proponunt, prout clarè apparet ex traditis dicitur per Gabr. de præscrip. concl. 1. num. 17. cum sequent. refert etiam tres opiniones. Prima est tempus immemorabile esse centum annorum. Secunda est, quod immemorabilis, sit maior centenaria. Tertia est, quod sit minor, deinde; vt teneas primam opinionem, quæ est magis cõmunis, tamen Cou. in cap. posses. §. 3. nu. 9. defendit secundam opinionem, quod immemorabilis sit maior, multi tamen doctores, veluti Bald. Cæpol. Zab. Felyn. & alij citati, & moder. Paris. §. 5. num. 63. in fine dicunt tempus cent. annor. censerî immemorabile,

morabile, & hoc maximè ratione, neque enim viuentium memoria hoc spatium 4 attingere, nedum exercere potest. Alia insuper insurgit difficultas, quæ totam hanc rem obscuriorem reddit, quod communiter Doctores post glos. & Io. And. in c. de præscript. in 6. negant immemorabilem probari posse per instrumenta, notat Gabr. cõf. 161. nu. 81. rationem redunt, quia de hac negatiua nõ vellet, neque potest confici instrumentum. Ego in hac Doctores controuersia, 3 censere posse verè cõstitui regulam, hanc probationem, quæ fit per instrumenta regulariter esse maioris efficaciam, quam sit probatio per testes, vt colligitur ex his, quæ tradit Specul. tit. de instrument. edicto §. restat, num. 13. & ideo si potest dari aliquo modo probari posse immemorabile per scripturas, Ego causa præferrem probationi, quæ fit per testes, quæ est valde lubrica, nã multa hoc mo-

do probatur, quæ sunt sæpè admodum.

Dico igitur meo quidem iudicio, quo d licet non possit directè probari per instrumentum negatiua hæc non esse memoriam in contrarium tamen puto per indirectum probari posse, vt in simili dicunt Doctores possessionem directè instrumentis nõ probari, vt per Abb. in cap. cum nobis num. 5. de præscript. Soccyn. conf. 205. num. 5. in fin. & num. 6. num. 2. eodem enim pacto, si per instrumentum probetur per centum, & amplius annos continuatos fuisse aliquos presentatos ad aliquot beneficium, & successiue vnum per alterius obitum substitutum in beneficium pro præmortui, utique probatum quoque erit necessariam consequentiam, quod alio modo proutsum non fuit de dicto beneficio, non constare contrarij memoriam factum enim affirmatiuum continuum habet implicitam negatiuam sui contradictorij. Igitur non est verum simpliciter per in-

Instrumenta immemorabilia probari non posse, sed tantum id est admittendum de probatione directa, eodem enim modo dici solet negatiuam impossibilem, quae tamen aliquando per instrumenta probari solet, ut est notissimum. Hoc igitur statu dico in casu mihi proposito nos habere immemorabilem probatam à die 27. Apr. 1409. usque ad anni 1515. cum toto hoc tempore constet de presentationibus continuatis huius post alium, & effectiuis, hoc modo probata est iuxta cons. Oldrad. 229. num. 2. & fuit resolutum coram me in Reasina beneficij S. Agost. 17. Iunij 1577. & hoc casu haec plusquam centenaria non solum meo iudicio equipollet immemorabili, cum contineat tempus, quod excedit omnem hominum memoriam, sed etiam ex pondere probationis instrumentalis praeualet cum de eius fide nullo modo dubitari possit cum testium fides plerumque sit satis suspecta. Illud verum, quod

dicant Doct. aliqui centenariam non equipollet immemorabili, intelligendum verum esse, quod talis probatio centenariae includeret rei initium, sed si non excedat initium ex ea probatione non sequitur prius idem obseruantiam non fuisse, quod in casu isto optime applicatur, an verò hoc sufficiat Communitatis stante statu controuerso post annum 1525. indiget particulari discussione.

Et iuxta hanc opinionem in compluribus causis seruari reiecta opinione Genuen. in praxi cap. 63. cuius verba sunt. (Secundum dubium quod annorum habeat esse tempus immemorabile ad probandum Iuspatronatus, & communis opinio est, quod longissimum tempus, & immemorabile intelligatur centum annorum, Cynus, Bald. in l. 2. C. de seruitutib. Capella Telosana decis. 440. Crauet. de antiquit. temp. in 1. par. nu. 2. 3. Menochius de arbitr. casu 3. Parisius

vbi

vbi supra, qui multos cumulat. Contrariam opinionem, quod tempus immemorabile sit minus centum annis, tenet Crauet. vbi supra Menoch. de casu 3. & cons. 2. lib. 1. & hanc opinionem crebriorem, & tutiorem dicit Simon de Petris de interpretatione vltimarum voluntatum lib. 5. dubit. 4. num. 231. & sequi propter hominis vitam valde abbreviatam, & extimant Iudicem id deberi arbitrari secundum locorum aerem, & vitam inhabitantium, ut tempus 60. vel 70. annorum dicatur longissimum, vel immemorabile sequitur Caualc. d. decis. 17. & id videtur verius.)

SUMMARIVM.

- 1 *Immemorabilis requisita quae.*
- 2 *Immemorabilis clauditur ex actibus in contrarium, sed quales debeant esse isti actus num. 3.*

ARGVMENTVM.

Presentationes intra tempus immemorabile, ut suffragentur, quae requirantur, ut immemorabilis ipsa sit rectè probata ad effectum verificandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO LXXI.

Immemorabilis requisita sunt, quod testes deponant de vita quadraginta annos, & de auditu à suis maioribus, qui ab alijs audierunt, & quod ipsi nec maiores sui nunquam viderint, nec adiuerint contrarium, & de publica voce, & fama per verbum fuit est glos. in cap. 1. de praescrip. in 6. Ludouisus summus Gregorius XV. Pontifex maximus decis. 196. vbi additio in litera A. allegat Seraph. decis. 1102. nu. 2. & decis. 1450. num. 2. verum addit, quod illud requisitum quod maiores non viderint, vel audierint contrarium non sit necessarium,

ex

ex Rota ibidem allegata, & 2
 Couar. in cap. possessor 2.
 par. præ. lect. S. sub num. 7.
 vers. hoc autem vltimum,
 & subdit deduci ex sensu, &
 mente dictæ glos. vt facit,
 quod veluit glos. in cap. 1.
 de præscriptio lib. 6. quam
 allegat, & sequitur Corn.
 conf. 47. in fin. lib. 3. Cra-
 uet. de antiq. temp. part. 4.
 vers. incipit materia nu. 38.
 Vrsill. ad decis. 254. in fin.
 quam glos. menti tenenda
 dixit Franc. in d. cap. 1. nu.
 15. & communiter appro-
 bari dixi Aret. in cap. licet
 ex quadam de testibus, Pa-
 ris. conf. 27. num. 96. lib. 1.
 Honded. conf. 79. num. 36. 3
 lib. 1. qui dicit magis com-
 munem, & multos adducit,
 & contrariam opinionem
 tenens reprobat, Alexand.
 Raudens. decis. 9. num. 9.
 19. & 20.

Item requiritur quod te-
 stis deponens de immemo-
 rabili sic ætatis quinquaginta quatuor annorum,
 Rota decis. 76. nu. 3. par. 1.
 cum recent. & latius dice-
 mus in sequent. quæst.

In hac etiam materia im-
 memorabilis vulgatis est,
 conclusio in Rota quod il-
 la clauditur ex actibus in-
 contrariū Rota decis. 254.
 num. 1. & 2. & decis. 324.
 num. 23. par. 1. in recent. &
 decis. 248. num. 2. par. 2. in
 recent. immò solus rumor,
 & tumultus in contrarium
 rium reddit improbabilem
 immemorabilem cum testes
 deponere debeant, quod
 aliquid in cōtrarium nun-
 quam fuerit visum, nec au-
 ditum, vt fuit dictum in d.
 Corduben. redecimarum.
 18. Maij 1618. coram Illu-
 striss. D. meo Coccino De-
 cano. Aduertendum tamen
 est, quod si actus, qui datur
 in contrarium, sunt supra-
 centū annos, non allidunt
 immemorabilem, stat enim
 simul tum extare memoriā
 in contrarium, cum actu
 aliquo vltra cētum annos,
 cum memoria hominū non
 præsumatur se extendere
 vltra centum annos; si ve-
 rò actus in contrarium sint
 infra centum annos, tunc
 intrat conclusio, de qua su-
 pra,

pra, quod excludit imme-
 memorabilem, ita benè de-
 clarat Molin. de primogen.
 Hispan. lib. 2. cap. 6. nu. 60.
 & 61. & secuta fuit Rota
 in Cab. allicen. feudi 26. A-
 prilis 1613. coram Piroua-
 no, sed nec actus facti infra
 cētum annos allideret im-
 memorabilem quando es-
 sent gesti post completam
 probationem immemorabi-
 lis, vt dixit Rota in d. Ca-
 ualicen. & in quadam cau-
 sa Iurispatronatus ex dele-
 gatione Sanctissimi coram
 me vertente docte quidem
 (vt solet) proponebat D.
 Ioan. Maria Nouarius tan-
 quam Aduocatus.

SVMMARIVM.

- 1 *Immemorabilis requirit in teste ætatem 54. annorū.*
- 2 *Testis in probanda immemorabilitate debet esse 14. annorum.*
- 3 *Immemorabilis, vt rectè probetur debet cōcludenter probari à teste 54. annorum ad finem probandi Iuspatronatus.*

ARGVMENTVM.

Immemorabilis, vt rectè probetur ad effectum probandi Iuspatronatus necesse est, vt ætas quinquaginta quatuor annorum in teste concludenter probetur alias non suffragatur.

RESOLVTIO LXXII.

VT dixi immemora-
 bilis requirit in te-
 ste ætatem 54. quinquaginta quatuor annorum,
 Molin. de primogen. lib. 2.
 cap. 6. num. 40. Cacher. de-
 cis. 102. num. 26. Franc. de-
 cis. 56. num. 22. Ludouisus
 decis. 196. Rota decis. 445.
 num. 1. par. 1. in recent. &
 decis. 248. sub nu. 3. par. 2.
 in recent. Nouarius concl.
 1. sub num. 7. de Iurepatro-
 natus cum enim deponere
 debeant de visu de quadra-
 ginta annis, necesse est q̄
 tempore quo videre cepe-
 runt, esset doli capaces, &
 proinde quatuordecim an-
 norum Rota decis. 177. in
 fia.

fin. par. 4. in nouissimi s, & necesse est, quod sit huiusmodi ætatis 54. annorum subducto tēporis litis morte, Rota decis. 248. num. 4. par. 2. in recent. fuit dictum in Corduben. redecimarum 1618. coram P. D. Coccino Decano, & ideo si quāplures anni sint quibus lis cepta fuit, adeo quod verisimiliter non possint reperiri testes, qui subducto de medio temporis litis habeant huiusmodi ætatem, tūc immemorabilis est improbabilis Seraph. dec. 1450.

3 Hoc supposito ad punctum principalem responderi facti in contingentia cum decis. Rotæ in vna Acquinaten. beneficij 11. Martij 1607. cuius tenor est. *Domini recedentes à decisione in hac causa facta sub die 9. Decembris 1605. resolverunt testes, qui in tēpore ætatis suæ variantur plures annos sibi super edendo non esse, ad probandum immemorabilem admittendos, cum enim ad eam probandam de substantia re-*

quiratur certa ætas saltem quinquaginta quatuor annorum. Cap. decis. 290. par. 3. & fuit latè deductum in illa Comen. decimarum coram R. P. D. Ortembergo necesse est, quod de tempore dictæ ætatis præcisè, & concludenter appareat. l. mater C. de probat. l. actū ubi glos. Bart. & alijs, ff. de neg. gest. Ias. in rub. C. cap. qui admitt. num. 9. Aimon. cons. 6. num. 106. circa med. & propterea contrarietas circa ætatem est circa substantialia, & vitiat eorum depositionem cap. licet causam ubi glos. in verbo contradicunt de prob. Io. & Imol. in l. his verbis, fin. ff. de hered. instit. Alex. cons. 1. num. 10. lib. 1. siue ista contrarietas, & variatio studiosa, & dolo malo facta sit siue ex quadam temeritate, aut potius quia ignorauerint ætatem suam, quod facile contingere potuit in personis rusticis, quamuis de malitia dubitandum sit, quod sibi auxerint ætatem, ut concludere possent immemorabilem, quia
positio-

ad istud effectū ferè omnes egebant tali augmento, cū habita ratione alteriur depositionis ætas non sufficeret, & argumentum in notabili annorum quantitate. Non obstat regula, quod in maiori summa minor insit, quia in depositione testis difficultatem patitur Ias. in l. 1. S. stipulati num. 9. in fin. vers. 7. limita ff. de verbor. obligat. cum alijs alleg. & non solet admitti in actū, qui potest afferre præiudicium l. si decem in princ. ff. de locat. Ias. loco cit. num. 9. non obstat, quod vnā depositio aliam non destruit quando possunt inuicem concordari, & quod quantum fieri potest debent ad concordiam reduci, quia hoc non potest fieri, quando testis sibi manifestè contra dicit, Alexan. cons. 20. num. 3. lib. 4. & quando concordia nō est probabilis, & consona verbis, ac veritati, Fel. in cap. cum tu post num. 13. vers. 3. nota de testibus tanto minus quādo non agitur de concordan-

do vno teste cum alio, sed de concordantis pluribus depositionibus eiusdē testis, quia magis notatur contrarietas in vno teste, & non est ita laborandum pro concordia, Bart. in l. eos in fin. ff. de fals. tradit Felyn. in d. cap. cum tu sub nu. 2. vers. quinimo, dixi Bart. & nu. 30. in fin. Non obstat cōs. Alex. 64. num. 7. lib. 2. quod ille, qui deponit de decem sine taxiua, non excludit quindecim, quia ultra, quod vñ notant ibi adden. non procedit in teste deponente de facto proprio, & pari ratione non habebit locum in teste deponente de propria ætate, dictum etiam Alex. procedere potest, ubi agitur de probando aliquo vniuersali, vel aliquo in genere, secus autem quando agitur de probando certo actū, Afflic. decis. 72. sub num. 6. quando autem queritur de ætate testis, agitur de ultimo anno, & tempore, in quo reperitur testes, & de hoc interrogatur.

SVMMARIVM.

- 1 *Immemorabilis ad effectū probandi Iuspatronatus an possit probari per scripturas.*

ARGVMENTVM.

Immemorabilis ad effectum probandi Iuspatronatus, An possit probari per scripturas.

RESOLVTIO LXXIII.

- 1 **I**N hac questione est distinguendum cum decis. Rotæ 583. par. 4. diuersorum quam sequuti sunt Communiter omnes quod licet non possit directè probari per instrumentum negatiua, hæc nō esse memoriam in contrarium, tamen puto per indirectum probari posse, vt in simili dicunt Doctores possessionē directè instrumenti non probari, vt per Abb. in cap. cum nobis num. 5. de præscript. Socc. consil. 205. num. 5. in fin. & num. 6. &

num. 2. eodem enim factō, si per instrumentum probetur per centum, & amplius annos cōtinuatos fuisse aliquos presentatos ad aliquod beneficium, & successiue vnum per alterius obitum substitutum in beneficium præmortui, vtique probatum quoque erit in necessariam consequentiā, quod alio modo prouisum nō fuit, de dicto beneficio, & non consistere contrarij memoriam factum enim affirmatiuum continuū habet simplicitam negatiuam sui contradictorij. Igitur non est verum simpliciter per instrumenta immemorabile probari non posse, sed tantum idest admittendum de probatione directā, eodem enim modo dici solet negatiuam impossibile, quæ tamen aliquando per instrumenta probari solet, vt est notissimum. Verum limita singulariter, nam licet per scripturam nō probetur memoria in contrarium, non extare, tam benè probatur præscriptio centum.

tum annorū, prout notant Abb. in cap. cum nobis colum. 2. de præscript. Bald. in tractat. præscript. in 2. par. 3. par. princ. in 6. q. nu. 38. Paris. in capit. cum nobis num. 9. de præscript. & Gabriel. concl. 2. de præscript.

SVMMARIVM.

- 1 *Titulus, iniustus, & inuvalidus impedit præscriptionem.*
2 *Immemorabilis vñ effectū probandi Iuspatronatus, an suffragetur quādo apparet de titulo inuvalido.*

ARGVMENTVM.

Immemorabilis ad effectum probandi Iuspatronatus, An suffragetur quando apparet de titulo inuvalido vitioso, & iniusto.

RESOLVTIO LXXIV.

- 1 **Q**uando apparet de titulo iniusto, & inuvalido cessat bonafides, & impeditur præscri-

ptio quolibet, Franc. in cap. 1. in fin. de præscript. in 6. Gabr. conf. 163. num. 17. lib. 1. Honded. qui a los citat conf. 82. nu. 41. lib. 1. Gratian. in discept. foren. cap. 441. num. 17. vbi ait, quod stante inualiditate simul succedit mala fides, quæ non admittit aliquam præscriptionem, etiam temporis immemorabilis, & ibi plures allegat, vnde nu. 18. ait cauendum esse in practica ne allegans præscriptionem ex possessione temporis immemorabilis adducat aliquem titulum, quia si appateret illum esse putatiuum, & inuvalidum degeretur mala fides, & nulla præscriptio iuaret.

Quibus stantibus sequitur de iure indubitātē, & vera conclusio, quod vbi constat de iniustitia, seu inualiditate tituli allegati, & fortius si in processu producit, quia ad hoc causatur mala fides, quæ impedit præscriptionem, cap. possessor de reg. iur. in 6. cognoscendum est de tali ti-

tulo allegato, vel adhibito ita Butric. in cap. diligenti num. 98. de cessibus, Paris. conf. 111. nu. 101. & 102. vol. 1. alios allegat Cacher. decis. 101. num. 23. Cauar. 2. par. relect. regul. possessor, S. nu. 4. vers. ego equidem; hinc inferunt præcitati DD. quod quando apparet de titulo inualido, & iniusto cessat bona fides, & apparet de mala fide, quæ impedit præscriptionem cap. fin. de præscriptio, Cacher. decis. 101. num. 36. talis eo quod etiam mille annorum præscriptio cum mala fide non procedit opinione. Nec dici potest, quod ex alio titulo, quam ex prædicto præscriperint. Quia, ut scribit Paris. conf. 114. nu. 23. in 4. hoc debet probari cum in dubio præsumatur ex asserto titulo producto, arg. l. quadam mulier, vbi glos. fi. & Bar. ff. de rei vendic. Rip. resp. 1. num. 19. lib. 1. & per illum tex. in terminis præscriptionis, ita notat Bellamer. consil. 10. col. 19. vers. item, & aliter

respondeo, vbi post Innocentium in cap. dudum de decim. dicit, quod ille, qui producit titulum inualidum præsumptio est, quod nullum aliud meliorem habeat, quia si haberet illum produceret, Cacher. decis. 101. nu. 37. & 38. vnde Genuen. in praxi cap. 63. nec ait quantum dubium, an suffragetur immemorabilis quando constat de initio inualido vitiosi tituli à principio, & veritas est, quod non suffragetur, ut dicit Crauet. de antiquitate temporis par. 4. num. 3. Couar. in cap. peccatum 2. part. cap. 8. nu. 8. Sic etiam non procedit immemorabilis quando aperte constat de mala fide glos. & in cap. 1. de præscriptionibus, Bald. de præscriptionibus in 3. parte principali in tit. de bona fide quæst. 6. Gabriel. de præscriptionibus. conclus. 2. & Cacher. vbi supra: & ita censuit Rota per hæc verba. *Antiquitas non operatur quoad præsumptionem tituli quando constat de titulo, sed inualido.*

Quia

Quia præsumptio, quæ insurgit ob temporis antiquitatem procedit in dubio: secus si essemus in claris quo casu cessant cōiectura l. cōtinuus, S. cum ita, ff. de verbor. obligat. & stare tunc debemus expresse, Bellamer. conf. 10. col. 10. in princip. Aym. conf. 134. num. 44. in tract. de antiquit. de temp. d. parte num. 27. cum plur. seqq. & ad hoc, ut quid dicatur antiquum requiritur tempus centum annorum, Aymon. de tract. 1. par. nu. 2. & ita fuit tentum in vna Lucana Capellania coram Domino Aquillino 19. Decemb. 1559. prout in eius lib. fol. 411. sed circa hanc materiam latius fuit dictum, & resolutum postea in vna Legimen. Canonicatus, & beneficiorum die 2. Decemb. 1555. coram Caputaquense & plenè prosequitur Nouarius conclus. 1. num. 5. de Iurepatronatus, dicens ita decisum per Sacram Congregationem, & ad cōprobationem supradictorū facit, quod scribit Pialeg.

in prax. beneficiis in tit. quæ beneficia conferri possunt, vbi dicit, quod non suffragatur immemorabilis quando constaret de iniusto inualido titulo à principio, & affert exemplum, puta si appareret, quod fuerit vsurpatum Iurispatronatus ex priuilegio, & non ex fundatione, seu dotatione, quod etiam declaratum fuisse à Sacra Cōgregatione refert Consules loco sepius citat num. 5. similiter secundum eum non iuuatur quis immemorabili quando constat de mala fide allegat tex. in cap. 1. de præprioribus. Quemadmodum pariter non operatur immemorabilis quando aleret initium irrationabile, secundum Panorm. in cap. fin. col. 9. vers. 5. quæritur de consuetudine, & ita voluit glos. 1. cap. 1. de consuetudine in 6. vbi Franch. in 1. & 2. notabili Abbas conf. 7. vol. 2. Ias. in conf. 5. nu. 72. vol. 1. Brunus conf. 155. col. 3. vol. 2. & Paris. consil. 27. num. 50. col. 4.

& in

158 Io. Aloysij Riccij Episc. Viciequens.

& in consil. 116. num. 13. volum. 4.

SVMMARIVM.

- 1 *Immemorable probatur per testes concurrentibus aliquibus requisitis.*
- 2 *Testes ad probandum immemorabilitatem singuli deponere debent de omnibus requisitis immemorabilitatis.*

ARGVMENTVM.

Testes ad probandum immemorabilem ad effectum verificandi Iurispatronatus, An sit necesse, ut singuli de omnibus requisitis deponant.

RESOLVTIO LXXV.

- 1 **I**mmemorabile probatur per testes concurrentibus requisitis positus in glossa in cap. 1. de præscript. lib. 6. qui testes sint ad minus 54. annorum, & de 40. testificentur de visu, Nouarius in Opuscul. noui iur. 2 pontific. concl. 1. sub nu. 7.

de Iurepatronatus, secundo quod testes necessario dicant communem opinionem esse, quod de contrario usu non extat memoria. Tertio, quod testes ita semper viderint, & audierint. Quarto, quod nunquam fuerit obseruatum contrarium, eadem requisita ponit, Mynsing. cent. 1. decis. 30. Mohedan. decis. 12. de Iurepatr. Verall. decis. 290. & 291. part. 3. Guid. Pap. decis. 357. Capic. dec. 194. & nos supra diximus, An autem præfati testes debeant in vniuersum deponere de omnibus dictis requisitis, licet Molina de primogen. Hispan. lib. 2. cap. 6. nu. 34. teneat non esse necesse, & testes omnes deponant de omnibus requisitis immemorabilis, sed dicit sufficere, quod vnus deponat de vno, & alter de aliquo requisito sequitur, Franc. decis. 56. & 80. & in factis antiquis mille prostationes coniunguntur, Put. decis. 101. lib. 2. Tamen contrarium tenet Rota, nimirum esse

esse necesse, quod quilibet testis deponat de omnibus requisitis, & quod non fiat coniunctio, si vnus deponat de vno, & alter de alio, Matica decis. 289. num. 4. vbi in specie reprobatur, Molin. Mariscott. var. resol. lib. 2. cap. 100. nu. 10. & eo ipso quod testis deficit in vno requisitis immemorabilis, non probatur immemorabile Rota decis. 557. ante fin. part. 4. in recent. inter impressas sub nomine Farin. Beltra. additio ad dec. 252. Sanctissimi Gregorij XV.

SVMMARIVM.

- 1 *Ciues non sunt testes idonei pro probanda immemorabili Iurispatronatus vniuersitatis.*
- 2 *Testes non deponunt in propriam utilitatem.*
- 3 *Ciues non possunt testificari immemorabilem pro verificatione Iurispatronatus vniuersitatis.*

ARGVMENTVM.

Ciues an sint testes idonei ad probandam immemorabilem pro verificatione Iurispatronatus vniuersitatis.

RESOLVTIO LXXVI.

- 1 **V**idetur minimè esse recipiendas depositiones testium Ciuium ad purificandam immemorabilem pro ipsa vniuersitate, cum agatur de ijs, quæ commodum respiciunt singulorum, vt singulis, non autem in vniuerso, secundum Bar. in l. intantum, S. vniuersitatis, ff. de rer. diuis. Dec. in capit. insuper de testibus, Franc. Curt. in tract. de testib. tit. quando test. repell. ratione affect. col. pen. petr. Gerard. de Petra Sancta, singul. 24. Crot. in tractat. de testib. num. 131. de communi testatur Cepcl. in tract. de seruit. Iurispascendi num. 10. Bald. cons. 443. & 445. vol. 5. Guid. Pap. decis. 573. Capyc. dec. 152. num. 4.

num. 4. Crauetta de antiq. tempor. fol. 64. nu. 19. subdens, quod hoc casu numerus testium nō supplet defectum, & omnino repellitur, Marfil. in l. 1. §. seruum num. 8. de quæstionib. vbi testatur de magis communi, post alios Crass. de commun. opinione in verbo, vniuersitas, q. 2. Ozasc. decif. Pedemont. 99. nu. 39. Farinac. de testib. quæst. 60. num. 495. & seq. cum similib. rationem reddunt præcitati Doctores, & reliqui, possent allegari, quia hoc casu testes deponerent in propriam vtilitatem contra tex. in l. omnibus, C. de testib. & l. nullus, C. eod. hâc eadem rationem affert Menoch. de arbitrar. casu 106. num. 14. & 15. vbi ait, quod etiam, quod sentirent commodum in consequentia, repelluntur à testificando, & quidem ratione, nam cōmodi affectio oculos caligine obduere creditur allegat. Fulgos. consil. 174. col. 2. & Bald. in d. conf. 443. lib. 1. & in casu, de

quo agitur ciues nedum in consequentia, verum etiam principaliter commodum sentiebant, quo casu repelluntur à testificando secundum oommunem de qua per Bald. in l. omnib. C. de testib. & ratio est, quoniam ratione supradicti interesse à veritate deuiare censentur C. suspect. 3. q. 5. qua ratione sic stantē expressē à testificādo repelluntur pro ipsa vniuersitate, vt consuluit Fulgos. in d. conf. 174. Afflict. decif. 400. num. 6. Menoch. de arbitr. dicto casu 106. num. 15. & Farinac. de testib. quæst. 60. nu. 533. idque ampliari videbatur etiam in ijs, quæ respicerēt commodum singulorum in vniuerso, quando aliter veritas haberi potest, quā per ciues, si non in actu, saltem in habitu, vt voluit Angel. Aret. in §. 1. institut. de rer. diuis. quem optimis rationibus sequitur Gerard. d. singul. 24. & post glos. Bald. in capit. cum nuntius de testib. num. 2. Dec. in cap. tertio loco num. 48. &

49. de probation. vbi respondendo cōtrarijs testatur hanc esse veriore, & ibidem Butr. nu. 14. Festaf. de collect. par. 3. q. 8. num. 26. quidquid sit quādo veritas aliter haberi non possit, vt quia ageretur de re facta in collegio secundum Farinac. d. quæst. 60. num. 479. & 539.

Et licet Salicetus in l. parentes nu. 4. C. de testibus, sic distinguit: quod aut res spectat ad vniuersitatem, quoad commodum immediatum, & tunc sunt idonei testes nullo habito respectu ad commodum quod in consequentiam singuli perciperent, quem sequitur Alex. in conf. 68. num. 14. lib. 2. eo quia commodum, & vtilitas, quæ in consequentiam venire posset, testes non repellit, vt notabiliter dixit Io. And. in ca. sine possessione col. pen. de re iudicata lib. 6. eū ait, quid si Episcopus petit contra vnam Ecclesiam, & suum Rectorem quartā decimarum, & Rector Ecclesiæ al-

legat consuetudinē in contrarium, quæ omnes Ecclesiæ, & Rectores de consuetudine non soluerunt huiusmodi quartam, quod poterit hoc probari per alios Rectores Ecclesiarum, quamuis in cōsequentiam videantur deponere circa id, quod concernit eorum commodum, idem sequitur Alex. in conf. 172. num. 3. lib. 2. qui in casu suo defendit ex huiusmodi decisione posse produci in testes caligarios in negotio, quod respiciebat totam artem caligariorū, & post eum idem dixerunt Ozasc. Pedemont. d. decif. 99. num. 13. & Viu. decif. 115. num. 19. lib. 4. eo maximē, quia agebatur de probanda consuetudine non soluendi gabellas, in qua ad fauorem vniuersitatis ciues de vniuersitate admittendos esse dixerunt, Felyn. in cap. insuper in fin. de testib. Franc. Curt. in d. tract. de testib. conclus. 4. num. 14. ad finem Tiraq. in tractat. Res inter alios acta fol. 4. vers. hinc postremo,

Farinac. d. quæst. 60. num. 494. Mascard. concl. 1363. num. 60. vbi alios allegat, & testes producendi erant in numero copiosissimo, ultra eos, qui deposuerat, qui purgabant totam inhabilitatem ciuilitatis, vt tradit Cassan. in consuetud. Burgund. rubric. 13. S. 5. vers. tertio limita, fol. mihi 372. Turrett. conf. 59. num. 14. lib. 1. Roland. consil. 71. num. 5. lib. 2. attenta, & in nobilitate, & legalitate testium, qui producendi erant, Passett. conf. 25. nu. 2. vers. ad tertium respondetur, & secundum prædicta iudicauit.

3 Contrariam tamen sententiam veriorē, ac in praxi receptam esse censui, vt scilicet in hoc casu minimè esse legitimos testes, ciues ad probandum Iuspatronatus ipsius vniuersitatis, vel domini, Caputaqu. decis. 136. parte 2. Parisius de confid. quæst. 28. num. 252. & fuit resolutum in vna fori semproniani, seu nullius Parochialis Decēbris 1593. coram Illustris. Card. Pam-

philio, quod videtur esse de mente d. Concilij Tridentini, propter potentiam, & dominationem quam vniuersitas habet super personis illius, & dominus super suis vassallis, & subditis. quicquid in oppositum dicat Genuen. in praxi Curia Archiepiscopalis Neapolitanæ cap. 63. motus ex regulis generalibus, quia in hac re sumus in speciali casu, & tanquam in tali concilium exigit insolitas, & exactas probationes, nec contentatur probationibus, quæ de iure communi admittuntur.

SVMMARIVM.

- 1 Instrumenta si sint ultra centum annos non indigent recognitione.
- 2 Scriptura priuata si sit antiqua ultra centum annos non indiget recognitione.
- 3 Instrumentum quando dicatur antiquum ad effectum recognitionis.
- 4 Tempus motæ litis, an sit detra-

detrahendum ad effectum antiquitatis.

ARGVMENTVM.

Tempus quando dicatur antiquum ad effectum, vt instrumentum Iurispatronatus non indigeat recognitione.

RESOLVTIO LXXVII.

- 1 SVm in ea opinione, quod quando instrumenta sunt ultra centum annos, non indigent recognitione, etiamsi non concurrant alia adminicula, dummodo habeant faciem instrumenti publici, Put. decis. 12. de fid. instrumen. Rota decis. 623. sub nu. 3. par. 2. in recent. & in Mediolanen. Iurispat. 13. Febr. 1615. coram Pirouano, & in alia Mediolanen. Decimarum de Varisio 26. Ianuarij 1617. coram eodem, & Culmonen. vnionis 7. Februarij 1620. coram Dunozet. Ampliatur, vt etiam scriptura priuata, si

3 sit antiqua ultra centum annos non indigeat recognitione, vt fuit dictam in d. Sulmonen. vnionis coram eodem Dunozet. & ad istum effectum recognitionis instrumentum non dicitur antiquum nisi sit ultra centum annos Putaq. decis. 151. lib. 1. Rota decis. 185. post principium part. 1. diuers. vbi dicitur, quod Rota sollet tenere hanc opinionem fuit latè decisum in illa Farfen. territorij 19. Martij 1607. coram Peria.

Quando verò instrumenta sunt infra centum annos indigent recognitione Rota decis. 703. num. 3. par. 2. in recent. Benè verum est, quod si sint ultra 70. aut 80. annos, non est necessaria formalis recognitio, sed sufficiunt adminicula, Rot. dec. 693. sub num. 7. par. 2. in recent. fuit dictum in Bonon. fideicommissi de cataueris 12. Iunij 1614. coram Pirouano. Notandum tamen est, quod ad effectum antiquitatis, an sit subducendum tempus motæ litis

alías Rota variauit, nam quòd sit detrahendū tenet Rota d. decis. 185. in princ. verf. secundo dempto. tempore litis, & penes Seraph. decis. 76. & fuit tentum in Aretina Capellaniæ 18. Martij 1616. coram R. P. D. Buratto. Contrariam verò opinionem tenuit penes eundem Seraph. decis. 928. num. 1. & penes Put. decis. 349. num. 5. lib. 2. Verum has opiniones Rota ad concordiam reduxit in Tiburtina Castri Sãti Angeli coram Illustris. Cardinali Lancellotto, vbi fuit dictū, quòd aut instrumentum est tale, super quo consistit principale fundamentum totius causæ; & tunc detrahendum est tempus litis. aut verò instrumentum incidenter in progressu litis producitur, & tunc non est detrahendum tempus mote litis ad effectum antiquitatis.

SVMMARIVM.

1. *Præsentationes due, quæ constituunt multiplicati-*

tionem ad finem probandi Iuspatronatus, an debnaet esse antiquissima, negatiue num. 2.

3. *Facultas probandi Iuspatronatus non est angustanda.*

ARGVMENTVM.

An multiplicata præsentationes debeant esse omnes intra tempus immemorabile, An vna ipsarum tantummodo.

RESOLVTIO LXXVIII.

1. **S**unt qui tenent omnes duas præsentationes, quæ constituunt multiplicationem ad effectum probandi Iuspatronatus virtute Concilij, debere esse antiquissimas. Quod probare nituntur ex verbis eiusdem Concilij dicta sess. 25. cap. 9. de reformatione, vt hanc opinionem tenet Caualea in decis. 17. ex verbis Concilij ibi siue etiam ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum tempus,

cursum, qui hominum memoriam excedat quã opinionē sequuti sunt Balbus de Iurepatronat. q. 27. per totum Bursat. conf. 28. num. 3. & sequen. Contrariam sententiam in praxi tenendam celsi, prout in quampluribus causis iudicauit, & ita iudicasse Curiam Archiepisc. Neapolit. testatur Genuen. cap. 63. scilicet, quod sufficiat vnã saltem

de tempore immemorabili, & alias sequentes, & redit rationem, quia alioquin de verò probaretur Iuspatronatus, & probationum facultas secundum eum nõ est angustanda l. quoniam, C. de hæreticis cap. quamquam 14. quæst. 2. & verba Concilij sunt intelligenda virili modo l. si cui ff. de seruitutibus.

DE TERTIA SPECIE probationis Iurispatronatus,

Quæ est ex verbis illis Concilij (Aliàs secundum Iuris dispositionem.)

SVMMARIVM.

1. *Ecclesia dicitur constructa si domus, aut fundus pro constructione assignetur.*
2. *Iuspatronatus probatur secundum Iuris dispositionem.*

3. *Iuspatronatus probatur per famam foundationis, constructionis, seu dotationis, concurrente longissima quasi possessione præsentandi.*
4. *Enunciatiuæ an probent Iuspatronatus.*

ARGUMENTVM.

Quid significant supra dicta verba (Aliasue secundum Iuris dispositionem.)

RESOLVTIO LXXIX.

P Arisius de confident. q. 28. dicit, quod indicant alium modum acquirendi Iuspatronatus ex constructione, dicens, quod dicitur constructa Ecclesia, si domus, aut fundus pro constructione assignentur, ut dixit Rota Caputaqu. decis. 133. par. 2. post Rocch. de Iurepatronatus, in verbo, & fundavit qu. 9. Alij dicunt, quod possunt etiam intelligi de multiplicatis presentationibus per tempus quadraginta annorum, ad finem prescribendi Iuspatronatus, aduersus alium patronum, quod sufficiat non aduersus Ecclesiam, iuxta Lambertinum de Iurepatronatus 2. par. 1. libri 5. art. 1. 13. q. principali, nec Concilium id subtulit.

2 Vel dic ita secundum aliquos probatur Iuspatr. secundum Iuris dispositionem, id est, ut possit probari Iuspatronat. illiusque titulus, prout de iure communi disponitur, Gonzal. reg. Cancell. de alter. de glos. 18. num. 50. Garc. de benefic. cap. 9. num. 43. lib. ... per illa verba Concilij, Aliasue secundum Iuris dispositionem, quæ notant idem, quod alio modo, Verall. decis. 210. num. 5. par. 1. Put. decis. 170. lib. 3. unde non solum probatur Iuspatr. per tempus memorabile, quod probat legitimum titulum foundationis, seu dotationis, Felyn. in cap. causam num. 6. de prescript. Mohed. decis. 3. de Iurepatr. 47. sed etiam probatur per famam foundationis, constructionis, seu dotationis concurrente longissima, quasi possessione presentandi secundum Iuris dispositionem, sicut ante Concilium, Cassador. decis. 3. de Iurepatr. Acchill. ee Grass. decis. 4. nu. 10. de Iurepatr.

Put.

Put. decis. 60. & decis. 140. in fine lib. 2. & fuit dictum in vna Tirasonen. Iuris presentandi die 5. Maij 1593. coram Litta, ut habetur apud Garc. de benefic. par. 5. cap. 9. num. 83. & seq. Marc. Anton. lib. 1. resolut. 109. num. 30. Rota in Ciuit. Castellii Iurispatron. 28. Maij 1593. coram Cardinal. Pamphilio, & in hoc casu enunciatiue antiquæ habet vim famæ, ut fuit decisum in Gerunden. beneficij 20. Iunij 1597. coram Orano, Put. decis. 209. lib. 2. & enunciatiue antiquorum 49. instrumentum a centum annis citra, etiam si habeat originem ab eisdem personis, & personis suspectis probat foundationem si sint adminiculate, & concurrente quasi possessione, Garc. d. cap. 9. nu. 91. Rota decis. 360. num. 5. par. 2. in recentioribus. & fuit dictum in Barchionen. vnionis 5. Decemb. 1597. coram Gyptio.

5 Et quando enunciatiue probent, latius habetur in

Rota decis. 374. p. 2. in recentioribus predictis, & fuit dictum in Tudertina. Iurispatronat. Parochialis S. Laurentij 9. Iunij 1623. coram Patriarcha Hierosolymitano; dicta longissima quasi possessio presentandi sufficit, si bene probetur per testes deponentes decisum per 30. annos, ut fuit dictum in vna Lacen. Pensionis 4. Maij 1601. coram Illustris. D. meo Card. Millino, & sufficit probatio famæ iunctis alijs adminiculis, Achill. de Grassis decis. 7. de Iurepatr. Dec. cons. 117. & fuit dictum in Romana Iurispatr. 10. Maij 1595. coram Illustris. D. meo Card. Millano.

SUMMARIVM.

- 1 Iuspatronatus probatur de iure communi probatio presumptiua.
- 2 Iuspatronatus probatur per antiquissimam possessionem, qua loco tituli habetur.
- 3 Iuspatronatus probatur fama.

4 Iuspa-

- 4 *Iuspatronatus probatur instrumentis antiquis in quibus fit mentio de Iurepatronatus.*
- 5 *Iuspatronatus probatur presentatione effectuatâ, ac verbis enūciatiuis Episcopi afferentis adesse Iuspatronatus.*

ARGUMENTVM.

De iure omni supposito, quod non sit sublata probandi species Iurispatronatus queritur hic qualiter probatur olim autem Concilium.

RESOLVTIO LXXX.

- 1 **I**N primis igitur suppono probationem Iurispatronatus secundum plures censerî difficilem Arch. in capit. vnico de Iurepatr. lib. 6. Paul. de Cittad. in tractat. Iurispatron. par. 6. q. 17. num. 27. Bursat. conf. 324. num. 1. vol. 4. quamuis quâdoq; possit probari plenè, & concludenter scilicet per fundationem, constructionem, dotationem, & si-
- 2 milia, vt latè per Lambert. de Iurepatr. 2. lib. 4. q. princ. artic. 4. & lib. 1. q. 2. per totum. Et receptum est de iure communi Iuspatronatus probari probatione præsumptiua, Bald. in auth. quas actiones, ad finem, C. de sacrosanct. cum alijs, vt per Mascard. d. concl. 916. num. 2. Et ideo de iure commun probatur. Primò antiquissima possessione, quæ loco tituli habetur, Bald. in l. cum semper C. de rei vendic. Dec. conf. 126. nu. 3. Cassad. decis. 7. nu. 4. de Iurepatron. Rol. à Valle late conf. 3. lib. 1. Cæphal. conf. 26. num. 28. volum. 1. Cotta decis. 330. Bero. cõf. 6. vol. 1. Menoch. conf. 30. num. 14. & 25. vol. 1. latissimè Ludou. concl. 42. Secundò probatur fama Dec. conf. 126. num. 3. Barbat. conf. 41. in princip. lib. 1. & cõmuniter alij, vt per Mascard. d. concl. 956. nu. 19. quoties sumus in antiquis. Put. decis. 141. lib. 1. Crau. consil. 222. num. 2. tertio scripturis, & instrumentis antiquis,

- antiquis, in quibus fit mentio de Iurepatr. Crau. conf. 222. num. 2. & conf. 228. num. 17. Bursat. conf. 324. num. 9. vol. 4. Card. Alban. conf. 6. num. 21. & conf. 84. num. 5. Quartò literis antiquis in lapide, vel marmore incisis, Bald. conf. 310. lib. 5. & conf. 445. lib. 4. Mascard. in rubrica de probat. num. 111. Imola conf. 60. Dec. conf. 135. Quintò presentatione effectuatâ, scilicet sequuta institutione; cum in beneficialibus attendatur vltimus status Abb. conf. 54. lib. 1. Oldrad. conf. 312. in fine, Feder. de sen. q. 334. in 2. dub. Corn. conf. 47. lion. 3. Calder. conf. 2 de Iurepatr. Put. decis. 190. lib. 105. & 193. lib. 2. & decis. 242. eod. lib. Crot. dec. 184. in manuscr. Dec. conf. 117. col. 2. & cõf. 124. in princ. & 126. nu. 3.
- 6 Sextò probatur verbis enūciatiuis Episcopi afferentis adesse Iuspatronatus Card. Paris. conf. 33. nu. 7. vol. 1. conf. 15. num. 27. & conf. 15. num. 27. & conf. 17. nu. 14. vol. 4. Crau. conf. 157. num. 3. & 16. & plures refert Couaru. lib. pract. 99. cap. 2. nu. 2. & faciūt, quæ scribit Caputaq. decis. 133. p. 2. ac alijs modis, vt colligitur per Doct. supra citatos, & præcipuè per Lambert. Mascard. & alios recentiores, de quibus omnibus in loco particulari nos verba faciemus.

SVMMARIVM.

- 1 *Litera Episcopi probat Iuspatronatus.*
- 2 *Verba enunciatiua in antiquis probant.*
- 3 *Fundatio presumitur ex antiquitate.*
- 4 *Iuspatronatus antiquum fama probatur.*
- 5 *Iuspatronatus probatur presentatione.*

ARGUMENTVM.

Iuspatronatus an post Concilium Tridentinum probetur per verba enunciatiua, per famam, & per prescriptionem.

RESOLVTIO LXXXI.

IN hac quæstione pluries respondi cū Maceraten. resolution. 80. cuius tenor est. *Prætendebant Domini de Ferrarijs Capellam Sancti Antonij vacantem esse de Iurepatron. suæ familiæ, & ad fundandam dictam eorum prætensionem exhibuerunt. Primò duas institutiones factas ab Episcopo N. in quibus enunciat* **1** *tur præfatam capellam esse de Iurepatronatus dictæ familiæ: literas autem Episcoporum probare Iuspatronatus voluerunt, Paul. de Cittad. de Iurepatr. part. 6. q. 37. num. 3. Gabr. consil. 196. nu. 4. vol. 2. latè Mascard. de probat. vol. 2. concl. 956. num. 12. & 23. concl. 1216. num. 3. vol. 3. Rot. Rom. in antiq. decis. 397. in nou. decis. 423. secundum antiquam impressionem, & in nouiss. dec. 376. & 1441. par. 3. lib. 3. Put. decis. 172. in prin. par. 1. & decis. 242. par. 2. ubi firmiter, ex dictis*

*literis probari bonam fidem presentantium, Paris. de resignat. benef. lib. 8. q. 11. num. 38. cum seq. Secundò fuit ostensum quoddam instrumentum antiquum, in quo asseritur, dictam capellam esse pariter de Iurepatron. dictæ familiæ: Ceterum verba enunciatiua in in antiquis probant glos. & Doct. in cap. cum olim de cens. Crau. de antiq. temp. in prin. nu. 7. Cauale. decis. 17. num. 2. & 35. part. 2. latè Mascard. in d. conclus. 956. nu. 29. Gabr. in d. cons. 198. num. 2. cum seq. & num. 5. **3** *ubi amplius dicit ex tali antiquitate præsumi foundationem, Turret. consil. 71. num. 8. vol. 1. Achil. de Grass. de Iurepatr. decis. 7. num. 1. Rot. Rom. in nouiss. decis. 545. num. 2. par. 1. dictum autem instrumentum dicebatur antiquum, cum esset annorum 50. iuxta doctrinam Turret. in cons. 56. num. 10. & consil. 71. nu. 46. vol. 1. nu. 46. vol. 1. Tertiò allegata fuit fama in antiquis, que fuit plene**

probata,

probata, tam per scripturas antiquas secundum Turret. in dict. cons. 56. num. 12. Mascard. in d. conclus. 956. num. 17. & Put. decis. 140. par. 1. Rot. Rom. in nouiss. decis. 481. num. 1. part. 1. quam per testes, licet deponentes de auditu, Bursat. cons. 324. num. 8. vol. 3. Gabr. in d. cons. 196. num. 8. Lamb. de Iurepatron. par. 2. lib. 2. quest. princ. art. 4. num. 14. Achil. de Grass. de Iurepatr. decis. 6. Gabr. de præscript. lib. 5. concl. 1. num. 84. vers. pro ista opinione, latè Mascard. de probat. vol. 1. concl. 104. num. 1. cum sequen. famam autem sufficere ad probandum antiquum patronatum, tenuerunt Bald. in l. semper, C. de rei vind. Crau. cons. 32. nu. 1. Dec. cons. 117. & cons. 226. Menoch. in d. præsumpt. 90. nu. 11. Achil. de Grass. de Iurepatr. decis. 4. num. 10. Mohed. de Iurepatr. decis. 10. Cassad. de probat. decis. 2. num. 4. Puteus decis. 140. par. 1. ubi declarat Gab. d. cons. 192. num. 4. cum seq. Rot. Rom. in nouiss. dec. 481.

5 *par. 3. Quarto deducebatur præscriptio, ex qua Iuspatronatus probatur secundum iura allegata, per Rol. cons. 46. num. 13. & consil. 47. num. 12. & 16. vol. 1. Turret. in d. cons. 71. num. 25. & 34. Menoch. in d. præsumpt. 90. num. 5. Mascard. in d. concl. 956. num. 3. ubi latè. Vltimò proponebatur vltimum statum esse attendendum circa beneficia, si illa sint libera, vel de Iurepatronat. Crau. cons. 322. col. pen. Rol. in d. cons. 47. num. 38. Turret. d. cons. 71. num. 51. Gabr. consil. 185. num. 2. vol. 2. Cauale. d. decis. 11. num. 96.*

SVM MARIVM.

1 *Verbum aliasuè secundum iuris dispositionem, an aliquid innouauerit.*

ARGVMENTVM.

Concilium Tridentinum in dicto capit. 9. sess. 25. nihil innouauit per illa verba, aliasuè secundum iuris di-
Y 2 *spost-*

spositionem nisi in illis Iurispatronatibus, ubi adest suspicio usurpationis.

RESOLVTIO LXXXII.

PRacticaui multoties in facti cōtingentia tam in consulendo, quàm in iudicādo per illa verba (alias uè secundum iuris dispositionem) Sacrum Cōcilium nihil innouasse circa probationem Iurispatronatus, nisi in illis patronatibus in quibus suspicio est usurpationis, ad quod probādum sepius adduxi decis. Roræ in vnâ Genouen. Cappellania 2. Aprilis 1601. corā Illustrissimo Domino meo Coccino cuius tenor est. *Vt morem gererem parti, volui prius dubitare, antequam iura in forma probantii producerentur, an releuarent. Et domini absque difficultate contra informantem resolverunt, videlicet non releuare. Cum enim uersemur in terminis Concilij cap. 9. de refor. sess. 25. quod uult, ut quotiescumq;*

Iurispatronatus præsumitur ex usurpatione, cum de instrumēto foundationis non docetur, debeat per immemorabilem probari, cum præsentationibus cōtinuatis spatio 50. annorū, & effectum sortitis, quæ authenticis scripturis probentur. Hic autem, quicquid sit de cōtinuatis præsentationibus, quia de illis nihil domini dixerunt, cum summarium datū non fuerit; probatio immemoralis non adest: quæ cum requiratur pro forma, non potest adimpleri per equipollens, ut pluries resoluit Sacra Congregatio Concilij, & tenuit Rota coram Sanctissimo D. N. in causa Sabinen. Beneficij de anno 1582. & coram R. P. D. Pamphilio, in causa nullius Archipresbyteratus 2. Maij 1558. nec dubitari potest, quin hic præsumatur ex usurpatione cū Iuspatr. prætendatur à Parochianis Put. dec. 57. lib. 1. Achil. decis. 4. de Iurepatr. Ant. August. eod. tit. Thau. 59. & ita resoluit Sacra Congregatio Illustrissimor.

Inter-

Interpret. 14. Septembris 1593. Nec refert, quod isti sint pauci vicini, seu Parochiani, à quibus prætenditur Iurispatronatus, quia Rota idem facit de illis iudicium, quod, & alias de parua uniuersitate fortè cecidit coram R. P. D. Pamphilio in dicta causa nullius Archipresbyteratus. Non obstat, quod concilium non tollit modum probandi Iurispatronatus de iure, per illa uerba, alias uè secundum iuris dispositionem, ut in causa Tirasonen. iuris præsentandi coram R. Penia. 5. Maij 1593. quia loquitur in alijs casibus, in quibus non intrat præsumptio usurpationis, & in quibus Sacrum Concilium nihil innouauit, ut fuit dictum ab Illustriss. Card. Lancelloto 13. Iunij 1572. in causa Tudent. Iurispatr. quæ est inter impressas 331. par. 2.

SVMMARIVM.

I S. C. T. approbat Iurispatronatus, qui probari potest secundum regulas iuris communis.

Iurispatronatus probatur per famam concurrente longissima quasi possessione præsentandi.

ARGUMENTVM.

Licet Concilium Tridentinum præseruet Iurispatronatus cōpetens ex fundatione, vel dotatione; non refutat, illud quod alias poterat probari per ius commune.

RESOLVTIO LXXXIII.

Hanc firmo regulam, & purè superiori loco, quod licet Concilium Trid. d. cap. 9. præseruet Iurispatronatus cōpetens ex fundatione, vel dotatione: nō refutat illud, quod alias potest probari secundum regulas iuris communis, ut patet ex illis uerbis Concilij (alias uè secundum iuris dispositionem) quod sepe Rota cēsuit, & tradūt, Gab. conf. 192. & 198. lib. 3. & conf. 336. à nu. 1. Menoch. lib. 3. præsup. 90. à nu. 9. & facit decis. 331. & dec. 798. par. 1.

par. 1. sub num. 4. vbi habetur, quod in his, in quibus non præsumitur vsurpatione non mutatur per concilium, sed relinquitur in dispositione iuris communis, & tradit Goncal. ad reg. 8. Cancell. glos. 18. à num. 54.

Vnde non solum Iuspatronatus probatur ex memoriali, Hier. Gabr. ibi, Velascus cōsultatione 163. 2. part. quæ probat legitimum titulum ex fundatione, vel dotatione, Abb. in c. quærelam de elect. nu. 9. Fel. in cap. causam num. 6. de præscrip. Mohed. decis. 3. de Iurepatron. alias 254. Rota decis. 214. & 220. l. 2. & 243. & 254. l. 3. par. 3. diuers. & in Pamphilonen. Beneficij de ann. 1557. sup. relata 5. par. cap. 1. um. 551. Genuen. in praxi cap. 61. num. 16. Goncal. sup. num. 44. & concilium ibi, siuè ex multiplicatis præsentationibus, &c.

2 Sed etiam Iuspatronatus antiquum, probatur per famam, concurrente longissima quasi possessione præse-

ranti, secundum iur. s. dispositionem, Achil. decis. 4. num. 10. & 6. de Iurepatr. Put. decis. 60. & 140. in fin. lib. 1. Rota decis. 481. lib. 3. par. 3. diuers. & in Imolen. Iurispatron. 28. Maij 1584. quæ est 1. par. diuersor. decis. 792. & in Aretina Capellæ, seu Iurispatronat. de de qua cap. . . nu. 62. Mascard. de probat. concl. 959. annum 19. Gonzalez. sup. num. 56. Quamuis etiam solam famam sine possessione probare Iuspatronatus, in antiquis velit Menoch. d. conf. 336. num. 14. & 15. lib. 4. & d. præsumpt. 90. num. 11. contra quem etiam est decis. Rotæ in Bracaren. Parochiales 1. Iulij 1592. vt non censeatur reuocatum per concilium, vt fuit resolutum in causa Tirafonen. præsentandi 5. Maij 1593. coram D. Penna, & postea 24. Ian. 1594. coram D. Litt.

SVMMARIVM.

Patronus qui est in quasi possessione præsentandi recte

- recte præsentat.*
- 2 *Quasi possessio præsentandi olim acquirebatur vnico actu.*
 - 3 *Præsentatus ab eo qui est in quasi possessione præsentandi præfertur alijs.*
 - 4 *Quasi possessio non suffragatur, quando dubitatur, de existentia tituli Iurispatronatus.*
 - 5 *Refertur decisio Illustriss. Domini Auditoris Couin.*

ARGVMENTVM.

An hodie post Concilium sit sublata quasi possessio præsentandi quo ad probationem Iurispatronatus.

RESOLVTIO LXXXIV.

1 **R**egulariter existentes in quasi possessione præsentandi recte præsentant iuxta tradita cōmuniter in cap. cōsultationibus de Iurepatronatus Rota in decis. 7. de Iurepatronatus in nouis Mantica in decis. 360. num. 6. Verall. in decis. 69. part. pr. & Seraphin.

vt alios omittam in decis. 138. quæ quasi possessio acquirebatur vnico actu, idest ex vnica præsentatione suum effectum sortita, Calder. in consil. 12. de Iurepatronatus, Oldrad. conf. 312. Feder. de senis in consil. 134. Puteus in decis. 191. lib. 1. Mantica in decis. 150. Verall. in decis. 337. cum tribus decisionibus sequen. par. 1. & latissimè Gratian. lib. 3. disceprationum forensium cap. 577. & licet sola quasi possessio attendatur in Iurepatr. & præsentatus ab existente in quasi possessione præsentandi præfertur alijs c. quærelam de elect. cap. consultationibus de Iurepatr. & fuit dictum in Firmana Iurispat. 17. Iunij 1584. coram Card. Pamphilio, & in Pisana Capellanix 1597. coram Illustrissimo Domino meo Cardinal. Millino, quod non procedit, quando ante institutionem constat de proprietate alterius Rota decis. 269. nu. 4. & 5. par. 2. diuers. & in Aquinaten.

ten. benef. 26. Ianuar. 1601. Seraph. in Senen. Iurispatr. 9. Ianuar. 1598. coram Peria, & quando certum est possessori in petitorio defensionem non competere, vt fuit dictum in Lunen. Sarzan. Capellanix prim. Martij 1602. coram Card. Sacrato, & si simul concurrant requisita à Calderino in conf. 12. de Iurepatron. Canonizata à Rota in dict. Aeuinaten. beneficij, & in d. Firmana Iurispatron. & solum dubitatur ad quem pertineat: secus quādo dubitatur de Iurispatronatus existentia, quia tunc sola quasi possessio non suffragatur, nisi prius verificato Iurepatr. cum causæ cognitione ad formam Concil. Trident. vt in d. Firmana Iurispat. & in comen. Iurispatron. 8. Iunij 1601. corā Card. Seraph. & iuxta hanc sententiam cepisse fuit in Rota decisum præsertim in vnā Firmana Iurispatronatus 30. Martij 1609. coram Illustris. & Dignissimo D. meo Coccino cuius

tenor est. *Fuit resolutum Antonia Bonacursæ, & Priori Sanctæ Victorie, dandum esse mandatum de manutenendo, quoad quasi possessionem representandi, & instituendi respectiue. Nam licet dispositio Concilij Tridentini sess. cap. 9. de reformat. habeat locum tam in petitorio, quàm in possessorio. Vnde sola quasi possessio non suffragatur, vt censuit Congregatio Illustrissimorum Interpretum, & dixit Rota in causa Romana Parochialis 31. Ianu. 1600. coram Reuerendis. Pacen. tamen in isto quasi possessio D. Antonie presentandi, & Prioris instituendi, debet suffragari, quia constat de Iurepatronatus ex dotatione, & fundatione, qui est modus probandi Iurispatronatus Et adsunt præsentationes effectū sortitæ ultra annos. . . Quæ ceteranaria possessio probat Iurispatronatus. Et censuit Congregatio 3. Concilij, & pluries dixit Rota. Et propterea cum constat de Iurepatronatus D. Antonie*
que

que est in quasi possessione presentandi, & prioris in quasi possessione instituendi, debet dari manutentio, s. hodie, instit. de interdict. cap. cum Ecclesia Sutrina, vbi not. de caus. poss. & propriet. Et iuxta eandem sententiā iterum voluit eadem Rota in vnā Terdonen. Iurispatronatus 6. Aprilis 1609. corā eodē cuius tenor est.

Rota dixit, quod licet presentatus ab eo, qui est in quasi possessione presentandi, debeat institui, iuxta tex. in cap. consultationibus, de Iurepatron. tamen hæc conclusio est vera, quando constat de Iurepatronatus, quia dispositio Concilij sess. 25. cap. 9. de reform. habet locum tam in possessoria, quàm in petitorio, vt censuit Congregatio. Illustrissimorum Interpretū, & pluries dixit Rota.

SV M MARIV M.

1 Quasi possessio ad hoc, vt queratur, quæ requiruntur.
2 Quasi possessio in pertinen-

tia Iurispatronatus, vt suffragetur plura requiruntur.

ARGVMENTVM ADA

Supposito quid, vt quasi possessio presentandi suffragetur post Concilium requiratur, vt constet de existentia Iurispatronatus queritur hic, quæ requirantur, vt queratur dicta quasi possessio.

RESOLVTIO LXXXV.

*1 R*espondetur quod debent concurrere simul hæc necessaria requisita. Primò requiritur realis, & vera presentatio, electio, seu collatio, glos. in cap. cum Ecclesia Sutrina, in verbo vocem, vbi Rip. num. 92. & Geminian. de caus. poss. Rebuff. in concord. in rubric. de annatis verbo possessione, Cassad. decis. 7. nu. 2. de caus. poss. & propriet. Secundò requiritur scientia, & patientia eorum, quibus præiudicatur, l. 2. vbi omnes
Z Doct.

Doct. C. de seruit. & aqua. Calderin. conf. 12. in fine Couar. latè in reg. possessor. par. 2. in princip. nu. 8. Balbus de præscriptionibus parte 2. partis quartæ, q. 8. & par. 2. quintæ partis q. 2. Et ad acquirēdā quasi possessionem contra plures, requiritur omnium scientia, & patientia, & vnus contradictio impedit d. quasi possessionem, Io. Andr. in addit. ad Specul. tit. de his, quæ fiūt à maiore par. cap. in rub. sub litera B. Tertio requiritur quod præsentans eligens, seu prouidens credant vti iure suo, & iure proprio faciant glos. in d. cap. cum Ecclesia Sutrina in verbo vocem, Calderin. in consil. vlt. de causa poss. & propriet. Menoch. de retin. possess. remedio 5. num. 18. Rot. decis. 109. nu. 12. & 13. par. 1. diuersor. Quarto requiritur bonafides, vt in reg. possess. & ibi Couar. par. 2 56. num. 1. de reg. iur. lib. 6. cap. fin. de præscrip. Menoch. d. rem. 5. num. 20. & rem. 6. nu. 132. Quinto

requiritur, quod post præsentationem, seu electionē sequatur confirmatio, seu institutio, Calderin. conf. 6. de caus. poss. & propriet. & d. conf. 12. de Iurepatron. Rocch. de Curte d. verbo, competens num. 35. & 36. Abb. in cap. 2. num. 23. de in integr. restit. Selua de benef. par. 2. quærit. 7. nu. 5. Sexto requiritur, quod præsentatio, electio, seu collatio sit effectiuata, ita vt præsentatus, seu prouisus illius vigore possessionem cœperit, & in d. possessione permanserit, & fructus perceperit, Oldrad. consil. 229. num. 2. Calderin. vbi sup. Ripa vbi sup. num. 93. Put. decis. 136. nu. 3. lib. 3. Gomez. in reg. de annali q. 47. & in reg. de triennali q. 60. Septimo requiritur, quod actus, ex quo, vel ex quibus prætenditur acquisita dict. quasi possessio, sint clari, & certi, non autem turbidi, dubij, & obscuri: quia ex turbidis præsentationibus, collationibus, seu electionibus nō acquiritur d. quasi possessio

possessio, præsertim quādo titulus præcedēs esset contrarius, & tunc quando possessio non est clara, non est locus manutentioni, Verbal l. decis. 200. nu. 1. par. 2. nec possessio relultans, ex actu obscuro releuat, Abb. in cap. 2. in fin. de censibus, Felin. in capit. cum Bertoldus num. 36. de re iudicat. Dec. in cap. in præsentia num. 58. de probat. & ad id vidēda est decisio Rotæ in vno oppiden. Iurispatr. 11. Februarij 1608. corā Illustrissimo Coccino, quæ sequitur cum decisiones Rotales sint fundatæ in quasi possessione præsentandi Cornelie Ruffæ senioris, & Cornelie iunioris, & propterea fuerit pronunciatum, frateram præsentatum à dictis mulieribus esse instituendū, iuxta terminos C. consultationibus de Iurepatr. tamen hodie ex nouiter deductis, Rota censuit hanc quasi possessionem non suffragari. Et

ideo videndum esse de pertinentia Iurispatronatus ad hoc enim, vt quasi possessio

suffragetur multa debet concurrere, vt per Calder. quem Rota sequitur in conf. 12. de Iurepatr. Et inter alia, quod ille in cuius præiudicium possessio quaritur, hoc sciat, & patiatur. Hoc autem non interuenit, quia Gundi-faluus habita notitia de præsentatione Zacconi, ex cuiusputatione mulieres prætendunt acquisiuisse quasi possessionem, & ipse præsentauit Ascanium Ramirez, qui obtinuit sententias ad sui fauorem, & mandatum de immittendo contra dictum Zacconū: vnde licet hæc sufficiant, tamen etiam reddūt turbidum aliud requisitum ad acquirendam quasi possessionem, quod præsentatus fuerit admissus, & institutus, & quod tamquam Rector fuerit habitus in possessione beneficij. ex quibus merito conclusū, quod videatur super pertinentia Iurispatr.

SVMMARIUM.

1 Probatio priuilegij inducitur ex probatione temporis immemorabilis.

Z 2 2 Fama

2 *Fama priuilegij ad effectum, ut immemorabilis laico suffragetur in materia decimarum non est probanda per 40. annos, sed sufficit, ut probetur per aliquod tempus diuturnum.*

3 *Testes deponentes de fama diuturna operantur, quod retro fuerit ista fama.*

ARGUMENTVM.

Probatio fama, an sit necessaria per spatium quadraginta annorum ante litem motam, vel minus tempus sufficiat, ad effectum, ut immemorabilis in probatione Iurispatronatus sufficiat.

RESOLVTIO LXXXVI.

1 **P**ositum est in ore omnium, quod ad hoc ut immemorabilis laico in Iure patronat⁹ suffragetur, fama probari debeat, per aliquod tempus, & id quidem diuturnum. quoniam de hoc habemus inter alias, 2 doctrinam Felyn. quã Rota

Romana cognoscit pro vera in capit. causam num. 3. de præscriptionibus, dum ait præsumptionem priuilegij induci ex probatione temporis immemorabilis, cum diuturnitate famæ, & in cap. cum cõtingat nu. 4. in fine de foro compet. vbi requirit famam continuam sic habentem tractum temporis. Et idem comprobari potest exemplo famæ necessariæ ad probationem immemorabilis, quæ secūdum glos. & Doct. in cap. 1. de præscript. in 6. probanda est esse, ac semper fuisse: nã quãuis aliqui existimēt dictionē illam (semper) in praxi non recipi; tamen nõ negant quin necessaria sit probatio non solū, q̃ fama sit, sed etiam quod fuerit.

Verū difficultas est quomodo intelligenda sit ista diuturnitas, an de quadraginta annis, an etiam de minori tempore, & dubium facit, quia in materia decimarum cum sola possessio immemorabilis non suffragetur laico possidenti decimas

cidas Ecclesiæ, nisi cõcurrat, vel fama priuilegij, vel recognitio feudalis, ut fuit tentum in Toletana decimarum 24. Aprilis 1584. corã Cardinale Blanchetto & alias scõpæ vtique necesse videtur, q̃ in probanda fama priuilegij testes deponent de toto tempore quo probatur etiam ipsa possessio, & sic per quadraginta annos, per quos etiam ipsa possessio probanda est, iuxta not. in dict. cap. 1. de præscript. in 6. quia qualitas necessaria ad aliquem actum debet adesse, & sic probari de tẽpore quo necessaria est ad dictum actū, ut latè per Paris. conf. 62. num. 38. lib. 4. alias si fama non probetur simul cū possessione, dabitur tẽpus quo aderit possessio, & nõ aderit fama priuilegij, & sic remanebit detentatio, quæ non sufficit.

Accedit, quod recognitio feudalis, quam loco famæ priuilegij sufficere putant, debet probari per totum tempus quo probatur

ipsa possessio, Gemin. in cap. 2. §. sanè, num. 6. de decimis, Alexan. conf. 169. nu. 4. lib. 2. Dec. conf. 144. nu. 4. & fuit resolutum per Rotam in eadem Toletana 7. Nouembris 1584. ergo idem dicendum videtur de fama priuilegij: cū hæc duo parificentur per Rotam, nèpè, quod vel probetur recognitio, vel fama priuilegij.

Sed istis non obstantibus opinio cõtraria est amplectenda tamquam verior, quod imò sufficiat probare famam priuilegij cum diuturnitate, non autem spatio quadraginta annorum, quã sententiã tenuit Rota coram Orano 8. Febru. 1588. & fuit opinio Felyn. in dicto cap. causam num. 3. de præscriptionibus, vbi dicit quod oritur præsumptio priuilegij probata diuturnitate famæ, idem in effectu dicit in dicto cap. contingat nu. 4. in fine de foro competenti, vbi inquit, quod si cum possessione immemorabili concurrat fama priuilegij,

uilegij, tunc præsumitur pro priuilegio, & non dicit, quod concurrat fama priuilegij spatio quadraginta annorum.

Nec obstat, quod dicitur de recognitione feudi ex doctrina Gemisiani, & aliorum, quia loquuntur, quando quis vult se tueri, quia possedit decimas, vti Vassallus; tunc enim in probanda memorabili debet etiam includere, quod semper possedit vti Vassallus, & Ecclesiam semper fuisse in possessione seruitorum: & hoc ideo est, quia illa possessio est qualificata, quod vti Vassallus, secus est in probatione famæ priuilegij, quæ est quid separatum à possessione, & ideo cessat illa regula, quod qualitas requisita ad aliquem actum debet adesse, & probari de tempore quo est necessaria ad illum actum; quia hic non sumus in qualitate possessionis, sed in probatione pœnitus separata: quia aliud est probare famam priuilegij aliud probare pos-

sessionem memorabilem.

Illud verò argumentum, quod si fama non probetur simul cum possessione remanet detentatio, quæ non non sufficit nec concludit, quia testes deponentes de fama diuturna operantur, quod retro fuerit semper ista fama Ruyn. conf. 143. num. 20. in fine cum seq. lib. 5. Cæphal. conf. 56. num. 25. & facit, quod dicitur in l. hoc iure, §. ductus aquæ ff. de aqua quot. & estiuæ, quod probata possessione antiqua possum allegare titulum concessionis; & sic non requiritur probatio de tempore cõtinuatæ possessionis verè, sed præsumptiuè, quod probatur per famam benè Rolan. conf. 66. num. 48. lib. 2. Bellon. conf. 1. num. 6. & alij.

SVMMARIVM.

- I *Iuspatronatus probatur per famam iuncta longissima possessione alijsque indicijs, & adminiculis, vt num. 2.*

A R-

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus, an probetur ex fama iuncta longissima possessione, alijsque indicijs, & adminiculis.

RESOLVTIO LXXXVII.

- I **R**espondi in facti contingentia consultus pro affirmatiua opinione cū decis. Rotæ in vnâ Mediolanen. Iurispatronatus Mercurij 4. Nouëb. 1609. coram R. P. Altreaten. cuius Rotæ decisionis tenor est, vt requiritur Domini censuerunt, posito nunc, quod non versemur in personis in quibus Iuspatronatus Felicis Castilionei in Capella, seu Ecclesia Sãctæ Maria Rubæ, loci Garbagnati Mediolanen. Diocœsis, nam in illud probatur ex fama iuncta longissima quasi possessione alijsque indicijs, & adminiculis iusta doctrinam Bal. in l. cum semper, C. de rei vindicatione Dec. conf. 126. nu. 3.

vers. nam cum agatur, & & conf. 117. num. 5. Lambertin. lib. 2. par. 2. quæst. 10. princ. art. 4. num. 13. Calsiod. decis. 2. num. 4. de probat. Put. decis. 60. in fin. lib. 1. Achill. decis. 4. nu. 10. decis. 6. de Iurepatronatus fuit dictum in Komelen. Iurispatronat. 28. Maij 1584. coram Episcopo Lauretano, quæ est diuerforū 792. part. 1. & in Berchinsonen. vnionis 3. Decemb. 1597. coram Giptio, & in Tirafonnen. Iurispræsentadi 5. Maij 1593. coram Illustrissimo D. meo Decano, fama benè probari complures testes, cum quibus concurrunt etiam enunciatiuæ, quarum vnâ est ann. 1428. in libr. cœsum mensæ Archiepiscopalis Mediolanen. in quo est capella, taxatur ad septem libras ceræ, & enunciatur huiusmodi Iurispatronatus fuisse erectum iusque ab ann. 1336. qui lib. pro se fidem facit, glos. in lib. in cap. ad audientiam in verbo clem. vbi Abbas num. 4. Felyn. nu. 16. de præscript. Boer. decis.

decis. 105. num. 11. & fuit dictum Bononien. Iurispatronatus 16. Ianuar. 1608. coram Sacrato. Altera est ann. 1477. quæ, & si nõ excedat annos 91. attēto initio litis, & fuit anno 1568. tamen magnū facit adminiculum, vt fuit dictum in Farsen. Territorij 19. Martij. 1607. corā R.P.D. meo Decano, longissima verò possessio deducitur ex prouisione corā Bernardini de Balphis ex causa permutationis accedente consensu patronorum ann. 1501. qui cōsensus ad minus probat, quasi possessionem Iurispatronatus, quam præsetatio

ius autem effectum probat præsetatio, & institutio Ludouici de Castilione per obitū ipsius Bernardini Oldrad. conf. 229. num. 2. qui Ludouicus possedit, vsque ad prædictum annū 1568. cum tamen sufficiat quasi possessio quadraginta annorum, vt declarauit Congregatio Illustrissimorum Cardinalium Concil. Trident. Interpretatum, & tenuit Rota in dicta Barchironen. vnionis coram bon. mem. Giptio.

SVMMARIVM.

- 1 *Modus probandi Iurispatronatus per præscriptionem, an sit sublatus per Conc. Trid. distinguitur.*
- 2 *Laicus illicò præscribit pertinentiam patronatus cōtra patronum laicum, & sufficit quadragenaria præscriptis num. 3.*
- 4 *Immemorabilis requiritur quando agitur de præscribēda Iurispatronatus cōtra Ecclesiā, vel quadragenaria cum titulo.*

5 *Imme-*

- 5 *Immemorabilis non sufficit in probando Iurispatronatus in Ecclesia conuentuali, sed requiritur etiam fama.*

ARGVMENTVM.

3 *An hodie post Conciliū sit sublatus modus probandi Iurispatronatus per præscriptionem.*

RESOLVTIO LXXXIII.

- 1 **R**espondeo negatiuè, vt supra dixi; verum pro intelligentia distinguendi sunt tres casus. Primus casus est, quando agitur cōtra patronum laicum de præscribēda pertinentia Iurispatronatus; tunc laicus potest illicò præscribere Io. And. in cap. quod alicui gratiose, de reg. iur. lib. 6. Card. in clem. plures q. 5. de Iurepatr. Felyn. in cap. quanto nu. 2. de iudic. vbi de comm. Couar. in regula possessor. par. 2. quæst. 11. artic. 1. & fuit dictum in Auximana Iurispatronatus

10. Ianuar. 1586. coram Cardin. Seraph. & in Oueten. Abbatia 3. Apr. 1595. coram Penia, & tunc quando agitur de præscribēda pertinentia Iurispatronatus contra patronū, non est necessaria præscriptio immemorabilis, sed sufficit quadragenaria, c. de quarta extra de præscript. Corn. conf. 47. nu. 5. lib. 3. & fuit dictū in Florentina Iurispatronatus, quæ est dec. 229. nu. 1. par. 1. diuers. & decis. 407. nu. 1. & in Bracharen. Parochialis 18. Febru. 1591. coram Card. Matica, in Salernitana Rectoris 20. Maij 1591. coram Card. Pamphilio, & in Lucana Iurispatron. 10. Maij 1599. coram litta.

- 4 **S**ecundus est casus quando agitur de præscribēda existentia Iurispatronatus contra Ecclesiam, quia tūc requiritur immemorabilis, vel quadragenaria cum titulo, Fed. de senis. cōf. 239. num. 10. Felyn. in cap. causam num. 2. de præscript. & fuit dictum in Pamphilonen.

A 3

nen. Iurispatron. 26. Maij 1586. quæ est decis. 403. par. 1. diuers. & in præscribenda pertinentia Iurispatronatus requiritur quadragenaria cum titulo puta donationis, vel legati, saltem putatius, Geminian. conf. 103. num. 3. & fuit dictum in d. Lucana Iurispat. 10. Maij 1599. coram litta, sed quod nõ requiratur titulus tenet Feder. de senis conf. 234. col. 2. in fin. Dec. conf. 134. col. penult. Co. uar. in d. regula possessor. par. 2. quæst. 10. vers. iterum in specie Rota decil. 229. num. 1. par. 1. diuersor. in qua fuit resolutum, tunc sufficere quadragenariam sine titulo, aliàs requiretur immemorabilis iuxta cap. 1. cum ibi not. de præscrip. lib. 6.

5 Tertius, & vltimus casus quando agitur de præscribendo iurispatronatus in Ecclesia cõuenctuali; quo casu non potest præscribere iuripresentandi, seu eligendi etiam per tempus immemorabile, ex quo laicus

est incapax iuris eligendi, glos. in cap. nobis vers. nisi aliter de Iurepatron. Abb. in cap. de hoc num. 10. de Simon, & in cap. messana, num. 4. de elect. & fuit dictum in d. Oueten. Abbatie coram Penia, vbi dicitur quod tam in Congregatione Concilij, quam in Rota fuit resolutum ad probandum iurispatronatus in Ecclesia conuentuali non sufficere immemorabilem, sed requiri etiam famam priuilegij; faciunt tradita per Io. Andr. in cap. 2. de prob. & per Siluan. de benef. par. 2. quæst. 23. & in Iurepatronatus laicorum ad effectum presentationis Rectorum ad nutum amouibilem requiritur immemorabilis cum fama priuilegij, vt in Tolemana iuris nominandi 27. Febr. 1584. coram Bubalo, & in Burgen. beneficij 16. Octobr. & 3. Nouembris 1592. coram Penia fuit dictum in Burgen. Parochialis 23. Febr. 1587. coram Seraph. & in præscriptione Iurispatronatus demendum est tempus,

tempus, quo possedit prouisus Apostolicus, vt fuit dictum in Tirafonen. iuris presentandi 21. . . . 1594. coram litta, & in Bracharen. Parochialis 20. Apr. 1596. coram Penia.

SVMMARIVM.

- 1 Probatio nõ tam sollempnis requiritur quando non agitur, contra ordinariũ, sed contra alios.
- 2 Refertur decis. Mantica.

ARGVMENTVM.

An huiusmodi efficacior probatio iuxta formam Concilij requiratur, vbi non agitur contra ordinarium, sed contra alios.

RESOLVTIO LXXXIX.

1 **R**espondetur, quod quando non agitur de Iurispatronatus contra ordinarium, contra quem ius commune resistit, sed contra alium tertium, prætendentem iurispatronatus, vel inter

plures presentantes, longè minores probationes sufficiunt, quam si ageretur contra ordinarium. Parisius de confidentijs q. 28. nu. 50. Gonzalez in regul. Cancell. 8. de Alter. glos. 18. nu. 59. Cassador. decis. 1. num. 1. de probationibus, Mohehdanus decis. 5. de appellationibus num. 3. post medium. Caputaq. decis. 137. num. 1. & 2. par. 1. Ripa in cap. cum Ecclesia Sutrina num. 93. vers. sexto quæritur in fine, de causa possessionis, & fuit resolutum in vna Pamphinolen. beneficij 10. Aprilis 1595. coram Mantica, placuit dominis constare de iurepatron. domus de Zaualletta, quia non agitur cum ordinario, sed inter presentatos de pertinentia ipsius Iurispatronat. quo casu leuiores probationes sufficiunt, vt sepius fuit resolutum. In primis enim constat de presentatione facta ann. 1483. & de prouisione facta de anno 1506. per obitum d. presentati, & sic de effe-

uatione illius præsentationis: & cum postea lis esset introducta coram ordinario per eius sententiam de ann. 1561. fuit pronuntiatus iuspatronatus ad dominos domus de Zaualletta pertinere: Vnde ordinario afferenti sibi constare de iurepatron. credendum est, cum hoc ad eius officium pertineat, Rot. decis. 11. num. 2. de iurepatronat. Lamb. de iurepatr. 2. part. 2. lib. quæst. 10. art. 4. Purp. conf. 573. num. 6. & fuit dictum coram bon. mem. Bub. in Aprutina beneficij die 28. Febr. 1583. & in Fesulana iurispatron. die 17. Febr. eodem anno. præterea extat confessio vniuersitatis de Ianzi legitimæ congregatæ, quod hoc iuspatronatus spectat ad dictam domum de Zaualletta; & quod amplius est, eidem etiam cessit omne ius, quod habet: & licet sola confessio laicorum non probet iuspatronatus ad effectum canonizandi, vt fuit conclusum à Sacra Congregatio-

ne Illustrissimor. DD. Cardinalium Concilij Tridentini. Interpretatum, tamen quoad præiudicium ipsius confidentis sufficit, Cassad. decis. 7. de iurepatr. Put. decis. 36. num. 1. lib. 3. Peregr. decis. 63. lib. 2. præsertim, cum plura adminicula concurrant, ex quibus huiusmodi confessio redditur verisimilis, vt fuit dictum coram R. P. D. Pamphilio in causa Regien. Prioratus die 9. Maij 1586. nam vltra supradictas præsentationes, quæ habuerunt effectum, adsunt etiam testes, qui deponunt de auditu à suis maioribus, qui quoad quale præiudicium probant etiam contra tertium, vt fuit dictum coram Bub. in d. Fesulana. iurispatr. die 17. Febr. 1583. præterea aliqui etiam ex testibus afferunt, se vidisse illos præsentare, & presentatos ab Episcopo institui, ex quorum testimonio depositionibus felic. recor. Paul. IV. hoc etiam iuspatron. confirmauit, & quamuis huiusmodi confirmatio

firma-

firmatio sit in forma communi, & ius nouum non tribuat cap. 1. & ibi Doct. de cõfir. vtil. vel inutil. Franc. in cap. si gratiosa num. 4. in fin. de prescrip. lib. 6. tamen præsupponit ius prius esse acquisitum, & illud corroborat Dec. conf. 341. nu. 6. in fin. ver. & confirmatio in forma communi. Accedunt etiam testes, qui deponunt de publica voce, & fama, 1 que probat iuspatron. antiquum Cassad. decis. 2. nu. 5. de iurepatr. Achil. decis. 5. eod. tit. Mohed. decis. 352. 2 alias 13. in fi. eod. tit. & fuit dictum coram Bub. in Spoletana iurispatr. die 3. Iulij 1589. nec obstat, quod sola fama non probet iuspatronatus, nisi quando, concurrat longissima quasi possessio præsentandi, vt tenet Rot. & Put. attestat decis. 60. in fin. lib. 1. quia hoc intelligitur quoad plenam probationem, quæ in casu proposito ad effectum, de quo agitur, non est necessaria, vt dictum est; & cum fa-

ma publica concurrunt etiam plura adminicula, vt ex prædictis apparet. neque obstat, quod hoc beneficium tanquam liberum fuerit collatum ab ordinario de anno 1606. & 1512. quia in dictis collationibus iuspatronatus fuit expressè præseruatum.

SUMMARIUM.

- 1 Narratiua Iurispatronatus non probatur tam rigorosè iuxta mentem Sac. Conc. Trid.
- 2 Narratiua Iurispatronatus contenta in gratia Apostolica, an debeat verificari.
- 3 Decisio Rote, quod narratiua Iurispatronatus contenta in gratia Apostolica non requirit tam subtilem probationem.

ARGUMENTVM.

An eadem probatio requiratur ubi agitur de probanda narratiua Iurispatronatus.

RESOLVTIO LXXXX.

Leuior probatio exigitur quoties agitur de probanda narratiua Iurispatronatus, vnde Gonsalez glos. 18. num. 60. infrascriptis vtitur verbis sextò infertur, quòd quando agitur incidenter de probàdo Iurepatronatus veluti de verificanda narratiua contenta in gratia Apostolica, quòd beneficium sit de Iurepatronatus laicali quamuis debeat verificari dicta narratiua, aliàs gratia erit nulla Put. decis. 120. & decis. 404. lib. 2. & decis. 36. lib. 3. Cassad. decis. 7. de Iurepatronatus, Mascard. de probationibus concl. 177. per totum. Tamen pro verificatione illius, leuiore probationes sufficiunt, vt fuit resolutum in Romana Parochialis 21. Ianu. 1600. coram Reuerèdissimo Domino Episcopo Pacen. & & alias sepius, & iuxta hanc sententiam fuit pluries in Rota resolutum signanter

in iure Pistorien. celeberrimè 24. Martij 1623. coram Nauarro, cuius tenor est. Non enim iustificatur gratia in eo, quòd requirit còsensum medietatis, patronorū, quia licèt de existentia, & pertinentia Iurispatronatus ad nobiles de Guazzalotris dubitari non possit, tum ex iententia de anno 1461. in qua declaratur inter alias, hanc spectare ad nobiles de Guazzalotris, summi Zenobij num. 3. quæ excedens metam 100. annorū probat, Ferret. còf. 135. nu. 1. lib. 1. Gabr. conf. 146. num. 1. & conf. 198. nu. 4. lib. 2. Borg. decis. 11. num. 23. par. 2. Lambert. de Iurepatr. lib. 1. par. 2. q. 11. artic. 9. Tum ex consensu præstito de ann. 1463. ad fauorem Andreæ de Guazzalotris, & successiuè per continuas, & effectuatatas præsentationes, vsq; in personam Vincentij resignantis summi num. 5. vsque ad 11. ex quibus sufficienter Iurispatronatus probatur Rot. in recent. decis. 211. num. 1.

num. 1. & 224. num. 7. & 8. & 312. num. 7. & seq. par. 1. & decis. 674. num. 2. par. 2. præsertim inter compatronas, inter quas leuiore probationes sufficiunt Cassad. decis. 1. de probat. Mant. 244. num. 5. Gonzal. super reg. 8. glos. 18. num. 59. Garz. de benef. par. 5. cap. 9. num. 68. Rot. decis. 526. & 533. par. 4. diuers. nouiss. & decis. 251. num. 1. par. 1. & decis. 181. num. 2. par. 2. in recent. & fuit dictum in Pamphilonen. Parochialis 3. Martij 1621. coram D. Vbaldo, præcipuè pro iustificatione narratiue, pro qua sufficit leuior probatio Gõzal. ad reg. 8. d. gl. 18. num. 60. & seqq. & ratio. Quia semper, quando tractatur de aliquo articulo, non principaliter, & de directo, sed incidèter, sufficit minor & semiplena probatio, Rota decis. 3. de probationib. in nouis, Cassadorus dicta decis. 1. in principio eod. titulo, Egidius decis. 570. Rota decis. 803. nu. 1. par. 1. diuersorum.

SUMMARIVM.

- 1 *Vltimus Status, an hodie attendatur in Iurepatronatus.*
 2 *Status vltimus præscriptus attenditur in beneficiis.*
 3 *Status, vt mutetur, vel vltimus constitutur, quæ requirantur num. 5.*
 4 *Mens superioris attenditur ad mutandum statum.*

ARGVMENTVM.

An probatio Iurispatronatus, quæ fit per vltimum statum sit hodie sublata.

RESOLVTIO LXXXXI.

EGo dicebam in facto mihi videri, quod huiusmodi probatio non sit sublata, & non esse innouatum circa reiectionem probationis Iurispatronatus p vltimum statum ex quo ex ea non apparebat aliqua innouatio, vnde quãdo vltimus status est præscriptus

credendū standum esse
ultimo statui beneficio pa-
2 tronatus, nā de iure in be-
neficialibus attēditur vlti-
mus status p̄scriptus spa-
tio, scilicet 40. annorum,
Gemin. in cap. cum de be-
neficio nu. 8. Franch. nu. 5.
vers. aut probatur de p̄b.
in 6. Rota decis. 2. eod. tit.
in nou. Felyn. in cap. no-
stra nu. 43. de rescrip. cum
alij per Gonzalez. in reg. 8.
Cancell. glos. 7. num. 25.
Sil. de benef. part. 3. quæst.
11. num. 40. & 127. Rota
decis. 2. 2. de probat. in an-
tiquit. & in Perusina S. Be-
ueniati 13. Maij 1588. &
19. Martij 1589. coram
Pamphilio, Felyn. in cap.
eam se num. 22. circa med. 3
de rescript. Rebuff. super
concord. tit. de collationib.
§. volumus verbo regula-
ria, vers. quarto requiritur,
Gofalez. super reg. 8. Can-
cellar. glos. 7. num. 23. Dec.
conf. 126. num. 1. Rota in
Regien. Prioratus 5. Maij
1586. & in Sala mantina
Rectoriæ 22. Martij 1591. 4
coram Pamphilio. Adde

quod, quidquid sit ad effe-
ctum mutationis qualitatis
beneficij, & in p̄iudicium
collatoris, ad effectum va-
lidity impetrationis, &
collationis sufficit vltimus
status, & vltima possessio,
per c. quærelam de elect. &
c. consultationibus de Iu-
repatron. vt per Lap. in d.
cap. cum de beneficio in
fin. Gemin. num. 8. ad fin.
vers. aut simpliciter Frāch.
sub num. 9. post med. Put.
decis. 2. num. 2. de p̄ben.
in nou. & 49. ante num. 1.
de rescript. in antiqu. Put.
decis. 2. num. 4. lib. 3. de
Graff. decis. 4. de prob. cum
alijs per Gonzal. in d. reg. 8.
glos. 45. §. 2. num. 14.

Non nulla tamen requi-
runtur ad mutandum sta-
tum, & sic ad vltimum con-
stituendum. Et per spatium
40. annorum, vt per glos. &
Doct. in cap. cum de bene-
ficio, & ibi p̄cæteris Frā-
chus num. 5. in fin. de p̄-
bend. in 6. Put. decis. 238.
num. 2. lib. 1.

Item, quod licet spatio
40. annor. mutetur status
bene-

beneficij d. c. cum de bene-
ficio, & ibi not. cum alijs
supra allegatis, attamen
plura requiruntur. Primò,
quod ille, qui possidet be-
neficio, tamquam secula-
re, vel tamquam regulare,
illud habeat titulo institu-
tionis, vt de tali beneficio
Lap. in d. cap. cum de bene-
ficio in princip. Gemin. nu.
9. prob. ad Monach. num. 7.
Felyn. in cap. in nostra nu.
14. vers. 2. nota diligenter
de rescript. Moder. in reg. 8.
Cancell. glos. 8. num. 33.
Aegid. conf. 41. nu. 9. alias
col. 4. vers. tertio probò, &
fuit dictū in Perusina S. Be-
neuiatis 19. Martij 1589.
coram Pamphil. vbi, quod 6

lacionem, vt puta de regu-
lari, tāquam seculari, Doct.
in cap. cum de beneficio, &
ibi Gemin. num. 9. de p̄-
ben. in 6. Felyn. in cap. no-
stra num. 41. vers. secundo
nota de rescrip. Silu. de be-
nefic. par. 3. q. 11. num. 40.
124. cum seq. Rebuff. super
concord. tit. de collat. in
verbo regularia, & fuit re-
solutum in Perusina S. Be-
ueniatis 13. Maij 1588. &
19. Martij 1589. coram
Card. Pamph. Florentina
Cōmendæ 26. Iunij 1589.
corā Comitulo Camerin.
Parochialis 27. Maij 1591.
coram ben. mem. Card. Se-
raphin.

Amplia procedere etiam
si concurrat lapsus tempor-
is, si enim non concurrat
mens superioris mutandi sta-
tum beneficij nunquam di-
citur mutatus, Gemin. in d.
cap. cum de benef. num. 6.
& 9. Franch. num. 6. prob.
ad Monach. num. 4. & 13.
de p̄bend. in 6. Calder.
conf. 1. de cōsuetud. Felyn.
in cap. nostra, Coroll. 40. de
rescrip. Sil. de benef. par. 3.

quæst. 11. Rebuff. d. §. volumus, verb. regularia, Rota in d. Perusina S. Beueniatis 13. Maij 1588. & 19. Martij 1589. Nullus Prælatus inferior Episcopo potest mutare statum beneficij, Franch. in d. cap. cum de benefic. num. 6. de præbend. in 6. & fuit dictum in Perusina S. Beueniatis 19. Martij 1589. & in Sanct. Seuerinæ Prioratus 14. Maij 1604. coram Cardin. Pamphilio. Beneficij statum non mutat prouisio Papæ, Dec. conf. 126. in fin. Achil. decis. 13. de Iurepatron. Caputaq. 180. part. 3. Put. 7. de Iurepatr. Rota Imolen. Iurispatron. 26. Martij 1593. & in Maioricens. Sacristæ 26. Iunij 1602. coram Illustrissimo Pamph. Tertio requiritur bona fides Doct. in d. cap. cum de beneficio, & ibi Gem. nu. 9. & Franch. etiam num. 9. de præbend. Aegid. conf. 41. nu. 11. vers. aliud dubium, & num. 12. Rebuff. super concord. tit. de collat. §. volumus, verbo regularia, vers. secundo queritur

bona fides, Greg. Tolos. in nou. in fi. Moder. super reg. 8. Cancell. glos. 8. num. 35. 36. Rota in Perusina S. Beueniatis, & in Florentina. Commendæ superius allegatis. Quarto non sufficit, quod beneficium possideatur per Commendatarium; sed requiritur, quod possideatur à verò titulari, Rebuff. vbi sup. vers. secundo requiritur, Hoied. de incōpatibilit. par. 1. cap. 24. nu. 92. Moder. super d. reg. 8. num. 37. In probanda qualitate beneficij, quādo non constat de contrario, multum deseruiūt prouisiones Papæ, quæ etsi non mutant statum, illum tamen declarant, & corroborant, ut fuit dictum in Terdonea. Prioratus 5. Maij 1595. coram Orano, & in Maioricens. Sacristæ 5. Nouemb. 1603. coram Card. Pamph. & in Tirasonen. Capellanæ 14. Decembr. 1607. coram Pamph. vltimus status sufficit pro iustificatione gratiæ, ut fuit dictum in Ostiens. Capellæ 16. Maij

1597. coram bon. memor. Cardinal. Seraphino.

S V M M A R I V M .

- 1 *S. C. T. magis prouidet in Iurepatronatus personarum potentium.*
- 2 *Patronus non dicitur constitutus in possessione, nisi sequuta institutione.*
- 3 *Institutione probata, censetur probata præsentatio.*

A R G V M E N T V M .

An in personis, in quibus non præsumitur usurpatio, sufficiat probare multiplicatas præsentationes non sequutis institutionibus.

R E S O L V T I O L X X X X I I .

PLuries occurrit dubitare si in personis, in quibus non præsumitur usurpatio, sufficiat probare multiplicatas præsentationes non sequutis institutionibus. & pro ratione dubitandi videbatur pro affirmatiua resoluedum, si quidem prouiden-

tia Concilij magis videtur esse in Iurepatronatus personarum potetium, in quibus præsumitur usurpatio, iuxta latè tradita per Crescentium, & alios in decis. prima, de Iurepatronatus. contrariam sententiam tenendam esse testatur, Genuen. in praxi cap. 63. in prima impressione; & ratio est secundum eum, quod non possit patronus dici in quasi possessione, quam intendit Conciliū, nisi sequatur institutio, & sit capta possessio, iuxta notabile, ac celebrè Consilium Calder. 12. de Iurepatronatus, & Rota in decis. 132. & 339. & probata institutione intelligitur probata præsentatio, quæ præsentatio intelligitur facta in tempore, Rot. in dec. 4. de Iurepatr. & faciunt notata per Parisium q. 133.

S V M M A R I V M .

- 1 *Notorium releuat ab onere probandi, fallit quādo requiritur probatio pro forma num. 5.*
- 3 *Statutum requirens pro-*

probationem confinium pro forma, facit, ut debeant probari etiam cōsines notorij.

4 *Forma censetur per legem data, quando annullatur actus, non gestus cum sollemnitatibus.*

5 *Publicatio resignationis est facienda, quamuis illa esset nota populo.*

6 *Ecclesia debet restitui, si ab ea extrahatur delinquēs, licet notoriē constet illum non gaudere immunitate Ecclesiastica.*

ARGUMENTVM.

An si esset notorium Iuspatronatus esse alicuius familiae requiratur probatio iusta formam Concilij.

RESOLVTIO LXXXIII.

Respondetur, quod quamuis notoriē constet Iuspatronatus spectare ad aliquam familiam; nihilominus adhuc ex igitur in eius probatione adhiberi formā Concilij: nam licet

notorium releuet ab onere probandi c. vestra, de cohabit. clericor. & mulier. gloss. in clem. appellanti, in verb. alias causas, de appellat. & in l. ciues, C. eod. tit. Bald. in l. si vero, §. qui pro rei qualitate, & ibi las. ff. qui satisfar. cogan. latē Mascard. conclus. 1108. num. 1. cum latius adductis per Nouarium in praxi foris quest. . . num. 1. sess. 1. in magnis.

2 Nihilominus quando probatio requiritur pro forma, tunc notorium non releuat ab onere probandi, Card. Alban. ad Bart. in l. cum quid, num. 3. ff. si cert. pet. Felyn. in capit. super eo. 3. col. 1. post princip. vers. & istud limita, de testib. cogend. vbi de statuto requirente probationem confiniū

3 pro forma, quod tunc videtur requirere non solum pro probatione, sed pro sollemnitate; ideo non sufficiet cōsines esse notorios, cum talia requisita pro forma non sint omittenda, l. cum hi, §. si prator, ff. de transactione, c. procurator.

de

de elect. in 6. Bald. & Imol. in l. 1. ff. de liber. & posth. vbi etiam, quod inter alios modos cognoscendi, an aliquid requiratur pro forma, vnus est quādo lex, vel statutum annullat actum non factum cum certa sollemnitate, Felyn. in cap. super eo. col. 1. ad med. vers. quomodo autē, de testib. cogend. Gómez. in regul. de annat. q. 6. qui etiam ibi alios modos adducit, ex quibus inductio formæ cognoſcatur, prout est in dicta Bulla Gregor. xiv. in qua adsūt clausula annullatiuæ cum decreto irritanti, & alijs, ex quibus colligitur fuisse datam formam circa omnia ibi contenta, c. si capitulo de concess. prebend. in 6. gloss. in l. fin. C. de vendit. rer. ciuil. libr. 1. latē Gómez. de annat. q. 6. & passim admittunt Doctores notorium non suffragari, nec releuare ab onere probandi, quādo esset aliquid datum pro forma, Butr. in cap. vltra col. 38. vers. secundum est principium, de cohabit.

4

5

6

clericor. & mulier. Bald. in l. ciues, C. de appellat. Mascard. conclus. 1108. nu. 28.

Flamin. Paris. de resignat. beneficior. lib. 1. quæst. 6. num. 81. Gómez. de publicand. resignation. quæst. 9. col. 2. post princip. vers. 3. est effectus fol. 481. vbi ex hac ratione publicatio resignationis beneficij est facienda, quāuis resignatio esset nota populo, cū talis publicatio requiratur pro forma, vt in constitut. 47. Greg. xij. quidquid aliud sequantur Paris. consil. 39. num. 34. lib. 4. & Cassad. super regul. decis. 26. & Mandos. ad Rom. cons. 433. in 1. addit. in fin. qui volunt non esse publicandam resignationem notoriam: quia contra eos est verior opinio, vt testatur Gómez. d. q. 9. vbi etiam, quod ita seruauit, Rot. in causa Mannten. Beatę Marię Collegiatę Ecclesię, & sequit. prax. Archiepis. cap. 22. num. 5. vbi etiam ita in specie tenet seruandam esse formam Bullę, quamuis notorium sit,

fit,

fit, quod delinquens commiserit crimen exceptum à dicta bulla: unde etiam si Episcopus deneget licentiam extrahendi, potest curia secularis ipsos extrahere, & deducere ad carceres Episcopi, vt ab eo cognoscatur si delicta commissa sint excepta, vt in eadem constitutione continetur. & sic semper quamuis de crimine notorio aliunde cõstiterit, forma Bullæ est seruanda, à qua non potest recedi; sed requiritur, vt ad vnguem, & specificè seruetur.

SVMMARIVM.

- 1 *Testes si deficiunt in vno non probant immemorabilitatem.*
- 2 *Immemorabilis non dicitur probata deficiente teste in vno.*

ARGVMENTVM.

Testes si in vno deficiunt in probanda immemorabili iuris presentandi, non dicitur ea probata.

RESOLVTIO LXXXIV.

1 **R**espondeo negatiuè, cum decis. Rotæ in vnâ Hieracen. Iurispatronatus 14. Ianuar. 1614. coram Illustrissimo Verospio cuius tenor est. Visum fuit Dominis, causa benè discussa, testes pro parte Principis Hieracensis inductos ad probandam immemorabilem super Iurepatr. de quo agitur, non deponere iuxta omnia requisita, per glos. in cap. 1. de præscrip. in 6. & per consequens à decis. sub die 18. Aprilis præteriti esse recedendum.

2 Sufficit enim, testes in vno deficere ad effectum, vt immemorabilis probata non dicatur, quam opinionem sequuta fuit, Rota in causa Britorien. S. Colubani 24. Iunij 1604. coram Illustrissimo Lancellotto, & in Astricen. beneficij 19. Ianuarij 1585. coram Card. Pamphilio. In casu autem nostro, quintus testis deficit, cum nõ deponat ipsum

non

non vidisse, nec audiuisse contrarium, nec quod sui antecessores contrarium non viderint, vt per d. glos. requirebatur, Cardin. Seraph. decis. 1179. num. 2. vers. quintus testis, & decis. 1367. num. 1. Gabr. tit. de præscrip. concl. 1. num. 81. Couar. in regul. possessor. par. 2. S. 3. num. 7. Caputaq. decis. 71. par. 2. & fuit dictum in Iacen. Parochialis 27. Iunij 1603. & in Sorana Iurispatr. 28. Aprilis eiusdem anni, coram Card. Pamph. & in Aurien. Parochialis de Pao. 5. Decemb. 1605. coram R. P. D. Manzanedo, & alibi soepius. Vndecimus pariter nõ suffragatur, quia non dicit, se vidisse præsentationes, sed de auditu solum deponit; nec asserit nõ vidisse contrarium obseruari, iuxta eadem glos. in cap. 1. de præscrip. in 6. vbi Lopus, Abb. num. 8. Gemin. nu. 16. Franch. num. 16. Rota in dictis Iacen. Parochialis, & Sorana Iurisp. Præterea non deponit, suos maiores non vidisse, nec audiuisse

contrarium. nec isti requisito æquipollēt illa verba, quod ita viderit, & obseruari audiuerit sine contradictione; nam poterat esse, illum vidisse aliquos actus sine contradictione fieri, & interdum similes alios actus in contrarium fieri sine contradictione. Vtterius idem testis interrogatus, an huiusmodi fama esse potuerit falsa: cum affirmatiuè respondeat, non videtur, illam sufficentem probare; cum poenes ipsum deponētem hæc certa, & indubitata requiratur, Bald. in l. conuenticulum num. 8. C. de Episc. & cler. Roland. cons. 3. nu. 49. lib. 1. Rota in Legionen. Canonatus 3. Iulij 1600. coram Reuerendissimo D. Decano. Nec valet dicere saltim immemorabilem ex alijs testibus adminiculari ex Molin. de primogen. Hispan. lib. 2. cap. 6. num. 34. & seq. vbi habetur posse illos coniungi ad faciendam plenam probationē ad instar plurium membrorum, ex quibus inuicem coherenti-

rentibus perfectum corpus conflat. quia contrariam opinionem amplexa fuit Rota in allegatis decisionibus Britonien. & Astricen. Nec id accidit sine ratione, cum ad probandam immemorabilem, plura tam affirmatiua, quam negatiua requisita sint necessaria, iuxta d. glos. in cap. 1. quæ si per testes particulares probarentur, incerta illorum probatio redderetur. qui enim verbi gratia, de visu per 40. annos deponunt, antea potuerunt aliquid in contrarium audire: & qui de auditu testantur ex publica voce, & fama, quid in contrarium videre potuerunt. & sic ad reddendam certam probationem, omnia requisita sunt probanda, vt fuit dictum in allegatis decisionibus Britonien. & Astorien. Allegantur etiam per informantes nonnullæ exceptiones contra personas testium, qui propterea de facili admittendi non veniunt ad probandum hoc

Iuspatr. in quo suspicio cadit vsurpationis, vt Rota tenuit in causa Toletana, iuris nominandi 2. Maij, 1589. coram Orano. Nec ad itum effectum, releuant instrumenta præsentationum à Principe factarum, nec Episcopi Hieracensis assertio; cum per scripturas immemorabilis non probetur, Io. Andrian cap. 1. nu. 4. vers. in glos. de præscrip. in 6. Natta cons. 636. nu. 104. lib. 3. Aym. de antiq. temp. 4. par. §. materia ista, nu. 39. Gabr. tit. de præscript. conclus. 1. num. 89. Molin. de primogen. lib. 2. capit. 6. nu. 45. Rot. in causa Tullen. iurisdictionis 1596. coram Card. Pamphilio, & in Burgen. Quindenniorum 8. Martij 1599. coram Litta, & Sacrum Trident. Concil. sess. 25. capit. 9. de reformat. in similibus patronatibus ultra præsentationes non minores, quam 50. annorum spacio continuatas, immemorabilem, & omnia ad ea requisita postulat.

SVMMARIVM.

- 1 *Immemorabilis quo tempore probari debet.*

ARGVMENTVM.

Immemorabilis de quo tempore esse debet ad probandum Iuspatronatus.

RESOLVTIO LXXXV.

- 1 **R**espondetur, quòd dicta immemorabilis

debet probari non solum de tempore ante Concil. Trident. sed debet probari de tempore ante cōtrouersiam, de qua agitur, vt Sacra Cōgregatio censuit, per hæc verba, Congregatio censuit, vt ad conficiendam immemorabilem concurrant anni elapsi, vsque ad terminum cōtrouersie motæ; & non tempus decursum, vsque ad publicationem Concilij tantum attendendum sit.

DE QVARTA SPECIE

probationis nouissimæ Iurispatronatus,

Magnatum, & Vniuersitatum.

Quæ colligitur ex illis verbis Concilij sess. 22. cap. 9. de Reform. in his verò personis, seu Communitatibus, in quibus id ius plerumque ex vsurpatione potius præsumi solet; plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur: nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si præter reliqua ad eam necessaria præsentationes etiam continuatæ non minori, saltem quam quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur.

SVMMARIVM.

ARGVMENTVM.

- 1 *Iurispatronatus Vniuersitatum, Magnatum, & Communitatum præsumitur acquisitum ex vsurpatione.* *Iurispatronatus qualiter probetur in casibus, in quibus præsumitur vsurpatione.*

RESOLVTIO LXXXVI.

- 2 *Iurispatronatus prædictorū quomodo probetur.* 1 **D**escendendo nunc ad modū probandi Iurispatronatus ex fundatione, dotatio-

dotatione, aut constructione in Magnatibus, Vniuersitatibus, & Communitatibus, in quibus id ius præsumitur acquisitum ex vsurpatione, vt in Concilio, & tradiderunt Butr. in capit. dilectus, vers. quero secundo num. 12. de officio legati, Rocchus de Curte, de Iurepatronatus verbo ipse, vel is, prope finem vers. pro hac etiam opinione, Mohe-danus decis. 10. num. 2. de Iurepatron. Caputaq. decis. 128. num. 1. par. 2. Achilles de Grassis decis. 4. num. 4. de Iurepatron. Puteus decis. 59. num. 1. lib. 1. & fuit dictum in vna Paduana Iurispatr. vltima Maij 1591. coram Seraph. & in Melph. Iurispatronatr. 19. Ianuarij 1598. coram Mantica, & in Comprana Iurispatr. 23. Ianuarij 1604. coram Litta, & adde Lopez. in l. 6. glos. verbo deuenlos seruir, tit. 25. partit. 4.

- 2 In his enim personis, & Communitatibus Conciliū Tridentinum in d. capit. 9. voluit, quod quando non

doceretur per authenticis documenta de ipsamet fundatione, dotatione, aut constructione: quod ultra immemorabilem præscriptionem, seu consuetudinem, quam omnino probare tenentur; insuper docere debent per authenticas scripturas de præsentationibus continuatis, & effectum suum sortitis, per tempus continuum quinquaginta annorum. In hac enim parte Conciliū Tridentinū, addidit iuri communi, & illud immutat, ex quo sola probatione immemorabili non contentatur, vt dixit Rota decis. 199. num. 5. & decis. 331. num. 2. parte 2. diuerforum, & pluries determinauit Rota, & in specie in vna Paduana Iurispatron. vltim. Maij 1591. coram Seraph. & in alia Melphen. 1598. coram Mantica, Put. decis. 57. 58. & 59. & 205. part. 1. Mohedan. decis. 10. de Iurepat. Achil. de Grassis decis. 4. eod. tit.

Vnde Parisius de hac facti specie loquendo vtitur

his verbis. Nunc autem ex ordine deuenio ad secundum caput probationis Iurispatronatus personæ potentis, vniuersitatis, & Cōmunitatis, in quibus ex præsumptione vsurpationis plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulū requiritur, vt ex illis verbis. In his vero personis, seu communitatibus, vel vniuersitatibus, in quibus id ius plerumque ex vsurpatione potius, quæsitum præsumi solet; plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur, &c. In his enim personis, & locis, vt dicitur, intrat præsumptio vsurpationis, magis quam dotationis, & foundationis, de Butr. in cap. cum dilectus vers. 2. de offic. delegat. Lambert. de Inrepatr. pag. 160. Ptolom. dec. 86. Card. S. Cruc. decis. 70. Pellegr. decis. 22. in recoll. manuscript. Put. decis. 59. num. 1. lib. 1. eoq; magis in Italia; nam dicit Specul. relatus à Put. decis. 205. nu. 1. lib. 1. quod pro-

pter recessum Curie omnes Domini, & populi coeperūt esse tyranni, & iura Ecclesie occupare.

SVMMARIVM.

- 1 *Vsurpationis Iurispatronatus in dubio non præsumitur.*
- 2 *Consilium in dubio præsumitur bonum.*
- 3 *Contractus præsumitur in dubio licitus.*
- 4 *Culpa præsumitur potius, quam dolus.*
- 5 *Delictum præsumitur minus.*
- 6 *Possessio præsumitur iusta.*
- 7 *Consuetudo præsumitur inducta in casu licito.*
- 8 *Bonus quilibet præsumitur nisi probetur malus.*
- 9 *Verba in dubio non præsumuntur importare falsitatem.*
- 10 *Error potius quam culpa præsumitur in Notario.*
- 11 *Instrumentum potius præsumitur verum, quam falsum.*
- 12 *Verba sunt trahenda in dubio ad casum licitum.*

13 *Actus*

- 13 *Actus præsumitur in dubio factus tempore licito.*
- 14 *Bona fides in dubio præsumitur.*

ARGVMENTVM.

Vsurpationis Iurispatronatus, an in dubio præsumatur ad effectum, vt adimpleatur forma tradita à Concilio.

RESOLVTIO LXXXVII.

- 1 **R**espondetur negatiuè præterquam in personis potentibus, & vniuersitatibus; ex eo, quod semper capienda est præsumptio, ob quam delictū excludatur l. merito, ff. pro foc. quam conclusionem, firmanant, Hyppol. in cons. 2. col. 1. & seq. Cepol. cons. crimin. 21. num. 17. Barb. cons. 77. in princ. volum. 4. Bald. in l. precibus col. 5. vers. excusat, C. de impub. impub. & alijs substit. Hyppol. in rubr. de fideiuss. col. 10. vers. & vbi potest capi Boer. decis. 215. num. 22. Alciat. de præsumpt. in 3.

regul. in 1. præsump. Aym. in cons. 18. col. fin. vnde pro comprobatione huius propositionis infertur ad infra scripta.

2 Primo infertur ex hac regula, quod consilium, quod potest esse malum, & bonū; præsumitur bonum, non malum, Bald. in l. seruum fugitium col. 3. vers. nota, quod consilium, & ibi etiam, Ias. col. 5. vers. 3. multum nota, C. de seru. fugit. Alex. cons. 125. col. 4. in fin. & seq. vers. & in simili dicimus vol. 4.

3 Secundo infertur, vt contractus, qui potest censerī licitus, & vsurarius; præsumatur licitus, & non vsurarius, vt voluit Bald. in l. rorogasti, §. si sibi, col. fi. vers. extra noto, ff. si cert. petat. Alex. cons. 221. col. 2. in princip. vers. accedit etiam vol. 2. refert, & sequitur Ias. in d. l. seruum fugitium. col. 5. vers. hic etiam dicimus, C. de seru. fugitium. & Alex. cons. 200. col. 1. in fin. vers. accedit etiam, vol. 6. Maria. iun. cons. 83. col. 1. vers.

- vers. stantib. itaque prædictis vol. 2. Hyppol. in conf. 2. num. 11. vers. & adduci potest, & hanc opinionem sensit glos. & ibi Hostien. & Io. Andr. in cap. nauiganti, de vsur.
- 4 Tertiò infertur, nam præsumitur potius culpa, quam dolus, vt dicit Bart. in l. hæc enim, ff. de suspect. tut. glos. in l. 2. §. ignominie, in verbo, vir similes in fin. ff. de his, qui not. infam. nam dolus nõ præsumitur, nisi probetur, l. quoties, §. qui dolo, ff. de probat. Abb. in conf. 68. col. 2. vers. primo enim vol. 1.
- 5 Quartò infertur, vt præsumatur delictum minus, text. est in l. hæc enim, vbi Bart. ff. de suspect. tutor. & tenet Bald. in l. fin. col. fin. vers. sed si nihil apparet, C. de edil. actio. Aret. in conf. 31. colu. 3. vers. ad secundum dicimus, Ruyn. conf. 199. col. 2. vers. quando ergo vol. 2. & in conf. 1. col. 2. in fin. vol. 5. Alc. in 3. reg. in 6. præsumpt. & in delicto, minor dolus præsumi debet, vt dicit Alex. in conf. 113. col. 2. vers. ita in proposito, vol. 4. sicuti etiam præsumitur contractus minus malus, vt per Rom. in conf. 204.
- 6 Quintò infertur, quòd præsumitur iusta possessio, Bald. in l. communi §. inter prædones, ff. communi diuidun. glos. in verbo testimonium, in vers. sed quare in cap. 1. §. si duo, de pac. tenend. Bald. in disp. sua inci. accusatus de vi turbatiua, col. pen. in fin. vers. & nulla possessio.
- 7 Sextò infertur, vt præsumatur consuetudo inducta in casu licito, & non in casu illicito, prout inquit Aegi. conf. 31. col. 6. vers. circa secundam quæst.
- 8 Septimò infertur, quòd quilibet præsumitur bonus, nisi malus probetur, c. unico, de scrutinio in ordin. faciundo, cap. fi. de præsumpt. l. omni modo, C. de inoffic. testam. ponit, Spec. in tit. de testamen. §. 1. vers. sed quid si dicatur, & in tit. de probat. §. 1. vers. restat, glos. in

- in verbo, qui reum offenderit, in fin. in l. cum quidã, la. 2. ff. de leg. 2. Marian. iun. conf. 82. col. 1. vol. 2. Hyppol. conf. 2. num. 9. & seq. glos. in cap. super literis de rescript. & ibi Host. col. 1. vers. priori modo, Barbat. conf. 77. in princip. vol. 4. Innoc. in cap. 2. col. 3. vers. item nota, quod licet, de in integr. restitut. & Io. Andr. col. 4. vers. & quãuis, Alciat. de præsumpt. in 3. regul. in 2. præsumptio. An autem ista qualitas præsumatur sine probatione, quando requiritur vigore alicuius dispositionis, vide Aym. de antiq. temp. num. 168. & seq. in 1. par.
- 9 Octauò infertur, vt vbi verba possunt importare falsum, & non falsum, præsumuntur nõ importare falsitatem, Angel. in tract. malef. in verb. falsario col. 1. vers. & non est mirũ, Alex. cõf. 70. col. 1. in fi. vers. accedit qa, vol. 1. & in cõf. 74. col. pen. vers. etiam videtur vol. 1. Hyppol. in conf. 2. num. 8. & conf. 21. Gram. vot. 26. num. 12. Alex. in Apost. ad Bart. in l. si quis obrepserit, ff. de fal. Cepol. in conf. crimin. 21. num. 19. & conf. 22. col. 4. vers. & quod hoc sit verum, Alex. conf. 93. col. pen. vers. nec prædicto instr. vol. 5. Paris. conf. 169. num. 58. vol. 4.
- 10 Nono infertur, quòd in Notario potius præsumitur error, quam dolus, prout tradit Bart. in l. quoties, §. 1. ff. de hæred. instit. Ioan. Ioan. de Anan. in cap. cum dilecti col. 2. vers. adde tamen, de accus. Ias. in l. singularia col. 20. vers. hinc videmus, ff. si cert. pet. Cepol. in conf. criminal. 21. num. 15. & seq. Rom. in l. captatorias, num. 8. C. de testa. milit. Alexan. in conf. 70. col. fin. vers. bene faciunt vol. 1. Ang. in tract. malef. in verbo falsario, circa princ. Alex. conf. 74. col. 1. vers. accedit ad confirmationem vol. 1. & conf. 70. col. pen. eod. vol. Imol. in conf. 104. vers. cum igitur non appareat, Aretin. conf. 47. col. 1. in fin. vers. pro his

his facit optimè, Bald. in l. 1. col. fin. vers. item nota, quod propter numerum, ff. de leg. Dec. conf. 175. col. 4. in fin. vers. secunda præsumptio. Hyppol. conf. 77. & Imol. conf. 75. num. 13. & seq. conf. 51. nu. 33. Soccyn. conf. 277. col. 5. **13** vers. & super hac varietate, Gram. decis. 60. nu. 7. Boer. decis. 115. Alex. in Apostil. ad Bart. in l. si quis obrepserit, ff. ad leg. Corn. de fal. Gram. conf. 66. col. 5. Paris. in conf. 169. nu. 58. vol. 4. **12** Decimo infertur, ut præsumatur instrumentum verum, & non falsum, Bald. post glos. in l. cum precibus vers. & in omnibus dico, C. de probat. las. in conf. 124. col. 1. vol. 1. Bertr. in conf. 124. col. fin. vol. 2. in nou. quia taliter actus præsumi debet, iuxta ea, quæ latissimè reassumit Nouarius in praxi elect. fori q. 6. sect. 1. secundum nouissimam impressionem. **12** Undecimo infertur, quod verba, quæ possunt trahi ad casum licitum, & illicitum,

magis ad licitum trahi debent, ut per Barb. conf. 77. col. 1. vers. & adduco vol. 4. Hypp. in conf. 2. in princ. num. 1. & 5. Abb. conf. 68. colum. 2. vers. tertio probo, vol. 1. & Rom. conf. 353. in in finalib. verbis.

13 Duodecimo infertur, non actus, qui potest videri factus tempore licito; & tempore illicito, cæsetur factus tempore licito, ad euitandum delictum, quam conclusionem tenent Bart. in l. non solum, S. sed ut probat. ff. de oper. nou. nunc. vers. dico, quod in delictis, & vers. præcedenti, ibi allegauit, atque Bald. in l. matrè vers. & hoc facit, C. de probat. Aret. in cap. in præsentia col. 4. uers. uides tamen de probat.

42 Tertiodecimo infertur, ut bona fides potius præsumatur, quam mala l. penul. C. de euiet. glos. 2. in tit. de vsucap. in institut. in princ. glos. fin. in cap. fin. de præsump. glos. in uerb. probeatur in l. super longi, C. de præscript. long. temp. & ibi Bald.

Bald. col. 3. vers. illud autè super hoc Ang. ibi. col. 3. vers. ilud autè, benè glos. in cap. fin. in vers. noua fide, & in cap. si diligenti, in versic. bona fides, de præscript. & ita tenet Calcan. conf. 99. col. 5. in fin. Innoc. in cap. nihil colum. 2. vers. nam creditoribus hæreditarijs, de elect. Alex. consil. 200. col. 2. vers. præterea in dubio vol. 2. Innoc. in d. cap. si diligenti, circa princ. vers. bona fides, & in cap. vigilantia, in princ. versic. & dicitur, eo. tit. de Butrio in cap. si diligenti, col. 2. vers. quæro quo modo probetur, de præscr. Bart. in l. quem admodum col. 1. in fi. vers. nota ex hoc vers. C. de agr. & cens. lib. 11. Arch. in cap. 1. in vers. bona fides, de præscript. in 6. Balb. conf. 14. col. 10. vers. ad hoc potest responderi vol. 1. & ita est commun. opin. ut per Clau. in l. celsus col. 7. vers. item subiicit Bartol. & per Bald. in d. l. celsus num. 77. ff. de vsucap. qui dicit communem opin. Alex. consil.

75. col. penult. vol. 4. Corn. conf. 136. col. 1. in princip. vers. sufficit enim, volum. 2. Dec. in l. non hoc num. 5. C. vnde legit. & ibi las. col. fin. vers. facit, quod licet, Abb. in cap. grauis, col. 3. vers. si vero non constat, de restit. spol. Rot. in nou. decis. 24. Alc. de præsumpt. in 3. reg. in 5. præsump. ubi dicit communem opinionem, & idem dicit, Curt. iun. in conf. 28. col. 2.

SVMMARIVM.

- 1** *Iurispatronatus certa persona præsumitur esse certa persona, secus alicuius uniuersitatis.*
- 2** *Priuilegium uti quid facti non præsumitur.*
- 3** *Prælati confessio in iurepat. non præiudicat Ecclesie.*

ARGUMENTVM.

Vsurpatio Iurispatronatus in quibus genericè præsumatur.

RESOLVTIO LXXXVII.

- 1** **R**espondeo cum decis. Rotæ apud Crescèt. Dd in

in decis. prima de Iurepatronatus, quod Iuspatronatus certe personę præsumitur esse ex fundatione, sed si alicuius familię, seu vniuersitatis præsumitur ex vsurpatione cuius decis. tenor est.

Pars in suis literis confidebatur beneficium esse Iurispatronatus laicorum cuiusdam familia, siue domus, & Pontifex derogauerat ei, quatenus ex donatione, vel fundatione pro parte dans in totum. Dubitabatur quomodo in dubio præsumeretur, & licet ad Rot. per Abb. caus. 76. vol. 2. & in c. quærelam de elect. videatur præsumi ex fundatione, ex quo, vt ipse dicit, Ecclesia nõ nascitur, tamen quia ista ratio est nimis generalis, quia per hæc omnia beneficia præsumeretur esse Iurispatronatus; ideò Domini antiqui dixerunt, prout in collectis ius attestatur Dom. Pisaren. ꝑ hoc procedebat, quando allegabatur Iuspatronatus esse particularis personę,

ex quo tunc, quia beneficia non nascuntur, & quia delictum, idest vsurpatione non præsumitur, ad l. merito, ff. pro soc. & quia priuilegiũ est facti, quod etiam non præsumitur: quòd præsumatur ex fundatione. Sin autem diceretur esse alicuius familię, vel vniuersitatis, tunc quia non ita de facili plures conueniunt ad edificandũ, aut construendum Ecclesiam; præsumitur ex vsurpatione: quia regulariter Ecclesię solent fieri ex elæmosinis plurium, & sic non animo reseruandi sibi Iuspatronatus. concludentiores tamen rationes non vidi, ideo, &c. Et iterum Rota in vnâ Fundana Iurispatronatus 13. Iunij, 1592. coram Augustino per infra scripta verba loquuta fuit.

Iuspatronatus in magnis dominis præsumitur magis ex dotatione, & fundatione acquisitum, vt pluries fuit decisum per doctrin. Ant. de Buttr. in cap. cum dilectus, vers. quæro secundo,

de

de offic. delegat. Io. Paul. Ptolomeus dec. 8. Roch. de Curt. in tract. Iur. patr. sup. verb. ipse velis; propè finè, vers. pro hac etiam opinione, & quia testes Illustris Isabellæ Columnæ deponunt de auditu, qui regulariter non probant, cap. licet de quadam, de testibus, & l. 2. §. item labeo, ff. de aq. plu. arc. Dec. consil. 321. num. 8. Paris. cons. 7. num. 20. lib. 4. maximè quando non sumus in antiquis, nec bene probant, quia non concludunt de tempore anterioram litem, Roman. sing. 746. Præterea confessio Episcopi, quod beneficium sit de Iurepatronatus nõ præiudicat Ecclesię, & successoribus, Bald. cons. 5. de confess. Ripa lib. 2. responsionum cap. 28. num. 5. & ratio est, quia factum prælati in acquisitis nõ præiudicat Ecclesię clem. 1. de reb. eccles. non alien. Accedat etiam quia Dom. Comitissa Fundi, quę præiudicat Iuspatronatus, si vult vti præscriptione, debet vel titulum

ostendere, aut debet probare tempus immemorabile, quia habet præsumptionem iuris contra se, cap. si diligenti, de præscript. cap. 1. eodem tit. in 6. Abb. cons. 106. colum. 3. vers. 1. quia cum vol. 2. & ita fuit tentum die 13. Iunij 1552. coram D. Augustino in vnâ Fundana Iurispatronatus.

SVMMARIVM.

- 1 S. C. T. nihil innouauit in familia non potenti, secus potenti num. 2.
- 2 Vsurpatione præsumitur in domino habente iurisdictionem temporalem.
- 3 Vsurpatione præsumitur in personis, & familijs potentibus.
- 4 Familię, & personę potentes quę.
- 5 Iuspatronatus Parochianorum, an cõseatur vsurpatum.

ARGVMENTVM.

Quę familię, seu personę dicantur potentes, vt in eis præsu-

presumatur usurpatio, ad effectum probandi Iurispatron.

RESOLVTIO LXXXIX.

Respondeo, quod quando versamur in familia non potenti, quo casu Concil. Trident. sess. 25. cap. 9. de reform. ultra dispositionem iuris communis, nihil inuouauit, Gabr. cons. 192. n. 7. lib. 3. & Menoch. præsump. lib. 3. præsumpt. 90. nu. 9. & seq. Achil. dec. 4. nu. 10. de Iurepatr. Rot. decif. 331. num. 1. part. 2. & alias pluries fuit in eadem Rota firmatum, licet secus esset, si versaremur in persona potenti, vel alias tali, in qua cadat præsumptio usurpationis: quo casu iuxta formam dicti Concilij, si verus titulus foundationis, vel dotationis non ostenditur; requiritur immemorabilis, & præsentationes effectum sortitæ spatio 50. annorum, quæ probentur per authenticas scripturas, vt soepè resoluit Sacra Congregatio, & Rota ipsa signanter in Sabinen. beneficij 15. De-

cemb. 1581. coram foel. rec. Clem. viij. vt in decif. 199. num. 1. par. 2. & licet indubitatum sit quando agitur de Domino Castri, vel alio habente iurisdictionem temporalem in loco beneficij, agi de persona, in qua cadit præsumptio usurpationis, Put. dec. 55. & ibi additio. & add. ad decif. 56. & seq. lib. 1. in nou. Chiffan. decif. 67. Caputaq. decif. 128. de Iurepatr. Mohed. decif. 10. num. 2. eod. tit. Cott. decif. 356. & fuit soepissimè resolutum.

4 Et quod in familijs, seu personis potentibus præsumatursurpatio; non dubitatur, & euidenter probatur, per Afflic. decif. 104. lib. 2. Rota secunda 1273. parte 3. Achil. decif. 4. 10. de Iurepatronatus Crescēt. decif. 1. eod. tit. Chiffan. decif. 67. 10. Paul. decif. 8. alias decif. 842. lib. 3. Mohedan. decisione secunda de Iurepatronatus, Puteus decif. 25. exemplum ponitur in Imperatore, Put. decif. 39. & 60. lib. 1. idem in Infante

Infante Portugallia, Put. decif. 57. lit. I. idem in Rege Aragonum Mohedan. dec. idem in quolibet Domino Vrsini Illustrissimij dec. 86. Coccin. decif. 10. nu. 6. Pe-regr. decif. 5. lib. 2. & fuit resolutum in causa Neapolitana Capellania 29. Ianuarij 1571. coram Card. Lancelloto seniore, & de familia Illustrissimorū Dominorū de Columnis, Cagutaqu. in decif. 128. lib. 1. & fuit latè discursum, & resolutum in vna Sabien. beneficiorum 15. Decembris 1582. corā Altobrandino, vt patet in decif. 199. lib. 2. diuerforum, in qua decifione declaratur Concilium Tridentinum sess. 25. can. 9. de reformatione, ad quod vide Menoch. de præsump. lib. 3. præsūp. 90. & de familia de Sabellis fuit resolutū in vnā iunioris Iurispatronatus 6. Nouēb. 1598. corā Litta, & de familia Dominorum de Caracciolis, fuit pariter in Rota resolutum in causa Sabinen. Beneficij 15. Ianuar. 1571. co-

ram Card. Lancellotto seniore, vbi familia de Caracciolis, & in causa Sabinen. Beneficij 25. Nouembris 1582. coram foel. record. Clem. viij. vt in decif. 199. num. 1. par. 2. vbi de familia Vrsina Seraphin. decif. 952. num. 6. vbi de nobilibus Venetis in Statu Venetarum, & in Sabien. Iurispatronatus 26. Octobris 1594. coram Penia, vbi de familia de Sabellis. Et idē dicendum in Iurepatronatus Parochianorum, vt latè per Puteum in decif. 58. & per Parisium de confidentijs quæst. 28. ac tandem, etiam si non sumus in familijs præsimitur usurpatio in vniuersitatibus, vt pluries censuit Rota, & signanter in vna Paduana Iurispatronatus vltimo Martij 1591. corā Seraphino, & in alia Melsen. 1598. corā Ill. Mantica, Card. Puteus in decif. 57. 58. 59. & in decif. 2020. Mohed. in decif. 10. de Iurepatronatus, & Achil. de Grass. in decif. 4. eod. tit. & nonnulla ad hanc materiam

riam valdè vtilia, & proxim conducibilia videnda sunt apud decisiones Rotæ quarū notabiliores, & magis practicabiliores sunt. Apud Illustrissimum, & doctissimum Dominum meū Couinum virum meo quidem iudicio eminentissimum, ac prudentissimum, omni æuo celeberrimum, atque prædicandum, quem Deus maximus illum incolumem in eminenti dignitate seruet.

S V M M A R I V M.

- 1 Potestas Principis duplex.
- 2 Potentia probatur ex multis.

A R G V M E N T V M.

Quæ concurrere debeant, vt aliqua familia dicatur potens ad effectum probandi eius Iuspatronatus.

R E S O L V T I O C.

- 1 Principis potestatem, duplicè esse apud Do-

ctores reperio, quædam enim est ordinaria, altera absoluta dicitur, de quibus latè tractat Doctor. c. quæ in Ecclesiarum, de constit. vbi Felyn. Bero. & Dec. num. 24. Crauet. de antiqu. temp. par. 1. Quamuis Couar. (verè quidè, & doctè) neget omninò hanc distinctionem, dicens nullam in Principe absolutam potestatem reperiri, & si ea quis vtatur, tyrannis magis dicitur, quam potestas principalis, vt apud eū lib. variar. resol. 3. cap. 6. num. 8. quod & Vasq. placuit lib. 1. Illustr. controuerf. capit. 26. num. 22. & hæc absoluta potestas, communi loquendi vsu, plenitudo potestatis appellatur, quam ego cum Baldus, Crauet. Friderico Schench. & Vasq. sine iusta causa vsurpatam, plenitudinem tempestatis magis dicerem. Nam re vera nō possumus nisi, quod iustè, & licitè possumus, l. nepos proculo, ff. de verb. signif. & pulchrè notat Molina de primogenit. lib. 2.

Cap. 7.

cap. 7. num. 31. 32. & 33. ad hanc vero absolutam potestatem induci potest id, quod habetur reg. 1. cap. 8. in vers. erit autem ius regis. Si enim Princeps mihi auferat rem meam magno cum meo incommodo, & precio non soluto; hæc dici potest potestas absoluta, & hoc modo intelligi potest, l. lucius, ff. de euiction. & hac autoritate, seu potestate absoluta, vti potest de facto sine causa, quia nemo potest illi dicere cur ita facis Bald. in prælud. feud. num. 34. & est de mente, Afflict. in prælud. Constitut. Regni quæst. 17. num. 8. vbi citat illud, cap. 8. lib. 1. Reg. & hæc propriè non potest dici potestas, sed tyrannis, vt idem Didac. ait. Si autem iusta subsit causa, tunc erit quidem potestas absoluta, sed à iure regulata. Quando autè tali potestate, vti posset, docet Ioannes de Lir. in glos. dicti cap. 8. in vers. erit autem ius Regis. Et in terminis huius potestatis, quando causa publicè utili-

tatis subest, fortè loquitur, test. in d. l. lucius. Nam non debet Princeps priuatam utilitatem publicè præferre, vt docet Arist. in Ethic. 2 Quare si hæc dicuntur in Principe, qui vtitur potestate absoluta, ita ut dicatur exercere tyrannidè: quanto fortius in priuato, in quo non potentia, sed iniquitas dicitur. Vnde potentia ad effectum Concilij probatur ex diuitijs, amicis, numerositate personarum, & familiarium, & populari estimatione, Doctor. in l. r. ne liceat potentiori, & cap. fin. vbi Cardin. num. 3. & 5. de alienat. iudic. mut. fact. attamen in hac facti specie in iudicanda potentia placuit opinio Bald. cōf. 151. sub num. 1. vers. nam illam lex, lib. 1. vbi asserit hoc relinqui iudicantis religioni.

S V M M A R I V M.

- 1 Usurpatio etiam presumitur in Iurispatronatibus vniuersitatis parue n. 6.

2 Vni-

- 2 Vniuersitates parue tenentur probare Iurispatronatus iuxta mentem S.C.T.
- 3 Vniuersitas semper dicitur ditior, siue sit magna siue parua.
- 4 Vniuersitas cuiuscumque qualitatis sit gaudet priuilegio restitutionis.
- 5 Vsurpatio non praesumitur nisi constet de dolosa occupatione.

ARGUMENTVM.

An in Iurepatronatus Vniuersitatis paruae praesumatur usurpatio ad effectum, ut in eius probatione sit necessaria forma Concilij.

RESOLVTIO C I.

Respondetur similiter in vniuersitatibus etiam paruis, plenior, & exactior probatio Iurispatronatus requiritur, iuxta decretum Concilij d. vers. in his vero, quia illa dictio, plerumque, non stat restrictiue, ita fuit resolutum in causa Forosempronien. Pa-

rochiali 4. Febr. 1594. coram D. Mantica, in qua fuit dictum S. Congregationem Concilij resoluisse, illud habere locum in vniuersitate Parochianorum, & in vna Illerden. Beneficij coram D. Penia 11. Martij 1596. fuit resolutum Concilium Tridentinum in probando Iurepatronatus habere locum in quacumque vniuersitate, quatumuis minima; quia esse in ea usurpatio praesumitur, Genuen. in prax. Cur. Archiep. cap. 16. num. 6. & fuit dictum in vna Bononien. Iurispatronatus Barignana 20. Martij 1585. coram Gypcio, & in nullius Archiepiscopatibus 2. Maij 1588. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio, Garzia de benef. par. 5. cap. 9. num. 102. ea ratione, quia vniuersitas semper dicitur, siue sit magna, siue parua, ita ut illas habere iuris beneficia, etiam si sint triginta foculariorum annuit, Afflict. in praelud. constitut. Regni, quaest. 5. nu. 4. & ideo potiri priuilegio restitutio-

stitutionis in integrum, siue primi, & secundi beneficij, percipitur a Bart. in l. Respublica, C. quib. ex cau. maior. Nouarius concl. 2. num. 2. de Iur. patronatus, & in praxi elect. fori q. num. sect. 2. in nouissimis. licet secundum Serafin. decis. 468. usurpatio Iurispatronatus non praesumatur, nisi de dolosa occupatione constet, propter dictionem (plerumque) & fuit irregum, per Rotam in vna Forosempronien. Parochialis 4. Junij 1599. coram Mantica. cuius tenor est.

Altero tantum informante conclusum fuit, non constare de Iurepatronatus ex fundatione, vel dotatione. Quia cum illud dicatur pertinere ad Vniuersitatem. In primis debet probari immemorabilis, alioquin praesumitur usurpatio, Mohed. decis. 3. de Iurepatr. Crescen. decis. 1. eod. tit. & eo amplius per authenticas scripturas debet etiam probari praesentationes continuatae, quae suum fuerint

sortitae effectum, per spatium 50. annorum, ut sancitum est ex decreto Sacri Concilij Trident. sess. 25. cap. 9. de refor. quod locum habet non solum in magna, sed etiam parua Vniuersitate, ut fuit decisum coram R. P. D. Giptio in Bonon. Iurispatronatus die 20. Martij 1589.

In proposito autem neque probatur immemorabilis, neque exhibetur praesentationes continuatae, quae fuerint sortitae effectum spatium 50. annorum: imò non constat de aliqua praesentatione ante ann. 1541. sed aliquae nominationes sunt exhibitae, quae non sunt factae coram superiore, neque apparet de institutione facta vigore dictarum nominationum, neque de amissione, confirmatione; & ideo nullo modo potest dici constare de Iurepatronatus, Cald. cons. 12. de Iurepatr. & iterum, Rota in vna Bonon. Iurispatron. coram Giptio cuius tenor est.

Demini pro maiori par-

te tenuerunt, Nos versari in casu præsumptæ usurpationis. ratio fuit, quoniam esto quod Villa, in qua sita est Ecclesia Parochialis, de qua agitur, sit 50. foculariorum, & sic parua; non propterea cessat præsumptio usurpationis considerata, per Conc. Trident. sess. 20. cap. 9. & cum generaliter de Vniuersitate loquatur, nec aliter distinguat, inter Vniuersitates magnas, & paruas, nec Nos distinguere debemus, vulg. l. de pretio, ff. de pub. in rem act.

Præsertim, quia rationes propter quas Ecclesia præsumitur libera, & non de Iure patronatus, ad not. in cap. quærelam, de elect. militant etiam in quacumque Vniuersitate: nam potest esse quod ex oblationibus fidelium, & hominum dicte Villæ, Ecclesia prædicta fuerit constructa; non tamen animo acquirendi Ius patronatus, ut declarant, Lamb. & Rocch. citat in decision. Achil. 4. de Iure patronat. Put. 57. & 205. libr. 1. Cre-

scant. 13. Verall. 128. parte 2.

6 Et quod in parua Vniuersitate præsumatur Ius patronatus ex usurpatione, fuit resolutum de anno præterito 2. Maij coram Reu. P. D. Pamphilio, in vna nullius Archipresbyteratus, & hanc etiam opinionem sequuntur Cardinales Concilij Trid.

Non obstat immemorabilis, quæ non benè probatur, & quatenus probaretur non potest suffragari, nisi etiã ostenderentur præsentationes cõtinuatæ per 50. annos, iuxtam formã dicti Conc. & quod Parochiani de tempore præsentati essent in quali possessione præsentandi, ut per Pnt. decision. 140. l. 1.

Decisio in causa Toletana Iuris præsentandi non applicatur, quia in Italia propter recessum Curie omnes Populi Ius præsentandi usurparunt, Spec. de Iur. patron. col. 3. vers. & nota, Put. vbi sup. cum alijs allegatis, in Hispania autem, maxime

maxime in Ciuitate Toletana sæper fuerunt Archiepiscopi potentes, qui passi non fuissent huiusmodi v-

Et videbatur pariter dicendum eandem probandi formam requiri: si quidem Sacrum Concilium generaliter loquitur, & generaliter intelligi debet, l. generaliter, ff. de legatis præstand. Bald. conf. 29. nu. 3. & sequ. vol. 1. Alexan. in conf. 16. vol. 1. & in conf. 99. nu. 3. & Dec. in conf. 171. vol. 1. & cum nõ distinguunt, nec nos distinguere debemus, l. de pretio, ff. de publiciana in rem actione, cum alijs notatis per Gabriel. concl. 3. de regulis iuris. facit ad comprobationem, idem iudicium esse de toto quo ad totum, quod de parte quo ad partem, l. quæ de tota, ff. de re vindicatione, l. asse tota, ff. de hæredibus instituend. cum innumeris, per Euerard. in sua Topica legali loco 57. Nec videtur dispar ratio in tota vniuersitate, quæ in parte; & proinde idem ius statuendum, l. adicere, S. quamuis, ff. de Iure patr. l. edicto, cum vulgaribus, ff. de pactis, & vbi adest rationis identitas, se-

Ec 2 quitur

SVMMARIVM.

- 1 S. C. T. generaliter loquitur, & generaliter intelligendum est.
- 2 Lege non distinguente, nec distinctio fieri debet.
- 3 Usurpatio non præsumitur si pars Vniuersitatis prætenderet Ius patronatus.

ARGVMENTVM.

An si non tota Vniuersitas, verum illius pars prætenderet Ius patronatus, præsumatur usurpatio.

RESOLVTIO CII.

Quæritur an si non tota vniuersitas, verum illius aliquis prætenderet Ius patronatus, sit adhibenda forma Concilij in illius probatione, & proinde præsumatur usurpatio.

quitur consequenter iuris identitas, I. illud, ff. ad legem aquiliam. quo argumēto in sm li vtitur, Surd. in decis. 97. num. 6. & in decis. 69. Balb. in decis. 17. Monald. in consil. 71. vbi plura.

3 Contrariam tamen sententiam veriore, receptionem, ac in praxi receptissimam testatur, Paris. in cōf. 27. num. 31. & Barbof. de potestate Episcopi cap. 62. Garzia de beneficijs lib. 9. cap. 5. num. 1012. vbi licet in vniuersitate quāuis parua, sit obseruāda dispositio Sacri Concilij: non tamen quādo certa pars illius prætēderet iurispatronatus, quia tunc non præsimitur vsurpatio, & consequenter non erit adhibēda forma Concilij in eius probatione, vt censuit Sacra Congregatio, teste Nouatio in suo Iure Pontificio nouo conclus. 2. num. 2. in fine de Iur. patronat. pagin. 212.

SVMMARIVM.

- 1 *Vsurpatio præsimitur in Baronibus Regni Neapolis, iuxta declarationem Sac. Congregationis n. 7.*
- 2 *Refertur decis. Manticae.*
- 3 *Vsurpatio præsimitur cum dominus in loco habet iurisdictionem temporalem.*
- 4 *Probatio iuxta mentem Concilij requiritur pro forma.*
- 5 *Domini temporales, vt Dominicelli, Comites, Marchiones, & Duces, ac Principes recognoscentes superiorem dicuntur persona potentes.*
- 6 *Familiae potentes quae.*

ARGVMENTVM.

An in Baronibus Regni Neapolis præsumatursurpatio, ita vt in eorum patronatum probatione exigatur forma tradita à Concilio.

RESOLVTIO CIII.

- 1 **R**espondetur affirmatiuē, vt fuit per Rotam.

ram decisū in vna Aquinaten. Iurispatronat. 19. Ianuarij 1590. coram Mantica, cuius tenor est.

2 Dubitavi, an constet de Iurepatronatus Excellētiss. D. Ducis Sorae, & altero tantum informante, respōsum fuit, non constare.

3 Nam cum ipse Dux, in loco beneficij temporalem, & perpetuam habeat iurisdictionē, præsimitur vsurpatio, Pur. decis. 57. & 205. lib. 1. Chiffan. decis. 67. & Domini dicebant, ita etiam fuisse decisum in Cōgregatione Illustrissimorum DD. Cardinalium Concilij Trident. Interpretum.

Proinde ad probandum hoc Iurispatronatus ex fundatione, & dotatione, sicuti oportet; necessarium est tēpus immemorabile cum præsentionibus cōtinuatīs, quae sortitae fuerint effectum per spatium 50. ann. quae etiam per scripturas authēticas probari debent, vt sancitum est in Sacro Conc. Trid. cap. 9. sess. 25. de reform.

4 Et haec quidem probatio pro forma requiritur, & ideo illud genus probationis veluti per testes non potest sufficere, vt per Illustrissimos Cardinales Sacri Concilij Interpretēs dictū fuit, & in Rot. decisum est, ann. 1582. in causa Sabinen. beneficij, coram Illustriss. D. Cardin. Aldobrandino, tunc Sacri Palatij Apostolici Auditore, & in alia nullius Archipresbyteratus 2. Maij, 1588. coram Reu. P. D. Pamphilio.

Verum enim vero, haec species probationis in casu proposito non modo non extat, sed neq; etiam probatio immemorabilis, quae circumscripto etiam Concilio Tridentino de iure requiritur, quando præsumptio est vsurpationis, Achi. decis. 3. de Iurepatr. Pur. d. decis. 205. lib. 1. Caputaq. dec. 128. Chiffan. d. dec. 67.

Porro in casu proposito, quaedam apparent institutiones, quae nec sunt tempore immemorabiles, neq; cōtinuatæ, sed interpellatæ.

Nam

Nam in beneficio Sancti Constantini extant institutiones solum ab ann. 1553.

In beneficio S. Saluatoris incipiunt ab ann. 1520. quæ sunt interruptæ, quia anno 1552. facta est quædam institutio ad fauorem Cæsaris per resignationem Bernardini, de cuius præsentatione, aut institutione non constat.

In beneficio S. Bartholomæi extat quædam institutio ann. 1529. quæ etiam est interrupta, quia fuit facta ad fauorem Cæsaris per resignationem eiusdem Bernardini, de cuius institutione minime apparet.

In beneficio S. Angeli institutio incipit ab anno 1526. quæ similiter est interrupta.

In Ecclesia S. Philippi similiter extat institutio anno 1527. quæ cum alijs nõ est coniuncta.

In Ecclesia S. Barbaræ prima extat institutio ann. 1526. quæ non est continuata, quia non constat de institutione Sancti de Roc-

chasticca, per cuius obitum, Io. Pyl. fuit prouisus ann. 1548.

Alia vero beneficia, aut nullam omnino habent præsentationem, aut vnã tantum, quam constat non sufficere, præsertim cum vltimus sit status libertatis Ecclesiæ, quia per Sedem Apostolicam Antonius de Auolos fuit prouisus absque vlla mentione, vel derogatione Iurispatronatus.

5 Et ad comprobationem supradictæ decisionis confert, quod tales personæ quamuis recognoscant superiores, adhuc sunt potentes, & tales dicuntur Domini Castri, vt sunt Domicelli, Comites, Marchiones, & Duces, ac Principes, vt de familia Columnæ, Ursinorũ, Comitum, Sabellorum, & vt tradunt Put. decis. 58. alias 51. lib. 1. Pellegr. decis. 5. lib. 1. Prolom. decis. 86. alias 87. in manuscript. Caputaq. decis. 128. par. 2. qui dicit ita decisum, & ad est decisio Illustriss. Card. Aldobrandini in causa Sabinenf.

binens. beneficiorũ 15. Nouembris 1582. & alias pluries fuit resolutum in Rota, namque viget eadem ratio. facit decis. Put. 51. seu 58. lib. 1. Peregrin. decis. 5. lib. 1. Verall. dec. 128. par. 2. quod procedit, siue recognoscant, siue non recognoscant superiorem, Put. decis. 65. lib. 1. & ita censuit Sacra Congregatio relata à nobis in praxi decis. 146. num. 24.

7 Congregatio censuit Barones, & alios dominos perpetuam iurisdictionem obtinentes comprehendi in hoc decreto in vers. in his vero personis. Et ante Nos hanc declarationem allegat Gonzalez. de altern. glos. 18. num. 67. & in terminis Baronũ Regni Neapol. loquutus fuit, Molph. in sum. Theolog. morali. tract. 6. cap. 5. num. 62. Piafeg. in praxi Episcopali par. 2. cap. 5.

SVMMARIVM.

1 Vsurpatio non presumitur

ubi vnus ex patronis esset potens, alter verò impotens, licet contrarium sit verius, vt nu. 2. & 5. Iudex Ecclesiasticus solum cognoscat de crimine commissã simul à laico, & clerico quo ad vtriq; pœnã. Laicus potest esse arbitrer cum Clerico de causa spiritali.

ARGVMENTVM.

An Vsurpatio presumatur ad effectum probandi Iurispatronatus, ubi vnus ex patronis esset potens, alter impotens.

RESOLVTIO CIV.

1 **P**rimo facie responderi posset vsurpationem non presumi, si quidem Sacrum Concilium hoc non aperit, & proindè ad vnguem seruandum l. 1. cum vulgaribus, ff. de carbonario edicto.

2 Contrariam sententiam de iure veriorem esse non dubito, ratione aduerti, iusta.

sta latè tradita in cap. translatò, de constitutionibus, & in l. plerumque, ff. de iure dotium. Et facit à simile, quod Iudex Ecclesiasticus exclusò, prorsò seculari possit cognoscere de crimine commissò, & perpetrato à laico, & clerico; non tantum ad puniendum ipsum clericum, sed & ad ipsius laici punitionem. & sanè quidam opinantur cognitionem, & punitionem criminis simul à clerico, & laico committi ad Iudicem Ecclesiasticum pertinere, non ad secularè, etiam quo ad laicum, vt tandem is sit ab Ecclesiastico Iudice, non à seculari puniendus. Huius opinionis Authores sunt Anton. à Prato in l. 1. in fin. ff. quæ sent. fin. appell. rescindant. Marian. Socyn. in conf. 12. lib. 1. idem Socyn. in cap. 2. col. 4. de mut. perit. Felynus in cap. 1. col. 6. de præscript. Ferret. cautela 10. Ferd. Loazes in tract. de matrimonio, 10 dubitatione, num. 20. Socyn. iunior conf. 34. lib. 2. col. 1. Bart.

Socyn. l. cum Senatus, ff. de reb. dub. in fin. qui scribit hanc opinionem in praxi seruata fuisse, idem sex testatur Mediolani, vidisse Chassan. in consuetud. Burgund. rub. 1. §. 11. vers. Archidiaconus nu. 70. eandem opinionem sequitur, Maranta de ordine iudiciorum part. 4. distinct. 11. nu. 22. cum tamen statim num. 24. rationem huius opinionis veram esse censeatur in diuiduis, nõ autè in diuiduis. Quod, & Soc. sentit in d. conf. 12. & hoc euenit cõmunis, & societatis causa, Iason in l. si emancipati, C. de collat. & Petrus Rebuffus in auth. hab. C. ne filius pro patr. cui potissimùm opinioni suffragatur, textus in cap. pertuas. de arbitris, vbi ratione societatis laicus potest arbitrer esse de causa spiritali, simul cum clerico. Cuius decisionis mentionem facit, Felyn. in dicto cap. 2. col. 4. & Hypopol. in singula. 180. & confert illud, quod testis inhabilitas suppletur habilitate alterius,

alterius, Bald. in l. si quis ex Argentarijs §. cogentur, in princip. ff. de eden. & idem Bald. in l. 1. col. 1. vers. interdum ad probationem, C. de testam. Sal. in l. in bona fidei, colum. 8. vers. item sciendum, C. de reb. credit. Rom. in conf. 290. circa fin. Alex. conf. 56. quemadmodum frater admittitur pro fratre, quando habet contestem non consanguineum, vt per Bald. consil. 10. colum. vol. 4. & omnes istæ autoritates superius allegatæ loquuntur, vbi vnus tantum concurrat cum inhabili, & detecta infamia facti cum alio integro probat, Iason in d. §. cogentur, num. 12. Afflic. super constitut. fol. 25. col. 3. alias super tit. de patar. recept. nu. 22. & processus factus per Iudicem non recusatum, simul cum recusato valet, quamuis ambo in solidum sint dati, Achil. de Graffis decis. 2. de appellat. per doctrinam Abb. in cap. cum super, vbi Felyn. col. 2. Dec. col. 3. de re iud. & in pro-

prijs terminis, quod dispositio Sacri Concilij procedit quæ res duo esset patroni, vnus potens, alter impotens, et doctrina Menochij lib. 3. de præsumpt. præsumptione 90. Quibus suffragantur latissime notata, per Nouarium in suo sollemni tract. de elect. & variat. fori quæst. 1. sect. 3. in secund. impress. Neapolit. vbi multa de cõnexitate, & eius effectibus plena manu iuxta morem cumulauit.

SUMMARIUM.

I *Effectuatio presentationis an probanda authenticis scripturis sit num. 2.*

ARGUMENTVM.

An effectuatio presentationis sit probanda authenticis scripturis, quemadmodum presentationes ipsæ.

RESOLVTIO CV.

Sed offert se hic difficultas, an in psonis potens, ff. tibus,

tibus, vel vniuersitatibus in quibus, vt immemorialis suffragetur vltra illam, quæ ante sufficiebat, vt per Puteum decis. 205. lib. 1. & Achil. 4. de Iure patronat. seu 317. præsentationes etiam continuatæ, nõ minori saltem quam 50. annorũ spatio, quæ omnes effectus sortitæ sint, authenticis scripturis probari debent: effectuatio illarum probari etiam debeat per authenticas scripturas, an verò possit etiam aliter probari. Et dicitur effectuationem earum per scripturas authenticas probari debere, vt ex eodẽ Cõcil. requiritur pro forma, & videtur tenere Zerola in praxi S. 3. nu. 84. Sed re vera ex dicto decreto Cõcil. in illis verbis præsentationes, & c. quæ omnes effectus sortitæ sint authenticis scripturis probentur; nõ colligitur necessario effectuationem præsentationum per authenticas scripturas probandam, sed solũ ipsas præsentationes, quod est nimis difficile; cum effe-

tuatio non solum cõsistat in institutione, sed etiam in acquisitione possessionis. Vnde hæc pars videtur probabilior maxime quoad possessionem, quod sequitur Rota 1. part. diuers. decis. 545. quæ loquitur in personis, in quibus cadit præscriptio vsurpationis, & nu. 2. dicit effectuationem præsentationum satis constare, ex quo per obitum præsentatorum, & institutorum factæ fuerant aliæ successiuæ præsentationes, iuxta cons. Oldrad. 226. sequitur Gonzales in Reg. 8. Cancell. gloss. num. 87. & hanc decis. refert Paris. de confid. q. 28. num. 206.

SVMMARIVM.

- 1 *Sollemnitatis S.C.T. requiritur in Iure patronatus vniuersitatis spectantis vniuersis, vti vniuersis, non autem singulis, vti singulis.*
- 2 *Refertur decis. Illustrissimi Domini Coccini.*

AR-

ARGVMENTVM.

An si Ius patronatus vniuersitatis non spectat vniuersis, vti vniuersis, sed ad singulos, vti singulos, requiratur probatio, iuxta formam Concilij.

RESOLVTIO CVI.

- 1 **R**espondetur non requiri eandem sollemnitatem in probando, si quidẽ tunc actus non dicitur vniuersitatis, sed singulorum, quod probatur in l. si municeps, ff. quod cuiusq; vniuersitatis, vbi actor vniuersitatis non dicitur actor singulorum.
- 2 Et iuxta hanc sententiam censuit Rota in vna Tolentina Iuris patronatus 8. Nouembris 1627. coram Illustrissimo Coccino, cuius tenor est. Quantum attinet ad secundum caput dicebatur, quod quando Ius patronatus non spectat ad vniuersum, sed vti ad singulos non requiritur præ-

dicta probatio Cõcil. Gonzales ad regula 8. gloss. 18. numer. 69. & fuit dictum in causa Bracan. Parochialis Iulij 1604. coram bon. mem. Iusto, apud Marchesan. par. pr. fol. 451. in fin. vers. nec prædicta patiuntur. Sed difficultas cõsistebat in applicatione, quod hoc Ius patronatus spectaret ad singulos; & cum diceretur ex eo probari, ex quo inter alios donatũ Raimundus, & Ioannes fratres, & filij, & hæredes q. Francisci, nam si Ius patronatus spectaret ad ipsos tanquam hæredes, cũ hoc casu non haberet opus titulo hæreditario, cum viuentem patre, & filijs, patronus præsentet, Feder. de sen. cons. 111. num. 9. vers. præterea, Rocch. de Iure patronatus in verbo competens, Lamber. eodem tract. lib. 2. par. 1. quæst. 2. ar. 6. Ista applicatio nullatenus placuit dominis, quia in hac facti specie verba illa filij, & hæredes stant demonstratiue ad personas, non autem quod vti tales donauerint,

Ff 2 uerint,

uerint: quod manifestissime apparet, quia donatio fuit facta à prædictis, & subditur vna cum maiori parte Parochianorum. ex quibus verbis clarè patet, quod illa verba filij & heredes stant demonstratiuè, & quod donarunt, vti vniuersi, & cum fuerit dictum vna cum maiori parte duarum partium Parochianorum, Lapsus allegat. 78. num. 2. vbi adden. verbo, à maiori parte, Lamber. lib. 2. par. 2. q. 2. art. 8. sub num. 16. & fuit dictum in causa Firmana Altaris 12. Maij 1595. coram bon. memor. Cardinal. Blanchetto. Secundò dicebatur, quod in omnem euentum cum vniuersitate donarunt Ioannes, q. Matthæi Bitusci in Castro Florèntino, & c. subditur respectiue patroni; vnde inferebatur, quod etiam dicti priuati essent patroni, quod denotant illa verba respectiue, sic quod in probando Iurepatronatus sufficiat ordinariæ probationes, cum & Iurispatronatus non spectaret

ad vniuersitatem, spectaret nihilominus ad dictos priuatos, vt in causa Pamphilonen. Iurispatron. de Aym. 34. Maij 1613. coram Reuerendiss. Domino meo Patriarcha Antiocheno. sed neq; huiusmodi motuum placuit, quia cum fuerint donatæ Ecclesiæ Parochiales, illa verba respectiue patroni, intelligitur quo ad Ecclesias, non autem quod omnes in simul omnium Ecclesiarum esset patroni, vt patet ibi post denominationem titulorum Ecclesiarum, dum dicitur Florèntinæ, & Volaterranæ Diocesis Parochialium Ecclesiarum respectiue patroni.

SVMMARIUM.

- 1 *Forma probandi Iurispatronatus in potentibus est rigorosa.*
- 2 *Vsurpatio in quibus præsumitur.*
- 3 *Vsurpatio Iurispatronatus non præsumitur, si Vniuersitas habeat tertiam partem Iurispatronatus, & per-*

& persona non potentes 3 alias tres partes.

ARGUMENTVM.

Vsurpatio Iurispatr. an præsumatur si vniuersitas habeat tertiam partem Iurispatronatus, & persona non potentes habent alias tres partes.

RESOLVTIO CVII.

- 1 **V**T scit is forma seruanda in probatione Iurispatr. vniuersitatis est rigorosè attendenda, cum in præfatis præsumatur vsurpatio, Butrius in c. cū dilectus vers. 2. de officio delegati, Ptoloni. decis. 705. Put. decis. 59. num. 1. lib. 1. & inter præfatas personas connumerantur Domini Castri, vt sūt Domicelli, Marchiones, Duces, ac Princeps, Put. decis. 51. seu 58. lib. 1. Peregrin. decis. 5. lib. 1. Verall. decis. 128. par. 2. Nouarius concl. 2. de Iurepatr. Verum ad articulum propositum deueniendo notabis, quod si vniuersitas ha-

bet tertiam partem Iurisp. & personæ non potentes, habeant alias tres partes. q. non intrat in hoc casu dispositio Concilij Trid. cum cesset ratio vsurpationis in dicta vniuersitate, ita Rota in vna Aurien. Parochialis de Pao. 5. Decemb. 1605. coram Manzanedo, Gonzal. in Regul. 8. Cancellariæ de Alternatiu. glos. 18. nu. 69.

SVMMARIUM.

- 1 *Vsurpatio præsumitur in Iurepatronatus parochianorum.*

ARGUMENTVM.

An in Iurepatronatus Parochianorum præsumatur vsurpatio.

RESOLVTIO CVIII.

- 1 **C**Adit præsumptio vsurpationis quando Iurispatronatus competit Parochianis, Puteus decis. 52. & 205. libr. 1. Rota in Cremonen. Capellanix 1601. 2. Apri-

2. Aprilis coram Illustrissimo Domino meo Coccino. inde Parochianis, qui ex antiqua consuetudine presentauerunt Episcopo Rectorem gratum, & ad illorum praeces Episcopus Ecclesiae prouiderit; non competit Iuspatr. nisi aliter doceant de Iurepat. Abb. post alios in c. quarelam nu. 2. de elect. quia non sequitur competit mihi iuspraesentandi; ergo habeo Iuspatr. Gonzal. de Altern. glos. 18. num. 92.

SVM MARIVM.

- 1 *Vsurpatio non praesumitur nisi constet de dolosa occupatione.*
- 2 *Refertur decisio Illustrissimi Domini Coccini.*

ARGVMENTVM.

An usurpatio Iurispatronatus praesumatur, ubi constat de potentia, verum cessat usurpatio.

RESOLVTIO CIX.

V Surpatio Iurispatronatus non praesumitur, nisi de dolosa occupatione constet, propter dictionem, plerumque, qua Concilium vitur habere locum etiam quando cessat praesumptio usurpationis, si pretendatur a persona potenti, vel magnate, vel vniuersitate, vt censuit Sacra Congregatio Illustrissimorum Cardinalium Interpretatum, & voluit Rota in vna Sorana Iurispatron. 28. Aprilis 1603. coram Pamphilio in alia Iacen. Parochialis 27. Iunij 1603. coram eodem, & tandem in vna Lucana Iurispatronatus 14. Iunij 1621. coram D. Coccino cuius tenor est.

Cum Domini beneficiati agentes pro suo collegio incessanter iura sua tuerentur, & pretenderent Iuspatronatus, de quo agitur non esse probatum, ex quo illud a familia potenti pretenditur, & ideo non sufficere probationes

tiones adductas: sed requiri maiores, iuxta Sacros. Concilij Decretum in cap. 9. sess. 25. de reform. quod propter dictionem, plerumque, qua Concilium vitur habere locum etiam quando cessat praesumptio usurpationis si pretendatur a persona potenti, vel magnate, vel vniuersitate, censuit Congregatio Illustrissimorum Interpretatum, & dixit Rota in causa Sorana Iurispatron. 28. Aprilis 1603. coram bon. mem. Cardin Pamphilio, ubi fuit reprobata decisio in causa Toletana Iuris decimandi 3. Maij 1582. in qua dicebatur, quod dato concursu paris, vel maioris potentiae Episcopi cessat usurpationis praesumptio, & cum dicta decisio Sorana, concordat alia decisio in causa Iacen. Parochialis 27. Iunij 1603. coram eod. Card. Pamphilio.

SVM MARIVM.

- 1 *Vsurpatio praesumitur in locis, ubi Cardinales sunt Episcop.*

ARGVMENTVM.

An in locis, ubi Illustriss. Cardinales sunt Episcopi praesumatur usurpatio.

RESOLVTIO CX.

R Espo deo pariter praesumi usurpationem, & proinde in probatione iurispatronatus requiri eadem sollemnitates, vt probant Paris. in tract. de confidentijs, quaest. 28. nu. 243. & Barbof. de potestate Episcop. quaest. 73. par. 3. ubi per haec verba loquuntur, & haec conclusio procedit etiam in Episcopatibus, qui obtinentur, & possidentur per S.R.E. Card. & fuit per Rotam resolutum in vna Salien. 6. Nouembr. 1582. & ratione ob obseruantiam Summorum Pontificum, & Cardinalium, dum Auenioni morabantur.

SVM MARIVM.

- 1 *Vsurpatio ubi praesumitur requi-*

requiruntur, quod presentationes sint continuatae.

- 1 *Presentationes debent esse continuatae, alias si essent 200. annorum non suffragarentur.*
- 2 *Forma est praecise obseruanda etiam in minimo.*

ARGUMENTVM.

Continuatae presentationes, an requirantur, ubi praesumitur usurpatio tantum.

RESOLVTIO CXI.

- 1 **R**espondetur, quod sic & ratio est, quia in hac re sumus in speciali casu, & tamquam in tali Concilio exigit insolitas, & exactas probationes; nec contentatur cum probationibus, quae de iure communi admittuntur: etenim exigit Concilium praesentationes continuatas per quinquaginta annos, & ideo oportet quod nulla adsit interpellatio; nisi quod in omnibus vacationibus contingentibus vna praesentatio

sequatur alteram, nam ita obitendit illud verbum continuatae, cap. accedentibus, iusta glosa 1. in fine de priuilegijs, Speculator. titulo de probationibus, §. 1. incipit probare num. 32. & 33. late Marcus Antonius Bardus in tract. de tempore vtil. cap. 2. num. 1. & cap. 8. Federicus de interpretat. iuris part. 1. num. 126. quod fit si non adesset dicta continuatio non sufficerent praesentationes certum, nec ducentum, Paris. de confiden. quaest. 28. num. 355. & amplius annorum, cum forma dicti Concilij non seruaretur. Quoniam Concil. in hac parte assignat certam formam, quae est praecise seruanda, l. non aliter, ff. de legatis 3. cap. cum dilecta, vbi late Felynus de rescriptis, capit. cui de non Sacerdotali, de praebendis lib. 6. Parisius conf. 12. nu. 47. & conf. 15. num. 23. vol. 2. Rota decis. 13. num. 2. de concess. praebend. in nouiss. & decis. 8. de dolo, & contumacia, in nouiss. Ita, quod si in

si in minimo deficiat forma, nihil actum dicatur, & totus actus corruat, Felynus in d. cap. cum dilecta num. 10. de rescriptis, Mohed. decis. 17. num. 1. de caus. possess. Caputaquen. decis. 250. par. 1. & decis. 143. num. 5. par. 3. Mandosius in regula 27. quaest. 20. nu. 16. & 17. Et ad vnguem est seruanda, Decius conf. 532. num. 4. & 5. Tiraquellus de retractu conuention. §. 4. glos. 6. num. 31. cum seq. Nouarius lib. 1. forens. quaest. cap. 78. num. 8. cum sequen:

SVMMARIVM.

- 1 *Verbis legis est inherendum.*
- 2 *Presentationes debent esse continuatae solum per tempus 50. annorum.*

ARGUMENTVM.

Presentationes an debeant esse continuatae per tempus immemorabile, vel per spatium quinquaginta annorum.

RESOLVTIO CXII.

Prima consideratione videbatur dicendum, debere esse continuatas per tempus immemorabile, per dispositionem Concilij, ibi intra tempus immemorabile: vnde regulariter a verbis legis non est recedendum, l. non aliter, ff. de legatis 3. maxime vbi non est ambiguus intellectus, l. in ambiguo, ff. de rebus dubijs, & hanc opinionem, vt praesentationes debeant esse continuatae per spatium 100. annorum, tenet Paris. in tractat. de confidentijs quaest. 28. num. 256. Contrariam sententiam de iure veriore, ac in Praxi receptiorem, tenuit Genuen. in sua Praxi cap. 63. nu. 9. vbi non per tempus immemorabile, sed intra spatium 50. annorum debere esse praesentationes continuatas, vt censeatur satisfactum dispositioni Concilij: reddi rationem, quia id non dicit Sacrum Concilium, vt

ex verbis eius clare appareret, & colligitur; & proinde Nos dicere non debemus, iuxta tex. & quod ibi communiter notatur in l. de pretio, ff. de publiciana in rem actione: & ubi lex generaliter loquitur, generaliter debet intelligi, l. filium ff. de legatis præstandis, & in terminis hanc eandem opinionem sustinet Nouarius conclus. 2. num. 3. de Iurepatronatus pagin. 213. colum. 1.

S V M M A R I V M .

- 1 Iuspatronatus Magnatum quomodo probetur.
- 2 Immemorabilis habet vim tituli.
- 3 Continuatę presentationes quę dicuntur, num. 4.

A R G V M E N T V M .

Continuatę presentationes ad effectum probandi Iuspatronatus Magnatum, quę nam dicantur.

R E S O L V T I O C X I I I .

IN personis Magnatibus, & locis Vniuersitatis, vt supra alias diximus, Iuspatronatus non probatur ex quinquagenaria possessione cū præsentationibus effectuatibus, iuxta decis. Mohedan. 153. nec etiam quādo cum immemorabili publica fama dotationis concurrat, vt fuit resolutum in vna Sabinens. coram Illustrissimo Altobradino. Sed debet probari iuxta decretum Sacri Concilij cap. 9. quod dat formam, vt patet ex illis verbis: neq; aliter, Dec. consil. 528. num. 11. Ruyn. consil. 92. num. 25. lib. 3. Socc. cons. 46. nu. 24. lib. 4. & forma data per dicta verba est præcisè obseruanda, l. non aliter, ff. de leg. 3. Surd. cons. 143. num. 43. Bald. in l. comparationes, 3. opp. C. de fide instrum. Dec. cons. 90. nu. 6. Cardin. Paris. latè cons. 12. nu. 47. & cons. 15. nu. 23. & cons. 33. n. 12. vol. 2. Et melius

lius est ad cautelam aliquid facere ex abundantia, quam omittere, Fulg. in l. vltim. nu. 16. C. de edicto, D. Andreani tollen. cū nihil possit à Iudice, vel ab alio remitti, Bald. in authen. iubemus in fine, C. de Iud. Dec. cons. 699. nu. 4. & 5. Card. Paris. cons. 43. col. vltim. vol. 1. & cons. 107. nu. 28. vol. 3. & consil. 14. col. 1. vol. 4. Rolan. à Valle cons. 70. num. 13. vol. 1. Quod requirit Concilium, & dat pro forma, est vt præter immemorabilis temporis probationem, & reliqua necessaria; præsentationes debeant esse continuatę, & sortitę effectum nō minori spatio, quam quinquaginta annorum; nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes etiam continuatę non minori saltem, quam 50. annorum spatio, quę omnes effectum sortitę sint, authenticis scripturis probentur. Et sic per hæc verba sublatis sūt modi, qui-

bus de iure communi acquirerebatur Iuspræsentandi, de quibus, per Staphyl. de mod. & for. impetr. num. 14. & sequen. fol. 407. huiusmodi decretum esse omnino obseruandum, & verificanda sua requisita, vt constet de Iurepatronatus, in prædictis personis, fuit resolutum in vna Reatina, Iuris patronatus die Lunę 10. Octobris 1572. coram Robusterio, & in dicta Sabinen. Beneficiorum die Mercurij 15. Nouēb. 1587. corā Altobrandino; in quibus etiā fuit, qđ dictum possessio antiquissima, vel præsentationes cōtinuatę, aut confessio Episcopi, vel testes probantes, &c. non sufficiunt, cum sit data forma de confessione Episcopi, fuit resolutum in vna Fundana Iurispatronat. coram Anton. Aug. 13. Iunii 1552. vt non noceat Ecclesię, vel successoribus, Ripa lib. 2. respons. cap. 28. Nec etiam testes de Communitate probant Iuspatronatus Cōmunitatis, vt fuit

dictum in vna Lunen. S. Eustachij corā Capisucco 20. Iunii 1551. & valde notandum est, quod sufficiat immemorabilis, cum habeat vim tituli, l. hoc iure, S. ductus aquæ, ff. de aqua quot. & æstu. cap. 1. de præscript. in 6. Host. in cap. peruenit, col. 1. de cens. Abb. in cap. super quibusdam, circa fin. de rer. signif. Paul. de Castro in l. si certis annis, C. de pact. las. conf. 209. col. 1. lib. 2. Card. Paris. conf. 111. num. 43. & 49. vol. 1. & alij omnes; adeo vt habens hūc titulum non teneatur probare, Arch. d. cap. 1. Gemin. & omnes, de præscript. lib. 6. Bald. conf. 352. col. 2. lib. 1. Cardin. conf. 118. col. pen. Alexan. conf. 6. col. 1. lib. 1. Dec. conf. 341. colum. pen. Paris. conf. 27. numer. 80. volu. 1. Curt. iun. conf. 61. col. 1. Gozad. conf. 8. nu. 37. latissime Gabr. de præscript. conclus. 1. per totam vsque ad nu. 84. vbi etiam habes quomodo debeant probari. Nec sufficiunt præsentationes, ceterum annorum,

vel ducentorum, si non sint continuatæ, vt scilicet vna subsequatur aliam; nam ita ostendit illud verbum (continuatæ) vt latè Bart. de tempor. vtil. cap. 2. num. 1. & cap. 8. Cardin. Iacobac. de Concil. lib. 7. art. 1. nu. 130. Stephan. de Federic. de interpret. iur. part. prim. nu. 126. Nec etiam suffragantur præsentationes continuatæ per rātum tempus, vel maius, si non sunt effectum sortitæ omnes.

Vnde ad articulum supra positum respondeo continuatas præsentationes dici, quando vna sequitur aliam: est enim cōtinuatio rerum coniunctio, & subordinatio, quarum extrema inuicem se coniungunt, vt latè per Bart. in tractatu de tempor. vtil. cap. 1. & Paris. de confiden. quæst. 28.

SVMMARIVM.

1 *Præsentationes interpellatæ, & non continuatæ, an valide sint.*

2 *Decisio Rotæ refertur.*

AR-

ARGVMENTVM.

2 *Continuatæ præsentationes, An dicantur si vna intermedia non sit continuata.*

RESOLVTIO CXIV.

1 **V** Bicuñque præsentationes essent interpellatæ, & non successiuæ, si tamè sint effectuatæ: id est confirmatæ ex institutione, & possessione sequuta ob successiuam vacationem, per obitum præsetatorum, si ostendantur præsentationes antiquæ, & modernæ, sed mediæ nō inueniantur, tamen istæ mediæ præsumuntur ex probatione extremorum, ita in proprijs terminis, Seraph. decif. 337. & decif. 1141. Cassador. decif. 2. nu. 7. de probat. Rota in Gerunden. Benef. 1599. coram Illustriss. Cardinali Serafino tunc Rotæ Auditore, Nouarius in suo Iure Pontific. nouo conclus. 1. sub num. 5. versic. quæ quidem de Iurepatronatus, &

ita alias dixit Rota in Cesarragustana Cappellaniæ Lunæ 4. Maij 1573. per hæc verba. *Domini dixerunt, ex præsentationibus, de quibus in præsuppositis, constat de immemorabili possessione presentandi Alcadi, & iuratorum de Calatoran. & Confraternitatis S. Bartholomæi, nam ab anno 1433. vsque ad annum 1565. fuerunt in quasi. possessione, & sic per 130. annos. Probatum etiam initium continuatum ab anno 1433. vsque ad annum 1493. per successiuas personas, & sic per sexaginta annos, ab anno 1517. vsque ad annum 1565. & sic per quatuoraginta octo annos, quibus extremis probatis præsumuntur media, Tiraq. de præscript. S. 1. glos. 5. per tot. qui in fin. declarat gl. in cap. accedētibus de priuileg.*

Non obstat, quod non apparet, præsentationes habuisse effectum, quia immo satis constat, ex quo per obitum præsetatorum, & institutorum factæ fuerunt aliæ successiuæ præsentationes, Oldr. conf.

conf. 229. num. 2. & 3. Lambert. de Iurepat. lib. 2. par. 1. quæst. 10. ar. 7. Et etiam institutiones subsequuta, quæ d. Iuspresentandi non solum ex verbis enunciatiuis, quæ in antiquis probant, Achil. decis. pen. de fide instr. sed etiam ex obseruantia subsequuta, probant, Cyn. in cons. suo, quod est inter cons. Bald. 400. vol. 4. Aym. cons. 101. num. 3. & 4. idem cons. 108.

Nec obstat, quod Vincen-
tius resignauerit in manibus
Papæ in fauorem Hierony-
mi cum narratiua Iurispat-
ronatus. Nam licet Hie-
ronymus non fuerit presen-
tatus, ostendit, quod presen-
tatio Vincentij habuit effe-
ctum, ex quo Hieronymus
uenit ex persona sua, & pro-
uisio Apostolica non mutat
statum, seu quasi possessionem
Iurispatronatus, sed illam
conseruat, Aegid. decis. 107.
Achil. decis. unic. de stat.
benefic.

Nec obstat dispositio Conc.
Trid. cap. 9. sess. 25. quia pro-
bantur presentationes non
solum 50. sed & 60. anno-

rum ex vna, & 48. anno-
rum saltem ex altera.

Præterea suspicio usurpa-
tionis de qua Crescen. decis.
13. & 10. Paul. decis. 87. non
habet locum, ubi constat de
immemorabili, Achil. de Iu-
repatr. decis. 4. & 5.

SVMMARIVM.

1 Presentationes debent es-
se effectuatæ, & num. 2.

ARGVMENTVM.

An, ut presentationes probent
Iuspatronatus, requiratur,
quod sint effectuatæ.

RESOLVTIO CXV.

1 SAnè inter alia requisi-
ta certum est, illud quo-
que esse necessarium, quod
presentationes effectum ha-
buerint, non autem quod
evanuerint, Ripa in cap. cū
Ecclesia Sutrina, num. 93.
de caus. possess. & propriet.
Calder. cons. 12. de Iur. pa-
tron. Rebuff. in concordat.
in rubric. de Annat. in ver-
bo

bo possessionem, Veral. de-
cis. 337. num. 2. Puteus de-
cis. 136. num. 3. lib. 3. & ita
alias voluit Rota in Pam-
philonen. præheminentia-
rum 17. Aprilis 1592. cor-
ram R. P. D. Pamphilio tūc
Auditore, & postea Illustris-
simo Cardinali.

2 Quare ut presentationes
probent Iuspatronatus re-
quiritur, ut sint effectuatæ,
iuxta eiusdem Concilij di-
spositionem cap. 9. de refor-
mat. sess. 2. & hanc opinio-
nem sustinuit Nouar. in suo
nou. Iure Pont. concl. 2. sub
num. 3. de Iurepatronatus.

SVMMARIVM.

1 Presentationes, quando di-
cuntur sortita effectum.

ARGVMENTVM.

Presentationes quando dicantur
suum sortiri effectum,
ad finem de quo supra.

RESOLVTIO CXVI.

1 D Icedum est, quod
tunc dicuntur præ-

sentationes sortiri effectum,
quādo Ordinarius illorum
vigore instituit presentatum
à patrono, & presentatus,
& institutus acceptauit pos-
sessione subsequuta, Cal-
derinus cons. 12. de Iurepa-
tronat. Caputaquen. decis.
131. num. 1. & 2. & decis.
418. par. 2. Crescentius de-
cis. 5. de Iurepatr. Oldradus
cons. 229. num. 2. Nouar.
concl. 2. sub num. 3. de
Iurepatronatus. Rota decis.
147. num. 1. & decis. 167.
num. 1. par. 1. diuerlorum.
Cuius ratio est, nam præ-
sentatio pro nulla habetur
si non est effectuatæ, effe-
ctus namq; in omnibus cō-
sideratur, Nouarius forensis
quæst. lib. 1. cap. 9. num. 14.
Et sine ipso factum est ni-
hil, l. 2. C. de aliment. pu-
pil. præstan. l. cum seruus,
ff. de verbor. obligat. cap.
non præstat impedimentum,
de regulis iuris in 6. capit.
per petuæ, c. si compromis-
sarius, de election. lib. 6. l. 2.
cum seq. de option. legata,
ubi habetur, quod electio,
seu optio non est consum-
pta,

pra, si effectum non habuit, Et ideo Turnus non consumitur si prouisio non est effectuatata, Put. decis. 178. & decis. 179. lib. 3. Achilles decis. 1. ante num. 1. & per totam de concess. præben. Vnde si electus, seu præsentatus cadat, vel decidat ante confirmationem, siue institutionem, vel habuerit aliquem occultum defectum, propter quem confirmari, aut institui non debeat; non dicitur cõsumptus Turnus eligentis, aut præsentantis, sed de nouo poterit eligere, seu præsentare, cap. si electio 26. de electione lib. 6. Rota decis. 6. nu. 2. de election. in nouiss. Puteus decis. 200. lib. 1. & decis. 207. 277. lib. 2. Molina de primogenijs Hispanorũ lib. 2. cap. 4. nu. 38. Achilles decis. 8. nu. 3. & 4. de concess. præben. Mohedan. decis. 7. num. 2. de præbendis, Caputaquen. decis. 59. num. 2. part. 2. & vide supra, quæstion. 6. Similiter si ille ad quem vicissitudo, siue Turnus spectat cõferat ab-

senti, & ipse acceptare noluerit, iuxta tex. in cap. si sibi absenti, de præben. lib. 6. non erit consumptus Turnus; cum collatio effectum non habuerit, sed poterit ipse collator iterum alteri conferre, Oldrad. conf. 57. incipit Papa reseruauit nu. prim. Simonet. de reseruati. quæst. 31. num. 1. & 2. Caputaquen. decis. 291. nu. 1. par. 1. & decis. 137. num. 3. part. 2. Madosius in Reg. 5. Cancellariæ, quæst. 5. nu. 3. cum seqq. Couar. lib. 3. variar. cap. 16. num. 3. in principio, & si ex aliquo iusto impedimẽto, veluti ex speciali Papæ reseruatione, seu præuentione, ille qui est in Turno, siue vlla illius culpa, vel mora prouidere non potuit, vel si non prouidit, eius prouisio effectum non habuit: minime est talis prouisio computanda, nec illius Turnus dicitur cõsumptus, Rota decis. 21. num. 1. & 2. de præbendis in antiquis; & decis. 3. in antiquioribus, Berigner. vbi quædam Abbatisa habebat Tur-

Turnum duarum collationum, & Decanus vnus tantum 3 collationis, & fuit decisum non fuisse consumptum Turnum Abbadisse, quamuis in duabus vacationibus, non prouiderat, obstantibus expectatiuis, & reseruationibus, Philippus Probus in cap. cum in illis, num. 61. de præbendis. lib. 6. Cassad. decis. 10. num. 3. de concess. præbendis. Paulus Parisius conf. 441. num. 23. 24. & 25. volum. 4. vbi late; quod etiam procedit, quamuis nulla protestatio præcesserit, Dominicus Geminian. in capit. cum in multis 14. de rescriptis in 6. Cassad. in d. decis. 10. num. 4. de caus. possess. Mohedan. decis. 14. in fin. de concess. præbendis. qui omnes tradunt semper vtilem in tali casu protestationem.

SUMMARIVM. 2

1 *Effectuatio prouisionis probatur ex successiua vacatione ex persona prouisi, quod procedit etiam per*

resignationem, num. 2.

Resignatio quando arguat effectuationem.

ARGUMENTVM.

Præsentationes in dubio quando censeantur sortite effectum, si nõ appareat de possessionis captura.

RESOLVTIO CXVII.

Respondetur ex consil. Oldrad. 229. scilicet a Romana Rota canonizato, vbi notatur probari effectuationem prouisionis ex successiua vacatione ex persona dicti prouisi, & sepius a Rota approbatum, Seraphin. decis. 299. numer. 5. Rota decis. 154. num. 4. par. 2. in recent. & Rota in Bononien. Iurispatronatus 4. Decemb. 1606. coram Card. Sacrato. & dictum consilium Oldrad. habet locum non solum in vacatione per obitum, sed etiam per resignationem, Seraphin. decis. 337. nu. 1. & Rota decis. 167. num. 1. par. 1.

par. 1. diuersorum, & in
decif. 423. num. 2. par. 2. in
recent. & in Lucana Iuris-
patronatus 26. Iunij 1619.
coram R. P. D. Durazzetto, 3
& in Romana Iurispatr. seu
Beneficiatus 9. Decembris
1619. coram R. P. D. Vi-
bando. & licet Rota aliquā-
do contrarium senserit, pro-
ut in Albedenen. Prioratus
29. Aprilis 1598. coram
Orano, & in Tudertin. Prio-
ratus 22. Maij 1587. coram
Pamphilio, ob eam ratio-
nem, quia potest resignans
iuscedere tale quale habet.
nihilominus Rota reproba-
uit dictas decisiones in d.
decif. 423. part. 2. in recent.
vbi dicitur quod possunt il-
lae decisiones locum habe-
re quando resignans non
erat in possessione, secus
quādo constat, quod acce-
perat possessionem. sed ne-
que est admittenda dicta,
restrictiua, quia alias ad ni-
hil deseruieret conclusio su-
pra firmata, quando enim
constat de possessione resi-
gnantis, non est aliunde
quaerenda effectuatio, cum

de ea satis constet ex ipsa
possessione resignantis; &
ideo melius adaptatur di-
stinctio quam fecit Rota in
Reatina praedij 2. 1603. co-
ram R. P. D. Coccino De-
cano, vbi dicitur, quod aut
beneficium resignatur post
post modicum tempus post
factum prouisionem; & ta-
lis resignatio nō probat ef-
fectuationē prouisionis ip-
sius resignantis. ob rationē
supra deductam, quia scili-
cet potuit resignare, & ce-
dere tale, quale ius habet.
aut vero post longum tem-
pus, & tūc probat effectua-
tionē, quia in tali casu pra-
sumitur resignans fuisse in
possessione, & ita etiam hāc
distinctionem sequuta fuit,
Rota in decif. 224. num. 7.
in fine part. 1. in recent.

S V M M A R I V M .

- 1 *Præsentationum cōtinua-
tarum probatio debet fie-
ri per scripturas authen-
ticas.*
2 *Forma dat esse rei.*

A R-

A R G V M E N T V M .

*Præsentationum continuatarū
probatio, an debeat fieri per
scripturas authenticas, &
an hoc sit de forma.*

R E S O L V T I O C X V I I I .

1 **R**espondetur affirmati-
uē, vt declarauit Sa-
cra Congregatio Concilij
per hęc verba; Congrega-
tio communi omnium cō-
sensu censuit requiri pro
forma, vt probatio fiat per
authenticas scripturas, &
regulam esse constituendā,
& probatio per testes non
sufficiat. Et iuxta hanc de-
clarationē in terminis quo-
que resoluit Rota in vna
Archipresbyteratus 2. Maij
1588. corā Pāphilio, in alia
fori Sempron. seu nullius
15. Decembris 1593. & in
alia Senen. Iurispatron. 15.
Nouembris 1582. coram
Clemente VIII. eadem Ro-
ta decif. 199. num. 4. par. 2.
diuersorum Marefcot. var.
resolut. lib. 2. cap. 52. nu. 2.

Nouat. concl. 2. sub num. 5.
de Iurepatronatus, quia di-
2 *cta probatio per instrumē-
ta requiritur pro forma, &
forma dat esse rei, l. diuus,
ff. de integr. rest. l. meuius,
ff. de condit. & demonstrat.
& ad vnguem est seruanda,
ita vt si deficiat in minimo,
actus corruat, l. cum hi, §. si
prætor, ff. de transact. l. non
dubium, C. de leg. Mohed.
decif. 17. de caus. possess. &
propriet. Veral. decif. 250.
part. 1. Nouarius in praxi
elect. fori quæst. 2. à nu. 5.
sect. 1. in secund. impressio-
ne Neapolitana, & ita fuit
iterum resolutum in vna
nullius Archipresbyterat⁹
2. Maij 1588. coram Pam-
philio cuius tenor est. *Di-
xerunt Domini non constare
de Iurepatronatus Commu-
nitatis Terræ Fosseceula,
quia cum non ostendat ve-
rum titulum foundationis,
& dotationis, ultra imme-
morabilem requiruntur con-
tinuata præsentationes per
spatium 50. annorum, qua
fuerunt sortita effectum, &
probentur per authenticas**

H h 2 scri-

Scripturas; versatur enim in Iure patronatus vniuersitatis, in quo ex Concil. Trident. cap. 9. sess. 25. requiritur ista probatio pro forma, ad eo quod aliter facta, ut puta per testes, vel aliud equipollens non suffragetur, ut fuit pluries resolutum per Illustrissimos DD. Sacri Concilii. Interpretes, & tenuit Rota in causa Sabinensi, beneficii de anno 1582. coram Cardin. Altobrandino, quod sine difficultate procedit in hoc casu, unde ordinarius Collator dicti loci est Abbas Sancti Ioannis, cuius qualitate attenda cum sit inferior ab Episcopo, & minoris autoritatis, facile presumi potest usurpatio, quod non fuerit à vsu hic Vniuersitati, non ita paruula, ut dicitur, sed satis ad hunc effectum potenti contradicere, Put. decis. 57. & decis. 206. lib. 1. Achil. decis. 4. de Iure patronatus.

SVMMARIVM.

1 Scriptura ubi sunt deper-

ditæ, testes admittuntur.

2 Scripturis authenticis deperditis, Ius patronatus non probatur per testes probata amissione ipsarum scripturarum.

3 Testibus non confidit S. C.

ARGVMENTVM.

Si scriptura authentica fuerint amissa, an possit probari Ius patronatus, per testes probata ipsarum scripturarum amissione.

RESOLVTIO CXIX.

Videtur respondendum pro affirmatiua; si quidem etiam quando probatio per scripturas est de substantia, si sunt deperditæ admittuntur testes, testes clarus in cap. cum olim essemus, de priuileg. debent tamen testes super amissione scripturæ deponere, plura deponere, quæ notat glos. Innoc. Ant. & alij in d. cap. cum olim, & facilliter eadem depositio reijci potest

test propter talia multa requisita, ut notat Afflict. decis. 301. Sed contrarium in praxi, & iudicando tenendum est; si quidem Sacrum Concilium non confidit testibus, quando præsumptio est usurpationis, quia hoc modo de facili eluderetur dispositio Concilij, & ubi militat eadem ratio, habet locum eadem iuris dispositio, l. illud, ff. ad l. aquiliam, l. adigere, S. quauis, ff. de Iure patronat. & ita in terminis dixit Nouarius in conclus. 2. sub nu. 4. de Iure patronatus. Sed vide Gonzal. in Reg. Cancell. glos. 18. nu. 80. per hæc verba. Hinc est, ut quatenus dictum Concilium disponit, quod doceatur de istis continuatis præsentationibus quinquaginta annorum per authenticas scripturas; nullatenus sufficeret, si per testes probarentur deficientibus scripturis, ut fuit in terminis resolutum in Rota in vna nullius Archiepiscopatatus 2. Maij 1588. coram Illustriss. Pâ-

philio, & in alia Forosempronien. seu nullius 15. Decembris 1593. Rota decis. 199. num. 4. par. 2. diuers. ubi rationem assignat, quia Concilium de testibus omnino non confidit, quando agitur de Iure patronat. harum personarum, & Vniuersitatum: & propterea non sibi satisfaceret, si istæ præsentationes probarentur per testes, seu æquipollens, & non per scripturas, sed voluit vtramque probationem testium, & scripturarum, quod fuit etiam nouissimè decisum in vna Soriana beneficii 28. Aprilis anni 1603. coram Pamphilio. Ex quibus dubito de veritate opinionis, Genuens. in Praxi Archiepiscopali d. cap. 63. num. 12. dum tenet quod si per testes probaretur esse deperditas scripturas, & deponeretur de tenore illarum, in quibus continebantur continuatæ præsentationes; quod tunc satisfaceret menti Concilij, per per tex. in cap. cum olim essemus, de priuilegijs. quoniam

nam eo ipso, quod Concilium non confidit de testibus, consequenter etiam remanet exclusa ista probatio; nam aliter de facili eluderetur dispositio dicti Concilij, quod etiam sensit Rotā in Sabinen. Iurispatr. 15. Nouembris 1582. coram S. D. N. Clemente VIII. tūc Rotæ Auditore. Et iuxta hanc opinionem videtur tenuisse Rotā in vna nullius Archipresbyteratus Veneris prima Iunij 1588. coram Pamphilio, cuius tenor talis est, Domini steterunt in decisio sub die 2. Maij proximè præteriti, quod non sufficienter constet de Iurepatronatus vniuersæ Terræ Fosseuechæ. Quidquid enim dicendum sit circa immemorabilem, cuius probatio Dominis, etiam ad plenum non satisfaciebat, ex quo testes de nouo examinati non videntur cōcludere de visu per 40. annos, imò iuxta II. interrogator. aliqui expresse dicunt se non vidisse aliquē presentari, alij verò de tempore examinis nō habebant

etatem requisitam ad probandam immemorabilem, quæ est 54. annorum, ut post Lap. tradit Gemin. in cap. 1. de præscript. in 6. & mensibus præteritis fuit resolutū coram Blanchetto in causa Conchenfis limitum. Tamen non probantur continuatæ presentationes per spatium 50. annorum, quæ fuerunt sortitæ effectum, ut probentur per authenticas scripturas, prout in Iurepatronatus vniuersitatis requirit Concil. Trid. Non obstat, quod satis dicatur facta probatio per scripturam, eo ipso quod ex testibus ostendatur illā extitisse, & postea fuisse admissam, ad not. per Fel. cap. sicut, de Iurepatr. quia ommissa disputatione, an hæc probatio sufficiat, ubi scriptura requiritur pro forma quæ non possit adimpleri per equipollens; fuit responsum non sufficienter probari amissionem: testes enim circa derobationem scripturarum loquuntur de auditu, & eorū depositio redditur valde inuersionis similis ex eo, quod hodi

repe-

reperiuntur aliæ scripturæ istiusmet Iurispatronatus, ut bene deducitur per informantes pro Clementino. Præterea in omnem euentum dicebant Domini huiusmodi Iurispatronat. fuisse ex Concilio sublatus; cum ex propria confessione ipsiusmet Communitatis appareat illud ex antiqua consuetudine vsu, & priuilegio sibi competere. Neque obstat, quod priuilegium sit concessum ex causa onerosa; quia de hoc non constat, & maxima oritur præsumptio ex non productione priuilegij, quod extat; cum in presentatione facta de anno 1585. fuerit lectum in Concil. Communitatis, ut in ipsa præsentatione dicitur, & probant testes de nouo examinati reliqua bene tolerantur per informantes.

SVMMARIVM.

I Tempus 50. annorum non requiritur, ut sit separatim ab immemorabili.

ARGVMENTVM.

Tempus quinquaginta annorum, an requiratur, ut sit separatim à tempore immemorabili ad effectum probandi Iurispatronat.

RESOLVTIO CXX.

MUltoties fuit apud me dubitatum in quâ pluribus causis nobis ex delegatione commissis, tempus quinquaginta annorum, quod requiritur virtute Concilij ad probandum Iurispatronatus; in casibus in quibus præsumitur vsurpatio, sit separatim à tempore immemorabili. & videbatur primo intuitu cōcludendum esse separatim; quod iudicio meo videbatur probari posse ex verbis eiusdem Concilij, ibi nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quâ si præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes etiã cōtinuatæ non minori spatio, quod quinquaginta annorum,

norū; & sic videbatur tēpus quinquaginta annorū esse separatū ab immemorabili.

I Contraria tamen sententiam tenēdam esse pluries determinavi dictū tempus quinquaginta annorum non requiri, vt sit separatam à tempore consuetudinis immemorabilis, sed inclusum in illo, & de eodem tempore, prout ita censuit Genuen. in Praxi Archiepiscopali capit. 63. nu. 11. & sequitur Gonsal. glos. 18. num. 88. & sequen. super Regul. 8. Cancellar. de Altern. quos referendo sequitur Nouarius in suo oper. Iuris Pontificij nou. concl. 2. sub nu. 5. de Iurepatronatus pag. 214. col. 1.

SVMMARIVM.

I Immemorabilis probatur etiam per scripturas.

ARGVMENTVM.

An si Iuspatronatus probaretur per tempus centum annorum cōtinuatis presenta-

tionibus, immemorabilis sit pariter recessse probari.

RESOLVTIO CXXI.

P Aris. de Confidentijs quæst. 28. num. 259. refert fuisse dubitatum in causa Principis Paterni, qui deducebat ad probandum Iuspatronatus Abbatiae cuiusdam Dioec. Argētin. presentationes centum quinquaginta annor. continuatas, & sortitas effectum, ac probatas authenticis scripturis, & teneantur probare etiam immemorabilem; & consuluit pro negatiua; quia ex scripturis huiusmodi satis videntur probata immemorabilis requisita, vt fuit resolutū in vna Cæsaragustana Capp. de anno 1573. vbi in persona, in qua cadit p̄sumptio vsurpationis, fuit pronunciatū constare de immemorabili ex presentationibus 130. annorū, facit decis. 4. Achil. de Grass. de Iurepatron. in manuscript. Put. decis. 101. lib. 1. Nam consuetudo im-

memo-

memorabilis probatur etiā per scripturas, Ang. per illum textum in l. vetustissima, C. de Iudic. Imol. conf. 94. nu. 7. Oldrad. conf. 224. col. 3.

SVMMARIVM.

- 1** Narratiua vacationis, in qua gratia principaliter fundatur, cōcludēter probanda est; plenē limitatur in narratiuis incidenter, quæ probari possunt semiplenē, vt num. 2.
- 3** Refertur decisio Mantica 208.
- 4** Iuspatronatus p̄batur per testes deponētes de fama, & de auditu, si incidenter agitur ad effectum iustificationis gratia.
- 5** Quasi possessio presentandi probatur ex cōtinuis presentationib⁹ longissimi tēporis, effectum sortitis.
- 6** Iuspatronatus in potentioribus probatur ex immemorabili cum presentationibus cōtinuis effectum sortitis per ann. 50. & iuxta decretū S. C. T.

ARGVMENTVM.

An probatio existentia Iurispatronatus plena, & concludens requiratur, vbi agitur de probanda narratiua Iurispatronatus.

RESOLVTIO CXXII.

Q Vamuis regulariter semper fuit inueteratus Rotæ stylus quod impetrās beneficium ex quocunq; capite teneatur plenē, & concludenter probare narratiuam; in qua sua gratia principaliter fundatur, vt fuit decisū in vna Casalē. Præposituræ 21. Aprilis 1597. corā Giptio, & Hispalen. beneficij de herer. 21. Maij 1603. coram R. P. D. Litta; Verum cœtera incidenter narrata nō est necesse plenē probare, sed semiplena dūtaxat probatio sufficit, vt soep̄ fuit resolutum, & signanter in vna Hispalen. portionis 18. Martij 1566. corā Illustrissimo Cardinali Blanchet-

li to,

to, & in Leodicen. Canonica-
 catus, & præbendæ 22. Mar-
 tij eiusdem anni, coram
 R. P. D. Peyna in Hispalen.
 benef. de hæres superius al-
 legata, & alias passim, & ita
 fuit decisum in vna Cõuer-
 san. Capellæ 14. Decẽbris
 1592. coram Illustriss. Mā-
 tica cuius tenor est. *Man-
 dauit fæl. rec. Gregor. XIV.
 Reuerendissimo Domino Ar-
 chiepiscopo Baren. ut consti-
 to sibi de Iurepatronatus ex
 fundatione, vel dotatione fa-
 milia de Arpona, & si per
 diligentem examinationem
 D. Ioannem Carrethonum
 ad hoc idoneum repererit, Ec-
 clesiam, seu Capellaniam de
 qua queritur eidem confer-
 ret. unde cum hæc causa
 ageretur per audientiam
 cõtradictarum dubitauit, an
 prouiso, & collatio ei facta
 sit canonizanda: & Domi-
 nis placuit esse canonizan-
 dam. Nam Summus Ponti-
 fex primum requirit, ut cõ-
 flet de Iurepatronatus ex
 fundatione, vel dotatione di-
 cta familia de Arpona, se-
 cundo Carrethonus per dili-*

*gentem examinationem ido-
 neus sit repertus. Quod at-
 tetinet ad primum, secundus
 & tertius testes, super pri-
 mo articulo explicitè depo-
 nunt de fama, & communi
 reputatione; quibus alij etiã
 testes accedunt de auditu,
 hanc Capellam esse de Iure-
 patronatus prædictæ fami-
 liæ, quæ probatio de commu-
 ni reputatione, & fama suf-
 ficat, cum incidenter agatur
 de Iurepatronatus ad effe-
 ctum iustitiandi gratiam,
 Bald. in cap. cum super, nu. 1.
 de rei vend. & in auth. quas
 actiones, num. 18. de Sacro-
 sanct. Eccles. Dec. cons. 117.
 nu. 3. Cassador. decis. 2. nu. 4.
 de probat. Achit. decis. 4. ad
 fin. de Iurepatronat. & ita
 fuit, etiam decisum coram
 Sanctissimo D. N. tunc tem-
 poris Sacri Palatij Auditore
 in Marsi Beneficiorum die
 decimo Iunij 1577. in vers.
 quoad tertiam partem.*

5 *Quod multo magis placuit
 dominis in casu proposito es-
 se recipiendum; quia accedit
 etiam adminiculum, quod
 per longissimum tempus ap-
 parent*

*parent facta continuae præ-
 sentationes, quæ effectum
 sortita sunt; ex quibus pro-
 batur, de quo agitur, plurimū
 valet Put. decis. 120. lib. 2.*

6 *Prima enim presentatio
 fuit facta anno 1573. quæ
 porrigitur vsque ad annum
 1577. quo tempore alia fuit
 facta presentatio Federici, ex
 cuius obitu prouisus est Car-
 rethonus. igitur duæ extant
 prouisiones continuatæ, quæ
 excedunt annos 50. ut à Sa-
 cro Concil. Trid. cum imme-
 morabili requiritur in po-
 tentioribus; in quibus locum
 habet suspitio vsurpationis,
 ut in cap. 9. de reform. sess.
 25. fuit dictum coram Illu-
 strissimo Cardinali Lancal-
 lotto in Tuden. Iurispatro-
 natus die 13. Iunij 1572.
 igitur cum de potentioribus
 non agatur, huiusmodi pro-
 batio absque immemorabili
 est recipienda. Quod atti-
 net ad secundum caput ex
 attestatione exequutoris suf-
 ficienter probatur Carretho-
 num fuisse repertum idoneū,
 nam cum ei fuerit commis-
 sum examen, eius attestatio-*

*ni fides est adhibenda, non
 solum in negotio commisso: sed
 etiam in eius circumstantijs,
 Rot. decis. 7. de offic. deleg. &
 decis. 6. in fin. de probat. in
 antiqu. quare cum narrati-
 ua gratia pbetur, canoniza-
 ri debet, & ita conclusū fuit.*

SVM MARIVM.

- 1 *possessio capta pendente
 appellatione non dicitur
 sortita effectum.*
- 2 *Actus nullus nullum po-
 test producere effectum.*
- 3 *possessio capta pendente
 appellatione dicitur attē-
 tata.*
- 4 *Amplia etiã si nõ cõstaret
 de bono iure appellantis.*

ARGVMENTVM.

*Institutio ad beneficium Iuris-
 patronatus, an dicatur sorti-
 ta effectū si institutus cape-
 rit possessionē prædite appella-
 tione à decreto de instituẽdo.*

RESOLVTIO CXXIII.

R *Espondetur minimè
 dici posse, fuisse for-
 titam*

1 ritam esse etiam; & proinde satisfactum menti Concilij ibi (quæ omnes sortitæ fuerint effectum authenticis scripturis probentur) per doctrinam Bart. in S. per hanc in 2. notabili, C. de temporibus appellationum, ubi actus nullus nullum potest 2 producere iuris effectum. sequitur Ias. nonnulla exempla referens 5. in l. ubi pactum C. de transact. per tex. in c. nõ sortitur de regulis iuris 3 in 6. cum alijs latius adductis per Nouar. lib. 1. quæst. forens. cap. 60. num. 2. & possessionem captam pendente appellatione esse nullam non dubitatur, l. prima 4 vulgaribus, C. nil nouari appellatione pendente; propterea sæpissimè celsit Rota præfatam possessionem taliter captam non suffragari patronis circa probationem eorum patronatum; iuxta formam, & seriem Concilij Tridentini: prout tenuit in vna Bitturina Benef. 16. Iunij 1555. coram de Rubeis; & iterum in vna Calacurirana Bene-

ficij 7. Maij 1574. coram Blanchetto, & eadem in vna Neapolitana Rectoriæ 15. Iunij 1562. coram Oradino.

Amplia primo, vt talis possessio veniat, vti attentata sequestranda, Mohed. in decis. 150. num. 2. Guid. in decis. 104. Calder. in conf. princ. lite pendente, Ant. de August. in tit. de sequestro ex officio S. 2.

3 Amplia 2. vt dicatur attentata, c. non solum, de appellationibus, cap. 2. vt lite pendente, Rota diuersor. in decis. 6. par. 2. diuersor. Sarnen. in decis. 31.

4 Amplia 3. etiam si constaret de non bono iure appellantis; quoniam adhuc possessio capta post appellationem à decreto institutionis, non suffragatur, vt dicatur institutio sortita effectum; & consequenter patronis suffragari, quo ad verificationem Iurispatronatus iustat mentem Concilij Trident. Pelegrin. in decis. 173. Rota in dec. 624. part. 1. & eadem Rota in decis.

decis. 22. part. 4. & ratio est quia adhuc effectum exigitur notorietas, quæ nec coloratè possit impugnari, Caputaquen. in decis. 70. par. 1. & in decis. 157. par. 3. & Put. in decis. 414. par. 3. nonnullas ampliationes, & limitationes ad hanc materiam respicienda vide apud Lancell. de attent. par. 2. cap. 12. n. 249. & qd seruetur in Praxi Curie Archiep. Neapol. vide per Authore dictæ Praxi capit. 63. vbi præsertim testatur in dicta Curia minimè seruari opinionem Lambert. de Iurispatronatus in 15. artic. in 15. principali quæst. 2. par. 2. lib.

SUMMARIVM.

- 1 Possessio beneficij capi quando possit per procuratorẽ.
- 2 Dominium, & possessio beneficij non acquiritur per negotiorum gestorem.
- 3 Possessio capta per procuratorem specialiter ad id constitutum est manutenibilis.

ARGVMENTVM.

Institutio ad beneficium patronatus, cuius possessio fuit capta per Procuratorem, an dicatur sortita effectum vigore Concilij.

RESOLVTIO CXXIV.

1 **R**esolutio supradictæ dubitationis pedit ab illo iuris articulo si possessio beneficij Ecclesiastici possit capi per procuratores: in quo Doctores communiter in illam iuerunt sententiam, vt benè capi possit per procuratorem speciale mandatum habentem, at secus si cum generali, vt in terminis terminantibus, voluit Capella Tholos. in decis. 487. & per text. in cap. accedens, de præbendis, vbi glos. notat, quod dominium, & possessio beneficij nõ acquiritur per negotiorum gestorem, qui idem est, ac Procurator generalis, sequitur Io. And. in cap. si tibi absentis super

ti super glos. 3. de prebendis, & ibidem Anch. in vers. collationem, Felyn. in cap. nonnulli, §. sunt, & alij col. 9. circa principiu, de rescriptis, & ita censuit pariter, Rota Rom. in decis. 294. in nouis, vbi ponit distinctionem, de qua supra, & eadem Rota in decis. 529. & in decis. 300. decis. 454. & 362. in antiquis, & nouissimè eandem Rotam tenuisse refert Illustris. Dominus meus Coccinus vir quidem sua tēpestate omnium iudicio, & applausu eminentissimus in dec. 486. 3 vbi propterea tenet dandū esse mandatum de manutendo, quia satis docuit de sua possessione ex mandato de immittendo sibi per Rotam concessio, & possessione capta mediante persona sui procuratoris specialiter constituti etiam ad capiendam possessionem beneficiorum, prout in beneficiis requiritur, ex Lapo allegat. 70. num. 6. & conferunt nouiter cumulata, apud Nouarium in tract. de

elect. fori quæst. 7. sect. 1. in moderna impressione. Quare dicendum est, quod si possessio beneficij vigore institutionis factæ, fuit capta per Procuratorem habentem speciale mandatum; tunc utique dicitur institutio sortita effectum: alias seculus. & ita corā me in quadam causa Iurispatronatus annuebat D. Io. Maria Nouarius I. C. Lucanus magni nominis, vt eius opera demonstrant.

SVMMARIVM.

Vsurpationis presūptio, vt intret debet probari patronum, aut fuisse dominum, aut habuisse aliquando iurisdictionem in loco, in quo est Iurispatronatus, alias non dicitur patens num. 1.

Iurispatronatus si pro vna parte non presumitur usurpatum, neq; presumitur pro alia parte spectante ad personas alias suspectas, cum iam Ecclesia non sit libera num. 2.

Iurispatronatus

Iurispatronatus non est probandum per exactas probationes requisitas à Concilio, etiam vbi est metus usurpationis, si non est super libertate Ecclesiæ, sed solum super pertinentia ad alium num. 3.

ARGVMENTVM.

Quoties Baronie iurisdictionis est sequestrata, seu per Iudicem impedita; non presumitur usurpatio.

RESOLVTIO CXXV.

Respondeo hoc casu non præsumi usurpationem ad effectum probationis Iurispatronatus, & hoc corroboravi in facto per decisionem Rotæ in vna Fesulana Iurispatronatus 12. Februarij 1610. coram Cavalerio, cuius tenor est. Alias Rota sub die Lune 7. Februarij 1583. coram bon. mem. Bubalo resoluit Ecclesiam Parochialem Sanctæ Agathæ de Ptusoli esse de Iurispatronat. Dominorum de

Ardimandis pro vna vacante, & ex pluribus rationibus in decisione deductis. Orta postmodum lite inter D. Ardimandum de Ardimandis, presentatum ex vna, & D. Domitium Guadagnolum prouisū ab ordinario ex altera, & lata in partibus sententia pro libertate Ecclesiæ per Vicarium Fesulanum. Fuit commissa causa appellationis in Rota, in qua cum die 21. Nouembris proxime preteriti preposuissem dubium generale, an sententia de partibus esset confirmanda, vel infirmanda, cum in disputatione multa simul deducerentur, quæ domini censabant singularegere particulari inspectione; mandauerunt causam restringi ad dubia particularia. fuit igitur restricta ad dubium, an Iurispatronatus huiusmodi presumatur acquisitum ex usurpatione, quo per me propositio, Rota respondit negatiue. Ratio fuit, quia non constat, quod Domini de Ardimandis sint, vel aliquando fuerint domini illius

ni illius loci, in quo situm est beneficium, aut ullo unquam tempore in eo iurisdictionem exercuerint; prout requiritur ad hoc, ut aliquis dicatur potens ad effectum, ut intret prescriptio usurpationis, iuxta terminos Sacri Concilii Tridentini sess. 25. cap. 9. de reformat. Caputque decis. 128. par. 2. Put. decis. 57. & 58. lib. 1. Chrisan. decis. 65. incipit. Iuspatronatus in magnis Dominis, &c. & fuit dictum in vna Sorana Iurispatri. 28. Aprilis 1602. coram Illustrissimo D. meo Card. Pamphilio, in vna Pamphilonen. Iurispatri. de Belconte 8. Iunii 1589. coram bon. mem. Orano, & alia Bononien. Iurispatri. 18. Ianuarij 1608. coram Sacrato, in Eraconien. Decanatus 10. Decemb. 1603. coram bon. mem. Iusto, & alias sepe in Rota fuit resolutum. Nec videbatur Dominis ob stare, quod altera pars huius Iurispatri. spectabat ad Vniuersitatem Parochianorum, in qua vniuersitate cadit prescriptio usurpationis, iuxta dispositionem

Concilij, & decisionum preallegatorum, quia placebat responsio, quod cum pro parte spectante ad Dominos de Ardmandis cessaret prescriptio usurpationis, cessabat etiam pro parte spectante ad Vniuersitatem Parochianorum, quia etiam quod Parochiani non presentarent, non propterea Ecclesia remanebat libera. Ita fuit dictum in vna Auen. Parochialis 5. Decembris 1605. coram R. P. D. meo Manzanedo, & ad hoc propositum domini dicebant, quod quando Ecclesia est sub seruitute, prout est hac Ecclesia de Iurepatr. Dominorum de Ardmandis, & agitur de pertinentia, tunc non intrat dispositio Concilij, quia si Parochiani usurparunt, non usurparunt libertatem Ecclesie, quae nihilominus erat in seruitute; & ideo non sunt necessariae probationes, iuxta formam Concilij, sed sufficiunt probationes ordinariae, ut fuit dictum in preallegata Sorana Iurispatri. coram Illustrissimo Pamphilio.

philio. Ex quibus Rota resoluit Iuspatr. de quo agitur non presumi acquisitum ex usurpatione, &c.

SVM MARIVM.

- 1 Sententia non probat Iuspatronatus nisi iustificatu ex actis, alias est iniusta.
- 2 Sententia non iustificata ex actis non transit in rem iudicatam, & est nulla, num. 3.
- 4 Appellatio non est necessaria, quando sententia est nulla.

ARGVMENTVM.

Sententia canonizans Iuspatronatus, an dicatur notorie iniusta, si non iustificetur ex actis.

RESOLVTIO CXXVI.

1 **S**Vpposita illa conclusione sententiam non probare Iuspatronatus quoties non iustificatur ex actis, opportunè hic quaeritur,

an sententia ipsa dicatur notorie iniusta, & respondetur affirmatiuè, ex Gabr. conf. 28. num. 6. lib. 1. Caesar de Grass. decis. 13. in fin. de sen. & re iud. Rot. decis. 689. num. 2. par. 1. in recent. decis. 659. num. 16. par. 2. in recent. vbi testatur de stylo Rotæ, & plenè fuit decisum in Romana officij 23. Ianuarij 1608. coram Scotto impress. poenes Marches. de Commiss. tom. 1. fol. 2. vbi redditur ratio, quia iuxta aliam opinionem, quam sequitur Rota, non potest Iudex se mouere ad iudicandum extra acta, nec potest se extra iudicium informare Rot. decis. 445. num. 8. par. 1. diuers. & decis. 404. sub num. 1. par. 1. in recent. Hinc sententia, quae non iustificatur ex actis, nunquam transit in iudicatum, tamquam notorie iniusta Rot. decis. 260. num. 7. par. 1. in recent. & decis. 594. nu. 4. par. 2. in recent. Immo sententia, quae non iustificatur ex actis, dicitur notorie nulla, Seraph. dec. 1261. nu. 5.

qui testatur de inueterata Rotæ obseruantia; & dixit etiam Rota in d. Romana officij coram Scotto, vbi propterea dicitur, non esse necesse à tali sententia appellare, quia appellatio non est necessaria, quando sententia est nulla, l. 1. C. quando prouoc. non est necesse, cum alijs in materia apud Nouarium in pragmatica 1. Regni, sub rubric. de appellat.

Quæ iniustitia debet esse notoria ad hoc, vt iniustitia causet nullitatem, vel illi æquiparetur, vt in dict. capit. inter cœteras, tenet Butr. in fin. Abb. d. num. 10. & 11. & apostil. ad eum Card. & Alex. de Neu. nu. 3. & 4. in fin. Imol. col. 2. vers. tamen, d. Ant. Ioan. d. Anan. in fin. & Felyn. num. 5. & seqq. idem Imol. in clem. 1. sub. num. 12. eod. tit. Bero. in cap. quoniam contra, num. 241. de probat. Contrard. d. limit. 9. num. 8. & 9. & num. 24. & seqq. Surd. conf. 405. sub num. 16. & seqq. Cabbal. dict. conf. 81. num. 2. & 3. Menoch. lib. 1.

præsumpt. quæst. 79. nu. 3. & 4. & lib. 2. præsumpt. 67. num. 51. & conueniunt omnes Rotæ decisiones ad id allegatæ. talis autem debet esse huiusmodi notorietas, quod aliquo colore velari, & offuscari non possit, Butr. in cap. in præsentia, num. 8. versic. si autem Iudex, & vers. non placet, de renunc. & ibi Imol. nu. 50. vers. 3. & vltim. casu, Corn. conf. 10. sub num. 3. lib. 4. Felyn. in d. cap. inter cœteras, num. 7. Ripa in l. 4. S. cõdemnatum, nu. 17. vers. quam sententiam, ff. de re iudic. Contrard. d. limitat. 9. num. 34. Vant. de nullit. ex defectu process. num. 118. cum plurib. seqq. Caphal. conf. 201. num. 10. & conf. 202. num. 16. lib. 2. Surd. d. conf. 405. num. 23. 24. & seqq. Caball. dict. conf. 81. num. 4. & ita etiam tenuit Rota in Toletana matrimonio, 27. Iunij 1569. coram Grato. relata in decis. 85. num. 4. par. 1. diuers. & coram Seraphyn. decis. 616. num. 8. & 9. in Rauenen. bono-

bonorum 15. Aprilis 1575. coram Robusterio, & in Bononien. bonorum Buccamatijs, 20. Iunij 1586. coram Orano. In Romana d. Bombellis 31. Maij 1613. coram Reuerendissimo D. meo Damasceno, in Alepedita laudi 13. Februa: 1615. coram R. P. D. meo Cauerio, in Anconitana bonorum 29. Feb. 1616. & 14. Aprilis coram Buratto.

SVMMARIVM.

I Sententia canonizans iustipatronatus potest iustificari ex nouis probationibus, deficientibus antiquis.

ARGVMENTVM.

An sententia canonizans Iustipatronatus possit iustificari ex nouis probationibus, deficientibus antiquis.

RESOLVTIO CXXVII.

R Espondeo affirmatiue per decis. Rotæ in vna Pistorien. beneficij

13. Ianuarij 1617. coram Buratto, cuius tenor est. *Vltra quod dicta sententia possunt etiam iustificari ex alijs antiquis, & nouis probationibus; immo ex noua causa, l. 1. S. 1. ff. que sent. fin. app. Bart. in d. l. 1. num. 16. C. quando prouoc. & c. Caputaq. decis. 120. num. 2. par. 3. & sententia etiam ex actis non iustificata, non habetur pro notorie iniusta, nisi quando ex alijs non iustificatur, Put. decis. 391. lib. 1. in nouis, quam sequitur Seraph. decis. 701. nu. 3. vel quando non potest amplius iustificari, idem Seraph. decis. 734. num. 4. maxime cum non agatur de illis exequendis, quo casu maturius esset procedendum, idem d. decis. 290. num. 21. Sed de illis substinendis, Put. decis. 391. num. 1. & 2. Achill. decis. 7. in fin. de re iud. & sentire videtur, Gabr. d. cõf. 28. num. 7. & Rota in d. Romana officij coram Scotto.*

Demum cum dicta sententia, non se referant expressis verbis, & per modum
Kk 2 cause

causæ dispositiue ad acta, ubi etiam non essent ex illis iustificata, nõ possent dici notoriè iniusta, itaut red dantur nullæ, vel pro nullis habeantur, iuxta opinionem Abb. & Felyn. in d. cap. inter cæteras, supra allegatorum. nam Rota illam non sequitur, sed tenet quod hoc casu habeantur pro validis, iuxta glos. in l. 1. in verbo, vel transactio, & ibi Bart. numer. 2. & 3. C. de error. calculi, & Bald. sub num. 5. Alex. in l. rei iudicata §. 1. num. 6. vers. sed contrarium ff. sol. matr. & de magis cõmuni Vrsl. ad Affliet. de-
 1 cis. 28. num. 6. vers. & simili-
 2 ter non obstat, & num. 7. 2
 Contard. d. limit. 9. num. 59.
 vers. non puto, Gabr. tit. de
 sentent. conclus. 10. num. 5. 3
 Put. decis. 391. in princip. &
 fuit dictum in Anconitana
 assècurationis 1 Iulij 1602.
 corã Decano, & in Firman.
 altaris 5. Iunij 1606. corã
 Reuerendiss. Lugdunen. &
 de obseruantia Rotę testatur
 Gabr. d. conf. 28. nu. 3. vers.
 verum.

Illas tamen reuocat, quã-
 do ex acti: sunt notoriè in-
 iusta, nisi aliunde iustificetur,
 vel possint iustificari, iuxta
 superius adducta, & declarauit
 Rota 12. Ianuarij 1543. in vna
 Toletan. matrimonij coram Puteo,
 vt dicitur in additione ad su-
 pradictam eius decisionem 391.
 & sentiunt Gabr. dict. conf. 28. nu. 2. & 3. & Card.
 Seraph. decis. 251. in fin.

Et ideo ex his fuit, vt supra
 decisum.

S V M M A R I V M.

- 1 Aliud est esse collatorem,
 & habere ius conferendi.
 2 Non sequitur habeo ius
 presentandi, ergo habeo
 Iuspatronatus.
 3 Error communis facit ius.

A R G V M E N T V M.

An probato, quod quis habeat
 ius presentandi, iuxta formam
 Concilij; ex eo censetur
 pariter probatum ad
 ipsum spectare Iuspatronatus.

R E-

RESOLVTIO CXXVIII.

2
 R Espondetur ex huius-
 modi probatione, minimè inferri posse ad p-
 bationem Iurispatronatus;
 1 nec sequitur competit mi-
 hi ius presentandi, ergo ha-
 beo Iuspatronatus, vt opti-
 mè explicat Gonzal. in
 Reg. 8. Cancellar. glos. 45.
 §. 2. num. 18. & in glos. 18.
 num. 91. & 92. Henriquez
 conf. 21. num. 3. Menoch.
 conf. 22. num. 6. & sequen-
 vol. 2. Ex quibus sequitur,
 quod aliud est esse collato-
 rem, vel Patronũ, & aliud
 habere ius conferendi, vel
 presentandi: quia primum
 respicit petitorium, quod
 non cõsideratur in hoc ca-
 su; & alterum hoc est ius
 conferendi, & presentandi
 respicit possessorium, quod
 est potissimè attendendum
 Franch. in cap. vnico nu. 5.
 de Iurepatronatus in 6. Cas-
 sador. decis. 2. num. 3. in fin.
 de appellationibus, Rota,
 decis. 347. num. 3. & decis.
 1178. lib. 3. par. 3. diuersor.

2 Et ideo non sequitur
 habeo ius presentandi, er-
 go cõperit mihi Iuspatro-
 natus: cum ex alia ratione
 possit competere dicta præ-
 sentatio, præterquam ex iu-
 repatronatus, vt latè tradit
 Rocchus de Curte de Iu-
 repatronat. verbo compe-
 tens q. 25. nu. 57. 58. & 59.
 Lambertinus in eodẽ tract.
 lib. 1. par. 1. quæst. 10. ar. 8.
 Vndè Ordinarius debet esse
 circumspèctus, quando ad
 vacantem Ecclesiam præ-
 sentant Parochiani, & vi-
 dere quo titulo, & quo iu-
 re presentent, quia multo-
 ties ex gratitudine fuerunt
 instituti Rectores ad præ-
 ces Parochianorum, & po-
 stea viso vltimo statu de-
 nouo admittuntur ad præ-
 sentandum; & sic maximũ
 infertur præiudicium ipsa-
 rum Ecclesiarum libertati.

Ratio est, quia sola hæc
 tollerantia presentandi, li-
 cet erronea sufficit, vt acta
 gesta à tali reputato teneant
 & sint valida. nam commu-
 nis error facit ius, l. Barba-
 rius, ff. de officio Prætoris,

cap.

cap. sciscitat⁹ de rescriptis, vbi latè Felyn. Glos. notabilis, quæ loquitur de falso Prælato tollerato in capit. dudum 54. in verbo decept⁹, de electione, vbi Abbas num. 20. l. 11. in fin. tit. 17. partita prima, Rota decis. 1. num. 4. de officio ordinarij, & decis. 6. de procurator. in nouis, & decis. 2. num. 9. de filijs Presbyter. in nouis, Mohed. decis. 29. de renunciatione, Palatius Rubeus in repetitione rubricæ de donat. inter virū, & vxorem, §. 36. per totum Selua de beneficio 2. part. quæst. 12. ex num. 4. vsque ad finem, plenissimè Gabr. tit. de probationibus, conclus. 8. nu. 11. cum ampliationibus, & 21. limitationibus, Gomezius in declaratione Bullæ Cruciatæ.

SVMMARIVM.

- 1 *Clausula cōstito facit gratiam conditionalem.*
- 2 *Clausula cōstito requirit causæ cognitionem.*
- 3 *Clausula si constiterit, an*

fit eadem cum clausula cōstito.

ARGVMENTVM.

Clausula commissionis gratiæ derogatoriæ Iurispatronatus cōmissæ ordinario (cōstito prius coram loci Ordinario, &c.) quid requirat.

RESOLVTIO CXXIX.

SOepissimè à Sede Apostolica emanatur gratiæ derogatoriæ super medietate vocum Iurispatronatus cum adiectione clausulæ (Cōstito prius coram loci Ordinario delurepatronatus;) & ideo fuit coram nobis dubitatum, quid importaret dicta clausula, & dicebatur prædictam clausulam facere gratiam conditionalē, & debere plenè probari, & justificari, ad notata in capit. quia circa, de consanguinitat. & affinitat. Alex. conf. 59. num. 8. lib. 2. Marta de clausulis parte pr. clausul. 190. & requiritur causæ cognitio Aegi-

2 dius

- 2 dius decis. 68. Thanis decis. 65. Garzia de benefic. par. 6. cap. 2. num. 63. Gonzal. in comment. ad regul. 8. Cancell. glos. 15. nu. 62. in addit. Barbof. de claus. claus. 18. & 87. & fuit dictum in Salernitana Reçtorix 22. Martij 1592. coram Pamphil. & in Vercellen. beneficij 16. Nouëb. 1608. coram Litta; & ideo tunc impetrans debet probare Iuspatron. & quod spectet ad illum præsentantem, vt in Lucana maiusculatus 4. Decembris 1581. coram Orano, & in dicta Salernitana, & in dicta Vercellen. beneficij 16. Nouëb. 1608. coram Litta.
- 3 Quare prædicta clausula cōstito, requirit partis citationem, facit gratiam conditionalem, & requirit concludentes probationes, & causæ cognitionem, Marta vbi supra claus. 19. Rota decis. 578. parte 1. & decis. 532. nu. 1. par. 2. in recent. & de clausula cōstito, vide Seraph. decis. 637. idem videtur de
- 3 de clausula si constiterit, Henrich. in cap. de coeterno num. 9. de re iudic. Abb. in cap. vlt. num. 3. vbi Felyn. num. 3. de præsumpt. & Felyn. in capit. si constiterit num. 5. de accusat. Lopus allegat. 60. nu. 2. Cauallch. decis. 22. nu. 6. par. 1. Crescent. decis. 6. de rescrip. & decis. 12. nu. 2. de priuilegio. Rota decis. 624. nu. 1. pa. 1. Antonin. variat. resol. lib. 1. resol. 39. num. 1.

SVMMARIVM.

- 1 *Sententia præcipitater lata est nulla, quod declaratur, vt num. 4. 5. & 6.*
- 2 *Authoritas in datione tutoris est nulla, si breui tempore fuerit interposita.*
- 3 *Dispensatio commissæ executori cum clausula (si ita est) redditur nulla, si statim præsentatis literis executor ille dispauit.*
- 4 *Sententia in confessum præcipitater lata est valida.*

ARGUMENTVM.

An forma probationis Iurispatronatus, iuxta mentem Concilij præsumatur adhibita, ubi sententia canonizans breuissimo tempore lata fuit.

RESOLVTIO CXXX.

I Censui in casu nobis à Sede Apostolica delegato, minime præsumi adhibitam formam Concilij; si quidem sententia præcipitater lata est nulla, Amadeus de Castello, tractat. 2 syndicus, num. 144. post Cyn. in proem. ff. forū, §. itaq; & ex tex. l. sed & si per Prætores, ff. ex quib. cau. maio. & in arbitrarijs sic respondit Anch. conf. 36. col. 2. quem est sequutus, Crauet. conf. 153. num. 2. non enim potest dici cognitū, quod nimis est festinatum, cap. 2. c. cum Bartoldus, de de re iud. quibus probatur sententiam iure non defendi ob festinantium, sic etiā censuit, Bart. in l. prolatam, C. de sent. et interlocut. omn. iud. Fel. cap. Ec-

clesiæ S. Mariæ, nu. 14. de cōst. q. latissimè p tres egregias Doctorum decisiones ostēdit, Iudicē precipitanter agere nil posse, & post eum Ferret. cau. vlt. nu. 8. 9. scribit sententiam præcipitanter latam, esse nullam, sic in transactione cōsuluit, Dec. conf. 479. num. 69. Hinc dicimus, bonam præsumptionem, quæ in Iudice est, cessare, quando breui tempore quid agit, Alc. tractat. præsumpt. reg. 3. præsumpt. 9. num. 8. sic dicimus, auctoritatem in datione tutoris esse nullam, si breui tempore fuit interposita, Soc. yn. iun. conf. 48. num. 15. lib. 1. & hinc dispensatio cōmissa exequutori cū clausula, si ita est, redditur nulla, si statim præsentatis literis exequutori ille dispensauit, Achill. de Grass. decis. 2. de filijs Presbyterorum, vbi quod ex breuitate temporis non est præsumendum causæ cognitionem adfuisse, quamuis Iudex in ea narraret causæ cognitionē adhibuisse; prout

ita.

ita iudicauit tāquam Commissarius Apostolicus contra quandam sententiam latam ab Archiepiscopo Surrentino. quæ omnia sunt vera, etiam in sententia Summi Pontificis, & Imperatoris, ita respondet Dec. cōf. 549. nu. 18. post Anch. conf. 255. ex cap. cum ex literis, de rest. in integr. & in Rege, idem censuit Gram. decis. 15. nu. 13. & in Principe, Crauet. consil. 153. num. 2. Et etiam in eo Iudice, qui ex pleno, & amplo arbitrio sibi collato plenissimam iudicandi habet potestatem, ita Cuman. conf. 50. Statuto Ciuitatis Florentiæ 3. dub. & Lanfr. tract. de arbitris pag. 6. ver. 22. & Soc. sen. cōf. 87. nu. 7. lib. 4. Felyn. d. ca. Ecclesia S. Mariæ, nu. 16. & sentit Alciat. de præsup. reg. 3. præsup. 9. nu. 4. Verum aliter sentit, Soc. sen. conf. 121. col. 5. ver. postremo etiā, lib. 3. & Bald. d. l. prolatam nu. 12.

4 Declaratur primo non procedere, quando in confessum sententia ferretur:

ex quo tunc nulle sunt partes lucis, nisi in condemnando, l. 2. ff. de confess. l. proinde, ff. ad l. aquil. ita Alex. in annot. ad Bart. d. l. prolatā, in verbo pro hoc plenè.

5 Declaratur secundo non procedere, quando hic Iudex in illo breui tempore potuit esse de causa instructus, ita Crauet. conf. 179. num. 1. & Dec. conf. 296. in fin. Curt. sen. conf. 47. super controuersia, col. pen. egregie, Soc. iun. cōf. 244. col. 4. ver. sed pro responsione lib. 2. qui post Bald. in auth. sed & si quis, num. 13. C. de testibus affirmat, Iudici credi in arbitrarijs, nō modo quoad diffinitiuā, sed etiam quoad interlocutoriam: & ideo præsumptio, quod causæ cognitio interuenire poterit, omnem contrariam suspicionem tollit.

6 Declaratur tertio non procedere, quando hic Iudex parte præsentē, & non reclamante pronunciaffet: nam imputare sibi debet pars si non reclamauit, ita Bald. in d. l. prolatam nu. 8.

L1 quem

quem sequutus est, Socc. sen. conf. 121. col. 5. vers. 3. quia, lib. 3. qui, & alios recenser.

SVMMARIVM.

- 1 *Testium fidem in Iudicis arbitrio positam esse.*
- 2 *Probationes omnes Iudicis arbitrio possunt.*
- 3 *Iudex potest fidem adhibere testibus.*
- 4 *Iudex potest testibus singularibus fidem adhibere.*
- 5 *A forma non receditur.*

ARGVMENTVM.

An Ordinarius, cui committitur gratia derogationis Iurispatronatus, cum clausula constito prius, & c. possit arbitrari in hac probatione extra formam Concilij.

RESOLVTIO CXXXI.

INter multa Iudicium arbitraria, illud vnum est maximum, quod illis tributum esse ab Hadriano scripsit Callistratus in l. 3.

S. ideoque, ff. de test. nempe cum de testium fide agitur; hæc enim à Iudicis potestate pèder, q̄ iusta illorū attestationes, & multis inde sūptis coniecturis poterit fidem adhibere, & non adhibere: nam vt idem Hadrianus Callistrato referente, vt in d. l. 3. eiusdē dicebat, quæ argumenta ad quem modum probandæ cuique rei sufficiāt nullo certo modo satis definiiri potest. non mirum ergo si illius arbitrio relinqui debet, vt etiā relinquit, Iustin. in S. si verotale aliquid in auth. de instrum. caut. & fide, Castren. conf. 163. Puteus in tractat. syndicus, in tit. de arbitrarijs eorum, num. 21. qui hoc maximum esse arbitrium scripsit, Neuizan. lib. 5. Sylux Nuptial. in fine, qui ex hoc credidit probationes omnes Iudici arbitrarias esse glos. Paris. tit. 1. S. 5. num. 21. scribit probationem resultatē ex libro antiquo census, Iudicis arbitrio esse, sic respondit Socc. iun. conf. 32. nu. 11. & conf.

& conf. 61. num. 46. 47. libro 2. probationes omnes Iudicibus esse arbitrarias, Dec. conf. 448. & conf. 463. & conf. 510. 596. 560. & conf. 652. & latè Gram. decis. 34. Paris. conf. 55. Afflictus in cap. 1. num. 21. ex quibus causis feudum amitt. esse Iudicis arbitrium eligere quam velit probationem ex duabus contrarijs, iuxta l. duo, ff. de re iudicat. immò, quod est summopere annotandum potest Iudex ex causa non adhibere fidem testibus clare, & clariſſimè pro aliquo deponētibus, ita Bar. in l. luci⁹ in fi. ff. de ijs, q̄ not. inf. Bal. in l. cum magistratus, C. quando prouo. non est necesse, alios plures retulit, Gram. decis. 39. Curt. iun. conf. 52. 106. 178. num. 2. Iudici tamen consilium in hoc præbuit Bart. in d. l. lucius in fine, vt curet in actis scribi causam cur testibus, ac probationibus illis fidem non adhibuit, ne in syndicatu molestia aliqua afficiatur; id quod pla-

cuit alijs per multis, referēte Gram. dicta decis. 34. & decis. 92. Curt. sen. in tract. Testium concl. 29. qui scriptum, & illud reliquit quando Iudex plus vni probationi, quam alteri adhæret, Iason in l. vnic. nu. 11. C. de errore calculi, sic Decius conf. 448. num. 29. & 463. Marsilius sing. 114. His accedit, quod post Castren. in d. l. lucius consuluit. Soc. sen. conf. 262. colu. 5. lib. 2. Paris. conf. 57. Iudicem posse testibus singularibus fidem adhibere, si ex eis ad credulitatem adducitur, & ob id subdit, Crauet. conf. 78. Iudicem appellationis non posse redarguere iudicem primæ instantiæ, quod ex illis probationibus sententiam sic retulit: quando quidē in hoc, quod suo arbitrio relinquitur, redargui minimè possit, sed eius conscientia relinquendū erit.

Quidquid tamen sit ex supra notatis, ego sēper fui in opinione minimè posse per Iudicem cum commissa est verificatio Iuris;

- patronatus, cum clausula
cōstito. arbitrari probatio-
nem extra formam Conci-
lij, & ita pariter iudicauit in
5 quadam causa à Sede Apo-
stolica delegata. quia for-
ma omnino est seruanda,
& ab ea recedi non potest;
alias nulla sunt acta ex di-
ctis, per Nouarium lib. 1.
quæst. forens. cap. 78. à nu.
8. cum seq. lib. 1. qui alios
antiquiores cumulat, apud
eum videndos.

SUMMARIUM.

- 1 Decretum ubi interponitur, ibi causæ cognitio est necessaria.
- 2 Causæ cognitio in multis versatur.
- 3 Citationem esse necessariam ad causæ cognitionem.
- 4 Causæ cognitionem requirere, ut iura partium exaudiantur.
- 5 Causæ cognitio postulat iuris ordinem.
- 6 Tēpore opus esse, ut omnia rectè gerantur.
- 7 Sententiam præcipitanter latam esse nullam.

- 8 Causæ cognitionem requirere, ut termini probationum statuatur.
- 9 Causæ cognitione maxime scupulosam necessariam minime esse habet cū Iudex liberum arbitrium.

ARGUMENTVM.

Causæ cognitio quænam requiratur, ad effectum verificandi existentiam Iurispatronatus.

RESOLVTIO CXXXII.

IN probanda existentia Iurispatronatus indubitatum est, apud omnes requiri causæ cognitionem. & ratio est, secundū omnes, quia vbi Decreti interpositio fit, ibi causæ cognitio necessaria est, Bart. l. cum hi, S. vult igitur, nu. 1. & ibi Ang. ff. de transact. & conf. 166. nu. 5. lib. 1. Bald. in l. quid ergo, S. pena grauior, colu. 2. ff. de bo. arbitr. iud. vers. statutum, vel cōluetudo dat Iudici, Amedeus de Castell. in tractat. syndic.

- syndicatum. 145. Brūnus
de Cōstitutionibus, & Sta-
tutis in verbo arbitrium,
vers. statutum, vel consue-
tudo, Beneintend. decis. 31.
afferri solēt tex. l. 1. S. ex-
plicatores, ff. de extract. et
expil. & l. creditor in fine,
ff. mād. & l. hodie, de penis.
causæ cognitio in multis
versatur, & magni dicitur
esse ponderis, Marfil. l. qui
cedem, col. 4. 5. ff. de siccar.
& in singular. 648. causæ
cognitio versatur enim pri-
mo in citatione adhibēda,
3 Bart. in l. causæ, S. causa co-
gnita, ff. de minor. & in l.
prolatam, C. de sentent. &
interlocut. omn. iud. Alex.
in l. qui Romæ, S. Augerius
de verbor. obligat. Oldrad.
cōf. 227. de toto thematæ,
Gozad. conf. 2. num. 15. &
conf. 92. num. 13. vers. & 1.
4 Secundò in causæ cog-
nitione exigitur, ut litigantiū
iura exaudiantur, ut respō-
dit Socc. sen. conf. 32. col.
pen. vers. 2. ex regula glos.
lib. 1. & ante eū, Signorol.
conf. 203. numer. 5. Marf.
sing. 328.

- 5 Tertiò in cognitione
causæ, ut ordo iudiciarius
obseruetur, nec enim festi-
nanter, & ex abrupto pro-
cedi debet, Butr. cap. audi-
tis 2. de elect. Ias. in l. sed si
hac, S. prætor ait, ff. de in ius
vocand. & clarè Socc. sen.
dict. conf. 32. col. pen. tem-
pore enim opus est, ut re-
ctè, & maturo consilio res
agantur, cap. ponderet 50.
distinct.
- 7 Hinc dicimus sententiā
præcipitanter latam esse
nullam, Bart. l. pro latam
num. 5. C. de sentent. & in-
terlocut. omn. iud. & supra
quæst. 37.
- 8 Quartò in causæ cog-
nitione fore omnino necessa-
rium, ut termini statuatur,
intra quos possint par-
tes suas afferre probatio-
nes, Signorol. d. conf. 203.
num. 5. Castr. in conf. 284.
lib. 1. versatur enim ple-
nior causæ cognitio in pro-
bationibus, quam in ordine
iudiciario, ut post Abbatē
conf. 50. col. vlt. lib. 1. re-
spond. Dec. conf. 96. nu. 1.
Vltimo in causæ cognitio-

ne exigitur; vt hinc inde adducantur exceptiones, & replicationes, si quas adducere volunt partes, sic Castrensi. in l. nam, & postea, §. si damnetur de iureiur. Ruyn. conf. 127. num. 19.

- 9 Declaratur non procedere in Iudice, qui liberū, et absolutū habet arbitriū; is n. sine causæ cognitione procedere potest, sic Bart. intelligo in conf. 83. Alex. conf. 189. in fi. lib. 2. Felyn. cap. 1. nu. 86. de constitut. Socc. sen. conf. 121. col. 1. vers. postremo lib. 3. his accedit Pet. Beneintend. conclus. 31. num. 3. qui intelligit de scrupulosa causæ cognitione. loquitur enim, Bar. in eo, qui de facto procedere potest, quod est idē cum illo, qui potestatem absolutam, & liberum habet arbitrium.

SVMMARIVM.

- 1 Capellania nō sunt beneficia Ecclesiastica, sed quādo beneficia præsuntur.
2 Vbi deficit autoritas Or-

dinarij non dicitur beneficium.

3 Capellania sub nomine reservationis beneficiorum non venit.

4 Consensus Ordinarij, quādo præsuntur interuenisse.

6 Sollemnitas extrinseca præsuntur interuenisse.

7 Ioannes Maria Nouarius I. C. ab Authore laudatur.

ARGVMENTVM.

An in probatione patronatum Capellaniarū exigatur forma Concilij.

RESOLVTIO CXXXIII.

Consultus respōdi minime exigi formam Concilij; si quidem huiusmodi Capellaniæ non dicuntur beneficia Ecclesiastica, nam sunt fundatæ nō interueniente Ordinarij auctoritate, vt per Guid. Pap. in decis. 187. glos. in Clement. 2. de decimis, & latissime Gonzalez glos. proem. 4. per totum, & Episcopi auctoritatem esse necessariam in beneficijs, & ea de-

ficiente

ficiente simpliciter potius dici Capellaniam, quam beneficium, notarunt Abb. cap. significatum num. 5. de præbend. Felyn. in cap. ex parte, num. 2. de rescriptis, Guid. Pap. decis. 187. nu. 1. Gonzal. ad regulam 8. Cancell. glos. 5. num. 7. Garz. de benef. cap. 9. nu. 71. Quamuis perpetuū sit beneficium, 2. ubi enim Ordinarij auctoritas deficit, minime dicitur beneficium Ecclesiasticum, ita post Nauar. Azor. 3. & alios retulit, Garz. de benef. par. 1. cap. 2. nu. 102. & 103. Hinc est, quod huiusmodi Capellaniæ, citra Summi Pōtificis, seu Episcopi auctoritatem constitutione non sunt, collatiue, nec beneficia, nec obligant possessores ad horas canonicas, vt post Cordub Ludor. Rodor. Couar. & alios quā plures scripsit, idem Garz. d. cap. 2. num. 104. Gonzal. dicta glos. 5. num. 22. Inquiens etiā quod licet Capellania sit perpetua, & clericus de parentela sit in ea eligendus à patrono laico,

in quo etiam omnia concurrant requisita: nihilominus nequaquam erit beneficium, si Ordinarij auctoritas in fundatione non interuenit; allegat post alios, Paris. conf. 34. num. 9. Velas. decis. 60. num. 12. Aditque in nu. 21. quod licet Episcopus nomine proprio de bonis suis etiam fundauerit, adhuc tamen non erit beneficium: idcirco, subdit nu. 22. sub beneficiorum reservatione eam non comprehendendi; Capellania namque; etiam à laico possideri potest ex Valasc. d. decis. ult. 60. num. 13. Put. decis. 182. num. 2. & decis. 264. nu. 1. & 2. parte 1. Gonzal. regul. 8. glos. 5. num. 26. & seq.

Quinimō nec in his Capellanijs inter viuos constitutus superueniens Ordinarij auctoritas sufficit; quāuis secus esset in constitutis in vltima voluntate testatore minime contradicente, Gonz. cap. 2. nu. 111. in fundatione autē beneficij satis erit si Ordinarij auctoritas superuenierit; etc.

nim.

nim quotiescumq; consensus requiritur, is si superueniat satis est, ex tex. in cap. veram, & in cap. suggestum de Iurepatron. Gonz. dicta glos. 5. num. 56. Lambert. part. 1. lib. 1. quæst. 12. art. 12. Cosar. de benefic. par. 4. cap. fin. nu. 25. Vbi tamen esse in casibus, in quibus cōsensus Ordinarij præsumeretur interuenisse, tūc de Capellania, ob status mutationem efficitur beneficium patronatus, & consequenter exigentur probationes, iuxta formam Concilij.

4 Qui quidem consensus Ordinarij præsumitur interuenisse ex diuturnitate temporis, Lambertin. de Iurepatronat. lib. 1. par. 1. art. 7. 2. quæst. princ. à num. 3. & seq. per totum Mascard. de probat. conclus. 416. nu. 4. Menoch. lib. 3. præsumpt. 90. num. 17. & seq. & lib. 6. præsumpt. 79. num. 4. Garz. de benefic. 5. part. capit. 9. num. 73. & 74. Gonzal. ad regulam 8. glos. 5. nu. 50. qui in nu. 51. & 52. eo ma-

gis id procedere inquit, stāte quasi possessione superioris ad alterius præsentationē instituendi, vel vbi constaret de aliqua institutione iam facta, quæ debitum effectum fuerit sortita; constituto enim de vnica collatione, vel institutione Ordinarij, in dubio capellania censetur beneficium, Rebuff. de pacifica possess. nu. 349. Rota decis. 106. nu. 1. 2. & 3. par. 2. diuersor. Crescent. decis. 12. de probat. vbi dicit satis esse si status beneficij probetur, & de eo tamquā de beneficio fuisse factas collationes per Ordinarium, quæ effectum fuerint sortitæ: vltimus namq; beneficij status attenditur, sequitur Garz. de beneficijs par. 1. cap. 3. num. 113. rursus Gonzal. dict. glos. 5. num. 51. & 52.

6 Hinc est, quod omnes communiter sentiant sollemnitate extrinsecam, in quolibet actu interuenisse præsumi, & si Notarius de ipsa nullam in actu mentionem fecerit, prout adnotarunt

notarunt, Alex. & Ias. in l. sciendum, ff. de verb. obligat. idem Ias. in l. qui aliena, §. sed si non adierit, ff. de acquirenda hæredit. Dec. conf. 409. num. 12. Gam. decis. 48. nu. 3. & decis. 83. num. 2. Afflic. decis. 345. nu. 5. Surd. decis. 137. nu. 19. & sequ. Menoch. conf. 90. num. 29. non enim sola actorum inspectio, probat sollemnitate minimè interuenisse, quādo potuit sollemnitas, vel actum præcedere, vel subsequi, Surd. decis. 334. num. 20. quem ad id in facti contingentia allegabat Iur. Consul. Lucanus magni nominis Io. Maria Nouarius, tamquam Aduocatus.

SVMMARIVM.

- 1 In omni materia actū dicitur consuetudo.
- 2 Cōsuetudo habet vim legis. In materia Iurispatronatus consuetudo nullas vires habet.

ARGVMENTVM.

An consuetudine induci possit diuersus modus probandi iuspatronatum à Concilio stabilitum.

RESOLVTIO CXXXIV.

Prima consideratione videbatur respondendum pro opinione affirmatiua; si quidem in omni negotio attenditur consuetudo, tam in emptione, & vēditione, quā in locatione, & conductione, in societate, in stipulatione, in donatione, in feudo, in emphyteusi, in matrimonio, in restitutione dotis, & in omni alia materia, vt per Gabr. in recoll. commun. opin. in tit. de consuetud. concl. 1. vbi alios cumulat.

2 Magna enim consuetudinis vis est, itaut pro lege seruandam disponitur, in l. de quibus, cum similibus, ff. de legibus; imò & illam legē vincere scripsit, Puteus decis. 176. lib. 3. quem referendo

M m rendo

rendo, sequitur Nouarius in Pragmatica Regni 2. sub titulo de officio Magistri Iustitiarum, num. 4. ubi plura alia circa hanc materiam cumulat, & præcisè quod illa operatur id, quod speciale pactum operari posset ex Afflict. decis. 91. & 258. inde in omnibus, ubi consuetudo adest, illi standum est, nec recedi potest.

3 Quidquid tamen sit circa vires consuetudinis, in materia probationis Iurispatronatus nullam vim habere censuit, Rota in decis. 3. de consuetudine in nouis.

S V M M A R I V M.

- 1 Sedilia, & Collegia representant Vniuersitatem.
- 2 Sedilia habent restitutionem in integrum, & electionem fori.
- 3 Aequiperatorum eadem est dispositio.

ARGVMENTVM.

Iurispatronatus Collegiorum, siue Sedilium, an debeat pro-

bari, iuxta formam Concilij traditam in probatione Iurispatronatus Vniuersitatum.

RESOLVTIO CXXXV.

F Vi quandoque consultus, si in probatione Iurispatronatus Sedilium huiusmodi Ciuitatis Neapolis, deberet obseruari forma tradita à Sacro Concilio in probatione Iurispatronatus vniuersitatum; vel illa tradita in probatione Iurispatronatus priuatorum, & semper fui in opinione, quod esset obseruanda forma probationis Iurispatronatus Vniuersitatum; cum huiusmodi Sedilia, & Collegia nihil aliud in rei veritate sint, nisi Vniuersitates, & quedam Collegialis Societas, vt per Franch. decis. 2. num. 10. Et ideo habere videmus eadem priuilegia, quæ Vniuersitatibus competunt, vt per Sfort. Odd. in tract. de restitut. in integr. quæst. 3. art. 12. part. 1. ubi concludit illa habere restitutio-

tutionem in integrum, quia æquiperantur cum vniuersitate; vnde eadem esse debet dispositio, l. 1. ff. de legat. 1. gl. in l. si quis seruo C. de furt. & in cap. si postquam, §. fin. de elect. in 6.

Et in proprijs terminis probationis Iurispatronatus, iuxta hanc opinionem reperi tenuisse, Nouarium in suo sollemni tractatu de elect. & variat. fori quæst. 24. num. 6. sect. 2. in vltima impressione Neapolitana, quo in loco pariter concludit huiusmodi Sedilia, & Collegia habere in eorum causis beneficium electionis fori.

S V M M A R I V M.

- 1 Derogatio fieri potest qualitatibus beneficio adiectis, tam per actum inter viuos, quàm causa mortis.
- 2 Cessante causa cessat effectus.

ARGVMENTVM.

Facta derogatione qualita-

tum adiectarum in fundatione Iurispatronatus, num debeat, & illud probari iuxta formam Concilij.

RESOLVTIO CXXXVI.

R Espondeo pro negativa parte, quia in iure est clarum posse derogari qualitatibus in beneficio adiectis, & hoc tam per actum inter viuos, quam per testamētum, aut aliam huiusmodi dispositionem causa mortis, quæ communiter vltimæ voluntatis nomine appellatur; prout de actu inter viuos, quoad qualitatem Iurispatronatus satis constat, ex cap. piæ mentis, cap. Firigentius, & cap. decernimus 16. q. 2. capit. cum dilectus, & ibi glossa recepta, de consuet. capit. significauit, de testibus, capit. 3. & cap. nobis, de Iurispatron. cum alijs adductis à Lambertin. lib. 1. part. 1. quæst. 1. art. 2. & quæst. 2. art. item 2. vsq; ad 10. atq; alibi soepè, quoad alias pa-

riter pias qualitates patet, ex Concil. Trident. sess. 25. capit. 5. 9. & 16. de reform. quoad reservationem autē alicuius tēporalis emolumenti liquet, ex cap. Eleutherius 18. q. 2. & dicto cap. præterea, il 2. de Iurepatr. cap. 1. & cap. 5. de censibus traditq; latē post alios, Lambertin. d. 1. par. q. 9. art. 1. nu. 56. vsque ad 63. vbi de communi testatur; facit etiā 2 cap. prohibemus, cap. præterea, cap. cum clerici, cap. significauit, & cap. grauis, vbi glos. Abb. & alij ad notarunt, de censibus; necnon & cap. tua nos, il 1. de iure iurand. & cap. cum Bertoldus, §. licet autem, ibiq; glos. & Bald. de re iudic. De dispositione autem causa mortis constat, ex cap. nos quidē, de testamen. & alijs, quæ affert Lambertin. dicta q. 2. art. 11. & 12. necnon q. 3. art. 24. cum sequen. & q. 4. art. 6. 7. 9. & 10. ac Rurfus q. 9. art. 1. num. 47. 50. & 52. & Rocch. de Curte in tract. de Iurepatr. verb. 1 pro eo, quod de Diocesani

consensu, in princ. & nu. 2. 3. 10. et 14. ac de vtroque modo fundādi, idem Lambertin. d. tract. lib. 2. par. 1. q. 7. art. 30. nu. 18. et Concil. Trident. d. sess. 25. cap. 5. 9. ac 16. de reform.

Vnde cum ex derogatione dicti tituli Iurispatronatus cesset nomen, debet cessare, et effectus; et sic probationis forma: quasi quod cessante causa cesset effectus, l. adigere, §. quamuis, ff. de Iurepatronatus, cum similibus, cum enim de beneficio Iuris patronatus ex voluntate testatoris primī fundatoris in aliā mutauerit speciē, sollemnitas prius necessaria debet cessare, quasi quod mutatione status mutetur conditio rei: et ideo tamquam casus extra dispositionem Cōcilij, sub illius censura stare non debet, iuxta ea, quæ admonuit Nouarius lib. 1. quæst. forens. cap. 117. num. 10.

SVMMARIVM.

1 Probationes factæ in iudicio summario nō faciunt fidem

- fidem in plenario.*
 2 Iudicium possessorium est summarium.
 3 Probationes Iurispatronatus factæ in possessorio non probant in petitorio.
 4 Probationes in possessorio quo casu probent in petitorio.

ARGVMENTVM.

An probationes factæ in causa possessoriij Iurispatronatus profint in causa petitoriij.

RESOLVTIO CXXXVII.

1 **R**egulariter probationes factæ in iudicio summario, si summam factæ fuerint, non faciunt fidē in iudicio summario, argumento tex. et q̄ ibi communiter notatur in cap. in presētia, de testibus, et fuit originalis Doctrina Butricarij in l. ab hostibus, §. q̄ simpliciter, ff. ex quib. causis maiores, quam sequitur Alex. in l. scōpē num. 81. ff. de re iudicata, et in l. 2. nu. 28. post Bald. in fine, C. de

edendo, Rota diuers. in decis. 35. num. 3. par. 3. Vnde cum possessorium iudicium fit summarium, ex latē traditis per Rotam Perusinā, apud Ludouisium in decis. 24. et in eo, vt plurimum, probationes summarix sufficient, vt communiter concludunt scribētes, in l. vnica, C. de momentanea possessione: merito crederem probationes factas in causa possessoriij Iurispatronatus minimē probationē facere in causa petitoriij iuris eiusdem, ad effectum vt menti Concilij, circa Iurispatronatus probationem satisfactum censeatur.

4 Limita supra positam conclusionē si probationes factæ in possessorio essent plenarie factæ, ita quod nulla alia probatione indigerēt; tunc enim probant in petitorio, vt per Doctores supra citatos, quibus addo, Bellon. in decis. Rotæ Genuen. 3. nu. 5. et sequen. Viuius in decis. 313. nu. 2. Bologn. cōf. 52. Borel. in summa dec. tit. de probat. nu. 152.

Et

Et hoc presertim procedit, vbi in causis summarijs plenariæ exigentur probationes, prout in possessio Jurispatronatus, vt in proprijs terminis loquuta est Rota apud Illustrissimū illum virum, & omnium iudicio omni dignitate merittissimum Coccinum in decis. 461. 464. & 469. Rota in decis. 33. in nouissimis, Gratian. in decis. Rot. Marchiæ 92. num. 5. & sequent. Ruyn. conf. 38. vol. 5. Natta conf. 385. nu. 4. & sequent. volum 4. Bursat. conf. 202. num. 96. vol. 2.

Limita 2. non procedere vbi probationes factæ in possessorio Jurispatronatus iuuarent, & tenderent ad corroboracionem, & verificacionem causæ in petitorio; tunc enim penè probant in possessorio, ex latè deductis, per Beneinten. Rota Bonon. in decis. 53.

SVMMARIVM.

- 2 Vbi in continenti producuntur probationes perfectæ

in causa Jurispatronatus probant.

- 2 Probationes absque termino probant in Regno.

ARGVMENTVM.

An probationes in causa Jurispatronatus, absque termino probent.

RESOLVTIO CXXXVIII.

1 **R**espondeo, quòd si in continenti reproducantur perfectæ probationes, quæ iuxta mentem Concilij sunt necessariae; puta instrumentum fundationis, vel ipso deficiente multiplicatæ præsentationes, cum tempore à Concilio requisito: crederem admittendas esse, quamuis non sit vtriq; parti terminus elargitus, vt voluit Menoch. conf. 733. num. 5. & seq. vol. 4. vltra quod probationes nulla data dilacione de iure validè censètur, vt communiter concludunt omnes, in l. fin. ff. de ferijs, Affliet. in decis. 55. num. 2.

& la-

& latissimè Felyn. in capit. Ecclesiæ Sactæ Mariæ, nu. 23. & sequen. de constitutionibus.

- 2 Quod quidem presertim procedit in Regno Neapol. per pragmaticā incip. post prædictas, ibi sine aliquo Iudicis ministerio termino ad probandum ipso iure partibus intelligatur status, vt meminit Grammat. conf. 78. Capyc. decis. 1. num. 31. Carrar. in decis. Genuæ 22. num. 2. & seq.

SVMMARIVM.

- 1 Sententia canonizans Iuspatronatus nõ visis actis est nulla, & quare, num. 2. & amplia, ut num. 3.
- 4 Sententia notoriè iniusta non transit in rem iudicatam.

ARGVMENTVM.

An si ex sententia canonizationis probationis Jurispatronatus apparet Iudicem iudicasse absque actis, illa

sit valida ad finem probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO CXXXIX.

1 **C**omunis Doctorum opinio est sententiam canonizantem Iuspatronatus non visis actis esse nullam; & proinde non induci satisfactionem menti Concilij, vt probat multa, ad hoc adducens, Gabriel. tit. de sententia, conclus. 9. Gagnol. in l. 2. nu. 68. C. de edendo, vbi expressè reprobat Decium cõtrarium firmantem, Mandell. conf. 27. num. 3. & sequ. Alban. conf. 51. num. 6. & reliquæ omnes in l. 4. S. condemnatum, ff. de re iudicata. quorum ratio præcipua illa est, quoniam censetur latam fuisse absque causæ cognitione, l. properandum, vbi Bart. S. si quidem, C. de iudicijs, idem Bart. in l. 2. C. de edendo, & ibi Alexan. num. 8. & sequen. Gagnol. in l. quod iussit, nu. 6. ff. de re iudicata, & Felyn. qui articulum discutit, & de magna

gna communi attestatur in cap. Ecclesie Sanct. Mariæ num. 17. de constitutionib.

& pluries fuisse per Rotam 1 resolutum, refert Farinacc. conf. 167. vol. 2. signanter

in vna Turden. spolij 17. 2 Maij 1586. corā Blanchetto, & in vna Bonon. 5. Iunij 1589. coram Platto, & in

3 vna Cortonen. bonorum 28. Iunij 1589. coram Platto, & iterum in vna Maio-

5 ricen. officij 18. Februarij 1591. coram Gyptio, & ali-

3 bi scæpè. vbi enim sententia nō iustificatur ex actis, no-

6 toriè constat de iniustitia, Caputaquen. in decis. 120. par. 2. & Rota in vna Peruna separationis Thori 28.

Iunij 1589. coram Gyptio, 7 & scæpius in Rota fuisse resolutum testatur, Gabriel. conf. 26. num. 5. & sequen.

4 vol. 2. sententia autem notoriè iniusta, numquam transit in iudicatum, Paris. conf. 107. nu. 9. & sequen.

Capthal. conf. 241. nu. 45. & sequen. Vant. in tit. de nullitatib⁹ ex defectu processus num. 1127.

SVMMARIVM.

Fundator potest in limine fudationis apponere quilibet conditionem.

Iuspatronatus non potest fundari, absque consensu Episcopi.

Episcopus, an teneatur assentiri conditionibus contra ius commune, & n. 4.

Fundator non potest legem apponere in limine fudationis, vt in probatione Iurispatronatus non adhibeatur forma S.C.T.

Pactum appositum in Iurepatronatus, quod Episcopus non se intromittat est inualidum.

Episcopus potest visitare hospitale, quamuis testator prohibuisset ne se Episcopus se intromitteret.

ARGVMENTVM.

Fundator an possit legem apponere in limine fudationis, vt in probatione sui patronatus non adhibeatur forma Concilij.

R E-

RESOLVTIO CXXX.

1 **V** Era, & indubitata est iuris conclusio, & ab omnibus recepta posse fudatorem in limine fudationis, quamlibet conditionem apponere, cap. religiosus, de testam. in 6. vbi glos. in verb. non habeat, Couar. Lambert. quos probat Rodriq. quæst. regul. tom. 2. q. 12. art. 2. S. quantum ad tertiū, Menoch. & alij, quos nouissimè probo in meaprax. Iurisp. dec. 163. Molfes. in conf. 31. num. 12. & sequen. & fuisse per Rotam resolutum testatur, Seraph. in decis. 739. quo fit, vt presentatio nulla censeatur facta contra conditiones, vt testatur Rota diuersor. in decis. 582.

2 Hinc est etiam, quod licet Iuspatronatus, nec consideri, nec fudari possit sine consensu Episcopi, cap. 1. de regul. iur. in 6. cap. Ordinarij, de offic. Ordin. in 6. Abb. Felyn. & alij, quos probat Lambert. lib. 3. de

Iurepatron. part. 3. num. 3. qui cōsensus satis est, si ante, vel postea interuenerit, re tamen integra, vt not. Abb. per illum tex. in cap. suggestum, de Iurepatron. post alios Ioan. Dilect. de arte testan. cautel. 67. nu. 2. cum sequen. vt omittam alios. Nihilominus valida est conditio appositæ in fudatione cum consensu Ordinarij, quod absque Episcopi institutione Capellanus in articulo mortis nominet successorem, vt ex pluribus in Ciuitate Papiæ, consuluerunt Cortesius, & Alberic. quorū conf. refert, & probat, & secūdū illa decisū refert, Lamber. d. lib. 1. q. 9. art. 3. per totum, & sic refert iudicatū de Amatis in decis. Rot. Marchiæ decis. 4. conferunt discussa, per Farinac. decis. 570. & alios quos cōgerit, & diximus latè in Prax. Iurispatr. decis. 133.

3 Accedit quod secundum aliquos tenetur Episcopus, vel alius Ordinarius assentiri præd. conditionib. tam-

N n quam

quam honestis, & iustis, licet sint contra ius commune, vt est tex. notab. in cap. nullus, de Iure patronat. vbi Abb. & omnes Canonist. communiter, quos etiam probat, Lambert. d. q. 9. nu. 50. & 82. vt alios omittamus. omnes enim docent hoc assumptum, ad hoc ne fideles remoueantur ab ædificandijs Ecclesijs, & ab earum dotationibus: quod esset Ecclesiæ magis damnorum, quam assentiri prædictis conditionibus ne Ordinarius se ingerat in præsentatione, & sic de alijs.

4 Sed ex dispositione Sacrorum Canonum, vt possit Patronus in limine fundationis apponere conditiones quascumque etiã contra iuris communis dispositionem, dummodo non sint contra naturam Iurispatronatus: nam accedente consensu Ordinarij, ac dispensatione admittuntur conditiones prædictæ, tex. est in quo mouentur ex regula illa fondatoris voluntatem, vti Reginam uten-

dendã esse, §. disponat Auth. de nupt. Dec. cons. 101. & Mercha. de success. creat. §. 7. nu. 17. qui in specie tenet posse Testatorem relinquere legatum alicui, & præcipere, vt Episcopus, vel Aconomus Reuerendæ Fabricæ S. Petri ad legatum prædictum nullum ius habeant, & quod si in tali legatio se intromiserint quomodolibet, legatum sit nullum, ac si factum non esset, & hoc firmat nonnullis argumentis.

5 Contrariam tamen sententiam veriore, ac in Praxi obseruandum censeo; si quidẽ fundator nihil potest disponere contra statuta, & sanctiones legum. idẽ probatur, nam testator non non habet facultatem in suo testamento derogandi legum dispositioni, prout voluit Iason. in l. nemo potest, ff. de legat. 1. & Abb. in cap., requisiti de testamen. & hac de causa ipse testator non potest facere, quod actiones personales ex testamento, quæ sunt perpe-

tuarum finiantur ipso iure ceteriori tempore, loco, vel conditione, Iason. in dicta lege nemo potest num. 8. Præterea testator fundans 6 hospitale clausula adiecta in suo testamento, vt Episcopus illud visitare non possit, iuxta dispositionem Sacri Concilij Tridentini, sess. 7. cap. fin. & per text. in capit. tua nobis, de testam. & ibi Couar. num. 6. & 8. Rota decis. 868. in antiquis & ratio est, quia testator facere non potest, quin leges in casibus suis locum suum habent, ita voluit etiam. 7 Nauar. cõs. 3. de relig. dom. Zerola in Praxi Episcop. in verbo Hospitale, versic. ad secundum. vltimus testator nõ potest prohibere elapso, anno quin exequutio deuoluatur ad Episcopum, q̃do non prouideret sibi de alio exequutore in suo testamento, Ias. in l. fundum sub conditione, §. stichum, ff. de leg. 1. nu. 10. & confirmantur dicta: nam sicuti testator non potest prohibere sollemnitate actus à iure

Ciuii requisitam in testamentis, quia & contra legem, vt voluit Vinc. de Ferrar. in decis. 429.

6 Et mentionem faciendõ de Iure patronatus pro corroboratione videndus est, Nouarius forens. quæst. 91. lib. 1. nu. 2. vbi voluit quod pactum appositum in fundatione Iurispatronatus, q̃ Episcopus non se intromittat, non est validum ex illa regula, quod nullus potest facere, quin leges in actu non habeant locum, vt apud eum latius legi potest.

7 Prout à simili dicimus, quod possit Episcopus visitare Hospitale, quamuis testator prohibuisset, ne se Episcopus intromitteret, vt docet Duardus in exposit. Bull. Coen. lib. 2. can. 15. quæst. 7. num. 16. Vgol. de potest. Episcop. cap. 24. §. 1. num. 3. Rocher. de potest. Ordin. in exemptos, par. 4. quæst. 53. Zerola in Praxi Episcop. par. 1. vers. Hospit. num. 2. Mart. de Iur. patr. 4. cent. 2. cas. 88. num. 14. & cas. 113. num. 31. Fruscus

de visitat. lib. 2. capit. 12. num. 8.

Nec obstat dicere, quod voluntas testatoris sit seruanda, & quod ipsa voluntas sit lex in rebus suis, S. disponat, Auth. de Nupt. cū plenissimè adductis, per Nouarium in tract. de priuileg. miserabil. personar. priuileg. . . . Nam respondetur id intelligendū iniustus, & nō in iniustis: & ideo voluntas testatoris attenditur circa ea, quæ dependent ab eius sola voluntate, quæ non sint contra leges, prout dixit Surdus decis. 62. nu. 29. vbi habetur, quod leges in testamento locū habent non obstante contraria testatoris voluntate, vel dispositione; quam rem ipsemet confirmat in decis. 101. num. 5. His accedat, quod testator per suam dispositionem auferre ius accrescendi heredi vniuersali minimè potest; & ratio tota pendet ex eo, quia testatoris voluntas habetur pro lege in licitis; secus in illicitis, ita Rota Romana in

dec. 1. de testam. alias 333. sic voluntas testatoris erit seruanda, quando ei lex in contrarium non resistit, vt voluit Bald. in l. precibus, nu. 44. C. de impuber. substitution. & olim sic fuit decisum testatur Farinac. in suis decis. decis. 460. in fine part. 1. tomo 1.

SVMMARIVM.

- 1 Beneficia sub Regia protectione sunt valde priuilegiata.
- 2 Hospitalia sub protectione Regia non visitantur ab Ordinarijs, sed vide num. 3.
- 4 Rex non comprehenditur sub generali sermone.
- 5 Generalis dispositio non comprehendit Cardinales.
- 6 Lex generalis nō comprehendit casus speciales.
- 7 Lex generaliter loquens generaliter est intelligenda.

ARGVMENTVM.

An in probatione Jurispatronatus erecti sub protectione Regia

Regia exigatur eadem forma probationis Concilij.

RESOLVTIO CXXXI.

Videbatur prima consideratione negatiuè respondendum; si quidem vigore Concilij sess. 25. capit. 9. beneficia sub Regia protectione sunt valde priuilegiata, argumento text. & quod ibi cōmuniter notatur in cap. ex parte, de priuilegijs, latè Seraphyn. in decis. 1000. part. 2. & propterea legem priuatam in eis non esse seruandam, capit. priuilegia 4. distinct. Inde Hospitalia sub protectione Regia nullo pacto in omnibus ab Episcopo visitari possunt, vt communiter notant ex Concilio, vbi supra, & latè per Barbos. de potestate Episcopi allegat. 75. num. 16. par. 3. Piasegg. in Prax. Episcopali part. 2. cap. 3. art. 5. nu. 11. Azeued. tomo 5. lib. 8. tit. 14. lege 13. num. 9. Vgolin. de potestate Episcopi capit. 24. nu. 3. S. 1. Diana de immu-

nitate Ecclesiastica q. 100. in princ. Marta de iurisdictione quaest. 79. Costa nouissimè in cons. 8. tom. 1. licet posse Episcopum in ijs visitare diuinum cultū, & ornamenta testatur, Diana, vbi supra num. 2. & seq. per text. in capit. 2. de reliquijs, & veneratione Sanctorum; Pereira in tractatu de manu Regia part. 2. cap. 17. num. 12. Nouarius in suo Opusculo iur. Canon. noui sub rubrica de visitat. Necnon pro comprobatione faciebat Reges tamquam personas eminentis, dignitatis, gradus, & conditionis non venire sub generali sermone Concilij; nisi de illis specialis fiat, & expressa mentio, ex dictis per Sātarell. in lib. var. resolut. cap. 2. vbi personæ, quæ supereminētē habent qualitatem, & dignitatem, quales sunt Reges, nisi specialiter nominentur nō comprehenduntur sub speciali constitutione, allegat Io. And. in cap. 1. de scismatic. in 6. vbi generalis dispositio

rio nō comprehendit Cardinales, quæ enim speciali nota sunt digna, nisi specialiter exprimentur, ommissa esse censentur, cap. quia periculosum, de sententia excommunic. in 6. capit. per inquisitionem de hæretic. eod. lib. glos. in cap. 2. de præbend. in 6. Paris. de resignat. benefic. lib. 12. qu. 4. num. 5. Lex inquam generaliter loquens non comprehendit casus speciales, glos. in §. 1. Auth. de hæred. quæ ab intest. Gomez. in cap. statutum. nu. 47. de rescript. in 6. Felyn. in cap. 1. colum. 7. de rescript. las. in l. postquam liti, col. fin. C. de pact. cum alijs, quæ plenissimè docuit, Nouar. in sua Praxi elect. & variat. fori, quæst. . . . sect. 2. in vltima impressione Neapolitana, vbi propterea fundauit, & rationabiliter Baronem habentem priuilegium derogatorium, quoad personas miserabiles, & quoad personas Ecclesiasticas, quibus de iure conceditur, ex l. vnic. C. quando imperat

nō procedere, quoad Episcopos, qui sunt in dignitate constituti.

7 Cœterum totum contrarium in hoc casu dicendum est; quia cum Concilium generaliter loquatur, & indistinctè censuit modum probandi Iuspatronatus; generaliter est intelligendū, l. de pretio, ff. de publiciana in rem actione, & in l. generaliter, ff. de legatis præstandis.

Tantò fortius nam arguendo à maiori rationis, si Conciliū cōprehendit potentiores, & specialem prouisionem emanauit circa probationem patronatum supradictorum; vt patet in decis. Rotæ, apud Mantuicam 89. Quantò magis idē censendum sit in Regibus, vti potentissimis. in simplicibus enim Potentatibus qualitas Regalis, neque ceteræ Regales dignitates comprehenduntur, cap. fundamenta, §. vt ergo, & ibi Geminian. & alij notant de electione lib. 6. & probatur expræssè in cap. 1. §. si quis vero,

vero, & quod ibi communiter notatur de pace tenenda, & probat Lucas de pen. na in l. in sacris in fin. C. de proximis sacrorū scri. lib. 12. Frez. de sub feudis lib. 2. in tit. quis dicatur, Comes. num. 40. & in 13. differ. inter feuda titulata, & alia nobilia; & tamen ipsi sunt comprehensi in Concilio: ergo à fortiori ipsi Reges, qui vocantur domini dominantium, ob supremam eorum iurisdictionem potentiam, & qualitatem, quæ in alijs potentibus non refulgent.

Tandem dicebatur pro opinione cōfirmanda, quæ cū aliquid per legem statuitur ad tollendas fraudes, sub illa lege comprehenduntur Reges, vt notant Paris. de resignat. lib. 8. q. 8. nu. 146. & lib. 12. q. 4. nu. 6. Capuraquen. lib. 1. decis. 2. 11. nā cū maiori auctoritate, dignitate, & potētia polleat, decet eos à fraudibus esse alienos, cap. cum quidam de iureiuran. & l. Presbyteri, C. de Episcop. & Cleric.

Deinde quando lex fertur, ob salutem animæ, comprehendit etiam Potentissimos, puta Reges, vt asserūt Io. Monachus loc. cit. Præpositus in cap. non licet, in princ. dicti. at lex lata circa modum probandum Iuspatronatum est lata ob salutem animæ, ne scilicet in tali probatione fraus committatur, itē Reges astringuntur legibus Cancellariæ, vt asserunt Belenc. tract. de charitatiuo subsidio, q. 66. Sarnen. in proem. reg. Cancell. q. 4. Felyn. in cap. ad aures, de rescriptis nu. 11. Selua de beneficijs, par. 3. q. 12. num. 6. Paris. de resignat. benefic. lib. 12. q. 4. n. 12. lib. 11. q. 4. n. 6. Geminian. in cap. 1. de schismat. in 6. col. 1. Butr. conf. 10. & tamen non fit in illis regulis specialis mentio d. Regibus. Præterea dignitas Regū nō debet extrahere Reges ab obligatione legū, quarum tāta est vis, vt oēs adstringat etiam ipsā Augustā, quæ gaudet priuilegijs, quæ habet Princeps, l. fiscus §. finali,

S. final, ff. de iure fisci, sub generali vinculo legum comprehenditur, l. Princeps ff. de legibus, nisi ipsa specialiter à lege excipiatur, l. penult. C. de donat. inter vir. & uxorem, l. bene à Zenone, C. de quatrien. prescript. Immo Imperatores, Reges, & Princeps supremi, & alij Legislatores suis legibus obligantur, illisque sunt subiecti, quod attinet ad vim dirigentem, ita ut peccent si illas transgrediatur, ut docent S. Thom. 1. 2. q. 97. ar. 5. ad 3. & ibi Caietan. Antonin. part. 3. tit. 17. S. 5. Vasquez 1. 2. disp. 167. cap. 3. num. 17. Syl. verbo. lex q. 14. Sotus lib. 1. de Iustit. q. 6. ar. 7. Victor. relectio. de potestat. civili num. 21. Valentia tomo 2. disp. 7. q. 5. punct. 4. col. 3. vers. in contrarium, Couar. in cap. Alma mater, par. 1. §. 1. num. 4. & patet ex cap. cum omnes, de cōstitutionibus, & cap. iustum est, distinet. 9. & l. 1. ff. quod quisque iuris, & l. digna, C. de legib. ibi digna vox est Ma-

iestatē regnātis legibus allegatum se Principem profiteri, & inslit. quibus modis testamētum infirmetur, in fine, & l. ex imperfecto. C. de testamentis, & l. cum multa, C. de bonis, quæ liberis. quare qualitas, & excellentia Cardinalatus non eximit illos ab obligatione legum.

SVMMARIVM.

- 1 *Facti species.*
- 2 *Iurispatronatus probatur per scripturam priuatam cōsensu Episcopi roboratam.*
- 3 *Testes inhabiles consensu partium efficiuntur habiles num. 4.*
- 5 *Probatio semiplena efficitur plena ex cōsensu partium.*
- 6 *Sentētia nulla efficitur valida consensu partium.*

ARGVMENTVM.

An scriptura priuata fundationis Iurispatronatus accedente consensu Episcopi, & fundatoris dicatur authentica

ticar ad effectum probandi Iurispatronatus.

RESOLVTIO CXXXVII.

1 **S**Upponatur pro veritate facti, quod de anno 2 presentis 1629. tempore quo, iuxta mentem S. C. T. operam dabamus visitationi nostræ Ecclesiæ Vicariæ, vbi non nulla beneficia Iurispatronatus erecta reperiuntur; visitauimus quandā Capellā Iurispatronatus laicorum erectam hoc modo, nempe: Quod in scriptura priuata Fūdator dicti Iurispatronatus, donabat 3 donationis titulo irreuocabiliter inter viuos dictæ Capellæ, plura bona sufficientia, verū in calce dictæ scripturæ priuatae interfuerat consensus Ordinarij nostri prædecessoris, qui se subscripserat dict. scripturæ priuatae, scriptæ per tertiam personam, cum solito sigillo dicti Episcopi. quare fuit dubitatum pro parte Reueren. Procuratoris Fiscalis, si dictum beneficiū Iurispatronatus potuerat probari per prædictam scripturam, iuxta mentem Sacri Cōcilij Tridentini, & in dicta visitatione decreui Iurispatronatus fuisse probatum per dictam scripturam priuatam, quæ dum erat firmata, & corroborata consensu Ordinarij, erat pro authentica habenda; ea ratione, quoniam scripturæ priuatae consensu partium factæ adhibetur plena fides, secundum dictum Io. Andr. in addit. ad Speculat. tit. de teste, S. scēpē, in prima edit. vbi dixit, quod testes inhabiles possunt consensu partium validari, quod etiam voluit Ant. in cap. cum dilectus, in 12. col. vers. fin. autem testes, & ibi Imola de consuet. Anan. in cap. bonæ mem. de postul. prælat. versic. ex his apparet, Alex. conf. 122. vol. 2. & ad hoc facit tex. & ibi Bald. in l. fin. infra de fideicom. vbi habetur q. cōsentiente aduersario quis potest esse testis in causa propria. & facit, quod inquit Innoc. in

cap. causā, de testam. quod attestations inualidæ pos- sunt ratificari cōsensu par- rium, sequuntur Salic. in l. si quis testi, in 1. col. infra. de test. Roman. conf. 104. Alex. in l. titia, in fin. ff. sol. matrim. prout etiam cor- roboratur ex eo, quod fir- mat Roman. conf. 204. col. 2. semiplenam probationē effici plenā ex conuentio- ne partium, allegat Spe- cul. tit. de test. S. restat, verf. 24. & sic à simili sententia nulla potest consensu par- tium validari, vt valeat in- vim pacti, glos. iuncta text. in l. 2. comm. vtriusq; iudic.

S V M M A R I V M .

- 1 Iuspatronatus acquiritur ex augmento dotis.
- 2 Regula reuocatoria Iuspa- tronatus cōprehēdit Ius Patrono cōcessum ex au- gumento dotis.
- 3 Iuspatronatus concessum à 40. annis citra Cōc. Trid. debet reuideri ab Ordina- rio, secus in eo q̄ fuit con- cessum à 40. annis antea.

A R G V M E N T V M .

Iuspatronatus concessū ex au- gumento dotis, si sit conces- sum quadraginta annis an- te Conc. Trid. an subiaceat ipsius Concilij dispositioni.

R E S O L V T I O C X X X X I I I .

IN hac facti specie ha- bemus decisionem Ro- talem par. 1. decis. 4. nu. 2. per hæc verba. Cum igitur constet de Iure patronatus laicorum, resignatio facta in fauorem Marcutij non po- test substineri, & consequen- ter ius remansit p̄nes resig- nantem, & intrat præsen- tatio facta uti de Canonica- tu vacante per obiectum il- lius. Nec obstat, quod regula Adriani reuocatoria Iuris patron. comprehendat etiam Iuspatronat. de quo agitur ex augmento dotis concessum, quia in hac causa pro- ducta fuit gratia Paul. 3. in qua hoc Iuspatr. inuali- datur non obstante deroga- tione dictæ regulæ Adria-

ni,

ni, quæ reuolutio reducit rem ad pristinum statum. Nec dici potest huiusmodi Iuspatron. subiaccere subro- gationi Concilij Trid. sess. 3. 25. cap. 9. quia, vt Sacra- Congregatio declarauit in dicto capit. 2. subiiciuntur examini, & reuisioni Or- dinarij Patronatus concessi à 40. annis citra: illi vero, qui ante 40. annos concessi fuerunt ex eo Concilij De- creto reuideri ab Ordinario non possunt. unde cum huius- modi Iuspatronatus fuerit reseruatum de anno 1518. & sic ante 40. annos à die publicationis Concilij, non intrat Decretum Concilij, nec attendi debet tempus re- uolutionis Pauli III quia vt dictum est per reuolutio- nem res fuit reducta ad pristinum statum, perinde, ac si regula Adriani non emanasset. Præterea vt cun- que sit, dato etiam, quod re- uideri possit, tamen Domini non admittebant stantibus supradictis, quā diu tamen non reuideretur, & iudicatum

fuerit Ecclesia damnosum, hoc Iuspatronatus est in sta- tu validitatis, præsertim cum patroni sint in quasi possessione presentadi ad di- ctos Canonicatus, & in spe- cie ad Canonicatum, de quo agitur presentauerint præ- fatum Matthæum, per cuius obitum nunc vacat, ad tra- dit in cap. consultationibus de Iurepatr.

S V M M A R I V M .

- 1 Narratiua facta à Papa non probat, & vide ratio- nem, num. 2.
- 3 Papa nominans aliquem sub titulo dignitatis, non videtur illi dignitatem conferre.
- 4 Exemptio Ecclesiæ nō pro- batur ex sententia Papæ principaliter ad id non facta.
- 5 Papa si cōcedat alicui Pro- posituram, tanquam pro- prima dignitate, non per hoc illa censebitur prima dignitas.

ARGUMENTVM.

Ius patronatus an hodie ex vi Concilij probetur per narratiuam Patronatus factam à Papa super impositione pensionis super eodē Patronatu.

RESOLVTIO CXXXIV.

Respondetur minime probari, quia narratiua, licet sit facta à Papa non probat, quia super ea non fundat suam intentionem, capit. si Papa, de priuileg. in 6. Clem. de probat. vbi Card. num. 8. & Imol. num. 6. At quanto magis cum sit factum alienum; ex quo narratiua præsumitur emanata ad petitionē partis, Rota per eundem Cantucc. decis. 154. nu. 5. lib. 2. diuersor. Immo vt ibi n. 4. quādo etiam Papa fundasset suam intentionem in narratiua; non probarer, cū ad instantiam partis procedat: quod maxime procedit in Iure patronatu, quia narratiua omnino est pro-

banda, vt per Aldobran. decis. 531. in princip. decreuit Rota lib. 1. diuers. & fortius cum huiusmodi narratiua fuerit causa cōcessionis, vt in decis. 268. num. 4. vt per eundem Aldobran. eodem lib. 1. narratiuæ enim Principis non statur, quando narrata tangunt interesse partis, Caputaq. decis. 337. num. 5. 3. vol.

Et quod per prædicta non sit probatum Ius patronatus, multis iuribus, & rationibus fundatur.

Et primò per text. in Clem. si Summus Pontifex de sententia excomm. in 2. part. vbi si Papa aliquem sub tit. dignitatis cuiuslibet etiam ex certa scientia, verbo, constitutione, vel literis nominet, vel honoret, aut tractet; non videtur ei illam dignitatem conferre, nec nouum ius tribuere, & hoc ipsum notant omnes DD.

Secundo per text. in cap. si Papa, de priuilegijs in 6. vbi si Papa in aliquo priuilegio, & scriptura non facta

prin-

principaliter sup. donatione, vel sententia exēptionis, seu libertatis Ecclesiasticæ narret aliquam Ecclesiam ad ius, seu proprietatē Romanę Ecclesiæ pertinere; non probatur illius Ecclesię exemptio, nisi aliter doceatur, vt hoc notant ibidem DD.

Tertiò text. in Clem. literis, de probat. à contrario sensu, vbi creditur literis Papæ narrantis aliquem esse familiarem suum, si intentio sua in eis fundatur; ergo secus quando intētio non fundatur. quod etiam tradunt, glos. ibi, & in dicta Clem. si Papa, vbi Zabarella in 4. oppos. glos. in dicto capit. si Papa in vers. narret Crauet. de antiquit. temp. par. 1. vers. propositum, nu. 15. Corsetus in tract. de potestate Regis, quæst. 85. Mazzolus quæst. 99. nu. 20. libr. 1. Rebuff. super concord. tit. de subla. cler. liter. pagina 743. vers. tamen ex narratis per Papam. & in materia hac nostra vnionis, & incorporationis opti-

mè loquens, idem Rebuff. quæst. 148. num. 8.

Quartò facit tex. cum glosa in capit. hæc quippè 3. quæst. 6. vbi Papa dicit hæc verba. Ipse .n. est Metropolitanus tuus, omnesq; Episcopi Regni suffraganei eius sunt. & tamen glos. dicit, quod nisi aliter doceatur; talia verba non probant illum fuisse Metropolitanū. hūc textum allegat ad propositum, Calder. q. 2. tit. de priuileg. & Oldrad. d. conf. 258. num. 3. col. 2. vers. & hoc etiam, citās ad hoc Archidiaconum, & hunc tex. ponderat nouissimè Decianus conf. 50. num. 2. versic. quinimmò pro hac responsione vol. 4.

Quintò allegatur conf. Aret. 23. col. 4. in 2. dubio, vbi concludit, quod si Papa concedit alicui Proposituram aliquam, tanquam pro prima dignitate; quod non per hoc censetur probata illa prima dignitas: quia, sunt verba enūciatiua emissa propter aliud, & fundamentum concessionis stat

in

in vacatione, & non in prima dignitate, per multa, quæ allegat, & signanter tex. in dicta Clem. literis, dicto cap. si Papa, & Clem. si Summus Pontifex, cum alijs recollectis per Nouarium in tractat. de priuileg. miserabil. personarum, priuileg. 13. vbi multa de enunciatiuis verbis.

S V M M A R I V M.

- 1 *Sententia ante Concilium non probat Iuspatronat.*
- 2 *Iuspatronatus debet probari ad formam Concilij.*

ARGVMENTVM.

An sententia Canonizatorie Patronatuū ante Concilium lata, probent illud hodie.

RESOLVTIO CXXXXV.

- 1 **D**E sententijs latis cū causæ cognitione, post Concilium, quod probent Iuspatronatus non dubitatur, vt latissimè per Gratian. disceptat. forens.

quæst. 310. vbi præsertim, hoc procedere asserit quoties est auditus Fiscus, & est pulcra decis. Rotæ 567. par. 4. diuersorum: dubium tamen est, quid si reperiretur duæ sententiæ ante tamen Concilium latæ, an prodesse hodie, & Brilenzonus in cons. 147. nu. 28. tenet non sufficere, per infra scripta verba. Ad vltimū respondeo, quod illæ sententiæ ante Concilium non sufficiunt ad satisfaciendum Concilio, quia post dictum Concilium oportet, quod Iuspatronatus verificetur, & ita Sacra Congregatio statuit dicens, quod si post Concilium Ordinarius admittat præsentatum adhibita causæ cognitione; Patronus non debet repelli à sua quasi possessione præsentandi: secus autè si simpliciter absq; causæ cognitione præsentatio fuisset admissa. Add ns q; causæ cognitio est adhibenda in probando Iuspatronatus ad formam à Concilio traditam: vnde fit quod non attenditur, quod ante

ante

ante Conciliū fuerit actū; quia postea oportet docere de vero iure.

RESOLVTIO CXXXXVI.

S V M M A R I V M.

- Clausula si, & quatenus nihil ponit in esse, & censetur admissa, si de iure esset admittenda, num. 2. & num. 4.*
- 3 *Quasi possessio presentandi non inducitur ex dicta clausula.*
 - 5 *Iudex admittens clausulam, si & in quantum, in casu quo admittere nequiret, decretum est nullum.*
 - 6 *Io. Maria Nouarius I. C. Lucanus laudatur.*

ARGVMENTVM.

An ex multiplicatis presentationibus admissis, cum clausula (si & quatenus) probetur Iuspatronatus ex vi Concilij.

VT sæpius ex Concilio diximus, cessate authentico documento foundationis, & dotationis; probari Iuspatronatum ex multiplicatis presentationibus infra tēpus immemorabile. quare fuit corā me in quadā causa mihi à Sede Apostolica delegata dubitatum, an si reperirentur tres, aut quatuor presentationes admisse, cū clausula (si & quatenus) præfatæ presentationes profint, ad effectum verificandi Iuspatronatus virtute Concilij. & censui minimè probatum fuisse ex pluribus.

- 1 Tum primo quoniā præfata clausula, vt conditionem inducens, nihil ponit in esse, argumēto, tex. in l. itaque, vbi DD. ff. si certum petatur: & presentatio cum præfata clausula censetur admissa, si de iure admitti debuit, & constituit in quasi possessione præsentandi, Seraph. decis. 499. num. 2. & fuit

& fuit dictum in Florentina Parochialis, seu Iurispatronatus 28. Maij 1599. coram Iusto. huiusmodi enim admissio cum clausula, si & quatenus, importat admissionem quatenus de iure sit locus admissioni, & reiectionem quatenus de iure sit admittenda, Menoch. conf. 174. nu. 34. Honded. conf. 22. num. 12. lib. 2. Marra de claus. par. 1. claus. 361. num. 4. vbi plura de effectu huiusmodi clausulæ si & in quantum.

3 Nec ex supradictis præsentationibus cū supradicta clausula admissis inducitur quasi possessio presentandi, vt per Ludouif. in dec. 417. vbi nu. 3. voluit huiusmodi præsentationem nihil suffragari, donec de viribus patronatus alio modo cōstet, allegat Caputaquen. in decif. 129. parte 2.

4 Hæc enim clausula, vt supra diximus, importat admissionem in his, quæ sunt admittenda, Bald. in l. edita, nu. 98. C. de edēdo, Franch. in cap. scopē num. 5. de ap-

pell. Felyn. in cap. cum cōtingat, nu. 12. & 13. de officio de legat. Rom. conf. 501. num. 4. & seq. Soccyn. jun. conf. 18. num. 14. & 15. lib. 1. & fuit dictum in Valentina Iurispatronatus de Consentanijo 30. Ianuarij 1581. coram Seraphino, vt in decif. 687. num. 2. par. 1. diuersorum, Maranta de ordin. Iudic. par. 5. S. appellatio num. 200.

5 Item hæc clausula operatur, vt si Iudex illam admittere nō posset, decretum est nullum ipso iure, quia intelligitur de præsentatione: vnde si Iudex, qui illam apposuit, decretum facere non poterat; est nullum, & perpetuo de nullitate dici potest, etiā coram quocunq; Iudice incidenter, Bart. in l. ambitiosa, nu. 32. ff. de decretis ab ordin. faciendis, & ad illum Addentes plurimum congerunt.

Tum denique, quia præfatæ præsentationes non poterunt nuncupari effectū sortite, iuxta decif. Verall. 3. par. 2. & propterea non secun-

secundum dispositionem Concilij, prout ita tāquam Aduocatus in hac causa coram me concludebat Io. Maria Nouarius I. C. Lucanus.

fitum in potentioribus probetur.

RESOLVTIO CXXXVII.

IN causa pbatonis Iurispatronatus mihi à Sede Apostolica delegata, cū tractaretur de probanda qualitate potentia, seu familiam esse de potentioribus, ad effectum verificandi Iurispatronatus eiusdem, iuxta formam traditam à Concilio. dicebatur numerositatem hominum in familia operari illam familiam esse de potentioribus: si quidem Rex dicitur magis potens propter numerositatem militum sub se pignantium, vt voluit Bald. in conf. 29. nu. 3. vol. ... & quilibet Princeps dicitur potens ob supradictam qualitatem, vt notant communiter omnes in cap. omnis anima, de censibus, & in cap. omnes Principes, de maiori tate, & obedientia. quo fit, vt propterea Baro dicatur potens ad effectum probandi eius Patronatus.

P p trona-

SUMMARIVM.

- 1 *Rex quare dicatur potens, & quare Baro num. 2.*
- 3 *Numerositas familiæ, an faciat illam potentem, & quid si adsint diuitiæ, num. 4.*
- 5 *Amicitia cum paupere non procuratur.*
- 6 *Patrimonium dicitur altera vita hominis.*
- 7 *Pecunia dicitur belli neruus.*
- 8 *Temporalis potentia veneratur.*

ARGVMENTVM.

Numerositas hominum alicuius familiæ, an efficiat illam de potentioribus, ad effectum, vt eorū Iurispatronatus, iuxta Concilij Tridētini requi-

tronatum, iuxta formam
Concilij, vt censuit Rota
apud Manticum in dec. 89.

3 Contrariam sententiam
tenuit Rota, numerositate,
scilicet non efficere familiã
potentem, vt fuit dictum in
vna Lucana Iurispatronat.
20. Nouembris 1622. co-
ram Illustrissimo Coccino
viro eminentissimo, & raræ
virtutis.

4 Crederem tamen nume-
rositatem familiæ iuacta,
maxima quantitate pecu-
niarum operari vt familia,
dicatur potens ad effectum
probãdi Iurispatronatus vir-
tute Concilij; & ratio quia
pecunia omnia vincit, & vt
inquit Iacobus de Sanaza-
rio, & genus, & virtus, nisi
cum re vilior alaga est. Et
recte Horatio, Sapientia si-
ne diuitijs, vbique est vili-
penfa, iuxta illud eiusdem
Horatij ipse licet venias,
musis comitatus Homeris;
si nihil attuleris ibis Ho-
mere foras. Et alibi ait: in
pretio, pretium nunc est,
dat census honores: census
amicitias, pauper vbique

iacet. Et alibi etiam ait, &
genus, & virtutem, Regina
pecunia donat, Ouidius et-
iam, ingenium scientiamq;
sine diuitijs hodie, nihil fie-
ri palã testatur, dum dicit,
ingenium quondam fuerat
pretiosius auro: aut nunc
Barbaria est grandis habe-
re nihil, vt optimè refert
Antonius Cordou. de Lara
in d. l. si quis à liberis, §. so-
lent, num. 50. Nec reperies
qui velit amicitiam cum
5 paupere coire, iuxta illud
vulgare, cum fueris foelix,
multos numerabis amicos:
tempora si fuerint nubila,
solus eris: pulchrè relatum
per Matienço in Dialog. re-
lat. 3. part. capit. 22. num.
15. Lara in d. l. si quis à li-
beris, in §. parens, nu. 25.
in fi. Et iã in matrimonijs,
& in omnibus ferè, quæ per-
tractantur negotijs, protinus
ad censum fit quæstio, vt
late videre est apud Tira-
quel. in l. si vnquam, verbo
facultatem, & in tract. de
nobilit. cap. 3. Lancell. Gal-
lia in consuet. Alexand. in
glos. vigintis q. 8. num. 129.

Noua-

Nouarius in Praxi elect. &
variat. foro quæst. 16. nu. 7.
sect. 1. vbi etiam dicit ho-
die dolendū esse, quia esu-
riunt docti, contemniturq;
scientia, omnia pretio com-
parantur, iuxta illud, aurū
omnes victa iam pietate
colunt; auro pulsa fides, au-
ro venalia iura, aurum lex
sequitur, mox sine lege pu-
dor, & ex Ouidio, vt refert
Cornel. Benincas. de priuil.
paupert. quæst. 4. nu. 1. Cu-
ria pauperibus clausa est,
dat census honores inde
grauis Iudex, inde seuerus
eques. ad quod etiam illud
vulgare facit traditū à Pau-
lo Fusc. de visit. lib. 1. cap.
32. num. 2. nummus hono-
ratur, sine nummis nullus
amatur; nūmus, vbi loqui-
tur Tullius ipse tacet; quis-
quis habet nummos secura
nauiget aura, fortunamque
suo temperet arbitrio.

Ex quibus idem Noua-
rius loco citat. num. 10. af-
firmat verioremi videri sen-
tentiã glos. penult. in l. ad-
uocati, C. de aduoc. diuer.
iudic. quatenus probat pa-

trimonium esse alteram vi-
ram hominibus, quam se-
quitur Tiraqu. in l. si vnquã
verbo facultatum n. 1. in
fine, Couar. in 4. 2. par. cap.
3. §. 1. num. 18. Gigas cons.
32. nu. 36. Immo pecunia
dicitur anima hominis ex
Hesiodi carmine, pecunia,
est anima miseris mortali-
bus, & tradit Cælius lib. 4.
antiqu. Iectio. cap. 2. Roi-
sius decis. 3. Lituani. ex nu.
318. vol. 1. Et concinit il-
lud Ouid. munera crede
mihî placant hominesque,
Deosq; placatur donis Iup-
piter ipse datis: & illud Vir-
gil. qd nō mortalia pectora
cogis auri sacra fames. Ideo
que Philippus Macedo Ma-
gni, Alexandri Genitor di-
cebat oīa expugnari Castel-
la posse, in quæ onustus au-
ro asellus posset ascendere.
Diuitiarum si quidem Cu-
pido, & amor multorum
animos, adeoq; vehemen-
ter secum trahit, vt pro il-
larum tutela homines nul-
lum prætermittat laborem,
nihilque intentatum relin-
quant, etiamsi pro illarum

cōseruatione oporteat periculo se exponere mortis, vt tradit Petr. de Aragon. 22. quæst. 1. art. 3. pag. 245. 7
 vers. diuitiarum; & aurum rumpit fores adamantinas, Alexand. Sbiaticus in practica iudic. cap. 24. nu. 22. & pecunia dicitur etiam secundus sanguis, Menoch. de arbit. iudic. lib. 2. cent. 2. cas. 110. nu. 6. Tiraq. in cap. 31. nu. 365. dicitur etiã belli 1
 neruus, ex Corraf. lib. 2. Miscel. cap. 23. num. 9. est etiã optimus fideiussor futuræ necessitatis, ex Neuizan. in Syl. nuptia, lib. 2. num. 96. in princip. & homines paupertate vilescunt, & Simanc. Cath. instit. cap. 45. nu. 29. Tiraqu. de nobilit. cap. 25. & vt dicit Iuuen. nihil habet infelix paupertas durius in se, quam quod ridiculos homines facit, quod refert 1
 Port. in S. 1. institut. quibus ex caus. manumit. non licet num. 3. in fine, & pauperes soepius à cunctis despiciuntur, & malè audiuntur, ex Roland. conf. 49. volum. 2. 1
 nu. 1. cap. pauper. 11. q. 3.

& diuites præferuntur cœteris, vt tradit Chassan. Catalog. glor. mund. 11. part. confid. 27. Immodò plus venerantur homines in hoc sæculo pro temporali potentia, quam pro reuerentia Sanctitatis, ex Isidor. lib. 3. de Summo bono cap. 63.

S V M M A R I V M .

Prouisiones Apostolicæ non mutant statum beneficij, nec præiudicant illi, qui stat in possessionem nu. 2.

A R G V M E N T V M .

Multiplicatæ prouisiones Apostolicæ in beneficij Patronatus, existente anti quitate temporis an probet hodie Ius patronatus.

R E S O L V T I O C X X X X I I I .

PRO opinione affirmatiua est concludendum, ex illa communi cōclusionē soepius recepta à Rota Romana, quod prouisiones Apostolicæ nō mutant statum

tum beneficij, Bellamer. decif. 107. Achil. de Grass. decif. 1. de statu benefic. Rota 3
 diuers. decif. 568. n. 2. par. 4. & ante eos, Butr. in cap. porrecta, num. 2. vers. & ita dicit Paul. de confirm. vtil. vel inutil. Calder. conf. 26. in fin. de præbend. quos refert Mariscot. variar. resol. lib. 1. cap. 55. num. 18. vbi voluit collationes Apostolicas non mutare statum 2
 beneficij, nec inferre existenti in quasi possessione præiudicium, ex Lambert. de Iur. patronat. lib. 3. q. 7. in princip. artic. 7. num. 6. qui scribit prouisionē Apostolicam non impedire Iuspatronatus, nec quasi possessionem illius etiã illi derogando, vt late per Felyn. in tract. quando literæ Apostolicæ, & per Dec. conf. 126. sub num. 4.

S V M M A R I V M .

1 *Clausula, vt asserit, refertur ad impetrantem, qui tenetur iustificare.*
 2 *Narratiua non dicitur esse*

se partis per clausulam, vt asseritur.

3 *Impetrans narrans alteratiuè sufficit si verificet alterum.*

A R G V M E N T V M .

An exigatur forma Concilij in probatione Patronatus, statuta clausula, vt asseritur.

R E S O L V T I O C X X X X I X .

VALDÈ differunt in materia probationis Iurispatronatus, quod in probatione inseratur clausula (vt asserit) & vt (asseritur) 1
 nam clausula, vt asserit, refertur ad impetrantem, qui tenetur iustificare asserita; secus in clausula, vt asseritur, Rota in decif. 60. & 77. de rescriptis, in antiquis, Dec. in cap. iurauit, num. 1. de probationibus, Cassad. decif. 4. num. 1. eod. tit. & decif. 7. de Iur. patronatus, Card. conf. 69. num. 7. Gig. conf. 48. num. 40. & ita voluit Rota in causa Salamantina pensiois 23. Ianuarij

1574. vt apud Graff. decis. 6 Iuspatronatus qualiter dicatur odiosum.

2 Taliter quod per clausulam, vt asseritur, narratiua, non dicitur esse partis, Rota decis. 691. num. 6. par. 2. in recētioribus, & per eam nihil includitur, Seraphyn. decis. 388. Gonzales in regul. 8. Cancell. glos. 32. nu. 12. & 14.

3 Verum si impetrans loquatur alternatiuè, vt puta, vt asseris de Iurepatronatus laicorum, vel clericorum; sufficit, quod alterū sit verum, vt non teneatur aliud iustificare, Cassador. decis. 4. num. 10. de probat. & decis. 7. num. 9. de iur. patron.

SVMMARIVM.

- 1 Beneficium in dubio præsumitur liberum.
- 2 Ecclesia de iure libera præsumitur.
- 3 Iuspatronatus nuncupatur seruitus.
- 4 Iura pro libertate beneficij sunt attendenda.
- 5 Beneficia in dubio censentur collatiua.

ARGVMENTVM.

Cur Sacrum Concilium sancit in probatione Patronatum adhiberi tot, tantasq; sollemnitates.

RESOLVTIO CXXXIX.

MEo quidem iudicio puto rationem esse ob id, quod beneficium in dubio præsumitur liberum, & sic liberæ collationis: nõ autem de Iurepatronatus, vt originaliter voluit, Inn. in cap. cū venerabili, nu. 9. de exceptionibus, Dec. in conf. 17. nu. 1. & in cõf. 722. vol. 2. & vbi agitur de existentia Iurispatronatus, cõtra prouisum ab Ordinario requiruntur phationes cõcludentes, cum Ecclesia de iure libera præsumatur, Innoc. vbi supra Arch. in cap. nullus, num. 316. quæst. 7. Dec. conf. 21. num. 6. cum innumeris adductis, p Menoch. de præsumptionibus lib. 3.

lib. 3. præsumpt. 90. num. 1. vnde Caualer. in decis. 33. num. 4. ex mente Rotæ voluit in dubio beneficium præsumi exemptū ab omni onere, vt pariter fuit dictū in vna Conchen. beneficij 30. Martij 1582. coram Lācellotto, & Iuspatronatus nuncupatur seruitus, vt per Bald. in conf. 26. Alex. in conf. 16. vol. 1. & propterea qui prætendit beneficium esse de Iurepatronatus, debet hanc seruitutem plenissime, prout Sacrum Concilium præcipit probare, Cassad. in decis. 1. nu. 1. de dilationibus, Puteus in decis. 186. par. 1. & Caualer. in decis. 597. num. 4. & facit quod voluit idem Caualer. in decis. 236. nu. 4. in fine; beneficia adeo omnia præsumi libera, & non patronata, vt iura pro libertate magis esse attendenda, dixit Rota in vna Vicen. beneficij 25. Februarij 1600. coram Pamphilio. Hinc prouenit, vt magis credatur testibus deponentibus pro libertate beneficij, quam pa-

tronatu, vt voluit Coccin. in decis. 180. & ratio est secundum eum quoniam eorum depositio est conformis dispositioni iuris communis, ex quo beneficia in dubio præsumuntur collatiua, Aret. in conf. 44. in fine, Gabriel. de testibus conclus. 4. num. 23. vers. 3. infertur, & fuit pluries per Rotam resolutum præsertim in vna Parmen. Prioratus 24. Aprilis 1600. coram Pegna, & in causa terracina 27. Nouembris 1602. coram Ludouisio, deinde Gregorio XV. Pontifice optimo maximo.

Secunda reddi potest ratio, quia Iuspatronatus est odiosum, & propterea contra eum iudicandum est in dubio, vt voluit Curtius senior in conf. 23. nu. 6. licet secundum Seraphin. in decis. 1353. debet intelligi, vt sit onerosum respectu Ecclesie super qua est; at secus respectu vniuersalis Ecclesie, vt scilicet Ecclesie edificentur, ex late adductis à Lambertin. lib. 1. par. 1. q. 1. art. 4.

art. 4. nu. 3. Calder. comf. 4. in fine de Iurepatronatus, & fuit per Rotam sepissime resolutum, & signanter in Cremoren. Iurisp. 18. Maij 1577. coram Robusterio.

S V M M A R I V M.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Homines facinorosi, qui 2 dicantur.*
- 3 *Familia nō dicitur potens, ubi in ea existunt homines facinorosi.*

ARGVMENTVM.

An familia dicatur potens si in ea existant homines facinorosi, ad effectū, ut requiratur maior probatio.

RESOLVTIO CXXXIX.

- 1 **A**nnis elapsis, tempore quo Bariū, deuotionis causa visitandi corpus Sācti Nicolaij, iter eg; tertia ab hinc diēta accelsi ad Venerabile Monasteriū S. Laurētij della Padula, quo

in loco præerat. Reu. bonæ mem. Pater Don Damianus de Nouario: quæstus fui à quodā Presbytero illius regionis, ad instantiam dicti D. Damiani, si iuxta mentem Sacri Cōcilij Tridentini, poterat dici familia de Sciarra potens; ex eo, quod in ea, reperiēbantur quasi omnes bellicosi, & facinorosi. Et quamuis prima facie videbatur dicendū huiusmodi homines facinorosos, & bellicosos, præsertim solitos reducere minas ad effectū, potuisse appellari potentes, cum potentia non solum consistat in pecunijs, & numerositate familiæ; sed etiam, in familia, quæ facit se existimari, siue per merita, siue ob vim. Tamen Rota aliter sentijt, nempè familiam non dici potentem ex eo solum, quod in ea existant personæ facinorosæ, & bellicosæ, vr fuit dictū in vna Lucan. Iurispatr. de podijs 5. Martij 1621. corā Ill. D. meo Cocino Rotę Decano meritiss.

D E P R O B A T I O N E
pertinentiæ Iurispatronatus,

Iuxta mentem Concilij Tridentini.

S V M M A R I V M.

- 1 *Pertinentia quid sit.*
- 2 *Pertinentia solet aliquibus competere.*

ARGVMENTVM.

Quid sit pertinentia, & quibus ex causis illa queratur.

RESOLVTIO CLX.

- 1 **R**espondeo, quod pertinentia nil aliud est, nisi acquisitio quædam Iurispræsentandi quibusdam competens iusto, & legitimo titulo, vt probatur in cap. cū Bertoldus, & quod ibi cōmuniter notatur, de sententia, & re iudicata, 3 quæ pertinētia solet ad aliquos spectare ex quinque capitibus.

Primo ratione descendentię, quoties Iurispatronatus erigitur simpliciter.

Secundo ratione hæreditatis.

Tertio ratione donationis.

Quarto ratione existentię, quasi possessionis.

Et quinto ratione, tituli vniuersalis.

S V M M A R I V M.

- 1 *Patronus non tenetur probare descendentiā à primo fundatore.*
- 2 *Descendentia præsumitur deuenire à patronis, eo ipso quod quis est in possessione præsentandi.*
- 3 *Refertur decis. Ludouisi, olim Sanctissimi.*

ARGUMENTVM.

An descendencia sit probanda à primo fundatore, vel ab eo, qui reperitur in possessione presentandi.

RESOLVTIO C. I.

QUOD patronus non teneatur probare descendentiã à primo fundatore, sed sufficiat ei probare descendentiã ab eo, qui fuit in quasi possessione presentandi, dixit Rota decis. 146. nu. 1. & decis. 224. nu. 8. par. 1. in recent. & in Firmana Iurispatronatus 13. Maij 1611. coram Cardinali Lancellotto, & in Romana Iurispatronatus, seu beneficiatus 9. Decembris 1619. coram R. P. D. Vlbando. sicut etiam ille, qui est in quasi possessione presentandi, non tenetur probare suam descendentiã; quia eo ipso quod est in possessione presentandi presumitur descendere à patronis, Seraph. decis. 1334.

in fin. Rot. decis. 224. nu. 9. in fin. & 347. num. 1. par. 1. in recent. vbi dicitur fuisse alias resolutum; & iuxta hanc opinionem fuit per Rotam resolutum in vna Nicen. beneficij 16. Ianuarij 1608. coram Ludouisio, cuius tenor est. *Actum fuit strictè super descendentiã Hieronymæ, quæ presentauit Franciscum, iuxta ordinem datum die 2. Iunij 1606. quando fuit hæc causa præposita, & Franciscum tantum informante fuit resolutum constare de descendentiã: probatum enim fuit eum descendere ab Isabella de Vilesses, quæ ultimo loco fuit in quasi possessione presentandi, quod sufficit iuxta tradita per Molin. de primogenit. Hispan. lib. 3. cap. 7. numer. 7. tenuit Rota in causa Palien. Archipresbyteratus 28. Ianuarij 1602. coram Illustrissimo Cardin. Pamphilio; constat autem de quasi possessione Isbellæ presentandi, non solum ex presentatione quam fecit de anno 1504. de Ioanne*

Bom-

Bombasso, mediante persona eius mariti, & Procuratoris; sed etiam ex cõsensibus præstitis duabus presentationibus eiusdem beneficij in manibus Ordinarij, qui habent vim presentationis, & constituunt in quasi possessione presentandi, Abb. conf. 54. nu. 1. in fi. & seq. par. 1. Put. decis. 310. lib. 2. Crescent. decis. 2. de Iurepatr. fuit dictum in vna Alatrina Capellania 27. Iunij 1586. coram Bubalo, & sæpissimè in alijs, quæ presentationes, & consensus sortite fuerunt effectum partim per obitum, & partim per resignationem presentatorum iuxta. consil. Old. 229. lib. ... quod habere locum etiam in resignationibus fuit resolutum in Papinien. Archipresbyteratus 19. Februarij 1601. coram Illustrissimo Card. Pamphilio, & in alijs pluribus. ex Isabella autè ortus fuit Petrus, & probatur ex testamento ipsius Isbellæ, in quo illum filium nominat, & heredem instituit, qui Petrus pariter Ioannem, uti

filium instituit, & Ioannes Hieronymam filiam in suo testamento heredem fecit.

Ista autem nominatio iuncta cù institutione, filiatiõni multum appropriata, descendentiã plene probat. Bal. in cap. ex trasmissa, sub num. 4. vbi etiam Butr. nu. 10. Prepos. num. 9. in fin. de restit. spol. Gonzad. conf. 13. nu. 7. Paris. conf. 29. nu. 10. lib. 2. & fuit multoties resolutum, & signanter in Commen. Capellanig 27. Ianuarij 1593. coram R. P. D. meo Decano, & in Vrbe Vetana fideicommissi 13. Nouembris 1603. coram Illustrissimo Cardin. Pamphilio, & iuxta hæc opinionem tenet quoq; Nouarius in conclus. 2. num. 15. de Iurepatron.

SVMMARIVM.

- 1 Iurispatronatus fundatum pro se, & descendentiã à sua linea quomodo intelligatur.
- 2 Linea quid sit.
- 3 Linea dicitur, quæ habet originem per directum.

Qq 2 non

*non autem per transuer-
sum.*

ARGUMENTVM.

*Iuspatronatus fundatum pro
se, & descenditibus à sua
linea, quomodo intelligatur.*

RESOLVTIO CLII.

Supponatur in facto, quod quis in creatione patronatus, in instrumento foundationis vsus fuerit his verbis, pro me, & descenditibus ex linea mea; fuit dubitatum coram me, de qua linea huiusmodi verba intelligenda erant. & pro huius quæstionis dilucidatione est in primis supponendum, quod linea est collectio personarum ab eodē stirpe descenditium, gradus continens, & numeros distinguens Io. Andræas in Arbore consanguinitatis, Capyc. decis. 159. num. 5. Tiraqu. de retract. lignag. §. fin. glos. 9. nu. 2. fol. 127. allegans plures alios. Unde in præsentī casu, linea

debet intelligi de directa, non inflexa, & per transuersum, secund. Bald. in cons. 171. testamento cauetur, vol. 3. & idem Bald. cons. 121. volum. fin. Castrenf. cons. 299. vol. 2. Ann. cons. 132. in princ. vol. 2. Quapropter ad præsatū patronatū vocati censentur oēs descendentes à linea ipsius testatoris. Ratio est, quia linea alicuius dicitur proprie, quæ habet originem, & descendit ab illo per directū, non autem per transuersum, Ruin. cons. 23. nu. 6. vol. 3. Corneus cons. 198. colum. fin. vol. 3. Signorol. cons. 93. col. 2. Barbat. in repet. l. cum acutissimi, C. de fideicommiss. & à patre debere semper sumere initium testatur, Bald. cons. 393. vol. 3. lib. 3. Bero. cons. 77. num. 15. vol. 2. nec sufficeret, quod sint de eodem cognomine, seu familia ipsius fundatoris, secundum Ruin. cons. 153. num. 10. lib. 2. Cuman. cons. 2. Salic. inter consilia Anchar. cons. 97. col. penult. vers.

alijus

alius sēsus ergo. sed oportet quod descendat à linea prædicta fundatoris; nec sufficit, vt dixi, quod sint de eodem cognomine, Rolan. à Valle cons. 23. num. 39. & 40. lib. 4.

SVMMARIVM.

- 1 Filiatio probatur per nominationem in testamento.
- 2 Filiatio probatur per nominationem cum institutione facta in testamento.

ARGUMENTVM.

*An per probationem filiationis
censeatur probata descendentia
ad effectum pertinentiæ
acquirendi.*

RESOLVTIO CLIII.

Filiatio probatur per nominationem, dum quis in testamento, vel in alijs scripturis nominat aliquem filium, Bald. in l. non ignorat, num. 4. C. de his, qui accus. non poss. Alexan.

in cons. 90. col. 1. vol. 6. & in cons. 88. num. 7. vol. 7. Berous in cons. 108. nu. 6. in cons. 158. num. 2. 4. 5. in cons. 161. nu. 6. vol. 2. Dec. In cons. 54. Menoch. de arbitrar. Iudic. lib. 2. centur. prim. casu 89. coniect. 2. 3. 4. Grat. in consil. 62. num. 11. vol. 2. Lancellot. cons. 15. sub num. 90. vol. 1. Paris. in cons. 29. num. 9. & 10. vol. 2. Surdus in cons. 1. num. 45. vol. 1. Iason. in cons. 106. col. 1. vol. 1. in cons. 125. col. 1. volum. 4. Ruin. in cons. 36. num. 6. vol. 1. Gozadin. in cons. 13. num. 44. 52. plenè Roland. à Vall. in cons. 22. num. 24. cum pluribus sequen. vol. 3. Portius in cons. 39. nu. 19. Natta in cons. 473. nu. 14. eod. vol. 2. Bursat. in cons. 88. num. 6. vol. 1. Vasq. controuerf. lib. 2. cap. 8. num. 2. Surd. in decis. Mantuæ 83. num. 4. & 7. in decis. 145. num. 4. 5. 6. & 14. in decis. 92. num. 5. Caphal. in cons. 48. num. 14. & 15. vol. 1. Sic etiam in supplicatione porrecta pro filio legit-

legitimando, & tamquam talis fuerit legitimatus, fit filiationis probatio, Surdus de naturalibus lib. tit. de filiationis probatione, q. 5. num. 8. Cardin. Paleot. de noth. & spur. cap. 22. nu. 9. D. Alexan. Raudens. in decis. Pisan. 34. nu. 16. & 17.

Vnde Triuisanus in decis. 60. par. 1. Sic aiebat, Antonius, qui ab eius patre institutus fuit in testamento, uti filius; producendo in iudicio testamentum satis probavit filiationem, per id quod notat, Bartol. in l. 1. §. idem per contrarium, ff. de liber. agnoscendis. per cuius dictū voluit Butreus in cap. trasmisse, qui filij sit legitimi, quod per institutionem filij probetur filiatio; licet tamen institutio cōueniat nedum filio, vel alio descendenti, sed etiam extraneo. nihilominus sic instituēdo, & ei aliquid relinquendo, & filium nominando, probatur communiter filiatio: tractat enim eū hoc modo, ut filium, quæ tractatio probat filiationē,

& tenent communiter Doctores in cap. per tuas, de probat. si ille nō esset filius, nec legatum valeret, nec institutio ipsa teneret, l. si pater, & l. nec apud, C. de hæred. instituen. & sic probata fuit filiatio, refert, & sequitur Nouarius in sua Praxi elect. fori quæst. 51. num. 1. sect. 1. iuxta primā impressionem Neapolitanam.

Et quod filiatio probetur per nominationem iuncto actu pporcionabili institutionis, latè Surd. plura cumulas conf. 1. nu. 50. plenè Mascari. de prob. cōcl. 397. Menoch. de presump. lib. 6. presump. 53. nu. 39. Rota decis. 347. sub nu. 2. & decis. 472. num. 8. par. 1. in recent. quod procedit etiam respectu extraneorū, dicta decis. 472. nu. 8. & propterea ista nominatio iuncta, cum institutione filiationi multū appropriata, descendētiam plenè probat. Bald. in capit. ex transmissa sub num. 4. vbi etiam Butr. nu. 10. Præpos. nu. 9. in fin. de restit.

restit. spol. Gozad. conf. 13. nu. 7. Paris. conf. 29. nu. 10. lib. 2. & fuit multoties resolutum, & signanter in Commen. Capellanix 27. Ianuarij 1593. coram R. P. D. meo Decano, & in Vrbeuētana fideicommiss. 13. Nouembris 1603. coram Illustrissimo Cardin. Pamphilio.

SVMMARIVM.

- 1 Sententia lata super Iurispatronatus facit ius quo ad omnes, quod declaratur, ut num. 5.
- 2 Sententia lata pro vno prodest alteri.
- 3 Sententia lata pro socio prodest alteri socio.
- 4 Sententia lata pro adulterio prodest adultera.

ARGVMENTVM.

An sententia lata super pertinentia Iurispatronatus facit ius quo ad omnes.

RESOLVTIO CLIV.

Sententia lata super statu beneficij Iurispatronatus, facit ius quo ad oēs, l. 1. in fin. ff. de liberis agnoscendis, l. ingenuum, & ibi Bald. & oranes communiter, ff. de statu hominum, Anchor. conf. 336. num. 1. Dec. in conf. 341. num. 7. & Couar. pract. quæst. cap. 13. num. 5. & Mantica decis. 350. nu. 4. & ratio est, quia sententia lata pro vno, bene prodest alteri, qui habet idem ius, tex. in l. loci, §. si fundus, ff. si seru. vendicet. l. supra, §. Cassius, ff. de aqua pluuiæ arcenda, l. si qui separatim, §. quod est scriptū, ff. de appellat. glos. in l. si de communi, in primo glosa, ff. si seruit. vendic. Alexan. conf. 186. lib. 2. l. minoribus, vbi las. in tertio notab. num. 4. C. de his, quib. ut in dignis, & cap. penult. de appellat. vbi hoc idem in appellatione dicitur, Crauetta conf. 747. num. 37. & conf. 631. num. 5. volum. 5. Alexan.

Alexan. in l. scopè, num. 31. & num. 52. ff. de re iud. Ad idem text. in l. posthumus, §. si quis ex ijs, ff. de inoffic. testamen. ex quo text. dicit Soccyn. in l. 1. num. 4. ff. de except. rei iud. quod sententia lata pro vno legatario, prodest alteri, sequitur Crauetta d. conf. 747. num. 38. 3 vt etiam sententia lata pro socio prodest alteri socio, l. qui separatim, §. fin. ff. de appellat. Crauet. conf. 206. num. 7. Nouar. lib. 1. q. forens. cap. 155. sub num. 8. versic. confert vterius, & sententia lata pro vno Reo debet prodesse alijs, Bart. in l. ex duobus, in 4. quæst. ff. de duobus reis, Soccyn. conf. 283. col. perult. lib. 2. Crauetta ibi, num. 7. habet tamen hæc res distinctiones, & controuersias, de quibus videndus est, Ronchegallus in dicta leg. ex duobus, num. 33. cum multis seqq. & sententia lata pro adulterio, prodest adulteræ, l. denunciaffe, §. penult. ad leg. Iul. de adulter. Crauet. d. conf. 206. nu. 1.

& 2. Sic sententia lata pro statu, facit ius quoad omnes Ioan. Fabr. in §. præiudiciales, nu. 42. instit. de action. Id tamen est verū, quando sententia est lata pro pertinentia, at secus si contra pertinentiam. quia licet sententia lata pro vno bene profit alteri, at secus quando est lata contra vnum, nam non nocet alteri, Castrenf. conf. 139. nu. 4. lib. 1. vbi ponit rationem diuersitatis, quam habes similiter apud Crauet. conf. 747. num. 37. hinc sententia lata contra fratrem, quod nō sit nobilis, nō nocet fratri, Mieres de majorat. part. 2. quæst. 4. numer. 11. & alij DD. passim.

SVMMARIVM.

1 Descendentia gradus distincti probari debent,
2 Enunciatiue quando probent contra tertium.

ARGVMENTVM.

Ius patronatus, vt rectè ad aliquem pertineat, an sit probanda

banda eius descendencia à fundatore per gradus distinctos.

RESOLVTIO CLV.

IN hac dubitatione, respondit cum decis. Rotæ in vna Panuen. Prioratus 12. Ianuarij 1590. coram Mantica, cuius tenor est. Apud me quæsitum fuit, an constet de bono iure D. Angeli Carissimi; & responsum fuit non constare. nam licet beneficiū, de quo agitur sit de Iure patronatus, quod ab initio concessum fuit D. Iohanni de Caletta, & eius heredibus masculis, & eis deficientibus D. Francisco de Caletta, & eius heredibus masculis, & per plures presentationes habuerit effectū: tamen cum ipse Carissimus ab antiquo de Caletta fuerit presentatus, debet probare ipsum esse patronum, vel saltem fuisse in quasi possessione presentandi, cap. consultationibus, & ibi not. de Iure patr. Rot. decis. 14. in priac. eodem tit. in antiquis.

Sed neutrum probauit: ergo de eius bono iure non liquet. neque enim constat, Antiochum esse descendentem, & heredem D. Ioan. vel D. Francisci, quod quidem probare debuit, Card. in clem. 2. q. 7. de Iurep. Abb. in cap. 1. eodē tit. Aret. in cap. significauit, col. 1. de restit. Couar. var. resol. lib. 2. cap. 18. num. 7. 1 vbi testatur hanc esse comm. opin. Et quidem vt descendencia probetur, singuli gradus distincte, probari debent; adeo, vt si deficiat probatio vnius gradus, aliorum etiā graduum consequentia destruat, cap. licet ex quadam, ibi singulos gradus, de test. Bald. post Innoc. in cap. series num. 1. & 3. eod. tit. Capol. in conf. 43. num. 3. & 4. in ciuilib. Dec. in cōf. 321. num. 6. & 7. & fuit resolutum in causa Sutrin. benef. coram R. P. D. Pamphil. die 18. Decembris 1587. Vnde licet probatum esset Antiochum esse filium Angeli, qui fuit filius Philippi Mariæ; non tamen hæc probatio concludit, nisi etiam probetur,

R r quod

quod Philippus Maria descendat ab ijs, quibus ab initio concessu Iurispatronatus. Neque obstat, quod cum Antiochus sit de familia de Caletta, praesumatur ex descendibus patronorum, praesertim cum Angelus eius pater fuerit, ut dicitur in quasi possessione presentandi, Lambert. de Iurepatronat. lib. 2. par. 2. g. 10. princ. artic. 4. 11. vers. si vero apparet: quia haec probatio in casu proposito, est equiuoca; extant enim etiam alij, qui tanquam patroni, Iulium Caesarem presentarunt, & in Ciuitate Parmae plures sunt familiae de Caletta, quae nullo iure sanguinis sunt inter se coniunctae, ut ex actis constat, & probatio, quae est obscura, non releuat, cap. in presentia, de probat. l. non hoc, C. unde cogn. neque enunciativa, quae est ad prouisionem, M. Marcelli facta anno 1582. probat ipsum Angelum fuisse patronum, quia est unica, & non excedit ann. 6. & ut verba enunciativa contra tertium probent, requi-

runtur duae saltem enunciativae, quae sint antiquae, & probatae a diuersis personis non suspectis, Aret. in cap. cum causam, il. 2. num. 20. & 21. de probat. Socyn. sen. in cons. 194. num. 9. vers. sed ad primum lib. 2. Crau. de antiquit. temp. par. 1. S. ampliatur, num. 14. cum seqq. Achill. decis. 5. de Iurepatronat. Put. decis. 209. lib. 2. in manu script. & ita Domini dicebant fuisse etiam resolutum coram R. P. D. Cotta in Romana Capell. de Capisicchis ann. 1570. in alia urbe vet. fideicommiss. coram Illustrissimo Domino Card. Lancell. Neque etiam constat Carissimum fuisse presentatum ab eo, qui sit in quasi possessione presentandi; quia Antiochus alias nunquam presentauit, & supponendo sine veri preiudicio, quod Angelus eius pater presentauerit eius quasi possessio ad filium non transit sine apprehensione, l. cum heredes, in princ. ff. de acqu. possess. Achill. decis. ult. de possess. Caputaqu. decis. 420. par. 2. neq; etiam quasi possessio

sessio ipsius Antiochi probatur per testes eo modo quo probari debet, secundum Calder. in cons. 13. de Iurepatronat. nam primus testis non loquitur de possessione Antiochi, sed Angeli eius Patris, neque filio suffragatur, ut dictum est. Alius autem testis de possessione Antiochi, vti descendens ab Angelo; & ideo non probat; quia non testificatur, sed iudicat, quod non est officium testis, Bald. cons. 313. in fin. lib. 4. Dec. cons. 256. Crauet. cons. 41.

SUMMARIVM.

- 1 Descendentia vnus fratris probata, censetur probata descendetia alterius fratris.
- 2 Sententia lata pro vno ex multis fratribus probat quo ad alios.
- 3 Nobilitate vnus fratris probata, censetur probata alterius.

ARGVMENTVM.

Probata de descendetia vnus fra-

tris, an censetur probata alterius fratris descendetia, ad effectum, ut censetur probata pertinentia Iurispatronatus.

RESOLVTIO CLVI.

Respondetur affirmatiue, nam probata qualitate vnus fratris, censetur etiam probata respectu aliorum vtrinque coniunctorum, Ang. in auth. vt licet Matri, & Auia, S. 1. vers. ad haec in fin. Alex. in l. scèpè nu. 51. vers. idem etiam sentit Ang. de re iudic. Tiraquell. de nobilit. cap. 17. n. 3. Cotta in memorali, in verbo sententia dicta pro vno ex multis fratribus, vbi sententia lata pro vno ex multis fratribus, ex eodem patre natis, quod vnus sit Ciuis Mediolan. probat quoad omnes, ita notabiliter colligit, Ang. in auth. vt licet Matri, & Auia, S. ad fin. per illum tex. & est memoria dignum, secundum D. Alexand. in Commento l. scèpè col. 21. vers. adde, quod

Rr 2 fulg.

fulg. ff. de re iudic. facit in in simili, quod decidit tex. in l. si communem, in princ. ff. quemadmodum seruitus amitt. vbi habens fundum communem cum pupillo, iuuatur circa prescriptione priuilegio populi, qui text. est ad hoc valde singul. secund. Andr. Sicut. in cons. 1. 2. ista faciunt ad illud quod sing. didicit Bald. in cap. 1. in princ. in 3. colum. vers. quid si sunt duo, quib. modis feud. amitt. vbi tenuit, quod si ex duobus fratribus alter fugiat ex bello, alter sua virtute dominum defendat: talis virtus vnus prodest alteri, & hoc dictum. Bald. est sing. & commedatur per D. Iason. in l. si emancipati, in 3. col. C. de collat. & facit ad hoc decis. Sessæ Rotæ Aragoniæ 4. part. 1. vbi probata nobilitate vnus ex fratribus censetur probata alterius fratris nobilitas, quâ opinionem sequitur Anna sing. 80. & sententia lata p vno fratre, quod sit cuius prodest alteri fratri

idem singul. 468. Nouarius forens. quest. lib. 1. cap. 155. in fin.

SK M M A R I V M.

1. *Iurispatronatus existentia probata, probari debet ibilius pertinentia.*
2. *Iurispatronatus quando succedatur in stirpes, & quando in capita.*
3. *Descendentia in antiquis probatur leuioribus probationibus.*
4. *Descendentia probatur per enunciatiua duorum instrumentorum antiquorum.*

ARGVMENTVM.

Descendentia, ut censeatur quesita, pertinentia Iurispatronatus qualiter probetur.

RESOLVTIO CLVII.

1. **Q**uod probata existentia Iurispatronatus, debet probari ibilius pertinentia; & ideo descendentes tenentur proba-

re, iusto titulo ex iure deuolutionis se esse patronos ex hereditate, legato, donatione, & alio modo: in quo iurepatr. succeditur in stirpes, si successio sit ex hereditate; si autem alio titulo succeditur in capita, iuxta clem. plures, de Iurepatr. Grat. discep. for. cap. 521. num. 28. Gonzal. in Reg. 8. Cancell. glos. 45. num. 61. & diximus in Colletanea, par. 5. Collectan. 1733. quæ descendētia in antiquis probatur leuioribus probationibus, Genuen. in Prax. Curie Archiepiscopalis Neapolitanæ, cap. 28. nu. 1. vbi pariter refert, circa probationem descendētia in antiquis leuiores probationes sufficere, vt post glos. Ord. in l. 1. ff. de probat. dicunt Aret. cons. 37. num. Cæphal. cons. 137. lib. 1. nu. 45. & Illustris. D. meus Coccinus decis. 105. refert in Rota sæpius decisū descendētia probari per enunciatiua duorum instrumentorum antiquorum, iuxta Bald. in l. cum antiquis, &

ibi Iason. num. 7. C. de iure delib. Alexan. cons. 75. num. 3. lib. 4. Cassad. decis. 3. num. 3. de procurat. Put. decis. 209. lib. 2. & fuit dictum in causa Sutri beneфициj 18. Decemb. 1587. coram Domino meo Illustrissimo Coccino, & ista non est antiqua, quia non excedit tempus 100. annorum, quod solum in instrumentis dicitur antiquum, Iasi in d. l. cum antiquis sub num. 7. vers. breuiter istis non obstantibus, vbi hanc communem dicit, Alexan. lib. 6. in cons. 12. num. 8. Cæphal. cons. 98. num. 36. Aymon. d. loco num. 4. & ultra prædicta huiusmodi enunciatiua est vnus tantū instrumenti, quæ etiam in antiquis non probat, nisi ad minus sit duorū instrumentorum, quæ originem habeant à diuersis personis nō suspectis, Felyn. in cap. cū causam, vbi Aret. nu. 2. de probat. Aymon. de antiquit. tempor. par. 1. sect. 4. num. 14. & 19. & seqq. Put. decis. 209. lib. 2. late Hieronymus

nymus de Monte de finib. regen. cap. 60. nu. 3. & fuit dictum in allegata causa Su trina, coram D. meo Decano, vbi alia decisiones allegantur, & coram Blanchetto in causa Sabinen. confirmum 20. Aprilis 1577. & vide Aym. de antiq. temp. par. 1. S. ampliatur, num. 17. Achill. decis. 5. de Iurepatronat. & fuit dictum in vna Nouar. benefic. 5. Nouembris 1586. coram Pamphilio.

SVMMARIVM.

Descendentia probatio non requiritur ab eo, qui stat in possessione presentandi.

ARGVMENTVM.

Probatio descendentiæ, an requiratur ab eo, qui stat in possessione presentandi.

RESOLVTIO CLVIII,

PLuries dubitatum fuit, & præsertim, bis coram me in vna causa verificationis Iurispatronatus; si

probatio descendentiæ sit necessaria, vbi patronus reperiretur in legitima, & patrica possessione presentandi. & fuit pluries responsum præfatam probationem minimè necessariam fore, vt apertè fuit resolutum, & testatur pulcherrimè Seraph. in decis. 134. allegat Crescentium in decis. 9. in tit. de Iurepatron. & alias pluries resolutum in Rota Romana testatur, Nouarius in suo Iure Pontif. nouo conclus. 2. num. 14. de Iurepatronatus.

SVMMARIVM.

Descendentia vbi est probanda, an præcedens Iurispatronatus debeat probare se esse de agnatione contentiua, vel effectiua alicuius descendentiæ à fundatore.

ARGVMENTVM.

Descendentia vbi est probanda, an requiratur quod Iurispatronatus præcedens, probet se

bet se esse de agnatione contentiua alicuius descendentiæ à fundatore, vel effectiua.

RESOLVTIO CLIX.

PRO resolutione huius quæsitæ est decis. Rotæ in Mediolanen. Iurispatron. 18. Aprilis, 30. Octobris 1617. coram D. Pirovano cuius tenoralis est. *Primo loco dum dubitabatur, an Cortesella teneretur probare descendentiæ, vel sufficeret quod probarent se esse de agnatione de Cortesella. dictum fuit 28. Nouembris præteriti, teneri probare se esse de agnatione effectiua fundatoris; verum repropo- sita decisione die 19. Iunij præteriti fuit recessus à prædicta resolutione, & ex inde quia nedum Cortesella poterant descendere à fundatore, sed etiam à nepotibus fundatoris, vel à communi stipite patrum ipsorum nepotum. Dubitavi quam descendentiæ teneretur probare, & sufficere probare esse*

de agnatione contentiua alicuius ex tribus nepotibus fundatoris, vt fuit responsum, quia fundator postquam in codicillis disposuit; quod illi parentes propinquiore, in quorū presentia fieri debebat eadem Ordinatio, deberent esse tres sui nepotes; eisdem facultatem concessit, post suum decessum, vt vnusquisque eorum in vita sua eligeret de suis parentibus propinquieribus de paterna parte: pro parentibus autem propinquieribus ipsorum nepotum admittuntur omnes coniuncti iure agnationis, siue descensui, siue collaterales ab eodem stipite, l. Iureconsultus, S. parentes, ff. de grad. agnat. Rimin. iun. cōf. 308. num. 2. & 18. Peregr. de fideicommiss. art. 22. nu. 31. Menoch. conf. 424. nu. 2. & 8. & ideo cum agatur de onere probandi sufficit Cortesellis probare se contineri in agnatione, in qua subiiciuntur tres nepotes illi, vel alter eorum, quia semper qualitas à fundatore requisita iustificabitur, scilicet ipsos

esse coniunctos iure parentela cū dictis nepotibus. Non obstant verba de paterna parte, quæ in decis. 28. Nouembris præteriti fuerūt considerata, tanquam terminis differens, ac distinguens parentes à parentibus, agnationem ab agnatione, & lineam à linea; dū alij sunt parentes simpliciter coniuncti, alij erant ex latere patris adherentes, & alij quidem descensui, alij subiectiui dicuntur: quia adhuc verba illa retinent suam differentiam, dum distinguunt speciem à genere, nempe agnationem trium nepotum ab agnatione generica de Cortesellis, & quamuis Bar. in suo cons. 10. incip. in nomine Domini, videatur præsupponere, quod idem sit dicere de parte paterna, ac si diceretur de linea patris, prout declarat Curt. iun. cons. 5. num. 23. lib. 1. & idem videatur firmatum in Genen. personis 5. Decembris 1607. coram R. P. D. Caualerio, ac dictum in eadem decis. 28. Nouembris præte-

riti, & consequenter ubi fit mentio de linea, de directa non autem inflexa sit intelligendum, Peregr. post Socc. & Corn. de fideicommiss. ar. 22. num. 24. tamen aduertunt Domini, quod verba de paterna parte latius patent, quam si dictum fuisset de linea patris; ubi enim de linea alicuius fit mentio, & si dupliciter possit considerari subiectiue, siue contentiue, vel materialiter, & effectiue; nisi alia concurrant semper in potiori, & proprio significato de effectiua interpretatur, Bald. cons. 334. num. 7. lib. 3. quod consilium etiam legitur, apud Anchar. cons. 95. nu. 7. idem Bald. cons. 324. num. 7. eodē lib. & cons. 321. lib. 1. Crauet. cons. 655. num. 5. Simon de præ. de ult. volunt. lib. 3. interpr. 3. Dubio 1. fol. 11. num. 43. Tamen quando dicitur de paterna parte directe quidem excluduntur femina, quæ non sequuntur partem, & Tatus paternum, sed propriæ earum patris, & in hoc retinet suam differentiam,

rentiam, ut bene declarat Curt. iun. cons. 1. num. 25. lib. 1. sed non eodem modo directe, & ex proprio significato, & per neceße dicuntur exclusi parentes deriuates ex alia linea à primo stipite, constituentes lineam collateralem respectu ipsorum nepotum, cum possunt dici de eadem parte, & latere, unde prouenerunt patrum nepotum, quamuis non sit de linea directa descensua eorundem, Mant. de ultim. volunt. lib. 8. tit. 12. num. 11. vers. præterea in nou. impress. & supposita huiusmodi possibilitate non exclusi ex proprio verborum significato, visum est sufficere si Cortesella probent esse de agnatione continua alicuius ex tribus nepotibus fundatoris. Et ita resolutum fuit reseruando, tamen videre in alia disputatione, an per gradus distinctos, vel alio modo ad huiusmodi probationem teneantur Cortesella.

SUMMARIUM.

- 1 Iurispatronatus competit tam masculis quam feminis.
- 2 Femina potest fundare, dotare, & construere Ecclesiam.
- 3 Pertinentia Iurispatronatus competens familia, non competit femina.
- 4 Femina non veniunt appellatione familia.
- 5 Iurispatronatus hereditarium transit etiam ad feminas.

ARGUMENTVM.

Pertinentia Iurispatronatus, an competat feminae descendenti à fundatore.

RESOLVTIO CLX.

Iurispatronatus competit tam masculis, quam feminis DD. in clem. 2. de Iurepatron. Abbas in cap. dilecto in 2. notab. de testibus, Bero. in cap. 1. num. 45. & 50. de Iurepatron. & in cap. ex literis, num. 24. eod. titul.

titul. Viuius in lib. comm. opin. concl. 608. n. 7. Et femina potest fundare Ecclesiam, construere, & dotare illam, Abb. in cap. fin. num. 7. & ibi Addentes, de concess. præben. & in cap. ex literis, & cap. cum seculum, de Iurepatronat. Rot. decis. 10. de Iurepatron. in nouis, Cassador. decis. 1. eod. tit. Lamb. de Iurepat. in 2. art. 7. q. principalis par. 1. lib. 1. Rocchus de Curt. in dict. tract. in vers. competēs alicui, in principio. & ideo Iurispatronatus trāsit ad hæredem foeminam, tā ex testato, quam intestato, sicuti transit ad hæredem masculinam, glos. clem. fin. de Iurepatron. & ibi Cardinalis in q. 6. Decius conf. 127. num. 3. in fin. Abb. in cap. cum seculum, de Iurepatron. Paris. in conf. 48. num. 5. vol. 4. Rolan. in conf. 47. num. 7. vol. 1.

3 Tamen pertinentia Iurispatronat. relicti familiae, nō cōpetere femine videtur a ratione, quia illa non venit appellatione familiae, l. fa-

miliae, ff. de verb. sign. l. pronūciatum, §. familiae, ff. eodem tit. & foeminæ non dicuntur de familia, Corn. in conf. 13. & 26. vbi dicit, q̄ cū familia dicatur cippus, & conseruatio cippi, & familiae fiat, per masculos; foeminæ dicuntur quasi folia arborum, quæ decidunt leuiter, & stirpes remanēt, in facto sequitur Crauet. in conf. 180. & amplius in conf. 800. latè Borell. in conf. 94. Curt. iun. conf. 154. & 172. vbi hanc latè opinionem corroborat, & copiosè Cacher. in decis. 127. Hinc euenit quod ad fideicommissum familiae relictum, foeminæ minimè admittuntur, etiam si foemina esset agnata, vt cēsuit Rot. Romana in vna Nocerina fideicommiss. 16. Ianuarij coram Mantica, vt patet ex lib. 8. de coniect. vlt. volunt. titul. 12. & iterum fuit resolutum in ead. Rota 24. Nouembris coram eod. vt sequutus est etiam, Viuius in dec. 10. vbi voluit, quod testator instituendo hæredes,

des, & ordinando quod bona conseruentur in familia, & cippo, quod minimè includantur foeminæ, & exclusæ omnino cēsentur rāquam familiam non facientes. & pariter de Ponte decis. 5. vbi refert in Collaterali decisum, quod descendentes ex sanguine regio minime gaudent immunitate concessa omnibus descendētibus de sanguine, Regio: & propterea frequentius videmus, quod parentes de posteritate familiarium parum curant, quin transeunt ad alienas familias. Immo ipsis filiabus, propterea quod in alienas transeunt familias, dotes quantum possunt exiguæ constituuntur, vt perpendit Crauet. in conf. 61. n. 5.

5 Sed Iuspatronatus hæreditarium etiam in feminas hæredes transit, secundum Dec. in conf. 127. num. 3. in fin. Rolan. à Valle conf. 47. nu. 7. vol. 1. & hoc tam si essent hæredes ex testamento, quam ab intestato, glos. in clem. vlt. & ibi Car-

din. q. 7. de Iurepatronatus. Immo Iuspatronatus relictum consanguineis, & eis qui sunt de genere, parentela, domo, seu familia cōpetit etiam foeminis nuptis descendētibus ex illis Gab. conf. 195. lib. 3. Molina de Hispan. primogenit. lib. 3. cap. 4. & Nos in Praxi decis. 175. num. 120. & sequ. vbi de communi, nam in foeminis etiam durat agnatio, & illis familia conseruatur, Laderch. conf. 19. nu. 3. Rota decis. 203. nu. 7. & decis. 282. num. 2. par. 2. in recentiori. apud Farinac. quia etiam si nupserint in aliena familia, tamen dicuntur de agnatione, l. voluntas, vbi Bald. num. 2. C. de fideicommiss. Dec. consil. 287. num. 12. quæ dum viuunt conseruant bona in agnatione, Paris. conf. 47. num. 61. & 68. & 104. lib. 3. Ias. conf. 142. num. 24. & 25. & post illarum vitam possent agnati proximiores admitti, exclusis alijs cognatis, prout dixit Brunus de statut. exclud. foemin.

prop. masc. artic. 6. membr. 2. quæst. 3.

SVM MARIVM.

- 1 *Illegitimi nõ dicuntur esse de parentela.*
- 2 *Illegitimi repelluntur à successione bonorum.*
- 3 *Illegitimi an doceant de descendencia testatoris, distinguuntur tres casus nu. 4. & 5.*

ARGVMENTVM.

Illegitimi an dicantur de descendencia fundatoris, ad effectum, ut eis competat pertinentia Iurispræsentandi.

RESOLVTIO CLXI.

1 **C**Um illegitimi non dicantur esse de parentela, Bart. communiter receptus in l. tutela, ff. de cap. diminut. Guid. Pap. decis. 356. Gasp. Thel. forens. q. 22. n. 4. lib. 1. neq; dicuntur de linea, Peregr. de fideicommiss. art. 22. num. 81. Farinac. de inquisitione,

q. 13. num. 52. cum sequentibus & num. 73. neque dicuntur esse de familia, las. in l. suggestioni, in prin. C. de verbor. signif. ita etiam repelluntur à successione bonorum authent. ex complexu C. de incest. nupt. ideo similiter non succedunt in Iurepatronatus, nisi sint hæredes patronorū; quia tunc tanquam hæredes in Iurepatron. hæreditario succederent: & hoc quomodo, & quando sit, latè dicit Præpositus in repetit. cap. per venerabilē, §. autem col. 44. qui filij sunt legitimi, Rocchus de Curt. de Iurepatr. in verbo competens alicui, quæst. 7. princ. vbi ait tales illegitimos nullo modo succedere in Iurepatron. competente illis de parentela.

Verum quidquid sit ex supradictis, Rota contrarium censuit tribus casibus cõsideratis, in vna Ianuen. Iurispatronat. 23. Ianuarij 1612. coram Illustrissimo Pamphilio.

3 Primus casus est, cum fundatur illegitimos expres-

se non excluderit; nã tunc censetur illos voluisse relinquere sub dispositione iuris communis ad l. commodissimæ, ff. de lib. & posthum. secundum quam sunt capaces Iurispatron. vt per Bald. in l. eam, quam in fin. C. de fideicommiss. Rocch. de Iurepatron. verb. competens, num. 9. cum alijs, tam in eadem decisioe, quam per informantes, pro Ioanne Stephano allegatis.

4 Secundus casus quoties verba foundationis, ex sui natura sunt apta comprehendere etiam illegitimos, cū ad istum patronatū sint vocati filij, & descendentes Nicolaij, non per verba ciuilia, & legitimitatem importantia, sed per verba, merè naturalia, sub quibus veniunt naturales, Bart. in l. tutelam, sub num. 3. & seq. ff. de capit. diminut. in l. ex facto, §. si quis rogatus, il primo, & ibi Angel. Imol. Alex. ff. ad trebell. Felyn. in cap. in præsentia, num. 22. de probat. cum alijs, per Illustrissimum Mantican, de

coniect. vlt. volunt. vol. lib. 11. titul. 9. nu. 2. & fuit dictum in Tirason. æelemosinariae 26. Aprilis 1602. coram eod. Illustrissimo Card. Lancellotto. Præsertim, quod quãdo fundator præ oculis habuit qualitatem legitimitatis, & ad legitimos voluit dispositionem suam restringere, id expressit, vt fuit in linea Alberti, & Vngonis in qua adhuc patronatum vocauit solum illorum filios, & descendentes legitimos: quod cum non fecerit in filijs, & descendentibus Nicolaij, & Federici utiq; datur intelligi, quod noluit quoad ipsos restringere successioe ad solos legitimos, ad text. in l. vnicam, §. sin autem ad deficientem, C. de caducis toll. Anan. conf. 22. nu. 3. vers. est etiam multum pōderandum, cum simil. & fuit dictum in Bononien. de Maluetijs 23. Martij 1609. coram R. P. D. Sacrato.

5 Tertius casus, quoties fundator tã legitimos, quã illegitimos vocauit, quæ

vocatio dū potest in vtraq; sui parte verificari, Bart. in l. si is, qui ducenta, §. vtrum num. 3. vers. aut inter alia, & §. item si pater in princ. ibi Soccyn. num. 5. ff. de reb. dub. Ruin. conf. 6. nu. 1. lib. 3. & hoc enim non solum apparet, quod naturales nō abhorruit: sed etiam resultat, quod in vocatione facta de filijs, & descendentes eorundem Nicolaj, & Federici, seferit quoque de naturalibus, Bart. in l. ex facto, §. si quis rogatus, il primo, num. 2. ff. ad trebell. cū alijs deductis in hac causa sub die 30. Ianuarij 1609. coram bon. mem. D. Iusto.

Non obstat, quod dicitur illegitimos de iure non esse capaces Iurispatronat. gentilitij, & agnatiij, vt per Rocch. de Iurepatron. verb. competens, num. 10. vers. hanc tamen, cum alijs allegatis: quia cum adhuc patronatum fuerint vocati filij, & descendentes, nulla facta mentione generis, & agnationis; non potest dici, quod versetur in patrona-

tu gentilitio, & agnatio. Mentio enim masculorum dumtaxat operatur, vt censetur cōpleta qualitas masculinitatis, non autē agnationis, vt per Surd. conf. 448. num. 24. lib. 3. vbi de magis communi testatur, & tenuit Rota in Tudertina, fideicommiss. de Corradis 13. Aprilis 1587. coram Gyptio, & vltterius cessat difficultas, quia vt scēpē dictum est, fundator in isto patronatu, naturales non abhorruit, sed eos inuitauit.

SVMMARIVM.

- 1 *Filius adoptiuus connumeratur inter descendentes à fundatore, dummodo hæres instituat* num. 2.
- 3 *Filius emancipatus hæres dicitur de descendencia.*

ARGVMENTVM.

Filius adoptiuus, an dicatur de descendencia fundatoris, vt ei competat pertinentia in Iurepatronatu.

R E-

RESOLVTIO CLXII.

1 **R**espondetur filium adoptiuum connumerari inter descendentes à fundatore, iuxta tex. expressum, & q̄ ibi cōmuniter notatur in l. cum in adoptiuis, C. de adoptionibus; ex regula artem imitari naturam, ad tradita in §. sed hodie institutionibus de adoptionibus.

2 Intellige supra positam conclusionem procedere, & locum sibi obtinere quoties adoptiuus esset hæres patris, tunc enim nomine descendendum, & tamquā hæres succedit patri, iuxta tradita, per Panorm. in cap. tanta, num. 9. qui sunt legitimi. cum regulariter filius adoptiuus in his, quæ sapiunt priuilegij, non veniant appellatione filiorū, vt pluribus fundauit, Nouarius in Praxi elect. fori quæst. . . . vers. declaratur etiā in filio adoptiuo sect. 3. secundum nouissimam impressionē Neapolitanā.

3 Ampliatur supra posita conclusio procedere etiam in filio emancipato, qui si est hæres dicitur de descendencia, & competit ei pertinentia, Iason in l. 2. nu. 122. C. de Iure emphiteot. cum alijs.

SVMMARIVM.

- 1 *Iurispatronatus competens illis de descendencia, illis extinctis nō extinguitur.*
- 2 *Casus omissus relinquitur sub dispositione iuris communis.*

ARGVMENTVM.

Iurispatronatus competens illis de descendencia, seu familia, an illis extinctis extinguitur.

RESOLVTIO CLXIII.

In resolutione huius articuli reperio Lambert. de Iur. patron. art. 5. 2. q. princip. 2. par. lib. 1. in opinionem affirmatiuā descendere, vt in tali casu extinguat

guatur Iuspatronatus.

I Verum totum contrariū; & verius tenet, Anch. conf. 81. & Card. conf. 4. de Iurispatron. qui probant prouisionem hominis non tollere prouisionem legis: casus enim omissus relinquitur dispositioni iuris communis, l. si cum dotem, ff. solut. matr. l. commodissime, ff. de liber. & posthum. Vnde casus deficientis familie à testatore omissus, relinquendus est dispositioni iuris communis, quod permittit Iuspatronatus transire ad hæredes extraneos. hæc posterior opinio contra Lambert. fuit approbata in Rota Romana in vna Cremonen. Iurispat. 6. Iunij 1578. coram Seraphino; & fuit dictum Lambertinū intelligi debere, quando verbis fundatoris apparet ipsum limitare voluisse Iuspatr. vt ad alios nō transiret, quam ad expressos; & verba de familia, non important taxatiuam aliquam, nisi addantur alia verba denotantia taxationem.

SVMMARIVM.

- 1** Familia appellatione veniunt illi tantum, qui sunt de familia ipsius testatoris.
- 2** Verbum domus est capiendum naturaliter.
- 3** Refertur decisio Rota.

ARGVMENTVM.

Ad Iuspatronatus fundatum pro descendibus, seu pro illis de familia, an admittantur omnes de familia; an vero qui sunt de stirpe fundatoris.

RESOLVTIO CLXIV.

R Espondetur primo, quod appellatione familie seu descendentiæ veniunt illi tantum, qui sunt de familia, & stirpe ipsius testatoris, Paris. conf. 1. nu. 60. conf. 75. num. 1. conf. 47. nu. 53. vol. 3. plures refert, Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 8. tit. 13. n. 17. & Pereg. de fideicom. art. 22. nu. 27.

Non

Non obstat, quod domus prolata à testatore intelligatur de agnatione. nam id verum est, quando subiecta materia sic patitur, secundum Mantic. de coniectur. vlt. vol. lib. 8. tit. 12. num. 17. sed materia non patitur hic intelligi de agnatione, cum non agatur de conseruatione bonorum in familia, secundum Bart. in l. peto, §. frater nu. 1. ff. de leg. 2. Alex. conf. 213. vol. 6. Corn. conf. 55. nu. 2. cum seq. lib. 1. conf. 216. num. 2. cum seq. volum. 2. conf. 198. vol. 3. conf. 26. nu. 2. & 3. & conf. 41. nu. 5. & 6. lib. 4. sed solū de onere: Vnde verbū domus, est capiendum naturaliter, secundum Grat. conf. 66. nu. 12. lib. 2. & sic veniunt oēs deferentes eadē insignia, & arma, secundum Bart. in l. tutelae num. 4. ff. de capit. dimin. Grat. in d. conf. 67. num. 10. cum seq. Alexand. dicto conf. 213. num. 3. Pereg. in d. art. 22. num. 27. Mant. d. tit. 12. num. 17. & ita fuit resolutum pluries

in simili casu in Rota Romana.

Et ex verbis fundatoris colligitur pariter omnes de agnatione vocatos fuisse: nam cum vocauerit tres de familia, comprehenduntur omnes de familia, l. pronuociatio, §. familia, ff. de verborum signific. l. fin. C. eodem tit. Gabr. conf. 132. nu. 59. lib. 1. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 8. tit. 12. nu. 12. & fuit resolutū in causa Placentin. Capellaniæ 18. Nouembris 1593. coram Peria, & in vna Pientin. capellaniæ 30. Maij 1597. coram Litta, & iuxta hanc opinionem fuit in Rota resolutum. in vna Pientina Iurispatronat. 10. Iunij 1602. corā Litta, cuius tenor est,

3 Fuit resolutum Iuspatronatus, de quo agitur spectare quidem generaliter ad familiā de Martijs de Senis, & consequenter ad omnes colligantes; cum omnibus æquē conueniant verba fundatoris, ad text. in l. hos accusare, §. omnibus, ff. de accusat. in cap. indemnitatibus.

Tt §. penult.

S. penul. de elect. li. 6. cū alijs
p. Soc. iun. cōs. 186. n. 3. lib. 2.

Nam quòd dictus Federicus, & alij, qui litem banc substinent cōtra D. Annibalem, sint de familia de Martijs de Senis, utantur eisdem insignijs, & pro talibus fuerint etiā habiti à testatore; negari non potest, & clarissimè ex actis conuincitur.

Nec obstat, quòd non fuerunt aequales; cum eorū maiores, ut pretenditur per D. Annibalē, viles artes exeruerint, quia non est nouū, q̄ in eadē agnatione inter diuersos Colonellos aliqui gaudeant maiori nobilitate virtutis, & fortuna, ut quotidie nos experiētia docet: Ultra quòd satis est illos esse de eadem familia, ut iam resolutum fuit: nam cum hoc Iuspatronatus, sit relictū d. familiae, utiq; omnes de illa familia cēsantur vocati, ad text. in l. cum ita, S. in fideicommissō, & in l. pecto, S. fratre, ff. de legat. 2. bene Lamber. de Iurep. lib. 1. par. 2. art. 9. 2. quæst. princ. num. 12. vers. & banc con-

clusionem fol. 135. Gabr. cōs. 132. num. 59. lib. 1. & fuit sæpè tentum signanter in in Placentin. Capellan. 13. Nouembris 1593. coram Penia, & in Papien. Iurisp. Collegij Glistery 1605. coram Lancelotto; Sed non ad omnes simul, & semel spectare ius presentadi, sed ad ad eum dumtaxat de familia, qui pro tempore erit proximior testatori, iuxta text. in dict. l. cum ita S. in fideicommissō, ff. de legat. 2. cuius dispositionem in Iurepatronatus habere locum, voluit Bald. cons. 1. nu. 8. lib. 3. Gabr. cons. 126. nu. 3. & 4. lib. 2. & sentire videntur Cald. cons. 19. de Iurepatr. & Couar. pract. quæst. cap. 38. in fin. versic. alioquin, Franc. Marc. decis. Delphin. 1135. num. 4. par. 1. & alij hinc allegati per informantes, & per hoc in causa bene faciunt deducta per Ifern. in tit. de his qui feud. dar. post. nu. 23. circa med. vers. item non vocantur omnes, per Curt. de feud. in 5. partit. ex quib. cau. feud. amit.

num. 5. & per Capyc. in sua inuestitura feud. in rub. feud. succ. S. femina, in 13. ampl. & in 8. lim. cum valeat argumentum de feudo ad Iuspatronatus quoad modum succedendi, ut post Card. in Clemen. tenent Lambertin. pluries, lib. 1. art. 8. q. 3. princ. 1. par. & Decian. cons. 32. num. 17. lib. 1.

Non obstat, quòd Bald. & alij supra citati loquantur in Iurepatronatus hereditario, quòd casui nostro applicari non posse videtur, stāte quòd solus Annibal. Martius fuit heres institutus, & Iuspatronatus est relictū Dominis de familia de Martijs Senen. & non ipsi Domino Annibali.

Quia respondetur, quòd licet absolutè hereditarium dici non possit, cum attentamente fundatoris, habeat perdurare in familia de Martijs de Senis, & ea extincta, habeat peruenire ad illos de Bellantibus, & illis deficientibus ad illos de Verdellis. attamen ad instar iuris fideicommissi respectu vo-

catorum ad effectum presertum iudicari debere, censuerunt Domini, per text. in l. cum ita, S. in fideicommissō, ff. de leg. 2. cum alijs, de quibus supra, & quia negari nō potest, quin respectu prefatorum considerari etiā possit ordo charitatis, & maioris affectionis, quam vnusquisque testator habere gradatim presumitur, erga plures vocatos sibi equaliter non coniunctos, ut considerat Corn. cons. 26. n. 3. lib. 4.

Cum tamen mihi non mediocrem difficultatē in hac causa faciat. Tum conclusio illa, quòd ubi plures sub nomine collectiuo vocantur, illi omnes pro vno reputantur, & consequenter cōquale ius habere debent, quā in terminis Iurispatronatus firmat Dec. cons. 122. quem refert, & sequitur Lambert. de Iurepatr. lib. 1. par. 2. 28. art. 1. quæstio princ. Tum denique decisio facta in illa Regien. Iurispatronatus de Zacchis 26. Nouembris anni proximi preteriti coram R. P. D. Penia, quæ huic de

directo aduersari videtur, ideo libenter iterum partes super hac eadem difficultate audirem.

SVMMARIVM.

- 1 Clericus quidquid acquirit, de bonis Ecclesie censetur acquirere.
- 2 Quidquid est intra fines feudi praesumitur de feudo, sed vide num. 5.
- 3 Iuspatronatus non intelligitur Castro annexum.
- 4 Baro in dubio non censetur acquisuisse de bonis feodalibus.

ARGVMENTVM.

Pertinentia Iuspatronatus erecti à Barone, an in dubio spectet ad feudum, vel ad Baronis familiam.

RESOLVTIO CLXV.

Accidit pluries, quod Barones in eorum Terris, & feudis aedificent Ecclesias cum Iurepatronatu: & quia solent deinde praesumitur

dicta feuda alienari, unde nouus Baro possit praetendere Iuspatronatus, tanquam annexum feudo, ob quod praesentandi ius ad ipsum spectare affirmat: & antiquus possit excipere aedificasse illam Ecclesiam, ut persona priuata, & illam construxisse, & consequenter debere remanere apud eius familiam, ideo libuit hunc articulum resolvere.

Et pro parte noui Baronis, quod ipsi competat pertinentia iuris praesentandi facit, quia videtur tale Iuspatronatus edificatum tanquam à Barone, exemplo Clerici beneficiati, qui quidquid acquirit, de bonis Ecclesiae censetur acquisuisse, & ipsi Ecclesiae acquirit, cap. 112. & si. de pecul. cler. prout, & mulier de bonis mariti acquisuisse praesumitur, vulg. tex. in l. quintus mutius, ff. de donat. inter vir. & vxor. cum latius notatis, per Gabriel. concl. 15. de praesumpt.

Item quia quidquid est intra fines feudi praesumitur

tur de feudo, & ad feudum spectat, Ifern. in cap. 1. de contronerf. inter mascul. & foemin.

Et in his terminis Card. 4 Zabar. conf. 122. & Felyn. in cap. cum venerabilis, sub num. 12. de except. affirmarunt Capellam de bonis feodalibus constructam transire ad successores feudi.

Verum his non obstantibus contraria opinio est verior, & in Praxi recepta, quam sequuntur Labert. in tract. de Iurepatron. part. 1. lib. 1. quest. 8. princip. art. 8. vers. 2. vero membro, Ludouic. conclus. 42. vers. fallit secundo, & videtur voluisse Rot. in vna Bracaren. Parochialis, Lunæ 24. Februarij 1592. coram Illustrissimo, & Reuerendissimo Card. Mantica, dum dixit

3 Iuspatronatus non intelligi Castro annexum, ita ut cum

5 Castri venditione transeat, quod etiam in alijs casibus eadem Rota sequuta est.

Quae opinio corroboratur nam inter Dominum, & feudum non est tanta con-

iunctio, quemadmodum inter Praelatum, & Ecclesiam, & vxorem, & virum; & ideo in dubio Baro non praesumitur acquisuisse de rebus feodalibus, sed ex sua industria, per tex. in l. si defunctus, & ibi Bald. C. arbit. Ifern. in d. cap. 1. vbi similiter Afflict. Unde propterea videtur, quod Iuspatronatus creetur erectum, tamquam à persona priuata, non tamquam à Domino feudi, ut ad feudum spectet; nisi expressè in fundatione sit appositum, & expressum; vel aliud ex coniecturis verisimilibus appareat, quia tunc versari debet Iudicis arbitrium.

Et hanc tenendo opinionem non obstat, quod quidquid est intra fines feudi pertineat ad feudum. Nam ista regula non est simpliciter vera, plenè Afflict. decis. 267. praesertim in spiritualibus, in quibus non valet argumentum regule supradictae. inde non valet dicere Ecclesia est in feudo; ergo ad feudum pertinet, ut tenent

tenent Afflict. vbi supra, & Ifern. in cap. 1. qualiter Valsalus iurare debeat.

Nec obstat opinio Card. & Felyn. pro contraria parte adducta. Nam loquitur de proprietate feudali, quæ ab eodem nequit disungi feudo; non autem si de fructibus, vt p Cened. collect. 109. par. 2. fructus enim feudi non sunt feudales, vt post antiquiores firmavit,

Franc. decis. 18. num. 10. & latius constat ex Nouar. lib. 1. quest. forens. cap. ... nu. ...

Et ideo si Capella erecta sit de fructibus, vel de illis dotata; in dubio ad familiam Baronis erigentis, & dotantis presentandi ius spectaret, tamquam representantem Baronem, vti personam priuatam, & ita hodie viget Praxis.

DE SECUNDA SPECIE pertinentiæ iuris presentandi,

Quæ est ratio hereditatis.

SVMMARIVM.

ARGVMENTVM.

- 1 *Ius patronatus transit ad heredes vniuersales tam suos, & sanguinis, quam extraneos, & tam ab intestato, quam ex testamento.*

An probata existentia Iurispatronatus sufficiat probare se heredem fundatoris, ut probetur pertinentia.

RESOLVTIO CLXVI.

- 1 **R**espondetur affirmatiue, Ius patronatus enim

enim transit ad heredes vniuersales tam suos, & sanguinis, quam extraneos, & tam ex testamento, quam ab intestato, & in eodem transit, quia heredes, ita communiter omnes infra scripti, Feder. de Sen. conf. 225. Card. in Clem. plures num. 6. de Iurepatr. Abb. in capit. cum seculum, & ibi glos. de Iurepatr. Zechius de benef. & pensionibus cap. 12. nu. 6. Card. Tuschs prattic. concl. iuris lit. 1. conclus. 610. & 611. Lamber. de Iurepat. part. 2. lib. 1. q. 1. art. 15. Innoc. in rub. de Iurep. nu. 4. Couar. var. resolut. lib. 2. cap. 18. num. 6. Decius in l. precib. C. de impub. & alijs substit. & ita voluit Rota in Cremonen. Iurispatr. 6. Iunij, & 21. Nouembris 1578. coram Card. Seraph. in Aretina. Capellanix 8. Nouembris 1593. coram Penia, & in Lucana Iurispatr. 6. Nouembris 1589. coram Litte, & in Lucana Iurispatr. 21. Iunij 1602. coram Card. Mel-

lino, & in Beren. benefic. 1. Decemb. 1589. coram Penia, & transit ordine successiuo, & gradatim Card. Tuschus conclus. 608. & Nos in Praxi in decis. 194. num. 202. & seqq. part. 1. in antiq.

SVMMARIVM.

- 1 *Aditio hereditatis non presumitur.*
2 *Immistio est probanda in suo herede.*
3 *Hereditatis aditio qualiter declaretur, remissiuè.*
4 *Additio hereditatis quomodo per testes concludenter probetur.*
5 *Aditio probatur ex quacumque animi deliberatione.*

ARGVMENTVM.

Aditio hereditatis quomodo probetur, & an debeat apparere de certa animi deliberatione ad effectum acquirendi pertinentiam presentandi.

RESOLVTIO CLXVII.

Certum est, quod aditio hereditatis est quid facti, & non præsumitur, nisi probetur, l. pro hærede, & l. gerit, & ibi Bart. ff. de acquir. vel omnimittend. hæredit. & cum sit res, quæ dependet à mera voluntate, debet probari voluntas illa certa, & deliberata; non suspensiva, & conditionata, vt apud Crauett. cons. 312. num. 4. ideò non sufficiet solus animus simplex ad eundem, sed requiritur, quod aliquo modo declaratur, vt ex frequentiori Doctorum calculo comprobata in dubia quæst. asserit, A sin. in l. scriptus hæres, §. nec quis putet, in princip. ff. de religiof. & sumpt. funer. & in suo, etiam est probanda immixtio, quæ non præsumitur, vt in controuersa opinione dicit cõmuniter receptum, Alex. in l. si cum dotem, §. de transgrediamur, num. 1. ff. solut. matr. Rip. obser. 4. vbi distinguit,

Inde acquirere volens præsentandi pertinentiam, de hæreditatis aditione docere debet.

Quomodo autem declaratur ista voluntas verbis, vel facto, tacite, aut expressè, & qualiter probetur aditio, vt breuitati studeamus remitto me ad diffusissimè, tradita p Menoc. lib. 4. præsuppt. cap. 99. 100. & 101. vbi multos casus cumulat, per quos ista voluntas ad eundem declaratur, vt apud eum videri potest.

Huiusmodi verò aditio probatur per testes singulares de extraiudiciali confessione, & protestatione deponentes, Abbas consil. 248. nu. 15. 16. & 17. lib. 2. Sed illa confessio, & protestatio debet esse clara, & concludens ad inducendam aditionem. vnde licet testes deponant de aliquo præparatorio tamen; non concludunt, nisi appareat de certa animi voluntate, & deliberatione, prout dicimus in repudianda hæreditate, l. hæres institu-

tus,

tus, l. si is, ad quem, & l. in repudianda, ff. de acquirend. vel repudiand. hæredit. Benedict. in cap. Raynut. vers. mortuo, itaque l. nu. 347. 354. & 378. par. 2. Maran. in l. is potest, num. 52. ff. de acquirend. hæred. Symon. de Pret. de interpr. vl. vol. lib. 5. dub. 3. num. 61. etiam quod simus in hæreditate lucrosa, prout decisum in Sacro nostro Cõsilio Neapolitano testatur de Fräch. decis. 60. & censuisse Senatũ in causa Tauriensi, Calderiæ, & præpositi referen. D. Senatore Cauallerio 17. Maij 1598. refert Thes. in quæst. forens. 51. par. 2. in qua causa testes producti per actorem, qui tanquam filius ex persona suæ matris mortuæ agebat ad hæreditatem patris materni ex iure trãsmisso; deponebant, quod mater dicti actoris mortuo fratre adiuerat Iurecõsultũ pro consilio capiẽdo super aditione hæreditatis, & petierat ab eo cõfici libellum pro petitione portionis suæ in hæreditate fratris; item

quod cõquærebatur de fratre, qui nihil illi dabat, & quod volebat eum conuenire in iudicio: nam dicebatur ista quidem esse signa voluntatis, sed non certæ, & deliberate, & in hæc partem. Eo magis Domini inclinabant, quia lapsus erat tempus septem annorum à tempore delatæ hæreditatis ad tempus mortis matris Actoris. & si fuisset mortua intra annum datum à legibus antiquis ad deliberandum super aditione; ego dicerem esse succurrendum huic hæredi, & in dubio starem pro aditione, quia magis fuit impedita mater ob interclusam à morte voluntatem, quam quod voluerit adire; cũ de suo commodo agatur, vt voluit, Grass. in §. ius deliberandi quæst. 4.

Quamuis certum quoque sit, hæreditatem solo animo adiri; & vbi tractatur de lucro ex parte adire debentis, aditio probatur ex qualicũque animi deliberatione. & apud me quælibet leuis cõiectura sufficeret ad præsu-

Vu mendam

mendam animi deliberationem, ex Bartol. in dicta l. gerit, nu. 5. Rolan. conf. 77. num. 3. lib. 1. Mascard. post multos, conclus. 40. num. 9. Magon. decis. Flor. 24. & 148. & heredi declaratio pro aditione imperfecta, sufficere videtur pro perfectione animi deliberati adire volentis, Bald. consil. 306. vol. 3. & 405. volum. 5. Soc. sen. conf. 60. colum. 6. vol. 1. Mascard. conclus. 43. in fine.

Et iuxta hæc poteris quoque in materia noua Iurispatronatus concludere.

SVMMARIVM.

Filius ergo heres valet consequentia, sed limita, ut num. 2. nempe in odiosis, in filio emancipato, num. 4. aut in filio infante num. 5.

3 *Filius respectu matris non presumitur heres.*

6 *Vbi filius tanquam heres conuenitur, non valet consequentia filius ergo heres.*

7 *Ex comparitione tanquam filius in iudicio non oritur presumptio immixtionis in hereditate.*

ARGVMENTVM.

Regula (filius ergo heres) an sufficiat ad probandam pertinentiam presentandi ad Iurispatronatus tanquam heredi.

RESOLVTIO CLXVIII.

Respondetur affirmatiue, est enim in ore omnium, & probatur dicto Pauli Apostoli ad Galat. cap. 4. si filius ergo heres, & autoritate Iuris Canonici can. quicumq; 17. q. 4. necnon decis. Iuris Ciuilis, in Iure naturali etiam fundata à text. in l. maximum vitium, C. de liber. præter, quæ omnia sunt relata, ad Accurs. in l. 1. C. si minor. ab hered. se abstinuer. ab Aretin. consil. 136. Anguiffoll. conf. 196. num. 5. Sym. de Pret. conf. 141. Ludouic. conclus. 16. col. 36.

Caroc.

Caroc. decis. 43. Magon. decis. Lucens. 38. num. 24. & 62. num. 14. & Cartar. decis. 32. num. 13. & seqq. qui de cæteris testantur, Mantica de coniectur. vlt. volunt. lib. 12. tit. 10. nu. 4. Menoch. de adipisc. possess. remed. 4. num. 76.

Quamuis supradicta regula in aliquibus casibus limitetur.

2 Et primo filius nunquam presumitur, nec dicitur heres in odiosis, & his, quæ filio aliquod incommodum, vel præiudicium afferunt; nisi veris, aut præsumptius alijs probationibus heres demonstraretur: sed solū hæc consequentia valet, quoad commodum filij, & in fauorabilibus, l. filius, qui patri, & ibi not. ff. de vulgar. & pupill. substit. Magon. decis. Flor. 44. num. 2. & latè Mantica tit. 10. num. 3. & 4. vbi autoritate Rom. Ias. Alex. Socc. & aliorum firmavit hanc esse communē, & magis communem opinionem, sequitur Chartar. decis. 32. in fine.

Hinc licet quando ipse agit tanquam heres, præsumatur heres, quia de eius commodo, & fauore tractatur, Mantica & alij præcitati, tamen quando conuenitur à creditoribus hereditarijs, & sic tractatur de illi præiudicando, vt teneatur ad debita paterna; tunc nunquam presumitur heres.

3 Item nunquam filius dicitur heres respectu matris, sed solum respectu patris, & ratio est, quia cū non sit in potestate matris, sic vt patris, habetur pro extraneo arg. eorum. quæ not. Alex. cons. 34. visu processu nu. 5. lib. 3. & Soccyn. sen. conf. 57. num. 9. lib. 4. per quam rationem, quod filius non dicatur matris heres, etiam quando ipse Actor est, tenuerunt Magon. decis. Lucens. 62. num. 13. & post eum Chartar. decis. 32. in fine, vbi adducit latè hoc idem affirmatē Ioan. Botam conf. 34. nu. 19. & seq. & potest addi Amendol. in addit. ad decis. Franch. 80. nu. 21. & quidquid incon-

V u 2 trarium

trarium defendat, Caroc. in decis. 43. num. 3. in fine.

4 Non procedit pariter hæc consequentia, filius ergo hæres; in filio emancipato, qui iam exiit è patria potestate, propter quam efficitur suus hæres, & necessarius, vt ita Mascard. concl. 804. num. 2. Mantica dicto tit. 10. num. 2. Alexan. conf. 34. num. 5. vol. 3. Magon. d. decis. Lucenf. 38. nu. 24. & Ego ipse in decis. Archie piscop. Neapolitan. 142. in fine, parte 1.

5 Simili modo non datur hæc cõsequentia in filio infante, qui non potest adire, aut se immiscere, nec verè, nec fidè; & idèò nunquam præsumitur hæres etiam si ipse, idest alius nomine suo agat, Soccyn. sen. conf. 116. Spiritus Sanctus adfit, nu. 14. lib. 1. & post eum Cardin. Tusch. in verbo filius concl. 361. num. 14.

6 Et tandem non valet hæc consequentia, est filius ergo hæres; quando filius non est actor, sed tanquam hæres ab alio conuenitur, &

per supradictas, & per alias rationes tenuerunt cum præcitatis, Alex. conf. 137. causa, & lite, num. 23. & 24. libr. 4. & 183. libr. 6. Soccyn. conf. 60. col. 3. lib. Magon. dec. Flor. 44. nu. 2. & decis. Lucenf. 62. nu. 12. Amend. ad decis. de Fräch. 80. nu. 20. Surd. conf. 359. num. 17. lib. 3. Grat. discept. forens. cap. 215. num. 15. & dicit communem, & magis communem, post Imol. Soccyn. ipsemet Rolan. adducto conf. 20. nu. 17. lib. 1. & post alios multos Chart. decis. 32. num. 12. cum seq.

7 Etiam si in iudicio comparuerit tanquã filius, quia ex confessione filiationis non oritur cõfessio immixtionis, Alex. conf. 72. nu. 2. vol. 5. Mantica dicto tit. 10. nu. 4. vbi fortius addit, hæc vera esse etiam si filius nunquam exceperit se non immiscuisse, vel se nõ esse hæredem; nõ enim habet hoc necessarium dicere, prout tenent communiter, & magis communiter DD. in l. necessarijs, ff. de acq. hered. vt

vt per eum, & latissimè per Chartar. decis. 32. num. 12. & 15. vbi quod Iudex ex officio potest filium absoluere, vt acriter ipse defendit secundum magis cõmunem relatã à Iason. in l. ei, qui ff. de acquir. hæred. & ab alijs ibidem relatis, & præsertim à Becc. conf. 75. num. 6. & Ioan. Botta conf. 34. num. 17. lib. 1. Magon. decis. Lucenf. 62. num. 12.

Confessio facta in iudicio per non Procuratorem, probat cõtra principalem, qui usus est illa scriptura.
Aditio non probatur per confessionem inventarij.

ARGUMENTVM.

Aditio hereditatis ad effectum probandi Iuspatronatus hereditarium, an præsumatur per venditionem bonorum.

SUMMARIVM.

RESOLVTIO CLXIX.

Aditio hereditatis ex quibus probetur.

Venditio rei alienæ, quomodo valeat.

Aditio hereditatis quando inducatur per venditionem bonorum.

Aditio hereditatis facta præcedente protestatione est simulata, & non valet.

Aditio hereditatis non præsumitur ex eo actu, qui potest fieri etiam nomine proprio.

Confessio facta in precibus plene probat.

Aditio probatur ex solis verbis enunciatiuis.

Dicebam præsumi aditionem hereditatis, & ratio est, quia aditio inducitur ex eo actu, qui fieri non potest citra ius, & nomen hæredis, l. pro hærede, eum similibus, ff. de acquir. hæred. & ex contractu celebrato etiam super re minima hereditaria, inducitur aditio, Natta in conf. 448. num. 18. & licet res aliena vendi possit, l. rem alienam, de contrahenda emptione; tamen hoc est verum in præiudicium viuentis, vt teneatur ad interesse, quan-

do non habet facultatem rei traſſendę, aliter obſtabit titulus C. de reb. alien. non alienandis: ſed in caſu, de quo loquimur, q̄s v̄didit, & tradidit dominium: ergo opus fuit prius ac quiſuiſſe, quod fecit per aditionē, vt probat Corn. in cōſ. 299. num. 6. & ſeq. vol. 3. cum alijs per Simonem de Pretis in tract. de interpret. vlt. volunt. lib. 5. dubit. 3. num. 56. & Guglielm. de Benedict. in repetitione cap. Rainutius, verſ. mortuo, itaque teſtatore in i. numer. 982. & Marta in deciſ. Rotę Piſanę 134. vbi multa adducit ad propoſitam quęſtionem.

Limita tamen, vbi expreſſe proteſtatus fuit; tūc enim ſtāte proteſtatione prædicta nolle adire præſumitur, l. ſi quis mihi bona, S. ſeio, ff. de acquir. hæred. vt per Verall. in deciſ. 69. part. 2.

S V M M A R I V M.

In ſtrumentum copia producta in termino, poteſt verificari poſt terminum elapſum.

Probationes factę poſt terminum elapſum, valent ad declarationem eorum, quę factę ſunt in ipſo termino.

Teſtes iurati in termino, poſſunt examinari etiam poſt terminum, & in diebus feriatis.

Teſtamenti productio facta verbalis in termino, poteſt fieri realiter poſt terminum.

Probationes nūquam ſunt anguſtandę.

Terminus ſi eſt datus ad probandū per omne genus probationum, & eſt elapſus, nulla ulterius poteſt fieri probatio.

Termini lapſus quando habet vim concluſionis in cauſa.

A R G V M E N T V M.

Inſtrumētum foundationis Iuriſpatronatus non authenticum productum in termino, an verificari poſſit poſt terminum.

R E-

RESOLVTIO CLXX.

Respondi in facti contingētia, ſcripturam foundationis non authenticam poſſe poſt edictum verificari. Et ratio eſt, quia quęcumque probata, vel facta ſunt poſt terminum probatorium, quę tendant ad declarationem eorum, quę probata ſunt in termino; valent, & admitti debēt Bald. in cap. voluntaris, in in princip. de fideicommiſſ. Ruynus in conſ. 188. nu. 7. vol. 1. Boer. deciſ. 172. num. 23. & ſeq. Curr. iun. in cōſ. 121. num. 18. verſic. cum igitur, Decius in conſil. 25. colum. penult. verſ. ſuadetur iſta interpretatio. Ideo ſi teſtes iurauerunt in termino, poſſunt examinari etiam poſt terminum elapſum: quia eorum deſcriptio refertur ad tempus delati iuramenti, Bart. in l. damni, S. ſabini, num. 8. ff. de damno infecto, Caſtrens. in l. fin. num. 10. ff. de ferijs, Guid. Papa deciſ. 125. &

iſta practica obſeruatur in omnibus Tribunalibus totius Orbis; ideò poſſunt examinari etiam in die feriata, quia eorum deſcriptiones referuntur ad tempus delati iuramenti in termino probatorio. Item, ſi productio teſtamenti facta eſt in termino verbotenus tantum, & poſt terminum producat realiter; dicitur etiam productum in termino, ſicut examinatio teſtiū, Paul. de Caſt. in conſ. 247. verſ. item probauit, vol. 1. Ergo quando copia inſtrumenti producta eſt in termino, & ex aduerſo negetur, poteſt fieri probatio eorum, quę circa inſtrumenta producta denegata ſunt, etiam poſt terminum probatorium elapſum, Rota in d. deciſ. 3. de probat. in antiquioribus, Franch. in capit. 1. in fine de appellat. Afflict. deciſ. 271. num. 3. Quare ſtatutum nō dicitur obſtare, quia non excipit cauſam verificationis ſcripturarum non authenticarum in ipſo termino productarum,

starum; & in correctorijs, & exorbitantibus non est exrenendū, Auth. quas actiones, C. de Sacros. Eccl. præfertim in pbationibus, quibus semper iura fouent, & locum esse volunt, l. Imperatores, ff. de probationib. & ipsarum facultas non est angustanda, vt notāt Doct. in cap. 2. de probationib. & latè scribit Alb. in cons. 15. qui alijs refert.

Hæc omnia non haberēt locum, quando terminus esset datus per statutum, vel legem ad probandum, vel probatum habendum, per omne genus probationis; tunc enim testes debēt iurare, & examinari in termino, & elapso termino examinati nō probant, quia lapsus talis termini, habet vim conclusionis in causa, Signorol. in cons. 19. col. fin. Castrens. in d. l. finali, num. 10. ff. de fer. Alexand. in cons. 101. vers. & terminus ille, vol. 2. & cons. 198. num. 9. vol. 7. Soccyn. cons. 47. num. 12. vol. 4. & probat Aret. in cap. licet cau-

sam, num. 47. & seq. de probationibus.

SVMMARIVM.

- 1 *Ius patronatus non transt ad exheredatum.*
- 2 *Mulier habens virum inutilem dicitur vidua.*
- 3 *Nullum, & inutile æquiperantur.*
- 4 *Filius potest exheredari etiam ex alijs causis, quæ contētis, in §. aliud quoq; capitulum, auth. vt cum de appellat. cognoscitur.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia præsentandi, An competat filio exheredato.

RESOLVTIO CLXXI.

Dixi consultus in quadam facti contingētia non cōpetere pertinentiam præsentandi filio legitimè exheredato; quia cū non sit heres, utiq; non habebit Ius patronatus, quod ad hæredem transit, vt latè probauit, Cardin. Tusch. conclus. 610. & 611. lit. J.

Spin.

Spin. in specul. testamentorum, glos. 4. num. 45. Lambert. de Iur. patton. part. 2. lib. 1. quæst. ... art. 15. idem enim est non esse filium, vel filium exheredatum; quia cum à paterna hæreditate sit exclusus, illamque non agnoscat, merito filius vocari nequit. ad instar mulieris, quæ licet habeat virū, si illum tamen habet inutilem, puta bannitum, captiuum, vel ad triremes damnatū; idè meritò vidua vocatur, Barbat. in cap. significantibus, de rescrip. Tiraq. de leg. Connubial. glos. 1. part. 6. num. 12. & alij quos ad id adducit, Nouarius in Praxi elect. & var. fori, q. 7. sect. 2. in secūda impressione Neapolitana, vbi rationem adducit, quia nullum, & inutile æquiperantur, ex Pereira de renou. emphyt. quæst. 12. nu. 19. parificantur inquam in Iure non esse filium, vel esse exheredatum, ita ut dispositum in nō filio, habeat locum in exheredato: & tāquam æquiperata in Iure in eadem de-

bent stare dispositione, ex glos. in l. omnes dies, versic. Apostolicæ, C. de ferijs Dominic. in cap. si postquā, §. fin. de elect. in 6.

4 Quod quidem axioma est verum, siue filius sit exheredatus vigore causarū enumeratarum in auth. vt cum de appellat. cognoscit. §. causas, siue si ex alijs, dūmodo sint similes. cum filius non solum ex causis enumeratis ibidem, sed etiā ex similibus benè valeat exheredari, Marsil. sing. 78. Clar. in §. testamentum, quæst. 41. Gomes lib. 1. variar. resolut. cap. 11. nu. 12. Menoch. de arbitr. iud. cas. 130. nu. 4. quos cum alijs reportat, Nouarius in praxi elect. fori, quæst. 1. num. 5. sect. 2. in vltima impressione Neapolitana, pagina mihi 62. col. 2.

SVMMARIVM.

- 1 *Filius emancipatus quando succedat in Iure patronatus.*

Xx

2 Filius

- 2 *Filius emancipatus liberatur à patria potestate.*
 3 *Filius emancipatus acquirit sibi.*
 4 *Filius emancipatus potest facere testamentum.*

ARGUMENTVM.

Pertinentia presentandi, An competat filio emancipato.

RESOLVTIO CLXXII.

- E**X Iason. in l. 2. num. 226. & seq. C. de Iur. emphyt. percipitur conclusio, quod emancipatus filius si hæres existat, succedit in Iure patronatus. Vnde venit dicendum regulariter pertinentiam non spectare ad filium emancipatum, qui vigore emancipationis est liberatus à patria potestate. S. item per emancipationem instit. quibus mod. ius patriæ potest. soluit. Clemet. in tract. de patria potest. effect. vltim. num. 79. ita ut habeatur si mortuus esset, Surd. de alimen. tit. 9. q. 20. num. 31. vnde filium eman-

3 cipatum sibi, & non patri acquirere notatur in l. si filius familias, ff. de verbor. oblig. cum alijs concordantibus adductis, per Surd. loco citato, num. 28.

4 Et filius emancipatus potest facere testamentum validum, iuxta cautelam traditam per Zilectum in tract. de arte testandi, tit. 1. cautel. 1. sub num. 2. Viu. in sylua commun. opin. concl. 302. num. 8. par. 1. & vide Clement. in tract. de patria potestate effect. 9. num. 3. & Thesaur. filium in addit. ad patrem decis. 150.

SVMMARIVM.

- 1 *Facti species.*
 2 *Ius patronatus in dubio presumitur hereditarium.*
 3 *Aditio hereditatis probatur per coniecturas.*

ARGUMENTVM.

An aditio hereditatis presumatur ex coniecturis, quando non constat de expressa hereditatis aditione, ad effectum,

Etum, ut admittatur ad ius presentandi Iure hereditario.

RESOLVTIO CLXXIII.

- 1 **R**emissa nobis fuit causa per quendam huius Regni Episcopum, ut consuleretur, quid in ea esset terminandum. Præsupponebatur N. intētassem coram eodem Episcopo ius presentandi sibi spectasse tanquam hæredi D. in casu vacationis ob mortem vltimi Rectoris beneficij Sanctæ Catherinæ; nec tamen exhibebat præambulum aditionis hereditatis: bene verum probabat aditionem hereditatis per coniecturas, nempe locando bona hereditaria, & in eis se immiscendo; & ideo fuit dubitatum, si dictum ius presentandi, illi spectabat stante, quod non apparebat de expressa aditione hereditatis.
- 2 Procius dubitationis resolutione, præsupponebam iuxta superius relata, in dubio Ius patronatus præsumi

hereditarium, & non familiare: & habito hoc pro verissimo Iuris axioma, respondidi dictæ facti contingentie, prædicto N. competere, ac spectare ius presentandi non obstante, quod non se hæredem manifestabat virtute præambuli. Sufficit enim quod per coniecturas adiuerit hereditatem, prout ipse N. in dicta hereditate se ingressus post obitum testatoris, domum propriam tenendo, & possidendo, secundum Bart. in l. pro hærede, in princ. ff. de acq. hæred. & cons. 207. num. 3. & eam locauit, per quam locationem probatur aditam fuisse hereditatem, Corn. cons. 130. num. 4. & seqq. lib. 2. Marant. in l. is potest, num. 77. ff. de acqu. hæred. cum sit actus, qui contra ius, & nomen hæredis expediri non possit, l. pro hærede, S. Papinianus, & l. gerit, vbi Bart. num. 9. ff. de acqu. hæred. S. fin. instit. de hæred. qual. & differ. & ex possessione rei hereditariæ præsumitur aditio hereditatis.

tis, quando non constat de alio legitimo titulo possidendi, latè Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 2. tit. 12. num. 8. Surd. conf. 456. num. 32. quod secus esset si daretur alius titulus possidendi, nam tunc ex possessione non infertur ad additionē, Vrsil. ad Afflict. decis. 372. num. 7. Mantic. d. tit. 12. sub num. 8. vers. & hoc sanè, Peregr. conf. 93. lib. 3. & fuit dictum in Romana aditionis hæreditatis 9. Nouembris 1610. coram Penia, & in Anconitana censuum 30. Aprilis 1621. coram Buratto. Et ad maiore præsumptionem, dictus N. hæres soluit debitum hæreditariū, quæ solutio arguebat aditionē, Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 101. num. 80. Mantic. de coniect. vlt. volun. lib. 12. tit. 12. nu. 5. eo magis, quia debitum non erat modicū, sed maxime quantitatis, secundum ea, quæ dixit Imol. conf. 3. num. 5. & Menoch. conf. 772. sub num. 12.

S V M M A R I V M .

- 1 *Forma instrumenti foundationis quando sit attendenda.*
- 2 *Verborum tenor est attendendus.*

A R G V M E N T V M .

Vbi non apparet de specie pertinentiæ Iurispatronatus. quanam in dubio præsumatur.

R E S O L V T I O C L X X I V .

- R** Espondetur in hoc casu esse attendendā ad vnguem instrumenti foundationis formam, ita Bald. conf. 322. vol. 2. Alexand. conf. 170. num. 5. & seq. lib. 2. Alban. conf. 15. num. 4. & Nos in Praxi fori eccles. decis. 211. nu. 270. dummodo prætendens Iurispatron. tāquam hæres probet se successisse iure hæreditario, & se esse hæredem, Card. conf. 122. nu. 2. Dec. conf. 149. num. 1. & Abb. conf. 14.

conf. 14. circa fin. lib. 1. & fuit dictum in Bracharen. Parochialis 20. Nouembr.

1596. coram Penia, quemadmodū dicimus de tenore priuilegij, q̄ in primis, & ante omnia inspici debet, cap. porrò, & ibi DD. de priuileg. & de tenore inuestituræ, à qua discedere nō possumus, cum verborum tenor semper sit attendendus, quia illa enixam demonstrant cōcedentis voluntatem; & ideò recipiunt interpretationem à subiecta materia, l. si vno, in principio, & ibi glos. ff. locat. Dec. in l. non vult hæres esse, num. 8. de reg. iur. Nouarius in suo tract. siue Praxi elect. & variat. fori, q. 14. nu. 14. sect. 2. in prima impressione Neapolitana quæ admodum dicimus de tenore instrumenti, l. vt responsum, C. de transact.

S V M M A R I V M .

- 1 *Hæres fundatoris censetur vocati, si in instru-*

mento foundationis nihil appareat de personis vocatis.

- 2 *Pater stipulans pro se, & filijs, censetur stipulasse, pro filijs, vt hæredibus.*

A R G V M E N T V M .

Si in instrumento foundationis non appareat de personis vocatis ad Iurispatronatus, sed constet simpliciter fuisse erectum; quid agendum.

R E S O L V T I O C L X X V .

- 1 **R** Espondetur, quod si in instrumento foundationis, nihil appareat de personis vocatis ad Iurispatronat. sed constet simpliciter fuisse erectum; tunc ea mente præsumitur, vt ad illud non admittantur, nisi hæredes fundatoris: ea ratione, quia stipulando aliquis pro se, intelligitur etiā pro eius hæredibus, quamuis de illis nulla fuerit facta mētio, l. secūdū. respōsū, C. de cōtrah. stipul. l. si hæres, ff. de probat. Rota Genuæ 2. decis. 3.

2 *decis. 3.* ita etiam pater stipulando aliquid pro se, & filijs, censetur stipulasse pro filijs, vt hæredibus, *glos. & Doct. in l. tibi decē, §. si pater, ff. de pact. Bar. & alij in l. q. dicitur, ff. de verb. oblig. Bald. in l. 1. C. de suis, & legit Afflict. decis. 314. & Fräch. dec. 105. Veral. dec. 302. par. 1. item quia semper censetur, quod testator voluerit se conformare dispositioni iuris communis, Card. Seraphyn. decis. 378, nu. 2. & consequenter quod ad Iuspat. noluerit admitti, nisi hæredes. ex quibus inferitur, quod si femina à statuto excludatur à successione hæreditaria stantibus masculis, vt est ferè per totam Italiã, vt per Abb. Brunum, Albericum, & Georg. Nattam, & Cãpeg. in tract. statutorũ; erit pariter exclusã à Iurepatronatus. Innoc. in dicta rub. in fin. de Iurepatron. Rocch. de Curt. de Iurepatr. verb. ipse, vel is, q. 6. Paul. de Citad. de Iurepatr. part. q. 1. regulariter enim Iuspatr. transit ad fœ-*

minas hæredes, Abb. in cap. 1. num. 3. de Iurepatr. & fuit dictum in Tudertina Iuspat. 23. Martij 1588. coram Penia. Item si patronus filios reliquerit, non ex hoc in eos trãsmittit Iuspatr. nisi sint hæredes; quia non consideratur qualitas singularis, sed hæreditatis, quando in hæreditate Iuspatr. consistit, ita intelligitur, can. filijs 16. q. 7. & cap. considerandum, d. 16. q. 7. & est communis opinio secundum Gulielmum de Benedictis in cap. Rainutius in verb. eod. testamento il 1. num. 261. de testamentis, Bart. in l. iusjurandum, §. si liberi num. 4. ff. de oper. libert. & si filius relictus sit hæres non poterit Iuspatron. acceptare, & hæreditatem repudiare, Iason. in l. si quis in feudi vocabulo, §. 1. ff. de leg. 1. Card. in clem. 2. quæst. 5. de Iurepatr. & alij relati à Couar. vbi supra var. resol. lib. 8. cap. 8. nu. 6. Nec transit Iuspatr. in hæredem institutum in re certa, dato alio vniuersali

fali

fali cohærede, Lamber. de Iurepatr. lib. 1. part. 2. q. 2. art. 16. num. 8. vbi de communi Marcus Ant. var. resolut. lib. 1. resol. 7. nu. 16.

S V M M A R I V M .

- 1 *Hæres, vt admittatur ad Iuspatronatus tenetur probare aditionem hæreditatis.*
- 2 *Hæreditas non adita non dicitur verè hæreditas.*
- 3 *Miserabilis persona agens pro electione fori tenetur se talem demonstrare.*
- 4 *Fundamentum intentionis venit in omnibus actionibus probandum.*
- 5 *Procurator tenetur ostendere mandatum.*

A R G V M E N T V M .

An vt quis ad Iuspatronatum, vti hæres admittatur, sit necesse, vt constet de aditione hæreditatis.

R E S O L V T I O C L X X V I .

- 1 **P** Luries dixi in contingencia facti necessariũ

esse hæredi, vt tanquam hæres ad Iuspatronatũ admittatur, vt ne dum probet per authentica instrumenta se esse hæredem, verum hæreditatem adiuisse, vt p. plura scripserũt, Surd. in conf. 27. num. 13. & seq. Cauallcan. in decis. 17. num. 16. & seq. Bomin. in conf. 12. num. 6. & seq. quorum omnium illa videtur euidens ratio, si quidem hæreditas non adita non dicitur vere, & propriè hæreditas, sed patrimonium defuncti, vt cõfiteatur apertè in l. hæres, ff. de vsucapionibus, Bald. conf. 171. nu. 6. vol. 2. Alex. conf. 157. num. 8. & seq. vol. 2. Dec. in conf. 51. & 59. vol. 1. & Ias. conf. 12. 16. & 73. Vnde Alciat. in conf. 77. refert per aditionem hæreditatis hæreditatem representare personam hæredis; at ante aditionem defuncti personam, iuxta tex. in §. fin. in authent. de iuramento præstito à defuncto. alia verisimilis ratio tradi potest ex eo, quod volens agere tanquam hæres, vel

vel filius, probare debet se hæredem, vel filiū esse alioquin nō admittitur, & rectè excluditur à limine iudicij, Menoch. de retinenda possessione remedio 2. num. 164. Paril. cons. 112. num. 240. & seq. volum. 2. Socc. iun. in cōf. 86. nu. 74. vol. 2. Dec. in cons. 121. & cons. 321. vnde Faber in decis. vnica, C. qui legitimam personam, refert decisum in illo Senatu fuisse expulsū quendam, qui tāquam hæres agebat, & non ostendebat se adiuisse hæreditatem per regulam illam satis in iure tritam, & vulgatam, quod non sufficit in libello asserere se talem, nisi probet se talem, l. est species, & l. non ignorat, C. de accusationibus. necesse est enim, quidquid in libello enunciat probari, alias potest iudex libellum lacerare, Decius in cōf. 60. num. 2. Cacheran. in decis. 171. num. 9. in fine, & in decis. 108. in fine. Hinc est, q̄

3 miserabilis persona agens ad beneficiū electionis fori

debet se probare esse talem, ad effectum habendi illud priuilegium. vnde pupillus volens electionem fori allegare, tenetur ostendere se esse talem. sic etiā vidua volens agere ab beneficiū electionis fori tanquam vidua, debet ostendere se esse talem, & sic de singulis habentibus fori electionem: qualem, quis pro fundamentō intentionis suæ se facit, talē se probare debet, Nouarius in Praxi elect. fori q. 6. sect. 3. vbi etiā quod fundamentū intētionis suæ vnusquisque probare tenetur, l. actor, C. de probat. l. 2. & l. in exceptionibus, ff. eodem, cap. inter dilectos, de fide instrumentorum, Cacheran. decis. 144. num. 15. Decian. respons. 24. nu. 61. lib. 1. vbi subdit, quod probatio actoris debet esse certa, & concludens; non autē dubia, & incerta: neque sufficit, vt concludat per possibile, sed necesse. & quilibet tenetur probare fundamentum intentionis suæ, siue affirmatiuum, siue negatiuum

uum, Bertrand. consil. 75. nu. 4. lib. 2. vbi dicit, quod fundamentum intentionis venit in omnibus actionibus probandum; quod procedit, siue quis agat, siue 5 excipiat, siue asserat, siue denegat, Dec. in l. si mancipati, col. 2. C. de collat. Cacheran. in l. 2. ff. de procuratoribus, sequitur Crauet. cons. 226. num. 8. vbi tradit quod tam actor, quam reus tenetur probare suam intētionem; vnde reus absoluitur Actore non probante, quāuis reus sit vir nequā, & Actor sit vir probus, Iafon. in l. qui accusare nu. 5. vbi Alciat. num. 17. & Dec. num. 6. C. de edendo, Menoch. de arbitr. iudic. casu 98. num. 8. vbi num. 16. dicit hoc habere locum etiam in causis beneficialib⁹, prout etiam tenet Crauet. in cons. 104. in fine, allegans enim dicensque aliquid, id probare debet, iuxta glos. in cap. non est, de consuetud. in 6. & in Clem. vnica de de restitut. in integrum, Felyn. in cap. cū dilectus, col.

penul. de accusat. latè Marsil. in l. 1. §. si quis dicatur, num. 24. ff. de quætionib. Mascard. de probat. concl. 88. vbi plura ex hoc infert.

Hinc agens vti Procurator debet probare mandatum, vt latè per Mascard. de probat. conclus. 106. & conclus. 975. & ego ipse in decis. Curia Archiepiscop. Neap. 179. par. 2. Vnde merito Curia Archiepiscopalis iudicauit, quod opposcentes contra rescriptum, quod sit subreptitiū tenentur probare. Ego ipse trado in decis. Curia 108. par. 1. & fuit dictum in vna Ciuitaten. Cōstitution. Capellania 20. Februarij 1589. coram Seraph. Nouar. in d. Praxi elect. fori cit. q. 6. n. 8. in antiqua impressione, vbi etiam dicit, quod in facti contingentia interrogatus respondit, quod onus probandi incumbat mulieri, quæ renunciauit hypothecæ agenti contra emptorem bonorum mariti hypothecaria, quod marito non superfluerunt alia bona, de

quibus sibi consuli possit, ut habetur per Castrés. qui dicit hoc habuisse in facto, in l. mauiá, S. fundus nu. 4. ff. solut. matr. quem refert, & sequitur Guttier. de iurament. confir. par. 1. cap. 1. num. 20. & sequen. & iuxta hanc opinionem, quod qui hæreditatem non adiuu intra tempus datum ad præsentandum, non potuit præsentare dictum in vna Aretina Capellaniæ 4. Iulij 1603. coram Illustrissimo Pamphilio.

SVMMARIVM.

- 1 Aditio hereditatis præsumitur ex possessione rei hereditariæ.
- 2 Solutio debiti hereditarij arguit aditionem hereditatis.

ARGVMENTVM.

Vbi non apparet de aditione hereditatis ad effectum præsentandi, ut hæres; ex quibus coniecturis præsumatur hereditatis aditio.

RESOLVTIO CLXXVII.

Respondetur quod ex possessione rei hereditariæ præsumitur aditio hereditatis, quando non constat de alio legitimo titulo possidendi, latè Mantica de coniect. vlt. volun. lib. 12. num. 8. vbi vide tres limitationes, Surd. cõf. 456. n. 32. dato vero alio titulo possidendi, tunc ex possessione non infertur ad aditionem Vrsil. ad Afflict. decis. 372. num. 7. Mantica d. tit. 12. sub num. 8. vers. & hoc sanè, Peregr. conf. 93. in fine lib. 3. & fuit dictum in Romana aditionis hereditatis 9. Nouemb. 1610. coram Penia, & in Anconitana censuum 30. Aprilis 1621. coram Buratto. Et nota quod non potest allegari titulus fideicommissi, nec potest capi propria autoritate; sed debet capi autoritate iudicis, vel de manu hæredis, ut fuit dictum in Romana Casalis 1593. 16. Iunij, coram Mellino, & in

Roma-

Romana de Marganis 13. Ianuar. 1603. coram eodè, Mantica de coniecturis vltim. volunt. dicto lib. 12. tit. 12. num. 11. Rota decis. 495. nu. 2. par. 1. in recent. vbi dicitur hoc magis procedere, quando locatur res vti propria, & cum assertione, quod ad ipsum res spectat.

- 2 Solutio debiti hereditarij adhuc arguit aditionem, Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 101. num. 80. Mantica de coniect. vltim. volunt. lib. 12. tit. 12. nu. 5. nisi tamen debitum solutū esset modicum, tunc non argueret aditionem, Laderch. Imol. cõf. 3. n. 5. vers. quinimò Menoch. cõf. 772. sub num. 12. ea ratione, quia modica, & nihil equiperantur ex latè cumulatit, per Nouarium forens. quæst. 37. lib. 1.

SVMMARIVM.

- 1 Iuspatronatus an transeat ad hæres extraneos.

ARGVMENTVM.

An Iuspatronatus pertineat ad hæres extraneos.

RESOLVTIO CLXXVIII.

Distingendum est, aut fundator referuauit in limine fudationis sibi, & descendens cum dictione taxatiua, aut simpliciter referuauit in primo casu non trãsit ad hæres extraneos, ut censuit Rota in vna Cremonen. Iurispatronat. 21. Maij 1577. corã Robusterio, vbi allegat Anchar. in conf. 81. idem tenet Calderin. conf. 4. de Iurep. Rocch. de Curt. relatus per Lambert. cum quibus ipse transit, de Iurepatron. lib. 1. par. 2. q. 2. art. 3. fol. 122. secūdum veterem impressionem Cassador. decis. 1. num. 3. de Iurepatronat. Paris. conf. 48. num. 12. lib. 4. Curt. iun. conf. 257. nu. 2. & conf. 323. num. 2. cum seq. lib. 3. Dec. conf. 149. num. 2. & in l. 2. num. 2. C.

Yy 2 de

de in iusvoc. & in l. feminæ num. 42. vers. notandum tamen est, de regulis iur. Couar. var. resolut. lib. 2. cap. 18. num. 8. vers. 3. si proximè scripta considerentur, & latè Ferret. qui contra alios exemplo consulentes pro ista parte in cons. 131. nu. 9. in fine, cum pluribus sequentibus, vbi num. 13. in fine refert Rocch. de Curt. afferentem quod Anchar. & Calder. in istis cōf. non habent contradictionem, quāuis re vera Gem. cons. 45. num. 7. in fine, cū seq. teneat de directo contrarium, sed expressis apparet opin. Anchar. esse communem. In secūdo vero casu transire ad hæredes extraneos voluere omnes supradicti citati DD.

SVMMARIVM.

- 1 *Iuspatronatus non transit in fideicommissarium, sed remanet pœnes hæredem.*
- 2 *Fideicommissarius potest cōsequi Iuspatronatus ius*

su testatoris, & cum licentia Episcopi.

- 1 *Iuspatronatus quando trāseat in fideicommissariū.*

ARGVMENTVM.

An Iuspatronatus pertineat ad hæredem fideicommissariū.

RESOLVTIO CLXXIX.

- 1 **I**uspatronatus non transit in fideicommissariū, cui restituta sit hæreditas; sed remanet pœnes hæredem, per textum in l. quia, perinde, ff. ad Trebell. inducendo, prout ibi inducit, Alexand. in l. quamuis ff. ad Trebell. l. familiaria, & l. sequent. ff. de reg. & sumptib. fun. ita Bart. in dicta lege quia perinde, vbi Castrenf. & alij de commun. Rocch. de Curt. de Iur. patron. verbo ipse, vel is à quo q. 9. de comuni, Peregr. in tract. de fideicom. art. 6. nu. 37. etiam si tota hæreditas fuerit restituta, Garc. de benefic. par. 5. cap. 9. num. 17. & 18. & num. 20. de commu-

ni

ni testatur, & ita tenuit Rota in vna Aretina Cappelania 1. Junij 1584. coram Bubalo, & Molina de Iust. & Iur. tract. 2. disput. 188. ad finem, latè Nouarius q. forens. 146. num. 8. Couar. var. resol. cap. 18. num. 8. & in cap. Raynutius de testament. §. 9. num. 8. Emanuel. 1 Suarez. in Thesaur. recept. sentent. verbo Patronatus ius, Guttier. de tutel. par. 2 3. cap. 29. num. 15. ex voluntate tamen, & ex expressa dispositione testatoris potest fideicommissarius consequi Iuspatronat. accedente tamen licetia Episcopi, Lamber. d. q. 2. art. 3. ad finem, Garc. vbi supra nu. 19.

- 3 Vbi autem fideicommissum est factū Ecclesiæ, quo casu nulla detrahatur quarta Trebellianica, ex dictis per Tiraquel. in tract. de Pia causa, priuil. 27. vbi plures adducit Doctores, Angel. in summa in verbo legatum, il 2. nu. 5. latè Crau. de success. §. Trebellianica, quæst. 6. aut quando à Testatore Trebellianicè dedu-

ctio est prohibita: tunc Iuspatronatus transit in fideicommissarium, Lambert. de Iur. patr. art. 35. q. 2. num. 8. cuius opinio est sanè dubitabilis.

SVMMARIVM.

- 1 *Clem. si plures de Iurepat. limitatur, ut num. 3. 4. 5. 6. 7.*
- 2 *Hæredes plures vnius patroni dicuntur habere vnā vocem.*
- 3 *Iuspatronatus in dubio potius præsumitur hereditarium, quam familiarē.*

ARGVMENTVM.

Vbi Iure hereditario succeditur in Iurepatronatu, tunc competit in capite, an vero in Stirpes.

RESOLVTIO CLXXX.

- 1 **A** Nimaduertendum, quod in Iurepatronat^o succeditur in stirpes, & non in capita, Clem. si plures de Iurepatr. Nisi tamen legitur,

rur; vel donetur, Tiraq. de
 Iure primog. q. 36. n. 3. Ro-
 ta dec. 251. n. 5. apud Farin.
 par. 1. recent. vbi intelligit
 de Iure patronatus hæredi-
 tario, Menoch. cōf. 316. nu.
 16. Perez. l. 1. vers. monere
 iuuat tit. 6. lib. 1. Spin. in
 speculo testam. gl. 4. prin.
 num. 61. Gonzalez. super
 reg. 8. Cancell. gl. 45. n. 61.
 & Nos in Collectan. decif.
 par. 5. Collectan. 1733. & in
 decif. Curix Archiepiscop.
 Neapol. decif. 120. num. 1.

2 par. 2. & ita hæredes plures
 vnus patroni vnam tatum
 vocem habere resoluunt,
 Azened. l. 9. num. 9. tit. 6.
 lib. 1. cap. 1. num. 60.

3 Supra posita tamen con-
 clusio recipit tres limita-
 tiones. Primo in Iurepa-
 tronat. Gentilitio, & fami-
 liari, quia succedunt descē-
 dentes, qui sunt de familia
 in capita, & non in stirpes
 etiam si sint hæredes, Rota
 decif. 251. num. 1. par. 1. in
 recentior. & quando dubi-
 tatur, an sit gentilitium læ-
 uiores sufficiunt probatio-
 nes; cum agatur nō de illius

substantia, sed de pertinen-
 tia. ead. Rota dicta par. 1. de-
 cif. 675. num. 3. in fine, in
 4 in dubio tamen præsumitur
 potius hæreditarium, quā
 gentilitiū ead. Rota d. par.
 1. dec. 675. n. 1. Iuspat. quā-
 do instirpes, & q̄do in capi-
 ta spectet ad successores, vi-
 de Rota d. par. 1. similiter il-
 la regula, vt in Iurepatrona-
 tus succedatur in stirpes, &
 non in cap. limitatur, vt nō
 procedat quando competit
 5 alicui, seu familiæ, vti ad
 vniuersos; tunc enim præ-
 sentatio fit per capita, non
 autē per stirpes, Lambert.
 1. quæst. 2. primi libri, art.
 25. num. 17. & nullam ha-
 bet difficultatem, quando
 ad vnum tantum Collegiū,
 seu ad familiam spectat, vel
 ad plures, qui tamen simul
 conueniunt ad præsentan-
 dum; non vt diuersa corpo-
 ra, sed tatum, vt vnum cor-
 pus, Abb. in cap. scriptam
 num. 6. de electione, & in
 cap. Pastoralis in fine prin.
 & Felyn. num. 6. vers. vbi
 duo corpora de rescript. be-
 nē, Caccialup. in l. omnes
 populi

populi num. 141. cum seq.
 ff. de Iust. & Iure, vbi etiam 7
 dicunt hoc scilicet, an vt
 diuersa corpora, vel tan-
 quam vnum cōueniant, di-
 gnosci ex circumstantijs fa-
 cti, quæ in hoc casu mul-
 tum suadent huiusmodi Ius-
 patronatus competere cer-
 tis familis non tanquam di-
 uersis corporibus, sed tan-
 quam vnū corpus sub no-
 mine familiæ, & albergui
 constituen. quæ omnia
 habentur, apud Rotalem
 decisionem in vna Tauri-
 nen. Iurispatronatus 11. Iu-
 nij 1595. coram Illustrissi-
 mo Pamphilio.

6 Limitatur secundo, vt
 procedat quando succedi-
 tur Iure hæditario; se-
 cus si alio iure nēpē legati,
 vel donationis: quia tunc si
 legetur, vel donetur Iuspa-
 tronatus familiæ omnes de
 familia succedūt in capita,
 & non in stirpes, ita Alex.
 de Neuo cons. 63. nu. 2. &
 4. ex Bald. in l. 2. sub nu. 4.
 C. de suis, & legitimis, idq;
 tenuit Rota Rom. in vna
 Regien. Prioratus, coram

Penia 13. Nouemb. 1601.
 7 Limitatur tertio etiam
 vt procedat quando Iuspa-
 tronat. pertinet ad singu-
 los, vti singulos, non vti
 vniuersos; si quidem quā-
 do competit alicui Col-
 legio, seu familiæ, vt vni-
 uersis fit præsetatio per ca-
 pita, & non per stirpes, ita
 Lamber. de Iurepat. 2. part.
 1. lib. 25. art. 1. quæst. princ.
 num. 17. & sequitur Rota
 Romana coram Pamphilio
 in vna Staturien. Iurispatr.
 11. Ian. 1583. vbi ex conie-
 cturis enumeratis fuit dictū
 quoddam Iuspatron. com-
 petere quatuor familijs, non
 tanquam diuersis corpori-
 bus, sed tanquā facientibus
 unum corpus sub nomine
 familiæ. & alias in una Burg.
 Abb. 16. Iunij 1589. coram
 Penia fuit resolutum in Iu-
 repatr. succedi in stirpes, &
 non in cap. nisi obseruantia
 esset in contrarium.

SVMMARIVM.

1 Heres impugnando testam-
 entum an amittat per-
 tinen-

inentiam Iurispatronatus.

ARGUMENTVM.

An hæres amittat pertinentiã Iurispatronatus si impugnet testamentum.

RESOLVTIO CLXXXI.

IN hac dubitatione pluries cum sequenti distinctione respondi, quod aut scilicet impugnatur tamquam falsum, & nullum, aut tanquam inofficiosum; nam impugnans testamentum tanquam nullum, puta quia non sit seruata sollemnitas iuris, non prohibetur postea petere Iurispatronatum, si re uera testamentum subsistit, l. penult. ff. de his, quib. ut indign. l. post legatum, ff. eod. tit. Aliud tamen est, quando impugnat uoluntatẽ testatoris; nam tunc non poterit legatum petere, d. l. post legatum, & ibi glos. in uerbo conuenire: & ratio differentie est, nam qui dicit sollemnitatẽ

deficere remittit se ad dispositionem iuris, cum hoc non dependeat à uoluntate sua, nec censetur impugnare testamentum, aut uoluntatem testatoris; unde non mirum si postea reperto testamento sollemni, non prohibeatur petere legatũ, & approbare, quod uoluit testator quasi ex hoc non incidat in aliquam contrarietatem. Secus autem, quando dicit testamentum in officiosum, uel aliter iniquum, & excedens facultatem testatoris; nam tunc impugnant illius uoluntatem, & talis impugratio dependet ab eius uoluntate, quia ipse posset approbare si uellet, scilicet tacendo: quare quidquid postea succedat, nõ potest amplius petere legatum, quia petẽdo approbaret uoluntatem testatoris, quã tamen prius impugauerat, & sic incideret in manifestam contrarietatem, quod non permittitur in l. post Patronatum, col. 2. post med. uers. quæro de ratione, num. 4. de his,

de his, quib. ut indign. Saly. in l. alia causa, in princ. C. eod. tit. Dec. conf. 116. uisus, quæ accuratissimè, in 3 in final. verb. sicut ille, qui dicit, Menoch. conf. 162. nu. 18. & 19. lib. 2. Albenf. conf. 16. nu. 3. quibus adde, quod quis potest se fundare super eo, quod impugnauit, quando non impugnat ipsum factum, sed sollemnitate facti, Abb. in cap. ex parte decani 33. nu. 5. col. 2. in fine, uers. nota quinto de rescript. Butr. in cap. cū olim, num. 19. in fin. uers. sed quæro de vno, col. penult. in princip. de censib. Dec. conf. 316. uisus in fin. Felyn. in cap. capitulũ 30. nu. 9. de rescript. quasi tunc impugratio videatur facta ad alium effectum, quã respectu eius, super quo quis se fundat; quo casu potest, quis se fundare ex eo, & impugnauit ius, in l. qui Romę S. seia, n. 5. ff. de verb. oblig.

SVMMARIVM.

I Iurispatronatus transit ad

hæredem uniuersalem, & non ad institutum in re certa, num. 2.

3 *Inuitatus in re certa habetur loco legatarij, & n. 4. licet lato uocabulo possit haberi loco hæredis nu. 5.*

ARGUMENTVM.

Pertinentia Iurispræsentandi, an transeat ad hæredem institutum in certa re.

RESOLVTIO CLXXXIII.

IN casu occurrenti dixi in instituto in re certa non competere facultatem præsentandi; ratio colligitur ex dictis communiter, in cap. ex literis, de Iurispatronat. ubi Iurispatronatus tráfit ad hæredem uniuersalem, præsertim quando in hereditate Iurispatronatus consistit, cap. filijs 16. q. 7. & est communis, secundũ Bar. in l. iusiurandũ, S. quod si liberti, ff. de operib. libertorum. hinc prouenit, quod si Patronus decedat relicto hærede uniuersali, & alio

2 hærede instituto in re certa, tunc Iuspatronatus transit ad hæredem vniuersalẽ dumtaxat, per Doctrinam Io. Andr. in cap. cum seculũ, de Iurepatronatus, Card. in rubrica eodem tit. q. 8. late Bart. in d. l. si iusjurandum, ff. de operib. libertorũ quiquid Feder. de senis in conf. 225. contrarium teneat; & ratio rationis colligitur, ex l. quoties, C. de hæredibus instituendis, vbi institutus in re certa habetur loco legatarij, & proinde cessat qualitas vniuersalitatatis: quo casu secundam Bald. in conf. 91. vol. 1. quẽ refert, & sequitur Ias. in conf. 22. num. 6. & sequen. cessat pertinentia præsentandi, vt in simili arguit, Mantua lib. 2. Commentariorum cap. 34. Diaz. in regula 340. & vide nonnulla per Afflict. in decis. 38. & facit ad hoc decis. Rotæ in vna Maceraten. Iurispatronatus 15. Decembr. 1625. coram Illustrissimo Domino meo Coccino, vbi fuit dictum per hæc verba. cum

Archiepiscopus fuerit hæres vniuersalis, ad ipsum spectabat Iuspatronatus, nõ autem ad Antonium institutum in re certa, Lambert. de Iurepatron. lib. 1. par. 2. quæst. 2. art. 16. num. 6. & ad comprobationem prædictorum adducitur, Gratian. lib. 2. disceptationum forens. cap. 275. vbi institutus in re certa habetur loco legatarij, allegat tex. in l. quoties, C. de hæredibus instituendis, Menoch. de adipisc. possess. remedio 4. num. 132. Honded. conf. 83. nu. 28. vol. 1. Grass. variar. sententiarum, S. hæreditas, quæst. 3. num. 7. vbi hanc nuncupat cõmunem, & receptam omnium sententiam; quinimõ in casibus in quibus institutus in re certa posset dici hæres, tamen illuderit ex lata impropria significatione, vt pulchrè, & perbelle, Bald. in cit. l. quoties, num. 7. & ibidem Ias. num. 3. C. de hæredibus instituendis, & in casu nostro de quo sermo nẽ facimus, verba non sunt accipien-

accipienda, cũ in casu agitur de excludendo hærede vniuersali; vnde strictissimè, & proprie sumenda est interpretatio, vt in proprijs terminis loquitur, Ruin. in conf. 1010. num. 3. lib. 3. post Bald. conf. 33. vol. 2. & idem Bald. in cap. prim. in princip. de success. feudi, late Dec. conf. 466. num. 1. & 9. & seq. & Gratian. vbi supra.

S V M M A R I V M .

- 1 *Pertinentia præsentandi non competit hæredi repudiata hereditate.*
- 2 *Filius relictus hæres non potest Iuspatronatus acceptare, & hereditatem repudiare.*
- 2 *Refertur decis. Achil. de Grass.*

A R G V M E N T V M .

An pertinentia præsentandi cõpetat hæredi repudiata hereditate.

RESOLVTIO CLXXXIII.

1 **R**espondetur qualitatem hæreditariam adeo esse necessariam, vt Iuspræsentandi hæredi, vt hæredi competat; vt hoc minime procedat hereditate repudiata: certissimi enim iuris est, vt si filius relictus, sit hæres, non poterit Iuspatronatus acceptare, & hereditatem repudiare, Iason. in l. si quis in fund. vocabulo, S. 1. ff. de leg. 1. Card. in Clem. 2. quæst. 5. de Iurepatron. & alij relati à Couar. libr. 2. variar. resolution. capit. 8. num. 6. & ratio est, vt supra dixi, quia qualitas hæreditaria exigitur, vt Iuspatronatus acquiratur, vt scribit Achil. de Grass. in decis. 9. de Iurepatronatus cuius tenor est. Iuspatronatus competebat filijs, & successoribus, quo casu requiritur qualitas hæredis, ad not. in l. Gallus, S. quidã rectè, de liber. & posthum. Paris. conf. 48. vol. 3. Idcõ tenuerunt Domini in vna

Veliterna, coram me de
ann. 1549. in qua filius ces-
serat omne ius, quod habe-
bat in bonis, & hæreditate,
quod totum illud ius hæ-
reditarium transtulerat cū
vniuersitate, vt per Abb. in
cap. ex literis de Iurepatrona-
natus, & Roch. de Curt.
eod. tit. in ver. vel is à quo
causam habuit in 9. quæst.
vbi respondet ad l. quia per
inde, & l. si patroni, ad Tre-
bellian. propter quæ etiam
respondebatur ad vnum,
quod dicebatur, quod cum
esset hæres non poterat de-
finere esse hæres, l. sed sine,
S. sed quod Papinian. de
minor. quia respondebatur
per cessionem posse trans-
ferri.

Minus obstabat, quod ex
quo competeret ei tanquā
filio, & hæredi videbatur,
quod non posset transferri
in alium ex dictis, per Pa-
ris. vbi supra, & per l. stat
ius Florus, S. Cornelio Fe-
lici, de iure fisc. quia respō-
debant, quod iuente ce-
dente cessionarius poterat,
tanquam Procurator, vt

iure cedentis, post autem
mortem eius disputatum
esset cum alijs condescen-
dentibus.

SVMMARIVM.

I *Pertinentia Iurispatrona-
natus, an possit auferri
per patronos successoribus,
distinguitur.*

ARGVMENTVM.

*An pertinentia Iuris præsen-
tandi possit tolli successoribus
per prædecessores patro-
nos.*

RESOLVTIO CLXXXIV.

R Espondeo distinguen-
do, quod aut est Iuspa-
tronatus descendens ab ip-
so renunciante, & tunc cū
idem sit, qui illud fūdauit,
poterit illud etiam renun-
ciare in præiudicium filio-
rū, Achid. in cap. vnico, de
Iurepatr. lib. 6. Alex. conf.
13. nu. 20. lib. 5. Paris. conf.
22. lib. 1. quia primus ac-
quirens se per potest præ-
iudicare

iudicare vocatis in inuesti-
tura, vt est communis opi-
nio, de qua Clarus in S. em-
phiteusis, quæst. 19. recept.
sentent. Ideoque pater pri-
mus acquirens emphiteu-
sim potest filijs præiudica-
re alienando, vel renunciā-
do, secundum Gabriel. cōcl.
2. de iure emphit. Capoll.
conf. 37. num. 10. Afflict.
decis. 112. num. 6. Cæphal.
conf. 468. num. 32. & conf.
608. num. 31. lib. 4. & te-
statur hanc esse magis com-
munem opinionem. eadem
ratione primus acquiritor
feudi potest filijs præiudi-
care secundum Iasonem cō-
muniter receptum in l. 2.
col. vlt. C. de Iure emphit.
Paris. conf. 98. nu. 12. Alex.
conf. 12. lib. 1. Decius 390.
Curt. sen. conf. 83. Afflict.
d. decis. 112. Mastrill. decis.
56. & iuxta hanc opinionē
testatur decisum Rota Lu-
cens. 17. & 37. & ita pariter
decisum testatur Caualer.
in decis. 99.

Aut Iuspatronatus non
ab ipso patrono renunciare
volente, sed à suis antena-

tis descendit, & transit or-
dine successiuo, & grada-
tim de vno in alium; quo
casu prior in gradu sequen-
tibus præiudicare non po-
test, glo. in l. peto, S. fratres,
verbo ex familia, ff. de leg. 2.
quæ ait, quod si res alienari
prohibita, cunctis de familia
consentientibus alienetur,
possunt alij, qui postea na-
scuntur dictam alienationē
reuocare, Guglielm. de
Bened. in repet. d. cap. Rai-
nutius, verbo sobole, quem
gestabant in vtero 49. de
testam. Nicol. Boerius de-
cis. 12. num. 4. Anchar. &
Franch. in d. cap. vnico, de
Iurepatron. lib. 6. Couarr.
d. lib. 2. var. resolut. cap. 18.
nu. 14. qui reprobatur Lam-
bertinum contrariū tenen-
tem. Ex quibus conclu-
ditur, quod hoc casu non
potest Iuspatron. renuncia-
ri in præiudicium vocato-
rum, & filiorum, quibus
competit ex beneficio fun-
datoris, ex l. vnum ex fami-
lia, S. 1. ff. de leg. 2. ideoque
successor dicti fundatoris
non poterit alijs præiudi-
care,

care, per text. in l. duobus, §. si autem sub conditionibus, & in auth. res quæ, C. communia deleg. & fid. commiss. & Nos vbi supra in d. Praxi decis. 216. & si Iuspatr. competet dumtaxat illis de parentela fundatoris; tunc vnus de parentela non potest illud renūciare extraneo, Card. conf. 48. quo casu, si quis per adoptionem fiat de parentela, nūquam tamen erit patronus: quia in dispositione hominis appellatione filij, nō venit adoptiuus, Ioan. Anch. in addit. ad specul. in success. in titul. in fin. tit. & quia verba debent intelligi naturaliter, & propriè non ciuilitè, & fictè, l. vlt. vbi Doct. C. de his, qui ven. et. impet. & quia si aliter verum esset nūquam parentela extingueretur in præiudiciū Ecclesiæ eiusq; libertatis, quamuis contrarium teneat, Lambert. vbi supra lib. 1. par. 2. quæst. 2. art. 9. num. 12.

SVMMARIVM.

- 1 *Aditio hæreditatis nō præsumitur etiā si esset opulenta, vt num. 3.*
- 2 *Aditio hæreditatis est quid odiosum.*
- 4 *Filius nō præsumitur adiuisse hæreditatem paternam.*
- 5 *Hæreditas aditur solo animo, nō tamē præsumitur adita absque aliqua coniectura.*
- 6 *Hæreditas nō dicitur adita ex eo, quod hæres semel præsentauit.*

ARGVMENTVM.

An ex eo solum, quod hæres semel præsentauit, ex hoc censetur adiuisse hæreditatem ad effectum acquirendi pertinentiam Ius præsentandi.

RESOLVTIO CLXXXV.

Prima cōsideratione videbatur negandum; si quidem vulgatum est iuris axioma aditionē hæreditatis

ditatis non præsumi, sicuti responderunt Bald. in cōf. 224. super eodem lib. 2. Signorol. in cōf. 195. num. 4. Roman. 1154. nu. 2. Contr. in consil. 308. num. 1. 7. & cōf. 337. num. 12. lib. 2. in cōf. 77. col. 1. lib. 3. & cōf. 312. col. 2. lib. 4. Decius in 3 cōf. 441. num. 12. Crauer. in cōf. 33. num. 2. in cōf. 197. nu. 4. & in cōf. 312. nu. 3. & in cōf. 456. nu. 2. Asinius in d. §. nec quis putet, num. 158. & Franchus in decis. 60. num. 10. quam sententiam probat, l. si pupillus, §. Iulianus, ff. de acq. hæreditate, & accedit ratio, quia adire hæreditatem est qd facti, l. pro hærede, ff. acq. hæred. quod non præsumitur, l. in bello, §. factæ, ff. de capt. & post l. reuer. & Crau. in cōf. 967. nu. 20.

2 quod aditio hæreditatis est quid odiosum, & ob id non præsumitur. Quo circa, qui asserit, aliquem adiuisse hæreditatem, probare debet, l. necessarijs, ff. de acq. hæred. & l. r. C. si vt se ab hæred. abt in. & scribentes

post alios Ias. in l. 1. §. veteres, num. 12. ff. de acq. possess. Crau. in cōf. 37. nu. 4. in d. cōf. 197. col. 2. vers. quib. consequens, & in cōf. 898. num. 21. & Franchus in d. decis. 60. num. 10. & in decis. 80. num. 8.

Et hæc quidem præsumptio locum habet, etiam quod hæreditas est opulenta; nam adhuc non præsumitur aditio; & si quando aliqua erit coniectura aditionis, facilius præsumatur, quam quando opulenta nō est. Ita declarando Corn. in cōf. 310. lib. 3. & Crau. cōf. 33. num. 21. decidit de Franco in decis. 60. num. 22. col. vlt. & idem in decis. 80. num. 9. vbi scripsit ex eiusdem Crau. sententia aditionē multo minus præsumi, quando hæreditas est damnosa.

4 Et præterea præsumptio hæc locum habet, etiam in filio, qui & si ob sui factum, videatur ipso iure hæres patris; attamen non præsumitur se ipsum hæreditati immiscuisse, nisi animum suū decla-

declarauerit, se hæredem esse, hæreditatisque se immiscuisse, l. 1. vbi gl. C. si vt ab hæred. se abstin. & in l. 1. C. de iure delib. & manifestius glo. in l. si cum dotem S. transgrediamur, ff. solut. matrim. vbi Bart. colum. 1. vers. quero, cui incumbit, & ibi Cast. num. 3. Alexan. num. 10. in fin. Tiraquel. in tract. le. mort. satisfit le. vif. in 7. part. in 2. declaratio. nu. 8. qui Bald. Albericum, Barbatiam, & Iacobinum commemorauit, affirmauitque cum, qui asserit filium adiuisse, seu se immisciuisse hæreditati paternæ, pbare id debere. Et illis accidunt Dec. in conf. 652. num. 11. Rolan. in conf. 20. num. 17. lib. 1. Natta in conf. 140. nu. 3. & Crauetta in conf. 456. num. 2. in conf. 602. num. 9. in conf. 795. r. u. 3.

5 Et facit ad comprobationem, quamuis solo animo possit adiri hæreditas, S. vlt. instit. de hæred. qualit. & differ. l. si quis extraneus, S. 1. de acquir. hæred. & l. legarit, eod. tit. & l. si auia,

C. de iur. delib. non tamen in dubio præsumitur adita, nam coniectura aditæ hæreditatis accipitur cum difficultate; & si alia capi possit, est accipiēda Signorol. de Homod. in cōf. 165. nu. 4. Bald. in conf. 224. vol. 2. Roman. in conf. 154. nu. 2. idemque scribit Crauet. in conf. 437. num. 1. & 14. cuius rei duplex ratio reddi potest. Prima est, quia cū in animo aditio hæreditatis consistat, vt proxime dictū fuit, intelligitur esse facti, l. bonæ fidei, de acq. rer. dom. & quod sit facti, manifestè probatur, in l. pro hærede de acq. hæred. factum autem non præsumitur, sed probari debet, l. 1. C. de probat. cū concord. & hanc ipsam opinionē tradit Bald. in conf. 437. num. 2. vol. 3. & alibi, & Dec. in cōf. 442. num. 15. & 16. & conf. 652. nu. 9. & infra. Secunda ratio est, quia aditio hæreditatis potest hæredi graue præiudicium inferre, cum esset implicitus omnibus oneribus hæreditarijs, l. si in

in testam. in fin. ff. si quis omiss. caus. testamen. l. filio pater, de legat. 1. quam rationem sensit Alciat. in l. si actionem, nu. 5. & 6. C. detr. anfact. Vnde etiam si quis agat tanquam hæres, debet probare se hæredem esse, licet non opponatur, Dec. in conf. 61. nu. 1. vers. vnde ille, qui agit, & hoc quidē in iure nostro est indubitatum, vt non præsumatur quisque adiuisse hæreditatem, sed probari debeat, vt manifestè colligitur, ex l. 2. & 3. de interrog. actio. vbi etiā dicitur probationem aditæ hæreditatis plerumque difficilem esse, quod Bart. etiam tradit, in l. is potest num. 14. & infra de acq. hæred. & Bald. in conf. 273. num. 8. vol. 1. & conf. 31. in fin. & in cōf. 223. vol. ... & in conf. 384. num. 2. in fin. vol. 3. & in 437. num. 2. eod. volum. 3. & huiusmodi probatio debet esse certa, iuxta cap. in præsentia, de probatio, & l. nō hoc, C. vnde legit. alioquin non esset difficilis, cō-

tra d. l. 3. de interrog. actio & quod aditio debeat plenè probari, tradit Dec. in cōf. 445. num. 52. in fin. & 53. & quod probatio aditæ hæreditatis debeat esse cōcludens, scribit Crauet. in cōf. 33. num. 2. & in conf. 37. nu. 4. & in conf. 312. nu. 3. vers. 5. In dubio autem ex actu, qui potest habere duplicem sensum, aditio non inducitur, l. si pupillus, alias incipit Iulianus, S. vlt. de acquir. hæred. per quam Roma. ita inquit in d. conf. 154. nu. 2. & quæ fieri possunt ab eo, qui deliberat, de adeunda, vel omittenda hæred. nunquam inducūt aditionem, Bald. in l. 1. ad fin. vers. vlt. ff. de cond. ob cau. idemque scribit Bald. in conf. 224. vol. 2. dicens si est talis actus, qui fieri duplici modo possit, ab eo scilicet, qui sit hæres, & ab eo, qui nō sit hæres; in dubio nō præsumitur quis adire, per d. l. 1. S. sed si parendi, ff. de cond. ob caus.

6 Ex quibus omnibus in facti contingentia dixi hæ-

hæreditatem non præsumi aditam ex eo solum, quod quis aliquando visus fuit præsentare. & ratio, quæ me mouit, erat, quod quâuis aditio hæreditatis ex gestis, & factis præsumatur, secundum Bald. in cõf. 22. vol. 1. Est enim certum hominis volûtatem ita declarari factis, quemadmodû & verbis, l. Paulus responderat. ff. de rem rat. habe, & scripserunt post alios, Socc. iun. in cõf. 98. au. 13. lib. 1. & cõf. 61. num. 36. lib. 2. Crauet. in cõf. 91. nu. 10. & in cõf. 204. num. 11. in specie idem Crauet. in cõf. 348. num. 4. Porro hic qui voluntatem suam facto aliquo declarat, pro hærede gerere propriè dicitur, sicuti scripsit Duarenus in Commenta. de acq. hæred. in tit. Quomodo hæreditas acquiratur colû. 1. adducto textu l. pro hærede, & l. gerit, ff. de acq. hæred. & S. vlt. in instit. de hæred. quailt. & differen. Est autem hic obseruandum, non omnia facta coniuncturam aditæ hæ-

reditatis facere, sed illa tantû quæ citra ius, & nomen hæredis fieri non possunt, d. l. pro hærede, S. Paphinianus, & d. S. vlt. & tradunt Bald. in l. gerit, nu. 19. ff. de acq. hæred. & las. in cõf. 112. num. 2. lib. 4. Et manifestum scriptum reliquit, Bald. in l. potuit, num. 15. C. de iure delib. aditionem hæreditatis inferri solum ex facto necessario, vel verisimili, non autem ex non necessario, & non probabili.

SVM M A R I V M.

- 1 *Ius patronatus transit de vno in alium per donationem.*
- 2 *Iurispatronatus transfertur per donationem factã à patrono cum Episcopi consensu.*
- 3 *Consensus Episcopi potest interuenire post donationem, & mortem donatis.*

ARGVMENTVM.

De tertia specie pertinentia, quæ

quæ est, & acquiritur titulo donationis.

RESOLVTIO CLXXXVI. 3

- 1 **I** Vs patronatus transit etiam de vno in alium per donationem. Gloss. in cap. piæ mētis 16. quæst. 7. Doct. in rubr. & in cap. cum seculum, de iurepat. & est text. in cap. ex insinuatione, vbi Gloss. in verbo, liberaliter, & in cap. nullus de iurepatron. & hanc esse communem opinionem testatur Lambertinus de iurepatr. lib. 1. parte secunda quæst. 4. art. 1. Nouarius lib. 1. quæst. forens. cap. 146. num. 4. Transfertur autem ius patronatus per donationem factam à patrono cum Episcopi consensu, Zecchius de benef. & pens. cap. 12. num. 8. Mantic. decis. 86. num. 5. 2 *Donatio Iurispatronatus facta absque dicto consensu non valet, Card. Seraph. decis. 884. num. 1. de quo consensu habetur in cap. prætere il 2. de iurepatr. & Lambert, vbi sup. art. 2. An-*

notat. ad decis. Ludouisij, deinde Sanctissimi Gregorij XV. decis. 420. num. 7. & satis est, quod dictus consensus post interueniat. Mantica ibidem. etiam post mortem donantis, Rota decis. 337. num. 7. par. 2. in recentioribus apud Farinacium, & tali tempore dictus consensus præstitus est adeo validus, quod præsentatus à donatione præfertur presentato ab hærede donantis. Put. decis. 16. n. 2. lib. 2. Capanil. in diuers. iur. canon. rubr. 11. cap. 13. nu. 372. Barbof. de off. & pot. Episc. part. 3. allegat. 71. num. 32.

SVM M A R I V M.

- 1 *Ius patronatus non potest donari absq. consensu Ordinarij.*
- 2 *Donatio Iurispatronatus facta absque consensu Ordinarij non abdicat Ius à donante.*
- 3 *Consensus Ordinarij præsumitur lapsu 30. annorum.*

4 *Consensus tacitus quando sufficiat*

ARGUMENTVM.

Donatio Iurispatronatus absq. consensu Ordinarij an abdicet ius à Donante itaut non valeat presentare.

RESOLVTIO CLXXXVII.

- 1 **I**urispatronatus donari nõ potest absque consensu Ordinarij, vltra alibi allegata, tradunt Mantica. dec. 86. num. 6. Rota decis. 337. num. 5. par. 2. in recent. vbi plures cumulantur, & si fiat
- 2 donatio sine consensu Ordinarij nullum ius est abdicatum à donante, & ideo potest donans presentare non obstante donatione à se facta Rota d. dec. 337. sub num. 7. item etiam potest cum consensu Ordinarij alteri donare non obstante prima donatione iã facta sine consensu Ordinarij. Mantica. d. decis. 86. sub num. 6. Verum iste consensus Ordinarij præsumitur ex lapsu temporis 30. an-

4 norum iuncta obseruantia Rota decis. 497. nu. 3. p. 1. diuersi. & decis. 707. num. 1. par. 1. in recent. itẽ sufficit consensus tacitus Ordinarij, qui satis colligitur ex præsentationibus per ipsum admissis, vt fuit dictum in Aquen. Iurispatronatus coram Cardinali Lancellotto impressa penes Marches. de commis. tom. 1. fol. 454. neque enim est necessarius consensus in ipso actu donationis, sed sufficit, interueniat post quando-cumque. Rota decis. 17. iuspatr. in antiq. Mantica. dec. 86. n. 7. & fuit dictum in Tudert. Parochial. 9. Aprilis 1612. coram Vbaldo, & in Piëtina Iurispat. 13. Martij 1609. coram Illustriss. D. Coccino Decano; imò etiã post mortẽ donantis potest Episcopus suo consensu confirmare donationem. Rot. dec. fin. de iurepat. in antiq. & d. dec. 337. n. 7. par. 2. in recent. vbi dicitur posse confirmare donationem in præiudicium heredis donatoris.

SV M.

SV M. MARIVM.

1 *Per augmentum dotis nõ potest acquiri Iuspatronatus, & quid in egregia ditatione.*

ARGUMENTVM.

Pertinentia presentandi an cõpetat ei, qui ex augmento dotis quesuit Iuspatronat.

RESOLVTIO CLXXXVIII.

1 **R**esponderetur negatiuè siquidem verior est opinio, quod ex augmento dotis nõ acquiratur iuspatronatus; tunc enim dicitur dari potius, quam dari Ecclesia, quæ tanquam libera non est redigenda in seruitutem ex solo augmento dotis gloss. in C. piæ mentis 17. q. 7. in verb. piæ ad med. vers. si quis autem post consecrationem. ideo ad effectum prædictum necesse erit Ecclesiam totam suam dotem amisisse, & eidẽ nouã dotẽ dari, Rocc. de iurepat. in verb. & dotauit q. 3. num. 5.

fol. 24. vbi quod ita est tenendum. quid quid Abb. & Hostien. contrarium sequantur, Bero. conf. 4. nu. 26. lib. 1. Rot. coram Card. Millino Lunen. Sarzanen. Beneficij 5. Iulij 1599. & per R. P. D. Littã Campsen. Iurispatronatus 3. Decembris 1604. & quod noua requiratur dotis cõstitutio, vel totalis restauratio ipsius Ecclesiæ fuditus dirute fuit decisum per eandẽ Rotam coram Sanctiss. in in causa Lucan. Decanatus 22. Martij 1577. & per Cardin. Blanchett. Perusina de confin. 3. Decẽbris 1576. ita vt Ecclesia egeat noua consecratione, vel noua dote Rocc. de Iurepat. in verb. construxi num. 12. q. 8. fol. 32. Rota per R. P. D. Litt. in d. caus. Campsen. Iurispatronatus 3. Decembris 1604. quid quid alias ex causa ditationis egregiæ possit constitui Iuspatronatus in Ecclesia in ope, & modici redditus iuxta cõf. Abb. 28. lib. 2. de quo per Menoch. cõf. 90. n. 28. lib. 1. Sic

Sic in terminis dicit Flamin Parisius de confidentia quæst. 28. num. 240. ad finem vers. & illa verba posita, quod præfata verba, aliasq; secundum Iuris dispositionem includunt probationem constructionis Gõzal glos. 18. num. 53. & Latissimè Gratian. lib. 1. discept. Forens. cap. 177. num. 24. & seq. vbi plura ad hoc propositum, concedit Barbosa. de potest. Episcop. allegat. 70. num. 15. & seq. cum alijs per nos adductis in Praxi variar. resolut. q. 272. vbi tractauimus non posse Episcopum erigere Iurispatronatus ex augmento dotis, ad quod vide bonam Rotæ decisionem in vna firmata Iurispatronatus 21 Februarij 1614. coram Reuerendis. D. meo Coccino Rot. Decano apud Farin. p. 2. to. 1. dec. 521

Aduertendum est tamen, quod in donatione facta compatrono non est necessarius iste consensus Ordinarij Achil. decis. 19. nu. 2. de Iurepatr. Verall.

SVMMARIVM.

- 1 *Vicarius non præstat consensum donationi Iurispatronatus absque speciali mandato Episcopi, idemque de Vicario Capitulari. nu. 2.*
- 3 *Vicarius non præstat consensum dictum consensum, etiam absente Episcopo.*
- 4 *Mandatum Ordinarij an præsumatur ex cursu 30. annorum.*

ARGVMENTVM.

Donatio Iurispatronatus facta cum consensu Vicarij an suffragetur ad acquirendam pertinentiam præsentandi.

RESOLVTIO CLXXXIX.

- 1 **V**icarius nõ potest talem præstare consensum, nisi ad hoc ab Episcopo habeat speciale mandatum, & fuit dictum in Lucana Iurispatronatus 21. Iunij 1602. coram Illustriss. Card. Millino, quod procedit

dit etiam in Vicario Capitulari, & fuit dictum in Compostellana Parochialis 15. Martij 1602. coram Cardin. Lancellotto, licet Vicarij consensus etiam sine speciali Episcopi mandato præsumitur coloratus. Mohedan. decis. 10. de rest. spol. & præstat titulum ad præscribendum, vt fuit dictum in Salernitana S. Nicolai 9. Iunij 1589. coram Seraph. & 37. Nouembris 1589. coram Mantica Garc. in tract. de Benef. par. 5. c. 9. num. 76. Rota decis. 337. num. 1. par. 2. in recent. apud Farinac. & quod consensus iste requisitus in donatione Iurispatronatus requiritur, quod sit ipsiusmet Episcopi, & non sufficeret consensus Vicarij, nisi ille speciale mandatum ab Episcopo habeat, Garc. de benef. par. 5. cap. 9. num. 76. & 77. Rota decis. 337. n. 5. par. 2. & decis. 576. num. 1. par. 1. plenè fuit dictum in Lucana Iurispatronatus 30 Ianuarij 1614. coram Manzanedo. Ampliatur, vt nec

etiam in casu absentia Episcopi Vicarius possit præstare huiusmodi consensum, Ferret. conf. 347. num. 17. vers. nec obstat, Rot. dict. decis. nu. 5. Ampliatur secundò, vt nec etiam valeret consuetudo in contrarium, Ferret. conf. 345. n. 5. & seq. & Rota sequuta fuit decis. 576. sub nu. 3. par. 1. vbi etiam dicitur, quod in omnem euentum talis consuetudo esset contra Ius, & ideo deberet esse, vel quadragenaria, vel immemorabilis; Ampliatur tertio, vt nõ præsumatur mandatum in Vicario ex lapsu longi temporis, nisi sit renunciatum, vt fuit dictum in dicta Lucana Iurispatronatus 31. Ianuarij, quod tamen apud me non transit absque difficultate, cum mandatum speciale Vicarij regulariter probetur ex lapsu longi temporis, iuncta obseruantia, Rot. decis. 231. num. 9. & 10. par. 4. & videmus præsumi beneplacitum Apostolicum, etiam non sit seruatum, imò plus diti-

dicitur in d. decis. Lucana, quod licet aliàs consensus Ordinarij præsumatur ex lapsu 30. annorum, hoc nõ procedat si exhiberetur consensus Vicarij, quia ista exhibitio consensus invalidi excludit præsumptionem consensus validi.

S V M M A R I V M.

- 1 Consensus Ordinarij, an præsumatur interuenisse ex assertione donantis.

A R G V M E N T V M.

An ex assertione donantis præsumatur consensus Ordinarij in donatione Iurispatronatus.

R E S O L V T I O C X C.

- 1 **R**espondeo cum decis. Rotæ in vna Pientina Iurispatronatus 13. Martij 1609. coram D. meo Illustrissimo Coccino, cuius tenor est. Fuit per Dominos resolutum Iurispatronatus non spectare ad Dominos

de Cacciacomitibus cũ olim Bartholomæus à quo isti descendūt donauerit illud Iulio de Albertis, eiusque heredibus, & successoribus, qui est vnus ex modis acquirendi Iurispatronatus cap. illud, de Iurepat. cap. vnic. eodem tit. in 6. Verall. decis. 287. par. 1. Lambertin. de Iurepat. lib. 1. par. 2. quest. 1. art. 1. num. 2. & quest. 4. artic. 1. fol. 149. Rota decis. vltim. de Iurepatr. in antiq. & quāuis ad hūc effectū requiratur cōsensus Ordinarij, vt in dictis iuribus; tamen de eo satis videbatur hinc constare ex assertione donationis, quæ concurrentibus adminiculis probat etiam, quod sit inter personas prohibitas, vt latè per Tiraquell. in l. si vnquam, in verbo donatione largitus n. 102. C. de reuocand. donat. Achill. decis. 1. de confess. ista autem non est nuda assertio, sed interuenit etiam nominatio Notarij, qui de dicta licentia fuit rogatus, & iuramentum ibi impetrauit licentiā ab Ordinario Episco-

po

po Pientia, prout constat per publicum instrumentum manu Ser. Antonij Roselli; et infra cum licentia dicti D. Ordinarij de qua in d. Instrumento. & inferius iurauit d. Bartholom. tactis, &c. omnia, & singula fuisse vera: vnde censetur iurasse, verum etiam esse consensum fuisse habitū ab Ordinario, quia d. clausula omnia, & singula in fine posita, refertur etiam ad enunciata, Alexand. conf. 17. num. 2. lib. 3. Ruin. conf. 137. nu. 6. lib. 1. & conf. 103. num. 11. lib. 4. Paris. conf. 97. nu. 91. lib. 1. Crescent. decis. 1. de fide instrument. concurrat etiā lapsus 36. annorū, qui si esset cum obseruantia, cessaret omnis difficultas: sed cum nunquam beneficium in isto tempore vacauerit, negari non potest, quin iste lapsus inseruiat pro adminiculo concurrat insuper admissio scripturarum Notarij qui de dicto consensu fuit rogatus, & insuper considerabant DD. non esse verisimile, quod dicta assertio

fuisse facta si verè consensus nõ interuenisset; cũ nõ possit excogitari causa, ex qua voluerit donans mentiri; cũ consensus Episcopi in donatione Iurispatr. non sit necessarius ad donationem, seu contractum donationis, sed ad translationē Iurispatronatus in donatarium, cum contractus possit fieri in præiudicium donantis cum disponat de Iure suo; sed non trāslatio Iurispatronatus, in qua requiritur consensus Episcopi, Rota decis. vltima, nu. 5. vers. item nõ est necessarius de Iure patronatus in antiquis, Rocch. eodem tractat in verbo ipse, vel eis nu. 31. Aduerte tamen hic dicitur, quod consensus Episcopi ante, vel post donationem potest interuenire, Rota d. dec. vltima, Rocch. in verbo pro eo num. 9. & est decis. Phan. 20. & propterea potuisse donatarium post donationem impetrare huiusmodi consensum, qui de facili concedi solet, maximè cum non fuerit donatum potentiore.

Bbb

S V M-

SVM MARIVM.

- 1 *Reuocatio non est permiffa quando res nõ est integra*
- 2 *Beneficium vni collatum. non potest auferri, & concedi alteri.*
- 3 *Habens priorem titulum præfertur, maxime in spiritualibus, num. 4.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia præsentandi quaestita alicui familie ratione donationis, an amittatur donando alteri familie.

RESOLVTIO CXCI.

- 1 **R**espondetur negativè si quidem quando res non est integra, puta quia iam alteri ius quaesitum esset, reuocatio non est permiffa l. partem §. fin. in fine, ff. quemadmodum seruitus amittatur, Ias. in §. Flavius de verb. oblig. n. 9. maxime accedente inuestitura, & concessione facta per Principem, quia etiam sine traditione isto casu dominium transfertur Bald. post Andream de Isernia in

cap. 1. que sit inuestitura, Matth. de Afflict. in decis. Neapol. 299. num. 14. & 20. & plurib. seqq. Io. And. in cap. olim, de verb. signif. Ludou. Roman. in cõf. 298. num. 2. vbi in specie dicit 2 Papam beneficium vacans si prius dederit vni, & demum alteri, præferri primùm, Marsil. in singul. 82. volo tibi, hoc idem voluit Iason. in l. Ciuitas nu. 6. ff. si cert. petatur; & Cardinales sũt Principes, hinc crimen læsæ maiestatis committere dicitur, qui Cardinalem offendit, cap. felicis, de poen. in 6. notatur in Clem. 1. de poen. Martin. Laud. de Cardinal. §. 7. §. 40. & plene per Anton. Corsetum. in tract. de præstant. Cardinalium per totum. Et cum firmus in spiritualibus ille præfertur, qui habet priorem titulum, non autem qui habuit priorem possessionem, vt limitãdo l. quoties, C. de rei vendic. dicit Io. Andr. in cap. continebatur, extra de his, quæ fiunt à Prælatis, dicens, quòd

- quòd quando sunt duæ ordinationes factæ ab Ecclesia, vel ecclesiastica persona; præfertur qui priorem habet titulũ, arg. cap. cũ inter, il 3. extra de elect. & cap. cum autem, de iure patr. & voluit Ludou. Roman. in d. cõf. 298. nu. 3. & est ratio, quia persona Ecclesiastica non potest variare, vt dicit Glos. in d. c. cum autem; quamquam
- 3
- 4

Roman. in cõf. 298. alias reddat rationes, tamen supradictã Glosam probat Io. Paul. Lancell. instit. Canon. lib. 1. tit. de institut. & iurepatr. §. sunt autem. & quod in spiritualibus semper præferatur titulus prior, Bald. in d. l. quoties opposit. 4. Salicet. oppos. 5. & Paul. de Castr. Portius in tract. conclus. lib. 2. Regul. 40. limit. 6.

De Quarta specie pertinentiæ ex Titulo vniuersali.

SVM MARIVM.

- 6 *Ius patronatus transit ad usufructuarium bonorũ.*
- 7 *Ius patronatus transit cum vniuersitate bonorũ absq. Episcopi consensu.*
- 2 *Ius patronatus cõsistens in Castro in dotem dato marito, transit ad eum.*
- 3 *Ius patronatus transit in conductorem Castri.*
- 4 *Ius patronatus Cappelle existetis intus fundum venditum, transferitur ad emptorem fundi.*
- 5 *Curator hereditatis iacentis potest præsentare ad beneficium Iurispatronatũ.*

ARGVMENTVM.

Ius patronatus Castro annexũ vel fundo, illis alienatis ad quem spectet præsentatio; quidue eis sequestratis, vel hereditate iacente.

RESOLVTIO CXCI.

Transit quidem Ius patronatus cum vniuersali

sitate bonorum, iuxta textum in cap. ex literis, de Iurepatronatus. ita ut Iuspatronatus consistens in aliqua vniuersitate bonorū 3 etiam temporalium, transit bonis venditis permutatis, vel aliter alienatis in acquirentem absque Episcopi approbatione Couar. variar. resolut. lib. 2. cap. 18. num. 8. Menoch. conf. 90. num. 118. Molin. de iust. & iur. disp. 620. num. 6. tract. 2. Azor. instit. moral. par. 2. lib. 6. c. 20. q. 8. Card. Tusc. conclus. 612. in fine lit. I,

2 Unde infertur, quod Iuspaaronatus consistens in aliqua Villa, vel Castro dato in dotem; cum ea Villa, seu Castro transire in maritum, ut per Palat. in repet. cap. per vestras, de donat. inter virum §. 43. à princ. Baet. de decima tutorum, capit. 23. num. 19. & in tract. de meliorand. filiabus, cap. 26. num. 1. Tiracquell. post leges connub. Glos. 9. num. 7. Molin. de primog. lib. 1. cap. 24. nu. 3. Menoch. conf. 66. num. 27.

Barbos. in l. diuortio, §. si vir, num. 55. cum seqq. ff. solut. matr. Mant. decis. 140. num. 2. & 13.

Item infertur in conductore Castri, aut Villæ, vbi est Iuspatronatus illud transire, quod & clarè annuere videtur text. in d. c. ex literis, dum ait Iuspatronatus transire in conductorem Villæ datæ ad firmam; verum in explicando an hoc solum procedat in conductione ad longum tempus, an etiam in illa, quæ ad medicum fit, mire variant Doctores. Nam Abbas ibi n. 5. sub distinctione rem componit dicens illationem procedere vbi locatio ad longum tempus facta cernitur; ex aduerso verò adueta per Doctores contrariam tenentes si ad modicum sequuntur Caballin. milleloq. 145. incip. Ius præsentandi, num. 3. par. 1. Spin. in speculo testam. Glos. 4. nu. 119. Cened. ad Decretal. collect. 5. num. 10. Palat. in repet. cap. per vestras §. 43. col. 3. licet sint alij qui ab-

solu-

solutè tenuerint Iuspatronatus annexum Villæ, vel Castro in his terminis transire solummodo cum datur in emphiteusim, vel feudū. cuius opinionis author est Castr. conf. 262. Venerabilis vir vol. 2. vbi num. 2. alferit text. procedere vbi 4 translatum est utile dominium, scilicet cum datur in emphiteusim, vel in feudū; explicās illud verbum ad confirmam; de emphiteusi, & hæc Pauli de Castro opinio iudicatur communis teste Roch. in tract. de Iurepatron. verbo ipse, vel is à quo in 26. quæst. propè num. 58. & Lambertin. in simili tract. art. 2. quæst. 8. princ. par. 1. lib. 1. Ludou. tom. 3. commun. opinion. sub tit. de Iurepatr. conclus. vnic. vers. acquiritur etiam pagin. 534. col. 2. Nouarius lib. 1. quæst. for. cap. 146. sub num. 5. vbi etiam nu. 2. dixit, quod hæreditate vendita, in qua consistit Iuspatronatus, in emptorē illud transire, ut etiam ultra alios notarunt ante eum Molin.

de primogen. lib. 1. cap. 24. nu. 25. Gratian. regul. 341. num. 5. Achil. de Grass. de cif. 9. de Iurepatr. Salazar. de vsu, & consuet. cap. 12. num. 7. Gregor. Humad. in l. 8. tit. 15. par. 1. & reliqui per eum citati.

4 Sic etiam in fundo vendito, in quo existit Iuspatronatus in Cappella intus illum ædificata; venditum, & translatum præsumitur pariter ipsū Iuspatronatus Berous in d. cap. ex literis conclus. vltima, & alij plures, quos allegat Campanil. in diuers. iur. canon. Rubr. 11. cap. 13. num. 255. idem dicit in palatio vendito, maximè si aditus ad Cappellam nō pateat aliūde, quam per illud, ut per Zabarell. in cap. cum secūdum vers. idem dico de Iurepatr. Boer. decis. 322. in fine, Bertazzol. de clausul. instrument. claus. 26. Glos. 13. sub num. 3. Lamber. de iurepatr. lib. 1. p. 2. quæst. 5. princip. artic. 18. quidquid contrarium voluerint Innocent. Io. Andreas, & Hostiens.

stiens. in d. cap. ex literis, Ludou. conclus. 42. vers. declaratur septimo: cum contra ipsos sit verior, & communior opinio.

5 Quæ conclusio est vera, etiam si hæreditas iaceat, cū curator hæreditatis iacentis possit præsentare ad beneficium Iurispatronatus dictæ hæreditatis, vt diximus decis. Cur. Archiepis. 11. par. 1. & prosequitur Campanil. in diuers. Iur. canon. d. c. 13. num. 360.

6 Item infertur Iurispatronatus in fructuarii vniuersitatis bonorum transire, vt per Roch. de Iurep. in verbo ipse, vel is à quo in quaest. 28. à num. 62. Molin. de primog. dict. cap. 24. num. 3. Spin. de testam. glos. 4. num. 113. Menoch. conf. 66. num. 26. Cened. collect. 5. nu. 5. Campanil. dicto cap. 13.

7 Item infertur Villa, vel Castro, vel bonis sequestratis, in quibus consistit Iurispatronatus, si durante sequestro vacauerit beneficium, cuius electio, vel

præsentatio ad sequestratam Villam, vel Castrum pertinebat; sequestrem ad illud beneficium vacans eligere, vel præsentare posse, vt post alios Azor. institut. moral. p. 2. lib. 6. c. 25. q. 17. Reginal. in Praxi fori poen. lib. 30. tract. 3. n. 245. Campanil. d. c. 13. n. 360. Barbof. in tract. de offic. & potestat. Episc. p. 3. allegat. 71. u. 39. ea ratione quia possessione regulariter habet sequester

SVMMARIVM.

- 1 *Præsentans ad Iurispatronatus hereditarium præsumitur fecisse vti heres si erat in gradu successibili.*
- 2 *Descendentiam non tenetur probare ille, qui est in quasi possessione præsentandi.*

ARGVMENTVM.

An præsentans ad Iurispatronatus hereditarium, præsumatur fecisse vti heres si erat in gradu successibili.

RESOLVTIO CXCIII.

1 **R**espondeo pro affirmatiua ex decis. Rotæ in vna Lauden. Cappellanæ 9. Maij 1616. coram Caualerio, cuius tenor est; Die 26. Februarij præteriti in disputatione dubij an constaret de descendentia illorū, qui ad Cappellaniam, de qua agitur præsentauerunt; hinc inde resolutum fuit probari descendentiam eorum, qui præsentauerunt Ioannem Franciscum Medicem, & reseruatam, vt de alijs in dubio contentis videretur, ideò dubitatum fuit, an constaret de descendentia eorum qui præsentauerunt D. Callistum Conradum, quod dubium pariter affirmatiue resolutū fuit, præsentatio enim Callisti facta fuit à Ioanne Paulo, & Fabritio de Corradis, Alexandro, & Iulio de Bocconibus, Ludouico, & Ioan. Baptista Fratribus de Villanoua, & ab alijs eiusdem familiae.

Quoad Ioannem Paulum

& Fabritium de Corradis præsentantes dicebatur sufficienter probari eorum descendentiam ab Alexandro, qui fuit filius quondam Guerrini, qui ultimo loco præsentauit de anno 1585. ex responsione patris ad positionem, in qua dixit Guerrinum fuisse ipsorum auum paternum.

2 Nec obstare visum fuit, quòd negaretur qualitas hereditaria, nempe quod Ioannes Paulus, & Fabritius fuerint hæredes Guerrini sui patris, quia fuit responsum sufficere, quòd præsentantes, de tempore præsentationis fuerint nepotes, & sic in gradu successibili absq. eo, quòd probaretur adiuisse hereditatem: quia cum Iurispatronatus sit de sui natura hereditarium, non est probanda qualitas hereditaria; sed probata descendentia in gradu successibili eo ipso, quòd quis præsentat, dicitur adiuisse, & se immiscuisse in hereditate, cum actus præsentationis in patronatu hereditario citra ius, & nomen hære-

hæredis fieri non possit, ut fuit dictum in Auerfana Iurispatronatus, seu Beneficij 23. Iunij 1603. coram Litta, & in eadem 15. Martij 1610. coram R.P.D. Pirouano.

Quoad Alexandrum, & Iulium fratres de Bucconibus, qui pariter præsentauerunt de dicto anno 1555. mediante speciali Procuratore; Domini dixerunt non fuisse necessariam aliam probationem, quia cum essent in quasi possessione præsentandi releuantur ab onere probandi descendantiam, Card. Seraph. decis. 1334. nu. 8. & fuit dictum in Baren. Beneficij 18. Martij 1613. coram R.P.D. Vbaldo.

Quoad illos de Villanoua pars concedebat esse iustificatam descendantiam, quia ipsa etiam fuit cumulatiue ab eisdem præsentata.

Ex his conclusum fuit constare de descendetia eorum, qui præsentauerunt Corradum.

SVMMARIVM.

- 1 Præsentatus ab usufructuario omniū bonorum, præfertur ei, qui præsentatus est ab hærede, & infra num. 8.
- 2 Iurispatronatus transit in alium cum vniuersitate absque consensu Episcopi.
- 3 Legatum usufructus omnium bonorum est vniuersale.
- 4 Vusufructu omnium bonorū legato omnis fructus ad legatarium pertinet, & infra num. 6.
- 5 Ius præsentandi esse fructus Iurispatronatus.
- 7 Vusufructus omnium bonorum non potest intelligi relictū pro alimentis tantum.
- 9 Præsentatus ab uxore an debeat præferri præsentato à Viro, qui Villam accepit in dotem, in qua est Ecclesia Iurispat.
- 10 Rot. decis. 10. in fine de Iurepat. in nou. declaratur.
- 11 Præsentatus à pupillo præfertur ei, qui est præsentatus

- sentatus à tutore.
- 12 Creditor quauis percipiat omnes fructus pignoris, si vniuersitatem habeat pignori obligatam, in qua sit Iurispatronatus non potest præsentare.
 - 13 Iurispatronatus transit in maritum cum vniuersitate data in dotem.

ARGVMENTVM.

Pertinentia præsentandi an competat usufructuario.

RESOLVTIO CXCV.

Respondi in facti contingentia competere usufructuario per decis. Rotæ, cuius tenor est ex memorabilibus propositis loco causæ, cum ageretur per audientiam cōtradictarum apud me. quæsitum fuit, an præsentatus ab uxore, quæ à marito relicta est usufructuaria omnium bonorum debeat præferri præsentato ab hærede.

Et quidem contra informantem decisum fuit eum

præferri, qui præsentatus est ab uxore.

Primum quia Iurispatronatus in alium transit cum vniuersitate, etiam sine consensu Episcopi, cap. ex literis, & capit. cum seculum, de Iurepat. ergo transit etiam in usufructuarium omnium bonorum, quia huiusmodi legatum intelligitur vniuersale, l. quoties, §. vltim. ff. de usufruct. coniuncta l. cogi, in princ. cum l. præcedent. ff. ad Trebell. & l. uxori, meæ, de usufruct. legat.

Secundo, quia usufructu legato omnis fructus rei ad usufructuarium pertinet, l. usufructu legato, ff. de usufruct. ergo cum in bonis defuncti Iurispatronat. comprehendatur, ius præsentandi magis ad vsum fructum, quam ad hæredem debet pertinere, quia est fructus Iurispatronatus, Innoc. Anton. Butr. Abb. & alij in cap. consultationibus, de Iurepat. Glof. vlt. & ibi Doct. in cap. cum Bertoldus, de reiud. Rota decis. 10. de

Iurepatronat. in nou.

Neque iure dici potest, quod illi dūtaxat fructus, qui sunt pro alimentis destinati ad usufructuarium, pertineant, in quo genere iuspræsentandi non reperitur, vt scribit à Monte Pico, in l. Titia, §. Titio cum cum nuberet, quæst. 39. n. 106. vers. nec obitat, de legat. 2. quia respondetur primò usufructu legato omnes fructus ad usufructuarium pertinere, d. lege usufruct. legato, ff. de usufruct. & nullam rem esse, quæ nõ cedat in vsumfruct. l. usufruct. bonorum, & ibi notat Alex. ff. de leg. Falcid. d. l. vxori meæ, ibi omnium pertinere, de vsum. leg.

7 Secundò responderur usufructum omnium bonorum non videri relictum, pro alimentis dumtaxat; nam si pro alimentis tantummodo relictus esset, deberet restringi ad vsum, & tamen inter vsum, & vsumfructum magna est differentia, vt colligitur ex l. 1. & tot. tit. ff. de vsum. & l.

pen. num. 6. post princ. & tot. tit. de vsum. & habitat. alium esse titulum de vsum. lega. alium de alimentis legatis, neque legatum usufructus restringi debet ad alimenta, nisi fuerit expressum, Ang. in cons. 338. n. 7. & hoc certo certius est, vt ex prædictis iuribus apparet.

8 Et hanc opinionem, quod ius præsentandi magis pertineat ad vxorem relictam usufructuariam omnium bonorum, quam ad hæredem, post longam disputationem tenet, Lamb. in tract. de iurepat. lib. 1. p. 2. q. 10. princ. art. 3. vbi etiam num. 22. vers. posset etiam dici cum seq. refert Anton. Corf. qui postea fuit Auditor Rotæ, & Christophorum Ablam Iureconsultos primarios legentes in studio Parauino, ita consulisse, & in Ciuitate Calabria sic iudicatum fuisse.

9 Neque huic sententiæ obstat Rotæ decis. 10. in infine de iurepatr. in nou. vbi tenet, quod si Villa data fuerit in dotem, in qua sit

Iuspa-

Iuspatronat. & maritus, & vxor concurrant in presentando; presentatus ab vxore debeat præferri presentato à viro, & tam si vir fructus dotis debeat percipere cap. per vestras, de dot. nat. inter vir, & uxor. & c. salubriter, de usur. l. dotis fructus in princ. ff. de iur dot. quia illa opin. non est decis. Rotæ, sed opinio collectoris; nam superius dicitur per omnes Dom. fuisse conclusum, & determinatum ualere consuetudinem temporis immemorabilis, quod maritus ratione Ville sibi datæ in dotem, in qua consistit Eccles. Paroch. cuius Iuspat. spectat ad vxorem posset ad Ecclesiam uacantem personam idoneam presentare. & postea subijcitur maritum secundum aliquos posse quacunque etiam consuetudine circumscrip. de iure communi presentare.

Et huius sententiæ assignantur plures rationes, quibus explicitis collector hæc verba subiunxit: Si ve-

ro ambo maritus, & uxor concurrerent in presentatione, crederem præferendum presentatum ab uxore. unde ex illo uerbo crederem, euidenter apparet, non fuisse à Dominis ita decisum, sed dictum à collectore, & ita intelligit Abb. in cap. ult. num. 8. in fin. de concess. præbend. & quamuis ipse sequatur opinionem collectoris, illa tamen non uidetur tuta, quia repugnant rationes Dominorum, & contrariam sententiam sequitur per illum textum etiam Rom. in l. ult. nu. 50. ff. solut. matr.

11 Neque obstat, quod obijcitur presentatum à pupillo præferri debere presentato à tutore, & not. per Io. Andr. in capit. ex eo de elect. lib. 6. in Nouella, quia tutor, non est Dominus, nec usufructuarius bonorum pupilli, nec sibi ipsi possidet sed pupillo, l. 1. §. adipiscimur, & ibi Bar. & alij, ff. de acq. poss. & ideo hoc nihil commune habet cū marito, & usufructuario, qui

Ccc 2 fru-

fructus percipiunt, & suos faciunt, vt notissimi Iuris est, & ita animaduertit Anton. de Butr. in cap. vlt. nu. 12. de concess. præbend. & Ias. in l. diuortio, §. fin. vir. in fundo nu. 7. ff. solut. mat. diuersum est in usufructuario omnium bonorum; quia generaliter omnes fructus ad eum pertinent, nullaq. habetur consideratio alicuius honoris, seu alimentorum, vt dictum est.

12 Neque etiam obstat, quod si creditori datum sit pignus vniuersitatis bonorum, in qua existat Iuspatronatus, is facultatem habeat fructus percipiendi, & tamen non possit præsentare, cap. cum Bertoli & ibi not. glos. vlt. de re iudic. quia creditor percipit fructus nomine debitoris, eosque soluto debito tenetur restituere, vel in sortem imputare, seu cum credito compensare, cap. 1. & 2. de vsur. leg. 1. & 2. C. de pigno. 2. §. 10. fructus autem, qui consilii in præsentatione, nec debitori potest restitui,

neque cum credito compensari, vt dicit Glos. in d. cap. cum Bertol. at maritus fructus dotis perceptos constante matrimonio non tenetur restituere, nec cum aliquo compensare, vt declarat Felin. in d. cap. cum Bertol. num. 44. quod similiter locum habet in vsu fructuario omnium bonorum, quia Iure proprio omnes fructus suos facit, vt superius dictum est.

13 Quin etiam communis est hæc opinio, quod Iuspatronatus transeat in maritum cum inuersitate data in dotem; vt attestatur Rocch. de Cur. in tractat. de Iurepat. in illis ver. ipse, vel is à quo, q. 28. nu. 62. ad fin. & ideo comm. etiam intelligitur opinio, quod Iuspatronatus transit in usufructuarium omnium bonorum, vt profitetur Lamber. in d. tract. de Iurep. lib. 1. par. 2. quæst. 10. prin. art. 3. in fine.

Atque ex his constat præsentatum ab vxore usufructuaria omnium bonorum,

ci

ei præferendum esse, qui ab hærede est præsentatus.

S V M M A R I V M.

- 1 Emptor Iuris alicuius vniuersitatis non habet neq. plus, neque minus, quam ipsa vniuersitate continetur.
- 2 Castrum appellatione Iuris vniuersalis continetur. vaßallitium cum omnibus suis oneribus, & honoribus.
- 3 Res censetur vendita cum suis seruitutibus eo modo, quo reperiebatur apud venditorem, præsertim concurrente sententia emptoris.
- 4 Promissio de euictione non operatur, nisi quo ad ea, quæ fuerunt vendita.
- 5 Iuspatronatus vendi non potest, etiam sub vniuersitate verbali.
- 6 Comprehenditur in venditione, seu cessione, quæ fit ex titulo vniuersali.
- 7 Transit ad quoscunq. hæredes mediante tutela vniuersali hæredis.

8 Etiam transit in emptorem hereditatis.

9 Vniuersalitas non resoluitur in singularitatem, quando fit venditio, seu cessione vniuersalis respectu rei, quæ sub se vniuersitatem continet.

10 Iuspatronatus non transfertur mediante venditione, seu cessione, etiam omnium bonorum, iurium, & actionum, verbis generalibus, & vniuersalibus facta: secus quando venditio est vniuersalis respectu rei.

A R G V M E N T V M.

Pertinentia Iuris præsentandi an acquiratur per emptionem vniuersitatis verborum tantum, non autem rerum.

R E S O L V T I O C X C V.

1 I N venditione Iuris alicuius vniuersalis, vt emptor non habet neque plus, neque minus, quam in ipsa vniuersitate continetur, l. venditor in princ.

ff. de

ff. de hæred. vel act. vend. intelligitur enim facta venditio eius, quod est in vniuersitate eo modo, quo est, vt dicit Bald. in l. 1. num. 1. C. de euiction. exemplum potest dari quando venditur Castrum, & Iurisdicção nam dicitur vendi Ius vniuersale, Bart. in l. 1. num. 7. ff. de edendo, Bald. in l. fin. sub num. 48. vers. si item. vendo Castrum, C. de ædibus. Hinc dicit Bald. in d. l. 1. C. de euict. circa fin. n. 2 quod si res est in vniuersitate, quoad solam detentionem; censetur etiam quoad solam detentionem vendita, & ita tenuit Rota in vna Tiburtina Castri Sancti Poli 15. Ianuarij 1590. coram Cardin. Ploto. vbi amplius præsupponebatur scientia emptoris; & fuit dictum, quod res censebatur vendita cum suis seruitutibus eo modo, quo reperiebatur penes venditorem: emptor enim sciens rem sibi venditam esse obnoxiam seruitutibus, si vult eam liberam debet curare,

vt hoc exprimatur clarius; alioquin venditor non censetur eam vendidisse liberam, vt docet Salicet. in l. 1. sub num. 2. C. de euiction. in illis verbis, quia illam rem non intelligitur vendidisse. & hoc procedit etiã, quod fuerit promissa euictio ex quauis causa, tam cogitata, quam incogitata; quo casu scienter emens etiam rem alienam potest agere de euictione, Rota decis. 142. n. 5. par. 2. diuers. quia prouisio huiusmodi non potest operari suum effectum, nisi quoad ea, quæ fuerunt vendita.

Sed quæstio est non contentenda an in venditione, seu verbis generalibus Ius patronatus: Et comprehendatur etiam explorati iuris est, quod Ius patronatus per se vendi non potest, quia hoc expressè Ius prohibet, c. de Iure de Iurep. Sed in venditione titulo vniuersali facta est distinguendum, aut enim fit venditio Castri, hereditatis, seu di, aut alterius rei similis, cui

cui adhæret ipsū Ius patronatus; & tunc mediante tali venditione, seu cessione, quæ fit ex titulo vniuersali, transit etiam Ius patronatus, vt post alios tradit Lambertin. de Iurepatr. lib. 1. cap. 24. num. 7. & seq. Doct. in capit. ex literis, vbi Abb. in primo not. & in c. cum secundum, de Iurepatr. Dec. conf. 127. num. 1. & 3. ad medium, vbi testatur de communi: & quod transeat ad quoscunq. hæredes mediante titulo vniuersali hereditatis, tradit Cou. lib. 2. var. resol. c. 18. n. 6. Iason. in l. 1. num. 71. ff. de legat. 1. vbi etiam Dec. num. 2. Tirraquel. de primogen. q. 36. Fuscus. singul. 114. litera I de communi Gig. conf. 50. nu. 3. Faber. in rubr. instit. de rerum diuis. num. 2. similiter quod in emptorem hereditatis, tenet idem Couar. lib. 1. variar. resolut. c. 13. num. 3. lib. 2. cap. 18. nu. 8. Diaz. in regul. 401. Fruscus singul. 115. litera I, Abb. in cap. quærelam, de Symon. num. 4. vbi Anan.

num. 6. Felin. num. 3. glos. in verbo ipse, vel is nu. 46. Costa. in c. si pater in 2. p. in verbo Trebellianica n. 7. latè Fietr. Moij in tract. de controu. in tit. de empt. & vend. nu. 41. vers. sed quæro de Cittel. de iurepatr. quæst. 1. num. 11. Ratio huius conclusionis est, quia, quando fit cessione, seu venditio vniuersalis respectu rei, quæ sub se vniuersitatem continet; talis vniuersalitas non resoluitur in singularitatem, ad text. in l. 1. C. de euict. ideò nil mirum si cum ea transeat Ius patronatus per se; cum hoc casu non dicitur vendi, sed potius in quandam necessariam consequentiam rei uenditæ, cui adhæret: & multa in necessariam consequentiam permittuntur fieri, quæ principaliter prohibentur, uulgata l. 1. ff. de author. tutor. Aut fit uenditio, seu cessione omnium bonorum, iurium, & actionum, & tunc est distinguendum, nam si in dictis bonis comprehenditur Castrum, Villa, hæreditas,

ditas, aut tale quid uniuersale, cui sit annexum Iuspatronatus; & idem est dicendum, quod supra, vt per Dec. in capit. sedem, nu. 3. **I** de rescript. Aut non comprehenditur, & tunc mediante uenditione, seu cessione etiam omnium bonorum, iurium, & actionum, uerbis generalibus, & uniuersalibus facta, Iuspatronatus non transfertur, ut declarat Innoc. in d. cap. ex literis, nu. 2. quem sequuntur Hostien. nu. 5. uers. sed quid si quis obligat, uel uendit. Ioan. Andr. nu. 3. uers. dixit Henric. Boich. n. 3. Card. n. 4. q. 11. Anchar. nu. 10. Ioan. de Anan nu. 10. Bero. nu. 55. de Iurep. Freder. de Sen. conf. 225. nu. 2. Bald. conf. 32. nu. 1. Mil. in repert. in uerb. patronus, Dec. in d. cap. sedes nu. 7. in fine, & n. seq. qui testatur de communi, idem Bald. in l. fin. nu. 48. C. de edict. Diu. Adr. toll. Aym. conf. 139. nu. 5. Crot. conf. 159. nu. 7. lib. 2. uariar. resolut. cap. 13. nu. 4. Lam-

bert. de Iurepat. lib. 1. p. 2. q. 5. princ. art. 4. & ratione post Innoc. Anchar. & alios optimè assignat; Bald. in conf. 1. nu. 5. lib. 3. quia quando fit cessione, uel alienatio uniuersalis respectu uerborum tantum, tunc talis uniuersalitas soluitur in singularitatem, & non plus importat generalis illa expressio: quam enumeratio specierum, ideò sicut Iuspatronatus de per se uendi non potest dict. cap. de Iurepatr. ita etiam uendi sub ista uniuersitate uerbali, aliàs fieret fraus legi; cum ille, qui nihil aliud haberet, quam Iuspatronatus aut parum plus, posset sub pretextu uenditionis uniuersalis omnium bonorum, seu iurium quomodocunque competentium, ipsum Iuspatronatus uendere. neque enim appellatio bonorum potest in hoc casu importare uniuersitatem, sicut in dispositione testamentaria, ut bene respondendo ad l. bonorum de uerb. sign. tradit. Lambert. in d. tract. de Iurepatr. lib. 1.

lib. 1. par. 2. quæst. 10. art. 3. num. 3. 4. & 5. & num. 15. & quamuis Abb. in d. cap. ex literis, num. 11. de Iurepatr. Roch. eodem tit. in uerb. ipse, uel is q. 23. n. 42. Rebuff. in l. bonorum, ff. de uerborum signific. & signanter Dec. qui in hoc sibi parum constans est d. conf. 127. contrarium sentiant; Attamen opinio Innoc. & aliorum, quos supra citauimus, est magis communis, & firmiori ratione fulcita, **3** & illam amplexa fuit Rota apud Anton. Augustin. decis. 6. in manuscriptis, relata in decis. diuers. 152. lib. 3. par. 3. dum ibi concludit in cessione omnium iurium non fuisse comprehensum Iuspatronatus; ea ratione, quia erat cessione generalis uerbalis, quæ resoluebatur in suas species: & non uniuersalis ratione rei, prout requiritur, fuit resolutum in vna Lucana Iurispatronatus 6. Nouembris 1598. coram Litta, ubi erant data in solutum omnia, **I** & singula bona cum om-

ni iure, priuilegio, facultate, & prærogatiua, quomodocunque, & qualitercunque spectante, & pertinente, & nihil fuit dictum, quod Iuspatronatus translatum non censebatur.

S V M M A R I V M.

- I** Iuspatronatus an trāseat cum confiscatione bonorum, & distinguitur per authorem, ut num. 2.
3 Iudex Ecclesiasticus post confiscationem factam à Iudice laico, potest declarare delictum, postquam declarationem Ecclesiæ acquirat libertatem.

A R G V M E N T V M.

Pertinentia presentandi an competat Fisco ex confiscatione bonorum uniuersitatis, in quo aderat Iuspatronatus.

R E S O L V T I O C X C V I.

Regula est à Doctoribus magis communiter
D d d

niter amplexa, quod Iuspatronatus minimè uenit in confiscatione bonorum, ut traditum est à glos. in cap. satis peruersum, quinquagesima distinctione, Bartol. in extrauag. ad reprimendum, in verbo repellendo, Cardin. in clement. si plures, de Iurepatron. Afflict. in cap. vnico, §. ex eadem lege, nu. 9. in titul. de lege, Conrad. in vsibus feud. Bertachin in tract. de Episcopo, in quarta parte, vers. trigesimo quæro, num. 69. Archid. in cap. filius, decimasexta, quæst. 7. Præposit. in cap. 1. colum. penult. 10. distinct. Ang. de malef. in verb. & eius bona publicamus, num. 15. Rocch. de Curt. in tract. de Iurep. in verb. ipse vel is, q. 29. vbi recitatis aliorum opinionibus; tandem concludit, & testatur hanc negatiuam opinionem esse æquioram, Nell. de bannit. in 1. par. secundi tempor. quæst. 32. Albert. in tract. statutor. par. 3. quæst. 16. Cepol. cõs. crimina. 80. & alij plures,

quos recollegit Nouarius lib. 1. quæst. forens. cap. 146. num. 9. vbi hanc veriorem appellat opinionem.

2 Quidquid sit ex supradictis, in hac tamen facti specie distinguendum est, quod aut confiscatio est facta per Iudicem laicum, & tunc cessat pertinentia dicto Fisco, nam secundum veriorem sententiam, glos. in clem. pastoralis, verbo sententiæ, vbi Imol. n. 70. & 71. de re iud. & Collect. in cap. quibusdam, num. 10. vers. sed numquid, de poen. in cap. fin. num. 4. vers. quid si patronatus, de iurepat. & Rot. in caus. Agathen. Iurisp. 4. Martij 1602. coram Illustrissimo Domino Cardinali Pamphilio, tunc non transit Iuspatronatus. Vel confiscatio est facta per Ecclesiasticum, & tunc quia Iuspatronatus transit, datur ei pertinētia.

3 Sed quamuis Iuspatronatus non veniat in confiscatione facta à Iudice laico, nihilominus potest Iudex Ecclesiasticus declarare de-

re delictum, & confiscare bona Fisco Ecclesiæ; & effectus erit, quod Iuspatronatus extinguetur, & Ecclesia remanebit libera sub Episcopi potestate. Imol. in clem. pastoralis, nu. 72. in fin. de re iud. Rot. in vna Lucana Iurispatronatus 27 Aprilis 1627. coram Cocino: quod est verum, quando delictum est commissum in Ecclesiam, & Iuspatronatus sit hereditarium, & non gentilitium secundum distinctionem Doctorū, de qua per Iguenū in repet. l. necessarios, §. nō aliās, in 1. par. num. 438. vers. vel melius, & nu. 482. vers. similiter, Iuspatronatus, ff. ad Senat. consul. Sylvan. & sentit Roch. de Iurepat. in verb. ipse, vel is, num. 72. Syluest. licet indistinctè loquatur, prout & alij Summistę in ver. Iuspatronat. quæst. 5. vers. 6. Ang. nu. 36. & Tabien. n. 25. & his ad stipulatur quod huiusmodi materia regulatur secundū terminos feudi, & emphytheusis, Roch.

Roch. loc. alleg. Cardin. clem. plures, col. fin. nu. 8 de Iurepat. & in feudo, & emphytheusi, Rota admittit prædictam distinctionē, Cyn. in l. 2. in fin. C. de lib. & eorum liber. Bart. in l. 1. num. 2. C. de interd. & relegat. las. in l. 2. nu. 192. C. de Iuremphyt. Molin. de primog. Hisp. lib. 4. cap. 1. n. 36. Clar. in lib. 5. recept. senten. §. si. q. 78. vers. quæro modo, in fine.

SVMMARIVM.

- 1 Proximus dicitur qui quomodo est sanguine coniunctus.
- 2 Proximorū appellatione femina comprehenduntur, & nec dum agnati num. 3. & qui sunt ex latere materno num. 5. ex communi vsu loquendi, ut ibi.
- 4 Consanguineorum appellatione continentur omnes sanguine coniuncti.
- 6 Proximorum appellatione maritus, & uxor continentur.

7 *Proximorum verbum capi-
tur secundum subiectam
materiam.*

ARGUMENTVM.

*Pertinentia presentandi qui-
bus competat quoties iuspa-
tronatus erigitur pro se, &
eius proximioribus.*

RESOLVTIO CXCVII.

Respondi in facti contin-
gentia competere illi
qui de iure proximus dicitur
qui quoquo modo est
sanguine coniunctus l. du-
dum, C. de contrahend. em-
pt. vbi glos. in verb. proximi-
s, quæ exponit proximis
id est consanguineis, & Bal.
ibidem in fine dicens proxi-
mum appellari per lineam
sanguinis coniunctum Al-
ciar. in l. proximi num. 5. ff.
de verborum signific. Ber-
tra. conf. 30. num. 3. lib. 1.
Franchus in capit. si pater
col. 63. vers. 27. de testamen-
tis in 6. & Tiraq. qui multa
iura ad id expendit de re-
tra. lign. §. 1. glos. 9. num.

151. foemine tamen proximo-
rum appellatione com-
prehenduntur vti tradunt
Angel. conf. 289. viso facto
col. 1. Dec. conf. 223. num.
3. conf. 253. num. 4. conf.
269. num. 4. conf. 527. nu.
5. conf. 570. num. 10. Tiraq.
de retr. lign. §. 1. glos. 9. nu.
201. Decia. conf. 45. n. 12.
vol. 2. col. 98. nu. 3. vol. 3. &
Simon. de Petris in tractat.
de interpretat. vltim. volunt.
lib. 3. interp. 3. solut. 3. num.
10. nec tam agnati, sed etiam
cognati continentur, vt
scribunt Old. conf. 153. &
Dec. in l. bonorum in vtra-
que C. lectura num. 1. qui
admitti; ad quod expendo
text. in l. cum alienam, C.
de legat. & possent ad hoc
afferri omnes qui dicunt ap-
pellatione proximorum con-
sanguineum contineri; cum
& consanguineorum appel-
latione veniant omnes san-
guine coniuncti, capit. non
debet, de consang. & affinit.
veniuntque etiam illi qui
sunt ex latere materno Bar.
& Imol. in l. cum quidam
§. quod dicitur ff. de acqu.
hæred.

hæred. qui de communi
vsu loquendi procedere in-
quiunt; quod probat etiam
Laurus de Palatijs in tra-
ctat. quod stant. mascul. nu.
209. Franchus in d. capit. si
Pater col. 63. vers. 23. post
Bald. ibidem, Curt. Iun. col.
39. num. 5. & conf. 44. num.
4. & quod proximorum ap-
pellat veniant maritus, &
vxor tradunt Franchus d.
loco vers. 27. Laurus de
Palatijs ibi num. 213. imò
Francus ibidem ait hoc ver-
bum capiendum esse secun-
dum subiectam materiam,
quæ sententia suadetur cum
agnationis, & cognationis
differentia iam sit sublata
l. maximum vitium C. de
liber. præter. cum simil.
eum ergo hæc sint vera
clare patet testatorem in
hoc casu quemlibet Cleri-
cum proximiorē vocasse,
etiam quod ex sua familia
non sit.

SVMMARIVM.

1 *Consanguinitas quando nõ
est probanda in certo gra-*

*du sufficit quod probetur
in genere, quod etiam suf-
ficit quando non tracta-
tur de successione.*

1 *Ex donatione per unum
eiusdem cognominis alte-
ri facta presumitur iden-
titas familiae.*

ARGUMENTVM.

*Pertinentia presentandi qui-
bus competat quoties iuspa-
tronatus erigitur pro se, &
consanguineis.*

RESOLVTIO CXCVIII.

Respondetur, quod con-
sanguineorum appella-
tione proprie Agnati con-
tinentur, non autem cognati
l. si spurius. ff. vnde cogn.
tex. & glos. in l. consanguini-
tatis, C. de legit. hæ. & c.
coniunctiones 25. q. 2. qui
tex. ponderatur consideran-
do quod leges Grecorum
& Romanorum non admit-
tunt cognatos, sed agnatos
lege. C. de legit. hæ. Bar.
cum Apollill. Bald. optime
q. declarat theoricam Bar.
in

in l. cum quidam §. quod dicitur ff. de acqu. her. Cur. iun. conf. 167. col. 1. vol. 2. & Mand. conf. 69. text. in l. post consanguineos ff. de suis, & legi & Auth. de consang. & vterin. Simon. de Petris de interpre. ver. 2. du bit. 1. fol. 11. num. 21. qui multoscitat, & nouiss. Lancel. Gallia. conf. 96 ex cuius dictis ibi potest responderi ad ea quæ ipse idem in cautè dixit, & causæ deseruiens in conf. 16. ante num. 65. Est tamen ad hoc animaduertendum, quod quando consanguinitas non est probanda in certo gradu, sufficit in genere Anna. singul. 102. qui allegat Calca. conf. 8. & 9. optimè Pacian. cap. 12. num. 38. Mandos. conf. 83. num. 23. & conf. 356. vol. 2. Rubens conf. 16. num. 16. Cæphalus conf. 137. num. 38. vers. tolluntur etiam vol. 1. Peregr. de fideicom. art. 43. num. 65. & quando esset probanda in certo gradu procedit in casu successio- nis, quæ non defertur ultra

decimum gradum, ita Peregr. post alios dict. art. 43. num. 65.

Secundo animaduerten- dum, quod ex donatione per vnum eiusdem consan- guineis facta alteri, præsumitur idemptitas familiæ; quia ob coniunctionem sanguinis facta alteri præsumitur donatio, quæ alias non præsumeretur, in specie Cæphal. conf. 90. num. 22. vol. 1. quod tanto magis proce- dit in casu quo legatum est expressè factum illi, quem testator appellat consan- guineum, & idem Cæphal. dicto conf. 90. nu. 24.

Quemadmodum pariter ex verbis testamenti, in qui- bus testator vocat aliquem suum consanguineum; pro- batur talis consanguinitas nisi aduersarius doceat con- trarium Aret. conf. 37. col. 2. vers. tertius modus Sur- dus in decis. 145. num. 4. qui alios citat, & Peregrin. de fideicommissis art. 43. num. 86. post Socci. quem refert, & sequitur Anna. conf. 88. vol. 1.

SVM-

SVM MARIVM.

- 1 Idemptitas familiæ in du- bio non præsumitur, sed quando secus num. 2. 4. & 5.
- 2 Nobiles, & ignobiles in vna familia esse possunt.

ARGVMENTVM.

Pertinentia presentandi ad ius patronatus familiare quo- ties prætenditur ab eo, qui est eiusdem familiæ; an fami- liæ idemptitas præsumatur, an vero sit probanda.

RESOLVTIO CXCIX.

- 1 Licet idemptitas fami- liæ regulariter non præsumatur, iusta commu- niter notata in l. quoties ff. de probationibus, ita quod illam allegans teneatur pro- bare Seraphin. in decis. Ro- tæ 12.

Verum tamen præsumi- tur ex sequentibus.

- 2 Primo stante eodem no- mine, & cognomine identi-

tas præsumitur in specie, Cæphal. conf. 90. num. 18. vol. 1. Calcan. conf. 8. num. 2. conf. 9. col. 1. & Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsum- pt. 15. num. 48. vers. porro hæc identitas, qui respon- det Signorolo conf. 81. nu. 5. qui contrarium videtur tenere. Et facit conf. Aret. 37. col. 1. vers. maximè pro- pter identitatem nominis, & domus, & conf. 102. col. 3. & quamuis in vna fami- lia, vel domo possint esse 3: nobiles, & ignobiles, vt per Soccin. conf. 246. colu. 2. lib. 2. tamen probata nobi- litate ab extra non præsu- mitur pluralitas, sed identi- tas Anna singul. 359. & tan- to magis probata nobilitate in eadem Ciuitate præsumitur identitas familiæ. 5: Secundo ex identitate insigniorum præsumitur i- dentitas familiæ Bart. in l. tutelas ff. de capit. diminur. Cassaneus in Catalogo glo- ri. mundi part. 1. consider. 41. fol. 14. Anto. Cioffus conf. 18. num. 7. lib. 1. no- uis. Ioseph. Rusticus in tract.

tract. quādo filij in condit. positi censeantur vocati, libro 2. cap. 6. num. 72. fol. 47. & Anna alleg. 57. num. 20. lib. 1. qui citat. Bar. tantum in tract. de armis Cala. in tract. de mod. articuland. & proband. §. 2. glos. vnic. num. 945. vbi pariter Nouarius in addit.

- 5 Tertio ex accessu ad nuptias, & ex asportatione vestium lugubrium in morte; consanguinitas, & identitas probatur, tenet in specie Anna alleg. 57. num. 21 lib. 1. & vltra ipsum Pac. omnino videndus, in tract. de probat. lib. 2. cap. 12. nu. 20. & scq. Cala in tract. de modo articuland. & proband. §. 2. glos. vnic. nu. 947 & Peregr. de fideicom. art. 43. num. 88. in fine.

SVMMARIIVM.

- 1 *Pertinentia acquiritur permutatione.*
- 2 *Laicus non potest permutare cum Ecclesia.*
- 3 *Ius patronatus quando permutatur eum Ecclesia.*

non requiritur consensus Episcopi.

- 4 *Ius patronatus de per se consideratum non potest permutari.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia an queratur per permutationem.

RESOLVTIO CC.

- 1 **I**Nter alias species querendi ius patronatus est, & illa quoque, quæ acquiritur per permutationem, cap. nemini. 16. quæst. 7. tradit Azor. instit. moral. part. 2. cap. 20. quæst. 7. Rocc. de Curte. de iurepatr. verb. ipse, vel is à quo; quæst. 16. num. 28. Zecchius de benefic. & pens. cap. 12. num. 7. Barbosa de offic. & potest. Episc. allegat. 71. num. 31. part. 3. attamen non potest Laicus permutare ius patronatus cum Ecclesia, accipiendo aliam Ecclesiam, nisi quando Laicus habet in iure patronatus vniouem cum Ecclesia Archidiaconus.

diac. in cap. vnico. col. 2. de iurepatr. lib. 6. Mantic. de tac. & ambig. conuent. lib. 25. tit. 9. numer. 42. & 44. tunc enim ratione dictæ communionis fit permutatio, etiam abiq. Episcopi consensu, prout ius patronatus quoties permutatur cū Ecclesia, nec requiri Episcopi consensum probatur in cap. vnico de iure patronatus in 6.

- 4 Licet regulariter ius patronatus de per se consideratum nequeat permutari, cum alia re profana, nam committeretur simonia, Hostiens. in summa, tit. de iure patronatus, §. qualiter transferatur, versic. Res permutata Glos. in clem. plures, in verbo liberè, de iure patronatus, Cardin. Zabarella. in cap. cum lecuim, cod. tit.

SVMMARIIVM.

- 1 *Præsumitur esse patronus debet probare per glos.*

distintos se esse proximiorum fundatori.

- 2 *Vno ex fratribus declarato Ciue, & reliqui Ciues declarati censentur.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia presentandi proximioribus fundatoris non competit vbi non probauerint se proximiores fundatoris.

RESOLVTIO. CCI.

- 1 **I**N hac questione respōdeo cum decisione Rotæ in vna Viglicuanc. 24. Ianuarij. 1611. Coram Lugdunē. cuius tenor est. *Domini censuerunt filios, quondam Rolandi non esse admittendos ad ius patronatus, & ius presentandi. constat siquidē ex fundatione patronatus, prædictum ius fuisse reseruatum ad fauorem auorum proximiorum de progenie, & Patretila Andrij de Collis*
Ecc. Jun.

fundatoris gradatim, & successiue in perpetuum; atque, ideo qui Patronatum pretendit, tenetur probare per gradus distinctos se proximiores esse fundatoris, capit. licet ex quadam, de testibus Anchar. Conf. 52. num. 7. & 8. Alexand. conf. 82. in princip. lib. 1. Natta Conf. 388. num. 3. lib. 2. Alciat. presumpt. 8. nu. 9. reg. 3. Cephal. conf. 143. nu. 3. & 4. Dec. conf. 321. num. 161. Tiraq. de retract. Lignag. §. 1. glos. 16. num. 4. fuit dictum in causa Placentina Cappellania 10. Ianuarij. 1594. Coram R. P. D. Decano Nouar. in opusculo Iuris Pontificij noui, conclus. 3. num. 15. de Iure Patronatus.

Non obstat, quod Ioannes Augustinus, Frater Rolandi utrinque coniunctus fuerit de annis 1558. 1560. & 1567. & 1568. admissus ad presentandum, cum Ioanne Vincenzio Fratre, & Patre respectiue eorum, qui hodie

sunt Patroni. nam ista admissio, vel deducitur ad effectum probandi filios Rolandi esse in quasi possessione proximitatis; & cum hodie agatur in petitorio de pertinentia iurispatronatus, ista quasi possessio non releuat dictos filios ab onere probandi proximitatem Bald. in casu per tuas, n. 4. vers. item hoc operatur, de probat. l. as. in l. neq. professio, num. 2. C. de testam. & alios citat de quibus magis communi testantur Alciat. de presumpt. reg. 3. presumpt. 38. num. 2. & 3. Roland. conf. 49. num. 48. lib. 4. Ultra quod possessio Ioannis Augustini non transiuit in filios Rolandi, ut etiam fuit in hac causa decisum 16. Iunij 1609. coram R. P. D. Ludouiso tunc Rotæ Auditore.

Vel deducitur dicta admissio ad effectum probandi proximitatis ea ratione quod cum ius presentandi spectare debeat ad duos proximiores, presumendum est Ioannem Augustinum fuisse

fuisse proximorem postquam admissus fuit ad presentandum, una cum Ioanne Vincenzio: probata vero hac proximitatis qualitate in Ioanne Augustino, censeri debeat etiam probata
2 ex Rolando eius Fratre per ea, qua tradit Angel. in Authent. ut liceat matri, & aua §. 1. vers. ad hac in fin. Cott. in verb. sententia data pro uno, Tiraquell. de nobilitat. capit. 17. num. 3. videlicet, quod ubi pluribus fratribus ex eodem patre natis vnus pronuntiatur Ciuis, Perusinus, censetur etiam alij fratres Ciues Perusini abque alia probatione.

SUMMARIVM.

- 1 Parentum appellatione in materia foundationis, Iuris patronatus an veniant parentes.
- 2 Verba perpetuis temporibus, apta sunt comprehendere descendentes de gradu in gradum, propter implicitum statum

futuri temporis.

- 3 Enunciatiua antiquissime probant communem hominum opinionem.
- 4 Communis hominum opinio præsumentur vera.
- 5 Sententia plenè probat existentiam Iuris patronatus, & eius naturam in præiudiciū Ordinarij
- 6 Ius patronatus quando hereditarium, & familiare censeatur.

ARGVMENTVM.

Pertinentia Iuris patronatus acquiritur omnibus de familia, & agnatione, ubi est erectum pro se, & suis parentibus.

RESOLVTIO CCII.

- 1 IN casu erectionis Iuris patronatus pro se, & suis parentibus dicebam in casu mihi proposito, fuisse quesitam pertinentiam presentandi omnibus parentibus de familia, & agnatione fundatoris necdum patri, & ma-

tri fūdatoris, per rex, in l. parentes, ff. de verborum significatione, & iuxta hanc sententiam censuit, Rota in vna Mediolanen. iurispatronatus 29. Aprilis 1613. coram Pirouano, cuius tenor est cum patronatus, de quo agitur ab vna parte pretendere- tur gentiliius, ab altera verò hereditarius: Domini distinguendo tempora censuerunt fuisse gentilium vsque ad annum 1520. referuando videre abinde citra, cuius naturæ esset, constat enim de initio foundationis huius Patronatus ex codicillis Benedicti dicti Rozi, vsque de anno 1024. Regnante Conrado Imperatore, & eius Imperij anno 9. in quibus enunciatum tenor foundationis huius patronatus ab eodem Codicillante constituti fauore suorum parentum proximorum, quibus post obitum suum reliquit ius eligendi successorem vtiliorem perpetuis temporibus

de eorum parentibus proximioribus de paterna parte ad hoc ministerium: & quoties cunq; iurispatronatus parentibus relinquatur, certum est id deberi à primo relinquire omnibus de parentela, & familia vocatorum. quia appellatione parentum propter subiectam materiam, & communem vsu loquendi, non est intelligendum de patre, & matre Codicillantis, sed de agnatione, & familia ipsius Tiraquell. de retract. consan. §. 1. glos. 8. n. 1. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 88. num. 18. Pereg. de fideicom. art. 22. num. 31. Rimin. Iun. loquens de patronatu in cons. 308. num. 2. vol. 3.

Nec satisfactum videtur menti Codicillantis, vt parentes ab eo nominati post eius obitum habeant ius patronatus; nisi etiam ad omnes successi- uè de agnatione, & familia perueniat. cum verba perpetuis temporibus sine

apta

apta comprehendere descendentes de gradu in gradum propter implicitum statum futuri temporis, secundum opinionem Cumanii in l. cum ita §. de fideicommiss. num. 4. ff. de leg. 2. & in l. Gallus §. quidam rectè num. 7. versiculo, vbi autem instituuntur ff. de liber. & posthum. quam sequuta est Rota in pluribus causis, vt in Florentina fideicommissi de Detis 3. Decembris 1607. coram R. P. Mazanedo in vna Bononiensi fideicommissi de Pannolinis 10. Decembris 1610. coram Archiepiscopo Logdunnen. & alias pluries.

Nec visum est posse dubitari de forma probante Codicillorum, neque de foundatione enunciata in eis: cum prædicta enunciatur in sententia Archiepiscopi Milonis de anno 1188. in qua Codicilli registrari leguntur; quæ cum sit antiquissima, plene probat in ea contenta,

etiam si enunciatiue loqueretur, quia probant communem opinionem hominum, quæ præsumitur vera, vt dicit Bald. in l. cum aliquis, C. de iure deliber. num. 4. vers. item quod dicit glo. Dec. cons. 42. num. 9. & 11. Peregrin. cons. 33. num. 20. lib. 1. maxime concurrente obseruantia, de qua dicitur infra, quæ dat fidem scripturis non authenticis, Cyn. inter Bald. cons. 400. nu. 5. lib. 4. & idem Bald. cons. 401. eodem libr. Bec. cons. 103. nu. 26. Ioseph. Ludou. conclus. 38. vers. infertur quarto, fuit dictum in Aretina Cappellania 22. Iunij. 1590. coram Comitulo, & Cremonen. Cappellania 14. Iunij 1594. coram Illust. Cardin. Mellino.

4 Secundo probatur hæc qualitas gentilitia ex inscriptione antiquissima, posita in Ecclesia, de qua agitur, & extracta supra centum annos, instante Bernardino de Sellanoua pro

pro defensione iurispatronatus, in qua illi de Cortesella enunciantur agnati Benedicti d. Bozzij, & deicendentes, ac patroni aduocati eiusdem Ecclesie, cui inscriptioni multum esse deferendum voluerunt glos in capit. cum causam, de probat. capit. ad audientiam, il secondo de prescript. capit. cum olim, de censibus capit. sanè 24. quæst. 2. Bald. conf. 310. lib. 5. & sapius, fuit firmatum in Rota, vt in Hispalen. iurispatronatus de las Cucuas 26. Martij. 1590. coram illustrissimo Cardin. Pamphilio, & 9 Iunij 1610. & eo magis augebatur probatio, ex inscriptione, quanto maiori longinquitate temporis fulcita apparebat, ex illius verbis, ibi alter vero Benedictus, d. Bozzius, ex progenie DD. de Cortesella natus hunc titulum depingi fecit, qui Benedictus, cum esset in codicillis nominatus, vri testatoris nepos, sequitur

dicendum iam supra quingentos annos inscriptionem fuisse depictam, vel saltem supra centum, si attendatur tempus secundi Benedicti, qui inscriptioni anni 1293. interuenit.

Tertio prædictis accedat sententia Milonis Archiepiscopi Mediolanensis de anno 1188. in qua actores tunc temporis enunciantur legitimè descendisse de Nepotibus ipsius Rozzonis ex paterna linea, & insuper declarantur patroni, fundatores, & dotatores, & visis per Archiepiscopum instrumentis priuilegijs, & testibus confirmatur patroni istius Ecclesie cum facultate in perpetuum eligendi, & presentandi. quæ sententia cum sit fundata in probatione descendentiæ, à Nepotibus Rozzonis, fundatoris qui parentes, vocauit; nulli dubiis, quin vti antiquissima probet existentiam iurispatronatus, & eius naturam esse

genti-

gentilitiam, ne dum esse in præiudiciū Ordinarij, Rota decis. 11. de iure patronat. Sed, & in præiudiciū successorum, quod minus est, cū habeat vim tituli, contractus, & instrumenti, & per eam ius patronatus oriatur, & perimatur, vt dicit Abb. in capit. quāto, de iud. Paul. de Cittadin. de iure patronat. 9. par. quæst. 18. num. 24. Ferret. conf. 135. num. 1. vol. 1. Pereg. conf. 33. num. 18.

Demum concurrat obseruantia ex multiplicatis presentationibus desumpta, nempe de anno, 1285. vsque ad annum, 1400. ex quibus apparet, quod semper agnati de Cortesellis presentauerūt & præsentationes effectum sortitæ sunt: que obseruantia sufficeret etiam, vbi alia non concurrerent pro concludenti probatione qualitaris patronatus, Franc. in capit. 1. num. 5. de iure patron. in 6. Abb. in cap. quærelam num. 9.

in fine de elect. Feder. de sen. conf. 234. num. 3. Ferret. conf. 293. num. 4. lib. 2. quod etiam fuit firmatum in Florentina Ricatolis 10. Martij 1603. coram Illustrissimo Cardin. Lancelloct. & in Ianuen. iurispatron. 20. Decemb. 1604. coram Litta.

Nec prædictis obstare videtur, quod iuris præsumptione, ius patronatus magis hæreditarium, quàm familiare, & gentilitium, sit iudicandum, clem. plures, vbi Cardinalis in 6. quæst. de iure patronatus Lambert. de iur. patron. 2. part. lib. quæst. 2. num. 15. Couar. var. resolut. lib. 2. cap. 18. num. 6. Nouarius in suo nouo iuris Pontificij opusculo conclus. 3. num. 12. de iure patronatus qui & aliam allegat, Rotæ decisionem. quia conclusio est vera, vbi cõcurrit dubia probatio; secus vero, vt in præsentibus, vbi apparet de fundatione fauore parentum proximorum, qui exinde præ-

sen-

sentarunt tanquam Agnati, & descendentes fundatoris, & per sententiam fuerunt declarati successores, & descendentes legitimi, & ad eos ius eligendi, & presentandi spectare.

SUMMARIUM.

- 1 Testatoris voluntas seruanda est in iure patronatus.
- 2 Testator presumitur uoluisse excludere eos quos non vocauit.

ARGUMENTVM.

Ad pertinentiam presentandi an admittantur parentes non vocati à fundatore.

RESOLVTIO. CCI.

Prima consideratione videbatur pro affirmatiua concludendum per regulam illam dilectionis, ubi presumitur in dubio diligere eos, & consequenter, vocasse argum.

l. cum acutissimi C. de fideicommissis, & l. cum auus ff. de conditionibus & demonstrationibus.

Cæterum contrarium est concludendum, siquidem testatoris voluntas in fundatione iuris patronatus seruanda est. Rota diuers. in decis. 582. part. 4. & qui ab eo vocati non sunt, censentur exclusi l. quidam, ff. de verborum obligat. Paris cons. 23. nu. 24. vol. 2. Surd. cons. 5. num. 59. & cons. 262. num. 14. Decian. cons. 64. nu. 2. vol. 3. Mantica de coniecturis lib. 9. tit. 15. num. 1. & fundator presumitur uoluisse excludere eos, quos non vocauit, & vocare potuisset si uoluisset ad tex. in l. 1. S. si autem, C. de caducis tollend. Surd. dicto cons. 262. num. 24. Mantica ubi supra, num. 1. vers. ex hoc manifeste, & ita pluries censuit Rota presertim in vna iuris patronatus 10. Decemb. 1604. coram litte, & he-

rum

rum in eadem 10. Iunij 1613. Coram Pamphilio, & alias sæpe.

SUMMARIUM.

- 1 Familia aggregata non dicitur de stirpe, licet ueniat appellatione familia nu. 3.
- 2 Priuilegium concessum familia non extenditur ad aggregatam.

ARGUMENTVM.

Pertinentia presentandi, An competat Familia Aggregata, si ius patronatus sit familiaræ.

RESOLVTIO. CCIV.

- 1 **F**acit contra familiam aggregatam quod familia aggregata non dicitur esse de stirpe, & sanguine illius familiæ, cui aggregata est, & ideo tale ius presentandi non deberet extendi ad illam, prout nec priuilegium, Mohedan. decis. 2. de priuileg.

3 Sed pro altera parte confert, quia appellatione familiæ uenit etiam aggregata, ita ut domus totius, & progeniei appellatione uenit non solum familia originaria, sed etiam aggregata ex dictis per Bartol. in l. tutelae num. 4. ff. de capit. diminut. Anchar. cons. 152. Gabriel consil. 132. lib. 1.

Pro decisione uero articuli nouissime uidentur decisio Rotæ in re collect. per Farinac. decis. 697. par. 1. tom. 1. ubi latius examinatur, & discutitur iste articulus, & ideo ad illam Lectorem remitto.

SUMMARIUM.

- 1 Quilibet Christianus est capax iurispatronatus.
- 2 Spurius ad honores non trahitur.
- 3 Meretrix est obtinet ius patronatus.

ARGUMENTVM.

Pertinentia presentandi, quæ competit ratione hereditatis

FFF do-

donationis, vel alio titulo, an detur, ubi haeres, vel donatarius esset persona turpis.

RESOLVTIO. CCV.

Præsentandi ius, quod cōpetit ratione hæreditatis, vel alio titulo, vt alias supra firmatum fuit, transit ad omne genus personarū, quia non debet attendi personæ qualitas, sed titulus, quo ad illam transit dum titulus huiusmodi, prærogatiuam dat, atque concedit, & ideò sufficit titulum habere, ad finem, vt valeat præsentatio facta, & possit quis præsentare.

1 Quilibet enim Christianus est re ipsa capax iurispatronatus ad textum in cap. piæ mentis, & cap. fulgentius 16. quæst. 7. vndè quantumcunque persona sit turpis, tamen præsentandi turris est capax.

Et ideò videmus, quod licet spurius ex damnato coitu natus ad honores nō recipiatur, sed facti saltem infamia reputatur notatus,

ex ijs quæ scribunt DD. in l. nullum C. de his, qui notant infam. Azo in summa C. ex quib. caus. irrog. tamen à facultate acquirendi iurispatronatus non arceatur, DD. in cap. cum sæculum de iurepatronat. German. Præpos. & Card. in c. lege Imperatorum 10. distinct. Rocch. de Curt. in suo tract. de iurepatron. in verbo competens alicui q. 2. Bald. consil. 323.

3 Vndè Meretrix benè potest obtinere iurispatronatus, quamuis sit turpis persona, glol. & Archid. in cap. non est putanda 1. quæst. 1. Rocch. de Curt. in d. tractat. iur. patron. in d. vers. competens quæst. 1. col. 2. vers. sed hic suboritur quæstio Viuius, qui sic iudicatum dicit decis. 134. vbi scribit non obstare, quod iurispatronatus sit ius honorificum, vt omnes sciunt, & patet ex Rubric. de iurepatro. honoresq; personis infamibus minimè competunt, quia sicut Rocch. in cit. tract. de iurepat. in rub. illud indu-

ductū est cōceditur gratiose, & principaliter in beneficium Ecclesiarū ad effectū ne laici ab Ecclesiarū deuotione detrahantur, vt voluerunt Canonistæ, & præcipuè Abb. in cap. quoniam de iurepat. quare siue persona sit turpis, siue honesta semper ius istud præsentandi si habeat titulus transire debet.

SUMMARIUM.

- 1 Probatio iurispatronatus vigore Concilij est forma, nec per equipollens adimpletur.
- 2 Forma addi, nec minui potest, sed vndique debet esse perfecta nu. 3.
- 4 Immemorabilis sufficit ad probandum iurispatronatus, & an publica vox, & fama nu. 5.
- 6 Immemorabilis vsque ad quot annos extendatur.
- 7 Duo anni si deficient ad tempus centum annorum adhuc immemorabile tempus dicitur.

- 8 Assertio Episcopi multum iuuat in probatione iurispatronatus.
- 9 Arma representant familia memoriam.
- 10 Leuiiores probationes sufficiunt, ubi lis iurispatronatus est inter laicos circa præheminentiam, vel ubi est lis inter patronos nu. 11.
- 12 Iurispatronat. præscribitur, contra alium patronum spatio 40. annorum.

ARGVMENTVM.

Probatio iurispatronatus, an sit facienda iuxta Concilij formam, quoties agitur inter laicos ad effectum habendi præheminentiam in Cappella, siue Ecclesia, in qua prætenditur iurispatronatus, & non inter Episcopum, & patronos.

RESOLVTIO. CCVI.

Cum esset concessum in quadam Ecclesia Regni tempore, quo celebratur dies Festus Purifica-

tionis Beatæ Mariæ Virginis assignari candelam ante alios quibusdam de familia N. tanquam patronis dictæ Ecclesiæ: vna vice se opposuere nonnulli Nobiles dicti loci, prætendendo illam Ecclesiam esse liberam, & consequenter illam prælationem non esse concedendam alterius præfatis de dicta familia. quare orta hac cōtrouersia apud Archiepiscopum illius diocesis fuit dubitatum, si constaret de iure patronatus, ad illum effectum, vt potissent illi de nominata familia per prius recipere à manu Parochi ante alios, & si nobiliores, candelam benedictam, & sic hanc præcedentiam obtinere: cumq; essent pro probatione adducta multa, per quæ de iure patronatus probatio habebatur, licet non ita strictè, prout Sacrum Concilium mandauit; fuit iste iuris articulus ad meam decisionem demandatus, vt iuxta meum votum procederetur.

Quare 13. in determinati-

one anceps essem, quia Concilium loquens de iurispatronatus probatione, sess. 25. cap. 9. de reformat. generaliter dat formam, & essentiam. Tamen dum pro parte prætenforum patronorum à causæ patrono, prætenderetur illam formam in Concilio requisitam in probatione iurispatronatus non esse necessariam in casu de quo agebatur, stante, quod lis non erat inter Episcopum, & patronos ad effectum conferendi, seu præsentandi Rectorem; sed solum inter laicos ad effectum præheminentiarum. ideo volui, vt hanc prætensionem in iure probaret, qui cum id egisset, placuit pro decisione articuli illius allegationes inferere, cum iuxta illas determinauerim. Tenor autem ipsarum, est vt sequitur.

Satis notum est iurispatronatus priuatorum probationem ex forma conciliarum in tribus consistere, nempe in authenticis documentis foundationis, vel dotatio-

nis

nis, in multiplicatis præsentationibus à tempore immemorabili, & in reliquis probationibus, secundum iuris communis normam, vt cautum est in Sacro Concilio Tridentino. Sess. 25. cap. 9. de reformat.

Quæ quidem probatio, cum sit de forma, vt passim Rotam determinasse legimus, certè succedit, nè possit adimpleri per æquipollens, vt in terminis iurispatronatus notarunt Gonsalez in regul. 8. Cancellar. de Altern. glos. 18. num. . . Garzia de benefic. lib. 5. c. 9. num. 13. Illustrissimus D. meus Commissarius in praxi fori Eccles. resolut. 148. versic. amplia secundo p. 1. Viuian. in tract. de iure patronatus par. 2. lib. 11. cap. 5. num. 84. & voluit Rota in vna Bononien. iurispatronatus 20. Martij 1589. Coram R. P. D. Gyptio, in qua fuit dictum ita pluries Sacra Congreg. Illustriss. Cardinalium Concilij interpretum declarasse. extrat inquam in iure satis vulgata regu-

la, quod forma adunguem, & præcisè est seruanda, & adimplenda, nec in illa admittatur æquipollens l. 3. §. fin. cum seq. & l. quod per salutem ff. de iur. iur. cum alijs latius, apud Viu. decis. 334. num. 10. Card. Cauer. decis. 612. nu. 18. Christofor. Martius decis. Senes. 93. nu. 8. vbi quod forma statuti, vel alterius dispositionis per æquipollens non adimpletur, alias actus redditur ipso iure nullus, Illustrissimus Dom. meus decis. Cur. Archiep. 349. num. 8. part. 4. Gonzal. in Reg. 8. Cancell. glos. 4. num. 137. Moneta de commut. vltim. volunt. cap. 7. numer. 328. Regens Tapia decis. Sac. Conf. par. 3. num. 5. nam formæ nihil addi, vel minui potest, l. 1. §. opus nouum, ff. de nou. oper. nunciat. cū sit de genere indiuisibilium Pereira de potest. eligendi cap. 7. §. 13. Monach. decis. Lucens. 18. num. 2. Rendin. in promptuar. recept. sentent. titul. 100. num. 5. Regens de Ponte conf. 5. nu.

74.

74. vol. 1. Amat. conf. 6. nu.
 3 6. sed omninò vndique debet esse perfecta ex singulis suis partibus, alias non est forma, iuxta textum in l. si is qui §. quædam ff. ad l. falcid. quem ad id reportat Reg. Tapia memor. decis. 3. num. 20.

Hæc omnia sicuti sunt, vera, ita & illa negare non intendo super hac facti serie, quæ hodie apud Illustrissimum Dom. meum Præsulem Riccium cause Commissarium decidenda venit.

Nam ad fauorem huius honorifici iurispatronatus plures, quam sufficientes uigere probationes video, ex quibus ad fauorem Clientuli determinandum esse omninò instatur, prætenis per Magnificum Adueræ partis Aduocatum affirmatis exclusionem, ex eo, quia non constabat de fundatione, & dotatione, nec de multiplicatis præsentationibus non obstantibus.

Et primo quia adsunt testes super tertio articulo,

4 qui deponunt de immemorabili circa huiusmodi patronatum, quæ immemorabilis sufficit ad illius probationem, Felin. in tractat. quando literæ Apostol. noc. patron. ad fin. Put. dec. 58. numer. 9. & 10. & decis. 205. num. 2. lib. 1. Paris de confident. benefic. quæst. 28. Gonzalez in Regul. 8. Cancell. glos. 18. num. 89. Garzia de benefic. part. 5. capit. 9. num. 92. & pluries determinauit Rota in varijs casibus.

Qui testes adminiculantur ab alijs testibus in quarto articulo deponentibus, de visu à quadraginta annis, & supra, & de auditu à Senioribus circa hanc præheminentiam, & iura recipiendi Candelam in die Purificationis B. M. V. ante omnes, & si Nobiles, quod satis iuuat, ex dictis per Cauer. decis. Rotæ 174. vt alios omittam.

5 Quinimò debet sufficere probatio de publica voce, & fama in antiquis, iuncta præsertim legitima quasi pos.

possessione, hic probata, per testes. Put. decis. 60. in fin. & decis. 140. lib. 1. Rota diuersa decis. 792. part. 1. Cassador. dec. 2. de probat. Achil. de Grass. decis. 4. num. 9. & decis. 6. de iure patronat. Garzia, qui pluries ita decisum in Rota testatur de beneficijs part. 5. d. cap. 9. num. 83. & seq. Marc. Antonin. var. resolut. lib. 1. cap. 109. num. 30. Barbosa in tract. de officio, & potest. Episcopi alleg. 72. nu. 43. part. 3. etiam, quod essentius in potentioribus, & suspectis; quia præsumptio usurpationis non procedit, quando constat de immemorabili, Achil. de Grassis dec. 4. de iure patron. Rota diuers. decis. 545. numer. 4. part. 1.

6 Nec obstat dicere, quod in ista immemorabili deficient duo anni, cum iuxta communem DD. sententiã illa verificetur in centum annis, Menoch. de Arbitr. Jud. cas. 3. Mascard. de probat. conclus. 103. Rota dec. 520. part. 1. & 584. part. 2.

in recentior. Cappella Tholos. dec. 440. Mar. Antonin. resol. 80. lib. 1. num. 11. Garzia de benefic. par. 12. c. 2. num. 263. Ceual. commun. cõtra commun. quæst. 302. num. 9. Leo in Thesaur. fori Eccles. part. 2. cap. 21. num. 5.

7 Nam respõdetur id minimum esse habito respectu ad tam longeuum tempus, cum duo anni respectu census sint uti gutta aquæ respectu maris, quæ nullatenus accrescit, nec decrescit & ideo non est habenda ratio: paruitas inquam materiæ excusat, tanquam representans momentum temporis respectu tam diutinæ præscriptionis, & ideo illorum defectus non est habendus in consideratione ad l. si fundum §. plane ff. de fundo dotal. Ias. in l. si is, qui pro emptore num. 52. ff. de usucapion. Paris. consil. 32. num. 6. & seq. vol. 3. & voluit Rota in vna Florentina Canonicatus 11. Decbris 1615. Coram R. P. D. Buracto, quam nouissime reperio

reperio adductam à Lotterio in suo tract. de re beneficiaria lib. 2. quæst. 7. num. 63. qui tamen loquitur in defectu vñdecim mensium a tempore centum annorum.

Secundo, quia circa hanc præheminentiam adest quoque assertio duorum loci Ordinariorum, cui Rota in huiusmodi materia ius patronatus plurimum semper deferre consuevit Rota in nouis decis. 11. de iure patronat. Rot. diuers. decis. 376. p. 3. Seraphin. dec. 1232. par. 2. Illustrissime. D. meus Coccinus Rotæ decanus decis. Crescent. decis. 2. de iure patronatus, Achil. de Grass. dec. 7. eod. tit. Caualerius decis. 97. num. 6. vbi assignat rationem, quia standum est assertioni illius, cui assertio præiudicat, prout in Episcopis, de quorum interesse agitur circa libertatem beneficiorum.

Tertio, nam in hac Ecclesia ante ianuas reperiuntur apposita insignia, siue Ar-

ma istius, qui in illa hanc prætendit præheminentiam, quæ nedum representant, & conseruant memoriam huius familiarum iuxta doctrinam Anchar. cons. 11. a num. 4. sed etiam inducunt præsumptionem iurispatronatus, Anania consil. 86. numer. 2. Ripa in cap. cum Ecclesia Sutrina, de caus. possess. & propriet. num. 97. Gabriel consil. 196. num. 10. lib. 2. Menoch. de præsumpt. lib. 3. cap. 130. num. 31. Polidor. Rip. obseruat: 68. Illustriss. D. meus causæ Commissarius dicta decis. Cur. Archiep. 231. part. 2. Rota in Fesulana iurispatronatus 7. Februarij 1558. Coram R. P. D. Bubalo. & alias sæpius.

Quæ omnia simul iuncta concludenter videntur probare tale ius patronatus, tam fortius, dum non agitur inter loci Ordinariū, & patronos, ad effectum conferendi, seu præsentandi Beneficiatum, siue Rectorem: sed solum inter laicos ad effectum præheminentiæ, quo

in

10 in casu sufficere debent leuiiores probationes, & non ita strictè procedendum est, vt notarūt DD. in cap. nobis, de iure patronatus, & determinauit Rota in Calaguritana præheminentiarū 26. Iunij 1591. Coram R. P. D. Gyptio, in Toletana iurispatronatus 12. Iunij Corā Illustrissimo Cardin. Blanchetto, & recentius in palentina Cappellæ Lunæ 12. Maij 1614. Coram R. P. D. Andrea, iuxta quas decisiones alias obtinuisse, apud Nuntium Apostolicū reminiscor.

Ad quod coadiuuandum satis constat illud simile, quod vbi est lis inter con-
11 patronos admittūtur leuiiores probationes Cassador. decis. 1. in fin. de probatio. Rota in Soran. iurispatronatus 28. Aprilis 1603. Coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio, & alias sæpius, vt per Gonzalez in Reg. 8. Cancellar. d. glos. 18. num. 59. Pialeg. in praxi Episcop. cap. 5. num. 7. part. 2. Barbos. in tract. de officio &

potest. Episcopi allegat. 72. nu. 68. part. 3. taliter, quod neque esset necesse seruare formam Concilij, etiam si versaremur in potentibus, vt tenuit Rota in Portuen. Beneficij 9. Maij 1595. Coram R. P. D. Corduba cessat inquam in similibus casibus Concilij assertus rigor
12 & inde videmus ius patronatus posse præscribi ab vno contra alium compatronū spatio quadraginta annorū cum titulo colorato Caualerian. decis. 33. num. 8. par. 5. Galefin. in margar. cas. conscient. in verbo ius patronatus, Mar. Antonin. variar. resolut. lib. 1. resol. 108. num. 28. Leon. in Thesaur. fori Eccles. cap. 6. num. 8. in fin. ante eos, Lambert. de iur. patronatus par. 2. lib. 2. art. 5. quæst. 11. quare decisionem causæ ad fauorem harum allegationum expectando, hæc currenti calamo, breui methodo adduxisse sufficiat, cum agatur, coram eminenti viro, in cuius pectoris scrinio omnium sunt aperta.

Ggg. SVM-

SYMMARIVM.

- 1 Allegatio Io. Mariae Nouarij I.C. Lucani adducitur circa articulum istius resolutionis.
- 2 Excipiens de iure patronatus tenetur claram adducere probationem, dum agitur ad exclusionem prouisi Apostolici nu. 3.
- 4 Exceptiones quanam sint admittende ad merita causa, & nu. 5.

ARGVMENTVM.

An executio literarum Apostolicarum impediatur per exceptionem pertinentiæ iuris patronatus.

RESOLVTIO CCVI.

IN quadam causa mihi delegata à Sede Apostolica Ioan. Mariae Nouarij I.C. Lucanus tanquam Aduocatus, Coram me dicebat, quod prætendens pertinentiam iuris præsentandi, & illam in promptu addu-

cens claram, & notoriam, ex fundatione, scilicet vel dotatione, siue ex multiplicatis, & continuatis præsentationibus iuxta formam Concilij sess. 25. cap. 9. de reformat. tunc benè executio literarum Apostolicarum impediri potest, sub prætextu, quod ius præsentandi competat illi familiæ, quæ se opponit: at lecus vbiq; ista exceptio ad retardandam executionem opponitur absque fumo probationis, vt supra, Nam tunc tamquam exceptio requirens altiore indaginem reiicienda est ad petitorium. quod cum fundauerit ex nonnullis iurium fundamentis, placuit allegationes ad hunc finem inferere, & sūt quæ sequuntur.

Illustrissime, & Reuerendissime Domine. Nescio quo pacto patrocians pro parte aduersa intendat suspendere, & impedire executionem literarum Apostolicarum ad fauorem mei clientuli expeditarum super Beneficio de quo agi-

tur

tur, dum ex illis apparet prouisum fuisse de tali beneficio per obitum Ioannis de Marinis defuncti in anno 1628. Mense Maij Sedi Apostolicæ reseruato.

Et licet gloriatur hanc suspensionem facere, & executionem impedire sub prætestu, quod ipsum beneficium sit de iure patronatus familiæ dello Gaudio, à qua, & ipsa pars aduersa originem trahere supponit.

- 2 Tandem rogo aduerti, quod in iure est determinatum, excipienti de iure patronatus aduersus Reseruacionem ad retardandam executionem Breuis, incurrere onus offerendi incontinenti probationem clarā, & notoriam ex fundatione dotatione, vel ex multiplicatis, & continuatis præsentationibus, iuxta conciliaris dispositionis formam de qua cap. 9. de Reformatio. sess. 25. alias tanquam exceptio requirens altiore indaginem reiicienda esset ad petitorium, vt pluries

determinauit Rota Romana, & præcisè in iacen. Patrochialis 27. Iunij 1603. Coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio, in Tiburtina iurispatronatus 5. Iulij, Coram R. P. D. Pegna tunc temporis Rotæ Decano, in Aretina Cappellaniæ 3. Decembris 1610. Coram Illustrissimo Cardinali Lancelotto, & tandem in Aquilana executionis Breuis Lunæ 13. Februarij 1612. Coram R. P. D. Pirouano, vt patet in decis. nouissim. recollect. per Farinac. decis. 381. part. 1. to. 1. qui etiā voluit decis. 333. apud eundem eodem tom. 1. iurispatronatus probationem debere esse concludentem, dum agitur contra prouisum Apostolicum venientem pro libertate Ecclesiæ; quia Ecclesia de iure præsumitur libera, vt latè apud Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 90. qui plura adducit, & in terminis Caualer. dec. 159.

- 4 Vbi enim exceptiones non sunt claræ, & liquidæ, tam in iure, quam in facto, Ggg 2 quod

quod nulla tergiuerlacione celari possunt, nec de illis potest dubitari nunquam sunt admittendæ, sed ad merita causæ referuntur l. si quidem, C. de excep. Bar. in l. cum quærebatur, num. 3. ff. iudic. solu. l. as. in l. ait prætor, num. 23. ff. de iure iur. latius Surd. conf. 252. à nu. 7. cum seq. iib. 2.

5 Et sic procedit illa regula communi calculo à DD. recepta, quod quando exceptio apparet releuans à principio, non debet reservari ad merita causæ, sed à principio audientia deneganda est, ut scripserunt Plot. conf. 73. num. 30. vol. 2. Bimius conf. 98. num. 9. Menoch. de arbitr. iud. quæst. 53. num. 4. Molin. de primogen. Hispan. cap. 9. num. 39. lib. 4. Mastrill. decis. 8. num. 6. part. 1. ubi quod tunc grauat Iudex si exceptionem reseruet, etiam quod illa respiceret merita ut plenè probauit Menoch. conf. 367. à num. 5. cum seq. quem sequitur nouissi-

me Castell. dec. Sicil. 124. lib. 2.

Quæ quidem probatio circa substantiam iurispatronatus non affertur in casu nostro, cum ut voce informauimus cuncta, quæ producantur non sunt sufficientia ad iurispatronatus præsentem probationem, & ideo nulla est habenda ratio: & consequenter propterea instatur pro Bullarum Apostolicarum executione, oppositis a parte aduersa, tanquam friuolis, & absque fundamento minime obstantibus. & hæc breuiter dixisse sufficiat dñ causa agitur Coram eminentissimo viro, & omnium communi Magistro, à quo, & omnes discimus.

SVMMARIVM.

- 1 Non præstato impedimentum, quod de iure non fertur effectum.
- 2 Quod maior pars facit omnes fecisse videntur.
- 3 Amplia etiam in commissis.

4 Am.

4 Amplia etiam in collectis.

ARGVMENTVM.

An probatio iusta formam Concilij requiratur in iurispatronat. vniuersitatis ubi erectio illius est facta, à minori parte Electorum, & Syndicorum.

RESOLVTIO. CCVII.

1 Respondetur præfatam erectionem iurispatronatus nulliter, & inuolide ac cõtra iuris formam factam fuisse, & consequenter in eius probatione minimæ Concilij rigorem circa eius verificationem requiri siquidem iusta iuris regulam non entis nullæ sunt partes l. omnia, cū mille concordantibus, ff. si certum petatur: & quod nullum est, nullum producit effectum tex. est in c. non præstat impedimentum, de regulis iuris in 6. ad late tradita per Ias. in l. ubi pactum, C. de transactionibus. quare cum

in actibus per vniuersitatē celebrandis exigatur maior pars vniuersitatis, iusta textum vulgatum in l. quod maior, ff. ad municipalitatem de Franchis in decis. 2. merito præfatum iurispatronatus a minori Electorum parte erectum, uti non recte, & iusta iuris regulam reseruatam, nullum censetur; & propterea nullam exigere probationem, cum, ut supra dicebatur non entis nullæ sine partes, & quod ubi actus Vniuersitatis emanatur, à minori parte sit nullum, probatur ultra supradicta per tex. in c. per fundum, ff. de seruitutibus rusticorum prædiorum, ubi in ijs, quæ singulos tangunt omnium approbatio requiritur c. quod omnes de regulis iuris in 6. Ripa respõlo 93. prout confirmatio in officio minime fieri possit vno ciue reluctantante §. final. in Auth. de defensoribus Ciuitatum, Roman. singular. 95. & 662. Felin. in cap. significauerunt. col. 3. de testibus, Natta consil. 58.

58. vol. 1. Arnon problemat. 21. Boerius in decis. 549. num. 4. vbi plura ad hoc cumulat.

3 Amplia hoc procedere pariter etiam in compromisso vniuersitatis, in quo requiritur, vt omnes de vniuersitate legitimè congregata communiter consentiant expresse, Abb. in c. cum omnes, de constitutionibus.

Amplia 2. idem procedere in capitulis canonicorū, vbi duę partes canonicorū non possunt recipere aliquem extraneum non canonicum ad dandam vocē in capitulo, vt per Felinū in cap. cum omnes, col. 12. de constitutionibus, post Pa normitan. in cap. scriptum de electione.

4 Amplia tertio pariter procedere in imponendis collectis, vt voluit, Guido pap. in decis. 121. vbi firmat, quod in imponendis collectis, seu gabellis requiritur consensus omnium, nec sufficit consensus vnius partis vniuersitatis, vt vo-

luit ante eum Bar. in l. 1. §. ex his igitur ff. de verborū obligationibus, & in l. quod maior, ff. ad municipalem, & habetur per Dinum in c. quod omnes, de regulis iuris.

SVMMARIVM.

- 1 *Actus gestus contra iuris dispositionem non valet, nec tenet, & si specificè, per legem non retrahetur.*
- 2 *Actus factus contra legem pro infecto habetur.*
- 3 *Actus inualidus nullatenus præiudicat, neq; punitur.*
- 4 *Actus inualidus ratificari non potest.*
- 5 *Electio fori absque iuramento per horrescentia facta non valet.*

ARGVMENTVM.

An sententia Canonizans ius patronatus contra formam Concilij sit ipso iure nulla.

RE;

RESOLVTIO. CCVIII.

Dicebatur primo non esse ipso iure nullam, quia in dubio in casibus in quibus actus est nullus, non dicitur nullum effici ipso iure, c. cum secundum leges, & quod ibi communiter notatur, de hæreticis in 6. Baldus conf. 22. vol. 2. Alexan. conf. 21. vol. 1. & latissime Gratian. disceptationum forentium cap. 340. & facit decisio Magonij dec. 19. & Achil. de Grass. in dec. vnica, de pænis.

Verum contrariam sententiam in facti contingencia putavi meliorem, ac iuri consonam ex eo, quia hoc casu actus dicitur gestus contra iuris dispositionem proinde non valet, nec tener, quamuis ille per ipsam legem specificè non retrahatur, vt in reg. quæ contra fiunt de reg. iur. in 6. & facit tex. iuxta glos. in cap. nouiter, de his quæ fiunt à prelat.

Et consequenter actus factus contra legem pro infecto habetur, l. non dubiū C. de leg. & c. Imperiali 25. q. 3.

Nec ipse actus inualidus præiudicat modo aliquo, l. sicuti, & ibi Bal. col. 1. C. de repud. hære.

Imò actus ipse nullus nõ est de iure punibilis, ita Bar. tol. in l. filium §. quamuis bonorum in fin. ff. de legat. præst.

Quinimò actus factus contra iuris dispositionem non est punibilis, vt in facti contingencia iudicauit, Viuius in dec. 321. cuius tenor est in facti contingencia libera ui nonnullos cliētes in varijs, diuersisq; pænis incurfis per eos, ita quod ob actus nullitatem obtinui eorū absolutionē, & sic decisū etiā extitit in Regia Audientia Capitinatæ Apuleę & Comitatus Molisij in anno 1583. & sequentibus in varijs casibus in ea tunc occurfis, atque decisis.

Nec actus inualidus cū legibus exosus videatur pos-

possit aliter ratificari, l. qui
aliena ff. de acquir. hered.
l. 2. C. commun. vtriusque
iud. & spec. in tit. de iudic.
deleg. ver. quid sic commit
tens, & ibi Bal. in addit. in
in vers. quod nulliter.

Et confert pro corrobo
ratione, quia videmus, quod
electio fori facta per mise
rabiles personas non præ
cedente iuramento perhor
rescentiæ, quod est de for
ma actus, est ipso iure nulla
ut colligitur ex dictis per
Novarium in suo tractat.
de elect. & variat. fori,
questio. 2. sectio. 1. in ulti
ma impressione Neapolita
na.

SUMMARIVM.

- 1 *Heredes quando dicantur
vocati ordine successiuo,
vel quando simul, & nu
mer. 2.*
- 3 *Quid in substitutis.*
- 4 *Heredes extranei quando
non admittantur.*
- 5 *Nominatus prius censetur
magis prædictus.*
- 6 *Clausula deficientibus ma*

*sculis succedant femine,
& heredes, quomodo in
telligatur.*

- 7 *Dictio, & copulat.*
- 8 *Relatio est facienda ad
proxima.*

ARGVMENTVM.

*Pertinentia presentandi qua
liter sit facienda ubi ad ius
patronatus uocantur mascu
li femina, & heredes.*

RESOVATIO. CCIX.

IN facto ponderabantur
verba fundationis, dum in
ea, vocantur masculi femi
næ, & heredes, &c. nam ij
censetur vocati ordine suc
cessiuo, prout in successione
annorum, non obstante co
pula, & firmiter Bar. las. &
alij in l. Gallus S. quidam
recte ff. de lib. & posth. Co
uar. in cap. Raynurius S. 2.
num. 4. de testam. Rip. in
cap. ex parte num. 54. de
rescriptis, Alex. conf. 22. n.
8. vol. 3. Dec. conf. 205. nu.
2. Ruin. conf. 168. num. 9.
vol. 2. Curt. iun. conf. 22.
nu. 4.

num. 4. latè Clar. in S. testa
mentum q. 80. vers. secunda
conclusio, Olasch. decis. 81.
num. 11. cum seq. Mant.
de coniect. ult. vol. lib. 8. ti
tul. 14. num. 13. Peregrin.
de fideicom. art. 17. num. 4.
26. & 36. & art. 18. num. 4.
Vnde stantibus & viuenti
bus hodie feminis, non vi
dentur admittendi hære
des extranei prout est d.
Congregatio.

Cæterum addebatur huic
fundamento, id verum est
in personis, inter quas ca
deret ordo charitatis, & ne
cessitatis simul: secus in per
sonis in quibus caderet or
do eharitatis tantum, prout
hic Tunc etenim omnes
censentur vocati simul, &
semel; Dec. consil. 95. num.
2. Guidopapa dec. 222. n. 1
& consil. 135. num. 1. Couar
ruia d. S; 2. num. 3. las. con
sil. 206. num. 2. vol. 2. Socc.
Sen. consil. 90. num. 1. lib. 1.
Corn. consil. 229. volum. 3.
Clar. in d. quæst. 80. vers. pri
ma concl. Olasch. d. decis.
81. num. 4. cum seq. & num.
8. Pereg. in d. art. 17. num.

523. & 38. Nisi replica
retur, quod id verum sit in
institutis, secus in substitutis
ut hic, qui intelligi debent
vocati ordine successiuo
Mant. de coniectur. ult. vol.
lib. 8. tit. 12. num. 10. cum
seq.

Secundò quia ex conie
ctura mente testatoris, do
nec supersunt foeminae spe
cialiter vocatae, non viden
tur admittendi heredes ex
tranei, ob affectionem testa
toris Menoch. de præsumpt.
l. 4. præf. 16. num. 1. & de ta
li mente testatoris diceba
tur hic constare. Tum ex
ijs, quæ dicit las. in d. l. gal
lus S. etiam si parente num.
34. Tum quia testator præ
sumitur magis prædilexisse
foeminas, quam extraneos,
ex quo prius eas nomina
uit specialiter las. in d. S.
etiam si parente num. 27.
Mant. de coniect. ult. vol.
lib. 6. tit. 11. num. 13. & lib.
8. tit. 4. num. 12. & ti. 9. nu.
7. Menoch. de præsumptio.
lib. 4. d. præsumpt. 16. num.
3. cum seq. præsertim cum
d. foeminae sint ex ipso de

dente, Menoch. d. presumption. 16. num. 5 & 11. Tū quia quando indelpositio ne fit mentio masculorum prout facta fuit in d. fundatione, hæredes extranei nunquam veniunt Ias. in d. S. etiam si parente num. 22. Paris. consil. 48. num. 23. volum. 4. Mant. de coniectur. ult. vol. lib. 8. tit. 14. num. 13. Peregr. de fideicom. art. 32. num. 40. & 45. Tum etiam quia in alia dispositione vocante descendentes, & quoscumq; successores etiam extraneos fit interpretatio, vt extantibus descendentibus, extranei hæredes quantumcumq; vocati non admittantur, sed tantum illis deficientibus Salyc. in l. 2. quæst. 20. C. de iu. emph. Soccin. iun. in consil. 158. num. 19. cum seq. vol. 2. Peregrin. de fideic. art. 32. num. 20. & 40. Caval. dccif. 11. num. 5. par. 3. faciunt dicta per Lamb. de iure patronat. lib. 1. par. 2. quæst. 2. princ. art. 8.

Tertio allegabatur, qđ vel illa clausula, deficienti-

Bus, &c. censeatur etiam repetita in foeminis, & sic sensus sit quod deficientibus foeminis delinea testatoris admittantur, tunc extranei Parl. consil. 72. num. 39 vol. 4.

Vel quod illa clausula, hæredes, &c. referatur ad foeminas nominatas, nempè, qđ succedant foeminæ, & hæredes simul, ponderando copulam, & Lamb. de iure pat. lib. 1. part. 1. part. 2. q. 1. princ. art. 22. num. 1 & q. 2. prin. art. 1. num. 30. & 41 art. 2. numer. 7. & artic. 17. Mant. de coniect. ult. vol. ff. 8. tit. 4. num. 11. Cavalc. dccif. 1. num. 12. par. 5. Couar. var. resolut. lib. 2. cap. 18. num. 7. Gabr. consil. 196. num. 5. volu. 2. Osasch. d. dccif. 81. num. 2.

Vel saltem, quod intelligantur verba dictę fundationis de hereditariis foemina, nam vocatorū in defectum masculorum, cum relatio sit faciendā ad proximā l. si idem 8. final. ff. de iurisd. omn. iud. Paris. cons. 24. num. 33. vol. 1. Grat. cōfil.

fil. 19. num. 4. & 10. volu. 3. 2. Turret. consil. 20. num. 1 cum seq. vol. 1. Rep. de do nat. resp. 1. num. 7. Rot. Rom. in nouissim. dccif. 666. nu. 1. par. 1. vnde non videtur stantibus foeminis vocatis posse admitti hæredes extraneos; cum viuentis, non dicitur hærediras, Ias. in leg. gallus S. quidam rectè nu. 35. Couar. in d. c. Rainutius S. 2. num. 5. c. 1 seq. & licet illud verbum eorum, sit masculinum, ita ut videatur referri ad hæredes extraneos masculorum deficientium; Tamen hic non est absurdū stantibus rationibus adductis accipi posse pro foemine l. 1. ff. de verb. cog. l. seruius ff. de leg. 3. Gabr. de verbo. cogn. lib. 6. concl. 6. num. 4. & 7. Peregr. de fideicom. artic. 25. num. 1. cum seq.

S V M M A R I V M.

- I *Pertinentia iuris presentandi cum petit hereditatis successiuā, sic etiam, & curator hereditatis iacentis nu. 2.*

- 3 *Presentandi ius quibus nō competat.*
4 *Sequester presentare potest.*
5 *Curator cur datur hereditati iacenti.*
6 *Tutori competit ius presentandi.*

ARGUMENTVM.

Pertinentia iuris presentandi, an competat curator hereditatis iacentis.

RESOLVTIO. CCXI.

IN quadam causa vacationis cuiusdam beneficii iurispatronatus, accidit dubitari circa istum articulum, & consultus, ego pro affirmatiua opinione transiui, vt prius dixeram in dccif. Curie Archiep. Neapol. 11. parti vbi dum latius in discussi non oportet amplius repetere, licet dum in eodē articulo esset consultus D. Io. Maria Nouarius qui in eandem descendendo sententiam nonnulla breuiter

reportauit, placuit illa hic ad commodum lectoris adducere, & sunt quæ sequuntur.

Quamuis eximia Auctoritas D. mei Præsulis Illustrissimi Riccij circa propositam difficultatem non solum sufficiens, sed & maxima vbi que terrarum sit, Tamèn Amico, & clientulo meum quoque, & si tenue votum expetenti desicere videar concurre cum eodem Illustrissimo Domino affimando, quod sicuti, pertinentia iuris præsentandi transit in hereditatis successores etiam per venditionem, vt per Lambert. de iurepatronatus part. 2. lib. 1. quæst. 5. artic. 15. Couar. var. resol. lib. 2. cap. 18. nu. 8. Molin. de primogen. Hispan cap. 24. num. 27. libro 1. Genuen. in praxi Curia Archiep. Neapol. cap. 61. num. 26. Salazar. de usu, & consuetud. cap. 12. num. 7. Humad. in l. 8. Hispan. tit. 15. part. 1. & alij plures quos consultò omittò, sic pariter transit in

curatorem hereditatis, iacentis, qui & poterit ad beneficium iurispatronatus dictæ hereditatis præsentare, vt in terminis notarunt Campanil. in diuers. iur. Canonic. cap. 13. num. 360 Rubric. 11. Barbof. in cap. ex iiteris num. 6. de iurepatronatus, & in tract. de potestate Episcopi allegat. 71 num. 7. & 8. par. 3. Viuianus modernissimus Doctor in tract. de iurepatronatus libro 4. cap. 5. num. 6. & libro 11. cap. 9. num. 44. affirmas num. 45. ita etiam procedere in curatore dato ventri prægnanti ex l. vbi cum que ff. de ventr. in possess. mittend. quæ opinio nè sola Doctorum autoritate fulciatur, rationem & iungo quidem, palpabilem eò quia generaliter ad præsentandum in beneficio admittuntur omnes, & singuli habentes administrationem fructuum, vt communi calculo scripserunt D. D. in c. examinata de iudic. Franc. Marc. decis. Senatus Delphin. 4. tom. 1. vbi, per

per hoc fundauit sequestrarium beneficij habere ius præsentandi Azor. instit. moral. par. 2. lib. 6. cap. 25. q. 17. Reginal. in praxi foro penitent. lib. 3. tract. 3. num. 245. & alij quos recollegit Barbof. de potest. Episcopi alleg. 71. num. 39. part. 3. 4 Garz. de benefic. cap. 6. parte 5. tom. 1. & tali curatori hereditatis iacentis spectare videmus. vt probauerunt Caualcant. decis. 3. par. 2. Cacher. decis. 55. Anna. cons. 108. 5 Ultra quod curator datur hereditati iacenti, vt illam foueat, ei vsq. iura congreget, & non disperdat, & sic tuetur hereditatis iure, nam in hoc eius versatur officium Gail. obseruat. 130. lib. 2. Capic. dec. 87. & ad materiam Ludouic. concl. 43. vnde debet præsentare ad beneficium iurispatron. intra tempus ne commodo priuetur cū respiciat interesse formatum, & vtilitatem eiusdem familiae meritò præsentare potest Curator ipse: de bet inquam, sicu

ti, & potest curator huiusmodi hereditatis iacentis omnia necessaria ad ipsam hereditatem agere Bartol. in l. fin. ff. de Bon. author. iudic. possid. Dec. consil. 401. & 519. Roman. sing. 151. Menoch. de Arbitr. iudic. lib. 2. cas. 150. & alij recentiores passim, & confert nam videmus intorem posse præsentare in iurepatronatus pupilli Lambert. de iurepatronat. lib. 2. part. 3. quæst. 6. artic. 1. Mantica. decis. 40. Rota in antiquis decis. 64. de iurepatronat. Peregrin. decision. 100. quare R. D. Antonium præsentatum à Magnifico Francisco de Ianuario Curatore hereditatis iacentis, in qua constat inesse iurispatronatum; esse omninò instituendum consulo, prout ita iura mandat, & hæc breuiter currenti calamo adduxisse sufficiat.

SUMMARIVM.

- 1 Descendens à fratre uterino non venit in iurepatronatus debito proximiori de linea.
- 2 Linea in arbore consanguinitatis quos comprehendat.
- 3 Linea verbum in transuersalibus non comprehendit descendentes à fratre uterino, qui non spectant ad lineam testatoris.

ARGVMENTVM.

An descendens à fratre uterino veniat in iurepatronatus proximiori de linea.

RESOLVTIO. CCXII.

Respondi non venire ex decis. Rotæ in vna Tolletana Cappellanię 15. Martij 1613. Coram Illustrissimo Caualerio cuius tenor est. Fundator Beneficij mādauerat presentari proximiorē de sui linie per li-

neam masculinam seu femininam: dubitabatur an stante Beneficij huiusmodi vacatione esset preferendus Petrus Aguado proximior descendens ex fratre fundatoris, vel Petrus Martinez. minus proximus descendens à fratre fundatoris ex utroque latere coniuncta.

Hoc dubium fuit pluries in Rota propositum, & diuersimodè resolutum modo pro vna, modo altera parte Corā Iustā Toletana fuit decis. sub die 8. Februarij 1608. in qua resolutum fuit Petrum de Aguado non contineri inter personas comprehensas inter fundatione, & Petrum Martinez. tāquam de linea esse preferendum. & coram me cum rursus dubitaretur, an ab hac decis. esset recedendum causa de anno praterito pluries proposita, & dilatam tandem Rota resoluit cōtra Aguadum informantem videlicet standum esse in decis. & placuerunt rationes addudæ in probata decis. cum enim fundator uocaret presbyterum proximiorē de

su

su linie. Domini dicebant Aguadum descendendum esse fratre uterino non posse dici uocatum linea enim est collectio personarum ab eodem stirpe descendentium, continens gradus distinguēs numeros, & predicatur de tribus speciebus scilicet ascendentium, descendentium, & transuersalium l. 1. l. stemmata l. iurisconsultus ff. de grad. Hostiens. in summa de consanguin. & affinit. num. 4. & 5. Ioan. Andr. in Arbore consanguinitatis, & definitione linea Signorol. consil. 93. ante num. 2. vers. nā linea Bald. consil. 334. nu. 10. lib. 3. Anchar. consil. 95. num. 7. Capit. decis. 159. n. 5. & seq. & fuit dictum in dicta decisio. 8. Februarij 1608.

In linea ascendentium continentur, pater, mater, auus, auia, pro auus, pro auia & hanc lineam Bald. distinguit in duas lineas, scilicet agnatarum ex masculis, & cognatarum ex feminis, ut dicto nu. 10.

3 In linea descendentium

continetur filius, filia, nepos, neptis, pro nepos, proneptis, &c.

In linea transuersalium sunt frater, soror, filij duorum fratrum, seu filij duarum sororum, Patruus Amita, auunculus matertera, & al. ut per Hostiens. dicto nu. 5.

His positis Domini considerabant, quod cum fundator esset sacerdos per illa verba de su linie non intellexit de linea descendentium suorum, minus de linea ascendentium, qui non extabant. unde necessario dicendum est intellexisse de linea transuersalium in qua nullo modo reperitur descendens à fratre coniuncto tantum ex latere matris, quia cum non descendat ab eodem stirpe non potest dici de linea, ut dictum est.

Nec obstare visum est, quod fundator uocauerit descendentes ex ul ea masculina. & femina, quia id fecit ad tollendum dubium, an descendentes ex femina dicerentur de linea seu, de linie ipsius fundatoris, sed

sed non propterea dicendum est quod intellexerit de fratre uterino, cum non sit de linea fundatoris, quia non descendit ab eodem stipite à quo ipse fundator genitus est, Paris. consil. 51. num. 10 in fine, & consil. 93. num. 33 & seq. lib. 2. & ideo cum Aguadus descendat à fratre uterino fundatoris, & functor, & ille frater uterinus non descendant ab eodem patre, & stipiti; Domini non censebant ipsum esse uocatū, cum nullo de modo sit uerisimile fundatorem intellexisse de linea, in qua ipse existit ad exclusionem lineę in qua ipse, & alij uocati existunt.

Et ita resolutum fuit cōtra informantem et standū esse in ultimo loco decisi. die 8. Februarij 1608. Coram Iusto.

SVMMARIVM.

- 1 Iudicio Episcopi multum defertur in materia iurispatronatus.
- 2 Filiatio ex tractatu tan-

quam talis probatur, & uide num. 3.

ARGVMENTVM.

An descendentiā à patronis probetur ex quo Ordinarius admisit presentationem factam uti à descendente.

RESOVATIO. CCXIII.

Respondeo cum decisione Roræ in vna celiterna iurispatronatus 16. Februarij 1609. Coram Illustrissimo Caualerio cuius tenor est, pposui dubiū in hac causa ad instantiam Illustrissimi D. mei Cardinal. Pinelli Sacri Collegij Decani, & Rota censuit probari descendentiā eorum, qui presentauerunt D. Laurentium præsупposito sine ueri preiudicio iurispatronatus cum enim ab Alexandro fundatore fuissent relictī duo patroni huius Ecclesie, uidelicet Franciscus Zaffaraminis, & Colutius Rubeus satis uidebatur probari descendentiā presentantium Laurentium

tium ab his duobus; & Primo, quoad descendentiā ex ex Francisco probabatur ex iuribus pro parte Laurentij productis ipsum habuisse Felicem Ioannem, & ab eo relictas fuisse septem filias ex quarumquinque descendebant dicti presentantes, quod autem Ioannes esset filius Francisci, id probatur ex pluribus, & primo quia dictæ mulieres in presentatione, quam fecerūt de anno 1527 uocant se filias Ioannis Zaffaraminis, & dicunt Franciscum fuisse ipsarum auum paternum; quæ presentatio fuit admisa per Ordinariū, cuius iudicio in hac materia multum defertur, tamquam factio in sui preiudicium cōtra libertatem beneficij, cuius collatio alias ad ipsum spectare potuisset Rota decis. 11. de iure patronat. Achill. decis. 7. nu. 5. & fuit dictum in vna Meliten. iurispatronatus 10. Martij proxime preteriti. Secundo constabat Ioannem esse filium Francisci, quia talem se nominat in testamento. Tertio quia

idem Ioannes interuenit de an 1515. in concordia alias facta à Francisco, & Pasqualina eius filia pro se & vice, & nomine Francisci Patri sui, & Pasqualine sororis; de quo uidebatur Dominis resultare tractatum Patris, per quem inducitur filiatio Castrens. consil. 151. sed ad hoc respondeo lib. 1. & iam quod sit unicus actus Menoch. de arbitr. lib. 2. centur. 1. casu 89. num. 32. Nouarius de elect. & variat. fori quest. 51. sect. 1. Quod autem dictæ mulieres essent filie Francisci constabat, ex testamento Ioannis in quo illas instituit heredes die 11. Aprilis 1525. ex quo testamento resultat ne dum enunciatiua, sed tractatus filiationis, unde postea ipse uti tales presentauerunt de anno 1527. & presentatio fuit admisa, per Ordinarium, ut dictum est, & per talem nominationem testatoris cum institutione censebant Domini probatam esse filiationem, ut dicunt plures Doctor. & præcipue

cipue Aret. consi. 37. in fine
Abb. consi. 6. num. 11. & alij;
descendentia autem presentantium ab ipsis mulieribus probabatur per testes examinatos, qui cum deponant cognouisse maritos, & uxores, & specificent nomina, & cognomina, & matrimonia cum alijs signis satis visis fuerunt probare Dec. consil. 595. num. 5. Alex. consi. 51. num. 2. & 5. lib. 1. Menoch. de arbitris lib. 2. casu 89. num. 19.

Quod vero ad Colutiū, & eius descendentes probabatur ex ipso natum esse Perseum, qui etiam ipse presentauit una cum dictis mulieribus de anno 1556. subsequuta institutione facta à Vicario Cardin. Bellonis tunc

Episcopi Hostiens. & Veliter-
ni, & per testes examinatos
probabatur, ex perseo natū
esse Eriliam, qua postea in-
stituit heredem uniuersalē
soci etatem Charitatis, ut in
ipsius testamento in process.
fol. 51. qua societas presen-
tauit D. Laurentium.

Ex quibus satis visa
fuit probata descendentia
horum presentantium à
Francisco Zaffaramino, &
& Colutio Rubeo primis pa-
tronis per gradus probatos,
& distinctos Rob. consil. 32.
num. 24. vol. 3. ubi de com-
muni fuit dictum in una
urbeuetana fideicommissi,
31. Ianuar. 1575. Coram Il-
lustrissimo Seraphino, qua
est decis. 288. par. 2.

DE QVINTA SPETIE

Pertinentiæ iuris presentandi, quæ est existentiæ in
quasi possessione presentandi.

SUMMARIUM.

- 1 Status ultimus attenditur
in beneficialibus.
- 2 Presentatus ab eo qui est
in quasi possessione presen-
tandi preferitur.
- 3 Quasi possessio presentan-
dis attenditur ad effectū
presentandi.

ARGUMENTVM.

An existens in possessione pre-
sentandi manuteneri de-
beat in ea.

RESOLVTIO. CCXIV.

Regulariter in benefi-
cialibus attenditur vl-
tima, & immediata posses-
sio, ut fuit dictum in Placē-
tina Archipresbyteratus 17
Martij 1623. Coram Pro-
uano, Oleradus consil. 312
num. 2. in fine Rota decis. 2

num. 2. de præbend. in no-
uis. & dec. 49. num. 1. de
rescript. in antiq. Felin. in
cap. eam, te circa finem, de
iurepat. Rocch. de Curte in
cap. ult. de consuetud. sect.
4. num. 82. Mascard. de pro-
bat. conclus. 172. num. 8.
Pur. dec. 2. num. 4. lib. 3. Lu-
douif. dec. 77. num. 9. & ibi
annotat. num. 2. Marefcot.
var. resolut. lib. 1. capit. 55.
ubi latissimè Gratian. disce-
ptat. forens. cap. 577. num.
13. Cæsar de Grassis dec. 4.
de probat. Genuen. in praxi
Archiep. Neap. cap. 100 &
ult. ideo presentatus ab eo,
qui pro se habet vltimum
statum, & quasi posses-
sionem presentandi, prefer-
tur cap. consultationibus,
de iurepatron. ubi Abb. nu-
mer. 6. nisi in d. vltimo sta-
tu esset clausula sine præiu-
dic. aliorum, vel si consen-
sus fuit datus sub condi-

tionem Marefcot. vbi supra num. 30. & seq. vel quando vltima possessio est violenta, & cum mala fide: quia licet etiam prædo sit in sua possessione manutenendus, & si spoliatus ad illam debeat debeat restitui c. in literis, de restit. spoliat. tamen si ex eisdem actis constet illū esse prædonem, tunc ei denegatur manutentio, & substitutio, Innoc. in cap. cum Ecclesia Sutrina, vbi Abb. num. 36. de caus. poss. & propriet. & ita iudicandum esse dicit Menochius de recuperanda possessione remedio primo, num. 113 & Gratian. vbi supra cap. 899. nu. 21. & 22. vel quando ad sunt duæ præsentationes ambæ compatibles, vel quando quis reperitur intrusus in beneficio, vel quando in contrarium constat de beneficijs, & iurispatronatus proprietate, & in actibus negatiuis non datur status, quasi possessionis præfertim in his, quæ sunt meræ facultatis, & quando agitur contra superiorem

Marefcot. vbi supra num. 53. & seq. ita etiam in iure conferendi attenditur quis sit possessor cap. cum olim, & cap. cum Ecclesia Sutrina, vbi glos. & Doct. de caus. poss. & propriet. Selua de benefic. par. 2. q. 1. num. 1. Mascardus vbi supra num. 4. pariter ad effectum eligendi attenditur quasi possessio eligentis, c. quærelam de elect. Rot. dec. 6. in fine iuncta addit. de elect. in nouis.

3 Nec non ad effectum præsentandi attenditur quasi possessio præsentantis, qui vltimo loco præsentauit Rota dec. 14. de iurepatron. in antiquis Calderin. cons. vlt. de iurepatron. Put. dec. 189. num. 1. lib. 1. Gonzal. de alternat. glos. 45. §. 2. à num. 6. illudque procedit dummodo adsit bona fides, & constet de scientia, & patientia eorum quibus præiudicatur, Calderin. consil. 12. de iurepatron. Gonzal. d. §. 2. num. 32. & 35. & quando constat de proprietate iurispatronatus, quæ præualet

pos.

possessioni vltimus status non attenditur Abb. in d. c. consultationibus. num. 9. de iurepatronatus, Seraphin. dec. 1025. 1227. 1495. & 950. attamen non dicitur constare de proprietate nisi per confessionem aduersarij, vel per tres sententias conformes, Aegid. dec. 103 Gratianus vbi supra d. cap. 577. à num. 13. ad 14. hodie tamen, ex d. cap. 9. de ref. less. 25. Conc. Trid. nõ sufficit docere de quasi possessione, & vltimo statu, nisi doceatur de legitimo titulo iurispatronatus. ex fundatione, vel dotatione, & c. quia derogat non solum titulo, sed etiam quasi possessioni iurispatronatus. aliter questiri, quam ex fundatione seu dotatione: ideo vt quasi possessio suffragetur, est docendum de titulo. si autem semel vacatio contigerit, & patronus laicus, vel mixtus præsentauerit, & Coram Ordinario docuerit de suo iurepatronatus. secundum formam d. cap. 9. & præuia causæ cognitione

& seruatis seruandis Ordinarius semel approbauerit d. iurispatronatus, & præsentatum instituerit, tunc saltē in possessorio nõ tenetur amplius docere de titulo, sed satis est quasi possessio si de nouo vacauerit, Gonzal. de alternariua glo. 18. à num. 23. & de his vide Aug. Barbosam in suis collectan. super d. cap. consultationibus num. 7. de iurepatr. vt fuit dictum in Cremonen. Capellanæ 14. Ianuar. 1594. Coram Illustriss. D. Card. Millino.

S V M M A R I V M.

- I Quasi possessio presentandi non queritur absque scientia, & patientia illius extra quem præscribitur, quod limitatur, vt num. 2. 3. 4. & 5.

ARGUMENTVM.

An acquiratur quasi possessio presentandi absque scientia, & patientia aduersarij vbi concurrat titulus.

RE-

RESOLVTIO. CCXV.

Respondetur, quod licet quasi possessio presentandi non queratur absque scientia, & patientia illius contra quem prescribitur saepius à Rota canonizatur in decis. 12. de iure patronatus, Seraphin. decis. 1432. num. 5. Rota decis. 167. num. 5. & decis. 184. nu. 1. par. 1. diuers. Rota decis. 717. sub num. 3. p. 2. in recen.

Hæc autem concl. quod non acquiratur possessio, sine scientia, & patientia.

2 Primo limitatur, vt procedat, quando ille qui facit actus possessorios habet etiam titulum, quia tunc acquirit possessionem sine scientia, & patientia alterius Cast. in l. seruitutes prædiorū n. 9. vers. 4. requiritur ff. de seruit. Couar. c. possessor. S. initium num. 8. vers. 2. tex. Cepoll. de seruit. verb. præd. cap. 20. nu. 5. Rota decis. 533. num. 5.

par. 1. in recent. quam ad id in facti contingentia allegabat, Coram me tanquā Iudice D. Io. Maria Nouarius.

3 Limitatur secundo, quod non sit necessaria scientia, & patientia illius, de cuius dominio, vel possessione nō constat Rota decis. 423. n. 6. & decis. 608. num. 9. par. 2. in recent. & fuit dictum in Balneoregin. terrarum 23. Maij 1603. coram Cardinal. Sacrat. Garz. de benefic. cap. 5. par. 5. nu. 121 vbi firmat non requiri, nisi scientiam, & patientiam alterius possessoris.

4 Limitatur tertio, quod non sit necessaria scientia, quando ageretur de reducendo rem in pristinum statum, puta si ageretur de præscribenda libertate aduersus seruitutem, Couar. in cap. possessor S. initium num. 8. vers. 1. sententiæ.

5 Limitatur quarto, vt nō procedat in iudicio manutentionis, quod cum sit summarijs im. nu. sufficit docere de actibus possessorijs de

fa.

ARGVMENTVM.

Pertinentia surgens ex quasi possessione presentandi per quos actus acquiratur.

RESOLVTIO. CCXVI.

Respondetur per vnicū actum effectum sortitum puta per vnicam collationem, Federic. de Sen. cōsil. 234. sub num. 8. vers. est dicendum Dec. cons. 226. num. 2. vers. & ista quasi possessio, Ferret. cons. 210. num. 5. & tenuit Rota in vna Brachar. 4. Maij 1598. Coram Lancellotto in qua fuit dictū, quod ad effectū acquirendi quasi possessionem iuris conferendi, sufficit vnica collatio effectum sortita per cap. quærelam de election. & capit. cum Ecclesia Sutrina vbi glos. in verb. trium Abb. num. 22 Ripa num. 91. de caus. possessor. & propriet. Aym. cons. 322. nu. 2.

Et illud procedit etiam in collatione facta per assertum

facto gestis absq; alia scientia, & patientia Rota decis. 17. num. 7. par. 2. diuers. & in renf. dec. 685. sub num. 4. part. 1. vbi tamen Rota loquitur per verba dubitativa. In casibus vero in quibus est necessaria scientia, & patientia, illa sufficienter probatur, & multiplicitate actuum, ex diuturnitate temporis, & ex vicinitate Abb. in capit. cum Ecclesia num. 25. de caus. possessor. Rota decis. 179. num. 2. par. 1. diuers. in recent. dec. 685. num. 4. p. 1. plenè Garzia de benefic. p. 5 cap. 5. nu. 129. & seq.

SVMMARIVM.

- 1** *Quasi possessio presentandi acquiratur per vnicā collationem effectum sortita.*
- 2** *Vltimus status licet acquiratur per vnicum actum fallit tamen quando in actu interuenisset clausula sine preiudicio, & fallit, etiam vt num. 3. & 4.*

tum Vicarium, quia per illam Episcopo acquiritur quasi possessio conferendi. Anton. Aug. in repet. tir. de officio Vicarij nu. 20. Quinimò ex collatione facta à Vicario Generali, licet sit facta Episcopo mortuo, & ante successoris aduentum, acquiritur ista quasi possessio conferendi Episcopo successori, non constituto, quod obitus prædictus ad notitiã Vicarij peruenerit, vt tradit Papazzon. in addic. ad decif. 1. num. 4. de officio Vicarij in nouis, vbi inquit Rotam sic tenuisse in vna Licien. Canonizat. & præbendæ Coram Anton. Augustin. per cons. Calder. 4. de offic. deleg.

2 Sed quamuis per vnicum actum quasi possessio, & vltimus status acquiratur, vt dictum est, tamen istud declaratur; Primo vt non procedat quando actus esset admissus cum clausula sine præiudicio, quia tunc etiam si esset effectuat, non tamen ex eo acquireretur quasi possessio conferendi,

aut præsentandi, propter dictam clausulam, quæ præseruat ius tam in petitorio ita, vt per patientiam seu consensum præstitum in illo actu tantum, non autem in futuris, sibi quis censeatur præiudicasse, iuxta tradita per Decium in cap. cū accessissent tub nu. 17. col. pen. vers. 3. limitatur, & vers. 5. intelligitur, & ibi Felyn. num. 30. vers. 5. Put. decif. 188. lib. 2. & fuit dictum in vna Maioricen. iurispatron. 4. Decembris 1587. Coram Bubalo. Rursus declaratur vt non procedat in consensu dato sub conditione, puta quatenus beneficium sit iurispatronatus, & nõ alias vt fuit dictum in vna Britonien. iurispatronatus, 2. Aprilis 1601. Coram Card. Lancellotto, Tertio declaratur, vt non procedat quando compatronus simpliciter præsentauit, quia ex tali præsentatione non acquiritur quasi possessio præsentandi aduersus alium compatronum, sed requiritur quod præsentauerit priuatum,

quoad

quoad aliud alioquin per præsentationem ab vno compatrono factam alterius quasi possessio præseruatur iuxta cons. Feder. de Senis 102. in fine cum simil. & fuit dictum in vna Burgen. Cappellanæ 29. Aprilis 1587. Coram Gypfio.

4 Declarat quarto, vt talis actus, ex quo, vel quibus prætenditur acquisita possessio, sit sint clari, & certi non vero turbidi dubij, & obscuri. Nam ex turbidis, & obscuris collationibus, electionibus, aut præsentationibus non acquiritur possessio. Maximè quando titulus præcedens esset contrarius, vt fuit sæpè resolutum in Rota præsertim in vna Tarritima plebis 5. Iunij 1587. Coram Bubalo. Sicut non est locus manutentioni, quando possessio non est clara, sed intricata turbida, & obfusca, Caputaquen decif. 200. num. 1. p. 2. & fuit decisum in Cefaragustana fructuum 13. Ianuarij 1597. Coram Pamphilio. Nec possessio resul-

tans lex actu æquiuoco, & obscuro releuat. Abbas in cap. 2. si din. de censibus Felin. in cap. cum Bertoldus num. 36. vers. merito dicit Abbas, de re iudicata, Decius in cap. in præsentia nu. 58. de probationibus plura tradit Anton. Gometius in l. 45. Tauri num. 96. pariter nec consuetudo, inducitur ex actibus æquiuocis, & difformibus, ac turbidis, Aym. consil. 96. num. 5. & consil. 113. num. 14. Rota decif. 19. num. 6. part. 2. diuers. Rochus de Curte, de consuetudine sectione 5. num. 68. & 69. Dicit etiam Puteus dec. 29. num. 7. & 12. lib. 2. quod fundans se in statuto dubio non est audiendus Gonzalez in Reg. Cancell. glol. 34. nu. 109.

SVMMARIVM.

- 1 Quasi possessio non suffragatur si fuerit capta eius violentia. & mala fide.
- 2 Quasi possessio non calit in negatiuis actibus.
- 3 Reseruatio inficit titulum, & possessiones.

Kkk

4 Quasi

4 *Quasi possessio non attenditur quando constat de proprietate iurispatronatus.*

ARGUMENTVM.

Quibus in casibus pertinentia iuris presentandi proueniens ex quasi possessione nihil suffragetur.

RESOLVTIO. CCXVII.

IN quam pluribus casibus pertinentia, quæ alicui cōpetit ratione existentie in quasi possessione presentandi nihil suffragatur.

1 Primo ubi constat de violentia, & mala fide possessionis Rota in nouis de. 7. de iure patronat. ubi dicitur collationem, siue præsentationem factam per possessorem violentum, de cuius violentia, & mala fide constat nō valere, cum mala fidei possessor nō faciat fructus suos imo teneatur de extantibus rei vendicatione, & de cōsuptis conditione sine causa l. mela C. de rei vendica

tion. l. si nauis alias si qui S. fin. eodem titul. l. sed si rem, & S. illorum ergo istis de offic. iudic. Ex quo inferitur cum Anchar. in c. cum de beneficio. nu. 1. de præbend. in 6. quod status beneficij regularis, quo alias cōsueuerunt ministrare clerici seculares, non obstat interpretanti beneficiū illud tanquam conuetum gubernari per seculares si constat quasi possessionem status præsentis contra meorum antiquum occupatam fuisse, & religiosos esse in mala fide, cum de huiusmodi statu præsentis non sit facienda mentio in litteris secus est in Lapum ibidem num. 4. vers. nunquid ergo quando religiosi tempore imputationis bona fide erant in possessione, vel quasi regendi illud beneficium tanquam regulare, quia tunc non valebunt littere impetrate de illo, vt beneficio cōsueto clericis secularibus assignari nisi in eis fiat mentio de religiosa possessione per cap. dubium de priuileg.

ia

in 6. & cap. fin. de decim.

2 Secundo in actibus negatiuis in quibus non datur statutus quasi possessionis, in his præsertim, quæ sunt facultatis, & quando agitur contra superiorē Card. cons. 38. col. 1. vers. 3. quia Felin. in c. cum accessissent num. 26. vers. ex quo inferitur de constit. Caputaq. de cis. 306. num. 7. par. 1. ubi inquit sic fuisse tentum in vna Tirafanon. iurisdictione: Coram Achil. de Grass.

Tertio quando ad sunt duæ possessiones ambæ cōpatibiles, quia tunc non vltima tantum sic vtraque est attendenda, vt tradit Beninten. decis. 23. in fin.

Quarto ubi quis intrusus reperitur in beneficio reueruato, & confert beneficia pertinentiam ad collationem dicti beneficij, quia tunc talis collatio non valet, quauis conferens sit in bona fide nam reueruatio inficit titulum, & possessionem, & ligat etiam ignorantes propter decretum irritans. Vnde cum talis intrusus non

3

habent possessionem illius beneficij seu dignitatis reueruare saltem talemque habeat iuris adminicula nō facit fructus suos, & consequenter conferre non potest, sic tenuit Rota in dec. 20. de præben. in antiq. & decis. 8. eod. titul. per Bisignet. tamen si collector ibi in fin. credat contrarium si conferens erat in bona fide, sed illius opinionem non puto veram, ex prædictis. Bene verum est quod eius sententia posset procedere, quando talis detentor fuisset solemnus per triennium in pacifica detentione, & beneficium non esset reueruatum ratione uocationis, apud sedem cū hoc casu illi regula de trienniali suffragetur.

4 Quinto quando in contrarium de proprietate beneficij apparet, quia tunc vltimus status possessionis non attenditur, Ferret. consil. 210. num. 7. in fin. vers. 1. non obstat. Hinc est quod licet alias attendatur præsentatio facta à maiori par-

te eorum, qui sunt in quasi possessione presentandi nihilominus, si constet presentationem, ad alium spectare rationem proprietatis, dicta quasi possessio non suffragatur, Abb. in cap. consultationibus num. 9. de iurepatron. Ioan. Paulus dec. 47. & fuit resolutum in vna postellana parochialis, 16. Ianuarij 1595. Coram Blanchetto. Simili quoque modo quamuis collatio iurispatronatus facta ab Ordinario existente in quasi possessione libere conferendi valeat, & preferatur presentatorio patroni in quasi possessione, non existentis, quando fuit facta antequam constaret de proprietate iurispatronatus. Nihilominus si fuit facta postquam constitit de dicta proprietate, presentatio preferatur ipsi collationi, ea ratione, quia proprietates absorbet causam possessionis cap. cum dilectus de caus. possess. & propriet. & declarat Abb. in d. cap. consultationibus num. 9. vers. quod ego in-

telligerem, de iurepatron. Paul. de Ciudad. eod. titul. par. 6. artic. 3. q. 7. num. 16. Dec. consil. 127. num. 1. consil. 149. num. 2. post med. vers. retent. ista conclusione Lambert. de iurepatron. art. 6. quest. part. 1. lib. 2. num. 4. vers. 3. est casus.

SVMMA RIVM.

- 1 *Prouisiones Apostolicae, an tollant quasi possessionem presentandi.*
- 2 *Prouisiones Apostolicae quando mutant statum.*

ARGVMENTVM.

An prouisiones Apostolicae tollant pertinentiam surgentem, ex quasi possessione presentandi.

RESOLVTIO CCXVIII.

Responderetur, quod licet ubi de contrario statu non apparet collationes Apostolicas faciant tum collatum, vt alias diximus secus tamen est, ubi de vlti-

mo

mo statu beneficij, alter constat tunc huiusmodi collationes non mutant illum statum, nec inferunt existenti in quasi possessione iudicium Aegid. decis. 107. incipit per collationem, & decis. 212. incipit in causa Achill. decis. 13. de iurepatronat. Lambert. de iurepatronat. lib. 3. q. 7. in princ. art. 3. num. 6. Achill. de stat. benef. decis. 1. ex illi remanet vltimus status ad fauorem Episcopi, qui etiam ex vnico actu constituitur in quasi possessione Lot. de prescrip. decis. 2. in noui Rip. in cap. cum Ecclesia num. 49. de caus. possess. & propriet. Vnde resultat validitas prouisionis Episcopi quam meremur ex quasi possessione illius, qui consulit Rota 7. de rescript. in antiq. & 14. de iurepatron. in antiq. c. consultationibus de iurepatron. & fuit in Rota resolutum in vna Ascolana prioratus 1. Iunij 1581. coram Seraphino, ubi voluit prouisionem Apostolicam non impedire iurispatronat. nec

quasi possessionem illius, etiam derogando, vt late per Felin. in tract. quando apos. littere, & habetur per Dec. consil. 126. sub nu. 4. vers. & sic dicta collatio. Vnde de tempus collationum Apostolicarum erit de medio deducendum, iuxta decis. Guidob. 125. quod multo quidem magis obseruandum in collationibus inferioris, qui non habet potestatem inmutandi statum beneficij, vt post Achill. tradunt Ioan. And. Gemin. hac & alij in c. cum de praeben. in 6. & de Episcopo fuit dictum in vna Vrgellen. Parochialis 13. Ianuarij 1606 coram Marquemontio. Verum tamen fuit collationes Apostolicae statum non mutant, vt dictum est tamen hoc procedit, quod non constat de animo, & intentione Papae, quod voluerit mutare statum, secus si conferat, eo animo, vt imprimat alium statum, quia tunc status beneficij bene immutatur, Anchar. in d. c. cum de beneficio num. 2. Ioan. And. col.

col. 2. Gemin. nu. 10. Franc. num. 6. & alij de prebend. in 6. Silua benef. par. 3. q. 11. num. 124. Felin. in cap. in nostra num. 41. in fine de rescript. Rebuff. super emend. tit. de collat. S. volumus in verbo regularia. vers. 3. requiritur ubi ponit exemplum, quando seculari confert beneficium regulare expresso nomine regularitatis dispositiue, quin tunc inducitur mutatio, licet beneficium non sit illius qualitatis, secus si daretur in comendam, vel ex dispositione possideretur, vel diceretur dependere à Monasterio, aut diceretur officium regulare, nam tunc qualitas contraria non prescriberetur, nisi beneficium comendaretur aliud iam habeat, & cum hoc casu commendam fieri censeatur ratione alterius beneficii ideo si seculari habent beneficium in titulum commendaretur regulare non expressa tamen, & qualitate, sed impliciter Papa diceret Paro-

chiale Ecclesiam sibi commendamus, tunc illa commendam qualitas prescriberetur, ut declarat Rebuff. in loco proxime allegato dicens illa vidisse in practica obseruari, prout ita vidi de recenti pluries ita vidisse firmiter teneri in Dataria, & Cancellaria Apostolica.

SUMMARIVM.

- 1 *Quasi possessio presentandi qualiter probetur remissive.*
- 2 *Præsentationes effectuatæ ex subsequuta institutione probant quasi possessionem.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia quasi possessionis presentandi qualiter hodie probetur.

RESOVTIO. CCXIX.

Qualiter possessio presentandi probetur, vide Ro:

1 Rotam decif. 195. 222. 224. 347. & 615. in recentioribus, & de probatione huius quasi possessiones, vide Card. Mant. dec. 208. & praxim archiep. Leonis par. 2. cap. 21. de iure patronat. num. 1. & seqq. & Mascard. de probationibus conclus. 1217. & Nos in praxi rer. for. eccl. decif. 153. Maslobr. in praxi hab. conc. ad vac. par. eccl. requisito 7. dub. 17. Gonzal. in comen. ad reg. 8. cancell. glos. 45 §. 2. à num. 29. Garc. de benefic. par. 1. c. 5. Barbosa de off. & pot. Episc. par. 3. al. legat. 72. à num. 20. & fuit dictum in florentina canonicatus 11. Decemb. 1613. coram Buratto, & in craconiensi parochialis. de coniuncta 9. Iunij 1627. coram Reuerendissimo domino Patriarcha Hierosolym. & in florentina subdecantus 27. Ianuarij 1622. coram Durano.

2 Et ideo si presentationes sunt effectuatæ ex subsequuta institutione, & possessione profert quasi possessio

nem Ludouif. decif. 452. num. 6. & 19. & fuit dictum in Romana iurispatronat. de Cardellis 22. Aprilis 1611. coram Domino Penia, quæ est decif. 312. par. 1. in recentioribus qui quasi possessio probatur per presentationem effectuatam factam de beneficio vocanti per obitum, vel alio modo, etiam etiam per consensus præstitus resignationi beneficii, qui consensus habent vim presentationis, & continuum præstantem consensum si quasi possessione presentandi, Put. dec. 310. lib. 2. Crescent. dec. 2. de iure patronat. Rota dec. 792. n. 8. par. 1. diuersorum, & Crescent. num. 4. part. 2. in recentioribus: apud Farina. Ludouif. decif. 549. num. 2. & ibi annot. nu. 7. nisi alius esset in possessione, qui per vnicum actum acquiritur, & ita intelligitur Dec. consil. 148. num. 4. Ludouif. dec. 215. & ibi annotat, & consensus prædicta operatur, si resignatio effectuatæ sit, tamen non procedunt si talis

ralis consensus esset prædicitus est sensibus, & ignorantibus patronis Ludouisus olim sanctissimus dec. 417. num. 1. & 2. & ibi annotat. & præsentatio. qui dedit acutionem litij non constituit præsentantem in quasi possessione. Idem dec. 417. nu. 4.

SVMMARIVM.

- 1 *Possessio non transit in hædes per additionem hæreditatis & quid in incorporalibus, & nu. 2. & 3.*
- 2 *Quid in iure patronatus.*
- 3 *Refertur dec. Veralli.*
- 4 *Pertinentia iuris præsentandi non transit in hæredem per solam additionem hæreditatis absque corporali apprehensione.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia iuris præsentandi, an transeat in hæredem per solam hæreditatis additionem, absque corporali apprehensione possessionis iuris præsentandi.

RESOLVTIO. CCXX.

- 1 **Q**uamuis per additionem hæreditatis omnia ipso iure transeant in hæredem possessio autem non transit nisi fuerit actualiter apprehensa l. cum hæredes ff. de acq. possess. quod procedit etiam in iuribus incorporalibus, vt per Bald. in cap. pastoralis nu. 3. & seq. de causa possessi & prope ideo idem procedit in iurepatr. idest, vt ad ius patronat. acquirendum actualis apprehensio requiritur, secundum Gabriel. consil. 185. par. 2. Achille de Grass. dec. 6. num. 1. de iurepatronat. Cassad. decis. 7. de caus. possess. & prop. Bellam. dec. 701. vaf. in d. praxi vbi sup. decis. 192. num. 201. & iuxta hanc sententiam pluries censuit Rotam in vna cremonensi, cappellanæ 5. Decembri coram Deco 1552. ius tenor est ius præsentandi, quod est apud testatorem non transit in hæredes absque nouam apprehen-
- 2

prensione, l. cum hæredes ff. de acquiren. possess. quia sicut in corporalibus possessio non transit in hæredes etiam suos sine noua apprehensione, vt per Alexan. asserentem hanc esse communem opinionem in d. l. cum hæredes colun. 3. versic super eadem glos. de acquiren. poss. ita etiam in corporalibus, quia in istis etiam non transit possessio sine actu facti Calder. consil. 12. de iurepatron. Rocc. in tract. iurispatr. in verb: ius in 5. q. ver. limita hanc conclusionem. Et est communis opinio relata per Alexan. in l. in suis colun. 3. num. 5. in glos. quæ incipit, & etiam possessio, quicquid dixerit Bald. in repetit. d. l. in suis in quarta op. posit. ff. de lib. & post eundem Alex. Lambert. de iurepatron. lib. 1. part. 1. artic. 22. 3. par. prin. & quod lex, cum hæredes, habeat locum etiam in iuribus incorporalibus, tenet Tiraq. in tract. lemort. laisit lecif. 7. declarata 3. p. & iterum Ro-

3 ta apud Caputaquen. in decis. 152. cuius tenor est lex cum hæredes, ff. de acquir. possess. procedit in corporalibus, quia in omnibus requiritur actus, corporis, & factum, vt est eod. ratio secundum Tiraque. in tract. lemort. laisit lecif. 7. declar. 3. par. reprobata opinione Lamber. in tract. iurispatron. lib. 2. 1. par. articul. 22. 3. q. principal. & ita decisum in causa Cremonen. Cappellanæ, coram Dezza 5. Decembris 1552. & iterum coram eodem in decis. 41. cuius tenor est quasi possessio præsentandi, quæ est apud testatorem non transit in hæredes absque noua apprehensione l. cum hæred. ff. de acquir. poss. quia sicut in corporalibus poss. non transit ad hæredes etiam suos sine noua apprehensione, vt per Alex. asserentem hanc opinioem in d. l. cum hæred. col. 3. versic. glos. super verbo non pertinet de acquir. poss. ita etiam in corporalibus, quia in istis

4

etiã non transit possessio sine actu facti, Cald. conf. 2. de iur. patron. Rocc. in tract. iurispatron. in verbo ius in 5. q. vers. limita hã conclusionem, & est communis opinio relata per Alexan. in l. suis col. 3. nu. 8. in vers. glos. quã incipit poss. ff. de libe. posthu. quicquid dixerit Bald. in repet. eiusdem l. in suis in 4. opposit. & post eũdem Alexan. Lamber. in tract. de iure patron. lib. 2. par. art. 2. 3. q. prin. & quod l. cum hãeres habeat locum etiã in iuris incorporalibus tenet Tirac. in tractat. de mort. si quis sit lecif. 2. declar. 3. par. & ita fuit tentum in causa Cremonen. Cappellaniz Lunæ 5. Decemb. 1552. coram dopellario Lunæ 5. Decemb. 1552. coram Dõ Denza.

SUMMARIVM.

I Additione hereditatis omnia defuncti iura prater possessionem in heredem transeunt.

- 2** *Apprehensio naturalis requiritur ubi defunctus animo corpore quã suo possidebat secus si animo suo, & corpore alieno ut per colonum, quia heredis possessionem continuat, & quomodo intelligatur num. 3. & 5.*
- 4** *Possessionem coloni nomine locatoris, possessio locatoris non autem coloni probatur.*
- 6** *Pensionis solutio facta heredi per colonum probat possessionem.*

ARGVMENTVM.

Sola hereditatis additione absque actuali possessione ius presentandi, an transeat in heredem defuncti, qui animo tantum possidebat.

RESOLVTIO. CCXXI.

A dita hereditate omnia iura transeunt ad heredem excepta possessione quã non transit nisi eam apprehendat, & sic per additionem omnia iura, quã

erant apud defunctũ ipso iure transeunt in heredem, sed possessio non inõ videtur possessionem ff. de acquirend. possessione, & Laurent. de Pinu conf. 95. num. 18. vbi enucleat istã esse omnium communem opinionem.

Idque verum quidem extat, quod requiritur naturalis apprehensio possessionis vbicunq; defunctus possidebat animo, & corpore suo, secus si animo suo, & corpore alieno puta per colonum quia tunc continuat possessionem heredis, ita Doctores, & præsertim Alexand. in l. qui vniuersas S. quod per colonũ ff. de acquirend. possessione Afflic. dec. 167. & sic possessio defuncti transit in heredem si defunctus possidebat per colonum, & colonus continuat possessionem nomine heredis, & faciunt notata per glos. in l. cum miles ff. ex quibus cau. maior. per Docto. omnes, & ibi Paul. de Castr.

in leſura Paduana ff. de acquirenda possessione, & Ursill. in addit. Afflic. in decil. 167. num. 1. vbi hoc dicit procedere in heredem coloni Surd. conf. 117. nu. 9 cum seq. quod tamen nõ est intelligendum sic simpliciter nam statim quod hãeres adiret hereditatem videtur quasi contrahere cum colono defuncti atq; ei locare, & consequenter possessio ipsius defuncti, & si non transeat in heredem nihilominus tamen vbicunq; defunctus possideret animo suo, & corpore alieno, idest coloni, tunc utiq; per colonum continuantẽ possessionem nomine heredis sibi possessio ipsa acquireretur absque alia apprehensione, & satisfactione, & tanto magis, quando appareret soluta pensio per colonum defuncti heredi, vt firmat, & discurretur Roland. à Valle conf. 46. quia in quacunq; materia numero quinto cum alijs sequentibus eolum. 2. vbi ad locũ

adducit etiam istam esse omnium in iure scribentium communionem, Bart. in l. qui vniuersas S. quod per colonum ff. de acquirenda possess. per Feret. ibi qui videtur hoc absque difficultate aliqua determinare dum ait, quod per colonum possideo, hæres meus nisi ipse nactus sit possessionem non poterit possidere retinere n. animo possessionem possumus, adipisci non possumus: sed quod pro emptore possideo etiam usufructus capiet hæres meus, & sic tandem colonus possidet nomine locatoris, ita ut ex possessione coloni nomine locatoris probatur utique ipsius locatoris possessio, non autem colono Bal. in l. ad probationem C. locati Paris. conf. 107. num. 21. volu. 1. Alexand. consil. 12. vol. 4.

Ex quibus patet responsio suprapositi articuli.

S V M M A R I V M.

1 *Notarius non potest ad sui utilitatem conficere in-*

- 2 *Instrumentum, & in pro filio.*
 2 *Pater, & filius censetur vna eademque persona.*
 3 *Pater non potest testificari pro filio.*
 4 *Instrumentum erectionis iurispatronatus de bonis cauensibus filij confectus a patre dicitur.*

ARGVMENTVM.

An instrumentum erectionis iurispatronatus filij confectum à patre dicatur authenticum ad finem probandi illud.

RESOLVTIO. CCXXII.

Questio de qua in supra dicto argumento refertur non solum non venit contemnenda, sed est difficilis resolutionis, & cum casus contigisset ex parte nunnulorum aduocatorum, qui a nobis votum requirebant dicebatur instrumentum confectum à Patre pro electione beneficij iurispatronatus ad fauorem filij

filii nullam fidem facere nec appellauit Authenticum ad finem illud probandi iuxta mentem S. C. T. eam nempè ratione, nam pater
 1 Notarius sicuti non potest ad sui commodum facere instrumentum iuxta opinionem Decij in l. qui iurisdictioni num. 3. & Baldi in l. error num. 7. C. de iur. & fat. ignor. ita & etiam nec poterit instrumentum
 2 conficere pro filio cum pater, & filius sint vna eademque persona, & filius fit pars viscerum patris imago eius, & vna caro l. si, C. de impub. & al. subst. c. contradicimus 35. q. 3. Barbat. conf. 73. p. 4. Decian. conf. 40. num. 15. volum. 1. Bero. conf. 74. Notar. late in praxi electio. fori questio. sect. 1. in prima impressione Neapolitana.
 3 Addebant insuper, & sicuti pater ad filij fauorem, & utilitatem non potest testificari vulgatis iuribus ita nec etiam instrumentum conficere cum probatio

per instrumentum, & testes pari passu ambulent leg. in exercendis C. de fide instrumentorum, & sicuti non potest vnus pro altero ad inuicem testimonium ferre voce l. parentis C. de test. vbi Alber. num. 40. sic nec instrumentum conficere ex quo vox mortua prouenit cum maior viue voci, quam mortuæ fides adhibeatur S. 1. auth. de instr. caut. & fid. Imol. in cap. ex literis nu. 15. de transact.

His tamen non obstantibus contraria opinio fuit mihi visa verior, & probabilior ut diceretur instrumentum authenticum erectionis iurispatronatus filij confectum ab eius patre siquidem dictum iurispatronatus erat erectum de bonis castrensisibus dicti filij ex regula Alex. in l. sciendum ff. de verbor. obligation. num. 8 vbi firmavit patrem posse facere instrumentum pro filio de rebus aduentitijs, & castrensisibus etiam si esset in potestate, ut ante eum voluit Bart. in l. si pater ff. de

de fals. quos referendo sequitur Apicell. alleg. 16. eò magis quia non agebatur de lucratiuis dicti patris iuxta decis. Afflict. 317. ad maiorem tamen cautelam consului, vt examinarentur testes in instrumento facto per Notarium, & deponerent de omnibus in instrumento contentis.

SUMMARIVM.

- 1 Centenaria non tollitur ex defectu modici temporis.
- 2 Mora modica non nocet.
- 3 Valor modicus beneficij si taceatur an vitietur gratia.
- 4 Deterioratio modica non facit cadere emphytheutam à iure suo.
- 5 Debitor Vniuersitatis in modica quantitate assumitur ad officia.
- 6 Prescriptio intra paucos dies perficienda habetur pro perfecta

ARGVMENTVM.

An defectus modici temporis tollat effectum centenariae, ita vt non taceatur probatum ius patronatus.

RESOLVTIO CCXXIII.

IN visitatione à nobis peracta in nostra diecesi de anno praesenti 1629. fuit dubitatum si ius patronatus beneficium diceretur probatum, per tempus immemorabile concurrentibus alij requisitis verum centenaria non erat completa, sed defectus erat modici temporis, & allegabatur non ob stare modiciratem temporis non decursam, ita vt impediretur probatio ius patronatus, cum defectus modici temporis non tollat effectum centenariae vt firmavit Rota in vna florantina Canonatus 11. Decembris 1615. coram Buratto, & ratio videtur esse manifesta, nam modica

ca

ca non nocent; Tiraquell. in l. si vnquam verbo donatione largitus num. 107. C. de reuoc. donat. Azor. inst. moral. lib. 6. c. 10. vers. tertio queritur. Hinc inferitur, quod modica mora non nocet Tiraquell. vbi supra num. 77. & de retract. lignag. §. 8. num. 9. ex quo de minimis non est curandus l. scio ff. de integr. restitut. & ita etiam videmus quod licet gratia sit nulla non expresso vero beneficij valore, & gratia exprimentis falsum, est subreptitia iuxta decis. Cappell. Tholosan. 435. & Verall. 27. num. 2. lib. 1. Tamen secus est si sit in modico non expressus valor iuxta Conf. Menoch. 316. volu. 4 & post eum Borell. in summa decis. titul. de beneficij valore num. 2. & licet emphyteuta rem deteriore reddens cadat à iure suo, hoc tamen non procedit vbi deterioratio esset modica Bald. in auth. quitem C. de Sacrosan. Eccles. Gui. dopape decis. 282. Gam-

ma decis. 17. num. 1. Surdus dec. 102. num. 7. Gratian. dec. 174. num. 1. & sic etiam quamuis debitor Vniuersitatis non possit adsumi ad officia ad rex. in l. r. C. de ditor. Ciuit. vbi Nouarius Canonicus. Tamen vbi debitor esset modicum, tunc bene debitor posset adsumi ad officia Vniuersitatis Franc. decis. 404. num. 6. Cancer. variar. resolut. c. 2. de inuent. num. 55. cum seq. & Leon. decis. valent. 1. 3. libro 1. & ita denique clausula constituto requirentem causae cognitionem, non require re quoties agitur de modico, latè Martta de claus. p. 1. claus. 19. num. 4. & plura alia infert Nouarius q. forens. 37. 22. & 54. vbi latè, & in puncto praescriptionis vera est conclusio, quod praescriptio intra paucissimum tempus & sic de proximo perficienda, habetur pro perfecta, vt dicam infra in seq. quaestione.

SVM.

SUMMARIUM.

- 1 *Præscriptio intra paucissimos dies perficienda habetur pro perfecta.*
- 2 *Centenaria non tollitur ex defectu nouem, decem vel undecim mensium.*
- 3 *Immemorabilis non vitatur ex defectu duorum annorum.*

ARGUMENTVM.

Modicum tempus, quod dicitur ad effectum ne tollatur immemorabilis.

RESOLVTIO. CCXXIV.

Habitis pro veris omnibus in præcedenti questione firmatis, quod defectus modici temporis non tollat effectum centenariæ fuit pariter dubitatum, & diceretur modicum tempus, & sic cum prima præsentatio, & institutio fuisset facta de anno 1531. à quo tempore vsque ad præsens, non videtur elapsa cente-

naria, sed deficiebant anniduo an esset probata immemorabilis non obstante defectu duorum annorum, ad quod prima facie respōdebam, defectum duorum annorum non continere modicum tempus, ea nempe ratione, quia iura loquuntur de diebus, & mensibus ad effectum, vt inducatur modicum tempus, vnde præscriptio intra paucissimos dies, & sic de proximo perficienda habetur pro perfecta per tex. in l. si fundum in fin. ff. de fund. dot. quem tex. ibi Bald. reputat notabilem, & idem Bald. in cap. fin. col. 4. de præscript. dicit, quod propter modicum temporis, quod restabat non debet vitari longi temporis tractatus est etiam tex. in l. rerum mixtura ff. de vsufr. vbi textus videtur declarare quo numero dierum paucis illi dies de quibus in d. l. si fundus verificari valeant, dum ibi sancitur præscriptionem perfici si non supersint nisi decem dies, quare si inter-

rupta sit præscriptio, quæ intra paucissimos dies erat erat perficienda, datur propter hoc restitutio in integrum secundum DD. in l. 3. §. labeo ff. de acquir. pos. sess. vide Ias. in l. si is qui pro tempore num. 53. de vsufr. & de mensibus videndus est nouiter Lotterius. de re benefic. lib. 2. q. 7. n. 62. qui loquitur in puncto quæstionis an ista centenaria exigatur, ita completa, ita vt si deficiant aliqui menses, sed non annus integer non sufficiat ei, concludit pro affirmatiua opinione, quod respectu adeo diutinæ præscriptionis nouem, vel etiam decem, vel undecim menses videri possunt dies paucissimi quotum defectus non est habendus in consideratione per text. in l. si fundum §. planæ ff. fund. dot. Ias. in l. si is qui pro emptore num. 52. ff. de vsucap. Paris. cons. 32. num. 6. & 7. vol. 3.

Quid quid tamen sit Rota non habet in consideratione defectum duorum

annorum, vt fuit decisum in vna burg. 5. Donnini iurispatronatus 20. Iunij 1622. in qua erant quatuor præsentationes finuatæ ac effectum sortitæ per spatium annorum 98. nempe ab anno 1505. vsque ad annorum 1603. quæ attingebat centenariam, & probabant immemorabile, vt Domini considerarunt, & consequenter emergebat probatissima existentia iurispatronatus Cassador. decis. 2. num. 7. de iurepatron. Seraphin. decis. 1141. num. 1. & plures alios refert Paris. de confid. benefic. q. 28. num. 235 qui etiam ex Puteo decis. 209. lib. 2. in specie tradi sufficere possessionem proximam sententiæ qualis videbatur hæc annorum 98.

SUMMARIUM.

- 1 *Præsumptiones diuersæ speciei coniunguntur in materia difficultis probationis ad faciendam plenam probationem.*

Mmm Pro-

- 2 *Probatio præsumptiua admittitur in antiquis.*
 3 *Ampliatur etiam si essent diuersi generis.*
 4 *Scriptura coniunguntur ad faciendam plenam probationem.*

ARGUMENTVM.

Regula illa, singula, quæ non profunt collecta simul iuuat an procedat in materia probationis iurispatronatus.

RESOLVTIO. CCXXV.

Regula est generalis, ac generaliter intellecta ab omnibus iuris peritis singula, quæ non profunt collecta iuuant quam regulam, ego pariter generaliter intelligo, & consequenter ad probationem iurispatronatus illam extendo, & iure quidem optimo, præsertim cum procedat in materia difficilis præsumptionis, put est iurispatronatus secundum Mascardum concl. 491. num.

7. Menoch. consil. 777. vol. 3. & sæpissime dixit Rota vnde Ann consil. 88. vol. 1. numer. 33. voluit quod quando sumus in materia difficilis probationis, præsumptiones, ac probationes diuersæ speciei coniunguntur ad faciendam plenam probationem; nam in istis, quæ non profunt singula multa iuuant, veluti quando sumus in antiquis, But. in cap. veniens il. in fin. & cap. licet ex quadam col. vlt. de testib. Aret. consil. 42. col. 2. vers. sed quando agerentur, qui allegat But. in c. cum causam in fin. de prob. Addo Anchar. consil. 276. Alex. consil. 24. col. pen. lib. 2. Rom. consil. 8. Dec. consil. 146. num. 14 Loff. consil. 6. per totum. Aym. consil. 43. num. 20. Zasium consil. 6. vol. 2. Et in antiquis, quæ sunt difficilis probationis, admittitur probatio præsumptiua, vt post Abb. Castrenf. Barbar. las. Curt. Sen. Felin. & Dec. tradit Mandell. consil. 355. num. 6. volum. 2.

Et

Et confert, quod plures præsumptiones imperfectæ possunt etiam iungi simul, vt plenam faciant probationem, vt per glo. communiter approbatam in l. 2. in vers. legitimis ff. de execut. Panor. col. 3. Fel. col. 5. & Dec. nu. 10. in cap. cum causam de probatio. Bar. col. 10. vers. his præmissis quero Alexan. & alios omnes in l. admonendi ff. de iure iur. & per eundem Bart. in l. 1. §. item Cornelio ff. de quæstio, & ibi Marfil. fassissime num. 2. & Roman. consil. 7. visis necessarijs n. 3. & ibi D. Horat. Mandos. cum alijs coaceruatis per eum in addit. in litera D. vbi Rom. ipse hoc applicat fortiri locum etiam si præsumptiones forent diuersi generis, vt tunc iungerentur ad plenam probationem faciendam, & sequitur quoque Ioan. Bapt. Ferret. consil. 371. in materia num. 5. volum. 2. vbi testatur de communi, & Ioan. Campegi. in

tract. de test b. reg. 303. vbi ponit, etiam octo alias ampliationes, & septem limitationes in reg. seq.

Et hoc eathenus verum est, vt locum obtineat etiam in scripturis, quæ profecto coniunguntur quoque ad plenam inducendam probationem, & sic etiam ratione duarum scripturarum fit dubio procul plena, atque liquida probatio sicuti concedit Bald. in cap. auditis sub num. 4. de præscript. las. cum alijs caeteruim adductis per eum in l. gallus §. ille casus nu. 11. & seq. ff. de liber. & posthum.

SVMMARIVM.

- 1 *Possessio defuncti non transferretur in heredem, neque etiam suum absque apprehensione, & nu. 3.*
- 2 *Quasi possessio presentandi facit, vt instituat presentatus, si constat de titulo.*
- 4 *Statutum de continuanda*
Mmm 2 pos.

- possessione inheredem, an locum habeat in iurepatronatus.
- 5 Presentatus à maiori parte vocum obtinere debet.
- 6 Iuspatronatus hereditarium transit in institutum generaliter prout esset in donatarium.
- 7 Episcopi consensus in donatione facta compatrono non requiritur.
- 8 Tutrix potest presentare, & procuratorem constituere.

ARGUMENTVM.

Regula quod possessio iurispatronatus non transit in heredem ab/q; corporali apprehensione ipsius patronatus, an procedat in suis heredibus.

RESOLVTIO. CCXXVI.

Respondetur cum decis. Rotæ dispositionem text. in l. cum heredes ff. de acquirenda possessione procedere, ac pariter locum sibi vendicare etiam in

suis heredibus prout ita censuit Rota Romana in vna Vrbeuetana fideicommissi 3. Aprilis 1609 coram Illustrissimo Domino meo Coccino cuius tenor est, 2 Rota dixit, quod licet presentatus ab eo, qui est in quasi possessione presentandi debeat institui iuxta tex. in cap. consultationibus de iurepatronat. tamen hec conclusio est vera quando constat de iurepatronatus, quia dispositio Concilij sess. 25. cap. 9. de reform. habet locum, tam in possessorio, quam in petitorio, ut censuit Congregatio Illustrissimorum interpretum, & pluries dixit Rota & quando ille met, qui hodie presentauit alias presentat quia Rota tenet. illam opinionem, quod possessio defuncti non transfertur in heredem sine noua apprehensione iuxta tex. in l. cum heredes, ubi Doctores ff. de acquirenda possessione, quod habet locum etiam in suis heredibus Bald. in l. fin. nu. 2. C. de edict. Alber. in l. 1. 2. C. de edict.

S. hoc

S hoc inter dictum nu. 2. ff. quorum honorum Natta. conf. 439. num. 5. Alex. consil. 57. sub num. 5. post medium vers. saltem in casu nostro lib. 1. ubi de communi, & fuit dictum in causa Spoletana census 17. Ianuarij 1603. coram R. P. D. Lancelotto, & alijs sepius, & in terminis iurispatronatus est decis. Achil. 5. de caus. possess. & propr. & Verall. decis. 420. parte 2. & fuit dictum in causa Parmisana seu nullius iurispatronatus 17. Martij 1603. coram R. P. D. Decano, & in causa Ianuens. iurispatronatus eod. die & anno coram Litta, neq; in terminis iurispatronatus potest intrare statutum laicorum, quod possessio, continetur in heredibus quia licet Verall. annota. uerit tale statutum suffragari, ut in decis. 211. part. 3. tamen Rota semper recessit à dicta annotatione tanquam nitente falso fundamento, ut signanter fuit dictum in causa Comen. iurispatronat. 8. Iunij 1601.

coram Illustrissimo Card. Seraphino.

Et propterea in casu de quo agitur duo sunt uidentia Primum, an confiet de iure patronatus secundum quis habeat maiorem partem vocum, quia ille debet obtinere cap. 3. & ibi glos. in verb. qui maioribus, ubi Ioan. Andr. Cardin. & alij in princ. de iurepatronat. & quantum ad primum cum neque Episcopus neque ab eo prouisus sint in causa sed agatur inter compraesentatos sufficiunt leuiores probationes, hic autem multa ad ad sunt, quae uidebantur dominis sufficere quantum uero attinet ad secundum de anno 1543 presentauerunt infrascripti Patroni Antonius, Petrus, Ioannes, Dominicus Symon, Carolus, Iacobus, Marcus Antonius, & Antonius Galeatij, mediante persona Ioannis eorum procuratoris, & Ioannes della Terra mediante persona Symeonis, & eius Procuratoris omnes de Guidobonis de cuius Ioannis vo

se hodie non est agendum, quia non est, qui pro eo compareat. unde fit, quod remanent quatuor voces, vne cum Ioannes Guidobonis filius, & heres Symonis, ut ut probant testes in summario num. 1. presentauerit Ioannem Paulum Guido bonum eius filium, & cum idem Ioannes tamquam donatarius Augustini filij Ioannis Dominici cuius descendentiā probant testes in summario num. 4. & etiam tamquam donatarius Castellini filij Marci Antonij cuius descendentiā probant testes in summario num. 5. & etiam idem Ioannes tamquam heres Iacobini presentauerit eundem Ioannem Paulum sequitur, quod ipse Ioannes Paulus habeat quatuor vota ex persona dicti Ioannis, cum presupposito, tamen, quod consistet de dictis institutione & donationibus, quia per generalem institutionem heredis acquiritur ius patronatus hereditarium, Bar. in l. quia per inde, vers. restituta ff. ad

Trebell. Bald. in l. finali nu. 59. vers. si autem hereditate, C. de adic. D. Andr. toll. prout etiam acquiritur ex donatione, cap. unic. de iure patron. in 6. Lambert. de iure patr. lib. 1. p. 2. ar. 1. q. 11. num. 2. fol. 109. & art. 1. q. 4. fol. 149. nec in casu nostro requiritur consensus Episcopi ex quo donatio fuit facta compatrono, Verall. dec. 131. lib. 2. & ideo Ioannes cum eundem Io. Paulum presentauerit tamquam procurator D. Placida matris, & tutricis Petri pronepotis Petri, qui presentauit de anno 1572. cuius descendentiā probant testes in summario, num. 2. si de tutela matris constabit, & de mandato procure tutricis hoc votum prodest Io. Paulo tutrix enim potest presentare, iuxta notata per Lamber. de iure patron. lib. 2. par. 1. quest. 2. Rocc. in eodem tractatu in verb. cū penes in 4 q. Rota dec. 6. de iure patron. in antiq. & constituere procuratorem ad presentandum, iuxta nota-

ta per Lamber. de iure patr. lib. 2. p. 1. q. 4. ar. 3. nu. 1. 2. & 6. habet quoque dictus Ioannes Paulus vocem Antonij Galeatij, qui accumulando, presentauit eundem Ioannem Paulum, quod licuit ei facere. cap. cum autē ubi Abb. & Doctor. de iure patron. & propterea sequitur, quod attenta voce Antonij, qua debet utriusque computari, Ioannes Paulus habeat sex ex nouem vocibus Ioannes Baptista, verò in omnem euentum non potest habere nisi quatuor voces, & sic institui debet dictus Ioannes Paulus iustificatis predictis, ut in d. cap. 3. de iure patronatus.

SVMMARIVM.

- 1 Fiscus Curia Episcopalis potest opponere contra probationes iurispatronatus.
- 2 Iurispatronatus antiquo quanam opponi possint à contradictore, & quanam iurispatronatus moderno num. 3.

ARGVMENTVM.

De exceptionibus qua proponi possunt, contra probationes iurispatronatus & iurispresentandi.

RESOLVTIO. CCXXVII.

SECUNDUM Lambertinum, de iure patronatus lib. 2. part. 2. quest. 10. ponitur praxis, & modus qualiter assistente contradictore, & in eius defectum Reuerendus Fiscus Curiarum Episcopaliū possit opponere & excipere contra predictas probationes, & est distinguendum, quod aut sumus in probatione iurispatronatus antiqui, aut moderni. primo casu potest contradictor excipere & dicere eum, qui presentauit non esse, & illa familia, de qua se esse asserit, sed illud cognomen assumpsisse, ut ali quando accidit, & iurispatronatus vsurpatur, ac excipere, quod nunquam an-

tecessores illius, qui presentauit fuerunt in quasi possessione diiurispatronatus, seu iurispresentandi, vel quod scripture ex aduerso exhibitæ non sunt authenticæ, neque in forma probanti, vel quod priuilegiū allegatum non est legitime scriptum, seu signatum, siue quod talis præsentans non est hæres illius prædefuncti patroni, seu quod non est patronus, nisi pro quadam minima rata, vel quod tale iuspatron. competit ex priuilegio, quod hodie est sublatum à Concilio Tridentin. vel quod diiurispatron. huic taxatiuè reseruatū d. patrono præmortuo, & similia, alia possunt apponi. secundo casu contra probationes iuspatronat. moderni potest contradictor excipere dicendo nempe in fundatione & constructione, & dotatione talis Ecclesiæ non interuenisse Ordinarij consensū, vel interuenisse consensum illius, qui huiusmodi facultatem non habet:

bar, vel quod fundator non poterat acquirere iuspatronat. quia erat hæreticus, vel criminofus talis, qui erat iuspatr. incapax, & si fundatur probatio iurispatron. super præscriptione, contra talem præscriptionem excipi potest de inuálido titulo de mala fide, & de alijs vel aliter prout latè ponit Lambert.

SUMMARIVM.

- 1 *Fiscus quæ opponere valeat contra presentantes, vel presentatos.*
- 2 *Simonia commissæ in præsentatione illam annullat & quoniam modo ea committitur nu. 4.*
- 3 *Edictum affigi, ac citari contradictores in probatione debent.*
- 5 *Munus datum ad conciliandam amicitiam non est simonia.*
- 6 *Simonia non dicitur si supplicatione, vel precibus beneficium obtineatur nullo, tam existente pacto.*

Si-

7 *Simonia realis, uel confidemia pœna, & de restitutione remissive.*

ARGVMENTVM.

De exceptionibus, quæ opponi possunt, contra presentantes, & presentatos.

RESOLVTIO CCXXVIII.

Lambertia. in suo tractat. de iure patronatus lib. 2. quæst. 5. artic. 13. ponit nonnulla perutilia, quæ opponi possunt, per Reuerendos Fiscales Curiarū Episcopaliū referens, quod si nullus adit contradictor potest procurator fiscalis ipsius Ordinarij habentis instituere loco ipsius Ordinarij opponere & diere, quod presentantes non sunt patroni neque sunt in quasi possessione iurispatronatus seu iurispresentandi, & quod Ecclesia sit libera, vel si est iuspatronatus est ex priuilegio, & sublatum à Concilio

Tridentino, vel est usurpatū, item quod presentatus est indignus, & idoneus incognitos abiens, quod non acceperit presentationem infra tempus datum ad presentandum, vel quod fuit facta presentatio post lapsum tempus datum ad presentandum, vel quod presentatio fuit facta non seruatis conditionibus in fundatione beneficij, eodem modo, & coram quo fieri debebat. vel quod non constet de vera vacatione ipsius beneficij, vel quod presentatio facta fuerit per simoniam, quia simonia committitur in annexis spiritualitati prout est iuspatronatus: sicut & in ipsis spiritualibus, capit. ex insinuatione, & capit. de iure ubi Abbas de iure patronat. & capit. quæsitum de rerum permutat. nam talis presentatio ipso iure est nulla capitul. unico, de simonia, in extrauagantibus communibus & per tales incurritur excommunicatio, & aliud, vt

ibi, vel quia non sit apposi-
tum editum nec citati fue-
runt speciali citatione con-
tradictiores certi, vel fuit
3 facta presentatio ad bene-
4 ficiam super quo non ca-
dit presentatio, vel quia
patronus variauit in casu
sibi non permisso. Et quoad
simoniam sciendum est,
quod non licet dare mu-
nus dependens a manu vel
a lingua, vel ab obsequio
si sunt pretio estimabi-
lia collatori electori si-
ue patrono pro obtinen-
5 do beneficio, ita in ca-
pit. saluator 1. quest. 7. non
est simonia nisi munus da-
tum sit ad conciliandam
amicitiam, ut sit recipiens
memor dantis secus si da-
tum sit, ut dantem eligat,
vel presentet: idem est si
praestetur obsequium pa-
trono electori, vel collato-
6 ri in quodam pacto tacito,
ut ab eo beneficium obti-
neat, tunc enim est simo-
nia: verum si beneficium
detur propter munus de-
scendens a lingua id est
propter preces supplicatio

nes, laudes, seu commenda-
tiones non est simonia nisi
ad sit aliquod pactum, pul-
chre Lessius de iust. & iur.
lib. 2. cap. 35. de simonia
7 dubitation. 20. ubi dubitat
25. declarat quas penas in-
ducat simonia realis in be-
neficijs, & dubitat. 26. quas
penas inducata simonia
confidentie, & in sequen-
tibus dubitat tractat de re-
stituenda se accepta pro-
dando beneficio, & cui sit
restituenda, & an semper
sit facienda talis restitutio
quem videas.

S V M M A R I V M.

- 1 Existencia, & pertinentia
iurispatronatus probata,
qui agendum.
- 2 Unica presentatio sufficit
ad constituendum in
quasi possessione presen-
tandi.

ARGVMENTVM.

Probata tam existencia quam
pertinentia iurispatronatus
quid agendum.

RE-

1 P Robata existencia, &
pertinentia iurispatro-
natus ad obtinendum in-
stitutionem quatuor iusti-
ficari debet relata per Ro-
tam in vna Sarnen. benefi-
cij 13. Iunij 1627. coram
Orano, cuius tenor est Hie-
ronymum, quia iustificauit
quatuor requisita esse insti-
tuendum nepe vacatione Be-
neficij existentium iurispat-
ronat. eius habilitatem, &
presentationem intra legiti-
ma tempora factam a ma-
iori parte patronorum exi-
stentiuum in quasi possessio-
ne presentandi, unde ei de-
betur institutio cap. decerni-
mus, & capit. monasterium
16. quest. 7. Abb. in capit.
cum Beroldus, num. 12.
de re iudic. Rot. decij. 337.
num. 1. part. 2. vacatio be-
neficij per obitum Marci
Antonij probatur ex fide
obitus, & ex confessione ad-
uersarij facta in sua gratia
cuius vigore obtinuit manu-
tentionem, qua nulla ma-
ior probatio l. cum presum-

pt. C. de liberali causa, ha-
bilitas, etiam bene proba-
tur, tam quoad clericatum
ex literis patentibus Ordini-
narij, quam quoad literatu-
ram ex eodem clericatu, &
ex textibus desuper exami-
natis existencia iurispatro-
nat. ultra quod hinc inde
admittitur, quia uterque
venit ubi presentatus pro-
batur in primis ex enuncia-
tiua capituli Sarzanen.
facta in prima institutio-
ne ad presentationem
Ioannis Francisci de Fi-
gascechis de anno 1457.
ubi narratum est Ioannem
Franciscum fuisse constitu-
tum patronum huius bene-
ficij a Francisco de Figasce-
chis fundatore patruo suo,
ubi etiam expresse legitur,
quod de dicta fundatione
constabat ex publico testa-
mento predicti Francisci
deinde ex alia simili enun-
ciatiua de anno 1460. & de-
mum ex alijs pluribus enun-
ciatiuis eiusdem capituli
subsequentibus factis in
institutions continuatis,
& eff. etum sortitis per spa-
Nna 2 tium

tium centum annorum, & ultra ad presentationem successorum, & predicti Iohannis Francisci primi patroni; ex quibus sufficienter probatur iurispatronat. iuxta Vgol. consil. Oldrad. 229 Feder. de Sen. consil. 234. num. 3. ad finem Ferret. consil. 293. num. 6. Achill. decis. 7 num. 1. de iure patronat. Cassador. dec. 7. eodē titul. Rota decis. 312. num. 4. part. 1. & decis. 541. & 674. num. 2. part. 2. cum enim Capitulum Sarzanen. habeat ius conferendi, ut dixit Rota in Lunen. Sarzanen. Cappella 5. Decembris 1601. coram Illustrissimo Cardinali Sacrato, & in decis. in hac causa facta coram non instituisset ad presentationem predictorum nisi clarè sibi constitisset de existentia iurispatron. ad eorum favorem Put. decisio. 237. lib. 2. Seraphin. decisio. 1232. num. 2. & Rota in dicta decisio. 614. nu. 2. & in Tuder. Parochialis 21. Maij 1610. coram Illustrissimo Cardinali Sacrato

Cassador. decis. 1. in fine de probat. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. glos. 18. numer. 59. Mantio. decis. 144. nu. 5. & Rota decis. 148. num. 2. par. 2.

Demum quod Hieronymus fuerit presentatus à Patronis existentibus in quar possessione presentandi clare patet, quia fuit presentatus à Maximiliano eius patre, & à Francisco de Garzolis, qui sunt in quasi possessione presentandi, ex quo beneficium vacavit per mortem dicti Marci Antonij, qui fuit ab eis presentatus cum institutione Capituli subsequuta in sum. nu. 13. ad constituendum autem in quasi possessione sufficit unica presentatio effectum sortita Ripa in capit. Ecclesia sutrina numer. 53. de caus. possess. & proprietat. Roman. consil. 311. in fine Rota decis. 17. num. 1. par. 2. diuersorum Gonzal. glos. 45. S. 2. nu. 29. & latè Garzia de beneficijs par. 5. capit. 5. nu. 59.

Quod autem Massimi
lia-

lianus, & Franciscus qui presentatus fuerunt Marcū Antonij, & nunc Hieronymum habeant nedum medietatem dicti iurispatronat. narratam in literis Hieronymi, sed etiam maiorem partem requisita ab obtinendam institutionem iuxta iuris dispositionem videtur clarum, quia, ut dictū est & partes concordant hoc beneficium fundatum fuit, & dotatum per Franciscum de Figajecchis in eius testamento de anno 1457. in quo instituit heredem Mariam eius filiam cui decedenti sine liberis substituit presatum Iohannem Franciscum de Figajecchis nepotem suum ex Petro fratre cui Iohann. Franciscus testator dedit facultatem priuandi Cappellanos caste quo non obseruauerint conditiones ibi appositae, & deinde Iohann. Franciscus dum vixit uti verus patronus fecit quinque presentationes à dicto anno 1454. usque ad annum 1496. ex quibus tres ultime probantur effectuatę. un-

de etiam duę precedentiales censi debent iuxta dict. consil. Oldrad. 229. Menoch. presumptione 65. per totum lib. 6. mortuo Iohann. Francisco relicto, ex Ludouico filio predefuncto Iohann. Baptistę nepote, nec non quatuor nepibus nempe Augustina, Antonia, Francisca, & Lucretia, & vacante hoc beneficio de anno 1530. per obitum Antonij Gandulphis ultimi ex presentatus à dicto Iohann. Francisco fuit de eo institutus d. Iohann. Baptistę uti presentatus per suum procuratorem, & cum de anno 1549. vacaret per eius obitum Augustina, & Antonia sorores eiusdem, & nepotes Iohann. Francisci fecerunt tres presentationes continuatas & effectuatę, unā post aliam; primam de Dominico de mercatoribus dicto anno 1549. per obitum dicti Iohann. Francisci eorum fratris, secundam de Iosepho Censio de anno 1554. per resignationem Dominici, & tertiam de Leonardo Martino per resignationem præ-

prædicti Iosephi, qui Leonardus Martinus vixit usque ad annum 1561. & per eius obitum vacavit hoc beneficium. & propterea ab anno 1452. quo hoc beneficium fuit fundatum usque ad annum 1561. & sic per centum, & quatuor annos Ioan. Franciscus de Figafecchis primus patronus, & eius heredes, & descendentes fuerunt in pacifica possessione præsentandi.

Vnde patet, quod Hieronymus fuit presentatus a maiori parte patronorum existentium in quasi possessione presentandi, quia dictum ius patrona. per mortem Ioan. Baptistæ fuit diuisum in quatuor voces iuxta numerum dictarum quatuor sororum: ex quibus quatuor vocibus Maximilianus, qui presentauit Hieronymum filium suum habet duas nempe unam uti nepos dictæ Antonie ex filia Catharina, & aliam ex persona dictæ Catharinæ matris suæ uti donataria di-

cti Augustina suæ amita qua donatio fuit facta 18. Octobr. 1562. etiam fuit presentatus à Francisco nepote ex alio Ambrosio præfata Lucretia alterius eam dicitur quatuor sororibus, & ab alijs eiusdem Lucretia descendentibus, qui Franciscus est etiam in quasi possessione presentandi fuit Ambrosius eius pater Sum. numer. 8. & 11. quo ut ut etiam circumscriptis litteris Apostolicis, Hieronymo uti presentato à maiori parte patronorum existentium in quasi possessione presentandi debeat de iure institutio cap. consultatio nibus de iure patronat. Ferrer. consil. 33. num. 4. cum sequenti. lib. 1.

SVMMARIVM.

- 1 Donatio in dubio non intelligitur facta Castro.
- 2 Donatio propter quod fieri soleat.
- 3 Baro si erigat ius patrona.

tus, censentur eligere uti priuatus.

- 4 Nomen dignitatis gratia denunciationis censetur appositum.
- 5 Ecclesia faciendum est.

ARGVMENTVM.

Pertinentia iuris presentandi acquisita titulo donationis facta Baroni, alienata Baronia an transeat ad successorem feudi, vel ad heredes Baronis.

RESOLVTIO. CCXXX.

Casus iste accidit in facto in quadam delegatione vertente ex Sede Apostolica coram me, & quia Dominus Io. Maria Nouarrus I. C. Lucanus cui fuit facta dubitatio tamquam Aduocato, illum resoluit per nonnulla media, volui eiusdem allegationes de verbo ad verbum, prout mihi potest fieri inferere, & sunt ut sequuntur.

Illustrissime, & Reuerentissime Domine. Breuis

ero, dum agitur coram eminentissimo viro in cuius pectoris scrinio cuncta sunt aperta, dico igitur ad fauorem Ioanis Antonij de Sarnei mei clientis fore determinandum non obstante friuola præensione Baronis successoris prædictis sibi spectare ius presentandi, dum donatio iuris patrona. de quo nunc electio fuerit facta à prædecessore, a quo, & ipse feudum emit, siquidem licet donatio hæc fuerit facta à veris patronis Marcello de Sarno Barone non per hoc dicendum est fuisse factam eius dignitati, & sic Baronie, ut in proprijs nostris terminis voluit Rota apud Illustrissimum Cardinalem. Mantice. decis. 150. num. 6. vbi quod in dubio donatio non potest intelligi facta Castro, seu dignitati, sed personæ cui donatur, quoniam propter metum, vel affectionem fieri solet l. nec adiecit cum seq. ff. pro socio l. si verò non remunerandi §. inde. papinianus in fin. ff. mand.

dat. quod magis congruit personę, quam dignitati, Igitur persona potius videtur contemplata, quam dignitas, vt notatur in cap. quoniam Abbas, de offic. deleg. & in cap. requisiti vers. si verò relinquatur, de testament. & scripseruat soccin. Sen. in l. ciuibus num. 14. ff. de Reb. dub. Abb. in cap. aduersus num. 1. C. de immunit. Eccles. & consil. 93. lib. 2. vltra alios recentiores quos sciens omitto.

3 Quę consideratio verior redditur nam in simili videmus, quod si Baro exigit iuspatronatus in Castro, censetur illud acquirere potius vti persona priuata, quam vti Baro etiam quod de fructibus feudi dotasset Lambert. in tract. de iurepatronatus quęst. 8. princip. part. 1. artic. 8. lib. 1. vers. verò membro Ludouic. conclus. 42. versic. fallit 2. Campanil. recenter in suo diuers. iur. Canonic. Rubric. 11. cap. 13. in fine vbi etiam addu-

ducit decis. Mant. 164. num. 15. addo, & latius nouissimè Genuen. in practicabil. Eccles. quęst. 350. tricen. 12.

Vltra quod in casu nostro, dum donatio ista fuit facta nomen propriū fuit præpositum nempe Marcellus de Sarno, & postea additum nomen dignitatis nempe Baro, &c. vnde persona magis quàm dignitas contemplata videtur, & facienda est coniectura, & consideratio nomen Baronie gratia demonstrationis fuisse appositum arg. l. si communis seruus ff. de stipul. seruor. l. mela in princip. ff. de Alim. leg. Curt. Iun. in l. more maiorum num. 103. ff. de iurisd. omn. iudic. Rip. in l. centurio, num. 175. & ibi etiam Bar. numer. 39. ff. de vulg. subst.

Nec non pro corroboratione facit, nā illa coniectura capienda est, quę resultat in fauorem Ecclesie, quę semper, & vbiq; debet esse priuilegiata, vnde

de

de cum magis fauor Ecclesie versetur, quod ista donatio censetur facta, vti personę priuatae, quam vti Baroni ex eo, quia priuati linea potest de facili extingui in fauorē Ecclesie, & Mensę Episcopalis, quod non est vbi iuspatronatus spectat ad feudum, Ideo iam est determinandum donationem de qua agitur fuisse factam Marcellus, vti tali, & non vti Baroni, & consequenter Baroni successori nullum eius competere, & ita affirmo. Ego Ioan. Maria No uarius l. C. Lucanus.

SVMMARIVM.

- 1 *Relatum est in referente.*
- 2 *Iuspatronatus non probatur ex donatione ipsius nisi constet de iurepatronatus donatoris.*
- 3 *Dominium emptoris non constat, nisi constato de dominio venditoris.*

ARGVMENTVM.

Existētia iurispatronatus num probetur ex donatione ipsius si non constat de iurepatronatus donatoris.

RESOLVTIO. CCXXXI.

Multoties consultus respondi iuspatronatus minimè probari ex donatione ipsius, nisi constaret de iurepatronatus donatoris, ex illa vulgata regula, quod relatum in referente debet inesse cum omnibus suis qualitatibus l. asse toto ff. de hæred. inst. & relaxatum restringitur, & limitatur ad illud, quod in relato continetur tantum, & non amplius teste decis. Rot. Aragon. 125. nu. 41. & refecenti, non creditur nisi constet de relato Authen. si quis C. de edend. cum vnum habeat dependentiam ab altero sine quo stare non potest.

Et iuxta hanc opinionem in proprijs terminis

Ooo

vo.

voluit Rota in vna Bra-
charen. parochialis Mercu-
rij 1. Julij 1592. coram Il-
lustrissimo Cardinal. Man-
rica, & apud eundem decif.
198. vbi quod donatio
non probat ius patronatus
spectare ad donatarium
nisi constet de iure patrona-
tus ipsius donatoris, sicut
dicitur de dominio empto-
ris, quod non probatur, nisi
constet de dominio vendi-
toris glos. & Doc. in l. cum
res C. de probat. Paul. Ca-
stren. in consil. 353. num. 3
vers. nec obstant lib. 1. Ber-
trand. cons. 211. incip. viso
processu num. 3. lib. 3. Boe-
tius dec. 42. nu. 25.

S V M M R I V M.

- 1 Ius patronat. gentilitium
quod dicatur.
- 2 Fœmina nupta extra fa-
miliam non habet ius pre-
sentandi.
- 3 Renunciatio generalis cõ-
prehendit ius patrona-
tus.
- 4 Presentatis pluribus, ma-
gis idoneus præsertur.

5 *Excommunicatus præsenti-
tari non potest.*

ARGVMENTVM.

*Allegationes in materia iuris-
patronatus.*

RESOLVT. CCXXXII.

E Venit vacare Cappella-
niam familiæ del Vecchio
sub titulo Sanctæ Mariæ
de Constantinopoli con-
structæ intus Venerabili-
lem Ecclesiam Sanctæ
Mariæ della Noua Ciui-
tatis Theani, ob mortem
Cle. Iosephi Barattucci il-
lius ultimi Rethoris.

Ex præsentis patronis
nonnulli præsentauerunt
D. Franciscum dello Pez-
zo, aliqui verò D. Franci-
scum Schauetta, contro-
uertitur in Episcopali Cu-
ria Theanensi, quis ex præ-
sentatis sit præferendus, &
instituendus.

Iam de existentia huius
iuris patronatus, illiusque
probatione non dubitatur,

cum

cum sit enim recens, & no-
niter erectum, facillimè in
istà formam traditam in
Concil. Tridentin. sess. 25
cap. 19. probatur, vt in
actis videre est.

Solum controuertitur,
qui sint admittendi ad
præsentiandum, & præsen-
tare valeant, quo discusso
facillimè, quis sit instituen-
dus apparebit.

Circa, quod aliqua
priùs erunt præmittenda,
quibus præmissis facilius
aditus nobis dabitur ad ve-
ritatem eruendam, & indi-
gandam, iusta tradita in
l. 1. ff. d'orig. iuris.

Erit igitur primo præ-
mittendum, quod præses
ius patronatus est gentili-
tium, seu familiare, fuit. n.
dictum per illius fundato-
rem dictam Cappellam
esse debere de iure patro-
natus de Casadello Vec-
chio, & ipsorum descen-
dentium in perpetuum.
Gentilitium verò, seu fa-
miliare ius patronatus di-
citur, illud quod est debi-
tum generi, ad quod non

admittuntur, nisi, qui præ-
bauerint esse de sanguine
fundatoris, ijque admittuntur
gradatim. i. secundum
gradus prærogatiuam iu-
sta naturam fideicommissi
agnatitij, l. fin. C. de verb.
significatione, ita tamen
vt primi hæredes succedat
in capita, alij vero in stir-
pes ita Episcopus Riccius
meus dominus obseruan-
dissimus in decif. 60. nu.
1. p. 2. vbi allegat Cardin.
Zabarella in Cons. 48. Re-
buff. in cons. 78. Paris. in
consil. 48. vol. 4. Tacca in
consil. 28. nu. 48. & quod
non admittantur ad hoc
ius nisi, qui sunt de familia
fundatoris addo G. Bonū
in aduocat. 129. num. 127.
Card. Famigert. in consil.
48. Roch. de Curte de iu-
re patronat. in verbo ipse
num. 77. q. 33. Gabr. consil.
196. num. 2. lib. 2. Ferrett.
in consil. 134. num. 5. &
seq. Cioff. in consil. 18. lib.
1. & donec supersunt ali-
qui de familia non potest
per vnum ex compatronis
hoc ius in extraneum suc-

cessorem transferri, nè inferatur præiudicium agnationi Couarr. var. resolut. cap. 18. num. 10. lib. 2. G. bonus in relato loco num. 128.

2 Secundo præmittendū est quod Siluia, & Hypolita sorores dicti Vincentij fundatoris, nuptæ extrā familiam non habent ius præsentandi Roch. in verbo competens num. 2. Gutier. in cons. 3. numer. 9. Garz. de benefic. p. 5. cap. 9 §. 1. num. 144. Massabr. in pra. hab. conc. ad paroch. præl. 7. dub. 21. num. 51.

3 Tertio præmittendum est, quod dictæ Siluie, & Paulo dello Vechio fratri fundatoris obstat renunciatio hæreditatis, & illius cessio facta per eos ad beneficium Beatricis del Vechio neptis ex filio dicti fundatoris: in generali enim renunciarione, cessione, donatione, & alienatione tacite venire etiam ius patronatus non ambigitur Criuell. in decis. 89. num. 22.

& seqq. Alcia deter. 58. n. 7. & seqq. Ricc. in praxi fori Eccles. p. 1. resolut. 147. licet huic tertio non insistam, eum simus in iure patronatus gentilitio, & familiari, per ea, quæ tradit Ancharan. in consil. 18. Piafec. in praxi Episcopali fol. 307. vers. Descendentes autem, &c.

4 Quarto præmittendum est, quod Gaspar vello Vechio, & Chatarina illius soror vti de eadem casata, & familia succedant in hoc iure, vt in principio diximus. nec obstat, quod semel non præsentauerit, quia per præsentationem semel factam ab vno ex cō patronis conseruatur ius præsentandi, alijs non præsentantibus, ita G. bonus in dicta aduocat. 129. num. 31. & seqq. p. D. Episcop. Riccius decis. 99. p. 2. Cardin. Seraphin. in decisio. 121. Cald. consil. 21. num. 5. de iure patronat. nisi per plures vices vacare contigerit & aliqui non præsentauerint, quia per non vsum

po;

possent perdere hoc ius, per ea, quæ tradit Lamb. de iure patronatus articul. 8. 7. q. princ. 3. lib. nisi non præsentantes fuissent absentes aliquo impedimento detenti, & ignorantes vacationem, vt per DD. in relat. locis.

Quinto animaduertendum est, quod Beatrix del Vechio neptis, ex filio fundatoris vti nupta in familia, & casata habet ius præsentandi ita Episcop. Ricc. decis. 43. p. 3. Malabr. in d. prax. d. præl. 7. dub. 1. num. 51. Cassad. de iur. patron. dec. 1

Catherina dello Vechio, vt non nupta retinet ius præsentandi ita Roch. Gutr. Marcab. & Casfador. in locis. supracitatis.

Immò dico quod licet dictus Paulus possit prætere ius præsentandi non obstante renunciatione hæreditatis, cum simus in iure patronatus gentilitio, vt per Anchar. & Piafec. in loco supra relato, tamē

quia Beatrix est neptis ex filio, & proximior fundatori excludit omnes alios remotiores, cum ad istud ius admittantur illi de casata gradatim i. secundum gradum prærogatiuam, vt diximus in principio, & iterum in part. 1. var. resolut. prax. for. Eccles. resolut. 181. Calder. cons. 19. de iure patronat. Franciscus March. dec. 1135. part. 2. num. 4. & seqq. per tex. in l. omnia in fideicommissio, & l. peto fratre ff. de legato 2.

Tatò magis, quia dicta Beatrix est proximior, & hæres, & duo vincula magis ligant Auth. Ita q; C. Com. delegat. & fundator volēs ius patronatus esse de familia non intelligitur taxatiuè, vt ad eos tantum spectare debeat, & non ad hæredes, sed demonstratiuè, Nos var. Resol. prax. for. Eccles. p. 1. resolut. 130. Cardinal. Seraphin. decisio. 264.

Vnde præmissis omnibus benè perpensis conclu-

den-

dendum est Reuerendum D. Franciscum Schiauetta tanquam presentatum à vero patrono, & habentē piures voces, omninò esse instituendum excluso pgnitus d. Reuerendo D. Frācisco dello Pezzo secundū tradita in cap. 3. de iure patronatus, vbi gloss. & omnes Canonistæ Cardinal. Mantica decif. 86. Cardin. Seraphin. decif. 875. Farinac. dec. 202. tom. 1. p. 2.

Et dato, & non concesso, quod aliquo respectu dictus Paulus, & Beatrix solum haberent ius presentandi, quo casu sequeretur, quod ambo presentati haberent equales voces, & suffragia, & esset locus gratificationi Reuerendissimi Ordinarij, secundum tradita in cap. eum, autem, vbi omnes DD. de iure patron. Cæsar de Graffis decif. 1. de iure patrona. tamen existe inter presentatos disparitate meritorum; dignior, & magis doneus debet preferri, ita Lambert. de iure patronat.

artic. 2. q. 5. princip. p. 3. libro 2. Viu. de iure patronat. lib. 12. cap. 13. Rocch. in verbo honorificum q. 15. nu. 44. & Nos in prax. fori Eccl. p. 1. resol. 206. Campan. Episcopus Laquedonensis, & postea Iternensis in diuersor. iur. canon. Rub. 6. cap. 3. sub num. 33. & si dignior non preferretur posset appellare Grat. in decif. 97. Panorm. in cap. cum autem de iure patron. Garc. de benef. p. 7. cap. 4. Gutt. canonic. qq. cap. 11. num. 23. Episcopus Ricc. in d. resol. 206. num. 4. sed sic est modo, quod dictus Reuerendus D. Frāciscus Schiauetta est dignior (salua pace Reuerē. D. Francisci del Pezzo omni virtute, & disciplina decorati, de nobili familia dello Pezzo in qua ad presentens vigeat duo legum vertices peritissimi, Camillus Regius Consiliarius, & Hortensius inter causidicos primarius) quod dictus Reuerendus Schiauetta in hac re dignior patet,

nam

nam est Canonicus Cathedralis Ecclesiæ Theani, est senior, & ciuis, quæ omnes qualitates debent operari prælationem in personam ipsius, secundum tradita, per Garc. de benefic. p. 7. cap. 9. sub nu. 12. Viu. d. lib. 12. capit. 14. Nouarius libro. 1. quæstion. forens. quæstio. 161. vnde his attentis omninò erit instituendus Reuerendus Schiauetta excluso Reuerendo D. Frācisco dello Pezzo, quia tempore quo fuit presentatus dictus Reuerendus D. Frāciscus dello Pezzo erat excommunicatus, qui nullo pacto poterat presentari vti inhabilis, & incapax Rebuff. in cap. pastoralis de clerico excommunicato ministr. Roch. in verb. Honorificum, & c. q. 4. nu. 19. Lopus alleg. 8. Episcopus Ricc. variat. resol. prax. fori Eccl. p. 1. resol. 165. & 166. Nec refert, quod fuerit postea absolutus, & liberatus à dicto vinculo, qui a in beneficijs attenditur capacitas clerici tem-

pore præsentationis Rota. diuers. in decif. 69. p. 1. Marcus Antonius var. resol. Rotæ Maceratensis lib. 1 quæst. 19. & nos dicta resol. 165. num. 3. & dicta resol. 166. num. 3. nimirum, quia quod ab initio non valet tractu temporis conualescere non potest l. quod ab initio ff. de reg. iur. imò patronus presentans scienter indignū, & inhabilem priuatur illa vice iure presentandi Roch. in dicto verbo Honorificum num. 16. Paul. de Citad. dicto tract. p. 6. artic. 2. num. 5. & 6. fol. 131. Ioan. Nicol. Delph. eodem tractat. lib. 2. num. 217. Lamb. de iure patronat. art. 4. 10. q. principal. 1. par. lib. 2. Nec vim faciunt præsentationes factæ per Paulum, & Hypolitam dello Vechio in personam Clerici Iosephi Barattucci primi presentati, & instituti in dicta Cappellania, quæ tunc temporis videntur admisse per Reuerendissimam Episcopalem Curiam Theanensem,

nam

nam ex supra in iure dedu-
ctis clarè constat perperâ,
cum Reuerend. fuisse
actum, & prouisum.

Huius modi enim pro-
uisio continet manifestum
iuris errorem, vocando, &
admittendo non admittē-
dos, igitur nulla. Rouit. cō
fil. 5 numer. 18. volum. 1.
Camill. de Medicis consil.
103. num. 2. continet no-
toriam iniustitiam, & ini-
quitatem G. bonus aduo-
cat: 11. & idèd nunquam
potest transire in rem iudi-
catam, Monach. in decisio.
Bononiæ 13. num. 108. &
seqq. nec quasi possessio
poterit illis prodesse cum
per Sac. Conc. Tridentin.
sit ablata, & vere docen-
dum sit de competentiâ
iurispatronatus, vt per Gō
sal. de mēf. & alter in reg.
8. Cancell. glos. 18. numer.
22. & Guido Bonus aduo-
cat. 32. num. 5. nec dicta
prouisio, & sententia pro-
bat in fauorem Pauli, &
Hypolitę, nisi iustificetur
ex actis, quod verè ipsis
iuspręsentandi competat,

vt habetur in p. i. variar. re-
solut. prax. fori Eccl. resol.
132. sub num. 6. & decis.
26. p. 2.

Vndè omni capite in-
specto, & resolutio fatendū
est dictum Reuerendum
D. Franciseum Schiauet-
ta, excluso, Reuerendo D.
Francisco dello Pezzo om-
nino esse præferendum,
& instituendum prout à
Reuerendissimo Episcopo
Theani, & eius domino
Vicario Generali præferri,
& institui illius iustitia in-
specta speratur.

In eadem Materia.

SUMMARIVM.

- 1 *Sententia non probat nisi iustificetur, ex actis cũ limit.*
- 2 *Sententia quę dicatur antiqua.*
- 3 *Iuspatron. hereditarium in dubio præsumitur.*
- 4 *In iurepatron. hereditario*

*rio quam probanda
sunt.*

- 5 *Constitutio in aliquibus an habeat locum in iure patronat.*
- 6 *Renunciatio in ampla forma ob dotem receptam excludit a iurepatron.*
- 7 *Iuspatron. hereditarium transit etiam ad extraneum.*

ARGVMENTVM.

*Iurepatronatus per Ordinariū
semel approbato iuxta for-
mam Concily, & iterum
vacante non est denuo do-
cendum de titulo.*

RESOLVT. CCXXXIII.

VAcatur Cappellania in
Ciuitate Sueffæ sub titu-
lo delli Santi Pauli de iu-
repatronatus nobilis fami-
lię Galluccio ob mortem
Reuerendi D. Marci Anto-
nij Gattola illius ultimi
Retthoris, ad quam duo à
patronis fuerunt præsen-
tati, Cl. Franciscus Gal-
luccio, & Cl. Antonius

Montaquila, dabitur
vter sit instituendus.

Circa quod animad-
uertendum est in possessio-
ne præsentandi in dicto iu-
repatronatus reperiri hæ-
redes quondam Ioan. An-
tonij Galluccio Ciuitatis
Theani pro medietate, &
pro alia medietate hære-
des quondam Fabij Gal-
luccio Ciuitatis Sueffæ, vt
patet per sententiam latā
in Reuerendissima Metro-
politana Curia Ciuitatis
Capuę, & confirmatam
in Rota Romana in anno
1584. die 25. Octobris de
qua in actis, & cui relatio
habeatur, & cum per hanc
sententiam latam cum ma-
xima causę cognitione be-
nè constet semel fuisse co-
gnitum de hoc iure; non
erit amplius elaborandum
circa illius probationem
licet enim quasi possessio
per Sac. Conc. Tridentin.
sess. 35. cap. 9. sit sublata,
tamen si semel vacatio cō-
tingerit, & patronus præ-
sentauit, & coram Ordina-
rio docuit de suo iurepa-

tronatus iusti formam dicti Concilij, & prævia causæ cognitione, & seruatis seruandis, Ordinarius semel approbavit dictum ius patronatus, & instituit præsentatum; tunc quamuis postea multoties idem beneficium vacare contingerit, non tenetur amplius de titulo, saltem in possessorio iudicio docere, licet de eodem iure patronatus conuertatur, sed sufficit patrono quasi possessio quam habet, ita censuerunt Illustrissimi Cardinales Conc. Trid. interpretes, ut refert Gonz. sup. reg. 8. Canc. de mens. & altern. glos. 18. num. 23. & seq. Guigl. Guidobonus in aduocat. 32. sub. num. 5. Ricc. in decis. 238. part. 2. Aliter namque si in quacunque vacatione teneretur patronus de suo iure de nouo docere, nunquam daretur litiū finis, ut refert Gonz. ibidem num. 28. & Episcopus Genouensis in praxi cap. 63. sub. num. 3. in prima editione, & Nos de decis. 278. in

finalibus verbis. Nunc refert si opponatur sententiā non probare, nisi, iustificetur ex actis, ut per nos in praxi fori Eccles. resolutio. 132. sub. num. 6. p. 1. & in decis. 26. par. 2. nam dum sumus in antiquis bene probat in dicta resolutio. 132. num. 7. & in dicta decis. 26. num. fin. & in decis. 119. part. 3. & resolutio. 502. prax. for. Eccles. p. 3. Gramat. consil. 15. num. 7. & seq. in ciuilibus, & dicitur sententiā antiquā ab annis 40. circa quod uendendus est Chart. in dec. Gen. 58. Ioan. de Amicis consil. 101. num. 31. & seqq. Camp. in diuers. iur. Can. Rub. 2. cap. 13. num. 421. & seq.

Secundo est animaduertendum, quod dictum ius patronatus est hæreditarium & solum spectat ad hæredes Io. Antonij Galluccio pro medietate, & pro alia medietate ad hæredes Fabij Galluccio, ut ex eadem sententiā constat, prout hæreditarium etiam in dubio præsumendum est Nos in dec.

decis. 60. & 72. p. 2. in quo ad hæredes, & successores dicti quondam Ioan. Antonij non dubitatur, nam omnes præsentauerunt dictum Cl. Franciscum Galluccio, erit tantum inuestigandum, qui sunt hæredes, & successores dicti quondam Fabij ad finem sciendi, qui possint, vel non possint præsentari; & indubitati, iuris est ad obtinendum in hoc iure esse necesse probare descendentiā iuxta tradita per Nos in decis. 143. par. 2. & non solum descendentiā quando ius patronatus non est familiare, sed etiam esse hæredem Campan. in diuers. Iuris Can. Rub. 11. cap. 13. num. 378. & Guidopap. decis. 507.

Vadè sciendum est dictum quondam Fabium decessisse pluribus relictis filiis masculis, & foeminis Io. Camillo, & Io. Aloysio masculis, Vittoria Violante, Catherina, Aloysia et N. quæ ingressa fuit monasterium S. Hieronymi Io. Ca-

millus, & Io. Aloysius masculi fuerunt declarati hæredes dicti quondam Fabij patris mediante præambulo. Ex quo succedit illa iuris regni conclusio, de qua in Const. Regni, in aliquibus, stantibus masculis, filia femina non succedunt; quæ constitutio habet etiam locum in iure patronatus, ut stantibus masculis in eo filia femina non succedant; dico in iure patronatus hæreditario, ita Lamb. de iure patronatus art. 21. 2. 9. princ. 2. part. 1. libro, Rocch. de iure patronatus in verbo ipse vel is num. 14. Piassec. in praxi Episcopali folio 307. versicul. descendentes autem cap. 5. Marcobr. in prax. hab. cōkurs. ad parochial. prælud. 7. dubio 21. numero 530. Nos Resolutio. 175. part. 1. & part. 3. resolutio. 580. num. 5. & decis. 72. numer. 5. p. 2. & decisio. 74. par. 3. num. 3.

Præterea dicta Chaetina, & Violans per Ioan.

Camillum, & Ioan. Aloysium fratres fuerunt nuptui traditę cum suo paragio, cum amplissima, & solita renunciatione, vnde ex hoc capite etiam sunt exclusę à iure patronatus, ita Lambertin. de iure patronat. artic. 14. 2. quęst. principal. 2. part. 1. lib. Episcopus Minorensis in praxi Episcopali in verbo ius patronatus versicul. 19. dubium part. 1. Nimirum, quia renuncians hereditati excluditur à iure patronatus hereditario, & non habet ius presentandi, ita Lambert. de iure patronat. artic. 2. quęst. principal. 2. part. lib. 1. Maranta in repet. l. is potest numer. 33. & 35. ff. de acquirend. hered. Idcirco dicta Catharina, & Violans nullo modo in hoc iure patronatus hereditario seingere possunt, & successiue, nec illarum heredes; cum nemo plus iuris in alium transferre possit, quam ipse habeat, l. nemo plus iuris ff. de reg. iur. & in fecta

primitiua, dicitur in fecta deriuatiua, secundum tradita in l. fin. C. de natur. liber. Remanent itaque ex predictis heredes dicti quondam Fabij solū Ioan. Camillus, & Ioan. Aloysius: videndum est igitur, qui sint heredes illorum; Ioan. Camillus reliquit heredem Aloysium Galluccio eius sororem nuptui traditam Cesari de Transo Seniori, vt per pręambulum constat.

Eadem Aloysia reliquit heredem Petrum de Transo eius filium, & dictus Petrus reliquit heredem Cesarem de Transo iunioem eius filium, qui Cesar iunior, & vltimus heres presentauit Cl. Antonium Montaquila.

Ioan. Aloysius reliquit heredem Vittoriam Galluccio eius sororem, & vxorem quondam Gasparis Mont' Aquila, & dicta Vittoria reliquit heredem usufructuarium Iosephum Mont' Aquila, & post mortem illius filios, qui tandē

Io.

Ioseph. decessit, & reliquit, Carolum, Franciscum Ioan. Aloysium, & Antonium Mont' Aquila suos suos filios, & heredes dictę Vittorię, qui Franciscus, & Ioan. Aloysius, & heredes Caroli mortui presentauerunt similiter dictum Cler. Antonium Mont' Aquila: & hoc ius patronatus hereditarium posse transire ad quoscunque heredes etiam extraneos exclusis heredibus sanguinis non dubitatur Ascia deter. 58. numer. 7. & 8 Episcopus Ricc. decis. 126. par. 1. etiam feminas Garc. de benef. par. 5. cap. 9. §. 1. numer. 143. etiam maritatas, nisi renunciauerint, Lambert. in relato articul. 142. quęstione principal. 2. par. 1. lib.

Adeo supradicta procedunt, vt hæc qualitas hereditaria sit probanda, vt nullo pacto quis in hoc iure succedere volens admitatur tanquam heres, nisi hac qualitate probata, ita

Episcopus Ricc. in decisio. 72. part. 2. & sufficit quod pretendentes sint heredes fundatoris, siue extranei, siue immediati, siue mediati, quia heres heredis vsque ad millesimum, & vltra dicitur heres primi testatoris l. heredis appellatione, & l. sciendum ff. de verbor. significatione nos dicta decisio. 60. numer. 3. par. 2.

Ex his omnibus perpenſis satis clarę constat ambos presentatos habere æqualia suffragia, nam omnes presentantes Cler. Franciscum Galluccio tanquam heredes vnus com patroni, nempe quondam Ioan. Antonij Galluccio habentur loco vnus, & loco vnus pariter omnes presentantes Cler. Antonium Montaquila tanquam successores vnus nempe quondam Fabij Galluccio; in quo casu vox residet penes maiorem partem, Rocch. de Curte de iure patronat. in verbo ipse, vel is numer. 6. & sequent.

Lam;

Liber. de iurepatro. artic. 27. 1. quæst. princip. 2. part. 1. libro. Imò dico plus, quod etiam si Violans, & Chatarina, quæ præsentauerunt Cler. Franciscum Galluccio haberent vocem, quod ex supra relatis, & ponderatis negatur expressè: dato tamen, & non concessio, adhuc voces essent æquales, nam sicuti si sunt duo patroni, & ex vno nascitur, vnus, & ex alio tres, & ille vnus præsentat vnum, & ex illis tribus duo præsentant vnum, & alter præsentat eundem præsentatum ab illo vno; ille qui accedit voci illius vnus non auget vocem illius, sed vox illorum duorum trahit ad se vocem illius tertij compatroni, quia maior pars trahit ad se minorem, & sic adhuc sunt præsentati in paritate vocum, Lambert. in dicto tractat. artic. 7. 4. quæst. principal. 3. parte 2. lib. Gonzal. in regul. 8. Cancellar. de mens. & al-

ter. glos. 45. numer. 61. Casador decif. 2. de iurepatronat. Ita pariter si essent quatuor, & duo præsentarent vnum, & duo alij præsentarent eundem præsentatum ab illo vno, cum vox illa illorum quatuor, qui habentur loco vnus sit diuisa in duas partes æquales, vna non potest trahere ad se aliam, quia par in parem non habet imperium. l. ille à quo S. tempestium ff. ad Trebel. nec vox illius potest trahere ad se vocem illorum duorum, qui accesserunt voci eius in præiudicium, aliorum duorum, stante paritate illorum, & vox sit æqualiter pænes omnes, cum non possit assignari ratio diuersitatis vnus ab alio. casu l. à Titio ff. de verbor. obligat. vnde adhuc voces remanent æquales, & locus est gratificationi, vt per Doctores in relatis locis, & hoc sit dictum ex abundantia, nam omnino tenet dictam Chatarinam,

&

& Violantem nullo pacto quidquam habere in dicto iurepatronatus, cum non sint hæredes, & renunciauerint, vt supradiximus.

Nec vi dictæ sententiæ Violans, & Chatarina, possunt ius præsentandi præterdere in dicto iurepatronatus, Ibi Aloysiam & consortes pro alia medietate, tanquam successores prædicti quondam domini Fabij pro vocibus sibi competentibus fore, & esse manutenendos in possessione præsentandi in dicta Cappell. in qua possessione, seu quasi ad præsens reperiuntur quasi quod sint consortes eiusdem litis, & ideo per dictam sententiã vocatæ, & admiffæ ad dictum ius, ex quo tunc temporis præsentauerunt, nam non possunt dici consortes, ex quo non habent partem aliquã in dicto iurepatronatus, & consortes dicuntur, qui habent partem in bonis, fors enim partem, veteres appellabant Lucas

de Penna in l. edicimus numer. 1. Cod. de muri leg. libro 1. t. & consortes dicuntur, qui agere, & conuenire possunt Ant. nebr. inuocab. vtr. iur. in verbo consortes, quod argumentum ab etimologia vocabuli validissimum est in iure l. r. S. appellara ff. si cert. petat. Vnde cum non habeant partem aliquam in dicto iure, nec agere, nec conuenire possunt, non potest dicta sententiã illas comprehendere; tanto magis, quia in dicta sententiã subiungitur, tanquam successores dicti domini quondam Fabij, cuius dicta mulieres, vt supra diximus, non sunt hæredes, hinc vocauit expressè Aloysiam, quæ est heres, & illa verba consortes intelliguntur de alijs hæredibus, & si secus intelligerentur, dicta sententiã repugnantia sibi implicaret contra tex. in l. vbi repugnantia ff. de regulis iuris, nec illis conuenirent

ver.

verba sententię argumen-
to l. 4. §. toties ff. de dam.
inf.

Potuit meritò Reue-
rēdissimus Episcopus Sues-
sanus gratificare Cler. An-
ton. Montaquila vni ex
compatronis, stante parita-
te, vocum, & meritorum
secundum tradita in capit.
cum autem, vbi Canoni-
stę omnes de iurepatro-
nat. nos p. 1. prax. for. Ec-
cles. resolut. 137. num. 2.
Viu. de iurepatronat. lib.
12. capit. 13. nām ambo
pręsentati sunt ex compa-
tronis, omnes nobiles, &
omni virtute, & discipli-
na decorati: duę tantum
qualitates reperiuntur in
persona Cleric. Antonij,
quibus caret Cler. Franci-
scus, nempè est Patritius
Suessanus, vbi est situm
iuspatronatus, & est se-
nior, quę duę qualitates
pręlationem operantur in
personam illius, per ex
quę tradit Lamb. in dicto
tractato articul. 4. 5. quę-
stion. principal. 3. part. 2.
lib. numer. 5. Garg. de

ben. part. 7. capit. 9. numer.
11. & Viu. in loco relato
capitul. 14. Ex quibus om-
nibus omninò fatendum
est ritè, & rectè egisse Re-
uerendissimum Episcopum
Suessanum gratificando
Cler. Antonio, cuius sen-
tentiam in Rota Romana
confirmandam fore, & lau-
dandam etiam speratur
Hactenus de iustitia Cler.
Antonij Mont'aquila.

Eadem Materia.

SVMMARIVM.

- 1 Patronis an sit licitum
variare, & cumula-
re.
- 2 Lite pendente an liceat va-
riare.
- 3 Institutus semper alijs præ-
fertur.
- 4 Episcopus an possit lite pē-
dente instituere Econo-
mum unum ex litigan-
tibus in Cappella.

ARGVMENTVM.

De duobus pręsentatis, & quis
pręferatur, & an sit licita
variatio, & quid lite pen-
dente.

RE-

RESOLVTIO. CCXXXIV.

Adest in Casali Cęsa-
rum Terrę Roccę
Monstę, quędam Cap-
pellania sub titulo Sanctę
Catherinę de iurepatro-
natus Familię de Feole
eiusdem Roccę, Familię
de Lettere Ciuitatis Thea-
ni, & Familię d'Alando
Ciuitatis Sueffę; Euenit
casus, quod succedente
vacatione illius, per obi-
tum quondam D. Inno-
centij Pogliese vltimi Cap-
pellani, Familia de Feole
pręsentavit R. D. Mar-
cum Antonium Petrillo,
Familia d'Alando, & de
Lettere pręsentauerunt
R. Dom. Ioan. Baptistam
Pogliese, pro Domino
Ioan. Baptista Pogliese
consulebat Doctor. Ioan.
Petrus Martellinus, pro D.
Marco Antonio Petrillo,
consulebat V. I. D. Fran-
ciscus Seuerinus Puglie-
sium à pluribus pręsentat-
um, & proinde fore in-

stituendum iustā tradit
in capit. 3. de iurepatro-
nat. in 6.

Vt poneretur res in di-
scrimine consului, vt meus
clientulus procuraret cu-
mulationem, familia d'A-
lando noluit cumulare ob
verbum datum Petro de
Transe nobili Sueffano. ha-
buit tamen cumulationem
à familia de Lettere, fuit
dubitatum, quid iuris.

Duobus fundamentis
Pugliesius nitebatur ex-
cludere R. D. Marc. An-
tonium Petrillo, primo
quia compatrono Familię
de Lettere non licuerit va-
riare, & cumulare ipsum
Dom. Marcum Antonium.
Secundò, quia hoc tanto
magis fieri non poterat li-
te pendente.

Quoad primum, quod
sit permillum patronis an-
tè institutionem variare, &
cumulare, iura sunt clara
in cap. quod autem, & ibi
glos. in verbo possidentis,
& in cap. cum autem, &
in capit. pastoralis, & ibi
glos. in verbo robur de iu-

Qqq

re

re patronatus, & hanc esse communem opinionem ex Lambert. Rocho, Paulo, & alijs innumeris per ipsum cumulatis deduxit Archiepiscopus de Tutijs in quæstio. 16. de iure patronatus, de quo dubitare nefas est Gramat in consilio 31 in ciuil. Nouarius de electio. fori quæstio. 3. numer. 6. sectio. 1. dummodo Cumulatio non fuit priuatiue, vt Gramaticus ibidem, & Guidobonus aduocat 129. numer. 83. & sequent. Nos prax. fori Eccles. part. 1. resolut. 156 vbi subiungimus, quod ista Cumulatio vna tantum vice permittitur, & in par. 3. dictæ prax. resolut. 456. cum pluribus sequent. & in dec. 54. & decif. 109. vbi ampliatur etiam si patronus cum iuramento promississet non cumulare licet sit periturus, & in decif. 133. part. 3. Guidobonus d. aduocat. 129. numer. 91. & sequent. dummodo ius patronatus non sit Ecclesiasticum, vt DD.

in relatis locis: De hac cumulatione late Garf. de benefici. p. 5. §. 1. n. 211. & seq. Barbof. de potestat. Episcopi cap. 72. numer. 151. & seq. Massab. in prax. de habendo concurs. ad parochiales prælud. 7. numero 143. & seqq. Zerula Episcopus Minoris in verba ius patronatus. versicul. 24. Vnde quo ad istud caput sileant Pugliesius, & illius patronus.

2 Quoad secundum supposito primum lite pendente factam fuisse cumulationem, & quod ex isto casu fieri non poterit, nec possit esse gratificationi locus, hæc quæstio supposito iure antiquo suscitanda non est, cum licitum fuerit patronis, vt supra variare. At si quid in controuersiam hodie adduci potest id ex c. 1. vt lite pendente in 6. deduci potest, quod licet loquatur de electionibus lite pendente factis ad euitanda dispendia, vt in eo; ex rationis identitate in præsentationi;

ni;

nibus, & cumulationibus lite pendente factis obtinere debet, vt per DD. in locis supra relatis, & Calderin. in consil. 1. vt lite pendente, & Lamb. de iure patronatus lib. 2. part. 1. quæstio. 6. principal. articul. 13. tamen debet sane intelligi in casu suo, & sic cum supponitur facta plurium præsentatione seu electione, & inter eos vigente lite, & alterius ex collitigantibus morte secuta, aut renunciatione facta liti, quod alter electus in locum renuncians, vel mortui fuerit, vel in casu nostro præsentatus, quo casu benedicitur non posse fieri talem electionem, præsentationem, cumulationem, etiam si essemus infra quadrimestre tempus concessum laicis ad præsentandum, vt optime intellexit hoc distinguendo Lambert. dicto libro 2. part. 1. quæstio. 6. principal. articul. 12. numer. 14.

Secus si omnes præsen-

tati viuant, & nullus eorum liti cesserit, nam tunc non solum est licitum alterum litigantium, & præsentatorum cumulare, sed etiam extraneum explicitè, vt idem Lambertin. subiunxit.

Id ipsum vltius proitur, cum Cumulatio sit facta de eo, qui alias fuit ab alijs præsentatus, quo casu omnis ratio dicti capit. 1. vt lite pendente cessare deprehenditur, prout optime deduxit Roch. in verbo honorificum sub num. 55. circa finem versicul. aut verò præsentatur vna ex personis præsentatis, &c. Scip. Rend. in pront. recept. sent. titulo 63. de iure patronatus numer. 16. in fine. Item magis & amplius, quia non solum fuit infra legitima tempora facta cumulatio, sed etiam ab Episcopali Curiam Theanensi institutus, quo casu indistinctè præferatur, vt voluit Bald. in consil. 164. volum. 2. quæ refert, & sequitur bis il-

lum

lum allegando Illustrissimus Cardinal. Tuscus prater c. conclus. tom. 6. littera P. Conclus. 153. numer. 3. & 10. Nos in praxi fori Ecclesiastici resolution. 461. versicul. Cæterum, et par. 1. resolut. 159. numer. 5. cap. 3. et Garc. de beneficijs in loco supra relato numer. 220. & optimè probat glos. in dicto capitul. quod autem, dicto versic. possidentis, dum dicit simile est, quod dicitur C. de rei vendicat. vbi secunda venditio cum traditione præfertur primæ sine traditione. Non tamen omittam frustra in casu nostro licem viguisse iactari, cum nulla fuerit, namque intelligenda, tunc est cum in iudicio præsentata est, quæ legitimè intimata fuerit, cum alijs requisitis expositis per Mysing. singul. obseruatio. centur. 4. obseruatio. 26. sed illa comparitio præsentata fuit in Curia per Pugliesium, et intimata Domin.

Marc. Antonio die 3. Augusti, et sic post cumulationem factam, quæ fuit facta die 1. Augusti, ergo vanissima est prætentio.

Debet igitur dictus R. D. Marcus Antonius manuteneri in ostenta institutione, prouidendo benè fuisse prouisum per Episcopalem Curiam Theanensem, et malè appellatum per Pugliesium, prout sic fuit prouisum, et decisum in Archiepiscopali Curia Campana in anno 1624.

4 Fuit etiam in eadem causa dubitatum an Reuerendiss. Episc. peruerit lite pendente instituere Economum in dicta Cappellania vnus ex præsentatis colligantibus. Ad quod vide Genuensem Episcop. Herniensem in suo Manuali pastorum. cap. 40. numer. 2. negatiuè respondentem, conferunt ad hoc tradita per Lamb. de iurepat. lib. 2. p. 2. q. 1. art. 31. nu. 3. et sub nu. 8. & q. de his hætenus, etc.

F I N I S.

INDEX

QVAESTIONVM OMNIVM

QVÆ IN HOC OPERE

CONTINENTVR.

Resolutionis Primæ.

Iuris probatio-
nis iurispatronatus priuatorum, quænam sit, fol. 1.

I I.

An fuerit pro forma introductum à Sacro Concilio, vt probatio iuris patronatus, authenticis scripturis fiat, fol. 3.

I I I.

An huiusmodi forma, scilicet probandi foundationem, & dotacionem iurispatronatus authenticis scripturis, possit adimpleri per æquipollens, fol. 7.

I V.

Cur instrumentis authenticis foundationis iurispatronatus detur tanta fides, fol. 8.

V.

An contra instrumentum authenticum foundationis iurispatronatus, admittatur probatio in contrarium, f. 10.

V I.

In prothocollo quæ sint necessaria, vt ex eo defumi possit publicum, & authenticum instrumentum ad probandū iurispatronatus, fol. 13.

V I I.

An in dubio pro validitate instrumenti authentici foundationis iurispatronatus Notarius præsumatur rogatus, f. 15.

a DE

I N D E X

DE PRIMA SPECIE

Probationis Iurispatronatus.

Circa primam speciem probationis Iurispatronatus, s3 vt titulus Iurispatronatus sit ex fundatione, vel donatione qui ex authentico documento, & alijs à iure requisitis ostendatur, dubitatur de infrascriptis.

VIII.

Authentica documenta, quæ dicantur, ad effectum de quo supra, fol. 18.

IX.

Quæ requirantur vt talia authentica documenta, probent. fol. 19.

X

Instrumentum carens inuocatione diuini nominis an dicatur authenticum ad effectum, vt probetur iurispatronatus, fol. 20.

XI.

An instrumentum faciens mentionem de alio instrumento fundationis, vel dotationis, dicatur authenticum ad effectum probandi iurispatronatus, fol. 24.

XII.

An scartafaccium Notarij, in quo descripta reperitur fundatio, & dotatio alicuius Cappellæ, dicatur scriptura authentica ad effectum probandi iurispatronatus, f. 27.

XIII.

An instrumentum fundationis confectum per Notarium, extra territorium illius, qui eum creauit, dicatur authenticum ad effectum probandi iurispatronatus, fol. 28.

XIV.

An instrumentum fundationis, seu dotationis alicuius Cappellæ confectum à Notario non probata qualitate Notariatus dicatur authenticum ad effectum probandi iurispatronatus, fol. 30.

XV.

An instrumentum fundationis iurispatronatus confectum per Notarium vassallum, dicatur authenticum ad effectum probandi iurispatronatus Baronis, fol. 32.

XVI.

An liber ex Archiuio desumptus dicatur authenticus ad effectum de quo supra, f. 34.

XVII.

An partis citatio sit necessaria, quando ex ipso Archiuio publico sumitur transumptum ad effectum probandi iurispatronatus, fol. 35.

XVIII.

An liber visitationis dicatur authenticus ad effectum, vt ex eo probetur iurispatronatus, fol. 36.

XIX.

Liber Monasterij an dicatur authenticus.

ARGVMENTORVM.

XXVI.

Authenticus ad effectum probandi iurispatronatus, f. 38.

XX.

An confessio Episcopi dicatur documentum authenticum ad effectum probandi iurispatronatus, fol. 42.

XXI.

An depositiones testium assertum amissionem instrumenti dicatur authenticum documentum ad probandum iurispatronatus, fol. 44.

XXII.

An Bulla Episcopi instituentis ad beneficium iurispatronatus dicatur scriptura authentica ad effectum probandi iurispatronatus, fol. 45.

XXIII.

Testamentum, in quo relinquuntur dos pro iurispatronatus, vel enunciatum iurispatronatus, an dicatur instrumentum authenticum ad effectum probandi iurispatronatus, fol. 49.

XXIV.

An Bulla Pontificis derogatoria iurispatronatus dicatur scriptura authentica ad probandum iurispatronatus, f. 50.

XXV.

An instrumentum constitutionis Procuratoris ad petendam institutionem presentati dicatur authenticum ad effectum probandi iurispatronatus, fol. 51.

An liber Cronicorum, in quo enunciat iurispatronatus spectare ad aliquam familiam dicatur scriptura authentica ad effectum, vt probetur iurispatronatus, fol. 53.

XXVII.

An liber alicuius Capituli Ecclesie Cathedralis enunciatis iurispatronatus spectare ad idem Capitulum, dicatur scriptura authentica ad effectum probandi iurispatronatus, f. 54.

XXVIII.

An copia in actis producta, super qua fuit iudicatum, dicatur scriptura authentica ad effectum vt ex eo probetur iurispatronatus, f. 56.

XIX.

Observantia subsequuta an tribuat vim scripturae informi, itaut habeatur pro scriptura authentica ad effectum, vt ex ea probetur iurispatronatus, fol. 57.

XXX.

An scriptura, in qua apparet consensus praestitum per patronum in resignatione iurispatronatus, dicatur authentica ad effectum illud probandi, fol. 59.

XXXI.

An insignia, & arma inscripta, in aliqua Cappella habeantur pro scriptura authentica, vt probetur iurispatronatus, f. 61.

I N D E X

XXXII.

Instrumentum foundationis iurispatronatus stipulatum per Notarium Apostolicum an dicatur authenticum in hoc Regno ad probandum iuspatronatus, fol. 64.

XXXIII.

An amisso instrumento foundationis, seu dotationis iurispatronatus alicuius Cappellæ, prothocollū, in quo enunciatur dictū iuspatronatus dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 66.

XXXIV.

An scriptura sculpta in lapidibus, & marmoribus, ac lignis positis in Ecclesijs, & locis publicis, probet iuspatronatus, maximè in tempore immemorabili, & antiquissimo fol. 67.

XXXV.

An instrumento originali iurispatronatus deperdito, si copia ipsius reperta extra prothocollum probetur per testes concordare cum originali, poterit haberi pro originali, & authentico, fol. 69.

XXXVI.

Testium attestaciones in antiquis actis redactæ, censentur nē scripturæ authenticæ ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 70.

XXXVII.

An sententia per quam apparet constare de iure patronatus dicatur scriptura authentica, si non verificetur ex actis, ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 71.

XXXVIII.

Instrumentum si propter aliquē defectum desinat esse authenticū, an efficiatur tale propter mortem Notarij ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 74.

XXXIX.

An instrumentū enuncians iuspatronatus dicatur scriptura authentica ad effectum probandi iuspatronatus, f. 75

L X.

Decretum decernens alimenta alicui tanquā Patrono inopi an dicatur authentica scriptura ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 78.

LXI.

Instrumentum iurispatronatus ex constructione quæ sit, non autem ex foundatione, vel dotatione an dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 79.

XLII.

Instrumentum non signatū solito Notarij signo an dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, f. 87.

XLIII.

Instrumentum refectionis Eccle-

A R G V M E N T O R V M.

clesiæ diruta, an dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, f. 85.

XLIV.

An instrumentum dotationis insufficientis dicatur authenticum, itaut ex eo probetur iuspatronatus, fol. 82.

XLX.

Instrumentum foundationis iurispatronatus, si careat loco, ubi fuerit confectum, an dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 83.

XLVI.

An instrumentum, in quo apparet iuspatronatus concessum fuisse ex privilegio dicatur authenticum, fol. 89.

XLVII.

Instrumentum insertum in privilegio Principis, an dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 92.

XLVIII.

An instrumentum foundationis, in quo apparet non totum dominium fuisse translatum in Ecclesiam, dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 93.

XLIX.

Instrumentum, in quo nō reperitur descriptio testium, an dicatur authenticum ad finē probandi iuspatronatus, f. 94

L.

Instrumentum an dicatur au-

thenticum ad effectum probandi iuspatronatus, si careat sollempnitatibus iuris cōis, verum habeat sollempnitates iuris municipalis, fol. 96.

LI.

Probatio iurispatronatus facta per testes, nūm dicatur authenticum documentū, f. 98.

LII.

Instrumentum an deficiat esse authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, si pro subscriptione testium adhibeatur signum testium scribere nescientium, f. 104.

LIII.

Instrumentum simplicis donationis factæ alicui Cappellæ, an dicatur authenticum ad effectum ut ex eo probetur iuspatronatus, fol. 106.

LIV.

Instrumentum iurispatronatus an dicatur authenticum ad illud probandum, si non appareat de expressa reservatione, fol. 108.

LV.

Minuta præparata ad conficiendum instrumentum authenticum iurispatronatus, an probet iuspatronatus, f. 109.

LVI.

Scripturæ quando dicantur in forma probanti ad effectum probandi iuspatronatus, f. 111.

LVII.

Scripturæ in forma probanti

I N D E X

an dicantur authentica ad effectum probandi iuspatronatus, si non sunt recognita, quid si essemus in antiquis, fol. 113.

LVIII.

Instrumentum, ut dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, quo casu, debeat recognosci, f. 115.

LIX.

Instrumentum iuspatronatus allatum a longinquis partibus, si a parte aduersa negetur, an sit recognoscendum, fol. 118.

LX.

Quibus in casibus recognitio non est necessaria in instrumento iuspatronatus, f. 121

LXI.

An instrumentum ut dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus debeat esse integrum, & integraliter edi, fol. 124.

LXII.

Instrumentum quamuis authenticum foundationis, vel dotationis iuspatronatus, an sit sufficiens ad illud acquirendum in Ecclesijs conuentualibus, vel collegiatis, si in ipsa foundatione specialis Papae autoritas non interueniat, fol. 129.

LXIII.

Notario post datam copiam authenticam foundationis iuris-

patronatus, an credatur circa probationem iuspatronatus, si aliquid addat, vel minuatur, fol. 132.

LXIV.

An Notarius computetur in numero testium ad effectum faciendi instrumentum authenticum pro probatione iuspatronatus, fol. 136.

LXV.

Instrumentum possessionis captae a praedecessoribus beneficiatis, an dicatur authenticum, ut ex eo probetur iuspatronatus, fol. 138.

DE SECUNDA SPECIE

novissima probationis iuspatronatus, iuxta formam

Concilij Trident.

Quae est ex veris, siue etiam multiplicatis praesentationibus per antiquissimum temporis cursum, quae hominum memoriam excedat, circa quam materiam queritur de

LXVI.

An dispositio Concilij procedat, ubi nulla in praesentationibus facta fuisset mentio foundationis, vel dotationis, fol. 139.

LXVII.

Multiplicatae praesentationes quanam dicantur ad effectum probandi iuspatronatus, f. 141

LXVIII.

Praesentationes ad effectum inducendi multiplicationem qua;

ARGUMENTORVM.

qualiter probentur, f. 142.

LXIX.

Cursum temporis antiquissimi per quod spatium inducatur ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 143.

LXX.

Immemorabilis quodnam tempus exigit ad effectum probandi iuspatronatus, f. 146.

LXXI.

Praesentationes intra tempus immemorabile, ut suffragentur quae requirantur ut immemorabilis ipsa sit recte probata ad effectum verificandi iuspatronatus, f. 149.

LXXII.

Immemorabilis, ut recte probetur ad effectum probandi iuspatronatus necesse est, ut aetas quinquagintaquatuor annorum in teste concludenter probetur, alias non suffragatur, fol. 151.

LXXIII.

Immemorabilis ad effectum probandi iuspatronatus, an possit probari per scripturam, fol. 154.

LXXIV.

Immemorabilis ad effectum probandi iuspatronatus, an suffragetur quando apparet de titulo invalido, vitioso, & iniusto, fol. 155.

LXXV.

Testes ad probandum immemorabilem ad effectum verifi-

candi iuspatronatus, an sit necesse ut singuli de omnibus requisitis deponant, fol. 156.

LXXVI.

Ciues an sint testes idonei ad probandam immemorabilem pro verificatione iuspatronatus Vniuersitatis, fol. 159

LXXVII.

Tempus quando dicatur antiquum ad effectum, ut instrumentum iuspatronatus non indigeat recognitione, f. 163

LXXVIII.

An multiplicatae praesentationes debeant esse omnes intra tempus immemorabile, an una ipsarum tantum modo, fol. 164.

DE TERTIA SPECIE

Probationis Iuspatronatus.

Quae est ex verbis illis Concilij (alias secundum iuris dispositionem.)

LXXIX.

Quid significant supradicta verba (aliasue secundum iuris dispositionem, f. 166.

LXXX.

De iure communi supposito quod non sit sublata probandi species iuspatronatus, queritur hic qualiter probatur olim ante Concilium, f. 168.

LXXXI.

Iuspatronatus an post Concilium Tridentinum probetur per

per verba enunciatiua, per famam, & per præscriptionē fol. 169.

LXXXIII.

Concilium Tridentinum in d. cap. 9. sess. 25. nihil innouauit per illa verba (aliasuē secundum inris dispositionem) nisi in illis iurispatronatibus, vbi adest suspitio vsurpationis, fol. 177.

LXXXIII.

Licet Concilium Tridentinum præseruet iurispatronatus cōpetēs ex fundatione, vel dotatione; non refutat illud, q̄ alias poterat p̄bari per ius commune, f. 173.

LXXXIV.

An hodie post Concilium sit sublatā quasi possessio præsentandi quoad probationē iurispatronatus, fol. 175.

LXXXV.

Supposito quod vt quasi possessio præsentandi suffragetur post Concilium, requiratur vt constet de existentia iurispatronatus, queritur hic quæ requiratur vt queratur dicta quasi possessio, f. 177.

LXXXVI.

Probatio famæ an sit necessaria per spatium 40. annorum ante litem motam, vel minus tempus sufficiat ad effectum vt immemorabilis in probatione iurispatronatus sufficiat, fol. 180.

LXXXVII.

Iurispatronatus an probetur ex fama iuncta longissima possessione, alijsq; indicijs, & ad minuculis, fol. 183.

LXXXVIII.

An hodie post Conciliū sit sublatus modus probandi iurispatronatus per præscriptionem, fol. 185.

LXXXIX.

An huiusmodi efficacior probatio iuxta formam Cōcilij requiratur vbi non agitur contra Ordinarium, sed contra alios, fol. 187.

XC.

An eadem probatio requiratur vbi agitur de probanda narrativa iurispatronatus, f. 189.

XCI.

An probatio iurispatronatus, quæ fit per vltimum statum sit hodie sublatā, fol. 191.

XCII.

An in personis, in quibus non præsumitur vsurpatio, sufficiat probare multiplicatas præsentationes non sequentis institutionibus, fol. 195.

XCIII.

An si esset notorium iurispatronatus esse alicuius familiæ, requiratur probatio iuxta formam Concilij, f. 196.

XCIV.

Testes si in vno deficiūt in probanda immemorabili iuris præsentandi, non dicitur ea
pro-

probata, folio 198.

XCV.

Immemorabilis de quo tempore esse debeat ad probandum iurispatronatus, f. 201.

DE QVARTA SPECIE

probati nis nouissimæ iurispatronatus Magnatum, & Vniuersitatum.

Quæ colligitur ex illis verbis Concilij sess. 22. cap. 9. de reform. (in his vero personis, seu Communitatibus, in quibus id ius plerumq; ex vsurpatione potius præsumi solet; plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur: nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes etiam e continuate nō minori saltem, quā quinquaginta annorū spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis, probentur.

XCVI.

Iurispatronatus qualiter probetur in casibus, in quibus præsumitur vsurpatio, fol. 202.

XCVII.

Vsurpatio iurispatronatus an in dubio præsumatur ad effectum, vt adimpleatur forma tradita à Concilio, fol. 205.

XCVIII.

Vsurpatio iurispatronatus, in quibus genericè præsumatur, f. 209.

XCIX.

Quæ familiæ, seu personæ dicantur potentes, vt in eis præsumatur vsurpatio ad effectum probandi iurispatronatus, fol. 211.

C.

Quæ cōcurrere debeant, vt aliqua familia dicatur potens ad effectum probandi eius iurispatronatus, fol. 214.

CI.

An in iure patronatus Vniuersitatis parua præsumatur vsurpatio ad effectum, vt in eius probatione sit necessaria forma Concilij, f. 216.

CII.

An si non tota Vniuersitas, verū illius pars prætenderet iurispatronatus, præsumatur vsurpatio, fol. 219.

CIII.

An in Baronibus Regni Neapolitani præsumatur vsurpatio, itaut in eorum patronatuum probatione exigatur forma tradita à Concilio, f. 220.

CIV.

An vsurpatio præsumatur ad effectum probandi iurispatronatus, vbi vnus ex patronis esset potens, alter impotens, fol. 223.

CV.

An effectiuatio præsentationum sit probanda authenticis scripturis, quemadmodum præsentationes ipse, fol. 225.

ARGVMENTORVM.

- CVI.**
An si iuspatronatus Vniuersita-
tis non spectat Vniuersis, vti
vniuersis, sed ad singulos, vti
singulos; requiratur proba-
tio iuxta formam Concilij,
fol. 227.
- CVII.**
Vsurpatio iurispatronatus an
presumatur si Vniuersitas
habet tertiam partem iuris-
patronatus, & personæ non-
potentes habent alias tres
partes, f. 229.
- CVIII.**
An in iurepatronatus Parochia-
norum presumatur vsurpa-
tio, fol. eod.
- CIX.**
An vsurpatio iurispatronatus
presumatur, vbi constat de
potentia, verum cessat vsur-
patio, fol. 230.
- CX.**
An in locis, vbi illi Cardinales
sunt Episcopi, presumatur
vsurpatio, fol. 231.
- CXI.**
Continuatæ præsentationes, an
requirantur, vbi presumitur
vsurpatio tantum, f. 232.
- CXII.**
Præsentationes an debeant esse
continuatæ per tempus im-
memorabile, vel per spatiū
quingenta annorū, f. 233.
- CXIII.**
Continuatæ præsentationes ad
effectum probandi iuspatro-
- natus Magnatum quænam
dicantur, f. 234.
- CXIV.**
Continuatæ præsentationes an
dicantur, si vna intermedia
non sit continuata, f. 237.
- CXV.**
An vt præsentationes probent
iuspatronatus, requiratur qd
sint effectuatæ, f. 238.
- CXVI.**
Præsentationes quando dicantur
suum sortiri effectum, ad
finem, de quo supra, f. 239.
- CXVII.**
Præsentationes in dubio quan-
do censeantur sortitæ effe-
ctum, si nō appareat de pos-
sessionis captura, f. 241.
- CXVIII.**
Præsentationum continuatarū
probatio an debeat fieri per
scripturas authenticas, & an
hoc sit de forma, f. 243.
- CXIX.**
Si scripturæ authenticæ fuerint
amissæ, an possit probari ius-
patronatus per testes, pro-
bata ipsarum scripturarum
amissione, f. 244.
- CXX.**
Tempus quingenta annorū
an requiratur vt separatim
à tempore immemorabili ad
effectum probandi iuspatro-
natus, f. 247.
- CXXI.**
An si iuspatronatus probaretur
per tempus centum annorū
con-

I N D E X

- contiuatis præsentationi-
bus, immemorabilis sit pari-
ter necesse probari, f. 248.
- CXXII.**
An probatio existentie iurispa-
tronatus plena, & concluses
requiratur, vbi agitur de p-
banda narratiua iurispatro-
natus, f. 249.
- CXXIII.**
Institutio ad beneficium iuris-
patronatus an dicatur for-
tita effectū, si institutus cœ-
perit possessionem pendente
appellatione à decreto de-
instituendo, f. 251.
- CXXIV.**
Institutio ad beneficium patro-
natus, cuius possessio fuit ca-
pta per procuratorem, an
dicatur sortita effectum vi-
gore Concilij, f. 253.
- CXXV.**
Quoties Baronū iurisdictio est
sequestrata, seu per Iudicem
impedita, non presumitur
vsurpatio, f. 258.
- CXXVI.**
Sententia canonizans iuspatro-
natus, an dicatur notoriè in-
iusta, si non iustificetur ex a-
ctis, f. 257.
- CXXVII.**
An sententia canonizans iuspa-
tronatus possit iustificari ex
nouis probationibus, defi-
cientibus antiquis, f. 259.
- CXXVIII.**
An probato, quod quis habeat
ius præsentandi, iuxta formā
Concilij, ex eo censeatur pa-
riter probatum ad ipsum,
spectare iuspatronatus, f. 260
- CXXIX.**
Clausula commissionis gratiæ
derogatoriæ iurispatrona-
tus commissæ Ordinario (con-
festo prius coram loci Ord-
inario, &c.) quid requirat,
fol. 262.
- CXXX.**
An forma probationis iuris-
patronatus iuxta mentem
Concilij presumatur adhibi-
ta, vbi sententia canonizans
breuissimo tempore lata fuit
fol. 264.
- CXXXI.**
An Ordinarius, cui comittitur
gratia derogationis iurispa-
tronatus, cum clausula, con-
festo prius, &c. possit arbi-
trari in hac probatione ex-
tra formam Concilij, f. 266.
- CXXXII.**
Causæ cognitio quænam requi-
rat, ad effectum verificandi
existentiam iurispatronatus,
fol. 268.
- CXXXIII.**
An in probatione patronatū
Cappellaniarū exigatur for-
ma Concilij, f. 270
- CXXXIV.**
An consuetudine induci possit
diuersus modus probandi
iuspatronatū à Concilio Ita-
bilitum, f. 273.

ARGVMENTORVM.

- CXXXV. *Iuspatronatus Collegiorum, siue Sedilium, an debeat probari iuxta formam Concilij traditam in probatione iurispatronatus Vniuersitatū, fol. 274.*
- CXXXVI. *Facta derogatione qualitatum adiectarum in fundatione iurispatronatus, num debeat & illud probari iuxta formā Concilij, f. 275.*
- CXXXVII. *An probationes factæ in causa possessorij iurispatronatus profint in causa petitorij, fol. 277.*
- CXXXVIII. *An probationes in causa iurispatronatus, absq; termino probent, f. 278.*
- CXXXIX. *An si ex sententia canonizationis probationis iurispatronatus appareat Iudicem iudicasse absq; actis, illa sit valida ad finem probandi iuspatronatus, f. 279.*
- CXL. *Fundator an possit legem apponere in limine fundationis, vt in probatione sui patronatus nō adhibeatur forma Concilij, f. 280.*
- CXLI. *An in probatione iurispatronatus electi sub protectione Regia exigatur eadem forma probationis Concilij, fol. 284.*
- CXLII. *An scriptura priuata fundationis iurispatronatus accedente consensu Episcopi, & Fundatoris dicatur authentica ad effectum probandi iuspatronatus, f. 288.*
- CXLIII. *Iuspatronatus concessum ex augmento dotis, si sit concessum quadraginta annis ante Conc. Trid. an subiaceat ipsius Concilij dispositioni, fol. 290.*
- CXLIV. *Iuspatronatus an hodie ex vi Concilij probetur per narratiuam patronatus factam à Papa super impositione pensionis super eodem patronatu, fol. 292.*
- CXLV. *An sententiæ canonizatorix Patronatum ante Concilium lata, probent illud hodie, fol. 294.*
- CXLVI. *An ex multiplicatis presentationibus admissis cum clausula (si & quatenus) probetur iuspatronatus ex vi Concilij, f. 295.*
- CXLVII. *Numerositas hominum alicuius familiaris an efficiat illam de potentioribus, ad effectum vt eorum iuspatronatus, in-*

ARGVMENTORVM.

- se, & descendentes à sua linea, quomodo intelligatur, fol. 308.*
- CLV. *An per probationem filiationis censeatur probata descendencia ad effectum pertinentiæ acquirendi, f. 309.*
- CLVI. *An sententia lata super pertinentia iurispatronatus faciat ius quoad omnes, f. 311.*
- CLVII. *Iuspatronatus, vt rectè ad aliquem pertineat, an sit probanda eius descendencia à fundatore per gradus distinctos, fol. 313.*
- CLVIII. *Probata descendencia vnus fratris, an censeatur probata alterius fratris descendencia, ad effectum vt censeatur probata pertinentia iurispatronatus, f. 315.*
- CLIX. *Descendencia, vt censeatur quæ sita pertinentia iurispatronatus, qualiter probetur, fol. 316.*
- CLX. *Probatio descendentiæ an requiratur ab eo, qui stat in possessione presentandi, f. 318.*
- CLXI. *Descendencia vbi est probanda, an requiratur quod iuspatronatus præcedens probet se esse de agnatione continua*
- xta Concilij Tridentini requisitum in potentioribus, probetur, f. 297.*
- CXLVIII. *Multiplicatæ prouisiones Apostolicæ in beneficijs patronatus, existente antiquitate temporis an probent hodie iuspatronatus, f. 300.*
- CXLIX. *An exigatur forma Concilij in probatione patronatus, si ante clausula, vt asseritur, f. 301.*
- CL. *Cur Sacrum Conciliū sanciuit in probatione patronatum adhiberi tot, tantasq; sollemnitates, f. 302.*
- CLI. *An familia dicatur potens si in ea existant homines facinorosi, ad effectum vt requiratur maior probatio, f. 304.*
- DE PROBATIONE**
pertinentiæ iurispatronatus, iuxta mentem Concilij Tridentini.
- CLII. *Quid sit pertinentia, & quibus ex causis illa quærat, f. 305.*
- CLIII. *An descendencia sit probanda à primo fundatore, vel ab eo qui reperitur in possessione presentandi, f. 306.*
- CLIV. *Iuspatronatus fundatum pro-*

I N D E X

- tua alicuius descendens a fundatore, vel effectiva, f. 318
CLXII.
 Pertinentia iurispatronatus an competat fœminæ descendentī a fundatore, f. 321.
CLXIII.
 Illegitimi an dicantur de descendenti fundatoris ad effectum, ut eis competat pertinentia iuris præsentandi, fol. 324.
CLXIV.
 Filius adoptivus an dicatur de descendenti fundatoris, ut ei competat pertinentia in iurispatronatus, f. 326.
CLXV.
 Iurispatronatus competens illis de descendenti, seu familia, an illis extinctis extinguatur, fol. 327.
CLXVI.
 Ad iurispatronatus fundatū pro descendenti, seu pro illis de familia, an admittantur omnes de familia, an vero qui sunt de stipite fundatoris, f. 328.
CLXVII.
 Pertinentia iurispatronatus erecti a Barone, an in dubio spectet ad feudum, vel ad Baronis familiam, f. 332.
DE SECUNDA SPECIE pertinentiæ iuris præsentandi, quæ est ratione hæreditatis.
CLXVIII.
 An probata existentia iurispatronatus, sufficiat probare se hæredem fundatoris, ut probetur pertinentia, f. 334.
CLXIX.
 Aditio hæreditatis quomodo probetur, & an debeat apparere de certa animi deliberatione ad effectum acquirendi pertinentiam præsentandi, f. 335.
CLXX.
 Regula (filius ergo hæres) an sufficiat ad probandam pertinentiam præsentandi ad iurispatronatus tanquam hæredi, f. 338.
CLXXI.
 Aditio hæreditatis ad effectum probandi iurispatronatus hæreditarium, an præsumatur per venditionem bonorum, fol. 341.
CLXXII.
 Instrumentum foundationis iurispatronatus non authenticum productum in termino an verificari possit post terminum, f. 442.
CLXXIII.
 Pertinentia præsentandi an competat filio exheredato, f. 344.

A R G V M E N T O R V M.

- CLXXIV.**
 Pertinentia præsentandi an competat filio emancipato, f. 346.
CLXXV.
 An aditio hæreditatis præsumatur ex coniecturis, quædo non constat de expressa hæreditatis aditione ad effectum, ut admittatur ad ius præsentandi iure hæditario, f. 346.
CLXXVI.
 Vbi non apparet de specie pertinentiæ iurispatronatus quænam in dubio præsumatur, fol. 348.
CLXXVII.
 Vbi non apparet de specie pertinentiæ iurispatronatus quænam in dubio præsumatur, fol. 348.
CLXXVIII.
 Si in instrumento foundationis non appareat de personis vocatis ad iurispatronatus, sed constat simpliciter fuisse erectum; quid agendum, fol. 349.
CLXXIX.
 An ut quis ad iurispatronatum uti hæres admittatur, sit necesse, ut constet de aditione hæreditatis, f. 351.
CLXXX.
 An iurispatronatus pertineat ad hæredes extraneos, f. 355.
CLXXXI.
 An iurispatronatus pertineat ad hæredem fideicommissarii, fol. 356.
CLXXXII.
 Vbi iure hæditario proceditur in iurispatronatus, tunc competit in capite, an verò in stirpes, f. 357.
CLXXXIII.
 An hæres admittat pertinentiæ iurispatronatus, si impugnet testamentum, f. 360.
CLXXXIV.
 Pertinentia iuris præsentandi an transeat ad hæredem institutum in certa re, f. 361.
CLXXXV.
 An pertinentia præsentandi competat hæredi repudiata hæreditate, f. 363.
CLXXXVI.
 An pertinentia iuris præsentandi possit tolli successoribus per prædecessores patronos, fol. 364.
CLXXXVII.
 An ex eo solum, quod hæres semel præsentavit, ex hoc censetur adiuisse hæreditatem ad effectum acquirendi pertinentiam ius præsentandi, fol. 366.

I N D E X

DE TERTIA SPECIE DE QUARTA SPECIE

Pertinentia qua est, & acquiritur titulo donationis.

Pertinentia ex titulo vniuersali.

CLXXXVIII.

Consensus Episcopi quomodo, & quando requiratur in donatione iurispatronatus, fol. 371.

CLXXXIX.

Donatio iurispatronatus absq; consensu Ordinarij, an abdicet ius a donante, ita vt non valeat presentare, f. 372.

CLXXX.

Pertinentia presentandi, an competat ei, qui ex augmento dotis quesituit iurispatronatus, fol. 373.

CLXXXI.

Donatio iurispatronatus facta cum consensu Vicarij, an suffragetur ad acquirendam pertinentiam presentandi, fol. 374.

CLXXXII.

An ex assertione donantis presumatur consensus Ordinarij in donatione iurispatronatus, fol. 376.

CLXXXIII.

Pertinentia presentandi quasi alicui familij, ratione donationis, an amittatur donando alteri familij, f. 378.

CLXXXIV.

Iurispatronatus Castro annexu, vel fundo, illis alienatis ad quem spectet presentatio; quidue eis sequestratis, vel hereditate iacente, f. 379.

CLXXXV.

An presentans ad iurispatronatus hereditarium, presumatur fecisse vti haeres si erat in gradu successibili, f. 382.

CLXXXVI.

Pertinentia presentandi an competat usufructuario, f. 385.

CLXXXVII.

Pertinentia iuris presentandi an acquiratur per emptionem vniuersitatis verborum tantum, non autem rerum, f. 389.

CLXXXVIII.

Pertinentia presentandi an competat Fisco ex confiscatione bonorum vniuersitatis, in quo aderat iurispatronatus, fol. 393.

CLXXXIX.

Pertinentia presentandi quibus competat quoties iurispatronatus erigitur pro se, & eius proximioribus, f. 366.

CC.

Pertinentia presentandi quibus competat quoties iurispatronatus erigitur pro se, & consanguineis, f. 397.

Pert.

ARGUMENTORVM.

CCI.

Pertinentia presentandi ad iurispatronatus familiare quoties pretenditur ab eo, qui est eiusdem familij; an familij identitas presumatur, an verò sit probanda, f. 399.

CCII.

Pertinentia an queratur per permutationem, f. 400.

CCIII.

Pertinentia presentandi proximioribus fundatoris non competit, vbi non probauerint se proximiores fundatoris, f. 401.

CCIV.

Pertinentia iurispatronatus acquiritur omnibus de familia, & agnatione, vbi est erectum pro se, & suis parētibus, f. 403.

CCV.

Ad pertinentiam presentandi an admittantur parentes non vocati a fundatore, f. 408.

CCVI.

Pertinentia presentandi an competat familij aggregatae, si iurispatronatus sit familiare, fol. 409.

CCVII.

Pertinentia presentandi qua competit ratione hereditatis, donationis, vel alio titulo, an detur vbi haeres, vel donatarius efficit persona turpis, f. eod.

CCVIII.

Probatio iurispatronatus an sit facienda iuxta Concilij formam, quoties agitur inter

laicos, ad effectum habendi preheminentiam in Cappella siue Ecclesia, in qua pretenditur iurispatronatus, & non inter Episcopum, & patronos fol. 411.

CCIX.

An executio litterarum Apostolicarum impediatur per exceptionem pertinentiae iurispatronatus, f. 418.

CCX.

An probatio iuxta formam Concilij requiratur in iurispatronatus vniuersitatis, vbi erectio illius est facta a minori parte Electorum, & Syndicorum, f. 421.

CCXI.

An sententia canonizans iurispatronatus contra formam Concilij sit ipso iure nulla, f. 422.

CCXII.

Pertinentia presentandi qualiter sit facienda, vbi ad iurispatronatus vocantur masculi, foeminae, & haeres, f. 424.

CCXIII.

Pertinentia iuris presentandi an competat curator hereditatis iacentis, fol. 427.

CCXIV.

An descendens a fratre vterino veniat in iurispatronatus proximiori de linea, f. 430.

CCXV.

An descendens a patronis probetur ex quo Ordinarius admittit presentationem factam vti a descendente, f. 432.

c DE

DE QVINTA SPECIE

pertinentia iuris presentandi, quæ est existentia in quasi possessione presentandi.

CCXVI.

An existens in possessione presentandi manuteneri debeat in ea, fol. 437.

CCXVII.

An acquiratur quasi possessio presentandi absq; scientia, & patientia aduersarij, vbi concurrat titulus, fol. 437.

CCXVIII.

Pertinentia surgens ex quasi possessione presentandi per quos actus acquiratur, f. 439

CCXIX.

Quibus in casibus pertinentia iuris presentandi proueniens ex quasi possessione nihil suffragetur, f. 442.

CCXX.

An prouisiones Apostolicæ tollant pertinentiam surgentem ex quasi possessione presentandi, fol. 444.

CCXXI.

Pertinentia quasi possessionis presentandi qualiter hodie probetur, fol. 446.

CCXXII.

Pertinentia iuris presentandi an transeat in hæredem per solam hæreditatis aditionem, absque corporali apprehensione possessionis iuris presentandi, fol. 448.

CCXXIII.

Sola hæreditatis aditione absq; actuali possessione, ius presentandi an transeat in hæredem defuncti, qui animo tantum possidebat, fol. 450.

CCXXIV.

An instrumentum erectionis iuris patronatus filij confectum à patre, dicatur authenticum ad finem probandi illud, f. 452.

CCXXV.

An defectus modici temporis tollat effectum centenariæ, ita vt non censeatur probatum ius patronatus, f. 454.

CCXXVI.

Modicum tempus quod dicatur ad effectum ne tollatur immemorabilis, fol. 456.

CCXXVII.

Regula illa (singula, quæ non possunt, collecta simul iuuant) an procedat in materia probationis iuris patronatus, fol. 458.

CCXXVIII.

Regula, quod possessio iuris patronatus non transeat in hæredem absq; corporali apprehensione ipsius patronatus, an procedat in suis hæredibus, fol. 460.

CCXXIX.

De exceptionibus, quæ proponi possunt contra probationes iuris patronatus, & iuris presentandi, fol. 463.

De

CCXXX.

De exceptionibus, quæ opponi possunt contra presentantes & presentatos, f. 465.

CCXXXI.

Probata tam existentia, quam pertinentia iuris patronatus quid agendum, f. 466.

CCXXXII.

Pertinentia iuris presentandi acquisita titulo donationis factæ Baroni, alienata Baronibus an transeat ad successores feudi, vel ad hæredes Baronis, fol. 471.

CCXXXIII.

Existencia iuris patronatus nū

probetur ex donatione ipsius, si non constat de iure patronatus donatoris, f. 473.

CCXXXIV.

Allegationes in materia iuris patronatus, fol. 474.

CCXXXV.

Iure patronatus per Ordinariū semel approbato iuxta formam Concilij, & iterum vacante; non est denuo docendum de titulo, fol. 481.

CCXXXVI.

De duobus presentatis, & quis præferatur, & an sit licita variatio, & quid lite pendente, fol. 48.

AVTHORES QVI CIRCA MATERIAM nouissimæ probationis iuris patronatus pauca nonnulla scripsere infra ad maioris Lectoris commodum referuntur.

Author Operis collect. decis. 58. 119. & 1691.

In prax. p. 1. ref. 20. 22. 29. & 142 in antiq.

In praxi p. 3. ref. 36.

In dec. p. 1. 2. 122. & 161.

In dec. p. 2. 239. 249.

In dec. p. 3. 6. 117. 121. 123. 126. 127

In dec. p. 4. 10. 203. & 258.

& alibi.

Anna sing. 289.

Ascia determin. 112.

Barbo. de potest. Episc. alleg. 72. p. 3.

Borrell conf. 14. & 25. & in sum.

decis. tit. 32. fo. 1. n. 13. 14. 15. 16

17. 20. 21. 90. 91. 92. 96. 98. 99

100. 103. 104.

Caualeanus decis. 11. p. 3.

Caualerius decis. 382.

Farinac. decis. nouiss. 46. 146. 174.

235. 274. 311. 337. nu. 2. 360.

374. 421. p. 2. to. 1.

Idem dec. 541. 548. 605. 674. 726

753. 756. 694. p. 2. to. 2.

Idem dec. 13. 53. 77. 154. 195. 219

211. 222. 224. 284. 312. 333.

347. 381. 413. 518. 546. p. 1. to 1

Idem dec. 481. 484. 675. 680. p. 1.

tomo 1. p. 1. to. 2.

Idem dec. 336. 520. 524. 526. 527

533. 537. 540. 542. 545. 557.

563. 573. 574. 645. p. 4

Garz. de ben. p. 5. c. 9. n. 81. & seqq.

Gen

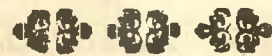
Genuens in prax. Cur. Archiepif.
 Neap. c. 82. n. 3. & 4
 Gonzal. super reg. 8. Cancell. gl. 18
 Gratian. disc. for. c. 301. nu. 81. &
 83. 303. n. 20. & 21. & 310.
 nu. 80. & 81. p. 2.
 Idem c. 780. nu. 1. 3. & 19. p. 4.
 Lambertin. de iure patr. lib. 1. p. 1.
 q. 3. princ.
 Lotterius de re benef. li. 2. q. 7. n. 62
 Ludouis. 222. 349. 381. 397. et 452
 Macer. resol. 26. 33. 55. 80. 109.
 & final. casu. 20. p. 1.
 Mant. dec. 89. 208. 318.
 Marescot. var. res. lib. 2. c. 52. 56.
 in fi. & 81. n. 6. lib. 1.
 Mascard. de prob. concl. 957. verbo
 Iuspatronatus.
 Maxilla consuet. Bar. fol. 36.
 Nouarius in prax. iur. pontific. con-
 clus. 1. & 2. de iure patron. &
 quest. forens. 49 & 78. p. 1.
 Parisius de confident. benef. q. 28.
 nu. 205. cum seqq.
 Piasseg. in prax. Episc. c. 5.
 Roccus de Curte de iurep. in prin.
 Rota decis. 199. p. 1.
 Eadem decis. 382. p. 3.
 Ead. in vna Hieracen. 14. May
 1614. coram Ill. Card. Verospio,
 & in ead. cor. eod. 17. Feb. 617
 Ead. in vna Cremonen. Cappella
 nia 14. Ianua. 1594. coram Ill.
 Card. Millino.
 Ead. in vna Regien. Iurispatron.
 10. May 1623. coram Pirouano
 Ead. in vna Burgi S. Doanini
 Iurispatron. 20. Iunij 1622.
 Ead. in vna Lucana iurispatron.

26. Iunij 1619. coram Durazet.
 & in ead. coram eod. 2. Decem-
 bris 1619. & in eadem coram
 eodem 31. Ianuarij 1620.
 Ead. in vna Lucana iurispatr. de
 Podijs 20. Nouemb. 1620. & in
 ead. cor. eod. 5. Martij 1621.
 in eadem coram eod. 28. Maij
 1621. in ead. coram eodem 14.
 Iunij 1621.
 Ead. Rota in vna Ianuen. Abba-
 tie 24. May 164. cor. Buratto.
 in ead. cor. eod. 5. Martij 1615.
 In ead. cor. eod. 13. Iunij 1615.
 Ead. in vna Florentina Canoni-
 catus 11. Decemb. 1615. & in
 ead. coram eod. 35. May 1616.
 Ead. in vna Florentina Cappella
 30. May 1616. coram Pirouano.
 Ead. in vna Mediolan. iurispatr.
 30. Oct. 1617. coram eod. & in
 ead. coram eod. 8. Iunij 1618.
 Ead. in vna Pistoren. Plebania
 24. Martij 1623. cor. Navarro
 Ead. in vna Regien. beneficioru
 20. Feb. 1619. coram Pirouano.
 Ead. in vna Mutinen. Plebis scilicet
 iurispatr. 21. Febr. 1615. coram
 Ill. D. Coccino, et cor. eod. in vna
 Florent. iurisp. 1. Martij 1627.
 & in ead. cor. eod. 8. Nou. 1627.
 Seraph. dec. 555. 668. & 952. p. 1.
 Idem dec. 1103. 1120. 1141. 1232.
 1305. 1312. 1334. & 1367. p. 2
 Thor. comp. dec. verb. iuspatron. 10. 1
 Tuscus conclus. 239. lit. l.
 Verallus dec. 67. verb. iuspatronat.
 Viscontus conclus. Iur. verb. iuspat.
 Vinian. de iur. patr. p. 2. lib. 1. c. 5.

F I N I S.

INDEX
 COPIOSISSIMVS
 RERVM, AC VERBORVM
 QVAE IN HAC METHODICA PRAXI
 nouissimæ probationis iurispat-
 ronatus continentur.

A

Bbreuiatura
 Notarij, quã-
 do prober re
 fol. 56. nu. 4.
 fol. 112.
 Actus in du-
 bio præsumi-
 tur factus tẽ-

pore licito, resol. 97. num. 13.
 fol. 208.

Actus nullus, nullum producit ef-
 fectum, resol. 123. nu. 2. fol. 252.

Actus, qui nullus in aliquibus ca-
 sibus dicitur, an ipso iure nullus

dicatur, resol. 208. nu. 1. fol. 421.
 Actus gestus contra iuris disposi-
 tionem, an teneat, si specificè
 per legem non retractetur, re-
 sol. 208. nu. 1. fol. 423.

Actus factus contra legem, pro
 infecto habetur, resol. 208. nu.
 2. fol. 423.

Actus inuaidus nullo modo præ-
 iudicat, resol. 208. nu. 3. cl. 423

Actus factus contra legis disposi-
 tionem, non est punibilis, resol.
 208. nu. 3. fol. 423.

Actus inuaidus ratificari non
 potest, resol. 208. nu. 4. fol. 423.

Adiio hereditatis non præsumi-
 d tur

tur, resol. 167. nu. 1. fol. 336.
Adeundi hereditatem voluntas quomodo probetur, resol. 167. nu. 2. fol. 336.
Aditio hereditatis quomodo probetur, resol. 167. nu. 3. fol. 336. & resol. 169. num. 1. fol. 341. & resol. 173. nu. 3. fol. 347.
Aditio probatur ex quacunque animi deliberatione, resol. 167. num. 5. fol. 337.
Aditio hereditatis an inducatur per venditionem bonorum, resol. 169. nu. 3. fol. 342.
Et quid si protestatus fuit nolle per hoc adire nu. 4.
Aditio hereditatis probanda est per eum, qui succedere vult in iure patronatus, resol. 176. num. 1. fol. 351.
Aditio hereditatis debet fieri infra tempus datum ad presentandum, resol. 176. nu. 5. fol. 354.
Aditio presumitur ex possessione rei hereditarie, resol. 177. nu. 1. fol. 354.
Aditio presumitur ex solutione debiti hereditarij, resol. 177. nu. 2. fol. 355.
Aditio non presumitur, etiam si hereditas sit opulenta, resol. 185. nu. 1. fol. 366.
Aditio hereditatis est quid odio sum, resol. 185. nu. 2. fol. 367.
Aditio neq; in filio presumitur, resol. 185. nu. 4. fol. 367.
Aditio fit solo animo, presumitur tamen ex coniecturis, resol. 185. nu. 5. fol. 368.
Aditio non presumitur ex eo, quod haeres fecerit presentauerit, resol. 185. nu. 6. fol. 369.
Aditio non presumitur ex actu, qui recipit duplicem sensum,

resol. 185. num. 5. fol. 369.
Adire an videatur is, qui presentat ad ius patr. hereditarium, resol. 193. nu. 1. fol. 382.
Aditione hereditatis omnia iura transeunt, praeter possessionem, resol. 221. num. 1. fol. 450.
Aedificium incipium an acquirit alicui ius patronatus, resol. 41. nu. 4. fol. 81.
Aequipollentibus adimpleri aliquid, quando possit, resol. 3. nu. 1. & 2. fol. 7. & 8.
Aequipollens probatio, quae dicatur, resol. 51. nu. 8. fol. 103.
Atas in presentatis habetur in consideratione, ita ut Senior praeratur, resol. 233. num. 7. fol. 488.
Affectionis ordo debet considerari in vocatis per testatorem ad ius patronatus, resol. 164. nu. 3. fol. 331.
Alimenta, quae dantur patrono inopi, an probent ius patronatus, resol. 40. nu. 1. fol. 78.
Altare faciens in Ecclesia, erit copatronus simul cum Ecclesia, resol. 41. nu. 3. fol. 80.
Alternatiuae alteram partem sufficit probare, resol. 149. num. 3. fol. 302.
Amicitiam cum paupere nemo desiderat, resol. 147. n. 5. f. 298.
Aniquitas temporis nonnulla concedit, quae alias non concederentur, resol. 36. nu. 1. fol. 70.
Aniquitas non probatur ex foia data, resol. 57. nu. 2. f. 114.
Aniquitate temporis adhibetur fides in instrumentis in formibus, resol. 57. nu. 3. fol. 115.
Aniquissimum tempus dicitur centum annorum, resol. 69. num. 2.

numer. 2. fol. 143.
Aniquitas temporis non suffragatur, si titulus est inualidus, resol. 74. nu. 2. f. 155.
Aniquitatis computatione an debeat deduci tempus motae litis, resol. 77. nu. 4. fol. 163.
Aniqua instrumenta probat ius patr. resol. 80. nu. 4. fol. 168.
Appellatio non est necessaria, si sententia est nulla, resol. 126. nu. 4. fol. 258.
Archiuio publico liber repertus, ut dicatur authenticus, quae requirantur, resol. 16. nu. 1. fol. 34. & resol. 36. nu. 1. fol. 71.
Archiuio publico exemplum desumptum, an requirat partis citationem, ut dicatur authenticum resol. 17. nu. 1. fol. 35.
Assertioni eius, cui commissum est negotium, adhibetur fides circa illud negotium, resol. 122. nu. 6. fol. 251.
Attenatum dicitur, quod fit pendente appellatione, resol. 123. nu. 1. & 3. & fol. 251.
Authentica documenta, quae dicantur, resol. 8. fol. 18.
Authentica documenta, ut dicantur, quae necessaria sint de iure, resol. 9. fol. 19.
Authenticus an dicatur liber ex archiuio desumptus, & quae requirantur, ut talis dicatur, resol. 16. fol. 34.
Authenticum, ut dicatur ex archiuio transumptum, an requiratur partis citatio, resol. 17. fo. 35.
Authentica ad hoc, ut dicatur scriptura testamenti, quae requirantur, resol. 54. nu. 2. fol. 136.
Alia vide in ver. liber, & ver. instrumentum.

Baro quare dicatur potens, resol. 147. nu. 1. fol. 297.
Baro, in dubio non praesumitur acquisiuisse ex bonis feudaliibus, resol. 165. nu. 4. fol. 333.
Baro erigens ius patronatus non censetur illud erigere, ut Baro, sed ut priuatus, resol. 230. nu. 3. fol. 472.
Beneficium ad hoc ut fundetur, debet interuenire Episcopi auctoritas, resol. 133. nu. 1. fo. 270.
Beneficia sub regia protectione sunt valde priuilegiata, resol. 141. nu. 1. fol. 285.
Beneficia in dubio non praesumuntur esse de iure patronatus, resol. 149. fol. 303.
Beneficia in dubio praesumuntur collatas, resol. 149. n. 5. fol. 303.
Beneficio duobus collato, primus praeretur, resol. 191. num. 2. fol. 378.
Bonus quilibet praesumitur, donec malus probetur, resol. 97. nu. 8. fol. 206.
Bona fides cessat, quando apparet de titulo iniusto, & inualido, resol. 74. nu. 2. fol. 156.
Bona fides requiritur in acquirenda quasi possessione presentandi, resol. 85. nu. 1. fol. 178.
Bona fides in dubio praesumitur, resol. 97. nu. 14. fol. 208.
Bulla Episcopi authentice confecta quibus casibus probet ius patronatus, vel aliud, resol. 22. nu. 1. & seq. fol. 45.
Bulla Summi Pontificis derogantis iuri patronatus, an illud adesse probet, resol. 24. n. 1. & 2. fol. 50.

I N D E X.

C

- Capituli duæ partes non possunt recipere extraneum, ad dandam vocem in capitulo, resol. 207. nu. 3. fol. 422.
- Cappellam fundans in Ecclesia, erit patronus cum Ecclesia, resol. 41. nu. 3. fol. 80.
- Cappellæ cum sepulturis, armis, & insignijs fiunt ad memoriam hominum conseruandam, resol. 31. nu. 1. fol. 62.
- Cappellanæ non dicuntur beneficia Ecclesiastica, resol. 133. nu. 1. fol. 271.
- Cappellania non venit appellati-
one beneficiorum, resol. 133. nu. 3. fol. 271.
- Cardinales non comprehenduntur in generali dispositione, resol. 141. nu. 5. fol. 285.
- Cardinalem offendens committit crimen læsæ Maiestatis, resol. 191. nu. 2. fol. 378.
- Castro vendito, ius vniuersale venditum censetur, resol. 195. nu. 2. fol. 390.
- Causæ cognitio præcipitanter facta, nulla est, resol. 130. num. 3. fol. 264.
- Causæ cognitio necessaria est, vbi decretum interponitur, resol. 132. nu. 1. fol. 268.
- Causæ cognitionem adhiberi quid importet, resol. 132. num. 2. fol. 269.
- Causæ cognitio exigit, vt iura partium au diantur, resol. 132. nu. 4. fol. 269.
- Causæ cognitio iuris ordinem postulat, resol. 132. nu. 5. fol. 269.
- Causæ cognitio requirit, vt termini probationum statuatur, resol. 132. nu. 7. fol. 269.
- Causæ cognitio scrupulosa cessat cum Iudex liberum arbitrium habet, resol. 132. fol. 270.
- Causæ cognitio non præsumitur interuenisse, si sententia nimis festinanter fuit lata, resol. 139. nu. 2. fol. 279.
- Causæ cognitio si non interueniat, non vitatur actus si de modico agatur, resol. 223. nu. 5. fol. 455.
- Census reseruatio impedit acquisitionem iuris patronatus, resol. 48. num. 3. fol. 93. & quid si adsit Eiscopi consensus, nu. 4.
- Centenaria an proffit, si modicum tempus desit, resol. 223. num. 1. fol. 453. & resol. sequenti f. 466.
- Cessio omnium iurium non comprehendit ius patronatus, resol. 195. num. 1. fol. 393.
- Cessante causa legis, cessat eius dispositio, resol. 61. nu. 5. fol. 126.
- Christianus quilibet est capax iuris patronatus, resol. 205. nu. 1. fol. 410.
- Citatio est necessaria, si causæ cognitio est adhibenda, resol. 132. nu. 3. fol. 269.
- Citatio partis requiritur ad dicendum contra iura tempore productionis instrumenti, resol. 9. nu. 2. fol. 19.
- Citatio partis an requiratur intransumptio ex archiuo publico desumendo, resol. 17. nu. 1. & 7. fol. 35.
- Citatio an præsumatur, si notarius per verba enunciativa de illa loquatur, resol. 39. n. 1. fol. 76

Ciues

I N D E X.

- Ciues non sunt testes idonei in probanda immemorabili iurispatronatus vniuersitatis res. 76. nu. 1. f. 159.
- Ciues an sint idonei testes in causa vniuersali, quando aliter veritas haberi non potest resol. 76. num. 3. f. 160
- Ciue pronunciato vno ex fratribus, an alter ciuis censeatur, resol. 201. nu. 2. f. 403
- Clausula factum, & c. in scriptura notarij apposita, quid importet cum declarationibus, & quid in testamento cæci, resol. 6. num. 6. cum seq. f. 14.
- Clausulas consuetas apponere rogatus præsumitur notarius, resol. 7. num. 3. fol. 16.
- Clausula derogantes quibuscunq; constitutionibus, non comprehendit conciliares, resolut. 46. nu. 3. fol. 90.
- Clausula, quod sit eiusdem nature, ac si esset, quomodo intelligatur, resol. 46. num. 40. f. 90.
- Clausula constro facit gratiam conditionalem, resol. 129. numer. 1. fol. 262.
- Clausula constro requirit causæ cognitionem resol. 129. n. 2. f. 263.
- Clausula si constiterit, an sit eadem ac clausula constro resol. 129. nu. 3. fol. 263.
- Clausula si ita est requirit causæ cognitionem, res. 13. nu. 3. f. 264.
- Clausula constro non permittit iudicem in probationibus arbitrari extra formam iuris, resolut. 131. num. 4. f. 267.
- Clausula si & quatenus, quid operetur res. 146. nu. 1. fol. 295.
- Clausula vt asseritur, quid operetur, resol. 149. num. 1. fol. 301. & quid in clausula, vt asserit num. 1.
- Clausula omnia, & singula, in fine posita, refertur, setiã ad enunciatia resol. 190. nu. 1. f. 377.
- Clausula deficientibus masculis succedant femina, & hæredes qualiter intelligatur, resolut. 209. nu. 6. fol. 426.
- Clausula sine præiudicio, quæ iure conseruet, resolut. 216. num. 2. fol. 440.
- Clausula quatenus beneficium est iuris patronatus, quid operetur, res. 216. num. 3. fol. 440.
- Clausula constro non requirit causæ cognitionem si de modico agatur resol. 223. numer. 5. fol. 455.
- Clericus censetur acquirere de bonis Ecclesiæ, resol. 165. num. 1. fol. 332.
- Collegia Vniuersitatis appellatione veniunt resolut. 134. numer. 1. fol. 274.
- Collegia in eorum causis habent electionem fori resolut. 134. nu. 3. fol. 275.
- Comprobatio instrumenti. Vide cognitio instrumenti.
- Compromissum non tenet, nisi omnes de Vniuersitate consentiant, resol. 207. num. 3. f. 422.
- Compulsationis scripturarum requisita, quæ sint resol. 59. num. 4. fol. 119.
- Concilij Trident. verba sess. 25. cap. de reformatio. resolut. 1. num. 2. fol. 2.
- Concilium Tridentin. an prohibeat probari ius patronatus per præscriptionem resol. 88. nu. 1. f. 185

Con

I N D E X.

- Concilium Trid. magis prouidet in iurepatronatus personarum potentium ref. 92. nu. 1. fol. 195.
- Concilium Tridentin. si generaliter loquitur, generaliter est intelligendum, resol. 102. numer. 1. fol. 219.
- Conditionem quamlibet, an possit patronus apponere in fundatione vide fundans.
- Conditio apposita in fundatione, quod Episcopus non se intromittat, an teneat resol. 140. numer. 6. fol. 183.
- Confessio laicorum sola, non probat iuspatronatus resol. 89. num. 2. fol. 138.
- Confessio Prælati in iurepatronatus non præiudicat Ecclesie, ref. 97. num. 3. f. 210.
- Confessio Episcopi an probet iuspatronatus, resol. 113. numer. 1. fol. 235.
- Confessione Episcopi plurimum defertur in iurepat. ref. 206. nu. 8. fol. 416.
- Confirmatio in officio fieri non potest vno ciue reluctante ref. 207. num. 2. f. 421.
- Confiscatio bonorum an faciat transire iuspatronatus ref. 196. num. 1. fol. 393.
- Confiscatio bonorum an faciat remanere Ecclesiam liberam extinguendo iuspatronatus resol. 196. num. 3. f. 395.
- Contractus in dubio præsumitur licitus, ref. 97. nu. 3. f. 205.
- Consanguineorum appellatione, agnati continentur, ref. 198. nu. 1. fol. 397.
- Consanguinitas probari potest in genere, si in certo gradu non est probanda, resol. 198. num. 1. fol. 398.
- Consanguinitas probatur si testator aliquem suum consanguineum nominauit, resol. 198. numer. 2. fol. 398.
- Consensus Episcopi in donatione iurispatron. longo tempore præsumitur, resol. 189. numer. 4. fol. 376.
- Consensus ordinarij an præsumatur ex assertionem donantis, resol. 190. nu. 1. fol. 376.
- Consensus ordinarij requiritur non ad validandam donationem, sed ad translationem dominij, resol. 190. num. 1. f. 377.
- Consensus Episcopi nõ requiritur in permutatione facta cum ecclesia, ref. 201. num. 2. fol. 401.
- Consensus datus cum clausula quatenus est iuspatronatus acquiritur quasi possessionem, ref. 216. num. 3. fol. 440.
- Consensus habet vim presentationis, ref. 219. nu. 2. f. 447.
- Consensus præstitus, quando constituat consentientem in quasi possessione, ref. 219. num. 2. f. 447.
- Consensus Episcopi an requiratur in donatione facta compatrono, resol. 226. num. 7. f. 462.
- Consensus præstitus per patronum an probat iuspatronatus, resol. 30. nu. 4. f. 61.
- Consensus Episcopi requiritur in fundatione iurispatronatus vide Episcopus.
- Consensus Episcopi requiritur in donatione iurispatronatus, resol. 186. nu. 3. f. 371. & ref. 189.
- Consensus Episcopi an possit subseq. qui donationem iurispatronat. ref.

I N D E X.

- refol. 186 nu. 3. fol. 371.
- Consensus Episcopi non præsumatur ex lapsu 30. annorum, resol. 187. nu. 3. f. 372.
- Consensus Episcopi tacitus an sufficiat in donatione iurispatronat. resolut. 187. num. 4. fol. 472.
- Consensus Episcopi in donatione iurispatronat. validus est etiam si interueniat post mortem donantis, resolut. 187. numer. 4. fol. 372.
- Consensus Episcopi in donatione iurispatron. an possit præstari per eius Vicarium, resol. 189. nu. 1. fol. 374.
- Consilium in dubio præsumitur bonum, resol. 67. nu. 2. fol. 205.
- Consortes qui dicantur, resol. 233. num. 7. fol. 487.
- Consuetudo strictam interpretationem recipere solet, resol. 10. nu. 2. fol. 23.
- Consuetudine aliquid apponi solitum in instrumento, pro appposito habetur ibidem.
- Consuetudo potest aliquam solemnitatem instrumenti remittere, resol. 49. nu. 3. fol. 95.
- Consuetudo incapacem non reddit capacem, resol. 62. numer. 5. fol. 131.
- Consuetudo præsumitur inducta in casu licite, resol. 97. fol. 206.
- Consuetudo inmemorabilis probatur etiam per scripturas, resol. 121. nu. 1. fol. 246.
- Consuetudo in omni negotio semper est attendenda resol. 134. nu. 1. fol. 273.
- Consuetudo vim legis habet resol. 134. nu. 2. fol. 275.
- Consuetudo in materia iurispatronat. nullam vim habet, ref. 134. num. 3. fol. 274.
- Consuetudo, vt Vicarius Episcopi præstet consensum in donatione iurispatronatus, non tenet, resol. 179. num. 3. fol. 375.
- Consuetudo, vt maritus presentet ad iuspatronatus, quod consistit in castro in dotem dato an valeat, resolut. 194. numer. 10. fol. 387.
- Consuetudo non inducitur ex actibus dubijs, & æquiuocis, ref. 216. num. 4. fol. 441.
- Copia copiarum super qua fuit iudicatum an probet resol. 28. num. 1. fol. 56.
- Copia in actis alterius cause registrata facit fidem, resol. 28. nu. 1. fol. 57.
- Copia debet esse integra, resol. 61. num. 1. fol. 124.
- Copia instrumenti producta in termino, an possit post terminum verificari, resol. 170. num. 1. fol. 343.
- Correctio est facienda per iudicem, si notarius vult aliquid addere in instrumento, & qualiter procedat, resol. 63. num. 9. fol. 134.
- Creditor, cui fuit pignori data vniuersitas bonorum, an valeat presentare, resol. 194. num. 12. fol. 388. 3.
- Cumulatio vna tantum vice permittitur, resol. 234. numer. 1. fol. 490.
- Cumulatio an possit fieri lite pendente resol. 234. num. 2. fol. 491.
- Curator hereditatis, & ventri datus presentandi ius habet, resol. 217. num. 2. fol. 428.
- Curator cur datur hereditati iacenti, resol. 211. num. 5. fol. 429.

D

- D**ebitor vniuersitatis non potest assumi ad officia, nisi modice quantitatis esset debitor, resolut. 223. num. 5. fol. 455.
- Decretum decernens alimenta patrono inopi, an probet ius patronatus, resol. 40. num. 1. fol. 78.
- Decretum si interponendum sit, causæ cognitio erit adhibenda, resol. 132. nu. 1. fol. 267.
- Decretum est nullum si iudex admittit clausulam si, & in quantum resol. 146. num. 5. fol. 296.
- Delictum præsumitur minus, quàm sit possibile resol. 97. num. 5. fol. 206.
- Derogatio fieri potest qualitatibus tam per actum inter viuos, quàm vltima voluntate, resol. 136. num. 1. fol. 275.
- Descendentia præsumitur deuenire à patronis eo ipso, quod quis est in quasi possessione præsentandi, resol. 151. num. 2. fol. 306.
- Descendentia quomodo probetur resol. 151. num. 3. fol. 307.
- Descendentia debet probari distinctis gradibus, resol. 155. num. 1. fol. 313.
- Descendentia vnius ex fratribus probata, non censetur probata pro altero, resolut. 156. num. 1. fol. 315.
- Descendentia in iure patronatus probatur leuioribus probationibus, resol. 157. num. 3. fol. 317.
- Descendentia probatur per enunciationem duorum instrumentorum antiquorum, resol. 157. nu. 4. fol. 317.
- Descendentia non est probanda ab eo, qui est in quasi possessione præsentandi, resol. 158. num. 1. fol. 318.
- Descendentiam probare volens, an debeat probare se esse de cognatione contentiua, vel effectiua alicuius descendens à fundatore resol. 159. num. 1. fol. 319.
- Descendentia an comprehendat filios adoptiuos, & emancipatos, resol. 162. num. 1 & 2. fol. 327.
- Descendentia extincta, an extinguatur ius patronatus, resol. 163. nu. 1. fol. 328.
- Descendentiam an teneatur probare existens in quasi possessione resol. 193. num. 2. fol. 383.
- Descendentia qualiter probari possit, resol. 213. nu. 3. fol. 434.
- Dictio ita demum fiat, vel aliter fieri non possit, formam inducit, resol. 2. num. 1. fol. 3.
- Dictio dum tamen, vel similis à lege prolata, formam inducit, ref. 2. num. 2. fol. 3.
- Dictio multum verificatur in duobus, resol. 69. nu. 2. fol. 141.
- Dictio plerumque non est restrictiua, resol. 101. nu. 1. fol. 216.
- Dictio, & est copulatiua, resol. 210. num. 7. fol. 426.
- Dispensatio alicui commissa cum clausula, si ita est, redditur nulla, si ille statim liberis præsentatis dispensauit, resol. 130. num. 3. fol. 264.
- Diuini nominis inuocatio an sit necessario in principio instrumenti resol. 10. fol. 20.
- Documenti appellatione venit probatio per testes, resol. 51. num. 1. & 2.

- & 2. vbi ponuntur verba Rotæ Romanæ, & num. 9. fol. 98.
- Dolus præsumitur potius, quàm culpa, resol. 97. num. 4. fol. 206.
- Dominium directum debet transferri ad effectum acquirendi ius patronatus, resol. 48. n. 2. fol. 93.
- Dominium beneficij non potest acquiri per negotiorum gestorem resol. 124. num. 2. fol. 253.
- Donatio simplex non probat ius patronatus, res. 53. num. 1. fol. 106.
- Donatione transit ius patro. de vno in alium, resol. 186. numer. 1. fol. 371. & resol. 187.
- Donatio iuris patronat. an requirat Episcopi consensum, resol. 186. num. 2. fol. 371.
- Donatio secunda iuris patron. præfertur primæ, si in ea accesserit consensus ordinarij, res. 187. nu. 2. fol. 372.
- Donatio iuris patron. facta comparono, non requirit consensum Episcopi, resol. 188. nu. 1. fol. 314 & resol. 226. num. 7. fol. 462.
- Donatio in dubio censetur facta personæ, non dignitati, resol. 230. num. 1. fol. 471.
- Donatio propter merita, & affectio nē fieri solet, resol. 230. nu. 1. f. 417
- Donatio iuris patron. non probat donatorem habere ius presentandi, resol. 231. nu. 1. fol. 473.
- Dotatio ad hoc, vt acquirat ius patron. debet esse congrua, & sufficiens, resol. 44. num. 1. & amplia vt num. 2. & limita, vt numer. 3. fol. 82.
- Dotatio Ecclesiæ quibus modis probetur, resol. 51. num. 4. 6. & 7. fol. 100.
- Dotis augmento acquiratur ius patronatus, resol. 143. numer. 1. fol. 290.
- Dotis augmentum an acquirat alicui ius patronatus, resol. 188. nu. 1. fol. 373.

E

- E**cclēsia, quæ non dum est constructa, an possit dotari, vel hæres institui, resol. 41. numer. 4. f. 1. 86.
- Ecclesiam fundare quando quis dicitur, resol. 41. num. 3. fol. 86.
- Ecclesia dicitur constructa si Dominus, aut fundus pro eius constructione assignetur, resol. 79. num. 1. f. 1. 166.
- Ecclesiæ debet restitui delinquens ab ea extractus, licet notorium sit illum non gaudere immunitate, resol. 93. num. 6. fol. 197.
- Ecclesia in dubio præsumitur libera, resol. 149. num. 2. fol. 302.
- Ecclesia remanet libera confiscato iure patronatus, resol. 196. num. 3. fol. 394.
- Edictum affigi in præsentatione debet, & contradictores citandi sunt, resol. 228. num. 3. fol. 465.
- Editio vbi est necessaria, non requiritur, vt totum edatur, resol. 61. num. 4. fol. 126.
- Effectus in omnibus semper considerandus est, resol. 116. num. 1. fol. 239.
- Effectuatio prouisionis quomodo probetur in iure patronatus, ref. 117. num. 1. fol. 241.
- Electio fori absque iuramento per horrescentiæ facta, non tenet, ref.

I N D E X.

- refol. 108. num. 5. fol. 424.
Enunciatiua antiquissima an probet, refol. 31. nu. 3. fol. 63.
Enunciatiua verba. Vide verba enunciatiua.
Enunciatiua an probent ius patronatus, refol. 79. nu. 4. fol. 166.
Enunciatiua antiqua aliquando habent vim fame, refol. 79. nu. 4. fol. 167.
Enunciatiua duorum instrumentorum antiquorum probat de sententiam in iure patronatus, refol. 157. num. 4. fol. 317.
Emphiteota ob modicam deteriorationem rei non cadit a iure suo, refol. 223. nu. 4. fol. 455.
Emptor iuris vniuersalis non habet, neque plus, neque minus, quam in ipsa vniuersitate continetur, refol. 195. nu. 1. fol. 389.
Emptor hereditatis acquirit pertinentiam presentandi, refol. 211. num. 1. fol. 428.
Emptoris dominium non probatur, nisi constet de dominio venditoris, refol. 331. nu. 3. fol. 474.
Episcopi confessio beneficium esse de iure patron. an probet, & quid si facta sit in Visitatione, refol. 20. nu. 1. & 2. fol. 42.
Episcopi Bulla authenticè confecta, quando probet ius patronatus, vel quid al. ud, refol. 22. nu. 1. & seq. fol. 45.
Episcopi sententia amissa, an per Bullam Pontificis derogantis iuri patron. illud probetur, refol. 24. nu. 1. & 2. fol. 50.
Episcopi consensus, quando presumatur interuenisse, refol. 133. nu. 4. fol. 272.
Episcopi consensus requiritur in fundatione iuris patronat. refol. 140. nu. 3. fol. 281.
Episcopi consensus non requiritur in fundatione Cappellanæ, refol. 133. nu. 2. fol. 271.
Episcopus an teneatur consentire conditionibus iuris patron. contra ius commune, refol. 140. nu. 3. fol. 281.
Episcopus potest visitare hospitale, quamuis testator prohibuisset ne Episcopus se intromitteret, refol. 140. nu. 7. fol. 183.
Episcopus debet reuidere iura patronatus à 40. annis citra Concilium Trid. refol. 143. num. 3. fol. 291.
Episcopi consensus in donatione iuris patronatus, vide consensus.
Episcopi mandatum Vicario, vt consensum præstet, non presumitur longi temporis spatio, refol. 189. nu. 4. fol. 375.
Episcopi consensus in donatione iuris patronat. presumitur post longum tempus, refol. 189. nu. 4. fol. 376.
Episcopi iudicio multum defertur in materia iuris patron. refol. 213. nu. 1. fol. 433.
Episcopus acquirit quasi possessionem conferendi etiam per collationem factam per assertum Vicarium, refol. 206. nu. 1. fol. 440.
Episcopus ex vnicò actu acquirit quasi possessionem presentandi, refol. 218. nu. 1. fol. 445.
Episcopi consensus non requiritur in donatione iuris patr. facta compatrono, refol. 226. num. 7. fol. 462.

Episco-

I N D E X.

- Episcopus potest gratificari si duo presentati æquales habeant voces,** refol. 232. num. 3. fol. 478. & num. 7. fol. 488.
Episcopus an possit lite pendente instituire œconomum vnum ex litigantibus in capella, refol. 234. num. 4. fol. 492.
Error potius presumitur in notario, quàm culpa, refol. 97. num. 10. fol. 207.
Euidetio promissa, non extenditur ultra promissa, refol. 195. num. 4. fol. 390.
Exceptiones sunt opponendæ nominatim, & in specie non autem in genere, refol. 60. num. 6. fol. 123.
Exceptiones possunt opponi etiam post terminum quando pars sibi ius referuauit, refol. 60. num. 6. fol. 124.
Exceptio requirens altiozem indaginem, remittenda est ad petitorium, refol. 206. num. 2. fol. 419.
Exceptiones quando remittendæ sint ad merita causæ, refolut. 206. num. 4. fol. 419.
Excommunicatus nullo modo presentari potest, ref. 232. n. 5. f. 479.
Exemplum antiquum probat, ref. 36. num. 1. fol. 70.

F

Falsi suspitio oritur ex diuersitate scripturæ factæ per notariu ref. 63. num. 17. fol. 135.
Falsitatis suspitio sola habetur pro concludenti probatione falsi in ciuilibus, ref. 63. nu. 18. fol. 135.
Falsitas in dubio non presumitur, ref. 97. nu. 9. fol. 207.
Fama concurret cum quasi possessione presentandi, refol. 51. num. 6. fol. 101. vbi amplia in antiquis.
Fama constructionis, vel fundationis, probat ius patronatus cum longissima quasi possessione presentandi, ref. 79. num. 3. fol. 166.
Fama probat ius patronatus, refol. 80. nu. 3. fol. 168. maxime si est antiquum, vt refol. 81. num. 4. folio 170. & ref. 83. fol. 174.
Fama necessaria est ad probationem memorabilis, refol. 86. num. 1. fol. 180.
Fama priuilegij ad probandam immemorabilem in materia decimarum quantum tempus requiratur, refol. 86. num. 2. fol. 180.
Fama debet probari simul cum possessione, refol. 86. num. 3. fol. 182.
Fama cum longissima possessione alijsque adminiculis probat ius patronatus, refol. 87. num. 1. & 2. fol. 183.
Fama cum longissimo tempore probat ius patron. in Ecclesia conuentuali, ref. 88. nu. 5. fol. 186.
Fama sola non probat ius patron. ref. 89. num. 2. fol. 189.
Fama, & publica vox an sufficiat ad probandum ius patronat. rest 208. num. 5. fol. 414.
Familiarum dignitatem conseruari, interest Reip. refolut. 31. num. 1. fol. 62.
Familia potentes, quæ dicatur, ref. 147. num. 3. fol. 298.
Familia in qua ad sunt homines facinorosi, an dicatur potens. refol. 149. nu. 1. fol. 304.
Familia appellatio, an veniant feminae, ref. 160. nu. 3. & 4. fol. 322.

I N D E X.

- Familia appellatione, an veniant tantum illi, qui sunt de familia testatoris, ref. 164. num. 1. f. 328.
- Familia tota censetur vocata, vocatis tribus de familia resolu. 164. num. 2. f. 329.
- Familia tota an habeat ius presentandi simul, resolu. 164. num. 3. fol. 330.
- Familia cui competit ius patron. an det vnam vocem, resolu. 180. nu. 2. fol. 358.
- Familiae idem præsuntur ex donatione facta per vnum ex consanguineis alteri, ref. 198. num. 2. fol. 398.
- Familiae identitas an in dubio præsuntur, resolu. 199. numer. 5. fol. 399.
- Familia eadem potest in se habere nobiles, & ignobiles, resolu. 199. num. 3. fol. 399.
- Familia aggregata, licet veniat appellatione familie, tamen non dicitur esse de stirpe, resolu. 204. nu. 1. fol. 409.
- Familia, si sit contemplata, non intelligitur taxatiue, sed demonstratiue, ref. 232. num. 4. f. 477.
- Fœmina potest dotare, & construere Ecclesiam, resolu. 160. num. 2. fol. 321.
- Fœmina an succedat in iure patronatus hæreditario, resolu. 160. nu. 5. fol. 323.
- Fœmina an succedat in iure patronatus relicto consanguineis, & eis, qui sunt ex genere, parentela, &c. ref. 160. nu. 5. fol. 323.
- Fœmina exclusa per statutum a successione stantibus masculis, est etiam exclusa à iure patronatus,

ref.

- resol. 175. num. 2. fol. 350. & ref. 233. nu. 5. fol. 483.
- Fœmina proximorum appellatione continetur, resolu. 197. nu. 2. f. 396.
- Fœminæ excludunt hæredes extraneos, resolu. 210. nu. 4. fol. 425.
- Fœmina nupta extra familiam non habet ius presentandi, resolu. 232. num. 2. f. 476. & nu. 4.
- Fœmina nō nupta retinet ius presentandi, ref. 232. nu. 4. fol. 477.
- Fœmina dotata, quæ renunciauit, excluditur à iure patronatus, resolu. 233. num. 6. fol. 484.
- Fœdale præsuntur quicquid est intra fines feudi, resolu. 165. nu. 2. & 5. fol. 332.
- Fideicommissarius, an succedat in iure patronatus, resolu. 181. num. 1. fol. 356.
- Fideicommissarius potest consequi ius patronatus iussu testatoris cū Episcopi licentia, resolu. 179. nu. 2. fol. 357.
- Fideiussorem prestari si lex statuat, non sufficit dare pignus, ref. 3. nu. 2. fol. 8.
- Filiatio probatur per nominationem in testamento factam, resolu. 153. num. 1. fol. 309.
- Filiatio probatur per nominationem & institutionem, resolu. 153. num. 2. fol. 310.
- Filiatio probatur per nominationem, etiam respectu extraneorum, resolu. 153. num. 2. fol. 310.
- Filiatio non arguit hæreditatem in persona filij, ref. 168. n. 7. f. 340.
- Filiatio sola non sufficit ad successionem in iure patronatus sed requiritur nomen hæredis, resolu. 175. nu. 2. fol. 350.

Fi.

I N D E X.

- Filiatio probatur si quis uti filius tractetur, resolu. 213. numer. 2. fol. 433.
- Filij illegitimi, vide illegitimi.
- Filij adoptiui numerantur inter descendentes, resolu. 162. numer. 1. fol. 327.
- Filius, ergo hæres, quomodo intelligatur hæc regula, resolu. 168. nu. 1. fol. 338.
- Filius non præsuntur hæres matris ref. 168. nu. 3. fol. 339.
- Filius emancipatus an præsuntur hæres patris, ref. 168. nu. 4. f. 340.
- Filius infans non præsuntur hæres patris, ref. 168. nu. 5. fol. 340.
- Filius qui conuenitur tanquam hæres patris, debet probari talis, ref. 168. nu. 6. fol. 340.
- Filius potest ex hæredari ex causis ultra illas quatuordecim à lege præscriptas, resolu. 171. numer. 4. fol. 345.
- Filius emancipatus an succedat in iure patronatus, resolu. 172. num. 1. fol. 346.
- Filius emancipatus liber est à patris potestate, ref. 172. nu. 2. fol. 346.
- Filius emancipatus sibi acquirit, resolu. 172. num. 3. fol. 346.
- Filius emancipatus potest testari, ref. 172. nu. 4. f. 346.
- Filius hæres an possit hæreditatem repudiare, & ius patronatus acceptare, resolu. 175. num. 2. fol. 350. & resolu. 184. nu. 2. f. 363.
- Fiscus Curie Episcopalis opponere potest contra probationes iurispatron. resolu. 227. num. 1. fol. 463.
- Fiscus quæ opponere possit contra presentatos, & presentantes, ref. 228. nu. 1. fol. 465.
- Forma inducitur per dictionem ita demum fiat, vel aliter fieri non possit, ref. 2. num. 1. fol. 3. idem de dictione dum ramen, &c. num. 2. & ref. 3. nu. 1. fol. 7.
- Forma quando inducta censetur, ibidem nu. 3.
- Forma specificè adimpleri debet, non per æquipollens etiam si de causa pia agatur ibidem num. 4. & 5. fol. 4. & 5. & ref. 3. n. 1. fol. 7.
- Forma inducta à Concilio de probando iurepatron. authenticis scripturis ibidem nu. 6. fol. 6.
- Forma legis magis, quam ratio attendenda, ref. 3. num. 2. fol. 7.
- Forma actui non imponitur per verba legis simpliciter aliquid inducentia, resolu. 10. numer. 2. fol. 23.
- Forma censetur data per legem si alias gestus actus annullentur, ref. 93. num. 4. fol. 197.
- Forma censetur data à S. Concilio in probationibus iurispatronat. Vniuersitatis, resolu. 106. nu. 1. fol. 229.
- Forma data à Conc. in probando iurepatron. est rigorose seruanda resolu. 106. num. 1. fol. 229.
- Forma præcisè est obseruanda, etiã in minimo ref. 111. num. 3. f. 233.
- Forma dat esse rei, resolu. 118. nu. 2. fol. 243.
- Formæ nec addi, nec minui potest, sed vndique debet esse perfecta ref. 206. nu. 2. f. 412.
- Fundare Ecclesiam quomodo quis dicatur ref. 41. nu. 3. f. 80.
- Fundatio iurispat. quibus modis probetur, resolu. 51. num. 4. 6. & 7. fol. 100.

funj

I N D E X.

Fundans Ecclesiam, an possit in præiudicium hæredum remittere ius patronatus, resol. 54. num. 1. fol. 108.
 Fundans, ius patronat. acquirit suis hæredibus, etiam si illud non fuerit reseruat. ref. 54. numer. 5. fol. 109.
 Fundans Ecclesiam conuentualem, non potest pretendere ius eligendi superiorem in ea, nisi à Papa ei specialiter sit concessum, resol. 62. numer. 2. fol. 129. & limitatum. 3.
 Fundatio præsumitur ex antiquitate, resol. 81. nu. 3. fol. 170.
 Fundans ius patron. potest apponere quamlibet conditionem resol. 140. num. 1. f. 281.
 Fundans ius patr. non potest apponere legem, vt in probationibus nõ adhibeatur forma Concilij, ref. 140. num. 5. fol. 282.
 Fundans ius patron. in dubio videtur prospicere sibi, & hæredibus resol. 175. nu. 2. f. 349.
 Fundamentum intencionis suæ quis debet probare, resol. 176. num. 4. fol. 353.

H

Hæredibus ex sanguine vocatis ad ius patron. excluduntur hæredes extranei, resol. 54. nu. 4. fol. 109.
 Hæredes vniuersales succedunt in iurepatr. tam sui, quam extranei, tam ex testamento quam ab intestato, resol. 166. num. 1. fol. 334.
 Hæredes fundatoris in dubio consē-

tur vocati, & si in strumento fundationis nihil dicatur, resol. 175. num. 1. fol. 349.
 Hæredibus suis cæsetur, quis in dubio stipulatus, resol. 175. num. 2. fol. 349.
 Hæres institutus in re certa, an succedat in iure patron. resol. 175. nu. 2. fol. 350.
 Hæredes extranei an succedant in iure patron. resol. 178. num. 1. fol. 355. & ref. 183. nu. 1. fol. 361.
 Hæredes si plures sint, an dent vnâ vocem, resol. 180. num. 1. & 2. fol. 357.
 Hæres vniuersalis succedit in iure patron. resol. 183. nu. 1. f. 361.
 Hæres in re certa habetur loco legatarij, ref. 183. nu. 2. f. 362.
 Hæres in re certa dicitur in larga significatione, ref. 183. nu. 5. fol. 362.
 Hæres impugnando testamentum, an amittat ius patron. ref. 181. nu. 1. fol. 360.
 Hæres non potest præsentare repudiare hæreditate. re. 183. n. 1. f. 363.
 Hæres non potest repudiare hæreditatem, & acceptare ius patron. resol. 183. nu. 2. fol. 363. & ref. 157. nu. 2. fol. 350.
 Hæres agens vt hæres, debet probare se talem, resol. 185. num. 5. fol. 369.
 Hæredes omnes succedunt in iure patron. mediante vniuersali titulo hæreditatis, resol. 195. num. 8. fol. 391.
 Hæredes quando dicantur vocati ordine successiuo, & quando simul, resol. 209. numer. 1. fol. 424.

Hære-

I N D E X.

Hæredes extranei nunquam censentur vocati, donec femina, super sint, resol. 209. num. 4. f. 425.
 Hæres vniuersalis acquirit ius patronat. hæreditarium, resol. 226. nu. 5. fol. 462.
 Hæredes primi in iure patron. succedunt in capita, alij verò in stirpes, resol. 232. num. 1. f. 475.
 Hæredes extranei succedere possunt in iure patron. hæreditario exclusis hæredibus ex sanguine, ref. 233. nu. 7. fol. 485.
 Hæres debet probare se hæredem, vt possit succedere in iure patr. ref. 233. nu. 7. f. 485.
 Hæreditatis editio vide aditio hæreditatis.
 Hæreditatis immixtio nõ præsumitur, ref. 167. nu. 2. fol. 336.
 Hæreditas non adita, non dicitur verè hæreditas, ref. 176. num. 2. fol. 351.
 Hæreditatem aditam fuisse allegans debet probare, resol. 185. num. 6. fol. 369.
 Hæreditate iacente, an possit illius curator præsentare, resol. 192. nu. 5. fol. 382.
 Hæreditatis emptor succedit in iure præsentandi, resol. 195. num. 9. fol. 391.

I

Illegitimi non dicuntur esse de parentela, resol. 161. num. 1. fol. 324.
 Illegitimi repelluntur à successione resol. 161. nu. 2. f. 324.
 Illegitimi an succedant in iure patr. resol. 161. nu. 2. fol. 324.

Illegitimi an dicantur esse de descendencia testatoris, resol. 161. nu. 4. fol. 325.
 Immemorabilis non prodest, vt non censeantur reuocata iurapat. vigo re priuilegij concessa, resol. 46. n. 5. fol. 91.
 Immemorabilis facit præsumi priuilegium Apostolicum, & quomodo, ref. 62. num. 3. fol. 130.
 Immemorabilis probat dotacionem & fundacionem iuris patr. resol. 66. nu. 2. fol. 140.
 Immemorabilis, quæ dicatur variæ recensentur opiniones, ref. 69. nu. 3. fol. 144. & quid in materia iurapat. nu. 4.
 Immemorabilis habet vim tituli, resol. 69. nu. 2. fol. 143. & resol. 113. nu. 2. fol. 236.
 Immemorabile dicitur tempus centum annorum, ref. 70. num. 3. fol. 147.
 Immemorabilis an probetur per instrumenta resol. 70. num. 4. fol. 147.
 Immemorabilis requisita, quæ sint, resol. 71. nu. 1. fol. 149.
 Immemorabilis clauditur ex actibus in contrarium, & qui debeant esse isti actus, resol. 71. num. 2. & 3. fol. 150.
 Immemorabilis debet concludenter probari à teste 54. annorum in iure patr. ref. 72. nu. 2. & 3. fol. 152.
 Immemorabilis an probetur per scripturas in iure patr. resol. 73. num. 1. fol. 154.
 Immemorabilis non suffragatur in iure patr. quando titulus est inuaidus, ref. 74. num. 2. fol. 155.

- Immémorabilis non procedit si cõ-
stet de mala fide, resol. 74. nu. 2.
fol. 155.
- Immémorabilis non iuuat existen-
te vitio irrationabili, resol. 74. nu.
2. fol. 157.
- Immémorabilis probatur per testes
concurrentibus aliquibus requi-
sitis, ref. 75. nu. 1. f. 158.
- Immémorabilis ad hoc, vt suffrage-
tur, fama probari debet, & per
quantum tempus, ref. 86. num. 1.
fol. 180.
- Immémorabilis non sufficit in pro-
bando iure patron. in Ecclesiã
conuentuali, resol. 88. numer. 5,
fol. 186.
- Immémorabilis non dicitur proba-
ta, si testes in vno deficient, resol.
94. nu. 1. fol. 198.
- Immémorabilis non probatur per
scripturas, resol. 94. num. 2. fol.
200.
- Immémorabilis de quo tempore
esse debeat ad probandum iuspa-
tronatus, resol. 95. num. 1. fo-
lio 201.
- Immémorabilis probatur etiam
per scripturas, ref. 121. fol. fol. 148
- Immémorabilis probat iuspatron.
resol. 206. num. 4. fol. 414.
- Immémorabilis verificatur in cen-
tum annis, resol. 206. num. 6.
fol. 415.
- Immémorabilis an dicatur proba-
ta, si deficient duo anni resol. 206
num. 7. fol. 415. & resol. 224. nu.
num. 3. fol. 457.
- Immémorabilis an habeatur pro
completa, si paucissimum tem-
pus desit, resol. 224. numer. 1.
fol. 456
- Indictio an necessario fit in instru-
mento apponenda, resol. 50. num.
3. fol. 97.
- Inscriptiones antiquæ an probent
iuspatron. resol. 31. num. 3. fol. 63.
& num. 4. fol. 64.
- Inscriptio posita in Ecclesia probat
resol. 202. num. 4. fol. 406.
- Insignia familiæ non debent auferri
à domo seu cappella, resol. 31.
num. 1. fol. 62.
- Insignia familiæ posita in Cappella
probant iuspatron. concurrenti-
bus aliquibus adminiculis, resol.
31. num. 2. cum seq. fol. 63.
- Insignia conseruant memoriam fa-
miliæ, & inducunt præsum-
ptionem iuspatron. resolu. 206.
nu. 8. fol. 416.
- Institutio dat possessionem in iure-
patron. resol. 92. numer. 2. fol.
195.
- Institutione probata, censetur pro-
bata præsentatio, resolut. 92. nu.
3. fol. 195.
- Institutus semper indistinctè præ-
fertur, resolut. 234. numer. 3. fol.
491.
- Instrumentum in se tres continet
præsumptiones ex quibus onus
probandi transfertur in aduersa-
rium, resolut. 4. numer. 1. & 2.
fol. 8. & 9.
- Instrumentum facit rem notoriam
prout sententia ibidem nu. 3.
- Instrumentum habens probationẽ
probata, & casum legis habere
dicitur, resolut. 5. numer. 1.
fol. 10.
- Instrumentum in dubio pro se sen-
tentiam admittit d. resol. nu. 3.
- Instrumentum reduci debet ad cõ-
cor-

- cordiã, & quid si id fieri nequeat
resol. 5. num. 4. & 5. fol. 10.
- Instrumentum à testibus impugna-
tum quando fidem faciat, resol.
5. nu. 6. fol. 11.
- Instrumentum si ad concordiam
reduci nequeat, potius ex errore,
quã dolo notarij scriptum inter-
pretandum est d. resol. 5. num. 5.
fol. 10.
- Instrumenta quæ dicantur authen-
tica, resol. 8. fol. 18.
- Instrumenta, vt dicantur authenti-
ca, quæ requirantur resolut. 9.
fol. 19.
- Instrumenta, vt dicantur authenti-
ca, an continere debeant in prin-
cipio diuini nominis inuocatio-
nem, resol. 10 fol. 20. vbi quid de
nomine Imperatoris vel Papæ.
- Instrumento apposita censentur ea,
quæ de consuetudine a pponi so-
lent, resol. 10. nu. 2. fol. 25.
- Instrumentum, si de alio instrumen-
to procuracionis fidem faciat, an
probet procuracionem, ref. 11. nu.
mer. 1. f. 25.
- Instrumentum de alio instrumento
ibidem inserto, vel transumpto
fidem faciens, an probet, resol. 11.
numer. 2. fol. 25.
- Instrumentum, si de alio instrumẽ-
to foundationis, vel dotationis men-
tionem faciat, an probet iuspatro.
resol. 11. num. 3. 4. 5. & 6. fol. 25.
& 26.
- Instrumentũ notarij mensionẽ faciẽs
de contentis in alio instrumento
à se confecto, probat d. ref. 11. nu.
3. f. 25. idem in instrumento anti-
quo nu. 6.
- Instrumentum per notarium conse-
- ctum extra territorium illius, qui
eum promouit ad notariatum
an probet, & quid de notario
creato à Papa, vel Imperatore
resol. 13. nu. 1. & 2. fol. 28.
- Instrumentum producẽs debet pro-
bare Notarium esse eum, qui cõ-
fecit & qualiter talis probatio fiat
ref. 14. num. 1. & seq. f. 30.
- Instrumentum confectum à nota-
rio vassallo, an probet fundatio-
nẽ, & dotacionem iuspatronat.
Baronis, & quid in hoc Regno,
resol. 15. num. 1. & 2. f. 32.
- Instrumentum iuspatron. confectũ
per Notarium Apostolicum in
Regno nostro, probat resol. 32.
nu. 1. f. 65.
- Instrumentum imperfectum, quod
non habet consonantiam effica-
cem an probet, resol. 33. num. 2.
fol. 67.
- Instrumentum non desumitur ex
scriptura reperta extra filiam
instrumentorum ref. 35. num. 1.
fol. 69.
- Instrumentum ad hoc, vt possit reas-
sumi ex scriptura reperta extra
prothocollum, duo requiruntur,
ref. 35. num. 2. fol. 69.
- Instrumento originali foundationis
iuspatronat. deperdito, quid agẽ-
dum, resolut. 35. nu. 3. f. 70.
- Instrumentum non authenticum
ex aliquo defectu, efficitur tale
per mortem notarij ad proban-
dum iuspatron. resol. 38. num. 1.
fol. 74.
- Instrumentum carens sigillo, vel
subscriptione notarij, ipsius mor-
te conualidatur, resolut. 38. num.
2. fol. 74.

I N D E X.

Instrumenta in quibus adsint verba enunciativa an probent iuspatronatus, resol. 39. nu. 1. & declaratum. 3. fol. 63.
Instrumentum carens solito sigillo notarij, non dicitur authenticum ad probandum iuspatronat. resol. 42. nu. 1. fol. 87.
Instrumentum non signatum solito signo notarij, est nullum, ref. 42. nu. 2. fol. 87.
Instrumentum refectionis Ecclesie diruta, probat iuspatronat. ref. 43. num. 2. & declaratum. 2. fol. 85.
Instrumentum, in quo non apparet de loco in quo confectum est, an valeat, ref. 45. num. 1. fol. 83. & quid ad probandum iuspatronat. num. 2. fol. 84.
Instrumentum non continens locum loci non valet, resolu. 45. num. 3. fol. 88.
Instrumentum, in quo dicitur iuspatronat. concessum fuisse ex privilegio, non est authenticum, resol. 46. numer. 1. & quid si habeat clausulas amplissimas num. 2. & amplia nu. 3. 4. & 5. & limita nu. 6. fol. 89.
Instrumentum insertum in privilegio Principis, an probet iuspatronat. ref. 47. nu. 1. fol. 92.
Instrumentum foundationis, ex quo non videtur translatum dominium non dicitur sufficiens ad probandum iuspatronat. resolut. 48. nu. 1. fol. 93.
Instrumentum debet continere descriptionem testium, alias non valet, resol. 49. num. 1. & declaratum. 2.
Instrumentum debet continere so-

lemnitates iuris huius Regni ad hoc, ut sit validum, ref. 50. num. 1. fol. 96.
Instrumentum dotale quando dicitur liquidum, & authenticum, & quid in alijs instrumentis, resol. 54. nu. 4. fol. 97.
Instrumentum non stipulatum, sed minuta preparata ad stipulandum instrumentum iuspatronat. non probat, resol. 55. nu. 1. fol. 110.
Instrumento informi adhibetur fides ratione antiquitatis temporis resol. 57. nu. 3. fol. 115.
Instrumentum ad finem probandi iuspatronat. an debeat recognosci, resol. 58. nu. 1. fol. 115.
Instrumentum à longinquis partibus, si à parte negetur, an sit comprobandum, resolut. 59. num. 1. fol. 118.
Instrumentum tale præsimitur, quale apparet in sui figura, resol. 59. num. 2. f. 118.
Instrumentum an debeat integraliter edi, resol. 61. num. 2. fol. 125.
Instrumentum publicum datum parti à notario, dicitur originale non autem copia, resol. 63. num. 2. & 3. fol. 131.
Instrumentum authenticum datum parti per notarium, debet attendi, quamvis non adsit in prothocollo res. 63. n. 12. f. 133.
Instrumentum originale, si adest, non est curandum de matrice, resol. 63. num. 13. fol. 134.
Instrumentum possessionis capta à prædecessoribus beneficiatis, an probet iuspatronat. resol. 65. nu. 1. fol. 138.
Instrumentum si est ultra centum an-

I N D E X.

annos, non indiget recognitione, resol. 77. num. 1. fol. 163. & quando dicatur antiquum in hac materia num. 3.
Instrumentum potius præsimitur verum, quam falsum, resol. 97. n. 11. fol. 208.
Instrumentum comprobatio, vide recognitione instrumenti.
Instrumentum præductum in termino, an possit post terminum probari, resol. 170. numer. 1. folio 343.
Instrumentum foundationis forma, est omnino attendenda, resol. 174. n. 1. fol. 348.
Instrumentum erectionis iuspatronat. filij confectum à patre notario, an probet, resolut. 222. numer. 4. fol. 453.
Interpretatio, quæ sumitur à practica, vera est, resolut. 29. num. 2. fol. 58.
Intrusus an acquirat possessionem conferendi, resolu. 217. numer. 2. fol. 443.
Iudex in dubio debet facere id, quod solitum est, resol. 29. num. 2. fol. 58.
Iudici assenti se vidisse processum, & adhibuisse causæ cognitionem creditur, resol. 37. num. 2. fol. 72. & quid in causa iuspatronat. nu. 3. fol. 73.
Iudex Ecclesiasticus an cognoscat de crimine commisso à clerico infimul cum laico, resol. 104. nu. 3. fol. 224.
Iudicis autoritas in datione tutoris nulla est, si brevi tempore fuit interposita, resol. 130. nu. 2. fol. 264.
Iudicis arbitrio testium fides, & probationes repositæ sunt, res. fol. 131.

nu. 1. & 2. fol. 266.
Iudex ex causa potest non adhibere testibus fidem resol. 131. num. 3. fol. 267.
Iudex potest testi singulari fidem adhibere, si ex eo ad credulitate adducatur, resolut. 131. numer. 4. fol. 267.
Iudex habens liberum arbitrium, liber est à scrupulosa causæ cognitione. resol. 132. numer. 9. fol. 270.
Iudex Ecclesiasticus potest declarare delictum, & confiscare bona fisco Ecclesie, & tunc iuspatronat. extinguetur, resol. 196. numer. 3. fol. 395.
Iuspatronat. competentia super beneficijs vigore privilegiorum, sunt sublata, per Concil. Trident. resol. 46. num. 1. & amplia ut num. 2. & seq. & limita ut nu. 6. fol. 89.
Iuspatronat. an probetur ex mensione facta in aliquo instrumento de fundatione, vel dotatione, resolu. 11. num. 4. & seq. fol. 25. & 26.
Iuspatronat. an ex confessione Episcopi probetur, & quid ex eius confessione in visitatione facta, resol. 70. num. 1. & 2. fol. 42.
Iuspatronat. probatur per testes de amissione instrumenti deponentes, concurrentibus alijs requisitis, resol. 21. fol. 44.
Iuspatronat. probatur, per bullam Episcopi authenticè scriptam, quod ampliat, & limitat, ref. 22. nu. 1. & seq. fol. 45.
Iuspatronat. an probetur per enunciationem factam in testamento, resol. 23. num. 2. f. 50.
 f 2 Iuspa,

I N D E X.

- Iuspatron. non probatur per legatū factum pro dote alicuius cappella, nisi de possessione rei legata constet, resol. 23. num. 1. fol. 49.
- Iuspatron. an probetur per bullam Pontificis derogantis iuripatron. amissa sententia Episcopi, resol. 1 & 2. fol. 50.
- Iuspatr. probatur per librum Croniconum alijs concurrentibus, resol. 26. num. 3. & 4. fol. 53.
- Iuspatroo. an probetur per librum Capituli Ecclesie Cathedralis, vel monasterij, ref. 27. nu. 1. fol. 54.
- Iuspatron. non probatur per Copiam Copiæ, quamuis super ea fuerit iudicatum, resol. 28. nu. 1. fol. 56.
- Iuspatron. an probetur ex præstatione alimentorum facta patrono inopi. vel ex certo subsidio ei præstito, resol. 39. num. 1. & 2. fol. 78.
- Iuspatron. acquiritur tribus modis resol. 41. nu. 1. fol. 79.
- Iuspatron. acquiritur ex constructione, resol. 41. nu. 2. fol. 80. & declara. vt num. 4.
- Iuspatron. acquiritur etiam ex reedificatione, cum contineatur sub nomine foundationis vel dotationis, resol. 43. nu. 1. fol. 85.
- Iuspatro. non acquiritur ex simplici donatione, resol. 53. nu. 1. f. 106
- Iuspatron. referuatum pro se, & hæredibus sui sanguinis, non transit ad extraneos, resol. 54. n. 4. f. 108.
- Iuspatron. non acquiritur ex fundatione, & dotatione in Ecclesijs monasterialibus, in quibus non acquiritur ius in electione superioris, resol. 62. nu. 1. fol. 129.
- Iuspatron. in defectu instrumenti foundationis, & dotationis quomodo probetur, resol. 66. num. 1. fol. 139.
- Iuspatron. probatur secundum iuris dispositionem, resol. 73. num. 2. fol. 166.
- Iuspatron. probatur per antiquissimam possessionem, resol. 80. nu. 2. fol. 167.
- Iuspatron. probatur ex instrumentis antiquis, res. 80. nu. 4. f. 168.
- Iuspat. ad præsentandū rectores ad nutum amouibiles, probatur immemorabili, ref. 88. nu. 5. fol. 186.
- Iuspatron. vniuersitatum, & magnatum præsumi vsurpatione quæ situm, resol. 96. n. 1. f. 202.
- Iuspatron. vniuersitatum, & magnatum quomodo probetur, resol. 96. num. 2. fol. 203.
- Iuspatron. qualiter probetur in casibus, in quibus præsumitur vsurpatio, resol. 96. num. 3. fol. 204.
- Iuspatron. certæ pertæ personæ præsumitur esse ex fundatione secus in iurepatron. vniuersitatis, vel familiariz, resol. 97. num. 1. fol. 210.
- Iuspatron. vniuersitatis, quando dicatur spectare singulis vti singularis, & quando vti vniuersis, resol. 106. num. 2. f. 227.
- Iuspatron. magnam qualiter probetur, resol. 113. num. 1. fol. 234.
- Iuspatron. probatur per testes deponentes de fama, & de auditu, si incidenter agatur de ea re, de qua deponunt, ref. 122. nu. 4. f. 250.
- Iuspatron. non potest fundari absq; Episcopi consensu, resol. 140. nu. 2. fol. 281.
- Iuspatron. probatur per scripturam priuatam consensu Episcopi 103

I N D E X.

- bōratam, ref. 142. nu. 2. f. 189.
- Iuspat. acquiritur per augmentum dotis, resol. 143. nu. 1. f. 291.
- Iuspatr. in dubio non præsumitur, ref. 149. nu. 3. f. 303.
- Iuspat. est odiosum, & quomodo, ref. 149. nu. 6. f. 303.
- Iurispat. existentia probata debet probari eius pertinentia, ref. 157. nu. 1. f. 316.
- Iuspatron. an competat tam masculinis quam feminis, ref. 160. num. 1 f. 321.
- Iuspat. non intelligitur Castro annexum, ref. 165. nu. 3. & 5. f. 333.
- Iuspat. transit ad hæredes suos, & extraneos, tam ex testamento, quam ab intestato, ref. 166. nu. 1. f. 334. & ref. 178. f. 355.
- Iuspat. non transit ad exhæredatum, ref. 171. n. 1. f. 344.
- Iuspat. præsumitur hæreditarium, ref. 173. nu. 2. f. 347.
- Iuspat. non transit in fideicommissarium, ref. 179. nu. 1. f. 356.
- Iuspat. gentilium probatur leuibus probationibus, ref. 179. nu. 3. fol. 358.
- Iuspat. an in dubio censeatur hæreditarium, vel gentilium, resol. 179. nu. 4. f. 358.
- Iuspat. transit cum vniuersitate bonorum absq; Episcopi consensu, ref. 192. nu. 1. f. 379.
- Iuspat. transit cum vniuersitate bonorum absq; Episcopi consensu, ref. 192. nu. 1. f. 379.
- Iuspat. transit in maritum villa, seu Castro dato in dotem in quo illud consistebat, ref. 192. n. 2. f. 380
- Iuspat. transit in conductorem villæ, seu Castri, ref. 192. nu. 3. f. 380.
- Iuspat. an transeat in emphiteotam, vel feudatarium, ref. 192. n. 3. f. 381
- Iuspat. an transeat in emptorē hæreditatis, ref. 192. nu. 3. f. 381.
- Iuspat. an transeat in emptorem si di in quo adfit cappella iurispat. ref. 192. nu. 6. f. 382.
- Iuspat. vendi potest, & quomodo. vide venditio.
- Iuspat. an transeat venditis omnibus bonis, iuribus actionibus, &c. ref. 195. nu. 1. f. 392.
- Iuspat. an transeat cum confiscatione bonorum, ref. 196. nu. 1. f. 393.
- Iuspat. extinguitur, si bona patroni confiscata fuerint bisca Ecclesia, ref. 196. nu. 3. f. 395.
- Iuspat. quomodo censeatur esse gentilium, ref. 202. nu. 4. f. 407.
- Iuspat. non transit in hæredē sine actuali apprehensione, resol. 220. nu. 2. fol. 448.
- Iuspat. acquiri potest donatione, ref. 226. nu. 6. f. 462.
- Iuripat. antiquo quæ opponi possint à contradictore, & quæ iuripatr. moderno, ref. 227. nu. 2. f. 463.
- Iuspat. gentilium, quod dicatur, & quod familiare, & qui in eis succedant, ref. 232. nu. 1. f. 475.
- Iuspatr. venit in generali renunciatione, cessione, donatione, & alie natione, ref. 232. nu. 3. fol. 476. & quid in iurepat. gentilium nu. 4.
- Iuspat. an perdat per non usum, ref. 232. nu. 4. f. 476.
- Iuspat. probatur ex vnica præsentatione per ordinarium approbata, ref. 233. nu. 1. f. 481.
- Iuspat. in dubio censeatur hæreditarium, ref. 233. nu. 3. f. 482.
- Iuspræsentandi superiore in Eccle

I N D E X.

si conuentuali, non acquiritur
præscriptione, & quid ex dota-
tione, ref. 62. nu. 4. f. 130.

L

Laicus potest esse arbiter in cau-
sa spirituali simul cum clerico,
ref. 104. nu. 4. f. 224.

Laiicus non potest permutare cum
Ecclesia iuspat. ref. 200. n. 2. f. 400

Legatum dotis alicui Cappellæ fa-
ctum, quando probet iuspat. ref.
23. nu. 1. f. 49.

Lex generaliter loquens, generali-
ter debet intelligi, ref. 102. num.
2. fol. 219.

Lex generaliter loquens, non com-
prehendit Reges, vel Cardinales,
ref. 141. nu. 4. & 5. f. 285.

Lex generalis non comprehendit ca-
sus speciales, ref. 141. num. 6. f. 286.

Linea quid sit refol. 152. num. 2.
fol. 308.

Linea dicitur quæ habet ordinem
per directum, non autem per trā-
suerfum, refol. 152. nu. 3. f. 308.

Linea in dubio intelligitur de dire-
cta non de inflexa, refol. 152. nu.
2. fol. 308.

Linea patris, an sit idem, quod dice-
re de parte patris, refol. 159. num.
1. fol. 320.

Linea quæ sit, & quos comprehen-
dat, ref. 212. nu. 1. & 2. f. 431.

Linea foundationis, an comprehen-
dat descendentem ex fratre vte-
rino, ref. 212. num. 4. f. 432.

Libelli productio an præsumatur
ex verbis enunciatiuis notarij, re-
fol. 39. num. 1. fol. 76.

Liber ex archiuo desumptus, vt di-

catur authenticus, quæ requirantur,
ref. 16. f. 34:

Liber visitationis per notarium
scriptus, probat in iudicio, refol.
18. nu. 1. f. 37.

Libro Visitationis plena fides de
consuetudine adhibetur, refol.
18. num. 2. f. 37.

Liber visitationis non est authenti-
cus ad probandum iuspatronat.
ibidem nu. 3.

Liber monasterij in quibus casibus
probet iuspatronat. refol. 19.
fol. 38.

Liber priuatus nullam probationem
facit, ref. 26. nu. 1. f. 55.

Liber cronicorum plenam fidem
facit in iudicio, ibidem nu. 2.

Liber cronicorum probat erectio-
nem beneficij alijs concurrenti-
bus, ref. 26. nu. 3. & 4. f. 53.

Liber monasterij vel Ecclesiæ in-
ter publicas scripturas conserua-
tus per officiales deputatos pro-
bat, ref. 27. nu. 1. f. 54.

Liber prædictus stante consuetudi-
ne, vel in antiquis probat plenè,
num. 2 & 3. ibidem.

Liber hospitalis probat etiã mor-
tem defunctorum ibidem num.
3. fol. 55.

Liber Ecclesiæ Cathedralis plenam
fidem facit ibidem nu. 4.

Liber maiorem fidem facit mortuo
eo, qui illum scripserat, refol. 38.
num. 2. f. 75.

Liber mensæ Archiepiscopalis pro-
bat pro se, ref. 87. num. 2. f. 183.

Libro antiquo census, quæ fides ad-
hibeatur iudicis arbitrio relinqui-
tur, ref. 131. num. nu. 2. f. 266.

Literæ expectatiuæ ad collationem

Ab,

I N D E X.

N

Abbatis, non facta mentione de
consensu per alterum præstando,
non tenent, ref. 30. nu. 4. f. 61.

Literæ Episcopi probant iuspatro.
ref. 81. nu. 1. fol. 170.

Lite pendente an licitum sit cumu-
lare, variare, & præferre, refol.
254. nu. 2. fol. 491.

M

Maior pars si aliquid facit, ab
omnibus factum censetur,
refol. 207. num. 2. f. 421.

Maior pars trahit ad se minorem in
suffragijs, ref. 233. num. 7. f. 486.

Malæ fidei possessor tenetur ad fru-
ctus consumptos, & extantes, re-
fol. 217. num. 1. f. 441.

Mandatum factum ad petendam
institutionem præsentati, an pro-
bet iuspatron. refol. 25. numer. 1.
fol. 51.

Mandatum procurationis debet pro-
curator ostendere, ref. 176. num.
5. fol. 253.

Meretrix obtinet iuspatron. refol.
207. num. 3. fol. 410.

Miserabilis persona petens fori ele-
ctionem, se miserabilem proba-
re debet, ref. 176. nu. 3. f. 352.

Modicum numquam habetur in
consideratione, refol. 223. num.
3. fol. 453.

Modicum tempus, quod dicatur in
materia præscriptionis, refol. 224
num. 1. f. 456.

Mora modica non nocet, refol. 223
num. 2. fol. 455.

Mors habet vim iuramenti, refol.
38. num. 3. fol. 75.

Multiplicare præsentationes, quæ di-
cantur, refol. 51. nu. 5. fol. 100.

Narratiua iurispatron. non pro-
batur tam rigorosè iuxta men-
tem Sacri Concilij Trid. ref. 90.
num. 1. fol. 190. & num. 2. decidi-
tur quæstio.

Narratiua iurispatron. contenta in
gratia Apostolica, an debeat ve-
rificari, ref. 90. nu. 1. f. 190.

Narratiua vacationis concludenter
probari debet, & quid in narra-
tiua, quæ incidenter fit, refol. 122.
num. 1. f. 149.

Narratiua facta à Papa, non probat
& quare, ref. 143. nu. 1. f. 292.

Narratiua præsumitur emanata ad
petitionem partis, refol. 144. nu.
1. fol. 292.

Narratiua an præsumatur à parte
emanata ex clausula, vt asseritur,
ref. 149. num. 2. fol. 302.

Negatiua non esse memoriam ho-
minum in contrarium, an probe-
tur per instrumentum, ref. 70. nu.
1. fol. 147. & ref. 73. nu. 1. fol. 154.

Nobilitate vnus fratris probata,
an censetur probata pro alio fra-
tre, refol. 156. nu. 3. f. 316.

Nobiles, & ignobiles possunt esse
in eadem familia, refol. 199. nu.
3. fol. 399.

Nobilis si fuit præsentatus, ignobili
præfertur, ref. 233. nu. 7. f. 488.

Nomine collectiuo plures vocati,
pro vno habendi sunt, refol. 164.
num. 3. f. 331.

Nomen proprium præcedens no-
men dignitatis, arguit quem vi-
priuatum contrahere, ref. 230. nu.
3. fol. 472.

Nominatus à testatore, censetur ma-

gis

I N D E X.

- gis dilectus, ref. 209. nu. 5. fol. 425.
 Notarij mors facit authentica eius instrumenta carentia solemnitatibus, ref. 38. num. 1. fol. 74.
 Notarij Apostolici in Regno Neapols non conficiunt instrumenta, quæ admittantur in Curijs secularibus, & quid in negotijs secularibus, ref. 32. nu. 1. & 2. f. 65.
 Notarius post datam copiam parti non potest addere, vel minuere, ref. 63. nu. 1. f. 132.
 Notarius debet facere, & custodire prothocollum, ref. 63. nu. 8. f. 133.
 Notario dicenti se correxisse instrumentum per errorem, an credatur, ref. 63. nu. 14. f. 135. & amplia ut nu. 15.
 Notarius an incurrat pœnam falsi, si addat aliquid in instrumento, ref. 63. nu. 16. f. 135.
 Notarius an computetur in numero testium, ref. 64. nu. 1. f. 136.
 Notarius præsumitur errasse potius quam dolo malo fecisse, ref. 97. nu. 10. fol. 207.
 Notarius non potest ad sui utilitatē conficere instrumentum, & quid pro filio, ref. 22. nu. 1. & 2. f. 453.
 Notarius errore potius, quam dolo scripsisse interpretandum est si ad concordiam reduci nequeat, ref. 5. nu. 5. fol. 10.
 Notarij ex prothocollo desumi nō potest publicum instrumentum, nisi attestetur illud scriptum, & subscriptum ipsius manu, ref. 6. nu. 1. fol. 13.
 Notarij manus recognitio, non est necesse fiat per testes de visu, ref. 6. num. 2. eod. fol.
 Notarij scriptura antiqua, carens subscriptione, & signo, quando fidem faciat, ref. 6. nu. 4. eod. fol.
 Notarij scriptura in filia reperta, quando pro authentica habeatur, ref. 6. nu. 5. f. 14.
 Notarij in scriptura, clausula, actū, & c. quid importet d. ref. num. 6. cum seq. fol. 14.
 Notarij scripturæ recognitionem, etiam inter alias personas factam Rota approbat d. ref. 6. nu. 3. f. 13.
 Notarius rogari debet ad actum faciendum, ref. 7. nu. 1. f. 15.
 Notarius in dubio rogatus præsumitur faciendi actum, & clausulas consuetas apponendi, ref. 7. num. 2. & 3. f. 16.
 Notarius an rogari debeat ab ambabus partibus, & an à testatore in confessione testamenti ibi nu. 6. & 7. nu. 17.
 Notarius non tenetur cognoscere contrahentes, & quid in Regno in obligationibus per ipsū stipulatis, ref. 7. num. 4. f. 16.
 Notarij documenta, quæ dicantur authentica, ref. 8. f. 18.
 Notarij documenta, ut authentica, sint, quæ requirantur, ref. 9. fol. 19.
 Notarius, si in principio instrumenti non apponat inuocationem diuini nominis, an dicatur illud authenticum, ref. 10. f. 20.
 Notarij scartafacium, quid sit, & an probeat foundationem, vel dotacionem, & quid contra scribentē, ref. 12. nu. 1. & seq. f. 27.
 Notarius an conficere valeat instrumentum extra territorium illius, à quo creatus fuit, ref. 13. num. 1. & seq. fol. 28.
 Notarius quis non præsumitur, nisi probeatur, & cui incumbat onus probandi, & qualiter probatio fiat, ref. 14. nu. 1. & seq. f. 30.

I N D E X.

P

- Notarius vassallus pro domino instrumentum facere an valeat, & quid in hoc Regno, & hoc, ut ex eo ius patron. probeatur, ref. 15. nu. 1. fol. 32.
 Notarius non debet mutare signū solitum, ref. 42. nu. 3. fol. 84.
 Notarij signum, vide signum.
 Notarius si fuit rogatus, sufficit, ut instrumentum habeat testium descriptionem, etiam si non subscribant, ref. 49. nu. 2. f. 95.
 Notarium releuat ab onere probandi, nisi tamen probatio pro forma requiratur, ref. 93. num. 1. 2. & 5. fol. 196.
 Nullum, & inutile æquiparantur, ref. 171. nu. 3. f. 345.
 Nullum si est quod sit nullum præstat impedimentum, ref. 207. nu. 1. fol. 421.
- O
- Observantia tribuit robur scripturæ informi, ref. 29. num. 1. & quid si de observantia non constat in omnibus capitibus scripturæ num. 2. fol. 58.
 Observantia semper attendenda est, ref. 29. num. 2. fol. 58.
 Observantia dat fidē scripturis non authenticis, ref. 204. nu. 3. fol. 405.
 Ordinarij, seu Episcopi assertio iurispatrio an probeat, etiam si in visitatione emanaverit, ref. 20. num. 1. & 2. fol. 41.
 Ordinarij assertioni, sibi constare de iure standū est, ref. 89. n. 2. f. 188.
 Cetera vide in verbo Episcopus.
 Originale differt à prothocollo, ref. 63. num. 2. & 3. fol. 132.
- P
- Papa nominans aliquē titulo dignitatis, an videatur illi dignitatem conferre, ref. 144. nu. 3. f. 292.
 Papa, an exemptam faciat Ecclesiā illam nominando exemptam, ref. fol. 144. num. 4. 293.
 Papa concedens alicui præpositurā, tanquam prima dignitatem, an per hoc censeatur prima dignitas, ref. 144. nu. 5. fol. 293.
 Parentum appellatione in materia iurip. qui veniat, ref. 202. n. 1. f. 403.
 Particula instrumenti fidem facit, ref. 61. num. 3. fol. 125.
 Pater, & filius vna, & eadem persona censentur, ref. 22. n. 2. fol. 453.
 Pater sicuti non potest pro filio testificari, an possit pro eo conficere instrumentum, ref. 221. n. 3. f. 453.
 Patroni plures dotantes, an omnes iuspat. acquirant, ref. 44. n. 4. f. 83.
 Patronus, qui reseruat sibi censū, an acquirat iuspat. ref. 48. nu. 3. & declara nu. 4. fol. 93.
 Patronus potest remittere iuspat. in præiudicium hæredum, ref. 54. n. 1. & declara num. 2. fol. 108.
 Patronus acquirit iuspat. suis hæredibus, etiam si non fuerit reseruatum, ref. 54. num. 5. fol. 109.
 Patronus an differat ab eo, qui habet in præsentandi, ref. 128. num. 1. fol. 261.
 Patronus quas cōditiones possit apponere in fudatione vide cōditio.
 Patronus non tenetur probare descendentiam à primo fundatore, ref. 151. nu. 1. fol. 305.
 Patronus in dubio censetur prospicere sibi, & hæredibus in iurepat. ref.

g

ref.

I N D E X.

ref. 175. num. i. fol. 349
 Patroni plures, an dent vnam vocē,
 vel plures, ref. 179. nu. 2. f. 358.
 Patronus prædecessor an possit au-
 ferre pertinentiam iuris. succes-
 soribus ref. 184. fol. 364.
 Patronus scienter indignum præse-
 tans, iure præsentandi priuatur il-
 la vice, ref. 232. nu. 5. fol. 479.
 Patronus ante institutionem, an pos-
 sit variare, & cumulare, ref. 234.
 num. 1. fol. 489.
 Pecunia dicitur altera vita humana
 & belli neruus, ref. 147. num. 6.
 & 7. fol. 299.
 Permutatio acquirit iuspat. ref. 200.
 num. 1. fol. 400.
 Permutare iuspat. an possit laicus cū
 Ecclesia, ref. 200. nu. 2. fol. 400.
 Permutatio facta cū Ecclesia de iu-
 repat. an requirat cōsensum Epi-
 scopi, ref. 200. nu. 3. fol. 401.
 Permutari non potest iuspat. de per-
 se consideratū, ref. 200. n. 4. f. 401
 Pertinentia quid sit, ref. 160. num.
 1. fol. 305.
 Pertinentia ex quibus causis possit
 alicui cōpetere, re. 149. n. 2. f. 305
 Pertinentia est probanda, probata
 existētia iuris. ref. 157. n. 1. f. 316.
 Pertinentia iurispat. competens fa-
 milia non competit feminae, re-
 fol. 160. num. 3. fol. 321.
 Pertinentia iurispat. an possit aufer-
 ri per patronos successoribus, re-
 fol. 184. nu. 1. fol. 364.
 Pertinentia acquiritur permutatio-
 ne, ref. 200. num. 1. fol. 400.
 Pertinentia acquiritur successione,
 & emptione hæreditatis, ref. 211.
 num. 1. fol. 428.
 Pertinentia iurispræsentandi nō trā-

fit in hæredem absque corporali
 apprehensione, ref. 220. n. 4. f. 450
 Possessio antiquissima loco tituli ha-
 betur, ref. 80. nu. 2. fol. 108.
 Possessionem nō acquirit patronus
 nisi sequuta insti. tione, ref. 92.
 num. 2. fol. 195.
 Possessio in dubio præsumitur iu-
 sta, ref. 97. nu. 6. fol. 206.
 Possessio capta pendente appella-
 tione, nullum producit effectum,
 ref. 123. nu. 1. & 3. fol. 251.
 Possessio beneficij potest capi per
 procuratorē, ref. 124. nu. 1. f. 253.
 Possessio capta per procuratorem
 specialem, est manutentibilis, ref.
 124. nu. 3. fol. 254.
 Possessio non arguit aditionem hæ-
 reditatis, ref. 173. nu. 3. fol. 348.
 Possessiones duæ compatibles si
 adsint quæ earum attendenda sit,
 ref. 127. nu. 2. fol. 443.
 Possessio non transit in hæredē per
 aditionem hæreditatis, & quid in
 iuribus incorporalibus, & iurepa-
 tron. ref. 220. nu. 1. fol. 448.
 Possessio an transeat in hæredem si
 defunctus animo suo & corpore
 alieno possidebat, ref. 221. num.
 2. fol. 451.
 Possessione coloni possessio locato-
 ris probatur, ref. 221. nu. 6. f. 452.
 Possessio retineri animo potest, ac-
 quiri autem solo animo non po-
 test, ref. 221. nu. 5. fol. 452.
 Possessio in hæredem etiam suū
 non transit sine actuali apprehē-
 sione, ref. 226. nu. 1. fol. 460.
 Possessio si cōtinuetur in hæredem
 ex vi statuti, an illud procedat in
 iurepat. ref. 226. nu. 4. fol. 461.
 Possideri non potest iuspatron. sine
 Epi-

I N D E X.

Episcopi consensu, ref. 140. num.
 2. fol. 281.
 Possessorium est potissime attendē-
 dum, ref. 128. nu. 1. fol. 261.
 Possessionis iudicium, summarium
 dicitur, ref. 137. num. 2. fol. 277.
 Potentes personæ, & familiae, quæ
 dicantur, ref. 99. num. 5. fol. 213.
 Potentia probatur ex multis, ref. 100.
 num. 2. fol. 215.
 Potentes dicuntur etiā domini reco-
 gnoscentes superiorem, ref. 103.
 num. 5. fol. 222.
 Potentes familiae, quæ sint, ref. 147.
 num. 1. fol. 297.
 Potentes quare dicantur Rex, &
 Baro, ref. 147. nu. 1. fol. 297.
 Potentes an dicantur illæ familiae,
 in qua adsūt homines facinorosi,
 ref. 149. nu. 1. fol. 304.
 Præctica dat robur scripturæ infor-
 mi, ref. 29. nu. 1. fol. 58.
 Præiudicium an possit successori-
 bus inferri per prædecessorem,
 ref. 183. fol. 364.
 Præscriptio centum annorū proba-
 tur per scripturā, re. 73. n. 1. f. 154.
 Præscriptio impeditur per titulum
 iniustum, & inualidum, ref. 74.
 num. 1. fol. 155.
 Præscriptio probatur iuspat. ref.
 81. num. 5. fol. 171.
 Præscriptio an probetur iuspatr.
 post Conc. Trid. ref. 78. n. 1. f. 185.
 Præscriptio quadragenaria sufficit
 in laico contra laicum in pertinē-
 tia iuris. ref. 88. n. 2. f. 185. & n. 3.
 Præscriptio iurispat. contra tertium
 debet esse immemorabilis, vel
 quadragenaria cum titulo, ref. 88.
 num. 4. fol. 185.
 Præscriptio immemorabilis non

sufficit in iurepat. in Ecclesia Cō-
 uentuali, ref. 88. num. 5. fol. 186.
 Præscriptionem allegans in iurepa-
 tron. habet præsumptionem iuris
 contra se ref. 98. nu. 2. fol. 211.
 Præscriptio iurispat. ab vno contra
 alium comparonum sit spatio
 40. ann. cum titulo colorato, ref.
 206. nu. 12. fol. 417.
 Præscriptio centenaria, an profit si
 modicum tempus desit, ref. 223.
 num. 1. fol. 455.
 Præscriptio intra paucissimos dies
 perficienda an habeatur, pro per-
 fecta, ref. 224. num. 1. fol. 456.
 Præsentationes multiplicatæ, quæ di-
 cantur, ref. 51. num. 4. & 5. fol. 100
 Præsentationes continuatæ ultra
 hominum memoriam probant
 iuspat. ref. 66. num. 3. fol. 140.
 Præsentationes multiplicatæ pro-
 bant iuspatr. si fuerint ad minus
 duæ, ref. 67. nu. 1. fol. 141.
 Præsentationes ad effectum inducē-
 di multiplicationem quomodo
 probentur, ref. 68. nu. 1. fol. 142.
 Præsentationes multiplicatæ debent
 esse intra tempus antiquissimum
 ref. 69. num. 1. fol. 143. & ref. 78.
 Præsentationes multiplicatæ, an
 probent iuspat. aduersus aliam
 Ecclesiam, ref. 79. nu. 1. fol. 166.
 Præsentatio debet esse effectiua, vt
 probetur iuspatr. ref. 80. num. 5.
 fol. 169. & ref. 115. fol. 238.
 Præsentatio Rectorum ad nutum
 amouibilem debet probari im-
 memorabili, ref. 88. nu. 5. fol. 186.
 Præsentationes multiplicatas non
 sequitis institutionibus an suffi-
 ciat probare, in pe. tonis in qui-
 bus non præsumitur vsurpatio,

I N D E X.

ref. 92. nu. 1. fol. 195.
Præsentatio vnica constituit quem in quasi possessione iuris præsentandi, ref. 229. nu. 2. fol. 468.
Præsentatio videtur probata si fuerit probata institutio, ref. 92. num. 3. fol. 195.
Præsentationum continuarum effectus, an debeat probari per authenticas scripturas, ref. 105. num. 1. fol. 225. & ref. 118. f. 343.
Præsentationis continuatæ quale spatium temporis requirant. ref. 112. nu. 2. fol. 233.
Præsentationes continuatæ, quæ dicantur, ref. 113. nu. 4. fol. 236.
Præsentatio quando dicatur sortita effectum, ref. 116. nu. 1. f. 239.
Præsentationes continuatæ an possint probari per testes si scripturæ fuerint deperditæ, ref. 119. nu. 2. fol. 245.
Præsentatio non dicitur sortita effectum si possessio capta fuerit appellatione pendente, ref. 123. nu. 1. & 3. fol. 252.
Præsentatio facta cum clausula, si & quatenus, an admittatur, ref. 146. num. 2. f. 295.
Præsentatio facta cum clausula, si & in quantum non dicitur effectum sortita, ref. 146. nu. 5. f. 296.
Præsentatio semel facta ab vno ex compatronis conseruat ius alijs non præsentantibus, ref. 232. nu. 4. fol. 476.
Præsentatio admissa ab Ordinario, probat iuspat. ref. 208. n. 3. f. 433.
Præsentandi ius non competit hæredi repudiata hæreditate, ref. 183. nu. 1. fol. 363.
Præsentandi ius an competit fratri

fratri, ref. 194. nu. 1. fol. 385.
Præsentandi ius dicitur fructus iurispat. ref. 194. nu. 5. fol. 385.
Præsentandi ius an competit creditori, cui fuerit vniuersitas honorum pignorata, ref. 194. n. 1. f. 388.
Præsentandi ius habens, non dicitur habere iuspat. ref. 128. nu. 1. f. 261.
Præsentandi ius competit cuilibet fructuum administrari, ref. 208. num. 3. fol. 428.
Præsentandi ius competit Curatori hæreditatis iacentis, ref. 208. num. 4. fol. 429.
Præsentatus ab eo, qui est in quasi possessione præsentandi, alijs præfertur, ref. 84. nu. 3. fol. 175.
Præsentans toleratus an faciat validas præsentationes, ref. 128. num. 2. fol. 261.
Præsentatus ab vxore, an præferatur præsentato à viro, si iuspat. consistat in Castro in dotem dato, ref. 194. num. 9. fol. 386.
Præsentatus à pupillo, an præferatur præsentato à tutore, ref. 194. num. 11. fol. 387.
Præsentatus ab eo, qui pro se habet vltimum statum, alijs præfertur, ref. 214. num. 2. fol. 435.
Præsentatus ab eo, qui est in quasi possessione, debet institui, quando tamen constat de iurepat. ref. 226. nu. 2. fol. 460.
Præsentat⁹ à maiori parte patronorū obtinere debet, ref. 229. nu. 1. f. 467.
Præsentatus duobus, magis idoneus præfertur, ref. 232. nu. 4. f. 478.
Præsumptiones, quas in se continet instrumentum, transferunt onus probandi in aduersarium, ref. 4. num. 1. & 2. fol. 8. & 9.

Præ-

I N D E X.

Præsumptiones diuersæ speciei iunguntur ad probationem plenam faciendam, ref. 225. num. 1. & 2. fol. 458.
Primitiua infecta inficitur etiam deriuatiua, ref. 233. nu. 6. fol. 484.
Princeps non potest veritatem mutare, licet contra eum fingere possit, ref. 46. num. 2. fol. 89.
Principis nomen an debeat apponi in instrumento, ref. 50. nu. 2. f. 97.
Principis potestas duplex est, & qualis, ref. 100. num. 1. fol. 214.
Princeps quando licite utatur potestate absoluta, ref. 100. nu. 1. f. 215.
Priuilegium habens originem ex causa onerosa, priuilegium non dicitur, ref. 46. nu. 6. fol. 91.
Priuilegiū præsumitur ex probatione immemorabilis, ref. 86. num. 1. fol. 180.
Priuilegium iu dubio non præsumitur, ref. 97. nu. 2. fol. 209.
Priuilegium familiæ concessum, an ad familiam aggregatam extendatur, ref. 204. nu. 3. fol. 409.
Probatio iurispat. priuatorū, & magnatum differt, ref. 1. nu. 1. fol. 1. & ref. 51. nu. 7. fol. 103.
Probatio iurispat. qualiter fiat, ref. 1. nu. 3. fol. 2.
Probatio iurispat. authenticis scripturis fit, pro forma per Concilium inducta, ref. 2. nu. 6. fol. 6.
Probatio iurispat. per equipollens fieri, nam potest, ref. 3. nu. 1. fol. 7. & qualiter hoc procedat, vide, ref. 51. nu. 8. fol. 103.
Probari iuspat. quibus modis possit, ref. 51. nu. 4. 6. & 7. fol. 100.
Probationem iurispat. per æquipollens fieri non posse, qualiter intel-

ligatur, ref. 51. nu. 8. fol. 103.
Probationes per legitima documenta fieri quid sit, ref. 51. nu. 2. f. 98.
Probationem authenticis scripturis fieri in iurepatro, quid importet, ref. 51. num. 8. fol. 103.
Probatio, quæ fit per instrumenta est maioris efficacis, quam illa, quæ fit per testes, ref. 70. n. 3. f. 147.
Probationum facultas non est restringenda, ref. 78. nu. 3. f. 165.
Probari potest iurepat. sm regulas iuris communis, ex Concilio Tridentin. ref. 83. num. 1. fol. 173.
Probationes minus solemnes sufficiunt in causa iurispat. contra tertium, quàm si agatur contra Ordinarium, ref. 89. nu. 1. f. 187. vbi num. 2. refertur decis. Matic.
Probationes leuiores sufficiunt inter compatronos, ref. 90. n. 3. f. 191.
Probationes minores sufficiunt quâdo de aliquo articulo incidenter tractatur, ref. 90. num. 3. fol. 191.
Probatio iuxta formam à Concilio traditam in iurepat. vniuersitatis, vel magnatum est de forma ref. 103. nu. 4. fol. 221. & ref. 206. nu. 1. fol. 411.
Probationes in iurepat. quando dubitatur de vsurpatione, an debeat fieri iuxta formam Concilij, si agatur tantum de pertinentia, ref. 125. fol. 255.
Probationes factæ in iudicio summano non faciunt fidem in plenaric, res. 137. nu. 1. fol. 227.
Probationes factæ in iudicio possessorio non faciunt fidem in petitorio, ref. 137. nu. 2. fol. 277.
Probationes perfectæ, si in continenti producantur in causa iurispat.

pro-

I N D E X.

- probant, ref. 138. nu. 1. fol. 278.
 Probationes absq; termino, probant in Regno, ref. 138. nu. 2. fol. 279.
 Probatio semiplena, efficitur plena ex partium consensu, ref. fol. 142. num. 5. fol. 290.
 Probationes in iurepat. debent esse ad formam Concilij, ref. fol. 145. num. 2. fol. 294.
 Probatio, quæ est obscura, non releuat, ref. 155. nu. 1. fol. 314.
 Probationes factæ post terminum, validæ sunt ad comprobandas eas, quæ in termino factæ sunt, ref. fol. 170. nu. 2. fol. 345.
 Probare debet se talem quis, qualè se asserit, ref. 176. nu. 1. cum sequètib; fol. 351.
 Probationes leuiore sufficiunt si controuersia iurispat. sit inter laicos, quam si inter Ordinarium, & patronos, ref. 206. num. 10. cum seq. fol. 417.
 Probationes claræ requiruntur ad exclusionem Breuis Apostolici, ref. 206. nu. 2. fol. 419.
 Probatio præsumptiua admittitur in antiquis, ref. 225. nu. 2. fol. 458.
 Procuratoris constitutio ad petendam institutione præsentati, an probet iuspat. ref. 25. nu. 1. fol. 51.
 Prothocollum non scriptum, nec subscriptum manu notarij, qui de rogitu testetur, non valet, nec ex eo desumi potest instrumentum, ref. 6. num. 1. fol. 13.
 Alia vide in verbo notarius.
 Prothocollum an debeat legi parti, ref. 33. nu. 2. fol. 67.
 Prothocollum regulariter probat, quo ad se, ref. 33. num. 1. fol. 66.
 Prothocollum est principium instrumenti non dum expleti, ref. 33. num. 2. fol. 66.
 Prothocollum imperfectum an probet, ref. 33. nu. 2. fol. 66.
 Prothocollo an standum sit quando adest variatio in instrumento dato per notarium, ref. 63. num. 6. fol. 133.
 Prouisio hominis non facit cessare prouisionem legis, ref. 54. num. 3. fol. 108.
 Prouisiones Apostolicæ non mutant statum beneficij, nec præiudicant ei, qui est in eius quasi possessione, ref. 143. nu. 1. & 2. fol. 300.
 Prouisiones Apostolicæ an tollant quasi possessionem præsentandi, ref. 218. nu. 1. fol. 444.
 Proximus dicitur qui quoquomodo est sanguine coniunctus, ref. 197. num. 1. fol. 396.
 Proximorum appellatione qui continentur, ref. 197. num. 2. f. 396.
 Proximorum appellatione maritus & vxor veniunt, ref. 197. num. 6. fol. 397.
 Proximior se esse per gradus distinctus probare debet is, qui præsentare prætendit, ref. 201. num. 1. fol. 401.
 Proximitate probata pro vno fratre, an censeatur etiã probata pro altero, ref. 201. nu. 1. fol. 403.
 Proximior de linea an dicatur descendens à fratre vterino, ref. fol. 212. num. 1. fol. 430.
 Proximior semper excludit remotiores, ref. 232. num. 4. fol. 477.
- Q**
- Qualitas necessaria ad aliquem actum, debet adesse in eo actu, ref. 86. nu. 2. fol. 181.
 Qua-

I N D E X.

- Qualitas hæreditaria debet probari ad hoc, vt hæres succedat in iurepat. ref. 333. nu. 7. f. 485.
 Quarta non detrahitur ex fideicommissio facta Ecclesiæ, ref. fol. 179. num. 3. fol. 357.
 Quasi possessionem præsentandi acquirit, is, qui dat consensum, ref. 30. num. 4. fol. 61.
 Quasi possessio in præsentando est magni momenti, ref. 51. num. 5. fol. 101.
 Quasi possessionem præsentandi habens rectè præsentat, ref. 84. nu. 1. fol. 175.
 Quasi possessio præsentandi olim vnico actu acquirebatur, ref. 84. num. 2. fol. 175.
 Quasi possessio nõ suffragatur quando dubitatur de existentia tituli iurispat. ref. 84. nu. 4. fol. 176.
 Quasi possessio ad hoc, vt acquiratur, quæ requirantur, ref. 85. nu. num. 1. fol. 177.
 Quasi possessio in pertinentia iurispatron. vt suffragetur, quæ requirantur, ref. 85. num. 2. fol. 179.
 Quasi possessio præsentandi probatur ex continuis præsentationibus longissimi temporis, ref. 122. num. 5. fol. 250.
 Quasi possessio non acquiratur per præsentationem factam, cum clausula, si, & quatenus, ref. 146. num. 2. fol. 295.
 Quasi possessionem habens, nullũ privilegium recipi ex multiplicatis prouisionibus Papæ, ref. fol. 143. num. 1. fol. 300.
 Quasi possessionem habens, non tenetur probare suã descendentiã, ref. 151. num. 2. fol. 306.
- Quasi possessio qualiter probetur in iure præsentandi, ref. 151. nu. 3. fol. 306.
 Quasi possessio non transit sine apprehensione, ref. 155. n. 2. f. 314.
 Quasi possessionem præsentandi habens, non habet onus probandi descendentiã, ref. 158. num. 1. fol. 318 & ref. 193. nu. 2. fol. 383.
 Quasi possessio non releuat ab onere probandi proximitatem, ref. 201. num. 1. fol. 402.
 Quasi possessio in aliquibus casibus non iuuat, & quando, ref. 212. nu. 3. fol. 417.
 Quasi possessio vt suffragetur, est docendum de titulo, ref. 212. nu. 3. fol. 437.
 Quasi possessio nõ acquiritur absq; scientia, & patientia illius contra quem præscribitur, ref. 215. num. 1. fol. 438.
 Quasi possessio præsentandi acquiritur per vnica collationem, quæ effectum sortita sit, ref. 116. num. 1. fol. 439.
 Quasi possessio conferendi an acquiratur, si adit clausula sine præiudicio, ref. 216. num. 2. fol. 440.
 Quasi possessio an acquiratur ex clausula quatenus beneficium est iurispat. ref. 216. nu. 3. fol. 440.
 Quasi possessio præsentandi an acquiratur aduersus alium companionum ex simplici præsentatione, ref. 216. num. 3. fol. 440.
 Quasi possessio præsentandi non acquiratur ex actibus dubijs, & obscuris, ref. 216. nu. 4. fol. 441.
 Quasi possessio non acquiratur, si cõter de violentia, & mala fide, ref. 217. nu. 1. fol. 442.

Quasi

I N D E X.

Quasi possessio non datur in actibus negatiuis, ref. 217. n. 3. f. 443.
 Quasi possessio presentandi an iuet, si in contrarium constet de proprietate, ref. 217. nu. 4. f. 444.
 Quasi possessio presentandi qualiter hodie probatur, remissiuè vide, ref. 219. nu. 1. fol. 447.
 Quasi possessio probatur ex presentationibus, quæ fortitæ fuerint suum effectum, ref. 219. num. 2. fol. 447.

R

Recognitio feudalis, quæ vice famæ habetur, per quantum tempus probari debeat, ref. 86. num. 2. fol. 181.
 Recognitio instrumentorum, quando sit faciendâ, ref. 9. num. 3. fol. 19. & ref. 58. fol. 116.
 Recognitio instrumenti an debeat fieri quando fuit factum in longinquis partibus, ref. 59. n. 1. f. 118.
 Recognitio seu comprobatio instrumenti, quid debeat continere, ref. 59. num. 3. fol. 119.
 Recognitio instrumenti non est necessaria, si illud contineat literas legalitatis notarij, ref. 60. num. 1. fol. 121.
 Recognitione non eget instrumentum habens testimonium aliorum notariorum ad legalitatem notarij, ref. 60. nu. 2. fol. 121.
 Recognitio instrumenti cessat, si notarius sit persona notoria, ref. 60. num. 3. fol. 122.
 Recognitio non fit de instrumento antiquo, ref. 60. nu. 4. fol. 122. & ref. 77. fol. 163.

Recognitio non fit quando agitur de inagno præiudicio, ref. 60. nu. 5. fol. 123.
 Recognitio cessat parte aduersa non opponente, ref. 60. nu. 6. fol. 123.
 Recognitio non fit de instrumento, quod est ultra centum annos, ref. 77. nu. 1. fol. 163.
 Rædificatio an acquirat iuspat. ref. 43. num. 1. fol. 85.
 Regula quod in maiori parte inest minor an procedat in depositione testis, ref. 72. num. 3. fol. 153.
 Regula reuocatoria iurispat. comprehendit iuspat. concessum ex augmento dotis, ref. 143. n. 2. f. 291.
 Regula filius, ergo hæres, quomodo procedat, ref. 168. nu. 1. fol. 338.
 Relatio vnius instrumenti ad aliud an, & quando probet relatum, ref. 11. fol. 25.
 Cætera vide in verb. instrumentum
 Relatio est faciendâ ad proxima, ref. 210. nu. 8. fol. 426.
 Relatum est in referente, ref. 237. n. 1. fol. 473.
 Renunciatio generalis comprehendit iuspat. ref. 232. nu. 3. fol. 476. & ref. 233. nu. 6. fol. 484.
 Rescriptum Principis interpretatur per practicam, ref. 29. nu. 2. f. 58.
 Reservatio inficit titulum, & possessionem, ref. 117. nu. 3. fol. 443.
 Resignatio beneficij facta in manibus nullius præiudicat resignati, ref. 30. num. 1. fol. 59.
 Resignatio beneficij an valeat, si non interueniat consensus patroni, ref. 39. nu. 2. fol. 60.
 Resignationis publicatio est faciendâ, quamuis illa esset nota populo, ref. 93. num. 5. f. 197.

Rej

I N D E X.

Resignatio beneficij quando arguat effectum subsequutum, ref. 117. nu. 3. fol. 242.
 Restitutio in integrum datur Vniuersitati siue sit magna vniuersitas siue parua, ref. 101. nu. 4. f. 216.
 Reuocatio fieri non potest re non integra, ref. 191. nu. 1. fol. 378.
 Rex nunquam comprehenditur sub generali sermone, ref. 141. num. 4. fol. 285.
 Rex comprehenditur sub generali dispositione, quando aliquid fuit statutum ad tollendas fraudes, ref. 141. nu. 7. fol. 287.
 Rex non debet extrahi à legum obseruatione, ref. 141. nu. 7. f. 287.
 Rex quare dicatur potens, ref. 147. num. 1. fol. 297.

S

Scartafacium notarij, quid sit, ref. 12. nu. 1. fol. 27.
 Scartafacium notarij an probet donationem vel fundationem alicuius Cappellæ ibi descriptam ibidem num. 7.
 Scartafacium an probet contra scribentem, ref. 12. nu. 3. fol. 28.
 Scientia eorum (quibus præiudicatur) requiritur ad hoc vt acquiratur quasi possessio, ref. 85. num. 1. fol. 178.
 Scientia illius, de cuius dominio, & possessione non constat, non est necessaria, ref. 115. nu. 3. fol. 438. vbi nu. 4. & 5. quando requiritur scientia aduersarij.
 Scriptura notarij, quando dicatur authentica, & alia vide in verbo notarij, & in verbo instrumentum

Scriptura non in forma probante, secundum quam alias fuit iudicatum, an probet, ref. 29. nu. 1. f. 58.
 Scriptura, quæ non habet consonantiam efficacem non probat, ref. 33. num. 2. fol. 67.
 Scriptura notarij præmorsa, & extra filam instrumentorum non probat, vt publicum instrumentum, ref. 4. nu. 1. & 2. fol. 69.
 Scripturæ repetitæ inter alia instrumenta notarij probant quoties non fuerint repetitæ in archiuo, ref. 57. num. 3. fol. 114.
 Scripturæ in forma probante, non dicuntur authenticæ nisi sint recognitæ, ref. 57. nu. 1. fol. 114. & declara vt num. 2.
 Scriptura abbreviata, reperta in filis aliarum rogationum, an probet, ref. 56. nu. 4. fol. 112.
 Scripturæ in forma probante, quæ dicuntur, ref. 56. num. 2. fol. 111.
 Scripturæ non in forma probante, non sunt sufficientes ad probationem iurispat. ref. 56. nu. 1. f. 111.
 Scriptura, seu minuta præparata ad conficiendum instrumentum, non probat iusp. ref. 55. nu. 1. fol. 110.
 Scripturæ identitas non probatur plenè, licet testes dicant vidisse debitorem subscribere, ref. 52. num. 6. fol. 105.
 Scriptura scripta manu debitoris, valet, & si non sit ab eo subscripta, ref. 52. nu. 5. fol. 105.
 Scriptura an requiratur pro forma in probando iurepatron. ref. 51. num. 2. fol. 99.
 Scriptura sculpta in marmoribus, lapidibus, vel lignis in Ecclesia, vel locis publicis, an probet iusp.

h

I N D E X.

- & quid in immemorabili, ref. 34. num. 1. fol. 67.
 Scriptura ante publicationem dicitur imperfecta, & ideo non præiudicat, ref. 33. nu. 2. fol. 66.
 Scriptura priuata, si est ultra centum annos, non eget recognitione, ref. fol. 77. nu. 2. fol. 163.
 Scripturis deperditis, admittitur probatio per testes, ref. 119. n. 1. f. 244
 Scriptura priuata an probetur iusp. ref. 142. nu. 2. fol. 289.
 Scripturæ coniunguntur ad plenam probationem faciendam, res. 225, num. 4. fol. 459.
 Sedilia Vniuersitatem representant ref. 134. nu. 1. fol. 274.
 Sedilia habent refectionem in integrum, & fori electionem, ref. 134 num. 4. fol. 274.
 Sententia prout facit rem notoriam ita, & instrumentum, ref. 4. n. 2. f. 9.
 Sententia in dubio contra instrumentum profecti non debet, ref. 5. num. 3. fol. 10.
 Sententia lata non visis actis, est nulla, ref. 37. nu. 1. fol. 71.
 Sententia non probat iusp. nisi illud iustificetur ex actis, ref. 126. num. 1. fol. 257.
 Sententia dicitur notoriè iniusta, si non dependet ex actis, ref. 126. n. 1. f. 257. & ref. 127. num. 1. fol. 260
 Sententia, non iustificata ex actis, non transit in rem iudicatam, cum sit nulla, ref. 126. nu. 2. & 3. f. 257.
 Sententia notoriè iniusta, dicitur, nulla, ref. 126. nu. 4. fol. 258.
 Sententia canonizans iusp. potest iustificari ex nouis probationibus, ref. 127. nu. 1. fol. 259.
 Sententia notoriè iniusta, an possit iustificari, ref. 127. num. 1. f. 259.
 Sententia præcipitanter lata, est nulla, ref. 130. nu. 1. f. 264. & quid de sententia in confessum lata num. 4.
 Sententia canonizans ius iuspat. lata non visis actis est nulla, & amplia, & limita, vt ref. 139. n. 1. f. 229
 Sententia notoriè iniusta, non transit in rem iudicatam, ref. 139. n. 4. f. 280
 Sententia nulla, partium consensu validari potest, ref. 142. n. 6. f. 290.
 Sententia post Concil. Trid. an probet iusp. ref. 145. nu. 1. fol. 294.
 Sententia in dubio contra iuspat. ferenda est, & quomodo, ref. 149. num. 6. fol. 303.
 Sententia lata super iurep. facit ius quo ad omnes, ref. 154. n. 1. f. 311
 Sententia lata pro vno quando proficit alteri, ref. 154. nu. 2. fol. 311.
 Sententia lata pro socio, prodest alteri socio, ref. 154. nu. 3. fol. 312.
 Sententia lata pro adultero, prodest adulteræ, ref. 154. nu. 4. fol. 312.
 Sententia non probat nisi iustificetur ex actis, ref. 238. n. 1. f. 481.
 Sententia antiqua, quæ dicitur, ref. 233. nu. 2. fol. 482.
 Sequestrata vniuersitate bonorum, quis interim habeat ius præsentandi, ref. 192. nu. 7. fol. 382.
 Sequenter beneficij habet ius presertandi, ref. 211. nu. 3. fol. 429.
 Sigillum æquipollet subscriptioni, ref. 52. nu. 2. fol. 104. vbi num. 4. quid si subscriptio pro forma requiritur.
 Sigillum ad hoc, vt fidem faciat, debet continere literas intelligibiles, ref. 52. nu. 8. fol. 106.
 Sigillum quem effectum operetur, ref.

I N D E X.

- ref. 68. num. 2. fol. 142.
 Sigillum, ad hoc, vt sit authenticum debet habere quandam impressionem, ref. 68. nu. 2. fol. 142.
 Signatum cognoscitur ex signo, ref. fol. 42. num. 3. f. 84.
 Signum notarij non positum in instrumento, an illud vitiet videtur instrumentum.
 Signi solemnitas, an sit magni, vel parui momenti, ref. 42. nu. 4. f. 84.
 Signum notarij requiritur in instrumento, etiam si notarius illud scribi fecit per alium notarium, ref. 42. num. 3. fol. 84.
 Signum æquipollet subscriptioni, ref. 52. n. 2. f. 104. & declara vt n. 9
 Simonia committitur in spiritualitati annexis, prout in spiritualibus, ref. 228. nu. 2. fol. 465.
 Simonia non committitur ex munere dato ad conciliandam amicitiam, ref. 228. nu. 5. fol. 466.
 Simonia committitur per obsequium præstitum patrono, si pactum saltim tacitum interueniat ref. 228. nu. 6. fol. 466.
 Simonia realis in beneficijs, quas penas inducat, & quid in confidentiali, ref. 228. nu. 7. fol. 466.
 Singula, quæ non profunt, collecta iuuant, ref. 225. nu. 1. fol. 458.
 Solemnitas extrinseca interuenisse præsumitur, ref. 133. nu. 6. fol. 272
 Spoliatus restitui debet, nisi constet illum esse prædonem, ref. 214. nu. 2. fol. 436.
 Spurius ad honores non recipitur, non tamen arceatur à iurep. ref. 205. num. 2. fol. 410.
 Status vltimus an hodie attendatur in iurepat. ref. 91. nu. 1. fol. 191.
 Status vltimus attenditur in beneficijs, ref. 91. nu. 2. fol. 192.
 Status vltimus, vt constituatur, nõ nulla requiruntur, ref. 91. num. 3. & 5. fol. 192.
 Status ad hoc, vt dicatur mutatus, mens superioris attenditur, ref. 91. num. 4. fol. 192.
 Status beneficij nõ mutatur ex prouisionibus Apostolicis, ref. 143. num. 1. fol. 300.
 Status vltimus in beneficialibus attenditur, ref. 214. num. 1. fol. 435. vbi num. 3. quomodo procedat.
 Status beneficij non mutatur per Apostolicas prouisiones, ref. 193. num. 2. fol. 301.
 Status vltimus acquiritur per vnicum actum, & quid si adsit clausula sine præiudicio, ref. 216. num. 2. & seq. fol. 440.
 Status vltimus non attenditur, si mala fides, vel violentia adsit, ref. 217. num. 1. fol. 442.
 Status vltimæ possessionis an attendatur, si adsit alia possessio compatibilis, ref. 217. nu. 2. fol. 443.
 Status vltimus non attenditur quando in contrarium apparet de proprietate beneficij, ref. 217. num. 4. fol. 443.
 Status vltimus beneficij an mutetur per prouisiones Apostolicas, ref. 218. nu. 1. fol. 444.
 Status beneficij per inferiorem mutari non potest, ref. 218. n. 1. f. 445.
 Status beneficij mutatur quando constat Papam illum mutare voluisse, ref. 218. nu. 2. fol. 445.
 Subreptio in modico non nocet, ref. 223. num. 3. fol. 453.
 Substitutio an ceaseantur vocati ordine successiuo, an non ref. 210. nu. 3. f. 425. h 2 Suc-

I N D E X.

- Successio iu iurep. an fiat in stirpes, an in capita, ref. 159 nu. 2. fol. 317. & res. 182. num. 1. fol. 357.
- Successio non defertur ultra decimum gradum, ref. 200. n. 1. f. 398
- Subscriptio testium requiritur in scriptura priuata ad remouendam omnem suspicionem, ref. 52. nu. 1. fol. 104.
- Subscribens consentire videtur, ref. 52. num. 3. fol. 104.
- Subscriptio requiritur pro forma instrumenti, ref. 56. nu. 3. fol. 112.
- T
- T**empus centum annorum habet vim tituli, ref. 69. n. 5. f. 415.
- Tempus, quod hominum memoria excedat, & cuius initij memoria non extat in contrarium, quod sit ref. 69. nu. 4. fol. 145.
- Tempus immemorabile, quod dicatur, vt iuspat. probetur, ref. 70. num. 1. fol. 146.
- Tempus centum annorum est immemorabile ad probandum iuspat. ref. 70. n. 2. f. 146. & n. 4. f. 148
- Tempus motæ litis an sit detrahendum ad effectum antiquitatis, ref. 77. nu. 4. fol. 163.
- Tempus 50. annorum, quod requiritur in probando iurep. in casibus, in quibus præsumitur usurpatio, an sit separatum ab immemorabili ref. 120. nu. 1. f. 247.
- Tempore opus est, vt omnia rectè agantur, ref. 132. nu. 6. fol. 269.
- Termino elapso quando possint fieri ea, que in termino fieri poterat ref. 170. fol. 343.
- Termini lapsus quando habeat vim conclusionis in causa, ref. 170. nu. 7. fol. 344.
- Testamentum cæci absq; solemnitatibus an sustineatur in vim donationis causa mortis virtute clausulæ actum, & c. ref. 6. n. 9. f. 15
- Testamentum enuncians iusp. an illud probet, ref. 23. nu. 2. fol. 50.
- Testamentum continens legatum dotis alicuius cappellæ. non probat iuspat. Cappella non possidete bona legata, ref. 23. nu. 1. f. 49.
- Testamentum non stipulatum qualiter probetur, ref. 64. nu. 3. f. 136.
- Testamenti publicatio ad quid sit introducta, ref. 64. nu. 4. fol. 138.
- Testamenti productio verbaliter facta in termino, potest eo elapso realiter fieri, ref. 170. nu. 4. f. 346.
- Testator an habeat facultatem derogandi iuris dispositioni, ref. 140. num. 5. fol. 282.
- Testatoris voluntas seruanda est in iurep. ref. 201. nu. 1. fol. 408.
- Testator præsumitur voluisse excludere eos, quos non vocauit, ref. 201. nu. 2. fol. 408.
- Testibus, cõtra instrumentum deponentibus, quãdo fides adhibeatur, ref. 5. nu. 6. fol. 11.
- Testibus attestantibus amissionem instrumenti, alijs concurrentibus probatur iusp. ref. 21. f. 44.
- Testium attestaciones in antiquis actis redactæ, probant iusp. ref. 36. nu. 1. fol. 70.
- Testes si non sint in instrumento scripti, illud, non probat, ref. 49. num. 1. fol. 94.
- Testis deponens de tenore instrumenti, non probat, nisi sit vir peritus, ref. 52. num. 7. fol. 106.
- Testes deponentes de auditu, & publica voce, & fama, an probet iuspat. ref. 53. n. 2. f. 107. Te.

I N D E X.

- Testis deponens de immemorabili, cuius ætatis debeat esse, ref. 72. num. 2. fol. 151.
- Testium depositio vitatur, si variatio adfit circa eius ætatem, ref. 72 nu. 3. fol. 152.
- Testium depositiones debent ad cõcordiam reduci, ref. 72. nu. 3. f. 153
- Testes super immemorabili, debent singuli de omnibus eius requisitis deponere, ref. 75. nu. 2. f. 158.
- Testes non deponunt in sui utilitatem, ref. 76. nu. 2. fol. 160.
- Testium numerus defectum non supplet, ref. 76. nu. 2. f. 160.
- Testes socij in simili lite, an sint idonei, ref. 76. nu. 2. fol. 161.
- Testes deponentes de fama diuturna, operantur, quod retro fuerit ista fama, ref. 86. nu. 3. f. 182.
- Testes de auditu probant contra tertium, quo ad quale præiudiciũ, ref. 89. nu. 2. fol. 188.
- Testes si in vno deficient, immemorabile non probat, ref. 94. n. 2. f. 198
- Testes super immemorabili, qualiter debeant deponere, ref. 94. nu. 2. fol. 199.
- Testis inhabilitas, alterius habilitate suppletur, ref. 104. nu. 4. fol. 224.
- Testibus non ita fides adhibetur, sicut scripturis, ref. 119. n. 2. f. 245.
- Testium fides iudicis arbitrio remissa est, ref. 131. nu. 1. f. 266.
- Testes inhabiles consensu partium validari possunt, ref. 142. n. 3. f. 289
- Testes iurati in termino, postunt illo elapso examinari, etiã diebus feriatis, ref. 170. nu. 3. fol. 343.
- Titulus non est probandus quando Episcopus semel præsentaciones admittit, re. 51. nu. 5. fol. 101.
- Titulus iniustus, & inualidus præscriptionem impedit, ref. 74. nu. 1. fol. 155.
- Titulus coloratus, & aptus ad præscribendum, acquiritur per Vicarij consensum donationi iurispræstitum, ref. 189. nu. 2. fol. 375.
- Titulus possessioni præferitur in spiritualibus, ref. 189 n. 2. f. 378.
- Titulus dat quasi possessionem etiã non data scientia aduersarij, ref. 215. nu. 2. fol. 438.
- Totius quo ad totum eadem est ratio, quod partis quo ad partem, ref. 102. nu. 2. fol. 219.
- Tutor, & pupillus, si præsentent, cuius præsentatio præferatur, ref. 194. nu. 11. f. 387.
- Tutor potest præsentare in iurepa. pupilli, ref. 211. nu. 5. f. 429.
- Tutor præsentare potest, & procuratorem constituere ad præsentandum, ref. 226. nu. 8. fol. 462.
- V
- V**enditio rei alienæ quando valeat, ref. 169. nu. 2. fol. 341.
- Vendita re, censetur illa transire eo modo, quo apud venditorem erat, ref. 195. nu. 3. fol. 390.
- Vendi non censetur res libera, nisi exprimat, sed cum eisdem merferuitutibus, ref. 195. nu. 4. f. 390.
- Vendi nõ potest iusp. sub verbis generalibus, ref. 195. nu. 6. f. 390.
- Vendi potest iusp. sub bonitũ vniuersitate, ref. 195. nu. 7. f. 391.
- Venditis omnibus bonis, iuribus actionibus, & c. an veniat iusp. ref. 195. nu. 11. fol. 392.
- Verbum de iure quomodo intelligatur, ref. 39. nu. 3. fol. 76.
- Verba aliaue secundum iuris dispositionem.

I N D E X.

- sitionem, includunt probationē constructionis, ref. 190. n. 1. f. 374.
 Verba, perpetuis emporibus, quos descendentes comprehendat, ref. fol. 202. num. 2. fol. 404.
 Verba enunciatiua antiqui instrumenti, probant iusp. & declarant, si fuerint diuersorum notariorum, ref. 39. n. 3. f. 63. & ref. 61. n. 7. f. 102.
 Verba enunciatiua notarij de citatio ne, illā non probāt, ref. 39. n. 2. f. 76.
 Verba enunciatiua notarij, an probēt ref. 39. nu. 1. fol. 75.
 Verba enunciatiua antiquissima habent vim famæ, ref. 31. nu. 3. f. 63.
 Verba enunciatiua Episcopi probāt iusp. ref. 80. nu. 5. f. 169.
 Verba enunciatiua probant in antiquis, ref. 81. nu. 2. fol. 170.
 Verba enunciatiua an probent contra tertium, ref. 157. nu. 2. f. 314.
 Verba enunciatiua probant communem usum loquendi in antiquis, ref. 204. nu. 3. fol. 405.
 Verba à partibus præsumuntur notario dicto, ref. 39. nu. 3. fol. 77.
 Verba semper intelliguntur in vero significato, non autem ficto, ref. 46. num. 2. fol. 89.
 Verba aliasque secundum iuris dispositionem, qualiter intelligantur, ref. 51. nu. 3. fol. 98. & ref. 79. num. 2. fol. 166.
 Verbum aliasue positum per Concil. Trid. in materia iurisp. an aliqd innouauerint, ref. 82. n. 1. f. 172.
 Verba absq; diminutione, detractio nem trebellianicæ tollunt, ref. 63. nu. 11. fol. 134.
 Verba in dubio ad casum licitum trahenda sunt, ref. 97. nu. 12. f. 208.
 Verbum continuare, qualiter intelligatur, ref. 111. nu. 1. f. 232.

- Verbis legis in hærendum est resol. 112. nu. 1. fol. 233.
 Verba de parte patris quid importent, ref. 159. nu. 1. fol. 320.
 Verba de domo testatoris quid significent, ref. 164. n. 1. & 2. f. 329.
 Verborum tenor semper est attendendus, ref. 174. nu. 4. fol. 349.
 Vicarius Episcopi, vel Capitularis, an præstet consensum donationi iurisp. ref. 189. num. 1. fol. 374. & quid absente Episcopo, ref. 189. num. 3. fol. 375.
 Vicarius qualiter acquirat Episcopo quasi possessionē conferendi iusp. ref. 205. nu. 1. fol. 410.
 Vidua dicitur mulier virum habes in vilem, ref. 171. nu. 2. fol. 345.
 Visitationis liber quando probet vide in verbo liber.
 Visitari an possit per Episcopum hospitale, si testator id prohibuerit, ref. 140. nu. 7. fol. 183.
 Visitari num possint hospitalia, que sunt sub protectione Regia, ref. 141. num. 2. fol. 285.
 Vniuersitate in iusp. ex usurpatione quæsiuisse præsumitur, ref. 51. nu. 2. fol. 98. & ref. 96. f. 202. reliqua vide in verbo usurpatio.
 Vniuersitas parua, eadē, habet priuilegia, ac magnæ vniuersitates, ref. 101. nu. 2. fol. 216.
 Vniuersitas in iurep. probando quæ probare debeat, ref. 101. n. 2. f. 217.
 Vniuersitas in iurep. censenda est quando, in eo vniuersi habent interesse vti vniuersi, non autē vti singuli, ref. 106. nu. 1. fol. 227.
 Vniuersitatis appellatio in materia probandi iusp. an veniant sedilia, ref. 135. nu. 1. fol. 274.

Vni-

I N D E X.

- Vniuersitas bonorum facit transire iusp. absq; Episcopi consensu, ref. 192. nu. 1. fol. 379.
 Vniuersitate bonorum pignorata, an creditor valeat præsentare, ref. fol. 194. nu. 12. fol. 388.
 Vniuersitate bonorum in dotē data transit in maritum iusp. ref. 194. num. 13. fol. 388.
 Vniuersitas non resoluitur in singularitatem respectu rei, quæ in iure vniuersali continetur, ref. 195. num. 10. fol. 391.
 Vniuersitatis omnes ciues consentire debent in collectis, seu gabelis imponendis, ref. 208. n. 4. f. 422.
 Vusufructuarius omnium bonorum an possit præsentare ref. 194. n. f. 385.
 Vusufructuarius omnium bonorum dicitur legatarius vniuersalis, ref. 194. num. 3. fol. 385.
 Vusufructu omnium bonorum legato, omnis fructus ad legatarium pertinet, ref. 194. nu. 4. fol. 385.
 Vusufructus omnium bonorum non potest dici relictus pro alimentis tantum, ref. 194. nu. 7. fol. 386.
 Usurpationis suspicio quando cessat, an habeant locum verba Concil. Trid. aliasue sibi iuris dispositionem, ref. 82. fol. 172.
 Usurpationis suspicio cessat quando constat de immemorabili, ref. fol. 114. nu. 2. fol. 238.
 Usurpatum si credatur iusp. qualiter contrarium probetur, ref. 95. nu. 3. fol. 204.
 Usurpatio iurisp. in dubio non præsumitur, ref. 97. nu. 1. fol. 204.
 Usurpatio præsumitur in domino habente iurisdictionem temporalem, ref. 99. nu. 3. fol. 212. & ref. 103. nu. 3. fol. 221.

- Usurpatio præsumitur in personis, & familijs potentibus, ref. 99. nu. 4. fol. 212.
 Usurpatio an præsumatur in iurep. parochianorum, ref. 99. n. 6. f. 213.
 Usurpatio præsumitur etiam in paruis vniuersitatibus, ref. 101. num. 1. & 2. fol. 216.
 Usurpatio non præsumitur, nisi constet de dolosa occupatione, resol. 101. nu. 5. fol. 217. & ref. 109. num. 1. fol. 230.
 Usurpatio an præsumatur, si non tota vniuersitas, sed aliquis eius particularis prætendat iusp. resolu. 102. num. 1. fol. 119.
 Usurpatio an præsumatur si vniuersitatis pars iusp. prætendat, ref. 102. num. 3. fol. 220.
 Usurpatio num præsumatur in Baronibus huius Regni resol. 103. num. 1. fol. 222.
 Usurpatio an præsumatur, si vnus ex patronis sit potens alter verò impotens, ref. 104. nu. 1. fol. 223.
 Usurpatio an præsumatur si vniuersitas habeat tertiam partem iurifpat. & personæ non potentes reliquas tres, ref. 107. nu. 3. fol. 229.
 Usurpatio præsumitur in iurep. parochianorum, res. 108. n. 1. f. 229.
 Usurpatio præsumitur in locis vbi Cardinales sunt Episcopi, resol. 110. num. 1. fol. 231.
 Usurpatio vbi præsumitur, requiritur, vt præsentationes, sint coniunctuæ, res. 111. nu. 1. fol. 232.
 Usurpatio vbi præsumitur, an probetur iusp. per testes si scripturæ deperditæ sunt, ref. 119. n. 2. f. 245.
 Usurpatio iurisp. quomodo debeat probari, ref. 125. num. 1. fol. 255.

Usur-

I N D E X.

Usurpationis suspicio sic esset quo
ad vnam partē, an cesset quo ad
aliam spectantem ad personas su
spectas, resol. 125. nu. 2. fol. 255.
Usurpatio si præsumat, & agatur

solum de pertinentia iurispatro:
an probationes fieri debean iuxta
formam Concil. Trident. resolu.
125. nu. 3. fol. 256.

F I N I S.

